ספרי׳ — אוצר החסידים — ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

היכל
חמישי

שער
תשיעי

אור התורה

מספר

דברים

והוא לקוטי אמרים. מאמרים יקרים. מעוררים הלבבות לעבודת ה׳. על סדרי פרשיות התורה. ועל חנוכה ופורים. שלש רגלים ור"ה ויוהכ"פ.

מאת

כבוד קדושת אדוננו מורנו ורבנו הגדול הגאון האמתי האלקי חסידא קדישא אור עולם נזר ישראל ותפארתו קדוש ה׳

מרנא ורבנא **מנחם מענדל** נבג"מ זי"ע

— אדמו"ר ה„צמח צדק" —

מליובאוויטש

חלק רביעי: האזינו — ברכה

נעתק מכת״י ויוצא לאור בפעם הראשונה
על ידי מערכת
„אוצר החסידים"
770 איסטערן פארקוויי ברוקלין (13) נ. י.
שנת חמשת אלפים שבע מאות עשרים ושש לבריאה
שנת המאה להסתלקות הילולא של אדמו״ר ה„צמח צדק"

מפתח כללי:

OR HATORAH

DEVORIM

Vol. IV

Published and Copyrighted 1966, *by*
"KEHOT" PUBLICATION SOCIETY
770 Eastern Parkway. Brooklyn, N. Y. 11213
Tel.: HYacinth 3-9250-1

נדפס בדפוס "עזרא"
ע"י מרדכי בן רחל ושלום דובער בן אסתר הכהן

Printed in United States of America

פתח דבר

על פי הוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א, ובהמשך להנדפס מכבר [1], הננו מו"ל בזה בפעם הראשונה את דרושי ורשימות כ"ק אדמו"ר ה"צמח צדק" על ספר דברים [2].

הדרושים ורשימות של ספר זה נעתקו ברובם מביכלאך [3] כתבי־יד מעתיקים שונים.

* * *

הדרושים שנדפסו בספר זה נכתבו בזמנים שונים, ולכן יש בהם ענינים שנרשמו בקיצור ולאחר זמן נתבארו באריכות יותר, ומשנה אינה זזה ממקומה, ובפרט שאי אפשר בלא חידוש.

לע"ע לא נמצא תח"י גוף כתבי יד קודש של הצ"צ מדרושים ורשימות הנ"ל, כי אם העתקות [4], ומכמה מהם — רק העתקה אחת, ולכן אפשר אשר גם לאחר ההגהה שהשתדלנו בה, ימצאו טעויות, ובפרט בציוני העמודים ומ"מ שבפנים, חסרה התחלת או סיום החצע"ג וכו'.

* * *

כרך זה — הרביעי והאחרון של ס' דברים — כולל הדרושים ורשימות הצ"צ על פרשת האזינו — וזאת הברכה, ועל סוכות, שמע"צ ושמח"ת [5].

* * *

---

1) ע"ד דרושי ורשימות הצ"צ על תנ"ך שנדפסו כבר — ראה בהקדמת המו"ל אוה"ת ויקרא בהערה 1 שם.

2) מפני סיבות טכניות לא נדפסו לע"ע הדרושים ורשימות ע"פ בשלח־פקודי, במדבר, ויופיעו בקרוב.

3) בעיקרם מהביכלאך דברים ח"א וח"ב. כן השתמשנו בהביכלאך הידועים בשם "בוך באברויסק", בוך דברים — רח"ל, בוך דברים — חן ועוד.

4) ממאמרים אחדים כן נמצא גוכתי"ק הצ"צ — וכפי שמצויין להלן בהמראה מקום.

5) על פרשיות דברים־וילך, ר"ה־יוהכ"פ — הופיעו כבר.

בסוף כרך זה הוספנו: א) מראי מקומות לפסוקי תנ"ך, מאמרי רז"ל, זהר וכו' (נערכו ע"י הרב התמים ר' אהרן שי' חיטריק). ב) מראה מקום להכתבי־יד מהם נעתקו הדרושים ורשימות של כל ספר דברים.

תיאור קצר של כתבי יד אלו וכן הערות וציונים להדרושים ורשימות של כל ספר דברים — יבואו בחוברת בפ"ע.

* * *

בפרטיות יותר ע"ד כתבי אדמו"ר הצ"צ — ראה בהקדמת כ"ק אדמו"ר שליט"א לספר אור התורה שמות.

מערכת „אוצר החסידים"

כח טבת, ה'תשכ"ו, ברוקלין, נ. י.
שנת המאה להסתלקות הילולא של אדמו"ר ה„צמח צדק"

לוח המפתחות

האזינו

דרושים לסוכות

דרושים לשמיני עצרת

וזאת הברכה

הוספות

אור התורה

פרשת

האזינו

פרשת האזינו

האזינו השמים ואדברה. ס"פ שני דמס' דרך ארץ רבה שזהו ענין ישת חשך סתרו ושיש ש"צ רקיעים ונראה דהיינו כמנין שמים, ע' במא"א אות שין סמ"ט מענין שמים גימט' זכר ונקבה כי המל' כלולה עם התפארת הנק' שמים גם שם סעי' מ"ח שמן גימט' יוד פעמים ט"ל כמ"כ י"ל בענין שמים, וא"כ ש"ץ רקיעים הנ"ל הם מבחי' יוד פעמים טל וזהו מטל השמים.

ב) **רבות** בראשית פ"ה צויתי את השמים ואת הארץ שישתקו לפני משה שנאמר האזינו השמים ואדברה וגו' ועיין מזה בקהלת רבה בפסוק ידעתי כי כל אשר יעשה צ"ב ד', והיינו לפי שמשה המשיך גילוי אור א"ס מבחי' כתר הנק' ישת חשך סתרו ע"כ נשתתקו לקבל אור המשכה זו וכה"ג נתבאר גבי קי"ס דאגלידו מיא ע"ד חכם אינו מדבר בפני מי שגדול ממנו.

ג) **רבות** בראשית ספ"ד מענין שמים שהן שמים מעשיהן של בריות כו', עמ"ש בד"ה כיצד מרקדין בענין ב"ש אומר כלה כמות שהיא כו' ועמ"ש ע"פ ואלה המשפטים אשר תשים כו' וב"ש לשיטתיה דס"ל שמים נבראו תחלה.

ס"פ האזינו ובקהלת רבה צ"ב ד' ע"ד הנ"ל ברבות בראשית פ"ה, ומסיים שזהו צדיק מושל יראת אלקים כו', הצדיקים מושלים כביכול שהקב"ה מושל כו', ועמ"ש באו"ת מהמגיד ג"ע ע"פ וכל בניך למודי הוי' שהם כביכול לומדים את ש' הוי' כך עשה כו' ור"ל ע"י שממשיכים מבחי' לפני הוי' וכמ"ש בד"ה מה יפו פעמייך בענין מט"ט קושר כתרים לקונו מתפילותיהם כו' ויש להעיר מענין צדיק מושל לענין ע"כ יאמרו המושלים בואו חשבון כו'. עו"ש שיש לשמים פה ולב ואוזן כו' השמים מספרים כו' האזינו השמים כו' וקאי על ז"א דאצי', וע' מענין אוזן במא"א אות א' סנ"ה נק' בינה כו' אזן כולל חב"ד כו', ועמ"ש ע"פ ויאמר אם שמוע כו' והאזנת למצותיו שיש בו ב' פירושי' א' לשון שמיעה וקבלה ע"ד אזן ששמעה כי לי בנ"י עבדים כו', וכ' הפנים יפות כאן שהוא קבלה יותר מהשמיעה יש לפרש ע"ד שהקדימו נעשה לנשמע או ע"ד שהוא כלי ריקן וזהו אזנים כרית לי כו' תלים סי' מם פסוק ז', גם ע"ד דברי חכמים בנחת נשמעים שזהו בחי' בת אבי היא ולא בת אמי כו' שמקבלת מחכמה כו' וע"ד חכם בבינה רואים את הנשמע, עמ"ש בד"ה ויקרא שם המקום ההוא ה' יראה, גם בילקוט ריש ישעי' ע"י שמשה הי' קרוב לשמים אמר האזינו השמים כו' א"כ השמיעה שמקרוב נק' האזינה, והפי' הב' ע"ד שעשה אזנים לתורה והוא ע"י דברי סופרים ועז"א האזינו השמים הם בעלי תורה שיעשו אזנים לתורה כו' וישעי' אמר כן על ארץ בעלי מצות כדי ליתן בכל א' ג"כ שמיעה והאזנה.

(הגהות לד"ה האזינו השמים הא' שבלקו"ת)

(עא, ג) *

[**שורה** כי הנה — לעולם] (עיין מ"ש ע"פ מי אל כמוך).

[**שורה** עם הנפש] (עיין מ"ש במ"א ע"פ כי ביום הזה יכפר בענין לכבודי בראתיו כו', דלשם נת' שעולם המחשבה נק' בריאה, וגם מובן למשכיל דד' בחי' לכבודי בראתיו יצרתיו ועשיתיו הן הן ד' בחי' דנתת בראת כו' עד נפחת כמ"ש במ"א).

[**שורה** בבחי' יעקב — הוא הגוף] (נת', שהנשמה שרשה גבוה מאד, וכדי שתרד פלאים להתלבש בגוף צריך להיות בתחלה ד' ירידות נתת בראת יצרת נפחת כנגד ד' אותיות הוי' צמצום והתפשטות כו').

(עא, ד)

[**שורה** שלמעלה] (היינו כמ"ש במ"א שבחי' זו הנק' מזלא מרומז במ"ש ואתה משמרה בקרבי כו', שבחי' זו הוא בחי' מקיף ושומר על פנימי' הנשמה שבגוף).

[**שורה** ההארה — ושרשה] (נת', שלא כל הנשמה נכנסת לגוף רק הארה ממנו, אבל כל הנשמה מלמעלה ונק' מזלא).

(עב, א)

[**שורה** בבחי' ביטול — כנ"ל] (המזל הוא בחי' אין שממנה תמצא החכמה וענין התשובה שתשוב ע"י ביטול ומס"נ לבחי' הנ"ל שהוא בחי' למעלה מג"ע, שבג"ע נהנין מהשגה בחי' חכמה, הנה לפי מ"ש כאן מובן ענין ד' בחי' נתת בראת כו' הן ד' עולמות אבי"ע ובחי' המזל הוא בחי' אין הוא בחי' כתר שלמעלה מהחכמה ולשם מגיעים ע"י התשובה, ועיין מ"ש במ"א ע"פ ומספר את רובע ישראל מובן דהנשמות נמשכים מבחי' מחשבה בחי' בראתיו ועליתן אח"כ בבחי' אצילות, וכמ"כ משמע ג"כ ממ"ש במ"א דהנשמות נמשכין מבחי' לבושין תקינת לון דמיניהו פרחין כו', ועלייתן בגופא דמלכא שהוא בחי' אצי'. ולכאורה סותר למ"ש כאן ולק"מ דיש נשמות מבריאה ויש מאצילות, ומ"מ שרש שרשן כולן מאצילות רק שהן למטה מהספי' ועלייתן אח"כ לאשתאבא בגופא שהן הספי' ובתוך הספי' מאיר הקו מא"ס שלמעלה מהספירה בחי' אין כו' וכמ"ש במ"א, ועוד י"ל דגילוי זה דבחי' כתר יהי' לע"ל דוקא שז"ס ותחה"מ כמ"ש במ"א, והנה בזה מובן מ"ש במ"א ולכי לך, שהעליות של הנשמה היא לך ר"ל לעצמותך, דלכאורה קשה א"כ מהו הריוח, אבל באמת ר"ל שבחי' הנשמה עצמה נמשכת ע"י צמצום כו' בחי' שם הוי' רק שרשה ומקורה בחי' אין ומזלא והעלי' היינו שתתעלה בשרשה ממש. וז"ש ואלה מסעיהם למוצאיהם ר"ל למקורם ושרשם). צ"ב

---

*) הבא בחצאי ריבוע — מהוספת המו"ל, ע"פ הוצאת ווילנא תרס"ד ואילך.

(עב, ב)

[שורה ומדרגתו — נפשו באחד.] (נת' ענין כל ימיו בתשובה למקורה ושרשה העליון, וזהו שמע ישראל כו').

[שורה רצונו] (ועמ"ש במ"א בענין וכל קרבי כו' שיש מלאכים הנק' קרביי' על שם שמבררים השפע והמובחר נמשך בעולמות עליונים שיהיו נהנין מזיו כו', והפסולת נשפע למטה ומזה כל תענוגי עוה"ז, ולכן כמו צואה יחשבו לגבי תענוג האלקי שבג"ע כו').

(עב, ג)

[שורה האמיתים — ב"ה] (נת', עצה איך יתהפך לבו לבא לביטול ומס"נ הנ"ל פ"א והוא בשומו ללבו מ"ש ובחרת בחיים שהגשמיות נק' מות לגבי הרוחניות שבו הוא הרוח חיים ואם בגשמיות נמשך כ"כ תענוג, שזהו פי' לעוברי רצונו א"כ עאכו"כ ברוחניות בקיום המצות עושי רצונו ואי לזאת יבא לבחי' ועמך לא חפצתי ולבחי' מס"נ מחמת שרואה א"ע בחי' נפרד כו', וזהו תכלית ירידת הנשמה).

[שורה בשעת התפלה] (נת' כי בו שבת אותיות תשב להיות בחי' השבת הוא בחי' תשובה הנ"ל, כי בשבת הוא התגלות אור א"ס בבחי' שלמעלה מהחכמה כי ששת ימים עשה היינו התפשטות אוא"ס בבחי' עשי' ותכמה נק' עשי' ובשבת שבת כו', אך מי שטרח בע"ש היינו תפלה שבכל יום להיות הארה מעין שבת שביתה ומנוחה מכל המחשבות זרות לקשר נפשו בה' כו' אזי בשבת יבא להיות בבחי' תשובה הנ"ל בכל היום).

[שורה בסליחה — הכין לבו] (עיין בפרד"ס ריש שער ח').

(עב, ד)

[שורה כתולע — נקרא] (נ"ל פי' הפסוק והוא מ"ש בענין הנותן שלג כצמר כו' ששרש הצמר גבוה מן השלג יען היות צמר שרשו מבחי' גלגלתא, כמ"ש ושער רישי' כעמר נקי כו' ששם מאיר חסד עליון דע"י והשלג שרשו מגבורה דע"י שבמו"ס שמשם נמשכים י"ג ת"ד שהם בחי' לבושי' כתלג חיוור וגו', לפיכך אם יאדימו כתולע שהוא תגבורת האודם יותר מן השנים (ע' מצודת ציון וכמ"ש ברש"י שם) אזי ההכרח שיהי' הסליחה מבחי' שלמעלה יותר מהשלג דהיינו מבחי' חסד דע"י בחי' וימינך פשוטה לקבל שבי' וכענין חתר לי' התירה מתחת כה"כ עמ"ש במ"א ע"ז) וזו היא בחי' תשובה של יוהכ"פ.

[שורה גבי ויגד — בלבו] (נת', שלכן ניתנו לוחות אחרונות ביום כיפורים כי אנכי ולא יהי' לך כללות כל התורה אנכי כולל כל המ"ע שנמשך אנכי בחי' מהו"ע להיות אלקיך שלך ע"י בחי' הוי' צמצום והתפשטות והיינו

(נת' ועוה"ק נק' שבת שבתון כי כאן עיקר גילוי התשובה ולכן השבת יכולה לעורר אמנם צ"ל כי עיקר התשובה הוא ביטול הרצון ונעשה רצון [illegible]
[illegible]

ע"י רמ"ח מ"ע קדשנו כו' קדש העליון כו' ובחי' לא יהי' לך כולל הל"ת שע"י עבירה בורא קטיגור אלקי' אחרים המונעים גילוי אלקות כו' ולוחות אחרונות ניתנו בחשאי עלמא דאתכסיא פנימי' הלב).

י

(עג, א)

[שורה וגו' מרחוק — כנ"ל] (נת', פי' ויבוא כגשם שגשם מתהוה ע"י איד שיעלה מן הארץ ונעשה מזה ענן, והיינו ענין שישים אל לבו ריחוקו מה' ואיך דלמחת"ב בחי' ישת חושך, ואז יומשך גשם חסד עליון, ואהבה רבה וגילוי אור א"ס בנפשו, וזהו כמטר לקחי שלוקחים אותו ית' ממש ע"י המצות שהם אברים דמלכא אע"פ שהמצות נתלבשים בענינים גשמים עכ"ז נתפס בהם החיות מאוא"ס ב"ה. וזהו יערוף לשון חיצוני' והיינו כמטר דוקא ע"י אתעדל"ת הנ"ל בבחי' תשובה דהיינו ענין ואד יעלה כנ"ל).

(עג, ב)

[שורה. שם מים — גוון כו'] (ר"ל כי שמים שם מים כו').

[שורה. ואורייתא — בקוב"ה] (נת', שא"א להיות המשכת אהבה רבה הנ"ל הנק' מטר בנפשו אלא ע"י שיש לו תורה כי לא ע"ה חסיד משום שאור א"ס ב"ה מתלבש בחכמה תתילה, וזהו האזינו השמים תורה שבכתב מים ת"ע אין להם גוון על כל קוץ כו' אזי אדרבה להמשיך בחי' כמטר לקחי וגם דוקא ע"י ותשמע הארץ תורה שבע"פ אזי יערוף כמטר כו', משא"כ כשאין לו תורה כי תלת קשרין כו').

(עג, ג)

[שורה מעלה — בזה"ק] (נת', שבחי' כמטר הנ"ל הוא הנמשך על ידי אתעדל"ת, והוא ענין ויבוא כגשם, אבל אהי' כטל הוא המשכות מבחי' שאין אתעדל"ת מגעת שם, אלא שאעפי"כ אחר שהמשיכו ויבוא כגשם נמשך ממילא בחי' זו ומבחי' זו נמשך אמרתי ואשים דברי בפיך כו', ולכן לא מעצרה טל, כי נמשך מטלא דבדולחא שלמעלה מהמזלות ונוצר ונקה שעד שם מגיע אתערותא דלתתא לפי ששם שרש הנשמות, שבחי' אין הוא מזל לישראל כנ"ל פ"א).

הקיצור. ענין כל ימיו בתשובה היינו בחי' מס"נ באחד לבא לשרשו מבחי' מזליהו אין שממנו תמצא החכמה עד יעבור עמך ה' ויגיע לזה בשומו ללבו ענין ובחרת בחיים וכו' וזהו בחי' תפלה ושבת ויוהכ"פ. וזהו ויבא כגשם ע"י ואד יעלה וזהו כמטר לקחי, אך לא ע"ה חסיד, ולכן האזינו השמים וארץ תורה שבכתב ותורה שבעל פה, ואח"כ תזל כטל בחי' שלמעלה מאתעדל"ת.

הגהות. נפחת להיות נפרד כו' היינו מפני שהנשמה מתלבשת בגוף ונראה יש ודבר נפרד, ומזה יובן מהות התשובה זהו ענין תשובה עילאה,

אך תשובה תתאה היא לשוב לבחי' ואתה נפחת בי והיינו תשוב ה' שבחי' ה' תתאה ממנו נמשך בחי' הבל הדבור כו' ויש עוונותיכם מבדילים בין הנשמה לבחי' מוצא פי ה' וע"י התשובה תתאה והוא במחדו"מ ישב לבחי' ה' תתאה, אבל תשובה עילאה הוא בחי' והרוח תשוב לבחי' מקורה ושרשה שהוא בחי' אין שלמעלה אפילו מבחי' יו"ד דשם כו', כמ"ש עד יעבור עמך ה' כו'.

וענין ויבא כגשם שהגשם יורד ע"י ואיד יעלה כו' בחי' מרחוק ה' נראה, יובן ע"ד מ"ש ושקל בפלס הרים כו', וכתיב יוצר הרים ובורא רוח שהרוח נתהווה מהרים ע"י ואיד יעלה מן הארץ כמבואר בספרי המחקרים וגם ההרים משברים את הרוח שבמקום מישור שם הרוח גדול ביותר מדאי לפי שאין דבר המעכב', לכן נאמר לעשות לרוח משקל, וזהו ושקל בפלס הרים כו' ויחס הפלס שהוא גדול להרים שהן גדולים ויחס מאזניים שהן קטנים מן ההרים שכן דרך הבריות ששוקלים הדבר הגדול במשקל הגדול והדבר הקטן במשקל הקטן, והנמשל כי גבעות הם בחי' מדות הנולדים מן השכל שהם קטנים מבחי' הרים שהן הרים הגבוהים, היינו המדות שלמעלה מהשכל, והנה כדי לזכך נפשו בבחי' גבעות הוא ע"י מאזני צדק צדיק מלכותא קדישא היינו לפי ערך העול מלכות שמים שמקבל עליו בעול תורה ומצות עי"ז מכריע כף האהבה להאיר על נפשו כו' דאורייתא מחכמה נפקת, ולכן ממנו נמשכים בחי' גבעות המדות שנולדים מהחכמה, אך כדי להגיע לבחי' הרים הגבוהים שלמעלה מהטעם ודעת א"א להגיע אליו ע"י תורה ומצות לבד כ"א ע"י תשובה מעומקא דליבא שלמעלה מן הדעת מחמת ריחוקו מאור פניו ית' שאז מרחוק דוקא ה' נראה לי.

וזהו ענין פלס שקורין בעזמין שמגביה משא גדול מחמת אריכות וריחוק העץ מדבר הנשקל שאריכות וכובד העץ ומרחקו הוא המכריע, וכך ע"י המרירות שבנפשו על ריחוקו מאת ה' הוא מעורר את האהבה עליונה שלמעלה מהדעת, וזהו הרים הגבוהים ליעלים בחי' שופר של ר"ה של יעל פשוט, וגם ההרים רקדו כאילים כתיב בחי' שופר של איל, וזהו יוצר הרים ובורא רוח שעי"ז נעשה בנין המל' שהוא בחי' וברוח פיו כל צבאם, ועל זה נאמר לעשות לרוח משקל. וזהו ענין ויבא כגשם, כי בעשרת ימי תשובה אומרים זרוק עלינו מים טהורים י"ג נהרי דאפרסמוני דכיא להיות כבסני מעווני, והגשם שהוא ענין מים טהורים אלו נמשכים ע"י איד יעלה כו' שהוא בחי' ענן וחושך. דהיינו שמשים לנגד עיניו ריחוקו מה' ע"י הענן שהוא ענן ועב המחשיך.

וזהו הווידויים שאומרים בעשרת ימי תשובה, ומ"מ האזינו השמים כתיב כי לא ע"ה חסיד וזהו הערפו שמים ממעל, פי' ממעל מבחי' שמים, ומ"מ נמשך דוקא ע"י שמים (עיין זהר ס"פ ויקרא ד"כ), וכ"ז אתערותא דלעילא שע"י אתערותא דלתתא, אך הטל יורד בלא עננים והיינו שהוא אתערותא דלעילא שלמעלה מאתערותא דלתתא, וגם הוא מבחי' גבוה יותר, כי הגשם יורד ע"י הענן שרש בחי' זו הוא ישת חושך סתרו, אבל הטל נק' טל אורות בחי' באורך נראה שלמעלה מבחי' ישת חשך סתרו. (עמ"ש

ע"פ שחורה אני כו'), והנה מ"ש שהטל זהו בחי' סוכות, הענין כי הטל אף שיורד בלא הענן, מ"מ יורד בלילה כמ"ש גבי מן וברדת הטל לילה כו', והיינו כשאין השמש מאיר אז נמשך הטל שהוא בחי' רחמים רבים, משא"כ ביום שהשמש מאיר אין יורד הטל שהוא גבוה מבחי' שמש והנה הסוכה צ"ל צילתה מרובה מחמתה שהוא למעלה מבחי' שמש ומגן כו' רק כוכבים צ"ל נראה מתוכה, וכמו הטל יורד גם כשהכוכבים מאירים כו'.

קיצור מהביאור ע"פ האזינו השמים (שבלקו"ת)

ואעידה בם את השמים ואת הארץ. ענין תלמוד גדול שמביא לידי מעשה, ע' ספ"ק דב"ק די"ז ע"ב בפירש"י, והרי אמרו דת"ת כנגד כולם, ע' מהר"ש פ"ג דפאה סוף ה' בשם הירושלמי כל מצותה של תורה אינן שות לדבר א' מן התורה (הג"ה ועמ"ש בד"ה אני לדודי דרוש השני שם הפי' ע"ד תלמוד גדול שמביא לידי מעשה ובד"ה ושננתם לבניך, ועמ"ש ביום השמיני עצרת שמאלו תחת לראשי, ובד"ה יביאו לבוש מלכות, וע' בד"ה וידבר אלקים כו' אנכי פ"ב, ובד"ה בשעה שהקדימו פ"ב, ובד"ה אחרי הוי' אלקיכם תלכו בענין עבירה מכבה מצוה, ואין עבירה מכבה תורה, ובד"ה ואתחנן אל הוי' שם מבואר קצת ענין ותלמוד תורה כנגד כולם, וצ"ע עכ"ה) ענין לעבדה ולשמרה דהיינו להמשיך תוספת אור בג"ע, ועד"ז ענין עוסק תורה לשמה לשם התורה, (ע' בד"ה ואהי' אצלו אמון ספ"ג ובהביאור ספ"ב, ובביאור ע"פ יונתי בחגוי הסלע פ"ד) כי אורייתא מחכ' נפקת ולכן נמשלה למים שאין להם גוון (ע' בפרד"ס שער פ"ד ושער הגוונים רפ"א) ומשתנה לפי גוון הכלי כי החכמה למעלה מההשגה, (ע' בד"ה ראה אנוכי נותן בענין נקודה בהיכליה, וע' ביאור כי על כבוד חופה פ"ב, ובסידור ע"פ הללויה הללו אל בקדשו בענין אור מים רקיע ובבה"ז שופטים דרע"ה ע"א בענין עצמות ובשר כו' ובבה"ז וארא בענין הבן בחכמה) וזהו ענין סופר וספר וע"כ הדינים אינן מבוארים ומושגים בתוך תושב"כ, (עיין בביאור לכן אמור כ"א ע"ד לחכימא ברמיזא) כמו ארבעים יכנו, הרמב"ן סיפורי מעשיות, מים ד' יודין מם סאה דמקוה, (ועמ"ש מענין מים בענין מן המים משיתיהו בת"א פ' בשלח בד"ה אז ישיר משה ובני ישראל, ועיין בד"ה וירא ישראל, ובבה"ז בשלח מ"ח ענין כי אל דיעות ובחי' מים דיעה עליונה, ולכן לע"ל ומלאה הארץ דיעה את ה' כמים לים מכסים כו').

ב) **והנה** אמרו רז"ל כל המשתמש באור תורה אור של תורה מחיהו, היינו כי טל אורות טליך, בכתובות פב"ת דקי"א ע"ב (הג"ה נק' טל תורה בשם אור תורה והוא למעלה מבחי' שם מים כנ"ל בענין אור מים רקיע ועיין זח"ב תרומה דקס"ז ע"א מענין אור מים רקיע, ע' בהרמ"ז ר"פ פקודי דף ר"כ ע"ב מזה, והוא טל שעתיד להחיות בו את המתים (ע' בתו"א פ' יתרו בד"ה

ענין האבות דף קכ"א ע"ד ודקכ"ב ע"א סי' י"ז גבי טל תורה מחייהו נדחק קצת, ובלקו"ת פ' עקב סד"ה ויאכילך את המן שהוא מבחי' סוכ"ע וסד"ה האזינו השמים, הראשון, וסד"ה אני ישנה ולבי ער, בענין שראשי נמלא טל, ובהביאור בסופו, וסד"ה לסוסתי ברכבי שבשה"ש הראשון, וע' ביאור צאינה וראינה, ד"ה להבין ענין הטעם פ"ה ובת"א פ' בשלח בד"ה אכלוהו היום, ובד"ה להבין ענין לחם משנה, ובסידור בדרוש בהמ"ז) והענין כי צ"ל שעוה"ב אין בו לא אכילה ולא שתיה, איך הגוף הגשמי יהי' ניזון מזיו השכינה, (עיין בת"א פ' יתרו שם ובד"ה אני דפ' ציצית דרוש הראשון) אך כי כל העבודה הוא להמשיך תוס' אור, (עיין ביאור מנורת זהב פ"א, ובביאור ע"פ שבת שבתון בתחלתו בשם מהרנ"ש) וע"י התוס' אור מא"ס שיומשך כו' שיומשך שגם הגוף יקבל חיות מזה, וכמשל החביות כשיתמלא ביותר נשפך גם לחוץ (עיין ממשל זה בד"ה יבאו לבוש מלכות דף קנ"א ע"ג) ותוס' אור זה נמשך ע"י תורה ומצות. ג מ

ג) **ומעתה** יש להבין מהיכן נמשך תוס' האור, יש להקדים מאמר עד שלא נברא העולם הי' הוא ושמו בלבד, (ע' מזה בעה"ק ח"א פ"א) וההתהוות הוא מבחי' שמו, (ע' לקו"ת ד"ה קול דודי) ע"י צמצום ומקו"פ (ועיין בתו"א בד"ה פתח אליהו) ואח"כ קו וע"י פרסא כו', וזהו מלכותך מלכות כל עולמים, והמשכות תוס' אור היינו מעצמותו ית' בחי' המאור שהוא מקור האור כו' (עיין בד"ה תקעו בחודש דרוש השני פ"א בענין לע"ל הקדב"ה מוציא חמה מנרתקה, ובד"ה אוסרי לגפן בענין מקדשי שמך שממשיכים מבחי' אתה קדוש בבחי' ושמך קדוש, וזהו התוס' אור שנמשך מעצמותו יתברך, ע' בד"ה את שבתותי פ"ד בענין שבת עילאה כו') ואיך יגיע האדם להמשיך מעצמות המאציל הלא לית מחשבה תב"כ, אך אע"ג דלמחתב"כ, מ"מ ע"י רעו"ד הוא נתפס, (עיין מ"ש בד"ה וישב יעקב ובד"ה ואתה הרום את מטך.

ד) **אך** הנה להבין זה יש להקדים ענין א' הידוע דיש ב' מדריגות באהבה פנימית הלב וחיצוני' הלב עי' בד"ה ושאבתם מים הראשון פ"א, חיצוני' הלב הם המדות הנולדים מן הדעת וההתבוננות בגדולת ה' להוות מאין ליש, (בד"ה אתם נצבים פ"ג, ובד"ה מי מנה פ"ב) שמע שם ע' כו' ופנימי' הלב הוא רעו"ד שלמעלה מהשכל והיינו בחי' יחידה כו', (באג"ה סי' ד', ועיין בד"ה במדבר סיני הראשון לגבי דאית רצון ואית רצון, פי' דאית רצון לעילא שהוא למעלה מהשכל ונמשך ע"י ההתבוננות במהו"ע ית' דלית מחתב"כ, ועד"ז נת' בד"ה בכ"ה בכסלו ענין למס"נ באחד, דבחי' בשכמל"ו ואהבת זו כענין המדות הנמשכים מהשכל במה שמהווה מאין ליש כו',) וכמו התקשרות הבן עם האב שהוא למעלה מן השכל, (בד"ה וספרתם לכם דגבי חג השבועות פ"ג פי' שהוא הדעת הנעלם שלמעלה מהדעת המושג ומובן, (ועיין בד"ה ש"ה ממעמקי' ספ"א, ולא כמו הבן כו', אך הנשמה אינו כן כו', ועוד כי בבן הרי ג' שותפים הקב"ה נותן בו נשמה, משא"כ מה שהנשמות נקראים בנים אתם הרי ממך הכל) בני בכורי ישראל, וזהו ענין או"א במזלא אתכלילן ז"א בעתיקא אחיד ותליא, (היינו למעלה משרש השכל שהם או"א ע' בד"ה ענין האבות הן הן המרכבה בתו"א פ' יתרו דקכ"א ע"ג, וז"ש מרכבתא עילא', כי מרכבתא תתאה שהוא בחי' ביטול למלכותו ית' אבל מרכבתא עילאה הוא בחי' ביטול למהו"ע

ית', ועי' מענין זה בעתיקא אחיד ותליא בביאור ע"פ שימני כחותם, פ"ה, וקצת שייך לזה ענין כשב השין חג"ת דא"א קודם להבית חו"ב בלקו"ת פ' אמור בביאור ע"פ והניף הכהן אותם פ"ה, ובד"ה ביאור אם בחוקותי תלכו פ"ד גבי בעבר הנהר ישבו אבותיכם, וסד"ה אתם נצבים בענין ושקל בפלס הרים, הרים הגבוהים ליעלים) וזהו הקדמת נעשה לנשמע (ע' זח"ב בהר דק"ח ע"ב, ובד"ה צאינה וראינה, הראשון פ"ד, ור"ל כאן נשמע זהו חו"ב, והקדמת נעשה זהו ע"ד ז"א בעתיקא אחיד ותליא קודם לאו"א הנמשכים ממזלא כו', ובד"ה בשעה שהקדימו פ"ד).

ה) **ואחר** כל הנ"ל יובן שרש ענין ההפרש בין תורה ומצות, דהנה ע"י רעו"ד אם ישים ליבו אליו ולא למדותיו, ועי"ז מעורר רצה"ע טמירא דכל טמירין, וכמו הקדמת נעשה הביטול לבעל הרצון כן רעו"ד אליו כו' והוא למעלה משרש החכמה שנמשכים ממזלא כו', לכן עי"ז ממשיכים התוס' אור מאוא"ס (וכמו בפ' שמע לפי שנאמר בכל מאדך עי"ז דוקא נק' עושין רצון של מקום, ובאג"ה רסי' ל"ה והעלא' מ"ן כו' בלי גבול ונק' מאדך כדי לעורר בחי' א"ס, ועיין סוף הביאור דמנורת זהב אלא ע"י בחי' בכל מאדך, ועמ"ש ע"פ ועבד הלוי הוא ולא מ"ש בלק"ת ע"ש, ועיין מ"ש בזה בביאור ע"פ ונקדשתי בתוך בני ישראל פ"א, וגם י"ל פי' כל הנקרא בשמי כל היינו ששרשם מא"ק שנק' אור כללי, וכן באור בביאור ע"פ יונתי בחגוי, ולכן ע"י רעו"ד ממשיכים התוס' אור מעצמות אוא"ס כי א"ק הוא כתר הכללי) וזהו אם ישים אליו לבו ורוחו אליו יאסוף (עיין בזח"א דל"ז ע"ב בענין לא ידון רוחי, ואפ"ל בחי' רוחו זהו כענין רוח קדים אויר קדמון שהוא כתר אריך ונשמתו היינו עתיק, ועמ"ש בהגהות לדרוש מזוח מימין בענין רוח איתי רוח ואמשיך רוח.) כי ע"י רעו"ד מס"נ בק"ש מעורר מבחי' כתר שבכתר שלמעלה מהתורה ששרשה מח"ס, (עיין בתו"א דקנ"ב ע"ג בד"ה הנה התורה) לכן עי"ז ממשיך תוס' אור מאוא"ס בהתורה, וזהו הנק' טל תורה, וזהו סדר התפלה מתחלה בפסוד"ז עד ק"ש בחי' חיצוני' הלב היינו המדות שנולדים מהשכל, (ובמ"א נת' שזהו ענין מזבח החיצון, ועיין מזה קצת בד"ה ושאבתם מים בששון הראשון,) ע"י ההתבוננות בפסוד"ז ויוצר אור וכ"ז כדי להפיך הנפש השכלית דנוגה שתסכים גם היא ולא תסתיר על בחי' רעו"ד שניצוץ אלקי שהוא חלק אלוה כו', ויוכל לבוא מן ההעלם לגילוי בק"ש ושמו"ע למס"נ באחד שהוא בחי' פנימי' הלב, ואח"כ נמשך ע"י פנימי' הלב תוס' אור גם בתורה כנ"ל ותוס' אור זה בא מבחי' עצמות המאציל דוקא שלמעלה מהשתלשלות כמשל הבן כו' כנ"ל, בענין ז"א בעתיקא אחיד ותליא, וזהו שאחר מס"נ בק"ש ופסוק ואהבת כו', נאמר ודברת בם, ועיין בד"ה יונתי בחגוי בענין קומי לך רעיתי, וטעם הוספות אור זה שצ"ל בתורה דוקא היינו כי לאו אורחא דמלכא לאישתעי במילין דהדיוטא, אלא דהתורה היא חכמתו ית' ח"ס, (ועיין מ"ש בד"ה כי ביום הזה יכפר דרוש הראשון, כי גם עש"מ נק' מילין דהדיוטא כו', ועיין בתרא בד"ה ענין חנוכה בענין מצוה להביא מן ההדיוט, וזהו עוטה אור כשלמה לבבודי בראתיו, וזהו ואעידה בם את השמים שם מים תורה אם המשכר' אוא"ס בהתורה, (בחי' הטל תורה) ולכן תלמוד גדול כיון שבחי' האור מעצמות המאציל ראשית התלבשותו הוא בחכמה שבתורה.

ו) **אמנם** מעתה יש להבין טעם מה שאמרו דמעשה גדול, כי ולכבודי שמתלבש בתורה בראתיו יצרתיו מחו"ד העלם וגילוי תושב"כ ותושבע"פ אף עשיתיו מעשה המצות, אף הפסיק כי ענין המעשה יש בה בחי' גבוה מהשכל, ע"ד שמוע מזבח טוב, הטעם של מצוה שרשו מחכמה והשמוע ביטול רצון מגיע בכתר, וזהו אף עשיתיה, אף מרבה בחי' רביעית שלמעלה מבחי' ולכבודי בראתיו תו' כו' (עי' בתו"א ד"ה הנה התו' הובא לעיל סעיף ה').

ז) **והנה** עכ"ז יובן מ"ש אל תט באף עבדיך, כי יש ב' בחי' עבד, הא' עבד שלמטה מבחי' בן והוא יר"ת, והב' עבד שלמעלה מבחי' בן יר"ע עיין ביאור כי אתה נרי ד' מדריגות דחילו ורחימו רחימו ודחילו, ומ"מ יר"ת שרשה מיר"ע, (עיין בהי"ז אמור ד"ק ע"ב ע"פ אחותי בת אבי היא) ועיקר ענין שמוע מזבח טוב, זהו יראה עילאה, וזהו אל תט באף עבדיך, אלא יגיע ליראה עילאה (וענין אל תט עמ"ש בענין שמא יטה, ויט יהודה, ועמ"ש בלקו"ת בהקיצור על פסוק אחרי הוי' תלכו בענין ואותו תעבודו.

ח) **ומעתה** יובן ג"כ שורש ענין יערוף כמטר לקחי, לקחי מצות שצ"ל באגר שלים הפך חנם, את הדגה אשר נאכל במצרים חינם, ועיין ת"ת בחינם, כי אינו מתברר כ"א מברר כי בחכמה אתברירו כו', ומ"מ תלמוד המביא לידי מעשה הרי הוא כמעשה, וזהו יערוף כמטר לקחי ע"י ואד יעלה.

ט) **תזל** כטל אמרתי, טל תורה והגית בו יומם ולילה, וזהו התוס' אור הנמשך מהמאציל כנ"ל ס"ג טל אורות אור דוקא שלמעלה מבחי' מטר שלמע' מבחי' מטר של מים והטל הנמשך מעצמו בלי אתעדל"ת, אבל מטר ע"י אתעדל"ת ואד יעלה אהבה החיצונית הלב שע"י התבוננות ויגיעתו, וכמו מטר היורד ע"י רעמים, כן בתפלה שעת צלותא שעת קרבא, ונק' יערוף חיצוני' ח"ע ואח"כ תזל כטל בלי רעמים, (כענין גשם נדבות וצ"ע דלעיל אמר שזה התוס' אור הנק' טל תורה הוא נמשך ע"י רעו"ד פנימי' הלב א"כ ה"ז בא ג"כ ע"י אתעדל"ת, ואפ"ל כי זה הפנימי' הלב כיון שזה בא מחמת כי בנים אתם שהבן נמשך מעצם האב א"כ זה בא ממילא, ועוד כי בחי' זו נק' יהבין לי' ברתא דמלכא שזה בא בתורת מתנה מלמעלה לאחר היגיעה בחיצוני' הלב, כמ"ש באגה"ה אגרת י"ח בד"ה מה יפית ומה נעמת, וכן נת' בלקו"ת בשה"ש ע"פ אני ישנה בענין פתחי לי כחודה של מחט ואנוכי אפתח לכם כפתחו של אולם, ע"ש בסוף הדרוש, וזהו ענין עשה רצונו כרצונך כדי שיעשה רצונך כרצונו כו' ע"ש, ובד"ה האזינו השמים דרוש הראשון בלקו"ת פי' בענין אחר שגם שורש ומקור העלאת רעו"ד דנש"י מגיע עד שורש מזליה שהוא מזל ונוצר ונקה, וזהו ענין ויבא כגשם לנו כו', אך טל זהו טלא דבדולחא שבמו"ס שהוא הגבה למעלה מהמזלות ונוצר ונקה כו', וא"כ לפי זה טל תורה גבוה גם מבחי' רעו"ד עם שמגיע בכתר שבכתר, זהו הכל בא"א, אבל טל תורה נמשך מפנימי' הכתר כו' שהוא בחי' עת"י). וזה ענין חג הסוכות שאחר יוהכ"פ, וסוכה תהי' לצל יומם, וכמו בתורה ואשים דברי בפיך ובצל ידי כסיתיך כו') וזהו ענין תלמוד שמביא לידי מעשה, זהו יערוף כמטר לקחי, ובחי' ות"ת כנגד כולם זהו טל תורה כו' טל אורות, כי נר מצוה ותורה אור כו'.

([illegible]) [illegible] הביאור [illegible] מה[illegible] [illegible], הביאור דוקא
[illegible] טל תורה שנק' כי טל אורות, שמגיע מבחי' מה שנק'
התורה [illegible]

להבין שרשי הדברי' הנ"ל ע"פ האזינו השמים כו', שבלק"ת פ' האזינו דרוש הראשון בענין כנס"י שאלה שלא כהוגן ויבא כגשם לנו והקב"ה השיבה כהוגן אהי' כטל לישראל, (הג"ה ועיין מענין זה בלק"ת בשה"ש סד"ה אני ישנה בענין שראשי נמלא טל ובהביאור ובתר"א פ' בשלח בד"ה אכלוהו היום ששני הדרושים אלו הי' בשבת אחד, ועיין בלק"ת פ' עקב בד"ה ויאכילך את המן עכ"ה) והנה להבין ענין שורש ענין הגשם והטל ילה"ק שורש ענין המ"ן והמ"ד (שזהו בחי' הגשם) שהם מחכמה ובינה שיונקים מב' המזלות דא"א, (עיין בד"ה עבדים היינו לפרעה, ובבה"ז פ' נשא במאמר שם דקכ"ח בחללא דגלגלתא בענין שאו"א יונקים מהמזלות, ועיין בתר"א פ' מקץ בהביאור ע"פ כי עמך מקור חיים בענין ושני זתים עליה, שפירש ג"כ שהן ב' המזלות הנ"ל, ועמ"ש מזה ג"כ בלק"ת סד"ה ושאבתם מים בששון דרוש השני בענין ממעיני הישועה) אבא יונק ממזל השמיני ונוצר חסד ואימא ממזל הי"ג ונקה הנק' מזל התחתון (ועיין מזה בסידור בדרושי' לחתונה בהביאור ע"פ כי הנה יוצר הרים ובורא רוח ושם פי' ששורש יניקת אימא נמשך בשרשו מבחי' עליונה יותר מיניקת החכמה ולכן יש בחי' בתושבע"פ שהוא מהבינה מה שלמעלה מתושב"כ שהיא מהחכמ' וקצת משמע בת"א ר"פ ל"ל בענין ה' דאברהם יער"ש), דהנה איתא באד"ר דקל"ד ע"א בענין הכל תלוי במזל אפילו ס"ת בהיכל דהיינו שגם ס"ת שהוא ח"ע דאורייתא מחכמה נפקת היא יונקת מבחי' מזלא עילא' מבחי' ונוצר חסד, ועז"נ והחכמה מאין תמצא, (ושם פי' ג"כ שבחי' מזלא הנ"ל נק' חוטא יקירא קדישא, דהיינו כמו דוגמת הקו"ח שנמשך מאור א"ס לאחר הצימצום כו', והיינו כמ"ש בת"א בדרוש יבאו לבוש מלכות ובהביאורים שם שבחי' הקו"ח זהו"ע ראשית הגילוי בחכ' יעו"ש דהיינו יניקת אבא ממזל השמיני הנק' חוטא יקירא קדישא, וזהו משארז"ל כל העוסק בתו' בלילה הקב"ה מושך עליו חוט של חסד ביום שנאמר יומם יצוה ה' חסדו, דפי' חוט של חסד זהו מזלא הנ"ל שנק' חוט כנ"ל והוא של חסד, שהרי נק' ונוצר חסד, ועי' בתר"א פ' יתרו בד"ה מראיהם ומעשיהם שם פי' מעלת בחי' ונוצר חסד על בחי' ועושה חסד, דבחי' ונוצר חסד הוא בחי' חסד שלמעלה מעלה מסדר ההשתלשלות, רק שהוא בחי' מקור ושורש כל עכ"ל, וזהו כענין מעלת אב הרחמים על מעלת אב הרחמן, ועיין בד"ה ועשית בגדי קודש לאהרן אחיך, מענין ב' בחי' חסד, ובאג"ה סי' יו"ד בד"ה חסדי ה' כי לא תמנו כו', וא"כ לפי"ז פי' הקב"ה מושך עליו חוט של חסד היינו מבחי' החסד שלמעלה מסדר ההשתלשלות, ולפי שהוא מלמעלה מסדר ההשתלשלות ע"כ אינו בא רק מבחי' חוט לבד, ואעפ"כ הוא גבוה מאוד נעלה מהחסד שבסדר ההשתלשלות, וכדוגמא זו גם למעלה מה שאו"א יונקים ממזלות זהו גבוה ממה שמלבישים לחו"ג דא"א, אף ששם זהו הלבשה ממש והכא רק יונקים מבחי' שערות, ועמ"ש מזה בבה"ז דפ' נשא דקכ"ח הנ"ל ונזכר מזה ג"כ בלק"ת פ' אמור בהביאור ע"פ והניף הכהן אותם על לחם בענין שתי הלחם ע"ג שתי הכבשים), והנה מוח אי' שיתק ממזל הי"ג ונקה היינו שורש התהוות הנשמות לפי שהנשמות נולדו מאימא עילאה אם הבנים כו', (י"ל ע"ד אלה בני לאה ואת דינה ביתו שתלה הקדב"ה זכרים בנקבות, נמצא ששה בני לאה שהם ו"ק נאצלו ונמשכו מבחי' ה' לאה גדולה

לאה שהיא אימא, והיינו ששורש הנשמות נולדו מאימא), ומזל התחתון שורש ומקור מוחין דאימא וע"י יחוד דאו"א נשפע ממזל העליון למזל התחתון, והיינו ע"י מ"ן דאימא ומ"ד דאבא שיתבאר בעזה"ש, (ועיין בהביאור ע"פ יונתי בחגוי הסלע שהיחוד דאו"א שרשו נמשך מלמעלה מעלה ע"ש בהביאור השני ובלק"ת פ' אמור בהביאור ע"פ ונקדשתי בתוך בנ"י, ושם פי' שלכן יחוד דאו"א א"א להמשיך כ"א ע"י מס"נ באחד וכן ביאור גם כאן לקמן.

קיצור ענין גשם וטל, יובן בהקדים ענין מ"ן ומ"ד ששרשם מאו"א שיונקי' משני המזלות וזהו הכל תלוי במזלא אפי' ס"ת בהיכל, וזהו והחכמה מאין תמצא והבינה יניקתה ממזל ונקה, והיינו שורש מזליהו של הנשמות שנמשכים מאימא, וע"י יחוד או"א נעשה יחוד המזלות, (הג"ה, ואח"כ זהו ע"ד שהתורה נק' חתן וכנס"י נק' כלה, ועיין בלקו"ת בד"ה שיר השירים שהבינה נק' כלה עילאה ומזה נמשך חתן מה שהקדב"ה יושב ועוסק בתורה, ובחי' מזל השמיני נק' חוט, וזהו ענין כל העוסק בתו' בלילה הקדב"ה מושך עליו חוט של חסד ביום, שלפי שהוא מבחי' ונוצר חסד נק' חוט עכ"ה).

(הגה"ה והנה בחי' העלאת מ"ן דאימא הנ"ל זהו ענין תשובה, כי תשובה היינו תשוב ה', ותשובה עילאה היינו תשוב ה' עילאה שהוא בינה ולכן במקום שבעלי תשובה עומדים אין צד"ג יכולים לעמוד, כי צדיקים ממשיכי' יחוד זו"נ, אבל ע"י התשובה נעשה יחוד או"א, ועיין זח"ג פ' ויקרא די"ו ע"ב עכ"ה.) ותחילה י"ל שורש ענין התשובה בהיות כי מה שנזכר בספרי המקובלים ענין עליות העולמות בכל תפלה ומידי שבת וחודש ויו"ט כו'. (הג"ה, עיין בתו"א פ' תרומה בד"ה ביאור לענין הכרובים במ"ש, ולפי שעולם העשי' עולה לאצי' ג"פ בכל יום כו', עכ"ה) הוא ענין התשובה בנשמות פרטיות, (הג"ה עמ"ש בלק"ת בד"ה לבאר ענין יוהכ"פ ובד"ה שובה ישראל עד דרוש השני בענין שבת שהוא עליות העולמות והוא אותיות תשוב בחי' תשובה וכמו"כ פי' שם בד"ה כי ביום הזה יכפר דרוש השני שהתשובה היא חזרת פב"פ וזהו עצמות ענין העלי' העולמו' שהעליות המל' הוא להיות פב"פ עכ"ה) כי כמו שהנשמה פרטיות מחי' את כל הגוף כן הנשמה הכללית נכ"ח העולמות * דבי"ע, (הג"ה עי' מ"ש בענין עשן ר"ת עולם שנה נפש עכ"ה) כתיב ותתן טרף לביתה כו', הנה העליי' שלה הוא בשחר דוקא, (הג"ה עזח"ג ר"פ שלח ע"פ ידעת השחר מקומו עכ"ה) בזמן התפלה כי בלילה משפלת עצמה להיות ראש לשועלים להחיות רוח שפלים, (הג"ה וכמ"ש בזהר ויחי דרכ"ט סע"ב גבי יובל דא צלותא דערבית רשות איהו בגין דהאי שתא מחלק טרפא לכל חילהא, ולאו שעתא לאתברכא אלא למיהב מזונא בימא היא מתברכת מתרין סיטרין אילין בצפרא וברמשא, (ר"ל

הנשמי' * מאי' כי תלה הכתוב זכרי' בנקבות, תפלה עליי' המל' תשובה מבחי' כרחל לפני גוזזי' נאלמה.

הנשמי' : בבוך רח"ל נוסף בשולי העמוד.
העולמות : בבוך ויקרא בשלימות : העולמי'.

במנחה מגו שמחה ורננא ובלילה פליג ברכאן לכולא כדקא חזי ההי"ד ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה עכ"ה) ומקבלי' גם החיצוני' יניקה ובשחר היא עולה, ועיקר הבירור שייך באו"פ ולא באו"מ כי במקיפי' לא הי' שבירת הכלים, וענין הבירור באו"פ ע"ד בחכ' אתברירו, רק ע"י בירור שבאו"פ ממילא מתקרב אל האו"מ ונמשך מקיף עליון יותר, היתרון באו"פ נמשך מאתהפכא חשוכא לנהורא, וזהו"ע תשובה, וזהו"ע ויבא כגשם, ובכ"י יש עליות העולמות, ובירור חדש ולעלי'* הכללי' מששת ימי המעשה היא בשבת האו"מ זהו בחי' טל.

ב) **והיינו** כי בשבת הוא המשכת טלא דנטיף כי אף שהן גם* חג"ת וז"א מ"מ עיקר הסעודה מטלא דנטיף מעתיקא, שהחכמה הוא כעשי' לגבי עונג העליון דע"ק, כי חו"ב מקבלי' מהמזלות, והמזלות נק' ונחלים מן לבנון, ענין מ"ש בתחילת האד"ר כמה גלגלתין דלית לון חושבנא, וא"א זהו גלגלתא הכללי', והנה יוהכ"פ נק' שבת שבתון עליה הכללית מכל השבתות שבכל השנה כמו ששבת עליי' כללות דששת ימי המעשה.

ג) **והנה** כל עיקר שורש הבירורים מ"ן ומ"ד זהו ע"ד ב' המזלות ונוצר ונקה כי הנה בק"ש העלאת מ"ן דבינה (שזהו הבחי' היותר עליונה שבהעלאת מ"ן עיין בפע"ח שער נפה"א) והיינו ענין התפעלות שכליות ר"ל המדות שבההתבוננות ועי"ז נעשה יחוד או"א, והנה מהכתר נמשך רק בבחי' שערות ואין זה כמו המשכה ע"י אותיות שהשמות ע"ב ס"ג מ"ה וב"ן זהו רק מהחכמה ולמטה והוא המשכה ע"י אותיות, אבל בכתר אין נרמז בשום אות רק בקוש"י, וא"כ אין המשכה ממנו ע"י אותיות, כי עד"מ בחי' שערות כו', וזהו עד יעבור עמך הוי', כי שם הוי' זהו המשכה שע"י האותיות, ולכן בכל נברא מרומז שם הוי' כמ"ש בר"ח כמדומה בשער האהבה ואפי' בתרנגול ב' כנפי' רמז לב' ההין ראשו יו"ד גופו וי"ו כו', והנה השערות הם המזלות א"כ אינן ערוך למו"ס וגלגלתא, ועכ"ז גם חו"ב אין ערוך להמזלות עצמן, ועד המזלות מגיע העלאת מ"ן משא"כ מו"ס וגלגלתא, עז"ב אהי' כטל, וזהו מקצה שמים אתה שואל כו', ר"ל עד שם מגיע אתעדל"ת.

ד) **ולכן** כנס"י שאלה שלא כהוגן ויבא כגשם, (אפ"ל דהלא כהוגן זהו מה שלא הזכירה טל, אבל צ"ל ג"כ ויבא כגשם, כי משה ביקש ואתחנן שיהי' רק אתעדל"ע שלמעלה מאתעדל"ת דהיינו אתה החילות ולא פעל זאת רק צ"ל אתעדל"ת והיינו ויבא כגשם, אלא כי לא די בזה כלל, וצ"ל אהי' כטל ג"כ וזהו העיקר כמ"ש סד"ה אני ישנה ולבי ער, וענין לשון שאלה, זהו ע"ד שאל נא לימים הראשוני' למקצה השמים כו'), והנה ביוהכ"פ שנא' לפני הוי' תטהרו ע"ד עד יעבור עמך הוי' זהו ג"כ המשכת הטל אחר ויבא כגשם, שהרי גם בשבת מאיר טלא דנטיף מעתיקא אלא שבשבת הוא טפל העונג

ולעלי' : שם : ועליי.

גם : שם : ג"ס.

באכילה ושתיה בבחי' ג' סעודות היינו לפי שהוא מחיצוני' עתיק, אבל יוהכ"פ שאין בו אכילה ושתיה, לפי שנמשך מפנימי' העתג כו'.

ה) וזהו האזינו השמים ואדברה כו' יערוף כמטר כו' תיזל כטל כו', כי גם הטל נמשך ע"י השמים כמ"ש ויתן לך מטל השמים כו', (אפ"ל שזהו מבחי' ולמקצה השמים.) והיינו תושב"כ ותשמע הארץ תושבע"פ, (אפ"ל טל תורה זהו הטעמים זרקא מקף שופר כו'.) וכתיב ואשים דברי בפיך ובצל ידי כיסיתיך ובזהר בראשית ד"ז שנעשה מהד' רקיעים והיינו מקיפי', וזהו"ע ענני כבוד והוא ענין חגה"ס כו' כמטר לקחי ע"י המצות בירורי רפ"ח בחי' ויבא כגשם.

הערות לד"ה האזינו השמים, דרוש הראשון סוף אות א' ענין תשובה י"ל כמו יו"ד של שם נקודה, ע' בענין נקודה בהיכליה בד"ה ראה אנכי נותן בלק"ת פ' ראה, ועמ"ש מזה על הזח"ג בלק קצ"ג ב' ע"פ ד' אלקי אתה ארוממך, ועמ"ש בכ"י מו"ח בהביאור על תקעו בחדש, דרוש השני, ענין במ' שנאצלה בסוד שורש בנקודה א' כדי שתוכל להתעלות בבחי' ביטול מלמטלמ"ע ע"ד שחורה אני ונאוה בזח"ג בלק קצ"א א', ושזה הבחינה אינו רק במ' משא"כ בכל הע"ס, ובבה"ז קצג"ב הנ"ל אמר דיש בחי' זו גם בחכמה שנעשית בבחי' נקודה בעלייתה למעלה, ואפ"ל ע"י שהמ' עולה בבחי' נקודה גורם כן למעלה עליית העולמות עד שהחכמה ג"כ עולה, וא"כ מזה יובן ענין תשובה כו'. ויש להעיר מענין משה כבד פה כו' בענין נקודה עילאה.

אות ב' חיי החיים היינו והחכמה תחיה, וחיי החיים י"ל כתר שבת אותיות תשב כי שבת להוי' י"ל ש' הוי' מתעלה ע"י היוד נקודה עילאה.

אות ה'. ויבא כגשם, כאשר ירד הגשם והשלג מן השמים כי יהי רקיע ויהי מבדיל, דוגמת והבדילה הפרוכת, א"כ ביוהכ"פ שנכנס הכה"ג לפנים מן הפרוכת זהו ויבא כגשם מן השמים למעלה מבחי' יהי רקיע, ועד"ז מי יעלה לנו השמימה ר"ת מילה, וזהו בחי' שבת שבתון, כי שבת הוא קדש ושבת שבתון קדה"ק וזהו יערוף כמטר לקחי, ומזה נמשך ולקחתם לכם פרי עץ הדר זה הקב"ה כי האדם עץ השדה, וע"י ונתתי גשמיכם בעתם אזי ועץ השדה יתן פריו, שיהי' פרי עץ הדר ע"י שמאיר בחי' ע"ק בבחי' אדם שזהו ענין היש בה עץ אם אין.

אות ו'. בחי' טל גבוה מגשם. כי טל אורות טליך, אור גבוה מבחי' מים כנודע מענין ג' בחי' אור מים רקיע, וזהו ענין טל תורה הנק' אור תורה שגבוה מבחי' מים, ופי' אורות פי' במק"מ חיי דק"ל סע"ב ב' אורות א"א וז"א, וי"ל חיבור ב' הויות, כי הוי' נק' אור כמ"ש הוי' אורי וישעי וכתי' והי' לך הוי' לאור עולם, משא"כ מים י"ל נמשכו ע"י ש' אלקים כמ"ש

פלג אלקים מלא מים בד"ה והיה מספר בנ"י, ואו"כ ב' אורות היינו חיבור ב' ההויות שנת' בת"א פ' בשלח בד"ה וירא ישראל, ובפ' מקץ בד"ה כי אתה נרי בענין והוי' יגיה חשכי לכן מן הטל יומשך תח"ה, והראי' שהטל חיבור ההויות כי טל הוא ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן שהם טל אותיות, ולכן עי"ז יהי' תח"ה, וא"כ מעלת הטל על הגשם ב' דברים הא' כי אור למעלה ממים, ועוד שהם חיבור ב' אורות משא"כ גשם הרי יהי רקיע ויהי מבדיל כו' והבדילה הפרוכת ואף שנמשכו ממים עליונים שמעל לרקיע מ"מ זהו דרך התלבשות.

(כאן נחתך בגוף כתי"ק).

בחיבור* האורות כו' אינו ע"ד הבדלה כהנ"ל דגבי מים.

הערות לד"ה האזינו השמים השני שבלקו"ת דע"ג סע"ד

שטה שבכתב* — נוטריקון שם מים. נ"ב ע' בד"ה כי עמך מקו"ח בתו"א פ' מקץ בענין המגביהי לשבת המשפילי לראות בשמים ובארץ, ושם בענין השקיפה ממעון קדשך מן השמים וברך את עמך ומזה יובן ענין העדות דשמים. וע' בד"ה השמים כסאי, שם בתו"א פ' בראשית.

(ב) **שטה** אדום* כו'. נ"ב ע' בפרד"ס שער עצמות וכלים שנו' משל זה גבי אורות וכלים.

(ג) **שטה** שהוא* — למעלה מגדר השגה. נ"ב ע' בסידור ע"פ הללויה הללו אל בקדשו בענין אור מים רקיע וגם החכמה נק' איהו וחיוהי חד שהיא דוגמת האור שנק' חיוהי ע"כ אין לו גוון שהגוון באור נעשה לפי תמונת הכלי בחי' איהו וגרמוהי, ע' בע"ח שמ"א פ"ז.

(ד) **שטה** אותה* — ותושבע"פ נק' ארץ כו'. נ"ב ע' בתו"א פ' וארא בד"ה לכן אמור לבנ"י גבי והבאתי אתכם אל הארץ ובד"ה השמים כסאי הנ"ל גבי והארץ הדום רגלי, ובד"ה את קרבני לחמי גבי תשמרו, ובד"ה והניף הכהן אותם על לחם הבכורים בפ' אמור ור"פ תבא בד"ה היום הזה.

בחיבור: שורה זו נכתבה בגוף כתי"ק בצד גליון העמוד.
שטה שבכתב: בהוצאת תרס"ד וההוצאות שלאח"ז: נוטריקון.
שטה אדום: שם: אופן.
שטה שהוא: שם: ולא בחכמה.
שטה אותה: שם: עד.

(ה) **שם** * — והם הם עדים. נ"ב ע' בפתיחתא דמדרש איכה סד"ה ר' יוחנן פתח משא גיא חזיון. אמר אברהם כו' מי מעיד בהם כו' אמר לו תבא תורה ותעיד בהם כו' כיון ששמעה תורה עמדה לצד א' ולא העידה בהן כו' ע"ש.

(ו) **שטה** על ישראל * — כי בהם ניכר. נ"ב עמ"ש בד"ה כי עמך מקו"ח בענין המשפילי לראות בשמים ובד"ה וכל בניך בענין על שלא ברכו בתורה תחלה וסד"ה ביום השמע"צ בפ' שמחת תורה שהתורה שמחה ממה שהקב"ה מתלבש בה כענין עוטה אור כשלמה, וזהו ע"י נש"י כמ"ש בד"ה יונתי בחגוי בענין קומי לכי רעיתי שיש בחי' בישראל שלמע' מהתו' ולכן התו' נק' מאורסה כו', גם כמ"ש בד"ה שה"ש שלהיות הקב"ה יושב ועוסק בתו' ונק' חתן חות דרגא זהו ע"י ההעלאה בבחי' כלה שארי ולבבי כו' ע"ש. גם כמ"ש בד"ה אז ישיר ישראל עלי באר דתקס"ד בענין בשביל התו' שנק' ראשית ובשביל ישראל שנק' ראשית.

(ז) **שטה** שיהי' * בחי' השראת אוא"ס ב"ה בח"ע. נ"ב כענין אני אענה את השמים והם יענו את הארץ, ע' זח"ב יתרו דפ"ה סע"ב ולכן בההיפך כתיב וגלו שמים עונו וארץ מתקוממה לו, ועמ"ש בביאור ע"פ ויקרא משה אל כל ישראל דס"פ תבא בענין איש תהפוכות ישלח מדון כו'.

(ח) **שטה** עי"ז * — א"ס בתורה כנ"ל. נ"ב ועמ"ש בד"ה חמשה קנינים בענין תורה קנין אחד דוד המלך ע"ה הי' מחבר תו' שלמעלה בהקב"ה ומ"ש בד"ה ואהי' אצלו אמון בפי' ואהי' שעשועים יום יום ובענין אני תורתך שעשעתי. והנה דעת אותי' עדות כי המשכה זו דיחוד חו"ב תושב"כ ותושבע"פ שמים וארץ עילאין הוא ע"י הדעת שממשיך מהכתר וכנ' בביאור החלצו בענין או יחזיק במעוזי יעשה שלום לי כו' ע"ש. וזהו שהתורה היא עדים אם נמשך בה ע"י הדעת מהכתר וע"י כו'. עוי"ל שמים וארץ הם עדים קאי על שמים וארץ קנין אחד שהוא לבד תורה קנין אחד דהיינו יחוד חיצוני' חו"ב להחיות העולמות וצ"ל ג"כ בזה קנין העלאה והמשכה והיינו ע"י ישראל ולכן הם העדים. ועד להעיר מענין מ"ש ע"פ ויקהל משה את כל עדת בנ"י שם נתבאר באריכות מענין דעת ועדות, ועד הגל עדה המצבה.

ב) * **וז"ש** כל הנקרא.

שטה כללות נש"י. נ"ב שנקרא כל ע"ש שהאדם כללות העולמות שיש בו י"ח נר"ן מא"ק ואבי"ע. וז"ש כל ה"פ ירי"ד הכ"ף מרמז לב' מקיפים

שט : שם : כו' והם.

שטה על ישראל : שם : כו' והם.

שטה שיהי' : שם : ממשיכים.

שטה עי"ז : שם : הוא קורא.

ב) וז"ש : שם : הוא קורא. והכוונה שכאן מתחלת אות ב'. וכן לקמן אות ג, ד, ה.

יחידה חי' הכלולים ב"א מיו"ד והלמ"ד לג' בחי' נר"ן, ועמ"ש ע"פ עיני כל אליך ישברו ומ"ש ע"פ נשמת כל חי תברך, ובחי' כל הנ"ל הוא הנקרא ונמשך בשמי כענין נשמת כל חי תברך את שמך שמחיד ומחבר מבחי' אתה קדוש בבחי' ושמך קדוש. וע' בהרמ"ז אמור ק"ד מענין כל, וע' בזהר ויחי דרמ"ה.

(ב) **שטה** לבושים — וכמ"ש עוטה אור כשלמה. ג"ב עמ"ש בד"ה עולת תמיד שבחי' שמו הגדול נמשך ומתלבש בתורה וזהו הנק' בשמי ולכבודי, וע' באגה"ק סי' י"ח מענין עוטה אור כשלמה.

(ג) **דף** ע"ד ע"א שטה להלביש א"ע. ג"ב וכן בהנמשל זה יתלבש בתורה נמשך ע"י נש"י כשהם בבחי' עבד והוא בחי' עבד שלמע' מבחי' בן וזהו"ע רחב"ד שאמר מי שאמר לשמן וידליק ע"י שהי' כעבד לפני המלך בחי' ביטול רצון לגמרי ע"כ ממשיך יהי רצון שהרצון למע' זהו כביכול ביטול רצון וכ"מ בד"ה צאינה וראינה בענין פי' שהקדימו נעשה לנשמע כו' ע"ש אות ד'. והנה מאחר שהעבד יוכל להלביש אותו כבי' מוכרח שיש לו שייכות לעצמו' כבי' למע' מבחי' הלבוש שעי"ז יוכל לומר לו שילביש הלבוש, והיינו כי הלבוש הוא חכ' ונש"י בהיותם בבחי' עבד למע' מהשכל ע"ד שמוע מזבח טוב מגיעים לבחי' העצמו' שלמע' מהלבוש כו' כמ"ש מזה בד"ה יהי רצון דתקס"ב, ועמ"ש בד"ה ועתה יגדל נא, ובסד"ה אחרי ה"א תלכו בהקיצור גבי ואותו תעבודו שונה פרקו מאה פעמים ואחד גימט' מאין נק' עובד אלקים שיהי' והי' הוי' לי לאלקים. וי"ל ע"ד מ"ש בד"ה כי ביום הזה יכפר השני בלקו"ת פ' אחרי פרק ב' בענין והיו הדברים האלה דלכאו' היינו מ"ש בק"ש הוי' אחד והרי ודברת בם בד"ת כתיב אלא המכוון שימשיך בד"ת גילוי בחי' הוי' אחד דכולא קמי' כל"ח שזהו פי' אחד שהוא לבדו, ועמ"ש ע"פ ביום ההוא יהי' הוי' אחד שיהי' הגילוי בז"א כמו בא"א, וגילוי זה נמשך בעסק התו' דכתי' עוטה אור כשלמה שאוא"ס מתלבש בהתורה כו' ע"ש, וזהו שונה פרקו מאה פעמים ואחד פי' מאה הוא בחי' התר כי חכ' כח מ"ה וא"ת מ"ה אלא מאה כמ"ש בזהר קרח קעט א', והאלף הוא כח מ"ה א"ב פלא יסוד אבא א"ב אאלפך חכמה אבל ואחד היינו שימשיך אוא"ס שהוא הוי אחד יהי' נמשך בבחי' מאה הנ"ל. גם י' פעמים י' גימט' מאה, כי שם ע"ב דחכ' מילוי ידי"ן, וזהו ע"י מס"נ באחד בק"ש אזי כששונה פרקו הוא בבחי' מאה פעמים ואחד, וזה נק' עובד אלקי' ועבד זה היינו יראה עילאה שהיא למע' מהחכ' כי היא גבו' דע"י שבמו"ס, ועז"נ ויצונו כו' ליראה כו' והתר נק' תרעא לדרתא גבי יראה זו לפי שע"י יראה זו ממשיך אוא"ס בתורה.

ג) * **והכח** הזה שיש בנפש.

(א) **ג"ב** הנה המשכה זו בחר"ב נמשך ע"י הדעת שהיא חיצוני' הכתר ושרשו מרדל"א כמ"ש בביאור ע"פ החלצו וזהו אשר דעת אותי' עדות כנ"ל

ג) והכח הזה : שם : יתי' מצוך.

פרק א'. ועיקר ענין התפלה הוא המשכת הדעת כמ"ש בד"ה לא הביט און ביעקב בטעם שהתפלה אינה בחשבון תרי"ג מצות כי הדעת היא המשכת האור ואינה בחי' אבר וכלי כ"א נשמה כו'.

(ב) **שטה** למס"נ באחד •. ובכח זה מגיע לבחי' העצמי' שלמע' מהלבוש כנ"ל עד שיוכל להלביש אותו כביכול.

(ג) **שטה** רוצה • — ורחו אליו ית'. ועמ"ש מזה בד"ה אז ישיר כו' עלי באר שבחי' זו נק' באר מים חיים שנובע תמיד מלמטלמ"ע. ור"ת באר בידך אפקיד רוחי.

(ד) **שטה** עולמות • — התפשטות כו'. נ"ב ועמ"ש מזה בד"ה וכל בניך למודי ה' ובתו"א פ' וארא בד"ה וידבר אלקים וארא כו'. והנה לך אותיות כל והיינו שע"י העלאה זו ומס"נ ע"ד לך ה' הגדולה כו' שזהו למעלה ענין עיבור ז"א בבטן אימא כמ"ש בביאור שמני כחותם פרק ב' ובביאור ונקדשתי בתוך בנ"י, ולמטה זהו"ע מס"נ הנ"ל והיינו בחי' מי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ ע"ד שרפים עומדים ממעל לו, עי"ז ממשיך אח"כ מלמעלמ"ט בחי' כי כל בשמים ובארץ שהיא המשכה בתושב"כ ובתושבע"פ הנק' שמים וארץ וזהו כל הנקרא בשמי ולכבודי. וזהו"ע לך אמר לבי בקשו פני, פי' לך ע"ד לך הוי' הגדולה כו'.

(ה) **וע"כ** תקנו לנו •. נ"ב ור"ל דכל הנ"ל מצד נה"א שהיא בחי' כל הנק' בשמי אבל הרי היא מלובשת בנה"ב וכדי שיגיע הביטול בנה"ב הוא ע"י שתים לפני' דק"ש כמ"ש בתו"א פ' וישב בד"ה מהלכים בין העומדים.

(ו) **שטה** מהמלאכים שנק' עשב .והנה עי"ז מעורר בחי' והחיות נשאות כו' ומעלות בחי' אדם שהוא התו' לקשרה ולחברה לאוא"ס ב"ה עצמו שלמע' מהחכמה שיהי' נמשך ומתלבש בבחי' אדם כמ"ש בתו"א פ' יתרו בד"ה זכור ושמור, ועי' בביאור המתחיל ענין האבות הן הן המרכבה. ומזה יובן ענין הנ"ל פרק א' שנש"י ממשיכים אור א"ס בתורה ולכן העדותי בכם כו'.

ד) • **וזהו** בראתיו יצרתיו.

(א) **שטה** ג' לבושים •. נ"ב ע' בסש"ב ח"א פ"ה שהם לבושים הנעשים ע"י התומ"צ ושם מבואר שהם גבוהים מהנשמה עצמה, ולעיל נתבאר שאדרבה הנשמות גורם להמשיך אוא"ס בתורה. ושניהם אמת כמ"ש בד"ה יונתי בחגוי שיש ב' בחי' בנשמה כו' ע"ש.

שטה למס"נ באחד : שם : ואהבת.
שטה רוצה : שם : לשאת.
שטה עולמות : שם : גדולה.
וע"כ תקנו לנו : שם : גדולה.
ד) וזהו בראתיו : שם : מהמלאכים.
שטה ג' לבושים : שם : שהם ג.

(ב) **שטה** החומר* — העלם השכלי. נ"ב עמ"ש בד"ה כי ביום הזה יכפר הראשון בלקו"ת פ' אחרי כי מח' זהי תפלה שעיקרה מח' והתר' היא דבור, וזהו שנא' כאן כסדר בראתיו יצרתיו תחלה צ"ל בראתיו מחשבה ותפלה כדי שעי"ז תהי' ההמשכה בתורה ודברת בם בחי' דבור כו'.

(ג) **שטה** שהוא* — ונעוץ סופן כו'. נ"ב ועמ"ש בד"ה מי מנה בענין אף עשיתיו שזהו ריבוי בחי' רביעית שלמעלה מג' בחי' מחדומ"ע שהם בי"ע והיינו רעו"ד שזהו הנמשך ומתגלה ע"י עשי' דוקא, והיינו שהקדימו נעשה לנשמע. וזהו הנך יפה דודי אף נעים, היינו אף גם מה שהשפלת אותי בבחי' עשי' וכן הגלות כמ"ש ואף גם זאת בהיותם בארץ כו' עכ"ז נעים הוא כי עי"ז דוקא תהי' העלי' למע' מבחי' בראתיו, ועמ"ש בד"ה את תשמרו בפי' בורא קדושים ישתבח שמך ובענין כי בו שבת מכל מלאכתו אשר ברא כו'.

ע' ספרי האזינו עתידה כנס"י שתאמר עדי קיימי' מעבירן אני שנא' השמים החדשים כו' וכעין זה ברבות ס"פ האזינו יעו"ש. תוהי אהבה נפלאה ע"ד מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה, ועמ"ש בד"ה כאשר השמים החדשים בתו"א בראשית גילוי מפנימי' ע"י גילוי פנימי' התר' ושם אין הפגם תופס מקום, ועד"ז בעשי"ת ועשיתם עולה נעשי' נש"י ברי' חדשה, כי עם היות בכל יום יהיו בעיניך כחדשים אבל ר"ה זה היום תחלת מעשיך ממש בחי' הוא עשנו, אשר אני עושה, ע"ד הנה ישכיל כו' מאד ה' עליות, ה' תפלות דיוכ"פ לכן עי"ז סליחה. ויונתן תרגם יצרתיו אתקינת גלוותהון, אף עשיתיו אף עבדית להון נסים, וכן פרש"י בישעי' מ"ג ז'. וי"ל ע"פ מ"ש בד"ה רפאני כי ביצי' התחלת עה"ד טו"ר, והתיקון עשי' כי נעוץ תחלתן בסופן כי אויר השלישי הם כמו הראשון.

ה) **וזהו** שתיקנו בתפלת יוצר ויחד לבבו.

(א) **נ"ב** עמ"ש מזה בד"ה מי מנה.

(ב) **שטה** והאופנים — לבבך כו'. פי' מדלא כתיב ומל את ערלת לבבך כ"א את לבבך היינו שימול ויכרית בחי' חיצוני' הלב שהוא חשיב ג"כ הסתר לגבי פנימי' הלב ויתגלה פנימי' הלב, וע' מזה באגה"ק סי' ד'. ובמ"א נת' שזה מגילוי פנימי' יסוד דעתיק שאזי יהי' גילוי נשמות חדשות. מיהו ממש"כ ועי"ז יהי' ויחד לבבנו משמע ומל ה' את לבבך קאי על ק"נ כו' כמ"ש באגה"ק שם דהיינו הקליפה הדקה, וערלת לבבך היא ג"ק הטמאות או הרע שבנוגה.

(ג) **שטה** קמי' — פנימי' אלקותו סוכ"ע כו'. ועמ"ש מזה בד"ה כי קרוב אליך הדבר מאד פרק ב'. ובביאור ע"פ שוש אשיש, ובד"ה והי' ביום ההוא יתקע בשופר גדול פ"ה.

שטה החומר : שם : השכלי.

שטה שהוא : שם : כו' שהוא.

עמוד שני, שטה השמים * כו׳.

(ד) נ״ב עמ״ש מזה בד״ה האזינו השמים הראשון פ״ה בהג״ה, וז״ש ברבות בראשית ספ״ה למה נק׳ שמים שהם שמים מעשיהם של בריות, לשון שומא, כי הם העדים כו׳.

קיצור מד״ה האזינו השמים הנ״ל, ולא מההגהות.

(א) העדותי בכם. השמים והארץ הם תושב״כ ותשבע״פ. והם הם העדים לפני המקום ב״ה על ישראל, כי בהם ניכר אם קיימו וקבלו ישראל את התורה ומצות, וזהו העוסק בתורה לשמה.

(ב) וז״ש כל הנקרא בשמי. היינו נש״י ולכבודי בראתיו ואין כבוד אלא תורה, ר״י קארי למאנא מכבדותא, וע״י לבוש זה מושג קצת בנבראים, ודברת בם, אשר אנכי מצוך כו׳, והמלך הדרך שהעבד מלביש אותו.

(ג) והכח שיש בנפש לגרום המשכה הזאת ע״י התורה הוא ע״י התפלה, ואהבת למס״נ באחד להיות בחי׳ ביטול ע״י ההתבוננות לך ה׳ הגדולה ואימתי הוא גדול כו׳, וגם תקנו אנשי כנה״ג שתים לפני׳ שמסיפור והאופנים כו׳ תתפעל גם נה״ב. וזהו ונתתי עשב בשדך לבהמתך כו׳.

(ד) וזהו בראתיו יצרתיו, מחו״ד תושב״כ ותושבע״פ, אף עשיתיו מעשה המצות, ונעוץ סופן, וזהו ריבוי אף ע״ד המבואר בד״ה מי מנה, ולכן מעשה גדול. וזהו ויחד לבבנו פנימי׳ הלב, מס״נ דנה״א וחיצוני׳ הלב התפעלות נה״ב, ומלחם, ומל הוי׳ ויחד לבבנו כו׳.

(ה) וזהו בכל השנה, ובעשי״ת כתיב ממעמקים קראתיך, פנימי׳ הלב, וכמו״כ למעלה נמשך הפנימי׳ בחי׳ סוכ״ע, לך אמר לבי בקשו פני את פניך ה׳ אבקש כו׳ (ע׳ בד״ה ביום השמע״צ בן חכם פ״ב) וזהו אל תט באף עבדך, וע״י יחוד ב׳ לבבות בק״ש תהי׳ אח״כ ההמשכה ע״י התורה ולכבודי בראתיו כו׳ ולפיכך נק׳ עדים. וזהו האזינו השמים כו׳, יערוף כמטר, תלמוד המביא לידי מעשה, וכמו״כ מביא לידי ואהבת כו׳, והמטר בא ע״י רעמים רעש בתפלה, והב׳ תזל כטל אתעדל״ע שלמע׳ מאתעדל״ת, והוא מה שנמשך אוא״ס בחכמה כנ״ל סעיף א׳ זהו הנקרא טל תורה כו׳, ועז״א ותלמוד תורה כנגד כולם.

שטה השמים: שם: האזינו.

האזינו ל"ב ד'

הצור תמים פעלו כי כל דרכיו משפט אל אמונה ואין עול צדיק וישר הוא, הצדיק של הצור צדיק רבתי.

התרגום תקיפא דשלמין עובדוהי, (תרגום צור ענין תקיף והוא בעל היכולת, ובמתורגמן ערך תקף כ' שהוא ענין עוז וגבורה וחחק, וכן בפסוק בש"ב סי' כ"ב ל"ב ומי צור מבלעדי אלקינו, פי' המ"צ צור ענין חחק, וכן שם פסוק מ"ז חי ה' וברוך צורי וירם אלקי צור ישעי, ת"י ובריך תקיפא דמן קדמוהי מתייהב לנא תקיף ופורקן ומרומם אלקא תקיף פורקנא, ובזהר פ' מקץ קצ"ג סע"ב הביאו הפסוק הזה שבתלים ססי' כ"ב ושם נאמר וירום אלקי ישעי, ולא נזכר אלקי צור ישעי, ופי' בפרדס ערך צור דפי' וברוך צורי פי' הזהר הנ"ל על תפארת, וירום אלקי צור ישעי הוא בינה, וע"ש בפרדס דצור סובל ג' פירושים לשון צייר ויצירה, ולשון סלע, ולשון חוזק כו', ובערך תקיף פי' הפרדס בשם התיקונים שהוא בחסד והכריחו כן מפסוק ימינך ה' נאדרי בכח, בתוקפא וא"כ היוצא לנו דאף שפירשו המקובלים צור ענין גבורה אין זה מדת הדין לבד, אלא כשהגבורה כלולה מחג"ת, וז"ש תקיפא דשלמין עובדוהי לשון שלימות, ואפ"ל ע"ד משארז"ל ברבות וישלח פרשה פ"ב דצ"א ע"ד כשהקב"ה דן את ישראל דן אותם מעומד מקצר בדין ומפרש בדין אבל כו' ע"ש ועיין ברבות בא פי"ז בענין ועמדו רגליו כו'), ארי כל אורחתיה דינא, (הנה תרגום משפט דין ובזהר פי' משפט דאיהו רחמי, ומפרש משפט בתפארת, ובפרדס ערך משפט האריך בזה, ופי' כי משפט הכוונה דין בקצת רחמים, וכי שורש זה נמשך מן החכמה שיש בה קצת דין ועמ"ש בת"א פ' בשלח בד"ה אשירה להוי' בפי' ושמרו דרך הוי' לעשות צדקה ומשפט) אלהא מהימנא דמן קדמוהי לא נפיק עול, ועיין בגמרא פ"ק דשבת דף יו"ד ע"ב בענין האל הנאמן דברים ז' דמתרגמינן אלהא מהימנא.

ב) **רש"י** פי', הצור תמים פעלו אע"פ שהוא חזק כשיביא פורענות על עוברי רצונו לא בשטף הוא מביא כי עם בדין כי תמים פעלו. אל אמונה, לשלם לצדיקים צדקתם לעוה"ב אע"פ שמאחר את תגמולם, סופו לאמן את דבריו (א"כ לפ"ז הצור תמים נאמר על מדה"ד ואל אמונה על מדת החסד שנאמן לשלם שכר, וזהו ענין מאריך אף לצדיקים ופירשו בגמרא פ"ב דערובין דכ"ב ע"א שמאריך אפים שוחקות לצדיקים לאחר ולשלם השכר לע"ל, והיינו כי כל מה שהשכר בהעלם ובעיבור וזריעה יהי' הצמיחה והלידה ביתר שאת כו', וזהו אל אמונה, דמה שמאחר השכר, יהי' מזה השכר ברבוי, וכמ"ש במדרש אסתר בסופו האמונה ברבוי שנאמר רבה אמונתיך כו'). צדיק וישר הוא, הכל מצדיקים עליהם את דינו, (ע' באגה"ק סי' י"א ד"ה להשכילך בינה, וסי' כ"ב בד"ה אהובי אחיי ורעיי, גבי ועצה היעוצה כו' אם רחץ ה' צואת בנות ציון כו' ע"ש) וכך ראוי וישר להם, צדיק מפי הבריות, וישר הוא וראוי להצדיקו.

ג) ספ"ה דב"ק ד"נ סע"א אמר רבי חנינא כל האומר הקב"ה וותרן הוא יוותרו חייו (יופקרו חייו שמורה אל הבריות לחטוא) שנאמר הצור תמים פעלו כי כל דרכיו משפט, וזה כמ"ש ברבות בראשית ס"פ י"ב ע"פ ביום עשות ה' אלקים, אם בורא אני את העולם במדת רחמים הוי חטיוה סגיאין, במדת הדין איך יכול לעמוד, אלא אני בורא אותו במדה"ד ובמדה"ר, א"כ לפ"ז ענין תמים פעלו, הרי שיתף מדה"ד במדה"ר, ואינו וותרן שא"כ יהיו החטאים רבים, א"כ זה שעירב מדה"ד זהו תיקון העולם וכמ"ש בזהר קרח קע"ח אלמלא דינא כו' ומ"מ במדה"ד א"א להתקיים ע"כ צ"ל ג"כ מדה"ר, וע"ש בגמ' דב"ק שם שזהו ענין ארך אפים כו'.

פ' האזינו ל"ב ו'

ה להוי' תגמלו זאת. א) רפ"ו דברכות לה"ב ואין אביו אלא הקב"ה שנאמר הלא הוא אביך קנך וכו' וכ"ה בסנהדרין דף ק"ב א', ועמ"ש מזה ע"פ הזהר ר"פ עקב בענין הברכות, פ"ג דחולין דנ"ו ע"ב הוא עשך ויכוננך מלמד שברא הקב"ה כונניות באדם כו', והנה בפ' בשלח כתיב עם זו קנית וכאן נאמר הלא הוא אביך קנך, וי"ל ע"פ מ"ש במד"ר בשה"ש ע"פ דודי לי ואני לו הוא לי לאלקים ואני לו לאומה, הוא לי לאלקים אנכי הוי' אלקיך, ואני לו לעם ולאומה שנאמר הקשיבו אלי עמי ולאומי אלי האזינו בישעי' סי' נ"א ד', הוא לי לאב ואני לו לבן הוא לי לאב כי אתה אבינו, בישעי' ס"ג ט"ז, כי הייתי לישראל לאב, ואני לו לבן בני בכורי ישראל, בפ' שמות ד' כ"ב, בנים אתם לה' אלקיכם בפ' ראה י"ד א', נמצא נק' ישראל בב' בחי' הא' בחי' בנים הב' בחי' עם, ובכל בחי' הוא קנין לכן בקי"ס נאמר עם זו קנית, וכאן נאמר הלא הוא אביך קנך וע' ג"כ במד"ר פ' נשא פי"ב ע"פ מה שמו ומה שם בנו במשלי סי' ל' מה שמו ה' צבאות שמו, ומה שם בנו כי תדע בני בכורי ישראל, א"ת בניך אלא בוניך י"ל בוניך כשנק' עם, ובזח"ג פ' בלק דקצ"א ע"ב פי' מה שמו זהו חכמה עילאה כח מה, ומה שם בנו ישראל היינו ז"א דאצי' וכ"ה בפ' יתרו דע"ט סע"א, וכן הוא בת"א פ' יתרו בד"ה ענין האבות דקכ"א ע"ג, ואפ"ל זהו אברהם קנין א' ישראל קנין א' כי אי' במד"ר ר"פ תולדות אברהם נק' ישראל שנאמר ומושב בנ"י כו' וע"כ אברהם קנין א' זהו קנין דבחי' בני בכורי ישראל, ואח"כ ישראל קנין א' ע"ש עם זו קנית כשנעשו בבחי' עם לקבל התורה כו', והנה איתא בסש"ב פמ"א שכל אדם צ"ל בשתי בחי' ומדרגות והן בחי' עבד ובחי' בן כו' יעו"ש, וזהו בחי' בן ובחי' עם, והנה אף שבחי' בן גבוה יותר כי זהו מצד שרשו בז"א דאצי' אבל בחי' עם זהו בירידתו בבי"ע שאז נק' עם בחי' אין מלך בלא עם או בחי' זו זהו מצד שרשן במ' חהו שנק' עם זו, כי מ' היא מקור דבי"ע אעפ"כ יש בבחי' זו

דעבד ועם בחי' גבוה שהרי בחי' בנים הי' יכול להיות בהנשמה גם קודם ירידתן בגוף מצד שרשן מז"א כנ"ל ובחי' עבד זהו בירידתן למטה, והרי הירידה היא צורך עליה ועמ"ש כזה בלק"ת בשה"ש בד"ה שחורה אני ונאוה בנות ירושלים דרוש השני, שבהיותן באצי' זהו ענין נשמה שנתת בי טהורה היא, ובירידתן למטה היא שחורה אני ואעפ"כ ונאוה יותר כו' וע' בלק"ת פ' צו בד"ה הים ראה וינוס, וזהו ענין ורב שלום בניך וארז"ל אל תקרי בניך אלא בוניך, וכמ"ש על פסוק זה בלקו"ת פ' ראה כי בניך זהו כנ"ל גם בינה בן י"ה והיינו ע"י אהבה כו', וצ"ל בוניך ע"י קבלת עול בבחי' עבד ונק' בוניך שעי"ז הוא בנין המל' וישב ה' מלך לעולם כמ"ש ג"כ בלק"ת פ' שלח סד"ה כי תבואו אל ארץ מושבותיכם, ועמ"ש מענין זה בהגהות לד"ה הבאים ישרש ומ"ש סד"ה רני ושמחי בת דרוש הראשון שזהו בחי' עבד מעשה המצות מבחי' מ' שלע"ל תתעלה בחי' זו ביתר שאת להיות א"ח עט"ב ובלק"ת בשה"ש סד"ה קול דודי בענין ומקפץ על הגבעות וזהו הנה ישכיל עבדי דוקא ירום ונשא וגבהה מאד כי הנה גבי ריב"ז ורחב"ד כשר לפני המלך כעבד לפני המלך הרי יש בבחי' עבד בחי' גבוה יותר וכ"ש כשיהי' בבחי' בן ובבחי' עבד ע"ד משה עבדי כו' וע' בלק"ת פ' בלק בהביאור ע"פ לא הביט און ביעקב בסופו בענין משה עבדי כו' אך איתא בילקוט בישעי' ע"פ הנה ישכיל עבדי דנ"ג סע"ג ירום מאברהם ונשא ממשה כו' היינו כי משה הוא בחי' חכמה, אבל בחי' יחידה שהוא כתר זה יהי' לע"ל וזהו הנה ישכיל עבדי כו' וגבה מאד ה' עליות המל' עד הכתר, והיינו כי יראה עילאה חכמה זהו משה עבדי, ובחי' דלע"ל זהו יראה דמו"ס חכמה שבכתר, וזהו יומשך ע"י בחי' בוניך בבחי' עבד וקבל' עול כו', וזהו עם זו קנית ועמ"ש ע"פ כי תקנה עבד עברי מבחי' בעבר הנהר כו' וזהו עד יעבור עם זו קנית, וזהו דאף כשהם ח"ו עם נבל ולא חכם הלא עכ"פ הלא הוא אביך קנך וע"י התשובה נעשו עם נבל לשבח ע"ד עלי עשור ועלי נבל שמנבל א"ע למס"נ באחד וכן ע"ד אם נבלת בהתנשא, וזהו במקום אשר יאמר להם לא עמי אתם יאמר להם בני אל חי, ואפ"ל ע"ד שכתב במ"א ע"פ יש אחד ואין שני לו גם בן ואח אין לו דארז"ל בקהלת רבה יש אחד זה הקב"ה כו' דמה שישראל נק' בני בכורי זהו ע"י המשכת אור א"ס ב"ה בחו"ב הנק' או"א והיינו ע"י צמצום והתפשטות י"ה, אז נק' ישראל ששרשם מז"א בני בכורי אבל מצד עצמות אור א"ס שלמעלה מהחכ' גם בן ואח אין לו, וא"כ ע"י בחי' עם זו בבחי' עבד לי יצרתי לי ממש בעצמות אור א"ס שע"י בחי' עבד דוקא מעורר בעצמות אור א"ס כי נעוץ סופן בחי' מ' בתחלתן שהוא כתר ולכן א"ת בניך שזה אינו מגיע רק עד חו"ב אלא בוניך שעי"ז מעורר למעלה כו', וזהו עד יעבור עמך הוי' עד יעבור עם זו שע"י היותינו בחי' עמך עם זו עי"ז דוקא עד יעבור עמך הוי' למעלה משם הוי' כנ"ל משא"כ בבחי' בנים כתיב בנים אתם להוי', וכתיב מה שמו ה' צבאות שמו אזי ומה שם בנו כו', אבל ע"י בחי' עם זו נאמר עד יעבור עמך הוי' כו'.

בהנחל עליון כו' ילקוט ח"א יז"א קעה"א רכ"ה רמא"א רמז תשס"ד שיב"ד (ח"ב) סא"ב עט"ב צ"ה א"ב קא"ב קכח"ג קמח"ג, ילקוט ס"פ נח די"ז א' תוך רמז ס"ב בשם פרקי ר"א, וז"ל ר' שמעון אומר קרא הקב"ה לשבעים מלכים הסובבים את כסא כבודו ואמר להם בואו ונבלבל לשונם לע' גוים ולע' לשון והפילו גורלות שנאמר בהנחל עליון גוים ונפל גורלו של הקב"ה על אברהם ועל זרעו שנאמר כי חלק הוי' עמו יעקב חבל נחלתו כו' וע"ש, בפ' קדושים קע"ה א' סוף רמז תרט"ו סד"ה וכי תבואו אל הארץ ונטעתם כל עץ מאכל, ושם משל למלך שהיו לו פלגשים והוו לו מהן בנים הרבה והי' לו בן אחד מן מטרוניתא והי' מחבבו יותר מדאי כו', כך הקב"ה ברא את האומות ששים המה מלכות אלו האומות אחת היא יונתי דא כנס"י (שנק' מטרוניתא מל' דאצילות משא"כ פלגשים הם בנוגה כמ"ש במא"א אות פ' סעיף כח פלגש נק' נוק' דנוגה כו' יעו"ש במד"ר פ' ויקרא פ"א בענין נבואת בלעם המשילו נבואת בלעם כמו אדם הולך אצל פלגשו כו' וזהו ענין ופלגשו ושמה ראו מה שהביטול דמ"ה נרגש אצלם וזהו ק"ב דאצי') וחלק הקב"ה לאומות כל העולם שנאמר בהנחל עליון גוים ונתן לישראל א"י שממנה הקרבנות ולחם הפנים והבכורים מינה וזהו ענין כל קילורין שלי מן הפרדס הזה פי' קילורין אוצר כו' ועמ"ש ע"פ יראת ה' אוצרו ויש בזה ג"כ ע' נפש ע"ד שנז' במד"ר פ' וירא פמ"ט ע"פ סוד ה' ליריאיו זהו המילה ומזה נמשך ע' נפש גימט' סוד יעו"ש. והיינו סוד הוי' כי חלק הוי' עמו משא"כ ע' שרים מקבלים משם אלקים ע' זח"ב דף צ"ו ע"א, ועמ"ש בענין כי עין בעין יראו כו'.

ילקוט פ' שלח דף רכ"ה א' תוך רמז תשמ"ה מסוים מכל אחיו כו' משירשו נחלת אביהם שנאמר בהנחל עליון גוים כו' והיינו כי ארץ חמדה הוא מל' דאצי', וזהו שא"י משקה אותה הקב"ה בעצמו שנאמר נותן מטר ע"פ וחו"ל משקה אותה ע"י שליח שנאמר ושולח מים ע"פ חוצות, ילקוט במקומו פ' האזינו ע"פ בהנחל, בירמי' סוף רמז ע"ר דס"א ב' כנ"ל בפ' קדושים ושם פי' קילורין אוצר, בתלים רמז תרס"ז ע"פ אתה תומיך גורלי חבלים נפלו לי בנעימים תלים סי' ט"ז, בתלים רמז תשי"ט דף ק"א ב' ע"פ לכה אשכילך ואורך כו' איעצך עליך עיני תלים סי' ל"ב.

בהנחל עליון גוים.

א) **חגיגה** פ"ב יב"ב, וחכ"א על י"ב עמודים עומדת שנאמר יצב גבולות עמים למספר בנ"י, י"ל י"ב בקר דבריאה הם המבררים בי"ע, להעיר י"ב אלופי עשו, זה לעומת זה, ועמ"ש בלק"ת סד"ה זאת חנוכת המזבח.

ב) **רבות** ס"פ משפטים ס"פ ל"ב דק"ג ע"ד כשם שאני חי וקיים כך בניי חיים וקיימים שנאמר בהנחל עליון כו' כי חלק הוי' עמו.

ג) **נשא** פ"ט דר"ל ע"ב למ"ד בני חם י"ד בני יפת כ"ו בני שם, שבעים שנאמר יצב גבולות עמים למספר בנ"י וכמה הם כל הנפש לבית יעקב הבאה מצרים שבעים והאומות שבעים, עמ"ש מענין שבעים נפש בהגהות לד"ה במדבר סיני באהל מועד, ויובן זה ע"ד שנתבאר בלק"ת פ' ראה בד"ה וכל בניך פ"ג בפי' ורב שלום שמבחי' ורב רבוי ופירוד הם ע' שרים דעוכומ"ז המקבלים מע' תלוי' דיכרסמנה חזיר מיער יוכלל בבחי' היחוד דאלקי' בע' נפש דיעקב, וזהו ענין עתיד חזיר שהוא ק"נ ליטהר וע"ש בהביאור פ"ב, ולהעיר ממ"ש ע"פ ימי שנותינו בהם שבעים שנה שהוא ג"כ לברר בחי' ע' הנ"ל מה שנפל בשבה"כ מז"ת דאימא, וזהו ענין שמע שם ע', ועמ"ש ע"פ אם בחקתי שעי"ז יהי' עליי' כי הנה כתיב כי לא יראני האדם וחי שאפי' החיות אינן רואין את הכבוד וצדיקים במיתתן רואין והיינו שיתרון האור נמשך מהחושך לכן י"ל שזהו ימי שנותינו בהם שבעים שנה שבעים בחי' עי"ן כמ"ש המג"ד סוף אות ע' וכמו"כ ע"י בירור ע' בחי' דגבולות עמים, וכמאמר אתה בחרתנו מכל העמים, שהוא ע"ד הכהן הגדול מאחיו גדלוהו מכל אחיו, ה"נ מכל העמים מהבירור שמבחי' העמים יומשך כו' וכמ"ש ע"פ ושלשת תרד כו' וזהו כי עין בעין יראו, ומזה יובן סמיכת יצרנהו כאישון עינו לפסוק יצב גבולות כו' שזה שהם כאישון עינו הוא השחור שבעין נמשך מיתרון האור מהחושך.

ד) **זח"א** ס"פ וישלח קע"ז א' מקץ קצ"ה א' שמות ד"ה סע"ב וע"ש במק"מ, משפטים צ"ה סע"ב, ויש להעיר מפסוק ויבואו אלימה ושם י"ב עינות מים ושבעים תמרים ע' זח"ב בשלח ס"ב סע"ב, ובבחיי שם פ' בשלח במקומו שע' תמרים הם ע' שרים, הממונים על ע' אומות וע"ש בילקוט במקומו פ' בשלח דע"ג ג' שהם נגד ע' זקנים.

ה) **עיין** בסידור שער חג המצות בפי' כי עין בעין יראו, לפי ערך מה שמברר נה"ב, וזהו המתפלל צריך שיתן עיניו למטה, עמ"ש בד"ה הללו את ה' כל גוים בענין שבעים פרים דחג.

האזינו ל"ב ט'

כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו. ופרש"י למה כל זאת לפי שהי' חלקו כבוש ביניהם ועתיד לצאת (ר"ל ע"ד הפרי הגנוז בהקליפה וכמ"ש ע"פ מי יתן טהור מטמא, ועמ"ש מזה ע"פ כי יעקב בחר לו י"ה, סעיף ח' בשם הרמ"ז פ' האזינו דרפ"ו ע"ב דהיינו ענין שבה"כ שמעולם התהו שנפלו שם ניצוצים קדושים ועליונים והבירור נק' כי יעקב בחר לו י"ה כי בחכמה אתברירו ועמ"ש ע"פ והנה אנחנו מאלמים אלומים בת"א פ' וישב) ומי הוא עמו יעקב חבל נחלתו, והוא

הג' באבות המשולש בשלש זכיות זכות אבי אביו וזכות אביו וזכותו הרי שלשה כחבל הזה שהוא עשוי בשלשה גדילים (היינו ת"ת שכלול מחו"ג ועמ"ש ע"פ ביום השלישי יקימנו, ובד"ה בחדש השלישי לצאת בנ"י מאמ"צ, ובד"ה מחר חדש גבי ושלשת תרד מאד ובד"ה נאוו לחייך בתורים, ועמ"ש ע"פ ובגפן שלשה שריגים, וענין שלש רגלים, וענין על שלשה דברים העולם עומד על התורה ועל העבודה ועל גמ"ח ועמ"ש מזה סד"ה אני דפ' ציצית, ומ"ש בד"ה הנך יפה רעייתי ענין היופי שהוא בהתכללות כמה גוונין) והוא ובניו הי' לו לנחלה עכ"ל, ויובן עוד ענין עמו עדמ"ש סד"ה אתם נצבים בענין למען הקים אותך לו לעם כו' ומ"ש במ"א ע"פ ולאמר לציון עמי אתה, עוי"ל פי' כי חלק הוי' עמו דהנה אין מלך בלא עם והרי העם צ"ל ערך להמלך שהרי כלום שייך שיהי' האדם מלך על בהמות וכ"ש על זבובים אלא רק על אדם, וא"כ איך נק' הקב"ה מלך הלא אין ערוך אליו יותר מהזבוב לאדם אלא לפי כי חלק הוי' עמו שיש בכל אחד שם הוי' ממש כמ"ש בלקו"ת בד"ה ראה אנכי נותן ובפ' תצא בד"ה ולא אבה לכן שפיר נק' עמו שיהי' שם הוי' נק' מלך על עם כו' ועמ"ש ע"פ עם זו יצרתי לי בישעי' סי' מ"ג וע"פ ממזרח שמש עד מבואו מהולל שם ה'.

ב) **בת"י** וכיון דנפל עמא קדישא (עמ"ש בפי' כי עם קדוש אתה בד"ה כי תצא השני) בפיצתא דמארי עלמא, פתח מיכאל פומי' ואמר ארום חולק טב דשום מימרא דה' עמי', פתח גבריאל פומי' בתושבחתא ואמר דבית יעקב עדב אחסנתי' עכ"ל, מדבריו מבואר דזה ענין כי חלק ה' עמו, הוא ע"י גורל, וענין פי' גורל מבואר באגה"ק בד"ה אשרינו מה טוב חלקינו, דר"ל שאינו בבחי' טעם ודעת המושג אלא למעלה מבחי' הדעת שכך עלה במחשבה לפניו ית' ודוגמתם למטה הוא בחי' הגורל ממש עכ"ל, ועיין ברבות ויחי ר"פ צ"ח ע"פ בחיק יוטל את הגורל ומה' כל משפטו, זה גודלו של יוהכ"פ כו', וזהו ענין יבחר לנו את נחלתינו את גאון יעקב אשר אהב סלה, ועמ"ש מזה בתו"א פ' בראשית בד"ה ענין הברכות, ובילקוט בשם הספרי ע"פ יעקב חבל נחלתו ואין חבל אלא גורל שנאמר חבלים נפלו לי בנעימים, ועל"ק סעיף י"ב שעי"ז נמשך תוס' אור מסוכ"ע בשם הוי' שהוא ממכ"ע לכן זהו ג"כ בבחי' גורל ועמ"ש ע"פ ימצאהו בארץ מדבר מציאה מצא כו', זח"א כה"א צו"ב קלח"ב קמג"ב קסא"ב קעז"א קפט"ב קצה"א ח"ב ו' סע"ב מד"ב מד"ב מט"א פו"א צר"א קכה"א קכר"ב, זח"ג פ' ויקרא ח"א פ' אחרי סב"ב סד"א עג"ב פ' אמור צד"א ק"ג סע"ב קז"א ק"י רע"ב, פ' רע"ת ב' פ' האזינו רפ"ו ב' ובהרמ"ז שם, רבות עג"א עז"ב קנ"ד רכח"ב רעט"א, של"ה ט"א כו"א כח"א נז"ב פז"ב קנב"א קס"א רמה"א רעו"ב רפח"א רצ"א רצא"ב שי"א שיזא"ב שסז"ב שפ"ב, פר"א ל"ד כ"ד, תד"א ח"ב פ"ב, מ"ע רל"א, בחיי קמג"ב מ"ג קנג"ד דכח"ב רלב"א.

ג) **רבות** תולדות פס"ה דע"ג א' ע"פ ואנכי איש חלק כמד"א כי חלק הוי' עמו, ונ' מפני שחלק הוי' עמו לכן הוא איש חלק מבלי שערות, כי השערות הוא מורה על ההשתלשלות דרך השרים כו' ולכן נק' עשו איש שעיר כו' ע"ש.

ד) **ויצא** פס"ח דע"ז ב' ע"פ והנה סולם תרכוסא של ג' רגלים הראה לו כו' יעקב חבל נחלתו מה החבל הזה פחות מג' אין מפקיעין אותו כך האבות אין פחותה מג', ועפ"ז י"ל מארז"ל פ"ב דברכות ת"ר אין קורין אבות אלא לשלשה כו', ועמ"ש בד"ה יפה שיחתן של עבדי אבות מתורתן של בנים.

ה) **רבות** ס"פ משפטים ס"פ ל"ב דק"ב ע"ד ד"א הנה אנכי שולח מלאך הה"ד אני אמרתי אלקים אתם כו' שהם חלקו כשם שאני חי וקיים כך בני קיימין שנאמר בהנחל עליון גוים, וכתיב כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו, ולא רציתם כו' מה אוה"ע משתמשים בשרים אף אתם כן שנאמר הנה אנכי שולח מלאך, לפ"ז מובן ענין חלק הוי' עמו, דהיינו ע"ד אלקים אתם שיהיו קיימין לעולם כמו שהוא ית' חי וקיים, וע' באגה"ת פ"ד, שהמלאכים ג"כ מקבלים החיות משם אלקים אבל ישראל מקבלים משם הוי' ממש וזהו חלק הוי' עמו, ילקוט ח"א לג"ג להה"ג רמא"א יד"א רמג"א, ח"ב סג"ב צא"ב צה"ב ק"א א"א, מ"ע רל"ו.

ו) **רבות** פ' נשא פ"ט דרכ"ח ע"ב ע"פ וחבל נמרץ במיכה סי' ב' מהו וחבל נמרץ אני אמרתי כי חלק הוי' עמו יעקב חבל נחלתו כו' דומה לחבל שהוא משולשל זה בזה שהיו כולם מיוחסים בני אבותיהם כו' ואת נכנסת על אשת חבירך פסקת את החבל הוי וחבל נמרץ, מהו נמרץ נואף ממזר רשע צורר.

ז) **בפ'** בלק דרע"ט א' ע"פ לכה ארה לי יעקב, מלך שבורר לעצמו מנה כו' שנאמר כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו, וע"ש דדוקא יעקב לפי שהוא ת"ת קו האמצעי שמשם אין יניקה והוא מושך מהדעת המקבל מהכתר כו' וזהו החבל שהוא משולשל זב"ז כתר דעת תפארת יסוד נמשך במל' הנק' אשה יראת ה'.

ח) **זח"א** פ' בראשית כ"ה רע"א וכיון דאינון נשמתיהו מתמן (היינו מבחי' מל') שריא עלייהו ודאי הוי' ואתמר בהון כי חלק הוי' עמו, ודא איהו יקוו המים אל מקום אחד היינו בחי' ברוך כבוד ה' ממקומו שמשם שורש הנשמות כו' זח"ב בשלח ס"ג ע"פ אל יצא איש ממקומו.

ט) **ס"פ** לך צו"ב ע"פ כרם הוי' לידידי כו' ויסקלהו דאעדי מיני' ומחולקי' כל אינון רברבין כו' והוא נסיב לי' להאי כרם לחולקי' דכתיב כי חלק הוי' עמו כו' עמ"ש בד"ה אני לדודי לעיל דף רל"ה בענין בן נח אינו מצוה על השיתוף משא"כ נש"י, ועד"ז י"ל כי חלק הוי' עמו ועיין במד"ר באיכה דע"ו ג' ע"פ חלקי הוי' אמרה נפשי.

י) **פ'** תולדות קל"ח סע"ב אב יעקב כו' דכתיב כי חלק הוי' עמו כו'.

יא) **שם** קמג"ב ויתן לך האלקים מטל השמים דא טלא עילאה דנגיד מעתיק יומין כו' ואע"ג דכתיב והי' כאשר תריד ופרקת עולו כו' מהאי דהכא לתתא אבל לעילא ולא כלום דכתיב כי חלק ה' עמו יעקב חבל כו', מובן דבכלל כי חלק כו' זהו ג"כ הברכות מטל השמים כנ"ל ומשמני הארץ

דא ארץ החיים כו' והיינו ג"כ מ"ן ומ"ד כי משמני הארץ זהו ג"כ הבאר מים חיים, וטל השמים שורש מ"ד כו'.

יב) **ויצא** קסא"ב ע"פ ויקח לו יעקב מקל לבנה כו' כי יעקב בחר לו י"ה כו' דקודב"ה נטיל לי' ליעקב לעדבי' דכתיב כי חלק הוי' עמו יעקב חבל נחלתו, ת"ח ה"נ יעקב בירר אחסנתי' כו' היינו שיעקב בירר לו קו האמצעי ת"ת ועי"ז בחר לו י"ה שהם ג"ר כח"ב כי ת"ת עולה כו' וע' זהר ר"פ תרומה והרמ"ז שם כ' שי"ל פי' חלק הוי' שהחלק המגיע להוי' לשיגבר כחו להוסיף עוז בגבורתו הם עמו עכ"ל, והיינו ע"י יעקב חבל כלול מג' ע"ד שנת' בד"ה ענין האבות הן הן המרכבה בת"א פ' יתרו שחג"ת הם מרכבה ומעלות חו"ב באוא"ס וזהו א"כ שמוסיפים אור בשם הוי' שהוא אצי' גם החבל ע"ד ג"פ קדוש נגד ג' אבות ע' דבות ס"פ ואתחנן בענין השלישי' וג"פ קדוש עיין בביאור ונקדשתי איך שעי"ז ממשיכים יחוד או"א ויחוד זו"נ וזהו שמוסיפים אור בשם הוי' וזהו לכו ונלכה באור הוי', ויובן עפמ"ש בלק"ת בשה"ש בד"ה צאינה וראינה הראשון בפי' לא זז מחבבה עד שקראה אמי ומזה יובן ענין כל הנוגע בכם כנוגע בבת עינו ולכן יצרנהו כאישון עינו, והיינו שעי"ז ז"א מסתכל במצחא דע"ק ישר יחזו פנימו, ושייך לזה פסוק כי יעקב בחר, ופסוק ואתם תהיו לי כו' והייתם לי סגולה כו' וכל מה שברא הוא לכבודו א"כ המכוון שבהם ועל ידם יהי' הגילוי ודירה בתחתונים, וכמ"ש ברבות ס"פ משפטים ע"פ כי קרובה ישועתי צדיק ונושע, וזהו כי חלק ע"ד כי הוא חלקך בחיים כו' ביום חתונתו כו' וארשתיך לי כו' מצא טוב טיבו דע"ק, ועמ"ש ע"פ ישראל לי ראש בד"ה עולת תמיד וע"פ ויקרא לו אל, ובד"ה את שבתותי תשמרו כי ישראל ממשיכים המוחין לז"א מא"ס כו', וזח"ב מס"א משמע כי חלק ה' היינו ז"א משא"כ המל' יש יניקה גם לע"ש וע' קכ"ד ע"פ בחלב אמו וע' לק"ת פ' אמור בענין והניף את העומר, וצ"ל שזהו מצד מ"ד, וזהו עה"ח וע' זח"א ויחי דמ"ה.

כי חלק, רבות תולדות פס"ה דע"ג א' גבי ואנכי איש חלק, יעקב חבל ויצא פס"ח דע"ז ב', ס"פ משפטים ס"פ ל"ב דק"ג ד', במדבר פ"ט דרכ"ח ב' גבי וחבל נמרץ בלק רע"ט ב' ע"פ לכה ארה לי, מלך שבורר כו'.

תלים קל"ה ד' כי יעקב בחר, וישלח ר"פ ע"ו, אמור פכ"ז, במדבר פ' ג' דרי"ד א' פי"ד גבי ומזרק אחד כסף דנשיא אשר, דר"ס ד' קהלת צ"ג א' בפסוק מה שהי' כבר, כי יעקב זח"א פ' נח ס"ה א', ויצא קס"א ב', ח"ב בשלח מט, א, תרומה קכ"ו סע"ב ס"פ פקודי רס"ט א'. זח"ג במדבר קי"ט ב', האזינו רפ"ו סע"ב רצ"ח ב'.

תלים ס"ח י"ב אד' יתן אמר, רבות בשלח ס"פ כ"ח.

ואתחנן ז' ו', כי עם קדוש, ובך בחר רבות נשא תוך פ"ג רי"ד ב' ששה הם שנבחרו כו' ישראל מנין שנאמר ובך בחר, באיכה נ"ג ג', בד"ה ר' יהושע דסכנין בשם ר' לוי פתח וזכור את בוראך בימי בחורותיך קהלת י"ב, עד שאת קיימת שנאמר ובך בחר ה', בקהלת ד"ה מה שהי' ע"פ והאלקים יבקש את נרדף, ישראל נרדף וכו' ובחר הקב"ה בישראל שנאמר ובך בחר סוף קהלת ישעי' כ"ו ט' נפשי אויתיך, רבות במדבר ר"פ ג' דרי"ג ע"ד, כאשר משפטיך רבות שמות ס"פ י"ג פט"ו דק"ל ע"ג, ישעי' נ"ז י"ט בורא ניב כו' לרחוק, רבות מצורע ס"פ י"ו נשא פ' ח' דרכ"ו ב', ס"פ י"א גבי וישם לך שלום דרמ"ה ג' ס"פ שופטים, תלים צ"ב י"ג צדיק כתמר, תענית ג' כ"ה ב', ב"ב ה' פ' ב', רבות לך לך ר"פ מ"א, ר"פ תצוה אמור פ"ל דף ר' ע"ד, במדבר ר"פ ג', נשא ר"פ יו"ד באסתר רבה בפסוק ויאמר לה המלך מה לך אסתר.

ביאור על לקו"ת פ' האזינו ע"פ כי חלק הוי' *

א) **כי** חלק הוי' עמו היינו הנשמה שיש בה ד' אותיות הוי' טהורה היא ואח"כ בראת יצרת נפחת בי ד' בחי' אבי"ע והחלק ההוא ימצאהו בארץ מדבר הגוף ונה"ב עמ"ש מענין מדבר סד"ה אני לדודי הראשון ולכן כנשר שהוא מדת הרחמנות יעיר קנו עמ"ש מענין בפירוש ואשא אתכם על כנפי נשרים ועי"ז ואביא אתכם אלי (הג"ה בספרים המנחה ששלח יעקב לעשו הם תק"ב בהמות כמנין נשר אולי להעלות מה שנשאר ונפל כמ"ש לקמן פ"ב, גם נשר גימט' י"א פעמים נו"ן עמ"ש בשל"ה מסכת תענית דף ר"ו ע"ב בענין י"א פסוקי' מתחילים בנון כפופה ומסתיימים בנו"ן פשוטה להעלות מבחי' נפלה ולא תוסיף קום לבחי' העלי' הגדולה לע"ל וההעלאה מי"א כתרי מסאבותא לבחי' הוי' בדד ינחנו חד ולא בחושבן ע"ס עמ"ש בביאור ע"פ שחורה אני ונאוה דרוש השני ביאור השני פ"ה בפירוש כאהלי קדר וזהו כנשר יעיר עכ"ה) והנה יחזקאל ראה המרכבה פני ארי' פני נשר בזמן הגלות כי בבה"מ הי' גילוי אלקות בבחי' יותר עליונה שלא ע"י ממוצעים ומ"ש שלכן רואים את הנשמע ושומעין את הנראה יובן עד"מ כשהנפש מתלבשת בגוף אזי כח הראי' בעין וכח השמיעה באוזן נמצא הם מחולקים זה מזה משא"כ כאשר הכחות ראי' ושמיע' כלולים עדיין בעצם הנפש הרי שם אף שיש כחות אלו ביתר שאת אך הם כלולים שם יחד ואין שם התחלקות בין ראי' ובין שמיעה ועד"ז כאשר בזמן גילוי כללות החיות מבחי' אצי' לא הי' התחלקות

---

* ע"פ כי חלק ה' : בלקו"ת הנדפס מתחיל : כנשר יעיר קנו.

ראי' בפ"ע ושמיעה בפ"ע אלא רואין את הנשמע כו' משא"כ בבי"ע יש מלאכים הנק' עינים שבעה עיני ה' שנקראים מארי דאודנין ועז"נ תהיינה אזניך קשובות כו' כמ"ש בלקו"ת סד"ה שיר המעלות ממעמקים יעו"ש וזהו כי מלאכיו יצוה לך ועד"ז תקנו חז"ל הברכות שלפני ק"ש יוצר משרתים ואשר משרתיו כו'.

ב) **וזהו** ענין הסולם שהם נש"י וראשו מגיע השמימה ע"ד קדש ישראל לה' (ע' בד"ה יונתי ובד"ה כי כארץ תוציא צמחה) והמלאכים אומרים ג"פ קדוש בוי"ו להיות הוי' צבאות ולכן מלאכי אלקים עולים ויורדים בחי' נשר הרחמנות על מה שנשאר (עמ"ש ע"פ השליך משמים ארץ וע"פ וישליכם אל ארץ אחרת הלמ"ד וישליכם רבתי מאיגרא רמא כו') כנ"ל פ"א בענין ימצאהו בארץ מדבר מחל לנו כי פשענו לעבדה ולשמרה ג"ע זיו השכינה שכר מצוה הנמשך מהמצוה עצמה כמ"ש בתו"א בד"ה ואתה תצוה ובפ' חיי בד"ה יפה שעה אחת בתשובה ובד"ה כי תשמע בקול נתבאר שמאחר שיפה שעה א' בתומע"ט א"כ גם בעבודה מאיר בחי' זו וצ"ל לשמרה והיינו ע"י עסק התו' שמור זה משנה וכשאינו שומר הרי הוא פושע (עמ"ש ע"פ ליל שמורים ובענין מצה שמורה בלק"ת בשה"ש בד"ה קול דודי והתיקון לזה מחל לנו ועי"ז גילוי רצון מבחי' מי אל כמוך, ועי"ז ומבטנו ירשנו אל וזהו בעשי"ת בהמצאו.

ג) **וזהו** כנשר יעיר, דרך הנשר בשמים יעיר ואח"כ ירחף פסוד"ז וברכות ובק"ש ישאהו על אברתו למעלה מבחי' רמ"ח פקודין דאינון רמ"ח אברים וזהו תתן אמת ליעקב שלא ע"י אמת שלמטה קיים התו' אלא ע"י תשובה הוי' בדד ינחנו לפני הוי' תטהרו. הג"ה ועי"ז מבחי' ימצאהו בארץ מדבר יומשך ישם מדבר לאגם מים כו'.

א) **מ"ש** פ"א כי בזמן שבהמ"ק קיים כו'. יש להעיר ממ"ש בתו"א ס"פ ויצא בד"ה וישכם לבן שהמשכה מבחי' האבות מרכבה עילאה דאצי' לא כל נפש תוכל שאת גילוי זה, אלא הוא ע"י בחי' השבטי' כו' ויש לפרש ע"ד מ"ש בד"ה ואלה המשפטים שיש בנש"י ב' בחי' זרע אדם וזרע בהמה כו' זרע אדם נשמות דאצי' מקבלים ממרכבתא עילאה דאצי', חרע בהמה נשמות דבי"ע מקבלים מבחי' מרכבתא תתאה י"ב בקר כו' והנפקותא ע"ד ההפרש בין מס"נ דאחד ובין מס"נ דבכל נפשך בד"ה שה"ש וע' בד"ה צאינה וראינה בענין שאו ידיכם ובד"ה שה"ש שבבחי' הא' ג"כ ההמשכה מאוא"ס מבחי' ע"ק ובבחי' ב' ההמשכה מז"א ואפ"ל בעשי"ת שעז"נ בהמצאו אפי' ליחיד היינו שאז מאיר עכשיו ג"כ מבחי' מרכבתא עילאה שלא ע"י המלאכים וא"כ פי' כנשר יעיר בכל השנה כן הוי' בדד ינחנו בעשי"ת שוב ראיתי כן ביאור בהדי' סד"ה שובה ישראל עד דרוש השני ספ"ה.

קיצור בזמן בהמ"ק הי' מקבלים ע"ד מרכבתא עילאה ואח"כ ע"י ד' חיות המרכבה משם מקבלים אהוי"ר ועמ"ש בענין וכנפיהם פרודות וזהו מס"נ באחד ובכל נפשך.

ב) ומ"ש בפ"ב שזהו ענין הסולם דהיינו נש"י ע' בד"ה האזינו השמים דרוש הראשון, ובתו"א פ' בראשית בד"ה וייצר שהאדם יש בו מד' עולמות אבי"ע לכן הוא הסולם המקשר ומחבר עשי' עם האצי' ועמ"ש בד"ה והי' מספר בנ"י בענין גם את העולם נתן בלבם, ומ"ש שהנשמו' הם מבחי' קודש והמלאכים מקבלים מבחי' קדוש י"ל קודש חכ' קדוש בינה גם ג"פ קדוש הם חג"ת וקדש הוא בינה או חכ' כמובן ממ"ש בזח"ג פ' האזינו דרצ"ו סע"ב ודרצ"ז ע"א ובפ' משפטים דקכ"א ע"ב בפירוש קדש ישראל להוי', וחג"ת מקננין ביצירה עולם המלאכים ובינה בבריאה בחי' מחשבה ששם שורש הנשמות תחת כסא הכבוד וכ"ש חכ' שהוא באצי' אפ"ל ג"כ קדוש ובחי' קדש זהו ג"כ ד' שליבות שבסולם, וזהו עמוד וצדיק שמה, ועי"ז מלאכי אלקים עו' באצי' ע"ד עליות הנשמות לאשתאבא בגופא דמלכא עיין ד"ה באתי לגני ספ"ב ובד"ה מהלכים בין העומדים בת"א ס"פ וישב, ומ"ש בענין לעבדה ולשמרה הנה פי' לעבדה ולשמרה הנה פי' לעבדה היינו להמשיך בחי' הנהר אבל שמו כו' היינו להמשיך ג"ר בז"ת כמ"ש בד"ה כאיל תערוג על אפיקי מים כי ז"ת שורש הגבול ונק' זעיר, וג"ר ההמשכה מא"א בלי גבול כו' ועמ"ש בד"ה באתי לגני כו' ולכן נהגין מזיו השכינה פי' זו"ן שהאבות נקראו זיוותני עולם בפ"ק דר"ה דף י"א ע"א כי עולם לשון העלם מלכותך מלכות כל עולמים ע"ד זה שמי לעולם ל' העלם שאינו נק' כמו שנכתב ועי"ז נמשך ההסתר כו' והאבות המשיכו גילוי שם הוי' כמ"ש ויקרא בשם ה' אל עולם כו' ועד"ז פי' זיו השכינה מה שמאיר בגילוי לא ע"ד מלכות כל עולמים לשון העלם כי בעולמות מאיר רק אחורים ח"ת דמ' אבל בג"ע ממשיכים ג"ר דמ"ה ושרשו מג"ר דאצי' יאר ה' פניו אליך כו' וזהו אקב"ו ועי' ל"ת לשמרה ל"ת י"ה מקיפים והמקיף דוחה ועמ"ש ע"פ גן נעול כו' ומ"ש בלקו"ת פ' ואתחנן סד"ה וזאת המצוה שהשמירה ע"י תושבע"פ כו'. והפשיעה כשאינו שומר, ויש בפשיעה כמה מדריגות הא' שאינו שומר ע"י התורה הב' שפוגם בל"ת שנק' לשמרה וע' בזהר ס"פ וישלח בפירוש ופושעים יכשלו בם ע"ש דקע"ה ב' קאי על ביטול תורה וע' ברבות נשא דף רל"ה בפי' על כל דבר פשע על שור מה שפגמו ונמשכו אחר פני שור מהשמאל היינו ע"ד שור נגח הוא כו' כעס ורציחה, על חמור היינו עצלות בביטול תורה או ע"ד ובשר חמורים בשרם כו' עד על כל אבידה אשר יאמר כי הוא זה פי' שעי"ז אובד בחי' ואמר ביום ההוא הנה אלקינו זה כו' גם כי יש בחי' בלעומת זה מקיפים ופנימית דקליפה כמ"ש במדר"ש חמשה הוא לטובה הוא משה ואהרן כו' וכן לרעה הוא נמרד הוא עשו וכן בחי' זה וזה לכם הטמא וכמו משה נתנבא בזה עד"ז בלעם כו' ואעפי"כ הוא טמא וכן המן הרע הזה וזהו אוילים מדרך פשעם גם מ"ש ופקדת בשבט פשעם תלים פ"ט ארז"ל דהיינו חייבי כריתות שדוקא ע"י יסורין ממרקין, וזהו ובפשעיכם שולחה אמכם ה"ס גלות השכינה ומגביר סולם דקליפה.

וביאור הענין הנה מענין העלי' שע"י קיום המצות כי כארץ תוציא צמחה ענין ואנשי קדש תהיון לי וע' בד"ה ושמתי כדכד (בד"ה כי המצוה הזאת שהמצות נק' מצות הוי', ובד"ה תקעו בחדש הראשון ספ"א וספ"ב ובד"ה והי' ביום ההוא יתקע פ"ד) נמצא זהו עלי' מבי"ע לאצי' ויאצל כו' והוא

חכ' כו' וע' ד"ה מי מנה גבי רובע ישראל. וד"ה ראשי המטות, ומ"ש בד"ה יונתי בחגוי בפי' לאשתאבא בגופא דמלכא חהו בחי' יונתי משא"כ תש"י כנשר יעיר, ואעפי"כ המצות בג' בחי' מודומ"ע שהם בי"ע ע' ד"ה וישלח יהושע מן השטים, וזהו אני כברוש רענן בד"ה כי ביום הזה יכפר (ובד"ה לבאר ענין יוהכ"פ) שעי"ז מדומ"ע של עבירות ע"ש פ"ג יקלענה כו' י"ל כי הנשמות בבי"ע יקלענה להיכלות הקליפות ואפ"ל מדומ"ע דעבירה הם בי"ע דקליפה והרצון אצי' דקליפה וזהו ענין ב' מיני סולם שבמד"ר ויצא פרשה ס"ח ה"א בקדושה כנ"ל התקשרות אבי"ע, משא"כ בתוהו שהי' זת"ז לא הי' חיבור, בביאור והנצח וכן עד"ז ברבות פ' וארא פ"ח ע"פ כל אשר חפץ ה' עשה בשמים ובארץ שבתחילה גוזר השמים שמים לה' ובני רומיא לא ירדו לסוריא, כו' ואח"כ כו' ואמרו שיש בו ד' שליבות כמ"ש במ"ע אופן רי"ז ובמהרש"א והיינו ד' עולמות אבי"ע שהן ד' אותיות שם הוי' ויש סולם דקליפה וג"כ ד' הם ג"ק ונגה שהן ואחר החיות רעש אש קול דממה דקה שהן בין בקדושה בין דקליפה ולכן כמו ע"י סולם דתפילה ותומ"צ עולה השמימה לאשתאבא בגופא דמלכא אצי' שלמעלה מבי"ע כן ע"י העבירות נתקשר בסולם דקליפה וד' שליבות הם הרע דד' חלוקי כפרה ביטול מ"ע זהו ק"נ שאינו חפץ בבנין רמ"ח אברים דמלכא ז"א אלא ע"ד הדגה אשר נאכל במצרים חנם בלא מצות כו' שלא לקבל עול מצות כו' ול"ת וכריתות וח"ה ג"ק הטמאות.

קיצור שהאדם כלול מאבי"ע לכן הוא הסולם ג"פ קדוש וקדש י"ל ד' שליבות שבסולם לעבדה ולשמרה לעבדה להמשיך ה' עילאה ג"ר בז"ת וזהו זיו השכינה זיוותני עולם לשמרה ע"י ל"ת וד"ס שבתושבע"פ ופשיעה שבשומרים על כל דבר פשע כו' הוא זה וכמו שע"י התומ"צ מתעלים בבחי' קדוש לאשתאבא בגופא דמלכא סולם דקדושה מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה והוא שם הוי' ישמחו השמים ר"ת י"ה ותגל הארץ ר"ת ו"ה כן לעומת זה סולם דקליפה בו ג"כ ד' מדריגות ק"נ וג"ק הטמאות ביטול מ"ע נכלל בק"נ ול"ת וחייבי כריתות וח"ה ג"ק שלמטה מק"נ.

ג) **והעצה** לזה הוא ענין התשובה כי הנה על תשובה נאמר כי המצוה הזאת אשר אנכי מצוך היום כו' לא בשמים היא כו' כי הנה ישמחו השמים ותגל הארץ ר"ת הוי', ור"ל שבחי' י"ה זהו שמים עלמא דאתכסיא ובחי' ארץ הוא ו"ה עלמא דאתגליא. הסולם המוצב ארצה וראשו מגיע השמימה יש בו ד' שליבות נגד ד' אותיות הוי', חהו ד' שליבות שבסולם היינו מבחי' ה' אחרונה בה' נברא העוה"ז עד היו"ד שבו נברא העוה"ב והיינו מוצב ארצה זהו ה' אחרונה וראשו מגיע זהו היו"ד וע' זח"ג ר"פ ויקרא הגבה למעלה דאות יו"ד כו' וכנגדן יש בנפש נר"נ ובחי' נשמה לנשמה טהורה היא זהו וראשו מגיע השמימה כמ"ש כעצם השימם לטוהר ואח"כ בראת יצרת נפחת בי זהו מוצב ארצה ולכן המצות נק' מצות הוי' ועמ"ש ע"פ השמים כסאי והארץ הדום רגלי שהוא תומ"צ וענין התשובה שהוא אשר אנכי מי שאנכי מצוך שם השמים והארץ שוין בהשואה א' כמ"ש בד"ה אני לדודי בפי' את השמים ואת הארץ אני מלא בהשואה א', ואף אם נפרד שמים סוכ"ע וארץ ממכ"ע הנה לגבי

עצמותו שאינו בגדר עלמין כלל לא בבחי' סובב לא בבחי' ממלא שוה סוכ"ע וממלא כ"ע בהשואה אחד ולכן לא בשמים היא כי הוא מלא כל הארץ כמו בשמים ממש וכיון שכן אין שייך בחי' סולם שהוא עליות מארץ לשמים כי מלא בארץ כמו בשמים וכמ"ש סד"ה כי ההרים ימושו בפי' אלקי כל הארץ יקרא. ולכן משם נמשך להעלותם גם מסולם דקליפה להיות והוצאתי את בלעו מפיו, תהו מחל לנו כי פשענו על כל פשעים תכסה אהבה, ע"י שנמשך מבחי' ורבו פשעיך מה תעשה לו והמשכה זו ע"י ממעמקים כי הנה יש נרנח"י בבחי' נשמה לנשמה יש ב' בחי' חיה יחידה היו"ד וקוצו של יו"ד כמ"ש בד"ה ולא אבה וד' שליבות זהו נרנ"ח אבל בחי' יחידה בכל מאדך זהו תשובה, וזהו ק"ש ממשיך מלמעלה ג"כ מבחי' לפני הוי' למעלה משם הוי', וזהו והנה מלאכי אלקים הם בע"ת עולים בו בסולם דקליפה שמוציאי' את היניקה שינק מהם כו' כמ"ש במד"ר שם שדניאל הוציא בלעו מפיו, הדניאל שהי' צדיק גמור יכול ג"כ להוציא בלעו כו' כי זכה לבחי' לאתאבא צדיקיא בתיובתא וכמו החסיד שלמעלה מהצדיק כו' ונק' בעלי תשובה מלאכי אלקים ע"ד והי' הוי' לאלקי' שהרי ע"י תשובה בחי' יחידה מגיעים לפני הוי' כו' כמ"ש ע"פ שובה ישראל עד הוי' אלקיך גם או"א נק' מלאכי אלקים ותשובה בחי' ממעמקים, זהו או"א תשובה עילאה לגבי יו"ד, ופי' עולים שעי"ז דוקא מתעלים כי במקום שבע"ת עומדים כו' ועמ"ש בלקו"ת גבי יו"ט שני בפי' ואני אראה כו' ומ"ש ע"פ וזאת התרומה זהב זו בבל כו') ופי' ויורדים בו, פי' במ"כ שם שע"י מורידים סולם ההוא כו' דכיון שהוציא בלעו מפיו אין לו חיות וזהו ע"ד אם תגביה כנשר משם אורידך נאום הוי' ע"י הדבור בתו' כו' וזהו ויורדים בו שמורידים אותו כו', או י"ל יורדים בו ע"ד ורדו בדגת הים ל' ממשלה ומלכים ירד בישעי' סי' מ"א ב', או ויורדים בו ע"ד אל גינת אגוז ירדתי ע"ד וירד יהודה מאת אחיו ויט עד איש עדולמי להעלות הניצוצים וה"ע נפילת אפים כמ"ש בת"א פ' בראשית סד"ה הן האדם.

קיצור והעצה לזה תשובה כי המצוה הזאת כו' לא בשמים היא ולמעלה מבחי' סולם אלא מגעת בבחי' את השמים ואת הארץ אני מלא בהשוואה אחת, ומשם נמשך להעלותו ממה שירד בסולם דקליפה ואזי והי' הוי' לי לאלקים ומלאכי אלקים עולים ויורדים בו כי במקום שבע"ת עומדים אין כו' והינו ע"י יחידה בכל מאדך שלמעלה מבחי' נרנ"ח שהן ד' שליבות שבסולם.

ד) וזהו כנשר יעיר, עיין לעיל פ"א שלפעמים מקבלים מבחי' המרכבה אך בעשי"ת מאיר מבחי' אצי', ועוד בינה נק' ג"כ הנשר הגדול בעל הכנפים ובינה הוא שכינתא עילאה ועמ"ש בענין לחתום ק"נ נשריא דס"י בספר אור ישראל דט"ו ריש עמוד שני שהוא בינה וחתום אותיות חותם תמות כו' שהוא בינה ובפרש"י באיוב י"ז ל"ט היכל קדה"ק נק' קנו דנשר וידוע שבינה נק' קדה"ק לכן שם קורין לכלה כנפי * עלית המ' בבינה כו' ב"ן בס"ג כו' כי יצאו מ"ח מירושלים חצים אל הים הקדמוני שהוא בינה, יעיר ואח"כ

כנפי : תי' זו אינה ברורה בהבת"י.

ירחף כמו ורוח אלקים מרחפת נוגע ואינו נוגע והנה הנשר רחמני על בניו ואכזרי על אחרים הרוצים לנגוע בבניו, וכן גבי יג"מ הרחמים המשיך משה ונפלינו אני ועמך והיינו ע"ד ושמרו דרך הוי' לעשות צדקה ומשפט הנז' בת"א פ' בשלח בד"ה אשירה לה' כי גאה גאה ולכן שערי דדיקנא קשישן אינון והיינו כי גם כל ההמשכה שמבחי' א"ס מוכרח לעבור ע"י ק"ו המדה ולכן נק' מכילין דרחמי ומזה יובן טעם לד' חלוקי כפרה כיון שעובר דרך מעביר קו המדה וכמ"ש מזה ע"פ מי אל כמוך נושא עון כו' ע"ש.

האזינו ל"ב יו"ד

ימצאהו בארץ מדבר. פרש"י אותם מצא לו נאמנים בארץ המדבר כו' כענין שנאמר לכתך אחרי במדבר, ועד"ז פי' בספרי ד"א ימצאהו בארץ מדבר אלו ישראל שנאמר כענבים במדבר מצאתי ישראל, בהושע סי' ט', ע"ש אלו ד' מלכיות כענין שנאמר המוליכך במדבר הגדול והנורא נחש שרף ועקרב, ועמ"ש דף קל"ד ע"פ המוליכך במדבר כו' בפ' עקב ח' ט"ו וברבות ס"פ בראשית פכ"ט שלשה מציאות מצא הקב"ה אברהם דכתיב ומצאת את לבבו נאמן כו', דוד דכתיב מצאתי דוד עבדי, ישראל דכתיב כענבים במדבר מצאתי ישראל כו' ועמ"ש בדרוש חמשה קנינים אברהם קנין א' ישראל קנין אחד כו', והנה ענין מציאה הוא דבר יקר וגם בא שלא כסדר והדרגה כנודע בפירוש והחכמה מאין תמצא שנמשך שלא כסדר השתלשלות עילה ועלול כו', וכן מצא אשה מצא טוב י"ל מפני שזיווגם הוא ג"כ למעלה מהדעת שלכן אמרו קשה לזווגן בקי"ס כו', ע"כ נק' מצא כו', ולכן נאמר הבן יקיר לי אפרים וזהו כענין המציאה ששייך לומר על דבר יקר הערך שהוא כמו מציאה כו' וזהו ענין האמונה כמ"ש בילקוט פ' בא דס"ג ב' רמז ר"ט בסופו ע"פ וגם צידה לא עשו להם להודיע שבחן כו' אלא האמינו והלכו אחרי משה עליהם מפורש בקבלה הלוך וקראת באזני ירושלים כו' זכרתי לך חסד נעוריך כו' לכתך אחרי במדבר כו' מה שכר נטלו על כך קדש ישראל לה' עכ"ל וכן שם דס"ח ב' רמז רל"ג כדי היא האמונה שהאמינו בו שאקרע להם את הים כו' הלוך וקראת כו' מה שכר נטלו על כך קודש ישראל כו', נמצא ע"י לכתך אחרי במדבר שזהו ענין התגלות האמונה בנש"י מהכח אל הפועל עי"ז נעשו בבחי' קודש ישראל לה', וזהו ג"כ ענין ימצאהו בארץ מדבר, כי המציאה זהו למעלה מהחכמה אלא כמ"ש והחכמה מאין תמצא מאין דוקא בחי' שאינו מושג משם נמשך החכמה בדרך מציאה שלא נודע ממי באת כך אין הוא בחי' רדל"א כו' ושמי הוי' לא נודעתי להם ולכן המשכה משם אינו בא רק ע"ד שלא נודע מאין בא ועמ"ש מזה בפי' ברוך שאמר והי' העולם שפי' בכהאריז"ל רדל"א כו' ועד"ז ענין האמונה שהיא למעלה מהחכמה ונק' עטרה ועטרותיהם בראשיהם, ולכן נאמר ע"ז ימצאהו, ועמ"ש ע"פ וצדיק

באמונתו יחי' שארז"ל במדרש קהלת אפי' צדיק חי העולמים מאמונתו הוא חיה, והיינו שע"י תומ"צ של ישראל מוסיפים כח וגבורה למעלה להמשיך מאור א"ס ב"ה בשמו המיוחד כו', א"כ א"ש ענין ימצאהו, מציאה מצא הקב"ה ממש שע"י האמונה זו שהאמינו בו ונעשו קדש, עי"ז שאו ידיכם קדש וברכו את הוי' כמ"ש בלק"ת בשה"ש בד"ה צאינה וראינה הראשון שזהו ענין לא זז מחבבה עד שקראה אמי. כי הוא ית' נק' הקדוש ב"ה, קדוש בוא"ו וקראן קדש ישראל, קדש הוא למעלה מבחי' קדוש כו' ע"ש, ובמ"א פי' כי קדוש בוא"ו הנה הוא"ו רומז להקו וחוט שנמשך מאור א"ס, אכן קדש זהו עצמות האור א"ס ומשם ממשיכים הברכה בבחי' הקב"ה שהוא הקו וחוט הנמשך באצי', וזהו ענין ימצאהו מציאה ממש מצא, ויש להעיר לזה ממ"ש ע"פ דרשו הוי' בהמצאו ע' מזה בזח"ג ס"פ אחרי דע"ט ב' די"ל בהמצאו שבעשי"ת ממשיכים מבחי' על הוי' עד שבחי' והי' הוי' לי לאלקים, והיינו ע"י יו"ד עומקים, ולכן אזי ג"כ בהמצאו למטה, שע"י רבוי האור למעלה נמשך למטה ועד"ז יש לפרש ענין ימצאהו בארץ מדבר מציאה מצא כו', וזהו ג"כ ענין מצא אשה מצא טוב, שכנ"י נק' אשה כמ"ש ע"פ לזאת יקרא אשה כי מאיש לוקחה זאת וכתיב אשה יראת ה' היא תתהלל, ונק' בחי' זו ג"כ מצא, כי שורש המל' מרדל"א, וזהו ענין ימצאהו בארץ מדבר כמ"ש בפי' אהבת כלולתיך לכתך אחרי במדבר, שעי"ז נעשה בבחי' כלה, וזהו ענין ימצאהו, ועי"ז מצא טוב, הטוב כי לא כלו רחמיך, טיבו דעתיקא, ובטובו חיינו, גם י"ל טוב כפשוטו ע"ד והטוב בעיניך עשיתי שסמך גאולה לתפלה ופי' בזח"ב תרומה דקכ"ח סע"ב ובמק"מ שם יסוד הנק' טוב הי' מחברו עם המל' מ"מ שורש חיבור זה נמשך מהכתר ועמ"ש מענין טוב בלק"ת סד"ה ואתחנן אל ה' בהקיצור סעיף ב' ועמ"ש בהגהות לד"ה אשירה לה' כי גאה גאה ע"פ הגמ' ספ"ד דסנהדרין דל"ת כתיב טוב ה' לכל וכתיב טוב ה' לקויו, והנה ענין במדבר עיין זח"ב ס"פ תצוה קפ"ז סע"א ע"פ הוא גלי עמיקתא כו' ידע מה בחשוכא, וזהו ענין המדבר ועי"ז ונהורא עמי' שרי כו' כי שם נפלו הניצוצים מעולם התהו וע"י הבירור נעשה יתרון האור מן החושך ועמ"ש ע"פ כי מנסה כו' לדעת בד"ה אחרי ה' אלקיכם תלכו בלק"ת פ' ראה, וזהו שע"י ימצאהו בארץ מדבר ובתהו כו' עי"ז יסובבנהו יבוננהו כו'.

קיצור פי' ימצאהו, אותם מצא לו נאמנים בארץ מדבר, וקאי ג"כ על אברהם, בדור הפלגה שהי' העולם מדבר ומצאת את לבבו נאמן וכמ"ש לקמן סעיף י"א בשם הילקוט, וזהו ע"ד זכרתי לך חסד נעוריך לכתך אחרי בחי' האמונה, שהוא למעלה מהשכל ולכן נקרא מציאה, גם פי' ימצאהו מציאה שממשיכים אור באצי' מבחי' אין ורדל"א ע"ד שאו ידיכם קדש וברכו את הוי', וזהו אהבת כלולותיך ע"ד כלה מצא אשה מצא טוב טיבו דעתיקא, וכ"ז נמשך ממה שימצאהו בארץ מדבר כמ"ש בד"ה כנשר יעיר בפי' מי זאת עולה מן המדבר, ועל"ק סעיף ז' עד סעיף י"א מענין ימצאהו בארץ מדבר.

ב) **יסובבנהו** פרש"י שם סבבם והקיפם בעננים וסבבם בדגלים לארבע רוחות (וא"כ לפ"ז הם המסבבים וכ"כ בת"י ואפ"ל ע"ד נקבה תסובב גבר) וסבבן בתחתית ההר שכפו עליהם כגיגית, יבוננהו שם בתורה ובינה,

יצרנהו מנחש שרף ועקרב ומן העכומ"ז, כאישון עינו הוא השחור שבעין שהמאור יוצא הימנו עכ"ל ובפי' ענן כ' הפרדס ערך עמודי האש והענן היא השכינה ובהיותה יונקת מחסד בסוד מדת יום אז נק' עמוד הענן כי ענן מצד החסד כו' עכ"ל וכ"כ במא"א ע' ל"ו ענן נק' החסדים בזכות אהרן איש החסד וענן ה' יומם הוא חסד א' הכולל כל החסדים גם פי' ענן ה' ענן יוצא מהוי' כו' עכ"ל והנה מ"ש דענן הוא מצד החסד זהו ע"ד וימינו תחבקני שהמקיף נמשך מצד החסד, ובמק"מ ר"פ ויקרא ד"ב ע"ב גבי תרי ענני הוו חד דעאל ביה משה ג"ב סוד ענן מל' וחד דשארי על משכנא ג"ב בינה עכ"ל ובלק"ת ע"פ ויקרא אל משה פי' כי שכן עליו הענן הוא המשכה מבחי' ישת חשך סתרו והוא בחי' כתר כו' וע"ש פ"ד שמשם ג"כ שורש המקיפים דסוכות כו', ובד"ה מצה זו ספ"ב פי' ענגא דאהרן הוא יומם יצה ה' חסדו יומא דאזיל עם כולה יומין, ובד"ה אד' שפתי תפתח ביאר ענין זה שאור החסד אינו מתעבה והיינו לפי ששרשו מאור הכתר וזהו ענין אדני א' דין שהאלף הוא חסד הממתיק הדין והיינו כי אלף אותיות פלא ושרשו מאלף דאנכי אלף דאהי' כו' היינו שהאלף שרשו מעתיקא, וזהו ענין יומם יצוה ה' חסדו וא"כ ה"ע ענן הנ"ל שהקיפם בו, ובביאור מאמר הזהר ר"פ נח ע"פ אם לא בריתי יומם כ' יום הוא יסוד ז"א ויומם הוא יסוד דאבא, ובלק"ת בד"ה האזינו השמים דרוש השלישי פ"ו פי' ענין וסוכה תהי' לצל יומם, אשר הסוכה היא צל ומקיף לבחי' יומם הנ"ל וא"כ עד"ז ענני כבוד הם מקיפים על בחי' החסד הנק' יומם כו' וע' במא"א יו"ד סעיף ח' יומם חסד ראשון יומא דאזיל עם כולהו, ואפ"ל ע"ד שיש חסד עולם דז"א שהוא בחי' פנימית ויש בחי' ורב חסד וכ"ש כי חפץ חסד שהוא בעתיקא ובד"ה בהעלותך נת' שזהו ההפרש בין חסד לאברהם ובין כה"ג שממשיך מתיקון ורב חסד, ולכן א"ש שנק' ענגא דאהרן, ובחי' ורב חסד זהו החסד שלמעלה מהשכל, ועמ"ש סד"ה כי ההרים ימושו בפי' וחסדי מאתך לא ימוש, ובדרוש המתחיל להבין ענין צמצום ומקו"פ סוכות תקס"ה כ' וז"ל והנה בסוכות זמן שמחתינו הוא להמשיך האור מעצמיות אור א"ס, ולהיות שהוא נבדל בערך מכל ההשתלשלות בא יבוא בהתלבשות בסכך וכדומה (ור"ל אור מקיף דוקא ועמ"ש בלק"ת בד"ה שימני כחותם בענין רצועות תש"ר דתליין על ליבא ע"ש מענין החסד שלמעלה מהחכמה וימינו תחבקני) וגם נמשך להיות בבחי' או"פ אח"כ ע"י הלולב (ומזה יובן ענין יבוננהו שהוא בחי' או"פ בהשגה) שממשיך דעת לנוק' בבחי' מוחין פנימיים, וסיבת המקיפים דסוכות באים מבחי' בעלי תשובה שביוהכ"פ ע"י אהבת בכל מאדך דוקא בחילא יתיר כו' שמעוררים עי"ז למעלה מבחי' הקו וחוט עכ"ל והיינו כנ"ל בענין קדש ישראל שלמעלה מבחי' קדוש כו', וזהו אשר דוקא ע"י ימצאהו בארץ מדבר, שמצא אותם נאמנים לו במדבר, בחי' לכתך אחרי כו' והוא ג"כ ענין בחילא יתיר, וכענין מעלת החסיד שגבוה מהצדיק וזוכה לבחי' זו של בע"ת. כי דוקא צד"ג א"י לעמוד במקום שבע"ת כו' אבל חסיד גבוה מצדיק כמ"ש הרח"ו בשע"ק, וע' בי"ח ערך תשובה אות מ"ד, ועד"ז הו"ע חסד נעורייך כו' ולכן עי"ז יסובבנהו המשכת מקיף עליון הנמשך מעצמות אור א"ס כו' כנ"ל, פי' יסובבנהו דגלים דוגמת המרכבה שמקיפים למל' ע"ד

שרפים עומדים ממעל לו לשם אד' וממשיכים מעצמות א"ס איומה כנגדלות ועמ"ש ע"פ וסוכה תהי' לצל יומם (מענין יסובבנהו) בישעי' סי' ה', עוד יובן ענין ימצאהו בארץ מדבר יסובבנהו שזהו ע"ד שנתבאר בת"א פ' תשא בד"ה שמאלו תחת לראשי גבי ובכל מאדך שבחי' לראשי זהו הראש של הנשמה בחי' חי' יחידה שמזה דוקא נמשך ובכל מאדך בלי גבול והוא נמשך ובא ע"י שמאל דוחה שדוחה ומשפיל א"ע להיות בעל תשובה ויזעקו אל ה' בצר להם ועיין כעין זה בסידור שער התפלה בד"ה אחרי הוי' אלקיכם תלכו ולכן ע"י ימצאהו בארץ מדבר שמשפילים א"ע בבחי' שמאל דוחה היינו כל על חטא ווידוים שאומרים בעשי"ת עי"ז יגיע לבחי' לראשי ובחי' בכל מאדך וזהו יסובבנהו בחי' סובב ומקיף כו' ועל"ק ססעי' וא"ו.

קיצור *. יסובבנהו ענני כבוד, עננא דאהרן, יומם יצוה ה' חסדו, וסוכה תהי' לצל יומם, בחי' ורב חסד, ושרשו מבחי' אהי' כטל ע' סד"ה האזינו השמים הראשון ועמ"ש ע"פ בטל אורות, וזהו יסובבנהו יבוננהו.

ג) יבוננהו ע' ספ"ב דנדרים ד"כ סע"ב שאפי' בדורו של משה כו' מבני יששכר יודעי בינה לעתים כו' ובלק"ת מהאריז"ל ר"ת יבל ועמ"ש בת"א ס"פ בראשית בענין יבל ושם אחיו יובל כו', י"ל שער החמישים דבינה שהוא כתר ועמ"ש בד"ה לך לך בענין הוא דא עתיקא ומ"ש בד"ה ראה אנכי נותן בפי' החכמה תחי' בעלי' אשר בינה נק' בעלי' דחכמה מרא ורבון כו' ועמ"ש ע"פ ויבן את הצלע בפי' בינה יתירה ניתנה באשה, וגם ע"ד והי' ביום ההוא יצאו מ"ח כו' ע"י בירור כח"ב דתהו שלמעלה מכח"ב דתיקון כמ"כ י"ל בענין יבוננהו, גם בדרוש ברכת הזימון ענין לויתן כי בחיבור חו"ב דוקא יש התענוג משא"כ בחכמה עצמה כו', גם ע"ד אל יתהלל חכם בחכמתו כו' כ"א בזאת כו' וזהו ענין יבוננהו וכענין ה"א דאברהם שעי"ז לך לך כו' אל הארץ כו', וברבות נשא פי"ד דרנ"ח ע"פ דברי חכמים כדרבונות למה נק' שמו דרבן שדר בינה בפרה כך ד"ת דרים בינה בבני אדם, להמשיך דעת ובינה אפי' בזרע בהמה ע' ד"ה ואלה המשפטים וזהו ע"י תשבע"פ בינה יתירה כו' ד"ס סופר למעלה מספר כו' ולכן מבני יששכר יודעי בינה ועמ"ש ע"פ ביום השני הקריב נתנאל נשיא יששכר כו' ועמ"ש במ"א דרוש מצה ענין המוחין כמו שלמטה ע"י השכל מושג מציאותו ולא מהותו כן למעלה המשכת המוחין להיות השגת המהות ממש והיינו מהקו וחוט המאיר בחו"ב, ויסובבנהו יבוננהו ע"ד במשכן יריעות וכלים וארון ע' בתו"א סד"ה ויקהל משה וע' ד"ה נשא דרוש השני.

קיצור יבוננהו, יודעי בינה לעתים, ר"ת יבל, בינה נק' הוא דא עתיקא לכן ממשיך בינה גם לעתים שהם ד"ת עמ"ש ע"פ לך לך, גם דברי חכמים כדרבונות שדר בינה בפרה, ענין בינה יתירה, אל יתהלל החכם כו' כ"א בזאת יתהלל כו' הג"ה גם י"ל יבוננהו לשון בנין עמ"ש בלק"ת בד"ת וכל בניך למודי בענין א"ת בניך אלא בוניך ומ"ש ע"ז בישעי' סי' נ"ד.

קיצור: נוסף מבוך באב' 36.

ד) **יצרנהו** כאישון עינו כתיב השקיפה ממעון כו' וברך כו' וארז"ל במד"ר פ' כי תשא פמ"א גדול כחן של עושי מצוה שמהפכי' מדה"ד למדה"ר שכל השקפה כו' וישקף ה' אל סדום וכן אל מחנה מצרים כו' והיינו כי השקפה ממדה"ד ע"כ מעיינין דז"א שנאמר בו עיניו כיונים וכמ"ש ע"ז הפי' באדר"ז דרצ"ג ע"ב מאי כיונים כד"א ולא תונו כו' כי מחמת שאין פתגם העונש נמשך במהרה הם אומרים לא יראה י"ה כו' ובאמת הנוטע אוזן הלא ישמע, אלא שמאחר לשונאו כדי להאבידו כו' וזה ההשקפה הוא מדה"ד ל' שדופות קדים הכאה וחבטה אך עושי מצוה שממשיכים מע"ק בז"א, אשר שם נאמר עין ה' אל יריאיו כו' ולית שמאלא כו' ע"כ כאשר עיני דע"ק מאירים בז"א נעשה גם הוא רח"ר, כמ"ש בזח"ג קל"ז סע"ב, ובפ' ויקרא דט"ו סע"א בפי' ישר יחזו פנימו ועמ"ש מזה ע"פ לעשות הישר בעיני ה' בלק"ת פ' ראה לכן מהפכים עד שההשקפה הוא וברך כו' וזהו ענין אל המשקוף זה אברהם ולכן יצרנהו כאישון עינו שהרי המשכת עין דע"ק בז"א נמשך ע"י ישראל כו' לכן הנוגע בהם כנוגע בבת עינו ממש, ועמ"ש ע"פ חכלילי עינים מיין, ובאד"ר קכ"ט ע"ב ע"פ הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל, ומ"ש ע"פ עין בעין נראה כי עין בעין יראו והנה כתיב אשר אתה ה' ועננך עומד עליהם נראה אותיות אהרן כמ"ש מזה בזהר פ' אמור דק"ג נמצא ע"י יסובבנהו בחי' ועננך עומד עליהם עי"ז יבוא לבחי' כאישון עינו דהיינו עין בעין נראה, ובענין בהר ה' יראה, כדרך שבא לראות כך כו' ומ"ש ע"פ הסבי עינייך מנגדי כו' ומ"ש בד"ה אני ישנה בפי' יונתי כזוג יונים שמסתכלים זב"ז, ומ"ש ע"פ הראיני את מראיך, ומ"ש ע"פ לבבתני באחד מעינייך, ומ"ש ע"פ הנך יפה רעייתי בענין עינייך יונים, והנה המלאכים נקראו שבעה עיני ה' המה משוטטים היינו שהם לבושים לבחי' ראי' והם שבעה ששרשם מז"ת לך ה' הגדולה והגבורה אבל הנשמות נק' כאישון עינו כח הראי' ממש שהוא מבחי' כתר וחכמה, וזהו השקיפה כו' ממעון כו'.

קיצור ענין כאישון עינו י"ל מה שמאיר מעין ה' דע"ק בעיניים דז"א נק' אישון עינו ולכן השקיפה ממעון שעי"ז מהפכים מדה"ד למדה"ר.

ה) **והנה** בביאור ע"פ כנשר יעיר פי' ענין יצרנהו כאישון עינו, כי יש בעין לובן שבעין ושחור שבעין ועיקר הראי' היא בשחור שבעין, והיינו כי נהורא חיוורא זהו שם מ"ה ונהורא אוכמא זהו שם ב"ן, והנה כאשר ב"ן מתברר מתעלה בס"ג שלמעלה ממ"ה, וס"ג וע"ב הם חו"ב תרין ריעין כו' והראי' מבחי' חכמה שם ע"ב לכן דוקא בשחור שבעין שנזדכך שזהו בירור ב"ן מתגלה כח הראי' דע"ב דחכמה שלמעלה משם מ"ה כו' והו"ע בירור נה"ב ששרשה מב"ן, לכן דוקא ע"י ימצאהו בארץ מדבר כו' בירור ב"ן עי"ז יצרנהו כאישון עינו כו' ע"ש, ועמ"ש ע"פ ואני אראה בשונאי, ומ"ש בדרוש ראשי המטות בענין לאמר זה הדבר כו' ע"ד משה נתנבא בזה כו', ובמד"ר פ' אמור פל"א דר"א ע"ד ר' ברכי' אומר הגלגל הזה של עין אין אדם רואה מתוך הלבן שיש בו אלא מן השחור אמר הקב"ה מה אם מתוך חשיכה בראתי לך אורה, ולאורך אני צריך וכו' ע"ש, וזהו ג"כ ענין והארץ היתה כו' וחושך

מה כתיב בתרי' יהי אור ופי' במד"ר פ' בראשית ספ"ב דהיינו מ"ש לע"ל קומי אורי כי בא אורך, ועיין בילקוט סוף מלאכי ע"פ הנני שולח לכם את אליהו שזהו ענין שלח אורך ואמתך ואור זה נמשך ג"כ מן החושך דוקא מבחי' וחושך ע"פ תהום, ויובן עפמ"ש בלק"ת פ' ואתחנן סד"ה וידעת היום דרוש השני ספ"ד שהיום הוא עם הלילה כו' ברישא חשיכא כו' ועי"ז יהי' גילוי אור א"ס ב"ה מבחי' ישת חושך סתרו כו'.

קיצור כאישון עינו עיקר הראי' מתוך השחור שבעין היינו ע"י בירור שם ב"ן שמהפך חשוכא לנהורא עי"ז נמשך מבחי' ישת חושך סתרו להיות מאיר בחכמה וזהו הראי', וכמ"ש ע"פ וידעת היום כמו היום ע"י ברישא חשוכא והדר נהורא כן כי הוי' הוא כו' היינו בחי' אל הוי' ויאר לנו נמשך מבחי' ישת חשך סתרו ע"י בירור חשוכא שלמטה דנה"ב שמשתלשל משם ב"ן ועולה לס"ג שלמעלה ממ"ה, וזהו ואני אראה בשונאי, וזהו והארץ היתה תהו ובהו וחושך כו' ומזה נמשך יהי אור כו'.

ו) **עמ"ש** ע"פ יהי שם ה' מבורך מעתה ועד עולם, ובילקוט שם אף אני כן שנאמר וה' סביב לעמו מעתה ועד עולם, ומזה יובן ענין יסובבנהו, ובמד"ר בשלח פ"כ ע"פ ויסב אלקים את העם שמסבבן והקיפן כו' ועמ"ש מזה בד"ה למען תזכרו בפי' סובב דהיינו כנ"ל ע"ד ירושלים הרים סביב לה כו' וה' סביב לעמו ואאזמו"ר נ"ע פי' בד"ה יסובבנהו, דענין ימצאהו בארץ מדבר קאי אדלעיל מיני' כי חלק הוי' עמו ואותו חלק ימצאהו בארץ מדבר כו' והרמ"ז פי' חלק הוי' שע"י ישראל נמשך תוספת אור בשם הוי', וזהו ע"ד בהנחל עליון גוים שבשביל האומה נמשך השפע להשר כו', וא"כ כמו"כ להבדיל באלף כו' בענין כי חלק הוי' עמו כי הוי' יו"ד חכמה כו' וישראל ממשיכים האור מסוב"ע בחכמה כו' ועמ"ש ע"פ כי יעקב בחר לו י"ה כו' ואותו חלק ימצאהו בארץ מדבר, וזהו ענין עשי"ת שמשפילים א"ע חטאנו אשמנו כו' וע"י ריחוק זה גורמים הקירוב להיות יסובבנהו בימי החג, ועמש"ל ססעי' ג', וכמ"ש ג"כ בד"ה ביום השמיני שילח יעו"ש באריכות בפי' אז תשמח בתולה במחול ל' ריקוד כו'.

קיצור יסובבנהו ע"ד וה' סביב לעמו, ויסב אלקים את העם, ימצאהו בארץ מדבר קאי על חלק הוי' עמו.

ז) **רבות** במדבר פ"ב דריא"א ד"א איש על דגלו הה"ד ימצאהו בארץ מדבר, מציאה גדולה מצא הקב"ה את ישראל שנאמר כענבים במדבר מצאתי ישראל (עמש"ל ס"א בשם הספרי) לכך ימצאהו בארץ מדבר, מדבר הי' העולם עד שלא יצאו ישראל ממצרים (היינו כמ"ש בלק"ת פ' שופטים בד"ה אני לדודי הראשון בפי' מדבר אשר לא ישב אדם שם, אדם היינו ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם היינו רמ"ח מ"ע נק' רמ"ח איברים דמלכא, משא"כ המחודומ"ע אשר לא לה' המה נק' מדבר אשר לא ישב אדם שם, והנה ע"י יצי"מ נמשך ונתגלה גילוי שם הוי' שהרי נאמר ושמי הוי' לא

נודעתי להם כו', לכן אמור לבנ"י אני הוי', יצי"מ הי' ע"י גילוי שם הוי' משא"כ במצרים נז' רק שם אלקים, אלקים יענה את שלום פרעה כו', ומזה נמשך יניקת החיצונים הנק' מדבר ע' לק"ת בד"ה אלה מסעי השני פי' מדבר שהדבור עליון מלובש בגלות כו' ונק' מדבר ושממה, ובחי' אדם זהו דמות כבוד הוי', לכן קודם יצי"מ אשר לא ישב אדם שם, מדבר הי' העולם כו' ובביאור דאלה מסעי ידרוש השלישי פי' ההפרש שבין ישוב למדבר שבישוב גם בחו"ל מאיר בחי' נוגה משא"כ במדבר הוא ג"ק שלמטה מק"נ כו' ע"ש). ובתהו ייליל ישימון, תהו ולילה הי' העולם עד שלא יצאו ישראל ממצרים ועד שלא קבלו התורה (ענין תהו היינו כמארז"ל ב' אלפים תהו ב' אלפים תורה כו' היינו שאז לא הי' מאיר עולם התיקון, ולכן ביצי"מ נאמר כי הנה הסתיו עבר כו' ועמ"ש מזה בד"ה יונתי בחגוי רפ"א, ובביאור השני ספ"ב, וזהו ג"כ ענין לילה, כי מדת יום זהו מ"ש ויקרא אלקים לאור יום אלו מעשה הצדיקים ולחושך קרא לילה אלו מעשה הרשעים) לא עשה כן, אלא כיון שיצאו ישראל ממצרים וקבלו את התורה מהו אומר יסובבנהו יבוננהו, יסובבנהו בענני כבוד, עמש"ל סעיף ב' וי"ל עוד כי יש כבוד עילאה הוא חכמה עילאה כמו שלמעלה היש וכולא קמי' כלא חשיב וזהו ענין אין כבוד אלא תורה, ויש כבוד תתאה הוא מל', ועל בחי' מל' נאמר מכה"כ, אבל בחי' כבוד עילאה נאמר איה מקום כבודו, שאינו מושג, ושורש' מבחי' מל' דא"ס שנק' אי' מקום כבודו וכמ"ש מזה בביאור ע"פ ואולם חי אני וימלא כבוד ה' ובד"ה כי על כל כבוד חופה, וא"כ ענני כבוד היינו ההמשכה מכבוד עילאה בחי' תורה, ויש לפרש או שהענן הוא המקיף גם על כבוד עילאה או שכדי שיומשך כבוד עילאה למטה זהו ע"י ענן כענין ויבא משה בתוך הענן כו', ולע"ל נאמר ולכבוד אהי' בתוכה, ולפי' הראשון זהו כענין ת"ת דא"א נעשה כתר לאו"א שזהו החופה והמקיף שעל כבוד עילאה, ולפי' השני זהו כענין ת"ת דאו"א שנעשו כתר לז"א היינו מבחי' כבוד עילאה חו"ב נמשך להיות כתר ומקיף על אדם העליון ז"א דהיינו כמו ענן המקיף כו'. יבוננהו שהבינם בד"ת, גם י"ל ע"ד מבין דבר סוכ"ע מתוך דבר ממכ"ע כמ"ש בתו"א בתחלתו בד"ה השמים כסאי, יצרנהו כאישון עינו, נ' דמפרש אישון עינו על השראת השכינה בהיכל קדה"ק, וזהו ענין שלש פעמים בשנה יראה כו' כדרך שבא לראות כך כו', וכ"מ בגמ' פ"ק דב"ב ד"ד ע"א ילך ויעסוק בעיניו של עולם ע"ש גאון עוזכם מחמד עיניכם, ואפ"ל ג"כ ממ"ש להיות עיניך פתוחות אל הבית הזה לילה ויום במ"א סי' ח' כ"ט, וכן שם סי' ט' ג' והיו עיני ולבי שם כל הימים וכתיב תמיד עיני ה' אלקיך בה כו' ובמא"א א' ע"ג, ובבית ססי' מ"א אישון עינו ובית עין נקודה שרשית שבמל' היינו כתר דנוק', והיינו כי הכתר שבמל' נק' ג"כ פני, ששרשו ממל' שבכתר כמ"ש בד"ה יו"ט של ר"ה, ובביאור ע"פ יביאו לבוש מלכות, וכתר נק' ישת חשך סתרו, והארת הכתר בחכמה נק' ראיי' הראיני בד"ה יונתי בחגוי שלא נדפס, והיינו ענין הראי' בשחור שבעין, שממשיך מבחי' ישת חושך סתרו להאיר בחכמה ע' בד"ה אלה פקודי בענין משכן העדות, ומלבד זה הטעם שנק' המל' אישון עינו כנ"ל סעיף ה' וססעי' ד' בענין השקיפה כר וברך כו' וססעי' א' בפי' מצא אשה מצא טוב כו'.

קיצור מדבר הי' העולם עד שלא יצאו ישראל ממצרים, בחי' לא ישב אדם העליון שם, והוא שם הוי' שנתגלה אחר יצי"מ, תהו ולילה הי', וע"י ישראל נמשך גלוי שם הוי' וזהו ימצאהו בארץ מדבר יסובבנהו בענני כבוד להמשיך מבחי' אי' מקום כבודו לבחי' מכה"כ, יבוננהו בד"ת, יצרנהו כאישון עינו השראת השכינה בהיכל קדה"ק, לכן שלש פעמים בשנה יראה, אישון עינו זהו כתר שבמל' שרשו ממל' שבכתר, וכתר שבמל' זהו ענין שחורה אני ונאוה זח"ג קצ"א א' ובבה"ז שם, ושרשו נמשך מישת חושך סתרו.

ח) זח"ג האזינו דרצ"ט ע"א פי' כשהולך אסיא חכים לגבי חולה ימצאהו בארץ מדבר כו' דאינון מרעין דחקין ליה כו', יסובבנהו יסובב סיבות וייתי עלות בגין דימנע מיני' אילין מילין דנזקא ליה כו' ענין סיבת הסיבות זהו סוכ"ע ועילת העילות זהו ממכ"ע, ואסיא זהו הקב"ה כמ"ש רפאני הוי', ואומרים כי אל מלך רופא נאמן ורחמן אתה, וענין החולי מחמת שחלה א' מאיבריו הוא הפגם ברמ"ח מ"ע שהן רמ"ח אברים או בשס"ה ל"ת שהן שס"ה גידי', ובענין הילוך וסיבוב הדם, עמ"ש בד"ה צאינה וראינה בת"א ס"פ בראשית, והרפואה צ"ל המשכת חיות חדש, ואסיא הוא א"א כמאמר והעלה ארוכה, וכתיב כי אעלה ארוכה לך וממכותיך ארפאך, ובחי' ארוכה באה מבחי' ארך אפים וגדל חסד וכמ"ש במ"א, וכמ"כ סליחת העוונות שזהו החולי בא ע"י י"ג מדה"ר שהם יג"מ דא"א כנודע ומזה נמשך ג"כ הרפואה בגשמיות.

קיצור יסובבנהו ל' סבות וא"כ ההמשכה מבחי' סיבת הסיבות ולפ"ז יבוננהו י"ל ההמשכה מעילת העילות שהוא הקו וחוט, וסיבת הסיבות נמשך מאוא"ס הסובב ד' עולמות בשוה, וזה כעין מ"ש בסעיף ט' ימצאהו שסיפק להם המן כו'.

ט) ת"א ימצאהו, ספק צרכיהן בארעא מדברא, וכמו שאנו אומרים בכמה מעלות טובות למקום עלינו וספק צרכינו במדבר ארבעים שנה, אשר ספוק זה נמשך שלא כפי סדר השתלשלות וטבע הבריאה כו' היינו לחם מן השמים והבאר כו' שעז"נ ויתן לך מטל השמים טלא דנטיף מע"ק, ומשמני הארץ ארז"ל ברבות זה הבאר כו' ואם ארז"ל בסתם פרנסה שגדולה מן הגאולה במד"ר פ' בראשית פ"כ יעיין כעין זה ג"כ בגמרא פב"ת דפסחים דקי"ח ע"א כש"כ וק"ו בפרנסה זו כו' שעז"נ ויאכילך את המן אשר כו' ולא ידעון אבותיך כו' ע' בלק"ת ר"פ עקב ע"פ זה, לפ"ז ימצאהו מלשון הצאן ובקר ישחט להם ומצא להם, וימציאו בני אהרן, וכאורח איש ימצאנו איוב ל"ד אם לחסד ימציאוהו איוב ל"ז י"ג.

קיצור ימצאהו שימציא להם צרכיהם מלמעלה מסדר ההשתלשלות והיינו מבחי' סיבת הסיבות.

י) ממ"ל פ' אחרי דו"ד ע"ב ימצאהו בארץ מדבר, כלומר משום הכי אצטריך אברהם לאתנסאה בעשר נסיונות דע"י כך אתעדו מיני' קליפיא (ר"ל ענין עולם התהו שהקדים שם זמ"ל דתהו) דאינהו נסיונות אינון לקבל זימניא דשלטא ביה קליפין (וע' מענין כי מנסה ה' אתכם בלק"ת פ' ראה

בד"ה אחרי ה' אלקיכם תלכו, וא"כ מפרש ימצאהו בארץ מדבר עדמ"ש במד"ר ר"פ חקת בענין מי יתן טהור מטמא אברהם מתרח, וזהו ג"כ ענין מארז"ל מתחיל בגנות בעבר הנהר ישבו אבותיכם, ור"ל כי הנהר פרת הוא דמעיקרא זהו ענין ונהר יוצא מעדן, יובל שמו חיים שמו, והם ישבו בעבר הנהר ר"ל בצד סט"א שכנגד הנהר הנ"ל ששם הי' תרח, עדמ"ש בבלעם פתורה על הנהר ע"ש בזהר בלק דקצ"ג ומ"ש מזה ע"פ בעבר הנהר ישבו אבותיכם, ומסיים בשבח כי יתרון האור נמשך מהחשך) והאי הוא רזא דעקדת יצחק ועין דילי' ודיעקב ושעבוד דישראל במצרים ועקיין דילהון במדברא ושאר עקיא, יסובבנהו יבוננהו וגומר האי הכי שבעה דרגין עד ואין עמו אל נכר, למימר דבכל שבעה דרגין קדישין אעטר להון כדי לאעדאה מיגהון שליטא דקליפין.

יא) ילקוט במקומו דש"ז ע"א ימצאהו בארץ מדבר זה אברהם כו' יסובבנהו לך לך כו' יבוננהו פי' המג"א בספרו זית רענן שם שאברהם הבין את כל העולם להאמין במקום, ד"א ימצאהו בארץ מדבר אלו ישראל, יבוננהו אלו יו"ד הדברות כו' שהי' הדבור יוצא מפי הקדש והיו ישראל מסתכלין ומבינין כמה מדרש יש בו, ילקוט ח"א עה"ד פג"ב רב"ב ח"ב קעח"ג, בחיי קסה"ג רלג"א.

קיצור ימצאהו בארץ מדבר זה אברהם ומצאת את לבבו נאמן כמש"ל סעיף א', יסובבנהו לך לך, והמ"מ פי' שלכן הוצרך לעשר נסיונות, ואח"כ יבוננהו שאברהם המשיך בינה לכל העולם, או יבוננהו אלו יו"ד הדברות.

בענין ימצאהו בארץ מדבר, הנה המדבר נק' מדבר העמים ע' מזה בלק"ת בד"ה נשא את ראש בני גרשון דרוש הראשון, ובד"ה מסעי דרוש השלישי שמ"ב מסעות הי' להכניע את המדבר, ושם פ"א מבואר שכמו שירושלים בקדושה מקור ההשפעה לקדושה כן לעו"ז המדבר בקליפה כי ירושלים בקדושה זה שער השמים וע' זהר ויצא דק"נ ע"ב ע"פ אין זה כ"א בית אלקים והיינו כי ציון וירושלים דו"נ כו' וכמו"כ לעו"ז המדבר ודוגמת וימצאו בקעה בארץ שנער ששם רצו לבנות עיר ומגדל כו' דפי' בזהר פ' נח דע"ד ב' מציאה מצאו והיינו ענין ומוצא מר כו' את האשה כו' נוק' דקליפה, ועד"ז ענין המדבר כמ"ש בזח"ב פ' תצוה דקפ"ד ע"ב גבי בתרין נקודין כר, והנה מבואר בד"ה מחר חודש בענין ושלשת תרד מאד ושלשת כענין ג' גווני הקשת זה נעשה דוקא ממה שמבררים מק"נ וזהו והייתם לי סגולה ממה שאתם מבררים מכל העמים מזה עושים סגולה דהיינו סגול, ולכן ימצאהו בארץ מדבר דוקא ממה שמבררים המדבר, וכענין ויעל אברם ממצרים דוקא, כי לית נהורא אלא דנפיק מגו חשוכא, וכענין כי שת לי אלקים זרע אחר שהוא משיח שבא דוקא מרות המואביה, וכן מצאתי דוד עבדי היכן מצאתיו בסדום, ועמ"ש בלק"ת פ' ראה בהביאור ע"פ אחרי בענין כי מנסה ה' שע"י שעומד בנסיון כו' מי יתן טהור מטמא, וא"י הי' תחלה ביד כנען, וזהו ימצאהו בארץ מדבר כמ"ש בלק"ת ד"ה אלה מסעי הנ"ל בענין אשר ברא לעשות לתקן, וזהו מי זאת עולה מן המדבר דוקא עילוי' מן המדבר כו' והיינו כמ"ש זלעו"ז עשה וע"י

בירור הלעו"ז עי"ז יאמרו לע"ל ב"פ זה כמ"ש במד"ר בשלח ס"פ כ"ג והיינו התגלות עת"י כו'.

יסובבנהו כנס"י נק' אישון עינו (הג"ה שמע שם עיי"ן, עמ"ש ע"פ בן פורת עלי עין, ע' שרים יצב גבולות כו' להיות השחור שבעין ע"י אתהפכא חשוכא הנ"ל לנהורא, יער יערי, חזיר מיער ע' תלויה לבונה, וזהו יסובבנהו סוכות לברך ע' פרים שיומשך בחי' גילוי אישון עינו, וכדי שיהי' בירור נה"ב זהו ע"י המלאכים, השקיפה מן השמים זהו כלי הראי' עין, אז כמו ע"י מראה ואסה"מ בד"ה כי עמך מקו"ח, עין יעקב זהו נבואה רבות תצוה פל"ח, וזהו כאישון עינו, כי אין נותנין לו לאדם העליון ז"א פרנסה אלא בשביל אשתו נוק' מקור בי"ע וזהו ענין ישראל, ועמ"ש ע"פ המלאך הגואל דפרנסה נמשך ממקום עליון מאד עד שארז"ל פסחים דקי"ח ע"א שגדולה מן הגאולה כו', וזהו דרשו הוי' בהמצאו פי' בזח"ג דעט"ב שהוא ע"ק המוצא של הוי' דז"א, גם ע"ד תפילין דמארי עלמא מה כתיב בהו כו' שהם ממשיכים מוחין לז"א והיינו מא"א גם המציאה כמו והחכמה מאין תמצא, וההמשכה מרדל"א וכ"ז ע"י ישראל ועמ"ש בלק"ת ס"פ שלח סד"ה אני הוי' כו' דרוש השני בפי' להיות לך לאלקים כו' עמ"ש ע"פ אם בחקתי בענין כי לא יראני האדם וחי דפי' וחי היינו אפי' חיות הקדש אינן רואים את הכבוד, זולת נש"י הם רואים בחייהם אינן רואים אבל רואים הם כו'.

ביאור על תו' כנשר הנדפס בלק"ת פ' האזינו

להבין שרשי הדברים הנ"ל, הנה ביאור ושורש ענין הנז' למעלה (אות א') בזמן בהמ"ק הי' גילוי אלקות בלי שום התחלקות וריבוי המדריגות רק היו רואים גילוי כללות החיות כנ"ל משא"כ בגלות כנ"ל ע"ש, כ"ז יובן ע"פ מ"ש במ"א בענין מא' דהע"ה להקב"ה ממך למדתי שאתה אמרת מה ה' אלקיך שואל מעמך כ"א ליראה כו' דכי אם משמע שאלה א' לבד ואח"כ אמרת לאהבה ולשמור כל מצותיו ולעבדו כו' ולכך א' דהע"ה ג"כ אחת שאלתי ואח"כ אמר שאלות הרבה כו' וא' הה"ג המגיד נ"ע הטעם שבאמת שאל רק דבר א' לבד והדברים הנוספים מסתעפים מזה הדבר שמוכרחי' להיות ממילא בהיות הדבר הזה מפני שהכל אחד ולא הי' נצרך רק לבקש דבר א' וממילא באים עם זה השאר דברים עכ"ד הה"מ הנ"ל נ"ע. וביאור דבריו ז"ל שהענין הוא כי הנה ד' אותיות שם הוי' היו"ד הוא בחי' יראה והה' הוא בחי' אהבה והו' הוא בחי' תורה והה' אחרונה הוא המצות והיותר למעלה הוא יותר ענין אחדות והיראה עליונה הוא למעלה מן התור' כמ"ש לשמור כל מצותיו וליראה אותו וגו' הרי כל שמירת המצוה אינו רק להגיע למדריגת היראה ההוא והוא יראת הרוממות ולא כל אדם זוכה לזה היראה וזה אה' עליונה שלמעלה מיראה זו

הוא אה"ר אשר איננה באה מעבודת האדם ויגיעתו כ"א השפעה עליונה כאשר יגיע האדם אל היראה עליונה ממילא תהי' עולה הא' הזאת המופלגת והיא כלות הנפש לשרשו והוא אה' בתענוגים ולמעלה היראה והאה' כולא חד תרדל"מ כי היותר למעלה הוא באחדות יותר משא"כ למטה בעולם הפירוד היראה והאה' המה כמעט שני הפכים היראה צריך שיגיע מתחלה האדם להשפיל א"ע במדריגת השפלות עד מאד ומזה יבא ליראה התחתונה ואה' שלמעלה ממנו הוא השמחה ישמח ישראל בעושיו ותאת האה' היא למטה מיראה העליונה שע"י האה' הזאת יוכל להגיע למעלת היראה העליונה שהוא ביטול במציאות וכנ"ל, וזהו מה ה' אלקיך שואל מעמך כ"א ליראה העליונה הנ"ל וממילא בא אל האה' העליונה הנ"ל כי דרכו של איש לחזור אחר אשה כי כולא חד כמבואר בתניא ובהערה לתיקון חצות.

ב) **ושרש** הענין הוא כי בי"ס דאצי' איהו וגרמוהי חד וחו"ב דאצי' נק' תרדל"מ משא"כ בבי"ע כתיב ומשם יפרד וגם חו"ב הוא ב' הפכים מים ואש שהם נגדיים זל"ז ולכן הוכרח להיות נעשה שלום בין מיכאל וגבריאל כו' משא"כ בי"ס דאצי' כולן מיוחדין בתכלית היחוד, וזהו ל' בחינה שנז' בע"ח בחי' חכ' בחי' כתר שלכאורה הוא שפת יתר והול"ל כתר חכ' ומהו עוד ל' בחינה אך הענין הוא משום דבאמת באצי' כולא חד וזהו פי' אחד דק"ש שרומז על התלבשות א"ס ב"ה בי"ס דאצי' הנק' ג"כ ז' רקיעים וארץ, אבל מהו"ע ית' יחיד כידוע.

ולהבין איך הוא חד כיון שיש ע"ס ולא אחד כו', אך הענין הוא לפי שמספר ע"ס איננו כמו התחלקות שבדברים גשמיים כמו היד שיש בו ה' אצבעות כל אחד מובדל וחלק מזולתו וזהו בדברים גשמיים שהמקום מפריד ביניהם ואפי' ברוחניות כמו המלאכים ושכלים הנבדלים מן החומר שאינם בגדר מקום גשמי אעפי"כ כל נברא הוא מהות בפ"ע מובדל מזולתו לגמרי וכמ"ש הרמב"ן דאע"פ שאינם גופים מ"מ הם נפרדים ממש זמ"ז לפי שאינן שוין במציאותן אלא כל חד מהן גדול מחבירו בחכ' כמו שהעילה למעלה מהעלול ועוד שזהו מציאות חסד ואה' וזהו מציאות גבו' ויראה כו' ע"כ הם נפרדים זמ"ז אבל בע"ס דאצי' איננו כן שאינם בחי' התחלקות לי"ס דברים נבדלים לגמרי זמ"ז רק שהוא עצם ומהות א' ממש שיש בו י' כחות כח החכ' כח הבינה וכח החסד כו' וכולן בנושא א' כו' ולכן באצי' כולא חד ממש, ואעפי"כ נק' י"ס ולכן נק' התחלקות זה בל' בחי' כמו ענין בחינת הכסף כשאומרים שכסף זה יש בו כך וכך בחי' כסף וכך וכך בחי' סיגים אין הכוונה שכל בחינה בחלק מזולתו כי אדרבה כולם נושא א' ממש וגוש א' רק שגוש זה נכלל בו ענינים כסף וסיג אבל הוא לאחדים ממש ועד"ז הע"ס כולא חד רק שיש בזה בחי' חכ' ובחי' חסד כו' ונמצא לפי"ז יובן שי"ס הנ"ל מיוחדים זע"ז בתכלית היחוד משא"כ בבי"ע הרי חו"ג הם ב' הפכים, וח"ש במרכבת יחזקאל וכנפיהם פרודות פי' וכנפיהם הוא ענין עפיפתם והסתלקותם ליכלל למעלה במקורם הנה הם פרודות מלמעלה כא"א לפי מדריגתו שמדריגת הא'

מובדלת ומופרדת מחבירו וכדכתיב פני ארי אל הימין באה' הוא מחנה מיכאל ופ"ש אל השמאל הוא מחנה גבריאל ופ"נ היא מדה ממוצעת בחי' רחמנות כנ"ל וד' מחנות אלו מקבלים שפעם וחיותם ג"כ מבחי' מובדלת היינו ד' מוצאות הפה כי בבחי' דיבור העליון שהוא הגילוי מאצי' לבי"ע שייך התחלקות המדריגות ממש כמ"ש ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן ומשם יפרד והי' לארבעה ראשים וע"כ בבי"ע האהוי"ר הם כמעט ב' הפכים נגדיים כמו ימין ושמאל צפון ודרום אבל בי"ס דאצי' שהוא גילוי כללות האור והחיות כולא חד ממש רק שיש בכללות גילוי זה כמה וכמה בחי' כו' כמו עד"מ באדם שהארת הנפש נתלבשה באברי הגוף אז כל דבר מהות בפ"ע כח הראי' בפ"ע ושמיעה בפ"ע אבל בעודן כלולות בנפשו היו לאחדים ממש וכמ"ש במ"א באריכות, והנה זה שנתחלק בבי"ע לד' מחנות מיכאל כנ"ל זהו תחלת התחלקות אבל אח"כ מתחלק עוד כל גדוד לריבוי מדריגות מחולקות זמ"ז וכמ"ש בזוהר בהעלותך וכו'. והנה במ"ת כתיב פב"פ דיבר הוי' בלי שום אמצעות כלל, היינו שהי' גילוי אא"ס ב"ה המלובש בי"ס דאצי' הי' גילוי זה ממש לנש"י ולכן היו רואין את הנשמע ושומעין את הנראה כי ראיה ושמיעה שהן מחו"ב ובאצי' כולא חד כו' משא"כ בגלות לא הי' אפשר לנש"י לקבל כ"א ע"י התלבשות פני ארי' פ"ש כנ"ל וכמ"ש ואני בתוך הגולה לפיכך ראה במרכבה שע"י נמשך הכח בנש"י לאהוי"ר (ועמ"ש ד"ה משכני אחריך נרוצה כו') וזהו המשל מהתינוק שכיון שאין יכולת להשכיל דף א' גמרא עד"מ ע"כ מלמדין אותו שורות שורות וכל תיבה מובדל אצלו בפ"ע כו' וכך בחי' מרכבה הנ"ל הוא בחי' וכנפיהם פרודות כנ"ל וממחנה מיכאל נמשך בחי' אה' וממחנה גבריאל בחי' יראה ומפני נשר בחי' רחמנות כו'.

ג) **וזהר"ע** והנה סולם מוצב ארצה כנ"ל, והנה ארז"ל שהסולם הי' של ד' מחנות והיינו כי בנש"י כתיב קדש ישראל להוי' שהם מבחי' קדש העליון, אבל במלאכים כתיב ג' פעמים קדוש להיות התלבשות האור במלאכים שהם בחי' צבאות והוא ג' מיני המשכות מבחי' קדושתו ית' וזהו"ע ד' מדריגות של הסולם דהיינו ג"פ קדוש כנגד ג' בחי' בי"ע והמדריג' הד' הוא בחי' קודש העליון ועז"נ בנשמה ד' בחי' טהורה היא ובראת ויצרת ונפחת בי וזהו והנה מלאכי אלקים עולים ויורדים בו פי' כי מתחלה נש"י הם מקבלים מהמלאכים לפי שהנשמות הם בחי' סולם מוצב ארצה ולכן בכדי שיהי' נמשך להיות מכה"כ הוא ע"י המלאכים כמ"ש הוי' צבאות מכה"כ והיינו שהנשמות מקבלים ההתפעלות אהוי"ר מהמלאכים כמ"ש על כפים וכנ"ל באריכות שזהר"ע המרכבה שהראו ליחזקאל אך אח"כ והנה מלאכי אלקים עולים ע"י הסולם הנ"ל וראשו מגיע השמימה בבחי' קדש העליון שהוא מדריגה הד' בבחי' אצי' משא"כ המלאכים שרשן מבחי' דיבור שהרי נתהוו מוימ"ב כמארז"ל ע"פ ועוף יעופף כו', אבל נש"י היו מקודם לוימ"ב לפי שהן למעלה מבריאה וכמ"ש טהורה היא ואח"כ אתה בראת כנ"ל והמלאכים מקבלים ג"כ גילוי אור האצי' ע"י נש"י וזהו והנה מלאכי אלקים עולים ע"י הסולם שהוא נש"י.

ד) **וענין** עולים תרי הוא פני ארי' ופני שור ויורדים תרי הוא פ"נ ופני אדם ונשר הוא בחי' רחמנות על בחי' שנשר נופל למטה וכמ"ש וישוב אל ה' וירחמהו כנ"ל והרחמנות הוא ג"כ על שם הוי' המלובש בניצוץ אלקות כמ"ש כי חלק הוי' עמו, חהו וירחמהו דקאי על שם הוי' דלעיל מני' וכמ"ש הפושעים בי ממש, וע"ז אנו מבקשים מחל לנו כי פשענו כו' והענין דהנה כתיב ויניחהו בג"ע לעבדה ולשמרה לעבדה ע"י רמ"ח מ"ע כי שכר מצוה מצוה פי' זיו השכינה ב"ה מתגלה בג"ע וממנו נהנין נשמות הצדיקים אך לא כל אדם זוכה לגילוי זה זיו השכינה ממש כ"א הצדיקים שהי' תשוקתם למטה אל עצמותו ית' להכלל ולהבטל באורו ית' אליהם אמר דוקא הוא התשלום שכר במה שרצו להתגלות אליהם הזיו של שכינתו ית' וכמארז"ל ע"פ הנה אלקינו זה קוינו לו כו' דהיינו אשר חפץ לבו לגילוי זה בעוה"ז, הנה זהו אשר נתגלה לנו עתה בעוה"ז, כמ"ש אם ישים אליו לבו כנ"ל רוח איתי רוח ואמשיך רות אבל מי שלא הי' חפצו בה בעוה"ז ולא קיים המצות בעוה"ז מאוי"ר כ"א רק מצות אנשים מלומדה הנה יהי' תשלום שכרו בג"ע ג"כ תענוג גדול ועצום שכל תענוגי עוה"ז אין ערוך אליו כלל וכלל, אבל מ"מ אינו כלל גילוי זיו השכינה ואלקות ממש, וההוא מארז"ל במדרש כמה מרגליות ואבנים טובות נמצאו בג"ע דאא"ל אבנים טובות ממש גשמיים כ"א כונתם הוא על ההמשכה שנמשך מבי"ע ד' רותות בצמצומים גדולים עד שיהי' כעין תענוג נברא ולא גילוי זיו השכינה ממש, ולכן אף שהתענוג הוא עצום מאד עכ"ז לגבי התענוג מזיו השכינה מאלקות ממש הוא אינו בערך כלל ונחשב כתענוג גשמי מאבנים טובות ומרגליות שהאבן הוא בעצמו דומם גשמי רק בו נתלבש התענוג ואין ערוך לתענוג המלובש בשכל עד"מ כך ע"פ אופן ערך זה יהי' בחי' התענוג מג"ע כשנמשך ומתלבש ומתגשם בכמה לבושים עד שאין נראה ונגלה הזיו השכינה ממש כ"א מתלבש בלבוש אחר וזהו הנק' כמה אבנים טובות ומרגליות יש בג"ע ויוכל להיות האדם בג"ע כמה שנים ולא יראה ולא ידע ממהות אלקות ממש לאמיתו כי כי לגדולתו אין חקר ומי ימלל גבורות ה' אשר יכול להתצמצם בצמצומים רבים ושונים אין קץ וכמה מיני ג"ע יש אין קץ להם אבל העיקר שיהא גילוי עצמות זיו השכינה בלי לבוש והסתר כלל ע"ד מארז"ל צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם כו' והיינו ע"י שיהא לבו חפץ ומשתוקק לגילוי אלקות וזהו ויניחהו בג"ע לעבדה ולשמרה דוקא שהעבודה הוא להמשיך אור האלקות ממש בג"ע בלי לבוש והסתר והעלם והיינו ע"י קיום המצות בעבודה ממש ולא מצות אנשים מלומדה כ"א באוי"ר ושמירה גדולה כו'.

ולבאר הענין יותר כו' יובן ממ"ש ע"פ יהי רקיע ויהי מבדיל בין מים למים ואח"כ נא' ויעש ה' את הרקיע הרי נז' ל' כפל בענין הרקיע והענין כי השפעת התענוג נק' מים כי מים מגדלים כל מיני פירות ותענוג ומים יורדים ממקום גבוה למקום נמוך והנה התענוגים גשמיים נק' מ"ת והשפעת התענוג בג"ע נק' מ"ע והרקיע המפסיק ביניהם הוא כמשל חצר הכבד שבבטן האדם המפסיק בין אברי הנשימה לאברי המזון

שבאברי המזון הוא השפעות גשמיות עד שיצא ג"כ פרש אבל באברי הנשימה חיות רוחני זכך כל תענוגי עוה"ז שהם ממ"ת שלמטה להרקיע פרש ופסולת יחשבו לגבי תענוגים שבג"ע שנק' מ"ע שמעל לרקיע זה המבדיל שע"י נמשכה השפעת תענוג גשמי אך ענין פעולת הרקיע הוא לפי שיש כמה בחי' ברקיע זה המבדיל בין מים למים שכמו שיש רקיע המבדיל בין תענוג רוחני דג"ע ותענוגי עוה"ז, כך ג"כ בג"ע עצמו יש כמה מיני תענג כמש"ל שיש בחי' תענוג אלקות שנתלבש בלבושים שעם היותו תענג עצום מאד רוחני עכ"ז אין עדיין גילוי עצמות אלקות ממש ואין ערוך אליו כלל לבחי' ומהות התענוג וזיו ה' מזיו השכינה ממש וזהו"ע הרקיע המבדיל בין מים למים הרוחנים ג"כ עד שאין ערוך ביניהם כמו שאין ערוך תענוג גשמי דעוה"ז לגבי תענוג רוחני דג"ע ולכן לפעמים נק' הג"ע ב' דעשי' כמא' תתברך כו' בשמים ממעל ועל הארץ על כל שבח מעשי ידיך וזהו תענוג הג"ע עצמו אבל ויניחהו בג"ע לעבדה להמשיך גילוי זיו השכינה ממש זהו בחי' עליונה יותר לאין קץ מהג"ע עצמו וכנ"ל.

ה) אך שצ"ל לעבדה ולשמרה והשמירה הוא עד"מ בשומרי' ששומר הדבר שלא יאבד ואחר ימצא וכך השמירה הוא כמארז"ל שמור זו משנה שע"י שהאדם עוסק בתו' ומקשר מחשבתו במחו"ד של הקב"ה עי"ז נעשה שמירה לבחי' זיו ואור השכינה הנמשך ע"י מעשה המצות (ועמ"ש בפ' ואתחנן ע"פ וזאת המצוה למען תירא לשמור את מצותי כו' דשם מבואר הטעם דהשמירה הוא ע"י תושבע"פ שהוא משנה) אבל כשהוא פושע בהם שלא שמרה כראוי ע"י שעוזבו את התו' ומחשבתו חושבת דב"ט או הרהורים רעים ח"ו שאז מח' זו נוגע למעלה להמשיך אליו המרכבה דקליפה וס"א כי זלעו"ז עשה האלקים שמשם יורדים ונשפעים המ"ז והרהורים רעים אזי עי"ז שהוא אבד את האור ולא שמרו כראוי מצאו האחר דהיינו שעי"ז יורד השפע לחיצונים וכמ"ש כי לא מחשבותיכם מחשבותי ולא דרכיכם דרכי וזה הי' השאלה על מה אבדה הארץ ויאמר ה' על עזבם תורתי וארז"ל דבר זה שאלו לחכמים ולא פירשו כו' עד שפירשו הקב"ה בעצמו* צדיקים ועבודת הקרבנות וכהנים ולוים שהמשיכו בעבודתם אורות עליונים להאיר על הארץ העליונה עליהם נא' וזאת המצוה אשר צוה ה' לעשות בארץ כו' ועל מה ולמה אבדה זאת ולכן לא יוכלו החכמים להבין הטעם עד שפירש הקב"ה בעצמו והוא על עזבם את תורתי ור"ל כמ"ש למען תירא ושמור את מצותי כו' שמעשה המצות שבהן ועל ידן נמשך אור עליון על הארץ הנה הם צריכים בחי' שמירה דוקא כמו שהשומר צ"ל שומר החפץ היקר וכו' ושמירה זו הוא דוקא ע"י משנה כי הוא דוקא המשכת מקיף עליון ביותר שמזה דוקא הוא השמירה לאור המצות כו' ולכן בביטול עסק התושבע"פ אבדה הארץ נז' לשון אבידה דוקא דהיינו שאבדה ההשפעה עליונה הנמשך ע"י המצוה ומצאה אחר ח"ו (וכמ"ש ואם

---

*) בכת"י נכתב כאן: חסר שורה.

בשדה מצאה כו' וזהו"ע מלך לשדה נעבד עי' בזוהר ויחי ד' קכ"ד ע"ב) וזהו"ע כי פשענו שפשענו בשמירה של המצות שלא עסקנו בתושבע"פ כדבעי וזהו פשעו בי ממש בשם הוי' הנמשך ע"י המצות שנק' מצות הוי' פשעו ולא שמרו האור כנ"ל ומחמת זה ימצאהו בארץ מדבר כו' וע"ז אנו מתפללים מחל לנו מלכנו כי פשענו שהמחילה הוא ע"י עומק העליון שלמעלה מן ההשתל' ששם אין הפשע תופס מקום כו' וגם ע"י עקירת הרצון מוציא את הניצוץ מן הקליפה וזהו"ע דרשו את הוי' בהמצאו דהיינו בעשי"ת שאז יוכל למצוא את האבידה כו', והענין כי ע"י העדר השמירה נעשה ב' דברים הא' שעי"ז יונקים החיצונים משם הוי' וזהו"ע אבדה הארץ כו' והב' שעי"ז נסתלקו אורות עליונים לשרשן כדי שלא יינקו החיצונים משם והו"ע אבדה הארץ כו' וע"י התשובה ועקירת הרצון מוציאים היניקה מן החיצונים וזהו מציאת האבידה אך למצוא שרש ועיקר האור שנסתלק למעלה זהו"ע מחל לנו כו' והיינו ע"י עומקא דלבא שבזה מעוררים עומק העליון ממעמקים קראתיך הוי' והוא ג"כ מציאה כמ"ש והחכ' מא"ת כמו המציאה שאינו ידוע מהיכן באה לו כך הוא גילוי מבחי' עליונה שלמעלה מהשתל' עז"נ דרשו הוי' בהמצאו אלו עשי"ת שאז יוכל להיות גילוי זה שמאין תמצא ע"י י"ג מדה"ר שמתגלין בעשי"ת וזהו"ע פני נשר הוא בחי' רחמנות כמ"ש וישוב אל ה' וירחמהו לעורר ר"ר על חלק הוי' שהוא בבחי' גלות ביניקת החיצונים כמ"ש הפושעים בי וזהו ל' נשר כמו פירות הנושרים על ניצוץ אלקות שנפל למטה וישוב אל הוי' וירחמהו וכו'.

ו) אך הנה פי' כנשר יעיר קנו כנשר בכף הדמיון דלכאורה הוא ע"י בחי' (*) נשר ממש אך הענין דבמדת הרחמים יש כמה וכמה מדריגות זה למעלה מזה וכמבואר למעלה שבחי' פני נשר זהו במרכבה דבריאה ויצי', וכנפיהם פרודות שכ"א מהותו מובדל מזולתו פני ארי' אל הימין כו' ולפיכך גם פני נשר דבי"ע רק מבחי' רחמים דפ"נ דמרכבה דבריאה הוא דוגמת ומשל לבחי' רחמים דמדת ת"ת דאצי', והנה יש עוד ג"כ י"ג מדה"ר שהן למעלה מבחי' אצי' עד שבחי' רחמים דאצי' אין ערוך כלל לי"ג מדה"ר וזהו"ע ברחמיך הרבים רחם עלינו וכו' ברחמיך דוקא ולהבין מעט מזעיר ענין ג' מדות רחמים אלו דפני נשר ות"ת דאצי' וי"ג מדה"ר, אך הענין הוא דהתעוררות רחמים הוא כמא' מ"ת בוכין אנן בעינן למהוי קדם מלכא פי' דמים תחתונים הוא השפע שנמשך למטה בגשמיות בעוה"ז שירדה פלאים ע"י הרקיע המבדיל כו' כמב"ל ולכן הם בוכין על ריחוק זה וכך הוא מרירות הנפש שירדה מאגרא רמה לבירא עמיקתא בגוף ונה"ב המושכים ומורידים אותה לתאוות עוה"ז והרחמנות על בחי' זו נלקחה מבחי' פני נשר שהוא במרכבה דברי' ויצי' ולכן גדלה הרחמנות שם על עשי' גשמיות שהם מים תחתונים הבוכים על ההבדלה שנבדלו ממים עליונים שהוא תענוג הג"ע וזהו ימצאהו בארץ מדבר שהוא מקום היובש וצמאון שהוא ענין

(*) בכתי"ק נכתב כאן: חסר שורה.

היובש מגילוי מים עליונים שהתענוג הרוחני אין מתגלה כלל רק תענוג גשמי' ממים הרעים וכשמתעורר רחמים על ניצוץ אלקות לבחי' גילוי זה ומרגיש הרחמנות אזי יעיר קנו כו' עד שישאהו על אברתו כנ"ל, והנה כבר מבואר למעלה ענין כפילת הרקיע עד שגם תענוגי הג"ע עצמן נק' מים תחתונים לגבי מים עליונים יותר והוא נועם ה' וזיו השכינה כו' ולכן ג"כ ע"ז שייך מים תחתונים בוכים והרחמנות ג"כ מאד שאין ערוך כלל לגילוי אלקות ממש ורחמים זה אינו מבחי' בשר דבי"ע כ"א מבחי' אצי' שהוא אלקות ממש שמשם נמשך הרחמים להיות גילוי אלקות ממש בג"ע וג"ע זה נק' אצי' דבי"ע, וכנודע שבחי' אצי' שבעשי' גבוה יותר מבריאה ממש כי אצי' הוא פלא אלקות כו', אך בחי' י"ג מדה"ר הוא הרחמים על כללות העולמות כי כולא קמי' כלא חשיב דהיינו אפי' בחי' אצי' ממש כמדבר ושממה יחשב לגבי א"ס ב"ה כי הוא ית' לאו מכל אינון כלל וכמאמר במקום גדולתו שם אתה מוצא ענותנותו שמדת גדולה הוא הוא השפלה גדולה אצלו ועניה להתלבש בהשפלה כזו ועד"ז כל שאר המדות וזהו כי שם מדבר כעדן שבאמת גם עדן עליון נק' מדבר אצלו ית' וזהו פי' הגדול הגבור והנורא שגם מדת גדולה להיות נק' גדול ונורא ולכן נק' אדרבה אצלו ית' י"ג מדה"ר זהו הרחמנות על בחי' אצי' ג"כ ועמ"ש ע"פ וידבר כו' במדבר סיני כו' וגילוי בחי' י"ג מדה"ר הוא בעשי"ת כנודע בענין הרועה בשושנים אבל בכל השנה כתיב כי מלאכיו יצוה לך ומקבלים רחמים מבחי' פני נשר כו' ומתחלה יעיר קנו בתקון חצות ואח"כ על גוזליו ירחף בפסוד"ז כו' עד ישאהו על אברתו הוא בשמ"ע כי רמ"ח תיבין דק"ש הן בחי' רמ"ח אברים ומשמ"ע הוא על אברתו והוי' בדד ינחנו בנפ"א שאומרים י"ג מדה"ר כו' וכמו שבכל השנה מבחי' פני נשר יעיר קנו כן בעשי"ת יש גילוי ממקורן ממש שלמעלה מבחי' פני נשר כו' וזהו כנשר כו' ולא נשר ממש ומתחלה יעיר קנו בר"ח אלול שאז התחלת בחי' הרועה בשושנים כנודע וכו' (ועל גחליו ירחף בימי הסליחות שאז יש גילוי הארה יתירה כי בכ"ה באלול נבה"ע כו') ישאהו על אברתו זהו ע"י השופר בר"ה, ה' בדד ינחנו זהו בחי' יוהכ"פ.

ז) **וביאור** ענין **הדברים** פי' ישאהו על אברתו למעלה מבחי' המשכה שע"י המצות שנק' אברים דמלכא כי הנה המצות הן בירורי נוגה ששרשן מעולם התהו ולכן עי"ז נמשך גילוי רצה"ע, אך ג"ק הטמאות לגמרי א"א להתברר לכן עז"נ המל"ת לדחותם ולכן שס"ה מל"ת גבוה מרמ"ח מ"ע כי ידוע שכל מה שנשפלו בג"ק שרשן גבוה יותר מהניצוצות שנפלו בנוגה רק שא"א לבררן כ"א לדחותם ע"י מל"ת ולכן שרש הל"ת גבוה יותר כיון שהם קיום רצה"ע לדחות נק' תשובה ומעש"ט הם רק בירורי נוגה כו' ומזה יובן מעלת התשובה שבה ועל ידה נעשה ההפכים ק"ב ממש לטוב שזהו זדונות נעשו כזכיות לכך הוא על אברתו למעלה מבחי' רצה"ע המלובש בהמצות כו' ואח"כ בדד ינחנו הוא אור ועלי' יתירה גדולה מבחי' על אברתו והוא כי כל הנ"ל ענין שבירה והתיקון והשבירה הי' בעולם התהו אבל בחי' אא"ס ב"ה הוא למעלה מהשבירה ח"ו שהרי נק' שבהו"כ כלים

דזקא משא"כ בהאור ובחי' בדד כמו שהי' קודם שנבה"ע זהו למעלה מבחי' כלים ח"ו ולע"ל יהי' גילוי מבחי' זו ולכן עז"נ ואין עמו אל נכר לפ"ז שהוא ענין שאין מקבלים גוים בלע"ל אין פי' כי אין גוים ממש דאדרבה ארז"ל שגם עכשיו קשים גוים לישראל כו' אלא רק הניצוצות המלובשים במאכל ומשקה ולבוש כשמתחיל אותם שאוכלו לש"ש ועי"ז מתברר הניצוץ המחי' את המאכל זהו נק' בחי' גוים ולע"ל שיבורר ויושלם כל הבירורים לא שייך עוד בירור וניצוצות חזהו ואין עמו אל נכר דהנה איתא בגמ' דקודם התנוצצות הארת עולם התיקון הי' קוראים בשמות נבראים ולא השמות הוי' אד' כו', והנה ניצוצות זהו ענין בירור דנה"ב אבל לע"ל שכבר יושלם הבירור אז אין מקבלים הגוים וכמבואר במ"א ע"פ כאשר השמים החדשים כנ"ל באריכות שזה נק' שמים וארץ חדשה דהיינו בחי' שלא יתגלו ולא היו כלל לא בעולם התהו כו', ולכן ביו"כ שהוא ג"כ הארה מבחי' היש אין בו אכילה ושתי' שהוא למעלה מבחי' בירורים וזהו לפני הוי' תטהרו פנימית עתיק שלמעלה מהשבירה וכן השמים החדשים כתיב עומדים לפני כו' פנימית עתיק כמ"ש במ"א.

א"תי

ביאור ע"פ כנשר יעיר קנו

הנה מבואר בזהר תרומה קע"ה ע"ב ענין בריח התיכון המבריח מן הקצה אל הקצה שהוא בחי' יעקב כו', שהוא ענין מדת הרחמים קו האמצעי שעולה עד הכתר כמש"ש לע"ק כו', וגם נמשכים ומתפשטים למטה ביותר להמתיק הדינין ועי' מזה באגה"ק ד"ה והי' מעשה הצדקה שלום, והנה נשר הוא מדת הרחמים והוא בחי' תפארת וכמ"ש בזהר יתרו ד"פ ע"ב והרח"ו במאמר הפסיעות הובא בהרמ"ז פ' עקב בדף רע"א ע"ב דנשר הוא תפארת שבמל' כו' ופני נשר שבמרכבה הוא בבריאה ויצירה אלא שנמשך מת"ת דמל' כמ"ש הרמ"ז שם ועיין בזהר ס"פ עקב דרע"ד ע"א ובהרמ"ז שם ב' הזהר בראשית די"ח סע"ב על כללות ד' חיות המרכבה שהם בדיקנא חתימא ר"ל חתומי זקן דהיינו שיש בהם הארת י"ג ת"ד כו', וז"ש בזהר הרקיע ר"פ בראשית בפי' מ"ש בזהר שם מה שושנה אית בה תליסר עלין פי' שכינתא תתאה העומדת על י"ב בקר והים עומד עליהם מלמעלה הרי הם י"ג והן י"ג עלין דילה, נמצא י"ב בקר שכללותם ד' חיות המרכבה נקראו תליסר עלין דשושנה שהם י"ג מדה"ר כו' ואעפי"כ ודאי עיקר בחי' רחמים הוא בחי' פני נשר כו', ואדם שבמרכבה נמשך מבחי' דעת שבמל' כמ"ש הרמ"ז בפ' עקב דרעא"ב והדעת הוא מקור הרחמים שלכן מי שאין בו דעה אסור לרחם עליו כו' וכמ"ש במ"א סד"ה במדבר סיני כו', חהו כנשר יעיר קינו כמו בחי' נשר הנמשך מת"ת דמל' דמחמת שמבחי' רחמים הוא קו האמצעי,

לכן מבריח מן הקצה העליונה למעלה מב' הקוין חח"ן בג"ה כו' וכנ"ל ב' הזהר תרומה קע"ת ב', וכמ"ש ואשא אתכם על כנפי נשרים ואביא אתכם אלי, שעליותם ממצרים הוא למטה מאד במדריגה ושנתעלו למעלה מעלה אלי ממש הרי זה מן הקצה התחתונה עד הקצה העליונה עד"מ הוא ע"י כנפי נשרים שהוא בחי' מדת הרחמים כו' ועד"ז ארז"ל (סנהדרין דצ"ב ע"ב הקדב"ה עושה להם כנפי נשרים ושטים ע"פ המים כו' שנאמר ישעי' (מ' ל"א) יעלו אבר כנשרים פי' שטים ע"פ המים היינו למעלה גם מבחי' מים עליונים שהוא חכמה עילאה שיהי' הח"ע מושגת להם בלי טורח ובקל כמי שמשיג דבר א' בקל שהוא כמשוטט עליו כו', והיינו על כנפי נשרים כי דרך הנשר בשמים כו' ושמים הוא בחי' מקיף עליון שלמעלה מהחכמה כמ"ש בד"ה כי המצוה הזאת כו' בענין כי לא בשמים היא כו', והגם שבזהר פי' ענין דרך הנשר בשמים היינו בת"ת דאצי' שנק' שמים, אך היינו דרך הנשר שבמרכבה כמ"ש הרח"ו במאמר הפסיעות, אמנם כמ"כ עי"ז נתעורר עליית הת"ת דאצי' עד הכתר, חהו ג"כ דרך הנשר בשמים והוא בחי' בריח התיכון שמבריח עד הקצה העליונה כו', ולכן ע"י כנפי נשרים ע"פ המים דחכמה עילאה כו', והנה כנשר יעיר כו' כמר"כ וגדולה מזאת לאין קץ הוי' בדד ינחנו כו' היינו י"ג מדה"ר שלפני האצי' שהם י"ג ת"ד דא"א והם בחי' שמות הוי' כמ"ש בע"ח שער א"א פרק ובפע"ת שער הסליחות פ"ח ולהיות הי"ג מדה"ר אלא שהם בחי' רחמים גדולים, לכן מה"ט גם הם ג"כ מבריחים ועולים למעלה מעלה בבחי' עצמיות אור א"ס ממש ע"ד עליית רחמים דבחי' נשר דמל' מת"ת דז"א עד הכתר למעלה מחו"ג וחו"ב כו' כמו"כ עד"ז ועמ"ש מענין פי' רחמים גדולי' סד"ה כי ההרים ימושו גם י"ל כנשר יעיר זהו ענין יג"מ הרחמים שמתגלים בחדש אלול לפמ"ש בזהר ר"פ בראשית בענין תליסר עלין דשושנה עיין לעיל. והוי' בדד ינחנו זהו ענין יג"מ הרחמים המתגלי' ביוהכ"פ וזהו בדד ינחנו בדד היינו כמו שהוא ית' לבדו והוא למעלה מבחי' הוי' שמורה על התהוות דבר כו', ולגבי בחי' זו נאמר והי' הוי' לי לאלקי', ומ"מ לפיכך נאמר הוי' בדד ינחנו, חהו בחי' ממעמקים וכמ"ש בס"י שיש עומק טוב שהוא המקור והשורש לכל בחי' הטוב והוא בחי' כתר עליון כו', אך ממעמקים לשון רבים היינו כי עומק הטוב דכתר יש בו עומק למעלה מעומק היינו בחי' פנימי' הכתר שהוא מל' דא"ס שלמעלה מבחי' א"א שנק' ג"כ עומק כו', חהו זהחזירינו בתשובה שלימה לפניך כו', לפניך ממש למהותו ועצמותו ית', וכמ"ש השיבנו אליך ונשובה כו', חהו ענין בדד ינחנו כו', (ובדד בד ד' פי' ב"ד ר"ל יחידי והיינו כמו שהוא ית' יחיד ומיוחד וע"ז רומזי' ג"כ בגדים דכהן גדול ביוהכ"פ שהם בגדי לבן כו' וכמ"ש מזה בביאור ע"פ כי ביום הזה יכפר עליכם בפ' אחרי, והד' השני דבדד רומז לבחי' מל' דאצי' ד' דאחד שהיא מתעלה ביוהכ"פ בעתיקא מל' דא"ס שהוא בחי' יחוד בחי' בד ואז נק' בדד ועיין בזהר בלק דר"י ע"ב ודר"ד ע"א).

ב) והנה בכ"ז מתורץ איך ע"י יג"מ שהם י"ג ת"ד מתמלאים הפגמים והפשעים והרי המצות שרשן מגולגלתא דא"א ולפי הנ"ל א"ש

שעל בחי' יג"מ נאמר המשל כנשר כו' שמדת הרחמים מבריח ועולה בבחי' בדד ינחנו כו' שלמעלה מגולגלתא וכה"ג נת' במ"א ע"פ הזהר וישב דקפ"א ב' ע"פ הנה ישכיל עבדי ירום ונשא וגבה מאד ונשא מסט' דאברהם וגבה מסט' דיצחק שעי"ז יהי' העלי' בבחי' גלגלתא ומו"ס שבהן מלובש' חו"ג דעתיק שהן שרש בחי' אברהם ויצחק, מאד מסט' דיעקב שהוא בח' קו האמצעי וכמו שבאצי' יש יתרון לקו האמצעי כן גם בכתר הנה בחי' ת"ת שהוא שרש בחי' יעקב עולה למעלה בפנימי' הכתר ויותר מחו"ג דע"י כו', ולכן מאד מסט' דיעקב, ולכן עד"ז י"ג מדה"ר שרשן למעלה בפנימי' הכתר למעלה מחו"ג דע"י שהן מלובשי' בגולגלתא ומו"ס וע"כ הם ממלאים כל הפגמים כו', וז"ש בספרא דצניעותא פ"ב על בחי' דיקנא דהוא יקירותא מכולא כו' ע"ש ועכ"פ י"ג ת"ד לגבי גלגלתא בערך בחי' נשר שהוא ת"ת שבמל' לגבי חו"ג דז"א ואעפי"כ הרי דרך הנשר בשמים שעולה מדה"ר עד הכתר שאין ב' הקוין דחו"ג מגיעין לשם כו', וכמו"כ בענין יג"מ הרחמים די"ג ת"ד כו, והנה יג"מ הרחמים שהם י"ג ת"ד נק' בכלל תפארת כמ"ש באדר"א דנשא דקמ"א ע"ב באתר דתליין שערי דדיקנא דאתקשרין תפארת כו' כן פי' בספר רוח דוד על האדר"א שם דף קמ"א ריש ע"א גבי דהא תפארת הוא עובר על פשע (אלא דצ"ע דהא בע"ח מבואר די"ג ת"ד שרשן ממו"ס שבו מלובש גבורה דע"י אך באמת לק"מ דמאחר שנק' מדה"ר ואדרבה הם רחמים גדולים ע"כ צ"ל שיש בהם בחי' מעלה זו דמה"ר קו אמצעי שמבריח מן הקצה כו') וכן כתב בפי' האריז"ל לספ"ד ר"פ תנינא והוא לשון עמק המלך שי"א פ"ד ח"ל ונק' הזקן מהימנותא לפי שהוא נולד מתפארת שבדעת דרדל"א והתפארת נק' בכ"מ אמת עכ"ל נמצא שהדיקנא שרשה מת"ת דעתיק ולפי הנ"ל הוא ת"ת שבדעת דעתיק כו' ותפארת הוא קו האמצעי כו' ובהרמ"ז פ' עקב בדף רע"א ע"ב והענין הוא שחג"ת דעתיק נעשי' ג' תיקוני ברישא דאריך ומהם יוצאים וכו' י"ג ת"ד עכ"ל נמצא הדיקנא יש בה ג"כ מת"ת דעתיק ובמבוא שערים כתב שהאור המתלבש בפנימי' הי"ג ת"ד הוא מבחי' אוירא שע"ג קרומא דחפיא על מו"ס שבו מתגלה הדעת דעתיק כו', והרמ"ז ר"פ אמור דפ"ח סע"ב בענין כשמן הטוב כו' יורד על הזקן כתיב שיסוד עתיק מאיר בכתרא ומשם במו"ס וממנו יוצאה הארתו לסוד הדיקנא והיינו יורד על הזקן עכ"ל והכל ענין אחד כי דת"י הוא קו אמצעי אשר משם שרש הדיקנא וזהו ביום השלישי יקימנו דהיינו בחי' תפארת ועי"ז ונחיה לפניו וכמ"ש לעיל. ובעמה"מ שי"א פ"ח דבחי' כשמן הטוב כו' נמשך מיסוד דא"ק ועיין בפי' הספ"ד דקי"ט או גבי פי' מ"ש באדר"ז דרצ"א ע"א ההוא חכמה דסתימא ביה בע"ק וי"ל שזהו ענין כשמן הטוב ומ"ש בע"ח דשרש הי"ג ת"ד מגבורה דע"י המלובש במו"ס הענין כי בחי' גבורות זו אינו מדה"ד ח"ו דהא לית שמאלא בהאי עתיקא אלא שזהו גבורות גשמים שיורדין בגבורה ועמ"ש מזה בביאור ע"פ שוש אשיש כו' בענין ותגל נפשי באלקי ע"ש. וגם כמ"ש באדר"א דנשא דקל"א ע"ב אמאי נימין דדיקנא כו' קשיין כו' משום דאינון תקיפא דתקיפין לאחסין ולאחתא אינון י"ג מכילין דעתיק כו' לתברא ולאכפיא כל גורי דינין כו',

ובג"כ כל שערי קשישין ותקיפין בתיקוני', ואיתא הפי' שם דהיינו ששרשן מגבורה דעתיק נמצא שגבורה זו היא לשבר ולאכפי' הדינין קשין כו', וזהו עיקר המתקת הדינין אבל מ"מ כללות הדיקנא נק' ת"ת כנ"ל וכנודע ג"כ שתפארת כלול מחו"ג וכ"ש למעלה מבחי' כתר ששם היא אמיתת ההתכללות כו', ועמ"ש לעיל בד"ה מי אל כמוך בפי' נושא עון ועובר על פשע שזהו ענין ב' בחי' נושא וכובש שמה שיוכל להתעלות הוא נושא ומגביה למעלה ומה שאין לה עלי' כובש ומפילה בבחי' מצולות ים כו' ע"ש באריכות וה"ז ב' בחי' חסד וגבורה אלא שבגבורה זו הוא ע"י הדינין הקשין כו', והיינו שהדיקנא הוא בחי' תפארת שהיא כולל חו"ג וז"ש עטרת תפארת שיבה כו', וזהו ג"כ ענין ישאהו על אברתו למעלה מבחי' אור התורה ומצות שהן רמ"ח אברים דמלכא כו'. הנה כמו שהן מבריחין עד הקצה העליונה למעלה מעלה בבחינת ממעמקים עומק טוב וזהו הטוב כי לא כלו רחמיך כו' כך עד"ז כתם גדול לאהפכא חשוכא לנהורא, היינו גם בחי' עומק טוב. כי הנה ע"י התורה ומצות הוא בירור ק"נ משא"כ העובר עבירה שהוא מג"ק הטמאות שבהן בחי' עומק רע אין להם עלי' אבל על ידי התשובה ממעמקים מעומק דליבא הזדונות נעשו כזכיות כו' וזה נכלל ג"כ בפי' ישאהו על אברתו כו', וזהו שי"ג מדה"ר הן רחמים גדולים שמבריחין מן הקצה אל הקצה היותר עליונה בחינת ממעמקים עומקא דכולא עומק טוב עד הקצה היותר תחתונה היינו שע"י גילוי זה גם הרע נהפך לטוב כו' והיינו דוקא ע"י התשובה ממעמקים כו'.

ג) **וזהו** ג"כ יצרנהו כאישון עינו, הנה אישון בת עין הוא השחור שבעין שנק' נהורא אוכמא והלובן שבעין נק' נהורא חיוורא ואעפ"כ עיקר ההבטה שבעין הוא דוקא מלובש ומתגלה בהשחור שבעין ולכן איתא במשנה פ"ו דבכורות שאין מומים בליבם כו', והטעם לכ"ז הוא ע"י יתרון להאיר מן החושך דהיינו כאשר בחי' השחרות מזדכך ומתהפך לטבע הבהירות אזי הוא למעלה מבחי' בהירות הלובן כו' ואז ישרה בו כח הראיה והיינו כי הראיה נמשכה מבחי' חכמה שם ע"ב והתגלותה דוקא בשחור שבעין הוא בחי' שם ב"ן כי הנה שם מ"ה נק' נהורא חיוורא ושם ב"ן נק' נהורא אוכמא דהיינו שמ"ה מברר ב"ן להכניס בו הבהירות שיתהפך חשוכא לנהורא ואחר שנתברר עולה בשרשו בס"ג שלמעלה ממ"ה והיינו כי יש כח גדול בשחור שבעין הרבה יותר מבלובן כו', ועד"ז נק' ישראל אישון עינו וכמארז"ל כאלו נוגע בבת עין, עין ה' אל יראיו כו' עיני ה' אל צדיקים וכתי' השקיפה כו' וברך את עמך ישראל, והיינו ע"י שמבררים שם ב"ן ע"י בירור נה"ב כו', וזהו מי זאת עולה מן המדבר דווקא שהוא בירור נה"ב כו' ועמ"ש מזה ר"פ במדבר בענין במדבר סיני ע"ש שעי"ז נמשך ומתלבש בהם בחי' ראי' והשגחה עליונה כמו שנמשך' ומתלבש כח הראי' בעין ע"י הזדככות השחור שבעין כו', וזהו ימצאהו בארץ מדבר ובתוהו כו' יסובבנהו כו' ועי"ז יצרנהו כאישון עינו והנה בפסוק יסובבנהו קאי על חג הסוכות שהקדב"ה סובב לכנס"י בבחי' מקיף עליון דסכך כמ"ש ה' צילך כו' ומקיפי' הללו בז' ימי הסוכות הם בחי' שומר ומגן כי יצפנני בסוכה כו', וזהו יסובבנהו יבוננהו יצרנהו כאישון עינו כו' שע"י התשובה בעשי"ת דאתהפכא חשוכא לנהורא נק' אישון עינו, ולכן עי"ז ואח"כ יסובבנהו

יצרנהו כו' כאישון עינו במקיפים דסוכות, ועוי"ל כמ"ש אשר עין בעין נראה אתה ה' ועננך עומד עליהם והוא בחי' סוכות עננא דאהרן אותיות נראה כו' כי מקיף עליון זהו בחי' ראי' כמ"ש סד"ה השמים כסאי בענין ואל זה אביט כו' ובענין ולא הביט און ביעקב כו' וזהו גופא היא השמירה מכל המקטרגים וכמ"ש בזוהר פ' פקודי דרכ"ה ע"ב ובאתר דשלטה ההיא אשגחותא דסטרא דקדושה כו' שס"א לא יכיל לשלטא' עליך כו' ע"ש ובהרמ"ז.

ד) והנה ע"פ כל הנ"ל יש לבאר מ"ש שלשה המה נפלאו ממני דרך הנשר בשמים ופי' בלק"ת וז"ל הנה נפלא בעיני שלמה ומתמה דרך נשר בשמים איך הנשר שהוא עוף שאינו טהור איך נרשמת במרכבה העליונה ת"ת דהיינו שמים וזהו איך נשר בשמים איך יש דרך להיותה נרשמת למעלה שם עכ"ל ולכאורה קשיא טובה על פירושו דא"כ הי' לשלמה ג"כ להפלא ג"כ על ארי' דהוא ג"כ חי' טמאה ואיך נרשם במרכבה העליונה פני ארי' אל הימין כו', וכבר נודע התירוץ ע"ז במ"א ומבואר באור החיים, וצ"ל דארי' ושור שהן בחי' חר"ג ע"ז לק"מ מב' הקוין חו"ג נמשך יניקה כמאמר לא כאברהם שיצא ממנו כו', משא"כ על פני נשר שפיר נפלא בעינו דהא בחי' יעקב שמטתו שלימה כו', אך עיקר ביאור דבריו הוא כי הנה מבואר למעלה דנשר הוא בחי' רחמים על מה שנשר ונפל כו' והיינו ענין כי פשענו והפשיעה היא העוונות והרי הם מג"ק הטמאות וע"ז קושי' טובא דעל שנשר ונפל בג"ק הנ"ל אין שייך בחי' רחמי' כ"א אדרבה ע"ז הוא כל המצות ל"ת שבתורה לדחותן עם הניצוץ שנפלו שם להעביר רוח הטומאה ולכן נא' עז"ה שחורות כעורב שצריך להתנהג בזה דוקא בבחי' עורב שהוא אכזריות לדחות הניצוץ כו', וכמ"ש במ"א באריכות (בד"ה שחורה אני ונאוה כו') וע"ז ארז"ל על שאול שריחם על העמלקי' לא תהי' צדיק יותר מבוראך שכל המרחם על הרשעים לסוף נעשה אכזר על הרחמנים כו', וא"כ קושי' טובא על בחי' נשר שבמרכבה איך שייך בחי' רחמים על מה שנשר ונפל למטה בג"ק הטמאות וכו', אך הענין דבאמת אין זה רק ע"י התשובה ממעמקים שכשאדם חוטא הרי נפל בג"ק הטמאות וכשמעורר רחמים ועושה תשובה אז דוקא נמשך ומתפשט רחמים רבים להיות נושא עון וכו' הגם שהוא מג"ק הטמאות ואין התפשטות הרחמים על מה שנפל בג"ק הטמאות מצד עצמן כ"א על האדם והיינו דוקא ע"י התשובה וכו', ובאמת שע"ז ארז"ל במקום שבעלי תשובה עומדין צדיקים גמורים אין יכולים לעמוד שגדל כח התשובה להמשיך רחמים גדולים להיות נושא עון כו', וזהו ענין שנפלא שלמה איך דרך הנשר בשמים שיהי' הנשר שנשר ונפל בג"ק הטמאות מתעלה כ"כ ע"י התשובה והתעוררות רחמים לעומק רום ובחי' שמים וז"ש בלק"ת איך הנשר בשמים איך יש דרך להיותה נרשמת למעלה שם עכ"ל איך יש דרך שנשר ונפל למטה בג' קליפות וזה עצמו יתעלה להיות נרשם למעלה שהרי הזדונות עצמן נהפכין לזכיות ע"י התשובה שהוא בחי' נשר עליון התעוררות רחמים והוא מבריח מן הקצה אל הקצה שממשיך רחמים גדולים עד שגם מה שנשר ונפל למטה כמ"ש מי אל כמוך נושא עון ועובר על פשע כו', וע"ז הי' נפלא איך יתפשטו הרחמים עליונים להעלות מה שנשר ונפל למטה מטה כו' שאין זה עלי' ע"י דרך התורה ודי'

המה שיתכפר ע"י התשובה אבל איך יהי' הזדונות מתעלי' להיות כזכיות כו', והגם שנתבאר בפי' נושא עון ועובר על פשע שהמעלה בפ"מ אין לה עלי' והתכללות בקדושה כ"א שכובשה ומפילה במצולות ים עד עת קץ שיבולע המות לנצח ואת רוח הטומאה אעביר כו', וזהו ועובר על פשע רק מה שנתהפך לטוב זהו כח המתאוה כו', שיכול להיות נהפך לטוב להיות ואהבת בכל לבבך בשני יצריך כו' ע"ש באריכות מ"מ גם ע"ז שייך פליאה זאין להאריך ולכן לא שייך כלל פליאה זו באריה שעם היות שבמרכבה הקדושה פני אריה אל הימין אך הארי' שלמטה שהוא חיה טמאה מחמת שנפל בשבה"כ לא מצינו בו כלל שיתעלה למעלה שאין זה דרך נשר כו' שהוא מעלת ומדרגת הרחמים עליוני' שעי"ז דוקא גם מה שנשר ונפל למטה מתעלה כו', ועוי"ל פי' פליאה זו איך דרך הנשר בשמים היינו ג"כ על הנשר שבמרכבה שבחי' בריח התיכן שיהי' מבריח כ"כ למעלה מעלה מסדר ההשתלשלות דב' הקוין חח"ן כו' עד שנמצא שגם נשר שבמרכבה דבריאה הנה ע"י התעוררות רחמים נתעורר ונמשך מבחי' שמים מקיף עליון כו', ולכן נק' ג"כ יחוד עליון יחוד תפארת ומלכות וכמ"ש לשם תפארתך והיינו שמזה נמשך במל' ע"י ב' קוין חר"ג זהו בחי' סדר השתלשלות, ועמ"ש מזה בפ' תזריע בד"ה קא מפלגא במתיבתא דרקיעא ובפרשה נח בדרוש דור הפלגה, וזהו ענין יעקב משמש במרום כו', ועמ"ש ביאור ע"פ לשארית נחלתו בענין נחלת יעקב שהוא נחלה בלי מצרים כו' ע"ש וזהו ענין דרך הנשר בשמים דייקא בשמים שכ"ז נפלא ולמעלה מההשגה ועכ"ז כן הוא, ועפ"ז יומתק מאד מ"ש לשון נפלאו כו' ולשון בשמים והוא כמבואר בד"ה כי המצוה הזאת כו' לא נפלאת היא ממך לא בשמים היא כו' כי באמת ענין התשובה להמשיך דוקא מקיף עליון ומקיף דמקיף שהם הנקראים נפלאות ובחי' שמים אלא שעכ"ז הרי הדבר קרוב אליך מאוד לפי שישראל עלו במחשבה הקדומה דא"ק כו', ולכן אף בחי' שמים ופלא עליון לא נפלאת ממך דייקא ושלמה נפלא על דרך הנשר שהוא בחי' רחמים איך הוא בשמים כו', ועכ"ז כן הוא כנ"ל עד שכח התשובה שבאדם הוא ג"כ ע"י התעוררות רחמים רבים כו', ועמ"ש בפרשת וישלח בד"ה ויאבק איש בפי' אם תגביהי כנשר כו', דמשם יובן שהגבהה זו דנשר הוא למקום גבוה מאוד כו' ממש בבחי' זו, וזהו ענין הגורל שבמקדש לפני הוי' ביוהכ"פ כמ"ש במ"א סד"ה כי אברהם לא ידענו כו' ע"ש גבי פורים, ועיין ברע"מ פרשת אמור ד"ק ע"ב. ומכ"ז יובן איך צריך וראוי לאדם להדבק במדת הרחמים כמארז"ל מה הוא רחום כו', ועיקר הרחמים הוא לרחם על ניצוץ אלקות שבנפש ולשוב אל הוי' כו' וירחמהו.

הוי' בדד ינחנו ואין עמו אל נכר, בד"ה כנשר יעיר פי' אדמ"ו נ"ע וז"ל בחי' הוי' הוא בחי' צמצום והתפשטות והמשכה כו' שהוא בחי' סדר והמשכת ההשתלשלות, משא"כ בדד הוא בחי' לבדו כמו קודם שנברא העולם דהיינו בחי' לפני הוי' תטהרו שביוהכ"פ כו' עכ"ל.

ב) ות"א כ' וז"ל הוי' בלחודהון עתיד לאשריותהון בעלמא דהוא עתיד לאתחדתא ולא יתקיים קדמוהי פולחן טעואן עכ"ל, ונראה שהוא ע"ד מ"ש בגמ' סנהדרין דצ"ז ע"ב שלאחר אלף השביעי הקב"ה מחדש עולמו וזהו ענין כי כאשר השמים החדשים והארץ החדשה אשר אני עושה, ועז"נ כן יעמוד זרעכם ושמכם וזהו ענין בלחודהון עתיד לאשריותהון בעלמא דהוא עתיד לחדתא כו', וכ"נ ממ"ש בשה"ש רבה ס"פ ראשון דשה"ש נאמר שיר למי שעשאנו שירים בעולם המד"א ה' בדד ינחנו כו' ע"ש, ועיין פ"ק דעכומ"ז דף י"ז סע"א, ושארז"ל בסנהדרין דף צ"ב ע"א וא"ת אותן שנים שעתיד הקב"ה לחדש בהן את עולמו שנאמר ונשגב ה' לבדו ביום ההוא בישעי' סי' ב' צדיקים מה הם עושים הקב"ה עושה להן כנפים כנשרים ושטים ע"פ המים כו' יעלו אבר כנשרים כו' בישעי' סי' מם ל"א, הרי רק הצדיקים לבד יתקיימו בשנים שעתיד בהן הקב"ה לחדש עולמו כו' וזהו כוונת הת"א בפי' הוי' בדד ינחנו.

ג) ורש"י פי' ה' בדד ובטח נהגם במדבר ואין עמו אל נכר לא הי' כח באחד מכל אלקי העכו"ם להראות כחו ולהלחם עמהם עכ"ל.

ד) בעמה"מ שער שלישי ספ"ו וז"ל ונשגב הוי' לבדו ביום ההוא ר"ל שם הוי' היא מדרגת הנשמה שכולו טוב ולא מדרגת אלקים ושאר כנפים הם הכינויים ויקוים ביום ההוא ולא יכנף עוד מוריך והיו עיניך רואות את מוריך שהוא שם הוי' עצמו וכנפים הם מסכים ופרגודים אשר הם כדמות כנפים לבל יאחזו בהן הקליפות והכנפים הם הכינויים (ור"ל כיון שלעתיד לא יהי' רע ע"כ א"צ למסכים) כו' ולעתיד יחריב הקב"ה את העוה"ז ג"כ (ר"ל מעין שנחרב עולם התהו כו') ויברא עולם הנשמה הנק' אור שנאמר ויאמר אלקים יהי אור, הוא כולו טוב ואין בו רע שנאמר הוי' בדד ינחנו ואין עמו אל נכר עכ"ל.

ה) ובשער שישי ס"פ מ"ו כ' וז"ל הוי' בדד ינחנו ר"ל הוי' שהוא בסוד הנשמה בדד שפירושו לבדו ינחנו ולא אלקים כו', ואין עמו אל נכר של אלקים אחרים שה"ס הקליפות שכיון שתתגלה סוד נשמתו ית' (עמ"ש במ"א ע"פ אם ישים אליו לבו רוחו ונשמתו אליו יאסוף דהיינו בחי' סוכ"ע כו') תתמלא כל העולם כולו אורה כו' ואת רוח הטומאה שהם הקליפות יעבור מן הארץ כו' עכ"ל, בשער י"א פכ"ב דס"ח רע"א פי' ואין עמו אל נכר תערובות סיגי הכסף של ערב רב כו' עכ"ל, וכ"כ בשער י"ד ס"פ מ"ט.

ו) בשער י"ד ר"פ צ"ו פי' הוי' בדד ינחנו ר"ל יהי' כולו גדלות שני שה"ס הוי' כו' ואין עמו אל נכר דהיינו אחיזת הקליפות עכ"ל, וענין גדלות שני עיין בסידור שער חג המצות סד"ה ששת ימים תאכל מצות נת' ענין גדלות ראשון ושני דמוחין דאבא שבחי' מה שאבא יונק ממזלא זהו

גדלות ראשון אך מה שנמשך מבחי' עצמיות ח"ס זהו נק' גדלות שני, וא"כ לפ"ז הוי' היינו גדלות שני דאבא מה שנמשך ממו"ס, בדד ינחנו י"ל כי פנימיות אבא הוא פנימיות עת"י כו', ואפשר לבאר זה ע"פ מ"ש בביאור דאלה מסעי ענין תיקון ואמת דאטו שאר תיקונים לאו אמת הוא, אלא כי שאר תיקונים שהם הכינויים רחום וחנון נמשך ע"י צמצום דבחי' שערות שיהי' העולם נראה ליש עד שיפול שם רחום כו' שכינויין אלו לא שייך רק כשיש עולם כו' משא"כ בחי' אמת זהו עצמות ח"ס כמו שהוא לבדו הוא וזהו הוי' בדד ינחנו היינו בבחינה כמו שהוא לבדו הוא שבחי' זו ג"כ יתעלה לצדיקים וזהו למי שעשאנו שירים בעולם כי בחי' עולם אינו יכול לקבל רק מבחי' הכינויין כו' שהם הכנפיים כו' משא"כ בהגלות נגלות בחי' אמת כמו שהוא לבדו הוא א"י לקבל, אלא שעז"נ תתן אמת ליעקב וזהו הוי' בדד ינחנו. וזהו ענין גדלות שני כו', שער הנ"ל ס"פ קמ"ח שז"ס גלוי מקיף ופנימי כו', שער ט"ז ספ"ל שיאירו השבעה תיקונים למטה כו', ס"פ נ"ה ובזמן הגדלות בטלה אחיזתם כי על שם הוי' נאמר אני הוי' הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן כו' הוי' בדד ינחנו כו', ויש להעיר ממ"ש ושמי הוי' לא נודעתי דהל"ל הודעתי אלא דכולא חד היינו מהו"ע ית' ועמ"ש בד"ה ועשית ציץ בפי' ב' שמות הוי' שלפני יג"מ ופסיק טעמא ביניהו וזהו ענין קדש למד מלמטה והוי' למעלה לכן עז"נ הוי' בדד ינחנו, וב' דלתין דבדד י"ל שמרמזין לשני ענינים הא' דקאי על שם הוי' אשר בדד ינחנו בלי לבוש כמש"ל סעיף ד' בענין ולא יכנף הב' דקאי על ישראל ע"ד ויותר יעקב לבדו כדלקמן סעי' ז' וסעיף ט' ולעיל סעיף ב'.

ז) **רבות** פ' אחרי פכ"ג קצ"א ג' ע"פ כשושנה בין החוחים כו' ושורפין חוצה לה כו' ההי"ד והיו עמים כו' ה' בדד ינחנו כו', ועד"ז מבואר ברבות ס"פ וישלח ס"פ פ"ג ההי"ד כי הנה היום בא בוער כתנור כו' ואתה תגיל בה' כו', והענין כמ"ש במלאכי סי' ג' י"ט ע"פ כי הנה היום בא בוער כו' שארז"ל רבות בראשית פ"ו גלגל חמה יש לו נרתק כו' לע"ל הקב"ה מערטלו מנרתקו ומלהט בו את הרשעים וכ"ה ברבות וישלח פע"ח ע"פ ויזרח לו השמש כו' והיינו כי הנרתק הוא שם אלקים כמ"ש שמש ומגן הוי' אלקים ומבחי' שם אלקים יש יניקה לאלקים אחרים דנוגה, אבל לע"ל נאמר ולא יכנף כנ"ל סעי' ד' בשם עמה"מ ש"ג ספ"ו וזהו ענין מוציא חמה מנרתקה כו' ובגלוי בחי' זו נשרפים הרשעים שהם רק יש ודבר נפרד כו' אבל הצדיקים יקבלו בחי' גלוי אמת הוי' עמש"ל ס"ו לפי שנתקשרו בבחי' הביטול ביטול היש כו' וזהו הוי' בדד ינחנו פי' בדד שלא ע"י שם אלקים היינו ענין מוציא חמה מנרתקה כו' ואזי צדיקים יקבלו ויתענגו מבחי' זו וזהו ינחנו לשון נחת ועונג כמ"ש ברבות ע"פ ויניחהו בג"ע כו' משא"כ רשעים מתלהטים בו וזהו ואין עמו אל נכר שיניקת אלקים אחרים זהו רק ממ"ח צירופים אחרונים דשם אלקים משא"כ בגילוי ש' הוי' עצמו כו', וזהו שה"ש למי שעשאוני שירים בעולם פי' השיריים היינו בסוף ובאחרית הימים שיהי' מוציא חמה מנרתקה כו'.

ח) **רבות** בלק דרע"ט א' ע"פ הן עם לבדד ישכון, וכשהוא משמחן משמחן לבדן שנאמר ה' בדד ינחנו, יש לומר שפירשו ינחנו מלשון נחת

ועונג ושמחה וכמ"ש לעיל, והענין דכתיב ישמח ישראל בעושיו וכתי' ישמח ה' במעשיו ופי' ברבות פ' אחרי פ"כ דקאי הכל על לע"ל ח"ל ישמח ישראל בעושיו שמח ישראל בעושיו אינו אומר אלא ישמח עתידין הן לשמוח במעשיו של הקב"ה לע"ל, שמח ה' במעשיו אינו אומר אלא ישמח עתיד הקב"ה לשמוח במעשיהם של צדיקים לע"ל, עכ"ל. והטעם פי' הרמ"ז תולדות קל"ה כי השמחה היא הבינה שבה התגלות התענוג ולע"ל דוקא יתגלה פנימי' עתיק כו' והיינו כי השמחה היא גבורות ממותקות ועכשיו מהגבורות יש יניקה כו' ולכן היין מביא יללה אף שהיין הוא משמח כו' וגם בקרבנות הי' צ"ל היין במדה כו', ואיתא ברבות פ' שמיני ס"פ י"ב לפי שבעוה"ז היין תקלה לעולם אבל לע"ל אני עושה אותו שמחה שנאמר והי' ביום ההוא יטפו ההרים עסיס כו' לפי שרוח הטומאה יבוער מן הארץ ואזי יהי' הגבורות יותר מעולים וזהו ענין בינה שהיא העוה"ב כו', ע"כ אזי דוקא שלימות השמחה כו', וזהו ענין הוי' בדד ינחנו, כי עכשיו שם אלקים שולט שהוא מדת הדין וממנו יש יניקה לגבורות קשות ע"כ א"א להיות השמחה כו' אכן לע"ל הוי' בדד וכתי' והי' הוי' לי לאלקים שבחי' הוי' יהי' במדרגת אלקים דהיינו גבורות ממותקות בתכלית ואזי ינחנו בבחי' שמחה ותענוג כו' להיות ישמח ישראל בעושיו.

ט) **רבות** בשה"ש ע"פ שיר השירים וז"ל ד"א שיר השירים כו' נאמר שירים למי שעשאנו שיורים בעולם המד"א ה' בדד ינחנו עכ"ל, מפרש שיר לשון שיורים וע"ז נאמר שירים א"נ שיר הוא שיר על השירים על מה שעשאנו שיורים כו', והיינו מה שישמח ישראל בעושיו וישמח ה' במעשיו שזה יהי' לע"ל אחר שמוציא חמה מנרתקה כו' כנ"ל סעיף ז', וע' ברבות וישלח פע"ז ע"פ ויותר יעקב לבדו אין כאל ומי כאל ישורון מה הקב"ה כתיב בו ונשגב ה' לבדו אף יעקב ויותר יעקב לבדו, ופי' ויותר זהו שעשאנו שיורים בעולם כשיהי' ונשגב ה' לבדו וכמש"ל סעיף ב' וזהו ג"כ ישורון ל' שארית ולשון שיר, בפסוק כשושנה בין החוחים דף י"ד א' הובא המאמר שבפ' אחרי פ"כ הובא לעיל סעיף ז'.

י) **וח"א** בראשית כ"ו א' פי' הוי' בדד ינחנו ע"י שיתברר עה"ד טו"ר ויוכלל בעץ החיים כו', ויצא דקס"ד רע"א פי' עד"ז והי' הנשאר בציון כו' וענין וישת לו עדרים לבדו כו' וכמ"ש ברבות ע"פ ויותר יעקב לבדו כנ"ל, וח"ב משפטים דק"כ ע"ב דאין מקבלים גרים לימוה"מ וזהו ואין עמו כו'.

ח"ג בפ' נשא דקכ"ד סע"ב ה' בדד ינחנו כו' ואילנא טו"ר דאיהו אר"ה לא שלטא בעלמא כו' וענין זה נתבאר באגה"ק סי' כ"ח באריכות והמכוון שק"נ שהיא עה"ד טו"ר תתברר לגמרי כו' ואזי יהי' גלוי פנימי' התורה שהוא עה"ח הנמשך ממו"ס וזהו ה' בדד ינחנו כו' והיינו דכאשר עכשיו ש' הוי' מתלבש בשם אלקים כמ"כ פנימי' התורה מלובש ונעלם בלבושים רבים משא"כ לע"ל ולא יכנף עוד כו', פ' האזינו דרצ"ח סע"ב, יש לפרש אל נכר הוא סמא"ל שהוא ס"ם המות ויש שם אל בסופו ופי' בשל"ה במס' פסחים דק"ס ע"א בד"ה מתחלה עע"ז היו אבותינו כו' דהיינו לפי ששרש הקליפה היא למעלה קדושה כו' וח"ש לא תשתחוה לאל אחר הרי"ש רבתי כו'.

ת"ז תקון ט"ו העיר לענין בדד ינחנו מפסוק וישכון ישראל בטח בדד עין יעקב, וכ"ה בתיקון י"ח דל"ב סע"ב, ועוד מזה סוף תיקון י"ח דל"ו ע"ב, של"ה דף מם ע"ב דק"ס ע"ב ודשי"ג ע"א.

האזינו ל"ב ט"ו

וישמן ישורון ויבעט שמנת עבית כשית. וכמארז"ל פ"ה דברכות דל"ב א' מלי כריסי' זני בישי, ופרש"י מילוי הכרס הוא ממיני החטאים הרעים, ואף שאוכל דברים המותרים והיינו מטעם הנ"ל שקליפת נוגה מתהפכת ומתחברת לג"ק הטמאות ונעשית רע כו' ובבחיי פ' שמיני דקל"ט ד' בטעם הקטרת החלב, החלב הוא השומן המביא את האדם לידי גסות הרוח והוא הסבה שטבעו של אדם הוא גס ומתגאה כאומרו וישמן ישורון ויבעט כו' ובשל"ה דפ"ז ע"ב בשם הספרי וישמן ישורון ויבעט לפי השובע הם מורידים כו' וישב העם לאכול כו' מה נאמר בהם סרו מהר מן הדרך כו' עכ"ל ודקי"ד ע"ב הביא מ"ש בפ' עקב פן תאכל ושבעת כו' ורם לבבך ושכחת כו' ובלק"ת ד"ה והי' ביום ההוא יתקע בשו"ג ושם פ"ו בענין האובדים בארץ אשור אשר הוא בחי' תענוג ובקדושה עליונה זהו ענין אשר קדשנו במצותיו כו', וזה לעומת זה היינו בחי' תענוגי עוה"ז זהו ענין אשר כו' שמנת עבית כשית כו' ע"ש ועי' בד"ה האזינו השמים פ"ו בענין שמנת עבית כשית שנעשה כמו כיסוי על הלב, והוא הנק' ערלת לבבכם וידוע כי הערלה היא מג"ק, והיינו שע"י מילוי הכרס מבחי' ק"נ נמשך אחר ג"ק הטמאות, וכענין כבד לב פרעה שארז"ל שנעשה לבו כבד, והיינו כי חצר הכבד זהו הפרסא המפסיק בין אברי הנשימה לאברי המזון כבד ואצטומכא ולמטה מהפרסא שם התגברות יניקת החיצונים ע"כ כשממלא כריסו שמתחת לפרסא נעשה לבו כבד כו' ועמ"ש עוד מענין שמנת עבית כשית בלק"ת ס"פ פנחס בד"ה קדש ישראל ושם ספ"ד פי' בשמנונית שלך ובגסות שלך כסית אור נשמתך עד שאינה יכולה להאיר ולשלוט בך כמ"ש נבלע ישראל בגוים אך מלת כשית כתיב בשין שיש עוד זכות ג' אבות ועיין מד"ר פ' בחוקותי ס"פ ל"ו אמר רבי אחא כו'.

האזינו ל"ב י"ח

צור ילדך תשי. ברכות פ"ק ד"ה סע"ב, אין צור אלא הקב"ה, שנאמר צור ילדך תשי, ובמס"ס פ"ט הלכה ז' יוד של תשי' צריך להיות קטנה מכל יוד שבמקרא, יו"ד יגדל צ"ל גדולה כו'.

ב) **רבות** באיכה ע"פ וילכו בלא כח, בזמן שישראל עושין רצונו של מקום מוסיפי' כח בגבורה שלמעלה שנאמר באלקי' נעשה חיל, ועתה יגדל נא כח, ובזמן שאין ישראל עושין רצונו ש"מ, מתישין כח שלמעלה שנאמר צור ילדך תשי, מזה מובן טעם דמס"ס הנ"ל כי הגדלת הכח בשם אד' שהוא מל' נמשך מח"ס לכן היוד גדולה מכל האותיות שבתורה, לרמוז אל ההמשכה מבחי' גדול הוי', שמו הגדול, משא"כ כשאין עושין רצונו ש"מ, אז היוד קטנה ביותר, ע"ד ונהר יחרב ויבש כו'.

ג) **זח"ב** בשלח דס"ב סע"א, שני פירושי', הא' דפי' צור היינו המל', והיינו ע"ד כי בי"ה הוי' צור עלמים, דפי' בי"ה היינו בבחי' מל', הוא רק שתי אותיות, שיש בה ב' מוחין חו"ב, אבל דעת היא קל כו' והוא בחי' צור, ועיין בהרמ"ז ר"פ וארא, ופי' תשי יש לפרש שמחלישין אותה כשאין עושין רש"מ כנ"ל, וגם חולשא הוא בעייניהו, הב' דצור זהו בינה שהוא אם הבנים, והוא הולידה את ישראל דלעילא שהוא ז"א והיינו כי בחי' בינה נק' אהי', ע"ש אנא זמין לאולדא כו', ועמ"ש וכל בניך פי' בינה בן י"ה כו', ולידה זו לכאורה יש לפרש ע"ד שפירש הרמב"ם במ"נ פ"ז, מי שלמד איש א' והועילהו דעתו כאילו ילד האיש ההוא כו', וכמו בני הנביאים כו' וס"ל שהושאל מלשון וילדה לו בנים, אמנם באמת מצ"ל שאין זה ענין שהושאל כי אדרבה זהו לידה אמיתית, כמו שמבינה שהוא ההתבוננות נולדי' ומתהווים המדות, ומתחלה הי' כלולים בהשכל בבחי' עיבור, וכן למעלה המדות עליונות גדולה וגבורה ותפארת כו' הם נולדי' מהבינה, וזהו ענין לך הוי' הגדולה והגבורה כו' עד עקרה ילדה שבעה כו' ע"ש, וזהו ענין צור ילדך כמו בהצור יש האש בכח ולא בפועל, ואח"כ ע"י הכאה יוצא מההעלם לגילוי בפועל, כמו"כ כתיב ונצבת על הצור כי הנה שם הוי' נמשל לאש כמ"ש כי הוי' אלקיך אש אוכלה הוא, וענין שם הוי' זהו גילוי להיות מהוה כו', והיינו ע"י ר"ק כי עולם חסד יבנה, וקודם גילוי המדות וההוי' שיהי' כלולי' במקורם בחי' צור, כמ"ש בלק"ת פ' אחרי בד"ה כי ביום הזה יכפר, והנה הנשמות ס"ד הם מו"ק דז"א, וא"כ הם נולדי' ומתהווים ממש בבחי' צור וזהו כי מראש צורים אראנו ועמ"ש בענין מי ברא אלה, ובענין לאה שילדה ששה בנים בד"ה אלה פקודי המשכן.

קיצור צור מל' ובינה, שהוא הולידה ז"א הנק' ישראל, כמו המדות שנולדי' ממש מההתבוננות, ונמשל לצור שיש בו האש בכח ובהעלם והלידה הוא מה שנמשך מההעלם לגילוי, וההוד נמשל לאש, ושרש הנשמות ג"כ מו"ק, ונקראו איש אש יר"ד.

ד) **ועוד** יובן זה ממ"ש בתר"א בד"ה וארא אל אברהם בענין שהגלות נמשל לעיבור והגאולה ללידה והנה בחי' עיבור היינו דסליק קוב"ה לעילא, דהיינו לגבי בחי' מהותו ועצמותו, ואינו שורה מתגלה יחודו ואחדותו בתחתוני' כו' ע"ש וזהו שהעלי' לבחי' צור שהוא למעלה מגילוי שם הוי' כו', והלידה הוא שיהי' גילוי אלקותו ית' בעולמות ע"ד ביום ההוא יהי' הוי' א' ושמו אחד, והוא ענין ברוך הוי' מהעולם ועד העולם מעלמא דאתכסיא לעלמא דאתגליי' כו', וזהו ענין בכל פרשת העיבור יהי' צרכיהם לפניך, ועיין עוד מענין עיבור ולידה בת"א שם בביאור ע"פ לכן אמור לבנ"י, ובזח"ג במדבר דק"כ ע"א ע"פ וצפונך תמלא בטנם וזהו ענין אשר צפנת ליראיך כי הלידה האמיתית יהי' לע"ל, ובפ' בראשית דף י"ג ע"ב פטר כל רחם כו' דאיהו אפתח רחמא למעבד פירין כו', וזהו ע"ד יפתח ה' לך את אוצרו הטוב כו', וכענין לידת נשמות חדשות כו', ועמ"ש בד"ה ביום השמיני עצרת בענין מוסר אביך ותורת אמך כו' וענין רחמא יסוד הבינ' וה"ע ערבות ששם נשמות הצדיקים כו', והוא שרש תושבע"פ, וכמ"ש ע"פ אל בית אמי, ואל חדר הורתי ובמא"א ע' י"ח, עיבור הוא מחו"ג ע"ב רי"ו ע"ב גימט' חסד רי"ו גימט' גבורה עכ"ל, היינו שהמדות הם בבחי' העלם במקום שלמעלה מבחי' מדות ששם אין תופס מקום כלל, כחשיכ' כאורה ואם צדקת כו', וזהו ויעבור הוי' כו', ויקרא הוי' הוי' שנמשך מבחי' עיבור לבחי' לידה וגילוי הסליחות שער י"ב פ"ב.

קיצור ענין עיבור, סליק לעילא, והיינו לבחי' צור והלידה ע"ד ביום ההוא יהי' הוי' א' כו', ברוך מהעולם כו' בכל פרשת העיבור אשר צפנת, וצפונך תמלא בטנם פטר כל רחם, יפתח את אוצרו חדר הורתי, עיבור ע"ב רי"ו ויעבור ויקרא כו'.

ה) **בבחי'** פ' יתרו ע"פ וידבר אלקי' דצ"ה סע"א שהשכינה בישראל לא צורך הדיוט בלבד, אלא צורך גבוה כו', הכבוד מקבל תוס' רוח הקודש כו', ולכך יש להם כח לישראל להיות מחלישין או מוסיפין כח בגבורה שלמעלה שכן כתיב צור ילדך תשי וכתי' באלקי' נעשה חיל עכ"ל, ויובן זה עם מ"ש בתו"א בד"ה אוסרי לגפן, בפי' וינוחו בו ישראל מקדשי שמך שממשיכים מבחי' אתה קדוש קדושתי בבחי' ושמך קדוש שיתעלה השם בקדושת אור א"ס ב"ה עצמו כו' ע"ש, ועמ"ש ע"פ ביום ההוא יהי' הוי' אחד ושמו א', ובביאור ע"פ משה ידבר, מענין לאתקנא רזא דשמא, ובפ' שלח ע"פ ועתה יגדל נא כח פי' הבחי' יושפע ויומשך הכח הפנימי' במדות ולא יסתלק למרום כו', בעזר ישראל משפיע כח במדותיו כו' וכשאין מקיימין התומ"צ הוא מתרחק ממדותיו כו', ובזה מתישין כח שלמעלה, צור ילדך תשי עכ"ל, והיו"ד קטנה ביותר, כי הנה פי' היושבי בשמי' ביו"ד, דהיושבי, היינו שעי"ז היו"ד הוא נמשך בהמדות הנק' שמים, וזהו ענין רוכב שמים בעזריך, כמ"ש בזוהר ויחי דרכ"ט ובפ' ואתחנן דרס"ה, ולכן כשמסתלק הכח מהמדות ע"ד וכד אנת תסתלק מינייהו, אזי היו"ד זעירא, וזהו ונהר יחרב, גם בבית ראשון כמ"ש בלק"ת בד"ה בשעה שהקדימו ישראל נעשה ולכן תיקן זה ביקש משה

ועתה יגדל ביו"ד גדולה ביותר כו', כמו"כ כשנהר יחרב ויבש צריך לחפור בעומק יותר להגביר מעיין שיצא כו', ועיין מזה בספר תורת חיים, פרק ר' דסנהדרין גבי קלני מראשי כו'.

פ' האזינו ל"ב כ'

כי דור תהפוכות, פ' תזריע כולו הפך לבן טהור היינו ק"נ שלפעמים מתהפכת ליכלל בקדושה כו' או י"ל להיפך כי כשמתהפכת לג' קליפות הטמאות חהו כולו הפך לבן אז אין לה יניקה מהקדושה כו' כי דוקא מצד הטוב שבה יונקת מהקדושה משא"כ כשכולו הפך כו', ועיין בסידור בד"ה עד הגל ובירושלמי איתא דזה הי' אחד מקושיית קרח על משה איך כולו הפך לבן טהור הוא כו' וכמ"ש במ"א, ואפ"ל שזהו ענין כולו הפך לבן טהור הוא שזהו ההתהפכות ק"נ בבחי' לבונה והי' העטופים ללבן כו'.

הלא הוא כמוס עמדי חתום באוצרותי, בילקוט דרשו על מעשה הרשעים ואחר כך על מעשה הצדיקים ז"ל מה אוצר זה חתום ואינו חסר כלום כך צדיקים לא נטלו משלהן בעוה"ז שנאמר מה רב טובך אשר צפנת ליראיך, ומנין שלא נטלו רשעים כלום משלהן בעוה"ז שנאמר הלא הוא כמוס עמדי אימתי אלו ואלו נוטלין למחר כשתבוא הגאולה כו', ונראה דכמוס זהו ענין מו"ס שהוא החכ' שבכתר כו' וכמו שמבואר מענין שתוק כך עלה במחשבה שהוא עד"מ הטעם הכמוס כו', וזהו שהביאו ע"ז פסוק אשר צפנת ליראיך שס"ת כתר, וכן צפנת כחשבון כתר, ועיין באגה"ק ד"ה וילבש צדקה כשריון בטעם דשכר מצוה בעוה"ז ליכא כי מבחי' סוכ"ע בלי גבול א"א להיות ההמשכה בעוה"ז כו' גם יש להעיר לענין חתום ממ"ש ברבות במדבר פ"ה ע"פ ותהלתי אחטם לך דרשו אחטם כמו שימני כחותם ע"ש ואחטם היינו גילוי אריך אנפין בחי' ריח וזהו ענין ריח ניחוח הנאמר בקרבנות כו' וכמ"ש במשיח והריחו ביראת ה'.

ע"מ מ"ח ד' ח"ב ס"פ כ"ה פי' דקאי אדלעיל מיני', וראש פתנים אכזר פי' רישיה דעשו בעטפוי דיצחק, וזהו אכזר אך זר ועז"נ הלא הוא כמוס עמדי כו' שענין נפילת הניצוצות הוא למעלה מהשכל.

בס"ח סי' תרי"ד הביא הילקוט דלעיל ואיך שכל מה שמגיע לצדיקי' הטובות בעוה"ז זהו רק אכילת פירות אבל הקרן קיימת לעוה"ב וכן להפך

ברשעים כו', ועמ"ש מענין אוצר בת"א בד"ה וישב יעקב ומ"ש ע"פ והנצח זו ירושלים.

פ' האזינו ל"ב ל"ו

כי ידין ה' עמו. א) סנהדרין דצ"ז סע"א ע"ש יש לפרשו עדמ"ש באיוב סי' י"ד אזלו מים מני ים, ופי' בזהר ס"פ בא דקאי על בינה ועי"ז ונהר יסוד ז"א המשקה למל' דאצי' יחרב ויבש כמ"ש הצדיק אבד, ח"ס מש"כ כי אזלת יד, ואפס עצור, כי המל' נק' עצור ע"ד זה יעצור בעמי כמ"ש במ"א בפי' וביום השביעי עצרת לה' אלקיך, והנה אז למענו יעשה מבחינת אתעדל"ע שלמעלה מאתעדל"ת, ח"ס כי ידין ה' עמו, דהנה בחטא כתיב לא ידון רוחי באדם, והרבה פירושים נאמרו בזה ברבות פ' בראשית פכ"ו ואחד מהן איני מחזיר רוחי לנדיהן, ועז"נ כאן כי ידין ה' עמו שיחזיר רוחן לנדיהן, וה"ע תחה"מ, או יאמר שיומשך בהן גם מקודם נשמות עליונות וכמ"ש ונחה עליו רוח ה' רוח חו"ב כו' חהו ענין ידון רוחי כו' ועד"ז נאמר וישבת אצל האבן האזל, ואני שלשת החיצים צדה אורה, דהיינו מ"ש ישלח חציו ויפיצם וה"ע כי ידין ה' עמו ע"י כי יראה כי אזלת יד דוגמת האבן האזל כו' ואזי מה שאזלו מים מני ים, יומשך שאפי' ומלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים כו', ומבחי' אזלת יד, יומשך אזלא גירש, דפי' שהשכינה אזלת להתיחד עם קוב"ה ואומרת לו גרש את האמה הזאת ואת בנה, ופי' אזלא שנעשו בבחי' מהלך כמ"ש ונתתי לך מהלכים כו' ועי"ז יגרשו הרע דנה"ב, חהו כי לא בחפזון תצאו כו' ועד"ז נאמר לדוד בשנותו כו' ויגרשהו וילך, ועיין בלק"ת פ' במדבר סד"ה שאו כו' לגולגלותם שזהו ענין בני גרשון נושאי היריעות כו'.

באיוב סי' י"ד

אזלו * מים מני ים כו' עיין זח"א פ' בראשית ד"ו סע"ב ובפ' נח דף ס"ז, ובפ' וישב דקפ"ו ע"ב, ובפ' שמות ד"ט ע"ב, וס"פ בא דמ"ב ע"ב ושם פי' אזלו מים כו' ע"ד וכד אנת תסתלק מיניהו כו' והו"ע קוב"ה סליק בגלותא לעילא לעילא כו' ועמ"ש בלק"ת בשה"ש סד"ה מי יתנך כאח לי, בענין אמצאך בחוץ כו', פ' תרומה דקס"ו סע"ב וע' מזה בפרדס שער מהות והנהגה בסוף

---

* אזלו: בב' כת"י נמצא מאמר זה אחר המאמר דלעיל.

השער, פ' בהעלותך דק"נ ע"ב, ועמ"ש ע"פ וישבת אצל האבן האזל, ובפרדס ערך אבן האזל, ועמ"ש מזה באיוב סי' י"ד.

ראו עתה כי אני אני הוא כו' אני אמית ואחיה מחצתי ואני ארפא כו', פ"ו דפסחים דס"ח סע"א מה מכה ורפואה באחד אף מיתה וחיים באחד, וכ"ה בסנהדרין פרק חלק דצ"א ע"ב, רבות יתרו פכ"ח ממית ומחי' בבת אחת, מכה ורופא בבת אחת כו', מצורע ס"פ י"ח במה שהוא מכה הוא מרפא כו', רצ"ג ד' היינו פ' עקב ולא מצאתי שם, בשלח ר"פ כ"א קל"ח ב' כי אני אני הוא בעוה"ז וכן לע"ל משמע דשני פעמים אני היינו האחד לעוה"ז הב' לעוה"ב.

בקהלת פ"ג ב' בפסוק דור הולך ודור בא, מחצתי ואני ארפא מחיצה שעשיתי בין העליונים לתחתונים כו' אותה מחיצה אני חוזר ומרפא אותה, זח"א בראשית כב"ב כ"ג א', ומשמע שם דאני אני הוא קאי על אור א"ס ממש שלמעלה מהכתר ולכן ע"ז נאמר ואין אלקים עמדי חד ולא בחושבן וע' בלק"ת בד"ה במדבר סיני באהל מועד דרוש השני פ"א, לך לך פ"ז ב', משמע ב"פ אני בינה ומל' וכענין ב"פ אנכי, משפטים דף ק"ח ב', וע' בזח"א בהשמטות ססי' כ"ה די"ב רע"א בפי' מאמר הלל אם אני כאן הכל כאן אם שכינתא דאקרי אני שריא כאן, הכל כאן, ההוא אתר דאקרי כל דאתיא לאזדווגא עמה כאן, וזהו ע"ד דרכו של איש לחזור אחר אשה ור"ל דרכו של הקב"ה הנק' איש לחזור אחר ישראל שיעשו רצונו ויעשו תשובה כמ"ש בילקוט בירמי' דס"ו ע"ד ע"פ נקבה תסובב גבר שלע"ל ישראל מחזרים על הקב"ה שיעשו רצונו כו', ועמ"ש ע"פ אמרו אליו בל תשא עון בלק"ת סד"ה שובה ישראל, דרוש השני וע' בזהר ר"פ חיי ע"פ ויתרון ארץ בכל היא, ועמ"ש ע"פ ומי כעמך ישראל בענין כביכול אני נדיתי עמהם כו'.

זח"ג פ' אחרי דף ע"ח סע"ב ע"ד הנזכר בגמ' מנחות דמ"ד א' בענין ב"פ אני, קדושים ברע"מ דפ"ב ע"א וע' בפרדס ערך אני, מ"ש ומן הנכון כי מ' נק' אני בסוד היחוד העליון ועמ"ש ע"פ אני ראשון ואני אחרון, וע' בלק"ת פ' שלח בד"ה אני הוי' אלקיכם אשר הוצאתי אתכם מאמ"צ, דרוש הראשון, ובד"ה לבאר ענין יוהכ"פ פ"ב בענין אני כברוש רענן, וע' במא"א אות א' סעיף כ"ב ובזח"א ד"ו ע"א וההיא נקודה נק' אני, וענין מ"ש בזהר שם בפי' אני הוי' כולא חד י"ל ע"ד המבואר בסידור שער התפלה סד"ה אחרי הוי' אלקיכם תלכו בפירוש ובו תדבקון ובהביאור שם, ובפ' מקץ דר"ד ע"ב כי קדוש אני מאן אני דא קודב"ה מלכות שמים כו' וע' פ' פקודי דף רל"ו ע"ב ע"פ על אלה אני בוכי' דא רוח קודשא דאקרא אני כו', ופי' אלה י"ל אלה מועדי הוי' כי שלש פעמים יראה וראיה זו י"ל מעין בחי' ראו עתה כי אני אני הוא כו'.

ראו עתה כי אני אני הוא ואין אלקים עמדי. הנה ענין ואין אלקים עמדי נתבאר ע"פ עתה ידעתי כי גדול הוי' מכל האלקים בפ' יתרו, ובמד"ר פ' ואתחנן דר"צ ע"ג אמרו יתרו נתן ממש בע"ג כו' משה אמר כי הוי' הוא האלקים אין עוד וכו' עכ"ל וע"ש וע' בזהר משפטים דק"ח ע"ב דעכשיו שאין מאיר רק בחי' אני פעם א' אין גילוי בחי' ואין אלקים עמדי אבל לע"ל שיהי' גילו ב"פ אני אז נאמר ראו עתה דוקא אשר ואין אלקים עמדי, ויש לפרש ע"ד שנתבאר בלק"ת פ' שלח בד"ה אני הוי' אלקיכם אשר הוצאתי אתכם מאמ"צ, דרוש הראשון דענין ב"פ אני הוי' אלקיכם וארז"ל כל מקום שנאמר אני נאמן לשלם שכר, וע"כ ב' בחי' תשלום שכר היינו ג"ע ותחה"מ, אשר ג"ע שרשו מבחי' ממכ"ע מבחי' חו"ב ונהר יוצא מעדן להשקות כו' ותחה"מ שרשו מסוכ"ע טל כי טל אורות טליך, אורות ב' אורות ע"ק וח"א היינו סוכ"ע וממכ"ע, ועד"ז נאמר כי אני אני הוא ב"פ אני שיאיר סוכ"ע בממכ"ע בגלוי רב ואז ראו עתה אשר ואין אלקים עמדי כו' משא"כ עכשיו שמאיר רק בחי' ממכ"ע ואין מאיר מבחי' סוכ"ע אז יש הסתר ע"ד ונהר יוצא מעדן כו' ומשם יפרד כו' ע"ד שיש ק"כ צירופי אלקים שהקליפות נאחזים בהם ואלו ק"ב צירופים שהקליפות יונקים מהם נק' אלקים אחרים והם נאחזים בק"ב צירופים דקדושה, וז"ש במק"מ שם עמ"ש בזהר משפטים שם שלכך לא נז' בקרבנות שם אלקים דא"כ כמה אלקים יסלקון אודנין לאתחברא תמן וכ' המק"מ נ"ב ק"כ צירופים אחרים עכ"ל וע' מענין זה במאו"א אות מם סעיף צ"ב בערך מר כשיש אחיזת החיצוני' ק"כ צירופים שלהם בק"כ דקדושה זהו מר בכיון מ"ר גימ' ב"פ ק"כ ועיין בזהר משפטים דצ"ו א' בענין שם אלקים דאתפשט שמא דא לשמשין ולממנין דמנהגי לשאר עמין כו' ואפילו ע"ג בשמא דא אקרי וע"ש בהרמ"ז, וע' בסה"מ דף י"ד ע"ב סי' ט"ל בזה, ועיין מזה בלק"ת פ' ואתחנן בד"ה וידעת היום והשבות, דרוש הראשון פ"ד, ובהביאור פ"ד ועמ"ש בד"ה שובה ישראל דרוש הראשון פ"א שגילוי זה לע"ל בבחי' ראייה נמשך ע"י וידעת היום והשבות כו' ואפשר שיש להעיר מזה לדרוש ואולם חי אני נאום ה', שאמר רבינו ז"ל בתקס"ט, שזה הי' תשובה לענין המרגלים שאמרו כי חזק הוא ממנו אפי' בעה"ב א"י להוציא כליו משם שדימו המשכת חיות אלקי להחיות הקליפות עד"מ להתלבשות נה"א בנה"ב אשר לפעמים נה"ב גובר, וכלב השיב להם סר צלם שאין לדמות כלל המשכת חיות אלקות להחיות הקליפות ע"ד התלבשות נה"א בנה"ב שמלובשת בתוכה ממש כמו אדם המלובש בשק, משא"כ למעלה עיקר החיות להם רק בבחי' צל ומקיף והוא בחי' לבונה ולכן יכול להיות סר צלם כו', וזהו פי' ואולם חי אני יעו"ש הפי' ואפ"ל הפי' כי אני היינו מל' והם דימו שהיא בגלות בק"נ ע"ד התלבשות נה"א בנה"ב, וע"ז אמר דלא כן הוא ואולם חי אני שבחי' אני היא גם עכשיו בבחי' חי, חי הוא יסוד ובו ועל ידו מתיחדת המ' עם שם הוי' דהיינו ענין אני הוי', וזהו ענין אני אני הוא, אשר ב' בחי' אני היינו כתר ומ' כולא חד וזהו יחיד חי העולמים מלך, ולכן ואין אלקים עמדי שאין הקליפות תופסים מקום כלל, וחיותם רק בבחי' צל ומקיף, אבל וכבודי לאחר לא

אתן כמ"ש ברע"מ והרמ"ז ר"פ תצא דף ער"ו א', ולכן וימלא כבוד ד' את כל הארץ שיהי' ראו עתה כי אני אני הוא, ויש להעיר מהזהר ויגש דף ר"ז ע"א בענין דוד שלא ישן רק שיתין נשמי בגין דוכתיה דאקרי חי, ודוד הוא מ', ועמ"ש בבוך זה לעיל פ' שלח ע"פ ואולם חי אני, גם שם ע"פ ועתה יגדל נא ססעי' א', גם י"ל פי' וכבודי לאחר לא אתן שלא יסתפקו בענין בא נחש על חוה וענין נעץ קנה בים שיש להם יניקה מיסוד דמ' ת"ו שעז"נ וכבודי לאחר לא אתן, כי בחי' זו נק' כבודי שבה נמשך גלוי כבוד עילאה ל"ב נ"ח, אלא יניקתם רק מבחי' לבושים התיצונים. ולכן חי אני שבחי' אני הוא כבודי הנ"ל הוא מיוחד בבחי' חי, ולזאת וימלא כבוד ד' את כל הארץ ועמ"ש ע"פ יהי כבוד ד' לעולם ישמח ד' במעשיו, ועיין בתו"א פ' בראשית בד"ה כי כאשר השמים החדשים והארץ החדשה אשר אני עושה, אני דוקא.

הרגינו כו' וכפר אדמתו עמו. אמר רב ענן כל הקבור בא"י כאלו קבור תחת המזבח, כתיב הכא מזבח אדמה תעשה לי, וכתי' התם וכפר אדמתו עמו וכ' מהרש"א כי כמו שרוחו ונשמתו שב בטהרה למקום אשר חוצב ממנו כן עפר גופו שב למקום טהרה, למקום מזבח אשר משם חוצב עפר של אדם, וע"ז אמר לקדושת א"י וטהרתה וכפר אדמתו עמו שהנקבר באיזה מקום שיהי' בא"י כאלו קבור במקום הכפרה מקום המזבח אשר משם נוטל גופו.

רבות ויחי פצ"ו כיון שהוא נקבר בא"י הקב"ה מכפר לו דכתיב וכפר אדמתו עמו, ואפשר המעשה הנזכר ברבות כאן זהו המעשה שבגמ' דכתובות הנ"ל ולכאורה יש חילוק קצת בין הגמרא להרבות מיהו י"ל דעולים לכוונה א'.

רבות פ' עקב דרצ"ב ב' למה הקיש פרי בטן לפרי האדמה שיהיו פרי אדמתך מכפרים על פרי בטנך, ובזח"ג פ' אחרי דע"ב ב' פי' הטעם לכ"ז משום דכל מאן דזכי לה, זכה לאנגדא מטלא דשמיא דלעילא דנחית על ארעא כו' ע"ש והיינו כי בחי' טל אורות טליך שבחי' טל הנ"ל שרשו מע"ק ומשם נמשך לז"א ולכן נק' מטל השמים, ומ"מ הטל נמשך על הארץ דוקא והיינו בא"י, משא"כ בחו"ל אין הטל מבחי' ההוא כ"א השייך להשפעות חיצוניות כו', אך מש"ש וכל מאן דלא זכי בחיוי כו' עליה כתי' ונחלתי כו' הנה זהו סברות רבי ברבות ויחי פצ"ו הנ"ל אבל המסקנא שם אינו כן אלא כיון שהוא נקבר בא"י כו' כנ"ל, תיקון כ"א נ"ז ב' ועפרא דמכסיא עלוי רמיז וכפר אדמתו עמו.

אור התורה

דרושים

לסוכות ושמיני עצרת

דרושים לסוכות

חג הסוכות שבעת ימים לה׳ כשם שחל ש״ש על החגיגה כו׳ קדושה חיילא על עצי סוכה בגמ׳ פ״ד דביצה ד״ל ע״ב וכמ״ש בא״ר סי׳ תרל״ח בשם עבודת הקדש דה״ל קדושת הגוף ועיין בפמ״ג על המ״א שם סק״ג, משא״כ גבי ציצית אין קדושה חל עליהן רק דאסור להשתמש בהן משום ביזוי מצוה כמ״ש אדמ״ו שם סי׳ כ״א וע׳ רמב״ם פ״ג מה׳ ציצית דין ט׳, והא דאיתא בגמ׳ במגילה פרק בני העיר דכ״ו ע״ב דסוכה וציצית הן רק תשמישי מצוה ונזרקין, היינו לאחר שעברה מצותן אבל בשעת ז׳ ימי הסוכות חל קדושה עלייהו, וצ״ל מאי שנא סוכה מציצית ושאר תשמישי מצוה, גם בפע״ח סוף שער הסוכות כ׳ סוכה קדושתה גדולה דעצי סוכה אסורים בהנאה והיינו כנ״ל דה״ל כמו הקדש, ויובן בהקדים ג״כ הקושיא הלא סוכה הוא משום כי בסוכות הושבתי את בנ״י בהוציאי אותם מאמ״צ וא״כ מדוע המצוה דסוכה הוא בחדש תשרי והלא יצי״מ הי׳ בניסן, ואגב יובן ג״כ מה שאנו אומרים אשר קדשנו במצותיו, שע״י המצות אנו מתעלים בקדש העליון וכמ״ש בד״ה שבת שבתון, והלא רוב המצות הן נקראים תשמישי מצוה ואינן תשמישי קדושה כנ״ל, ויש להקדים משנ״ת בד״ה כי כארץ תוציא צמחה בענין מה שאומרים בעשי״ת המלך הקדוש, דהנה נשמה שנתת בי טהורה היא והיינו שעלה במחשבה ומ״מ הוא מבחי׳ אותיות לבושים תקינת לון דמינייהו פרחין נשמתין לב״נ ועל ידי ירידת הנשמה בעוה״ז הירידה צורך עלי׳ שמתעלים בבחי׳ סוכ״ע שהוא בחי׳ קדש העליון כי תרי״ג מצות דאורייתא עם ז׳ דרבנן הן תר״ך עמודי אור מבחי׳ כתר שהוא לשון כותרת ומקיף ונק׳ סוכ״ע, אך הלא המצות נקראים מצות המלך שהוא מבחי׳ מל׳ דאצילות ואיך יהי׳ על ידן העלי׳ בכתר, אך כי נעוץ סופן בתחלתן ועוד שהוא כמ״ש זורע צדקות כמו שזורעין גרעין שהגרעין אין בו טעם אעפ״כ עי״ז נצמח הפרי כו׳ כמש״ש ובאגה״ק ד״ה זורע צדקות, ובד״ה הבאים ישרש, נמצא אתי שפיר דאף שהמצוה הוא רק במל׳ דאצילות ונק׳ לכך תשמישי מצוה ולא תשמישי קדושה אעפ״כ הצמיחה היא ומצמיח ישועות בחי׳ ש״ע נהורין דא״א בחי׳ סוכ״ע קדש העליון, גם המל׳ יש לומר נק׳ קדושה קדוש ה׳ שבחי׳ קדוש נמשך בה׳ תתאה דהיינו ענין מקדשי שמך וע׳ לק״ת פ׳ שלח ד״ה מקושש עצים בענין קדושה ובתו״א פ׳ ויחי בד״ה אוסרי לגפן בפי׳ מקדשי שמך, אך בעשי״ת מאיר אור עליון יותר גם מבחי׳ קדש העליון והוא ענין מארז״ל קדושים תהיו יכול כמוני ת״ל כי קדוש אני קדושתי למעלה מקדושתכם והוא הארת עתיק שהוא מל׳ דא״ס, וזהו ענין שכה״ג נכנס ביוהכ״פ בבית קדה״ק והוא

ענין יחוד קוב"ה ושכינתי', כי בחי' קדה"ק הוא הכלי שבו מאיר מבחי' קדושתי שלמעלה מקדושתכם. ועיין באדר"ז דרצ"ו ע"ב בענין ציון שנק' קדה"ק כו', ולפ"ז י"ל קדש העליון הוא ח"ע או מו"ס וקדה"ק הוא כח"ב דא"א שבו מאיר מבחי' עתיק כו' והארה זו הוא שעי"ז נתמלאו כל הפגמים מהעוונות של כל השנה, וזהו ענין המלך הקדוש שאומרים בעשי"ת על שאז מתחיל עליית המל' שעולה בעתיק בנעילה דיוהכ"פ וע"כ נק' המלך הקדוש. והנה לאחר עלי' זו דעשי"ת נמשך האור מלמעלה למטה והוא ענין חג הסוכות, בצלו חמדתי וישבתי, והנה המלך נק' סוכך ביחזקאל סי' כ"ח כרוב ממשח הסוכך, וכמו שהוא במלכותא דארעא כמו"כ במלכותא דרקיע דהיינו שעד"ז הוא מצות סוכה שהוא ענין קבלת עול מלכות שמים להיות מסתופפים בצלו, צלא דמהימנותא, טוב לחסות בה' והוא ע"י קדימת עשי"ת כמארז"ל אמרו לפני מלכיות כדי שתמליכוני עליכם והרי זהו בחי' ומדריגת המלך הקדוש בחי' סוכ"ע או גם למעלה מבחי' סובב כנ"ל ע"כ עצי סוכה חל קדושה עלייהו ממש, לפי שמצוה זו מורה על בחי' צל המלך הקדוש שלמעלה מבחי' מל' דאצילות, ולכן צ"ל הסוכה תחת אויר השמים ע"ד מארז"ל שבתחילה יקבל עליו עול מלכות שמים שהוא בחי' סוכ"ע ואח"כ יקבל עליו עול מצות כמ"ש במ"א, וזהו ענין סוכה ע"ג סוכה העליונה כשרה כי הסוכה התחתונה היא מל' דאצילות וע"ז נאמר ולמקנהו עשה סוכות פי' למקנהו היינו כמ"ש וזרעתי את בנ"י זרע אדם וזרע בהמה או המלאכים שנק' פני ארי' ופני שור, אבל סוכה העליונה היא אימא עילאה שבה התגלות עתיק ונק' שמו הגדול כו' כמ"ש בביאור דמזווה בימין, וע"י התשובה עילאה בעשי"ת זוכים כל ישראל לבחי' סוכה עליונה הנ"ל.

ויעקב נסע סוכתה. וצ"ל דאיתא שבסוכות הושבתי הוא ענני כבוד והם היו בזכות אהרן ונק' בזח"ג אמור דק"ג ענגא דאהרן, וא"כ איך הוא ג"כ בחי' יעקב, אך הענין כמ"ש בד"ה בהעלותך ענין ההפרש בין אהבה דאברהם שהוא בחי' חסד עולם לאהבה דאהרן שמבחי' ורב חסד, כי אה"ע הוא מלמטה למעלה בחי' צימאון ותשוקה אבל אה"ר דאהרן הוא שיהי' הגילוי למטה כמו למעלה וזהו אשר עין בעין נראה אתה ה' נראה אותיות אהרן כו' ע"ש, וזהו ענין ההפרש בין פסח לסוכות, כי פסח יצי"מ בחי' אברהם ויעל אברם ממצרים מלמטה למעלה, אכן סוכות היינו בחי' עין בעין נראה אתה ה' ע"י ועננך עומד עליהם ענגא דאהרן מבחי' ורב חסד שמעלה ומטה שוים שם, ומבואר שם שכדי לבוא לבחי' אה"ר דאהרן זהו ע"י מרירות לעורר י"ג מדה"ר וזהו ענין הזתים שמהם עושים השמן להעלות הנרות כו' גם איתא שם שהשמן זהו ענין כשמן הטוב כו' בחי' הלכות התורה ועד"ז נאמר ואשים דברי בפיך ובצל ידי כסיתיך שבחי' צל זהו ענין המקיף דסוכות ענגא דאהרן הוא נמשך ע"י ואשים דברי בפיך שהוא עסק התורה, וזהו שבקרבנות מוספים דסוכות נאמר והקרבתם עולה אשה עדמ"ש באהרן בהעלותך כו' משא"כ בפסח נאמר אשה עולה, והנה ביום ראשון דסוכות מקריבים י"ג פרים והוא ענין י"ג מדה"ר שמשם שרש ענגא דאהרן ורב חסד, ומנחה שלשה עשרונים לפר א"כ לשלשה עשר פרים ט"ל עשרונים בחי' אהי' כטל לישראל שהוא שרש ומקור י"ג מדה"ר

שהיג"מ נק' שיורי טלא כו' א"כ הטל הוא למעלה מהן והוא נמשך ע"י הנסכים עמ"ש בדרוש פ' נסכים ועיין מענין טל סד"ה האזינו השמים וסד"ה יחיינו מיומים, והנה הבחיי פי' סוכה ל' ראי' כמו יסכה ע"ש שסוכה ברוח הקודש והיינו כנ"ל בענין עין בעין נראה ועמ"ש ע"פ ויבוא מלך הכבוד והסכך נק' ענני כבוד.

חג האסיף. ע' מ"א גרן יעקב יסוד דנוק' וע' רע"מ משפטים קט"ז סע"א יק"ב יחוד קדושה ברכה וזהו ענין בקי, הנה החטה ושעורה תבואת גרן והוא הנגלה שבתורה וע' מזה בד"ה וספרתם לכם, והגורן שם דשים וזורים לדחות המץ והוא הקושיות עד שיהי' הלכה ברורה, ויוקלט במוח הזכרון וזהו פי' יסוד דנוק' שהוא מה שקושר השפע כענין והקשורים ליעקב ויקב בו יין ושמן כדפרש"י בחומש ס"פ קרח והוא בחי' סתים שבתורה, יין הסתים של הגליא ושמן רזא דרזין וצ"ל בהם דריכה בגת ע' ד"ה אוסרי לגפן וד"ה ואתה תצוה, אך כ"ז עדיין בשדה, כמ"ש והנה אנחנו מאלמים אלומים בשדה, ובימי האסיף מביאים אל העיר בחי' עיר אלקינו, והענין כי כל האומר אין לי אלא תורה כו' ולכן עלי' התורה ע"י התפלה כמ"ש בד"ה כי תבואו אל הארץ ושבתה הארץ שזהו ענין בא לכאן ותלמודו בידו, דהיינו שלא נשאר למטה, ושיהי' בא לכאן זהו בחי' כי תבואו אל הארץ בחי' רצוא כו' ועמ"ש בד"ה יונתי, וזהו ואספת דגנך והיינו ע"י שמע ישראל כו' ואהבת כו' וזהו וכבוד ה' יאספך, ולכן האסיף בתשרי כי עשי"ת לב נשבר תשובה ע"ז העלי' תומ"צ של כל השנה עיין ד"ה ושאבתם כו', ולכן אז חג הסוכות תעשה לך באספך מעשיך הוא בחי' ישמח ישראל בעושיו תחת אשר כו' בשמחה כו' כי יפה שעה א' כו' ומ"ש רז"ל פסולת גרן ויקב ע"ד פסל לך כי נובלות חש"מ תורה, והנה ע"ז נמשך מלמעלה אתעדל"ע ה' צלך כו' ישמח ה' במעשיו זמן שמחתינו. גם ע"ד וה' יאספני בד"ה שובה ישראל היינו כשעשו באושים וכשעשו מצות, וכבוד ה' יאספך, א"נ אתעדל"ע שלמעלה מאתעדל"ת דאתעדל"ת נק' פסל לך כי יכול כמוני ת"ל כו', והנה יחוד ברכה קדושה איתא בהרמ"ז עקב קדושה מחכמה ברכה מבינה יחוד קו האמצעי, וי"ל יחוד בחי' יחיד, קדושה וברכה סוכ"ע וממכ"ע שזהו פי' הקב"ה, וכן מצאתי אח"כ בהרמ"ז פ' תצא על דף רע"ז ע"א בד"ה ומברך בה שכ' ה"ס יחוד היכל הרצון בקה"ק וברכה בינה וקדושה חכמה ויחוד בכתר עכ"ל, ובפ' בהעלותך דקנ"א ע"ב ב' כנודע מסוד יב"ק יחוד בדעת ברכה בינה קדושה בחכמה עכ"ל, וע' מענין ברכה וקדושה בביאור הזהר פ' בלק ע"פ ברכו כו', אך מלמטה למעלה בקי תחלה ברכה להמשיך כ"ז במל' מאה ברכות א"ת מ"ה אלא מאה כו' אח"כ קדש ואתא מרבבות קדש למעלה מבחי' מאה יחוד מבחי' חד ולא בחושבן כו',

ובעבודה מאותו הרצון שלמעלה מהשכל כי השכל נק' עשירות תורה אלפים שנה, ורבבות בחי' עונג העליון ועמך לא חפצתי, והיחוד חד ולא בחושבן ולתבונתו אין מספר להיות מואס ברע ממש, כמו שמואס בדבר שנגד רצונו כן תהו היחוד להיות אחד באחד ממש, ועד"ה תורה צוה, המוץ כסאסאה לשבולתא וצ"ל דישה, וגם יקב חצב בו, מידך נתנו לך היינו מבחי' ובצל ידי כסיתיך, צדיקים יחוד סוכ"ע בממכ"ע כשבת אבי היא כי בינה אימא רק עד הוד אתפשטת ויסוד דנוק' נמשך מבת אבי ביטול.

בס"ד

לבוך יהושע ישעי'. ע"פ וסוכה תהי' לצל יומם דע"ג א' פ"ק דסוכה ע"ב א' ב' דף ו' ב' ירושלמי פ"ק דסוכה ה"א מד"ר פ' בראשית פ"א וירא פי"ח דנ"ג ד' ע"פ אתה אמרת והשענו תחת העץ חייך שאני פורע וסוכה תהי' לצל יומם, ועי' מזה בטו"ב ה' סוכה סי' תרנ"ו וכ"ה עוד במד"ר נשא פי"ד ע"פ ביום השביעי נשיא לבני אפרים ע"פ מי הקדימני ואשלם וכן הוא עוד בקהלת רבה ע"פ שלח לחמך על פני המים כי ברוב ימים תמצאנו דקי"ג ע"ב דקאי ג"כ על אברהם אתה אמרת ואקחה פת לחם והשענו תחת העץ כו' עד וסוכה תהי' לצל יומם בשה"ש רבה בפסוק הגידה לי שאהבה נפשי זח"ג פ' פנחס דרנ"ו ע"א ותנח התיבה בחודש השביעי כו' סוכה קא אגינת עליהו דישראל הד"ד וסוכה תהי' לצל יומם מחורב מה תיבת נח לאגנא אוף הכי סוכה לאגנא. ועוד מכל החי חי ברכאן דצלותא, י"ל כמ"ש בסוכה חי נענועים דלולב ולולב דומה לשדרה שיש חי חוליות דף רנ"ה ע"ב וסוכה תהי' לצל יומם דסכך בעינן וסכך אתעביד לצל כו' בצילו חמדתי וישבתי ת"ז בהקדמה דף ב' ע"ב ילקוט ח"א כ"ג ג' צ"ט ג' ס"ג ב' ע"ג א' קפ"ח ג"ד קפ"ט ב' (ח"ב) ע"ג ב' קי"ד ב' קכ"ט ד' קנ"ה ג' קע"ו א' ורק ימים טובים ג' (י"ח) ימים טובים ר' ערך ישראל מ"ג.

והבחי' פ' אמור ע"פ כי בסוכות הושבתי את בנ"י דקכ"ט א' דעת האומר ענני כבוד הי' כ"ז וסוכה תהי' לצל יומם מחורב והוא סוכה של ענני כבוד ומיני מאורות לצדיקים לע"ל ועליו אמר דוד כי יצפנני בסוכה ביום רעה יסתירני כו' ודרך הקבלה במצות סוכה אזכירנו בעז"ה ס"פ ראה עכ"ל ושם ס"פ ראה כתב סוכות כנגד מדה"ד ל' סוכה ברוה"ק למה נק' שמה יסכה שסוכה ברוה"ק וזהו אדני בם סיני בקודש כלומר בחכמה שהרי מצות סוכה רמז לחכמה כו' ובקונט' שבסוף הספר כתב סוכה הוא יעקב דהיינו ת"ת סוכה רמז לחכ' אחרונה ולכן הוא דירת ארעי ומצוה קלה יש לי וסוכה שמה וי"א רומז לחכ' עליונה עכ"ל. ומ"ש הבחי' מפסוק

אדני בם י"ל כי סוכה גימט' הוי' אדני ועיין מענין אד' בת"א פ' יתרו ועיי' בפרדס ערך סוכה וח"ל בסוכה רבו הפירושים להרשב"י ע"ה במקום א' פי' כי סוכה הוא המל' והוא נק' ג"כ סוכתה (הג"ה וא"כ זה כמ"ש הבחיי דסוכה הוא אדני ור"ל שהוא המסך על בי"ע וכענין מ"ש בלק"ת פ' שלח בד"ה ועתה יגדל נא כח אד' שפי' אדון עוזינו צור משגבינו כו' דאדון עוזינו זהו המקיף על ג' עולמות בי"ע ובמ"א פי' כו' ה"ס שפי' כו' שם הוי' וה"ס שם אד' (כענין וה' בהיכל קדשו הס מפניו) ושניהם יחד עולה סוכה) ואם היות שסכה חסר כתיב אך יש אם למקרא ויש אם למסורת ובמקום אחר אמר כי סוכה היא הבינה הסוככת על בנה"א (ע"ד כי ימצא קן ציפור כו' והאם רובצת עמ"ש מזה בבוך תרט"ז) וג"ל להטיל פשרה בדבר כי סוכה הוא חיבור התפארת עם המל' (ור"ל כי ויעקב נסע סוכתה והו"ע כמו תפילת ערבי' שתיקן יעקב אחר ב' תפילות דאברהם ויצחק שהם שחרית ומנחה ואז עיקר היחוד בתפילת ערבית כמ"ש בזהר פ' חיי דקל"ג ע"א ובבה"ז שם כך הוא פסח ושבועות אברהם ויצחק ואח"כ יעקב נסע סוכתה זהו היחוד תו"מ וזהו סוכה חיבור הוי' אדני וע"ד אמן, וגם סוכה חסר ו' גימ' פ"ה הוא כענין גביע הכסף דיוסף שממנו ממשיכים בכוס שבגביע גימ' פ"ה שהוא גימ' ה"פ טוב) ועיקרו המל' (ר"ל ע"ד שילוב הוי' באד' שנתבאר בלק"ת בהביאור ע"פ שובה ישראל דרוש הראשון, וא"כ לפי"ז בסוכות הושבתי את בנ"י שישבו תחת הסוכה שם אד' כשמאיר בו שם הוי' ע"ד שילוב הוי' באד' ואפ"ל ע"ד ועתה יגדל נא כח אד' כדפי' בזח"ג פ' שלח דקס"א ע"ב וכמ"ש ע"פ דרשו ה' בהמצאו שארז"ל והיכן הוא מצוי בבהכנ"ס אשר בהכנ"ס היינו ג"כ שם אד') ר"ל כי עם היות (חסר). ומפני שכאשר יתחברו יכנסו לחופה והם נכנסים ומתעלים בבינה בסוד ו"ק הנעלמים בה כו' נמצא למדים כי עיקר סוכה בבינה דהיינו ו"ק הנעלמים בה (ועמ"ש מענין חופה בסידור שער החתונה בד"ה כי על כל כבוד חופה ושם בחי' חופת של הכלה זהו בחי' בכל מאדך ואח"כ נמשך מלמעלה חופה מת"ת דבינה המקיף על שניהם יחד לפ"ז י"ל חופה של הכלה זהו יוהכ"פ שאז באים כנס"י לבחי' תשובה שהוא בכל מאדך וזה נמשך בסוכות חופה מלמעל' למטה המקיף על ת"ת ומל' שהם חתן וכלה והם ב' בחי' כבוד דהיינו כבוד עילאה וכבוד תתאה ע"ד כי אל דעות ה' ב' בחי' דעות והחופה המקפת על ב' בחי' הנ"ל י"ל זהו נמשך מבחי' שם אל הכולל ומקיף ב' בחי' דעות הנ"ל כמ"ש בת"א פ' יתרו בד"ה משה ידבר והביאורים ועוד יובן זה כי ת"ת נק' עץ החיים ומתחבר עם המל' שהוא עץ הדעת כשנתברר הטוב מן הרע וא"כ יש בחי' שלמעלה משניהם שהוא אימא עילאה הנק' ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן שבתוכו עץ החיים כמ"ש והי' כעץ שתול כו' ועל יובל ישלח שרשיו כי ונהר יוצא יובל שמו והיינו כי בבינה מאיר ע"ק שהוא למעל' מעץ החיים כמ"ש בזהר שלח קנ"ח ע"ב ע"פ היש בה עץ שהוא עץ החיים אם אין שהוא ע"ק ועז"נ והחכ' מאין תמצא והוא החופה שעל ב' בחי' דעת הנ"ל כי שם לית מח' תפיסא בי' כלל ונק'

רדל"א כו' ומ"מ צ"ל למען ידעו דורותיכם כי בסוכות הושבתי והיינו סוכה עד עשרים אמה כו' כיון שנעשה סוכה ומקיף לבחי' כבוד משא"כ למעלה מעשרים הוא רדל"א כלל ואינו אפי' מקיף לב' בחי' כבוד כענין ההפרש בין יחיד לאחד שנתבאר בתו"א בד"ה וארא אל אברהם, דבחי' יחיד היינו כמו שהוא במהו"ע ואינו בגדר עלמין לא בבחי' ממלא ולא בבחי' סובב וא"כ אינו עדיין בחי' צל להגן על כנס"י כי שם כחשיכא כאורה ממש וכמ"ש מזה בת"א פ' מקץ בד"ה כי עמך מקור חיים גבי השקיפה ממעון קדשיך מן השמים ובפ' וארא סד"ה וידבר אלקים אל משה וארא אל אברהם גבי אבל קודם מ"ת לא היתה שנאה כלל גם על עכו"ם, וזהו"ע קוב"ה בגלותא סליק לעילא לעילא ופי' בת"א שם לבחי' יחיד אבל בחי' אחד זהו כאשר אלף רומז לאלופו של עולם שהוא ג"כ בחי' יחיד כשנמשך להאיר בשבעה רקיעים והארץ שזהו החי"ת והד' הוא ד' רוחות העולם וע"ז ארז"ל את ה' האמרת היום באמרינו שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד וה' האמירך היום מי כעמך כישראל גוי אחד בארץ ואז הוא בחי' והוי' צלך ומזה נמשך להצילך כמארז"ל במד"ר פ' קדושים פ' כ"ד ע"פ כי ה' אלקיך מתהלך בקרב מחניך להצילך מהו להצילך להגן עליך להיות צל על ראשך לרוקן נכסי מצרים ולתת לך כד"א ונצלתם את מצרים יעו"ש ופי' ונצלתם את מצרים היינו העלאת הניצוצות שנפלו מעולם התוהו ואין מקרא יוצא מדי פשוטו להצילך ממש והיינו ע"י שהוא צל על ראשיך כו' ולכן בז' אומות הכנעני כו' נאמר לחמנו הם סר צלם מעליהם וצלם היינו המקיף דלבונה שנתבאר בת"א בד"ה ראה ריח בני שהוא צלם שבו ועל ידו מקבלים החיות מהקדושה וזהו דרך אור מקיף כי בפנימיות אין יכולים לקבל ולפי שסר צילם ע"כ לחמנו הם וא"כ עד"ז יובן ענין להיות צל על ראשך היינו ג"כ המקיף שלמעלה מבחי' או"פ, ועיי' מ"ש מזה בד"ה שחורה אני ונאוה דרוש השני בענין כאהלי קדר כו' בהביאור השני פ"ה דכמו שבאהלי קדר המקיף הוא בחי' שאינו מתערב עמהם שאין קודש מתערב בחול כך מקיף זה בקדושה הוא מבחי' קודש הקדשים שמובדל מבחי' קודש כמו שהקודש מובדל מבחי' החול ולכן הוא רק צל על ראשיך ונמשך אחר יוהכ"פ שבו מאיר בחי' קהק"ד שזהו"ע שבו נכנס כה"ג לבית קה"ק, וכמ"ש במ"א שבחי' ענן הקטורת דיוהכ"פ שבקה"ק נמשך ענני הכבוד דסוכה והקטורת זהו"ע ונצלתם את מצרים בירור בחי' לבונה שעי"ז סר צילם וכמ"ש ויחשוף יערות ע' רש"י תילים סי' כ"ט לכך מזה נמשך להיות צל על ראשיך ולהצילך כו' עי' בלק"ת בשה"ש סד"ה לסוסתי ברכבי דרוש א' וסוסתי ברכבי זהו"ע מקיף דלבונה והיינו כי האותיות נק' סוסים והם אותיות מבחי' ס"ג כי סוס גימ' ב' פעמים ס"ג ובבחי' פרעה הם האותיות הנמשכים מהמקיף דלבונה, ולכן הסוס אינו משיג כו' וכן דמיתיך רעיתי נמשך בחי' מקיף עליון מבחי' כי גאה גאה ב' פעמים ס"ג וכמ"ש בהגהות בד"ה וקיבל היהודים בענין וסוס אשר רכב עליו וכך הוא ענין הסוכה שהוא ג"כ בבינה שהוא בחי' ס"ג כו', ועיי' בת"א בביאור ע"פ וקיבל

היהודים ענין המשכת שם ס"ג זהו בחי' והאם רובצת על האפרוחים וזהו ענין סוכה כנזכר לעיל בשם הת"ז, ואח"כ שלח תשלח את האם זהו"ע שמע"צ ביום השמיני שלח כו', וזהו דחלל סוכה עשרים אמה שהם ע"ס מלמטה למעלה ומלמעלמ"ט וע"ג הסוכה מעת"י שאינו בחשבון ע"ס רק שנמשך להיות בחי' ה' צלך כו' משא"כ כשהחלל למעלה מעשרים אין זה בחי' צל סוכה מטעם הנ"ל ובתיקונים פי' כי הבינה נק' סוכת שלום שהיא סוככת על שלום שהוא ת"ת (ועיי' בלק"ת סד"ה שחורה אני ונאוה הנ"ל בענין כיריעות שלמה שזהו למעל' גם מבחי' כאהלי קדר והנה שלום זהו סוד היחוד והחיבור, וסוכת שלום זהו החופה שהוא מקור ומקיף ליחוד זה כנ"ל בענין כי אל דעות כו' עוי"ל פי' הסוכה שהוא אימא עילאה שמאירים על זו"נ היינו חיבור י"ה עם ו"ה שיהי' השם שלם, וזהו ג"כ פי' סוכת שלום עמ"ש מענין שיהי' השם שלום בלק"ת פ' ראה בד"ה ראה אנכי נותן ובת"א ועשית ציץ ובד"ה זכור את אשר עשה לך עמלק ובד"ה אלה מסעי דתקס"ג בענין מי ברא אלה כו' חיבור מי שהוא בינה עם אלה ו"ק לכן בסוכות תשבו שבעה ימים שהם ו"ה שיאיר בהן י"ה ולפ"ז בחי' ביום השמע"צ זהו שיהי' הכסא שלום עצרת לשון יעצור בעמי וכתיב וישב הוי' מלך לעולם כו'.

קיצור הבחי' פי' סוכה הוא שם אד' שמאיר בו קדש ח"ע ע"ד אד' בם סיני בקודש ושם אד' הוא אלף דין ואפ"ל לדבריו ע"ד ועתה יגדל נא כח אד' ונק' אדון עוזינו, והפרדס כתב דסוכה מ' גם חיבור תו"מ הוי' אד' גימט' סוכה גם אימא עילאה החופה על תו"מ ויעקב נסע סוכתה היינו חיבור תו"מ ע"ד יעקב תיקן תפילת ערבית וענין החופה המקיף על ב' בחי' כבוד וזהו כי אל דעות שבשם אל שהוא שם הראשון שבי"ג מדה"ר כולל הב' דעות, בעץ החיים ועל יובל ישלח שרשיו היש בה עץ אם אין ועד עשרים דחלל סוכה אדם יודע שיושב בצל סוכה, כי להצילך להיות צל על ראשיך וריקן את מצרים, ובעכו"ם סר צילם מעליהם המקיף דלבונה והיינו ע"י קטורת דיוהכ"פ עי' בהרמ"ז פ' בא ויחשף יערות, ומזה מבחי' שחורה אני כל ימי השנה נעשה ונאוה ביוהכ"פ כאהלי קדר מקיף דלבונה הנ"ל והיינו המשכה מקדש הקדשים, וזהו לסוסתי ברכבי פרעה דמיתיך רעיתי יאי עניותא לישראל תפלה לעני כברזא סומקא לסוסיא חיוורא דוקא שממשיך להיות אם יהי' חטאיכם כשנים כשלג ילבינו ולכן מבחי' שחורה אני נעשה ונאוה סוס ב' פעמים ס"ג כי גאה גאה והיינו סוסיא חיוורא המשכת האותיות מבחי' כצמר כשלג הנ"ל והברזא סומקא שיהי' הצל על ראשיך כו' ולכן צ"ל החלל לא יותר מעשרים אמה משא"כ למעלה יותר אינו בבחי' צילך כ"א שם כחשיכה כאורה כו' וזהו וסוכה תהי' לצל יומם והיינו שיהי' בחי' יומם יצוה ה' חסדו ומ"מ להיות קיום הצל זהו ע"י ולא יראה בך ערות דבר כו' כי גם בעכו"ם מחמת גודל עונם סר צילם מעליהם אעפ"י שארז"ל ע"פ חטא חטאה ירושלים וכי שאר אומות אינן חוטאין אלא אעפ"י שחוטאין אינם כלום ופי' יפ"ע ע"ד רק אתכם ידעתי מכל משפחות האדמה ע"כ אפקוד עליכם עוונותיכם בעמוס סימן ג' ב' ור"ל שהפגם שלהם

מגיע למעלה כו' ואעפי"כ לגודל חטא העכו"ם סר צילם מעליהם לכן כש"כ ישראל שזכו להיות ה' צילך שצריך לשמור א"ע מכל העונות להתקיים בחי' ה' צילך שעי"ז מציל עני מחזק ממנו כו' משכיל אל דל זה יצ"ט מחזק ממנו זהו היצה"ר כו' וזהו שחורה אני ונאוה וארז"ל שחורה אני בכל ימות השנה ונאוה אני ביוהכ"פ ועי"ז אח"כ נמשך המקיף עליון בסוכות כאהלי קדר כיריעות שלמה בחי' ופרוס עלינו סוכת שלומך. והנה לפי' רש"י לצל יומם מחורב יומם זה הקב"ה כשמוציא חמה מנרתקה וצ"ל למה נצרך צל להגין מן החום הנ"ל הלא רש"י פי' במלאכי סי' ג' י"ט ע"פ כי הנה היום בא, זהו"ע הקב"ה מוציא חמה מנרתקה ורשעים נדונים בה וצדיקים מתרפאין בה שנאמר וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה ומרפא, א"כ כיון שזהו שמש צדקה ומרפא מה נצרך צל והגנה להגן מחום השמש הזה כו' (כחום היום נק' הזיווג ואין נסתר מחמתו ולע"ל יהי' ביתר שאת ע"ד כד ארי' ואריותא מזדווגין כו' ועז"נ וברית שלומי לא תמוט ולכן רשעים נכווין ע"י יחוד הנ"ל שמתעברת צרתה שפחה בישא, כשנמתקים הגבורות בחסדים נדחים הגבורות הקשות וצדיקים מתרפאין ע"ד וירפא את מזבח ההרוס, ומ"מ ע"ד כל המסתכל בקשת וכל אדם לא יהי' באהל מועד ויסתר משה פניו ולכן ישת חושך סתרו ע"כ צ"ל סוכה לצל להגן מבחי' יומם הנ"ל ואינו כמו נרתק המסתיר לגמרי כ"א פרוכתא קלישתא כו' ועד"ז נת' בענין ואני אהי' לה חומת אש כו') וא"כ זהו ההפרש בין בסוכות הושבתי ובין וסוכה תהי' כי עכשיו אין מאירין עדיין שמש צדקה ומרפא וחמה בנרתקה עדיין, והסוכה רק צל ומקיף בלבד אבל לע"ל יהי' יומם מוציא חמה מנרתקה וא"כ הסוכה תהי' שבה וע"י יאיר ממש יומם הנ"ל ואברהם אמר והשענו תחת העץ ופרע לו בסוכות הושבתי מבחי' שלמעלה מעץ כנ"ל כ"א מבחי' ועל יובל ישלח שרשיו וכש"כ לע"ל יהי' הגילוי ביתר שאת. והנה אילן גימט' הוי' אד' כמ"ש במא"א א' פ"ח והוא כינוי לת"ת כו' עכ"ל וגם סוכה גימט' הוי' אד', ולכן קס"ד דשפיר דמי לעשות סוכה תחת האילן ועי"ז שנו דלא כי עיקר סוכה בינה שמקפת על הוי' אד' שהם זו"נ ועוד מבואר בלק"ת בד"ה כי כארץ תוציא צמחה בפי' כן אד' הוי' יצמיח צדקה ותהילה דהיינו שם אד' המאיר בר"ה והוי' בניקוד אלקים ביוהכ"פ, ואפ"ל מבחי' אד' הוי' זה נמשך סוכה חהו למעלה מבחי' אילן אף שהוא ג"כ גימט' הוי' אד' ע"ש בהביאור ובהקיצור סעי' ג"ד ואפ"ל כי מלאך גימט' הוי' אד' במא"א מם ס"א והיינו יסוד והוא גימ' אילן ולכן אמר אברהם להמלאכים והשענו תחת העץ דהיינו בחי' ויטע אשל כו' והסוכה גבוה יותר ודרך כלל הסוכה ואשים דברי מל' דא"ק בפיך מל' והיינו המשכה מה דאורייתא מתקשרא בקוב"ה מחבר תורה שלמעלה בהקב"ה אמנם העץ אילנא דחיי זהו תורה מצד עצמה כו' וזהו מ"ש בפת"א אנת הוא עילת העילות וסיבת הסיבות דאשקי לאילנא בההוא נביעו וההוא נביעו איהו כנשמתא לגופא כו' ובפרדס שע"ד פ"ו בענין ושקיו דאילנא הוא העצמות מאוא"ס הנמשך לתוך הכלים דע"ס כו' א"כ המלאכים שאמר להם והשענו תחת העץ הם מקבלים ע"י האילן עצמו שהוא הכלים

דע"ס, אבל הסוכה שהוא ונהר יוצא ההוא נביעו דאשקי לאילנא זהו עצמיות האור הנמשך לתוך הכלים כו' ומעלת האור ע"ד אור שנברא ביום ראשון לגבי בחי' שמש ומגן כו', וזהו כן אד' הוי' יצמית היינו בחי' האור אד' מי והוי' בניקוד אלקים בבינה שבה מאיר ע"ק. ואפ"ל ושאבתם מים היינו מבחי' ההוא נביעו דאשקי לאילנא שזה מאיר בחג הסוכות ולכן הוא למעל' מניסוך היין שנמשך מפרי האילן, אבל ניסוך המים זהו מבחי' ההוא נביעו דאשקי לאילנא כי היין משמח אלקים ע"י נכנס יין יצא סוד היינו סוד ה' ליראיו אבל ניסוך המים זהו המשקה את האילן והרי האילן עצמו זהו הוי' אד' וא"כ המשקה אותו זהו ע"ד אור הוי' שהוא אור ע"ק המאיר בשם הוי' כו' ועיין בחי' ריש פ' מקץ כ' ואור ונהר הכל ל' אורה, וכן מצינו שהגשמים קראן הכתוב אור שנאמר הן על כפים כסה אור, וא"כ ענין מוריד הגשם שאומרים בשמע"צ זהו ג"כ מה שנמשך מבחי' האור המאיר בע"ס שזהו ההוא נביעו כו' יומשך ויוקלט זה בכנס"י גם גשם שבעתיים כאור שבעת הימים עולה שמ"ג שזהו גשם.

וביאור הענין. הנה אילן הוא בחי' אדם עץ השדה וכמ"ש בזח"ג בלק דר"ב ובחי' אדם היינו כמ"ש ועל הכסא דמות כמראה אדם ובחי' ההוא נביעו דאשקי לאילנא זהו המשכה מאוא"ס בחי' כי לא אדם הוא להאיר בבחי' אדם ועיין מזה באגה"ק ד"ה וילבש צדקה כשריון ובת"א בד"ה זכור ושמור בד"א נאמרו והתורה נק' אדם רמ"ח פקודין רמ"ח אברים דמלכא וכשפוגם באיזה מצוה פוגם בבחי' אדם וע"י התשובה ביוהכ"פ ממשיך מבחי' אוא"ס להשלים הפגם בבחי' אדם ועי"ז נמשך בסוכות צל סוכה שאדם יושב בצל סוכה כענין טוב לחסות בה' מבטות באדם ולכן העושה סוכתו תחת האילן כאילו עשאו בתוך הבית כי הסוכה הוא בחי' טוב לחסות בה' שלמעלה מבחי' אדם ומה שאמר אברהם והשענו תחת העץ זהו קודם מ"ת וגם כי המלאכים נקראים בהמה פני ארי' פני שור ע"כ מבחי' אילן מבחי' אדם נמשך להם צל סוכה שהרי בחי' אדם דאצילות זהו למעל' מעל' מבחי' בהמה שהוא בריאה אבל הקב"ה פרע שכר לאברהם שבניו ישבו בצל סוכה המקיף על בחי' אדם דאצי' ומזה נמשך ג"כ ניסוך המים בבחי' פנימי' בחי' כמיא דאשקא לאילנא כו' כנ"ל ומה שהתורה נק' צל וסוכה כי אורייתא שהוא אדם מתקשראה בקוב"ה בחי' כי לא אדם הוא כמ"ש בד"ה זכור ושמור הנ"ל וזהו"ע שצ"ל ברכו בתורה להמשיך הבריכה דאשקי' לאילנא בההוא נביעו כו'.

שייך לפסוק וסוכה תהי' לצל יומם.

וסוכה תהי' לצל יומם. כתיב יומם יצוה ה' חסדו ובלילה שירה עמי וארז"ל חגיגה פ"ב די"ג ע"ב כל העוסק בתורה בעוה"ז שדומה ללילה הקב"ה מושך עליו חוט של חסד לעוה"ב שהוא דומה ליום ובזהר הרקיע פ' בראשית דט"ו פי' חוט של חסד הוא הקו וחוט הנמשך מאוא"ס ב"ה כו' ע"ש ונק' של חסד כי הצמצום ומקום פנוי שהוא העלם האור ונשאר רק רשימו זהו כענין מה"ד והוא שרש הכלים ששרשם מן הרשימו, והכלים הן שרש הגבול אבל הקו הוא הארה מא"ס שרש האורות שלמעל' מהכלים שהן בלי מהות ולכן נק' חוט של חסד גם במא"א ח' י"א וחוט של חסד נק' טיפת לובן היורדת דרך חוט

השדרה ועי"ש כך נק' חוט עכ"ל. וזהו חוט של חסד ביום ע"ד וישכם לבן בבוקר ועד"ז ח"ג ר"פ קרח קע"ו ב' ע"פ בוקר ויודע ה', ולכן גוון עצמי מורה על האור כמו שהוא למעלה מהכלי כמ"ש בביאור ע"פ כי ביום הזה יכפר בלק"ת ס"פ אחרי בענין בגדי לבן דכה"ג ביוה"כ, ועי"כ י"ל שפיר הקו וחוט נק' חוט של חסד בחי' וישכם לבן בבוקר ובעה"מ שעט"ז פ"ס דקס"ד ע"ד כ' שזיווג או"א נק' יומם כמו היום שאינו משנה האור אלא כמו שקיבל משפיע אותו עכ"ל ואפ"ל לאפוקי זו"נ שנק' גם יומם ולילה כו' ותוס' המ"ם דיומם מורה על גדלות היום ע"ד ממלכת כהנים דתוספת המ"ם פי' בזהר ח"ג פ' צו דל"ז סע"ב שמורה על רוממות המל' יותר מכאשר נקראת מלכות שמים דמם אחד, וזהו ע"י הכהן וודמ"ט וכמ"ש אתה כהן לעולם על דברתי מלכי צדק וזהו ממלכת כהנים, ובמא"א מ"ם כ"ב ממלכת כהנים הם המל' דאו"א ועד"ז יומם תוקף קדושת היום ואפ"ל ג"כ הארת ימי קדם כימי עולם דז"א זהו תוס' המ"ם דיומם ולע"ל נק' יומם כי זו"נ יהי' כמו או"א כו' ע"ד ביום ההוא יהי' כו' וזהו יומם יצוה ה' חסדו כי הקו וחוט עיקר אורו ביחוד או"א שזהו המשכת אור חדש מא"ס כמ"ש בביאור ע"פ ונקדשתי בתוך בנ"י ובד"ה אלה פקודי, בענין משכן העדות והנה זה נמשך ע"י עסק התורה בלילה כמ"ש מזה ע"פ באתי לגני מדה כנגד מדה שממשיך בזמן החושך מבחי' ותורה אור שהוא חו"ב הנק' יומם ונק' עמקו מחשבותיך עיי' בלק"ת בד"ה באתי לגני לכן כמו"כ כשיבוא בחי' יומם מאיר לו הקב"ה תוס' אורה על בחי' יומם והוא ענין חוט של חסד המאיר לבחי' יומם שהם או"א כו' והנה כתיב ולא יהי' לך עוד השמש לאור יומם היינו שמש ומגן הוי' אלקים אלא יהי' לכו ונלכה באור ה' פי' באור המאיר בשם הוי', וזשארז"ל דעלמא דאורייתא הוא לעילא מן שמשא וכדפי' בתו"א פ' וארא בד"ה וידבר כו' וארא שהוא למעלה מבחי' שמש ומגן כו' ע"ש, ועמ"ש ע"פ ימים יוצרו ולא אחד בהם דקאי על עוה"ב וא"כ זהו ג"כ פי' יומם יצוה ה' חסדו לפי מ"ש בגמ' הנ"ל דקאי על עוה"ב, והיינו כי כל ימים הם מבחי' שמש ומגן וכמ"ש ע"פ וידעת היום כו' כי ה' הוא האלקים אבל יום אחד דלע"ל נאמר בו לא יום ולא לילה והי' לעת ערב יהי' אור שלא יהי' לילה וחושך אלא יהי' גילוי או"א כנ"ל, ועי"ד והי' הוי' לי לאלקים והאור יהי' בחי' באור ה' מה שמאיר ע"ק בז"א ועמ"ש עוד מענין כל העוסק בתורה בלילה בדרוש בלילה מאי קעביד שט בח"י אלף עולמות כו'. ואחכ"ז יובן ענין וסוכה תהי' לצל יומם היינו כי חוט של חסד המאיר בבחי' יחוד חו"ב הנק' יומם זהו אור המאיר בבחי' אור פנימי ונמשך מהקו וחוט אבל וסוכה תהי' זהו האו"מ שלע"ל מהקו וחוט שמקיף כל הד' עולמות בהשוואה אחת ומבחי' זו יומשך או"מ כענין וכתר מלכות בראשי' שאין זה כמו אור מקיף שמאיר בריחוק העלם גדול שמקיף לכל הד' עולמות בהשוואה א' וכמ"ש בביאור דיביאו לבוש מלכות אבל כשמאיר בבחי' מקיף הקרוב נק' כתר מל', וזהו"ע וסוכה תהי' לצל יומם צל ומגן לבחי' יומם וזהו כענין צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם וגם ש"י עולמות שמבחי' קנה חכמה קנה בינה שזהו מקיף ופנימי כמ"ש בדרוש הקב"ה נותן לו מלא עומסו כו' וזהו"ע ואשים דברי בפיך ובצל ידי כסיתיך הנאמר על עסק התורה שהוא ג"כ פנימי ומקיף כו', ומכ"ז יובן ענין המבואר במ"א ע"פ יסובבנהו יבוננהו ג"כ ענין מקיף ופנימי וקאי על חג הסוכות.

קיצור יומם יצוה הוי' חסדו, יומם הם או"א תוס' המם תוקף קדושת היום כענין ממלכת רוממות המלוכה חסדו חוט של חסד הוא הקו, וישכם לבן בבקר טיפת לובן, ונמשך ע"י עסק התורה בלילה שמאיר החושך כמו"כ מאיר לו יותר מאור היום ולא יהי' לך עוד השמש לאור יומם, יום אחד בחי' לא יום ולא לילה לכו ונלכה באור הוי' בחי' צל יומם זהו המקיף אשר על בחי' יומם וחוט של חסד כמ"ש בד"ה האזינו השמים דרוש השלישי פי' וכענין בצל אל הייתי ומזה נמשך וידעת בחי' אר"פ וסוכה כענין ועטרותיהם בראשיהם והאר"פ מלא עומסו בש"י עולמות קנה חכמה קנה בינה (חסר).

———●———

בס"ד

להבין ענין סוכות שהוא זכר לענני כבוד שהקיפו את ישראל במדבר שנאמר למען ידעו דורותיכם כי בסוכות הושבתי את בנ"י, וענין שאם חמתה מרובה מצילתה פסולה, וגם צ"ל שלא תהא מעובה ביותר, אלא שיהי' הכוכבים נראים מתוכה כו' י"ל תחלה ענין קישור וסמיכות קביעות חה"ס אחר יוהכ"פ דווקא. ומתחלה צ"ל ענין יוהכ"פ מהו ואגב יתי' מארז"ל בדין בגדי כה"ג הובא ברמב"ם לענין פסק הלכה פ"ח מה' כלי המקדש וז"ל המצנפת של כה"ג ארכה ט"ז אמה והאבנט ל"ב אמה מקיפו ומחזירו כרך ע"ג כרך, פי' המצנפת הוא כמין (קאווק של הישמעאלים) שמקיפו ומחזירו ע"ג הראש כרך ע"ג כרך וכן האבנט הוא חגורה שחוגר בין אצילי ידיו, וג"כ מקיפו ומחזירו שם שהוא ע"ג הלב כרך ע"ג כרך עד כלות ארכן שהוא ל"ב אמה של חגורה וט"ז אמה של המצנפת. ולהבין כל זה צ"ל תחלה כל עיקר ענין הבגדים מהו בהיות כי מצינו באדם וחוה עד שלא טעמו מעה"ד נאמר בהם ויהיו שניהם ערומים ולא יתבוששו שלא הבחינו וידעו צורך לבגדים כלל אל כשטעמו מעה"ד טו"ר אזי ותפקחנה עיני שניהם וידעו כי ערומים הם ויתפרו עלי תאנה ויעשו להם חגורות, (וע' במ"נ בתחילתו הקשה ע"ז האיך ע"י חטא נמשך ותפקחנה כו' שהוא מעלה ותירץ שידיעה זו אינה מעלה, וכן איתא בזח"ג פ' ואתחנן דרס"א סע"ב ותפקחנה עיני שניהם בעיפרשא דהאי עלמא מה דלא הוי קודם דהוי משגחין ופקחין לעילא לזמנא דאתי כתיב והולכתי עוורים בדרך לא ידעו וזהו ע"ד שפי' הבחיי בפסוק כי השוחד יעוור עיני חכמים דהיינו שלא יוכלו ולא יזכו לבחי' עין בעין יראו ועד"ז קודם חטא עה"ד היה ראיתם והשגתם מעין בחי' עין בעין יראו באלקות לכן לא היה הענינים והתאוות גשמים תופסים מקום אצלם וע"כ ויהיו שניהם ערומים ולא יתבוששו) וכן מצינו גם בנביאים כשהרוח נבואה היתה לובשתם ולא ידעו ולא הכירו באותה שעה צורך לבגדים כלל וכמ"ש בשמואל ססי' ט' גבי שאול ויפשוט גם הוא את בגדיו ויתנבא כו' ויפול ערום כו' (הג"ה וע' בהרד"ק ובהרלב"ג, ופשיטות הבגדים ונפילת ערום הוא

מחוזק הדביקות במושכלות עד שלא הי' מרגישים בענינים הגופניים עכ"ל, וי"ל כי הנבואה הר"ע ראיה וזהו ע"ד באדה"ר קודם החטא דהוי משגחין ופקחין לעילא ועי"ז הוא עד ולא יתבוששו כו' וגם ענין פישוט הבגדים ולבושים ר"ל מופשט ממח' דומ"ע של רצונות זרות הבליות עוה"ז כי מחדומ"ע נק' בגדים ולבושים ועמ"ש מזה בד"ה צאינה וראינה צאינה מן הלבושים כו' עכ"ה) והענין כי בחי' ומדריגת הנביא הוא שבא לכלל הפשטות הגשמיות ומגיע לבחי' אדה"ר כמו שהי' קודם החטא שאז לא היה יודע מעה"ד טו"ר ונאמר בו ויהיו ערומים כו' והענין כי הלבושים נמשכים מבחי' חכמה שהחכמה הוא הנק' לבוש כמשארז"ל ר' יוחנן הוי קרי למאנא מכבדותא, ובחי' חכמה נק' כבוד (עמ"ש בד"ה כי ביום הזה יכפר עליכם דרוש השני פ"ד גבי כבוד חכמים ינחלו, ובד"ה זאת חנוכת המזבח פ"ג ובד"ה ויקח קרח פ"ב ובת"א פ' בשלח בד"ה לסוסתי ברכבי פרעה גבי אך איך יוכל להתלבש זהו ע"י שמכה"כ ואין כבוד אלא תורה כו' ובלק"ת בד"ה ועתה יגדל נא פ"ב בענין עוטה אור כשלמה ובד"ה האזינו השמים דרוש השני בפי' ולכבודי בראתיו ובד"ה האזינו השמים דרוש השלישי פ"ג בענין ברוך כבוד, ובת"א בד"ה לבסומי בפוריא דרוש השני בפי' אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו ובד"ה תנו רבנן נר חנוכה בש"א בענין אסה"מ ובד"ה אלה שמות בנ"י ובד"ה ועשו להם ציצית על כנפי בגדיהם עכ"ה) כמ"ש במ"א אלא שהמלבושים הגשמיים שלנו שיש בהם טו"ר הם נמשכים מן השכל שלמטה שהוא בחי' חכמה שמעה"ד שכלולה מטו"ר כמ"ש בד"ה האזינו השמים דרוש הג' פ"ג יעו"ש, ולכן מדריגת אדה"ר קודם חטא עה"ד שהי' מופשט מבחי' דעת זה דעה"ד טו"ר אין זה חסרון אלא מעלה שהיה למעלה מבחי' דעת ושכל זה המעורב מטו"ר וכן גם הנביא כשהרוח גבואה לובשת היינו שבא לכלל בחי' שלמעלה משכל אנושי (ועמ"ש בד"ה המגביהי לשבת בת"א פ' מקץ וז"ל והשכל המושכל ומושג בשכל אנושי הוא שקר והיפוך ממש מחכמה אלקית שהיא חכמת אמת וכמ"ש ג"כ גבי חכמי המחקר שאלקות אינו מושג בשכל אנושי כלל כמו שהאבן היא פחותה משתשיג בשכל כך השכל כו' ועז"ב החקר אלוה תמצא ע' בח"ה סוף שער היחוד כיון שנמנע משכלינו להשיג כו' וכמו שהוכיחו בראיות ברורות שמחוץ לכיפת השמים אין שום מקום ואויר כלל ובשכל להשיג זה איך ומה הוא א"א שיושג בשום אופן כלל וזה מורה שהשכל קצרה ידו מאד להשיג חכמת הרוחניות) ולכן הנביא בעת נבואתו שהוא למעלה מבחי' דעת ושכל אנושי שמטו"ר וכמ"ש על אותו הנביא שהלך בשליחות אלישע למשוח למלך את יהוא בדבר ה' מדוע בא המשוגע הזה אליך שנראה כמו משוגע לגבי אנשים המשכילים בשכל אנושי להיות כי בא בבחי' שלמעלה מהשכל, וע"כ נאמר בשאול ויפול ערום לפי שהיה למעלה מעה"ד שממנה נמשך ההצטרכות לבגדים שלנו, והנה כמו שהבגדים ולבושים הגשמיים נמשכים מבחי' חכמה שמעה"ד טו"ר כמו"כ יובן גם כן בלבושים עליונים שנמשכים ג"כ מבחי' חכמה (הוא הנק' כבוד שהוא ל"ב נ"ח וכבוד היינו לבוש וזהו"ע ברוך כבוד ה' שא"א להיות השגה באוא"ס אלא ע"י החכ' שהוא בחי' לבוש עוטה אור כשלמה כו' אמנם כמו"כ יש למעלה בבחי' חכמה דקדושה שהוא חכמת אלקית המופשטת מרע הוא ג"כ נקרא בשם כבוד ברוך

כבוד ה' ממקומו ונק' ג"כ בשם לבוש וממנה נמשכים הלבושים העליונים הקדושים שאין בהם רע ח"ו, ולכן ארז"ל חכם עדיף מנביא) וזהו"ע בגדי כהונה דכה"ג שנק' בגדי קודש לפי שנמשכים מחכ"ע הנק' קודש כידוע והנה הן היו מפשתן דוקא וכמ"ש בפ' אחרי כתונת בד קודש ילבש ומכנסי בד יהיו על בשרו ובאבנט בד יחגור ובמצנפת בד יצנוף ומסיים בגדי קודש הם כו'. והענין כי הנה הפשתן בגשמיות מובדל הוא באחת מכל מיני צמחים הנזרעים כגון דגן וחיטין וכיוצא שיוצאים וצומחים מזרע אחת כמה שבולות חוץ מן הפשתן שטבעה מזרע אחת אין גדל כ"א שבולת אחת ולכן נק' הפשתן בד כמארז"ל שגדולים בד בבד ופי' בד יחידי כידוע. והענין לפי שבחי' זו נמשכת מעולם האחדות כידוע שכל הדברים גשמיים יש להם שורש ומקור למעלה ברוחניות וכפי אופן מהות מציאות השרשי' למעלה ברוחניות כך הוא ג"כ אופן מהותו בגשמיות לכן כל* שורש בחי' הפשתן למעלה נמשכת מעולם האחדות לכן גם גידול הפשתן הגשמיות הוא ג"כ כך בדוגמא זו שגדילים בד בבד שזרע אחת מוציאה רק שיבולת א' יחידי ולא בבחי' ריבוי כו' ולכן ביוהכ"פ היה כה"ג צ"ל לבוש בבגדי פשתן דוקא כתונת בד קודש כו' מפני שאז הוא נכנס לפני ולפנים דהיינו בעולם האחדות כדי לכפר על פשעי ישראל כמ"ש ונסלח כו' שמשם הוא מקור הסליחה ואז צ"ל מלובש בבגדי בד דוקא שהם באים ונמשכים משם כנ"ל, ולכך* הם בגדי לבן, כי הנה מראה הלובן אינו כשאר כל המראות כמו האודם והשחור וכיוצא שבחי' לבנונית הוא בחי' עצמיות של אותו הדבר הלובן שהרי א"א כלל לעשות גוון לבן שיהי' צובע בו איזה דבר להוסיף ולהרכיב בו מראה הלבנונית כו', משא"כ בשאר כל הגוונים שהם בחי' הרכבה ותוספת על עצם מהות חומר הדבר הצבוע כו' וכידוע שאפשר לעשות גוונים ולצבוע בהם להוסיף ולהרכיב על דבר פשוט מראה אדום שחור וירוק וכיוצא והרי מראה זו הוא בחי' תוס' על אותו דבר הצבוע שמקודם הי' פשוט ועתה הורכב ונוסף בו הגוון א"כ אינן בחי' עצמיות כו' אבל הלבן אינו כן שהרי אנו רואים שא"א לעשות שום גוון וצבע לבן להוסיף ולהרכיב על איזה דבר מראה לבנונית (ומה שמלבנים פשתן (מעבלייכט לאוינט) היינו רק להוציא מההעלם לגילוי הלבנונית שיש בו מכבר ע"י שמסירים את דבר המחשיך ע"י כיבוס וזריחת החמה כידוע) והיינו מפני שמראה הלבן הוא בחי' עצמיות של הדבר ולא דבר נוסף כו' שיהי' נעשה בידי אדם כלל (ואין לך שום דבר לבן אם לא שהוא כך מתחלת הויתו הגם שיש כך במראות אחרים שהם כך מתחלת הויתו כמו ירקרקות השעוה והזהב ואדמומית הדם וכיוצא היינו שמתחלת הויתם הורכבו כך ע"י שמים אבל לא שהוא עצמיות מאחר שאנו רואים שהם גוונים שצובעים בהם ומוסיפים מראה מהם על דבר פשוט א"כ אינן בחינת עצמיות כנ"ל א"כ בדבר שהוא מתחלת הויתו כך

לכן כל: בבוך דח"ב: ולהיות כי.
ולכך הם: שם: ולכן ג"כ היו.

היינו שהורכבו בידי שמים מתחלת תולדתן כו' משא"כ בגוון לבן שהרי אין לך שום גוון לבן להוסיף מראה לבן על דבר פשוט אלא כל שהוא לבן היינו שהוא כך מתחילת תולדתו (היינו לפי שהוא מראה עצמיות וד"ל, פי' כי הרי חומר גשם שבעולם הרי יש לו מראה מצד עצמותו ומהותו וזה נק' עצמיות והוא בחי' הלבן כו' משא"כ גוון אחר הוא הרכבה שנוסף על אותו הדבר כו') וכמו"כ הוא למעלה שבגדי פשתן הנ"ל שנמשכו מעולם האחדות הם ג"כ בגדי לבן שהוא בחי' עצמיות התגלותו ית' ולא בחי' הרכבה והתלבשות בדבר שחוץ ממנו וכמ"ש במ"א שהוא בחי' האורות כמו שהם מופשטים מבחי' כלים עדיין שהם חיות פשוט בתה"פ בלי מהות ומציאות נבריות שיהי' מוגבל שהוא כן ולא כן וכמ"ש בעל ס"י ע"ס בלי מ"ה דהיינו בחי' האורות די"ס שהן בלי מהות ואף שהן רק התגלות הארה בלבד מהמאציל ית' מ"מ הגילוי הוא מעין העצם שהוא פשוט בתכלית כמו שעצמותו ית' הוא פשוט כו' וזהו דוגמת בחי' הלובן שלמטה שעם היות שהוא רק המראה של הדבר בלבד ולא גופו וממשו אבל הוא מראה של העצם ולא דבר נוסף ומורכב כו' משא"כ הכלים המלבישים להאורות אף שהם מיוחדים עמם בתכלית מ"מ הרי מהות הכלי מצד עצם הוא מהות נבדל וזר לגבי אור כמו בחי' כלים דחו"ב לגבי אורות דחו"ב שכלי החכמה שהוא עצם כלי השכל וכן כלי הבינה שהוא עצם כח ההשגה הוא מציאות מוגבל והוא דבר זר ואין לו ערוך לגבי האור שהוא חיות פשוט כנ"ל והגם שמתיחדים אח"כ שהאור מתלבש בכלי היינו שנעשה בו תואר ותמונה להיות נעשה ממש כח וחיות להשכל ולהבין כו' מ"מ מאחר שמצד עצמותו פשוט הוא כנ"ל ה"ז בחי' הרכבה ותוס' וכמשל שאר מיני גוונים הנ"ל כמו האדום והירוק וכיוצא שאף שהצבע מתפשט בתוכיות דבר הצבוע בכל חלקיו ומתאחד עמו עד שלא יש מקום להפרידם כו' מ"מ ה"ז דבר נוסף על העצם שמתחלה היה פשוט ועתה הורכב ונוסף עליו הגוון הנ"ל, והנה ביוהכ"פ הכה"ג היה עולה בעילוי המדריגות לפני ולפנים בבחי' עצמיות אלקות דווקא שלמעלה מבחי' הרכבה והתלבשות בכלים מכלים שונים כנ"ל שמשם הוא שצ"ל הכפרה והמחילה ונסלח לכל עדת בנ"י ע"י מילוי הפגמים משם כו' לכך נכנס בבגדי לבן דוקא שמורים על בחי' עצמיות אלקות שאין שם גוון כלל וכלל וכמובן מכל הנ"ל וד"ל. ומעתה יובן ג"כ ענין פרטי הבגדים והם המצנפת והאבנט שזה ארכו ט"ז אמה כו' כי הנה ענין פעולת בגד האבנט הוא משונה מפעולת שאר בגדי לבן שהם הכתונת והמכנסיים כו' וגם המצנפת שהיא דומה להאבנט בלבישתם שמקיפים ומחזירים כרך ע"ג כרך כנ"ל משונה הוא ממנה בפעולתו כמו הכתונת והמכנסיים שכולם כאחד בגשמיות הוא לחמם את הגוף שהרי לובשם על בשרו ויחם לו משא"כ האבנט שלובשו ע"ג הכתונת כידוע וע"ג הוא שמקיפו וחוזר ומקיפו והוא בגד ע"ג בגד ופעולתו רק לחבר הלבושים עם הגוף שאם לא האבנט אפשר שיהי' נשאר חלל בין הבגד לבשר והאבנט שחוגר בו הוא המחברם יחד ודוחק זל"ז שלא יהי' ריוח ביניהם והענין שהלבושים הם בחי' מקיפים כמו שהלבוש הוא שהאדם מתעטף בו והלבוש מכסה עליו כן הוא ענין המקיף שאינו מתפשט בתוך הכלי בפנימי' אלא

מקיף עליו סביב כידוע, אך אעפ"י שאינו מתלבש תוכיות הכלי מ"מ צ"ל קרוב ודבוק בפנימיות כדי שיאיר בו שלכן נקרא אור מקיף דאעפ"י שאינו מתלבש בפנימיות ממש מ"מ מאיר הוא ועי"ז הוא מקיים את הפנימי' משא"כ כשמסתלק המקיף אזי אין חיות להפנימי' וקשה לו, וכמ"ש בכהאריז"ל שהלובש ב' מלבושים כא' אין מקום להמקיף לשרות שהרי שורה על הלבוש הראשון שאצל הגוף) שלכאורה אינו מובן מה שייכות אצל השכחה שיהי' שוכח מה שהוא כבר יודע ומשיג בשכלו שהוא בחי' פנימית מחמת הסתלקות המקיף שהוא למעלה מהשכל, אך הטעם הוא עפ"י הנ"ל שאעפ"י שכל עצמו של המקיף הוא למעלה מהשכל שהוא בחי' הפנימי' מ"מ הוא מאיר בפנימיות ועי"ז יש לו קיום משא"כ כשמסתלק שאז אין מאיר כלל כי הפנימי' מצד עצמו מוגבל הוא מאחר שהוא מלובש בכלי והכלי מגבילתו וא"כ היה כמו כלה ונפסד אלא עיקר קיומו הוא ע"י שהמקיף שהוא בלתי מוגבל ואינו מתלבש בכלי הוא מאיר בו ולכן כשהמקיף מסתלק ואינו מאיר בפנימיות קשה לשכחה שהשכחה הוא גבול שמסתיים השכל עד אותו זמן ואינו זוכרו עוד וזהו מצד הפנימי' שהוא מוגבל משא"כ המקיף שאינו מוגבל כשמאיר בפנימי' מקיימו לעד שלא יהי' שוכח מה שיודע בפנימיות וכמ"ש בפ' קדש ולזכרון בין עיניך לפי שקודש הוא כנגד בחי' חכמה שבה שורה אוא"ס ב"ה מזה נמשך הזכרון וגם המקיף דוחה החיצונים שמהם באה השכחה כידוע, וזהו"ע האבנט שמחבר הלבושים עם הגוף שהכתונת של כה"ג הוא עד"מ בחי' המקיף וצ"ל דבוקה בו וסבובה בבשר כדי שיהי' המקיף מאיר בפנימיות כנ"ל ולא יהי' ריות ופירוד בינו לבשר שמורה על ענין הסתלקות המקיף כנ"ל והתחברות זו הוא ע"י האבנט שהוא בגד ע"ג בגד כי יש מקיף ע"ג מקיף כידוע שיש כמה מיני מקיפים זה עליון מזה דהיינו שאעפ"י שגם התחתון הוא בחי' מקיף בעולם שלמטה שאינו יכול להתלבש בו בפנימיותו מ"מ יש ג"כ בחי' עליונה יותר שאינו יכול להגביל אותה רק שהוא בחי' מקיף עליו וכמ"ש בע"ח שהם כגלדי בצלים זעג"ז כו' והנה ע"י המשכת הארת המקיף עליון במקיף שלמעלה הימנו הוא מכריח אותו שיאיר בפנימי' שלמטה הימנו (כי מצד עצם טבע האור הוא להסתלק למעלה כמ"ש כי ה' אלקיך אש אוכלה הוא כמשל האש שטבעה לעלות למעלה אלא שע"י תוס' הארה בו משלמעלה הימנו אזי מוכרח לירד ולהתלבש ולהתגלות למטה כמשל חביות מים כשמתמלא ביותר אזי נוטף על שפתיו כו') וזהו"ע האבנט שהוא בחי' מקיף עליון יותר ולכן אינו על הבשר שהוא הפנימי אלא שחוגרו על הכתונת שהוא בחי' מקיף שלמטה הימנו השייך אל הפנימי שהוא מכריחו שיהי' דבוק בפנימי' ויאיר בו ולא יסתלק ויהי' פירוד בינו לבין הפנימי כנ"ל משא"כ המצנפת אף שהיא כמעשה האבנט שמקיפו ומחזירו כו' אבל כשאר כל הבגדים שלובשו ע"ג הראש כדי לחמם את הראש והוא בחי' המקיף של הפנימי' כנ"ל באריכות וד"ל. ולכן המצנפת ארכו רק ט"ז אמה ובאבנט צ"ל ל"ב אמה דוקא שאזי יכול לחבר המקיף עם הפנימי כנ"ל, ושורש הענין כי הנה יש ל"ב נת"ח והם ד' פעמים הוי' אד' שעולה ל"ב אותיות וסיבת ההתחלקות לארבע הוא כנודע בענין ד' בתי דתפילין קדש

והי' כי יביאך שמע והא"ש שהם כנגד ד' מוחין חו"ב חו"ג, והנה לכאורה הוא תמוה מה שייכות להקרא בשם מוחין הלא המה בחי' מדות משבעת ימי הבנין כידוע אמנם הענין נודע שב' מוחין אלו חו"ג הם מבחי' הדעת שמוח הדעת הוא המחלק ל"ב מוחין ה"ח וה"ג ובחי' חו"ג אלו נק' מוחין לפי שנמשכים מן הדעת שהוא בחי' מוח מתלת חללין דגלגלתא כי הרי באמת לפי הפשוט אינו מובן מהו ענין ההתחלקות הדעת לב' בחי' חו"ג הרי גם בלא"ה כבר יש מציאות חו"ג והם בכלל המדות שמשכנם בלב שכבר נמצאו וכבר היו גם בלא הדעת כנראה בעליל בגשמיות שאף מי שאין בו דעת כלל, ואפילו השור יש בו מציאות מדות לאהוב ולשנוא כידוע, אך הענין הוא כי המדות שבלב הן מדות טבעיים כמו בחי' חסד הוא עד"מ מי שהוא וותרן שמדת וותרנות זה הוא טבע המוטבעת בלבו וכן בהיפוך מדת הגבורה עד"מ מי שהוא כלי שהוא ג"כ בחי' טבע אצלו ובחי' חו"ג אלו לא נקרא מוחין כלל כי הרי המה בחי' מדות בלבד משא"כ מה שהדעת מתחלק לב' בחי' חו"ג היינו להיות התהוות המדות שכליים דהיינו שיהי' החסד ע"פ שכל שלפי שכלו יהולל איש שעפ"י השכל וההתבוננות תתעורר האהבה או היראה ולא אהוי"ר שבלב הטבעיים והן שנק' מוחין כי הם חו"ג שכליים כנ"ל והן נמשכים מן הדעת דוקא שהוא הגורם הולדת המדות מחו"ב משא"כ מחו"ב בלבד אין מקום להמשכות המדות כלל אף שבאמת מהן הן נולדים וכמ"ש בסש"ב פ"ג כי אף מי שהוא חכם ונבון בגדולת אא"ס ב"ה אם לא יקשר דעתו ויתקע מחשבתו בחוזק לא תוליד בנפשו יראה ואהבה אמיתית וע"כ הדעת הוא קיום המדות וחיותן שהוא כלול מחו"ג וז"ש ובדעת חדרים ימלאון בדעת דוקא מלאו חדרים להיות התהוות ד' מוחין שהם ד' חדרים ע"י שהוא מחלק לב' מוחין חו"ג משא"כ מחו"ב מצד עצמו לא הי' רק ב' מוחין כנ"ל שא"א להיות התהוות והמשכת המדות מחו"ב בלבד והנה מקום התהוות ב' מוחין חו"ג הנ"ל המתחלקים מן הדעת הוא בלב שהרי מ"מ הם מדות ומשכנם בלב אלא שהם מדות שכליים ע"י התפשטות הדעת בהם כנ"ל והו"ע ב' החללים שיש בלב חלל השמאלי מלא דם הוא בחי' מוח הגבורה שנחלק מהדעת וחלל הימני שהוא מלא רוח חיים היינו בחי' מוח החסד שנחלק מהדעת, משא"כ במוח שבראש אין שם רק ב' מוחין עדיין שהם חו"ב ולא שייך לומר שם בחי' חו"ג אפי' שכליים שהרי מ"מ הן מהות מדות ואין זה אלא בלב כנ"ל, (וגם בחי' הדעת אין שייך שם עדיין כי בחי' דעת זה הוא שמחבר השכל אל המדות ונק' דעת המתפשט כידוע ואין שייך במוח חו"ב עצמו כלל רק כשצ"ל ההמשכה בלב כו' ובחי' דעת המחבר חו"ב הוא בחי' דעת עליון שלמעלה מחו"ב והיא חיצוני' הכתר ואינו מכלל המוחין דחללי דגלגלתא כמו שחיצוני' הכתר אעפ"י שנמנה בי"ס אם אין נמנה הדעת מ"מ אינו בכלל מוחין אלא בחי' גלגלתא דמקיף על כל המוחין כו') והנה מציאות ל"ב נ"ח היינו כשכבר נחלק בלב לב' מוחין כנ"ל שאז יש ד' מוחין וכל מוח יש בו נתיבות שהם בחי' הוי' אדנ"י כנ"ל משא"כ בראש שאין שם רק ב' מוחין חו"ב אין שם רק י"ו בלבד שהם ב"פ הוי' אד' ולכן המצנפת שהיא על הראש ארכה י"ו אמה כנגד ב' מוחין חו"ב שהם בחי' ימין ושמאל שזה צ"ל

אפילו במוחין (רק שאינם בבחי' התפשטו' לחסד או לגבורה אלא ב' קוין סתם ימין ושמאל והם מקורות לחו"ג חכ' הוא מקור החסדים ובינה מקור הגבורה והיינו כשיומשכו בלב ע"י הדעת כנ"ל) ושכ"א יש בו ח' אורות הוי' אד' כנ"ל, אבל האבנט שהוא על הלב ארכו ל"ב אמה ששם בלב יש כל הל"ב נתיבות מן הד' מוחין כנ"ל ולכן היה חוגר האבנט על אצילי ידיו דוקא שהוא כנגד הלב ששם הוא שיש כל הל"ב נתיבות כנ"ל שע"ז נק' הלב כן לב דהיינו ל"ב נ' אורות כו' ושם דוקא היה צריך לחגור את האבנט להיות כי האבנט פעולתו לחבר את הבגד שלמטה הימנו עם הבשר שהוא התחברות המקיף אל הפנימי כנ"ל והכח הזה בו הוא לפי שהוא בחי' מקיף יותר עליון כנ"ל, ולכן צ"ל שיהי' בו כל הל"ב נתיבות חכמה שאז יוכל לחבר (משא"כ המצנפת שהוא רק מקיף של הפנימי כי הוא כנגד הראש לחממו כנ"ל די בי"ו אמה כו') והיינו כשהוא בין אצילי ידיו דוקא שהוא בחי' חו"ג ששם הוא שיש כל הל"ב נתיבות כנ"ל וגם שם צ"ל ההתחברות כו' ומ"ש באליהו ואזור עור אזור במתניו זה היה כשהלך בדרך שאז צריך לחגור מתניו והוא נק' אזור כענין אוזר ישראל בגבורה ולא נק' אבנט שהוא בין אצילי ידיו כנ"ל.

והנה להבין מעט יותר ענין התחברות המקיף עם הפנימי הנז"ל שהוא ע"י האבנט הוא כי הנה ידוע דאית חסד ואית חסד דהיינו שיש בחי' חסד שהוא בבחי' א"פ ונק' רב חסד והוא בחי' כה"ג ואית חסד שהוא בבחי' חסד מוגבל לגבי רב חסד הנ"ל והוא הנק' חסד עולם והוא בחי' כהן סתם והוא עד"מ בגשמיות יש מי שהוא חסדן בגבול ומדה שכח חסדו מספיק ליתן כך וכך ולא יותר ויש מי שהוא נדבן בעצם שיוכל להתנדב הרבה מאוד, וכן בדרך כלל יובן ב' השפעות שמלמעלה השפעת שבעוה"ז עושר ומזון וכיוצא בו הוא חסד מוגבל, אבל ההשפעות שבעולמות העליונים הוא חסד דא"ס כו', והנה בחי' רב חסד הבלתי מוגבל הוא למעלה מעלה מבחי' חסד עולם המוגבל אצלו וכדי שיתחברו יחד דהיינו שיהי' נמשך מכח החסד הבלתי מוגבל להאיר בכח החסד המוגבל אשר מצד עצמן אין ערוך ביניהם הוא ע"י המשכת מקיף היותר עליון שלמעלה גם מבחי' רב חסד הנ"ל כידוע שיש כמה מיני מקיפים זה למעלה מזה כו', ואז הוא מחברם יחד ועד"ז היה ענין האבנט לחבר הלבושים שהם המקיפים עם הגוף שהם פנימי' כנ"ל מקיפו ומחזירו כרך ע"ג כרך, הנה ידוע שיש ב' מיני בחי' בכללות ההשתלשלות עגולים ויושר עגולים היינו כגלדי בצלים שהעליון מקיף את התחתון מכל צדדיו כו', והוא עד"מ כשהאדם משיג בחכמתו ובהשכלתו איזה דבר חכמה שאותו דבר חכמה מותפס בשכלו ומוקף ממנו ושכלו מקיף עליו ותופסו מכל צד ופינה כו', וכן הרב המשפיע להתלמיד שהרב יודע ומכיר את שכל התלמיד ותופסו במחשבתו מראשו ועד סופו מכל צד ופינה וזה נק' מקיף ברוחניות שתופסו מראשו לסופו וכל עצמותו לקוח הוא בו כו', משא"כ התלמיד אינו מקיף את שכל הרב שהרי אינו משיגו ותופסו כולו רק מעט מזעיר ממנו מה שהבינוהו הרב בעצמו אבל הרב מבין כל מהות התלמיד ומקיפו כו', וכן בדרך כלל הוא ההפרש שבינינו שוכני מטה אצלו

יתי, כי הנה בו ית' כתיב המגביהי לשבת המשפילי לראות בשמים ובארץ לפי שהוא ית' מגביהי לשבת שהוא למעלה בערך מכל השתלשלות העולמות ע"כ הוא משפילי לראות בשמים ובארץ בשוה הגם ששמים רוחניים והארץ גשמי' כי בחי' השפלה זו היינו בבחי' מקיף שמקיף ותופס כולם כו', משא"כ אנחנו המקבלים ממנו ית' הרי אין תופסים רק מעט והוא הפעולות שממנו ית' הנראה לעינינו כו', וכמו"כ יובן בכללות ההשתלשלות ענין ההפרש בין עגולים ליושר שבחי' יושר הוא ההשתלשלות שבהמקבלים ממנו ית' בבחי' פנימיות בציור אדם ראש וידים כו', וכמ"ש האלקי' עשה את האדם ישר כו' ועגולים היינו בחי' המקיפים שמקיף וסובב על המקבל ותופסו מראשו לרגלו ויש כמה בחי' עגולים כגלדי בצלים זה למעלה מזה וכנז"ל שיש כמה מיני מקיפים זה למעלה מזה כו', והנה בגדי כה"ג שהם בחי' לבושי' ע"ג הגוף ושרשן מבחי' העגולים שהם בחי' מקיפים ע"ג הפנימי' הנקרא יושר כנ"ל לכן מקיפו וחוזר ומקיפו והיינו שסובבו ומקיפו על הגוף שהוא בחי' הפנימי' המוקף מהם כנ"ל (והו"ע ההוראה איך שגם ברוחניות הוא כמו"כ ששרשן מבחי' המקיפים שמגביהי לשבת ומשפילי לראות בשמים ובארץ כאחד וסובב כו', וגם מה שהאבנט והמצנפת הם כרך ע"ג כרך היינו משום שהמקיפים עצמן הם כגלדי בצלים זה מקיף לזה כנ"ל וגם שהם בבחי' נתיבות החכמה, הנה גם הל"ב נתי' כל נתיב הוא למעלה בערך מחבירו לפי שרשן אם מחכמה או מבינה וכן לפי השמות והאותיות דהוי' אד' ולהיות שהם בבחי' מקיף לכן כל אחד הוא כרך ע"ג כרך כנ"ל, והנה ע"י יוהכ"פ נעשה אח"כ סוכות. כי הנה נז"ל דעיקר ענין מצות סוכה הוא זכר לענני הכבוד שהקיפו את ישראל במדבר וכמ"ש למען ידעו דורותיכם כי בסוכות הושבתי את בני ישראל כו', ובחי' ענגים אלו הם ענין אחד עם בחי' העשן העולה מן הקטורת שמקטיר הכה"ג ביוהכ"פ, אלא שזהו מלמטה למעלה וזהו מלמעלה למטה, אבל מ"מ המשכת וירידות העננים בסוכות מלמעלה למטה הוא ע"י העלאת העשן דקטורת ביוהכ"פ מלמטה למעלה, והענין כי פי' ענן היינו עשן כדאשכחן גבי קטורת שנאמר ענן הקטורת וקאי על העשן העולה כו', והנה הקטורת היה מי"א סממנים הצרי והציפורן והחלבנה והלבונה כו', שהם כנגד י"א ארורים שהם י"א ניצוצי' דקדושה המחי' את הקליפות עשר מהם מובלעים בתוך הקליפות שהטוב הוא מעורב עם הרע ואחת מהם הוא בבחי' מקיף עליהם, והנה שרשם הוא מבחי' עולם התוהו שהו"ע המלכים אשר מלכו לפני מלוך מלך רק שמתו ונפלו למטה מטה להיות מובלעים בקליפות ומעורבים טו"ר וענין הקטורת להעלות עשן מהם היינו להעלות בחי' החיות דקדושה שמעולם התוהו אשר בהם עד"מ בעשן גשמי העולה משריפת עץ שהנה סיבת העשן הוא העלאת ג' יסודות אש רוח מים המורכבים ומעורבים עם גשם חומר העץ שהוא בחי' יסוד העפר שבו שכל דבר מורכב מד' יסודות הללו והן מורכבים ומובלעים זמ"ז וע"י השריפה מתפרדים הג' יסודות הנ"ל מן יסוד העפר שהוא גשם החומר והוא האפר הנשאר אחר השריפה, ובדרך פרט עיקר העשן הוא מיסוד המים שבעץ כנראה בעליל שעץ לחה מעלה

עשן יותר מן עץ יבשה, משא"כ הרוח הוא רוחני וכן האש ואין מהם ענין כ"כ שהוא גשמי לגביהם ויסוד העפר הוא חומר הפשוט של העץ ונשאר גם אחר השריפה אלא בחי' המים שהוא החיות והלחלוחית של העץ הבא בו בבחי' הרכבה הוא שמתפרד ועולה ע"י השריפה וממנו הוא שנעשה העשן, וכמו"כ יובן עד"ז בהעלאת עשן הקטורת מי"א סממנים שהסממנים עצמן שלמטה נלקחו מעשר כתרין דמסאבותא כנ"ל רק שבתוכם הם י"א ניצוצות דתוהו כנ"ל, והם מורכבים ומובלעים זע"ז הטוב עם הרע וכשהי' כה"ג מקטיר הקטורת ביוהכ"פ ומעלה עשן היינו שהיה מעלה חיות דתוהו הנ"ל שבהם להיות עולה ומתפרד מגשם הסממנים הנשאר אחר השריפה שהוא בחי' עצם הקליפות כו', וחיות זה דתוהו הוא שעולה בבחי' עשן כנ"ל במשל שעיקר העשן הוא מיסוד המים שבעץ שהלחלוחית שבו עולה ונעשה ממנו עשן, וכך הוא בענין הסממנים שבחי' העשן העולה אחר השריפה הוא בחי' הלחלוחית והחיות דעולם התוהו אשר היה מובלע בקליפות שמתפרד מן האפר שהוא עצם הקליפות ועולה למעלה וזהו העשן, ולכך היה צ"ל הכה"ג מלובש בבגדי לבן וליכנס לפני ולפנים כשמקטיר הקטורת ביוהכ"פ שאז הוא שיכול להעלות העשן כנ"ל, וגם היה נוטל מחתת וחותה בה גחלי אש מעל המזבח דוקא שנאמר מעל המזבח מלפני ה' וצובר את הקטורת מידו על גחלים אלו דוקא משא"כ אם הביא גחלים אחרים פסול כי ענין גחלים אלו היינו בחי' גבורות ממותקות כנודע בענין שני גזרי עצים שהיו צריכים שיביאם כה"ג בכל יום אף שיש עצים מאתמול כדי להמתיק הגבורות בכל יום שהכהן איש החסד כשהוא מבער עצים כשהוא בבגדים דוקא ממתיק הגבורות ומאותן גחלים חותה במחתה ועליהם מניח הקטורת כשהוא בבגדי לבן ואז ע"י שריפה זו מתפרד חיות דתוהו שבי"א סממנים הנ"ל, ועולה מלמטה למעלה, וזהו העשן היוצא ונפרד מן האפר כנ"ל ועל עשן זה הוא שנאמר כי בענן אראה על הכפורת אראה ממש מהו"ע ית' נראה ומתגלה בעשן זה שהוא הנק' ענן כנ"ל, ולפי ששרשו מעולם התוהו ששם הוא גילוי עצמותו ית' שהאורות מופשטים בלא הכלים משא"כ בתיקון התלבשות אורות בכלים מכלים שונים וביאור הענין הוא עפמ"ש במ"א ע"פ כמראה הקשת אשר יהי' בענן כו' וכתיב את קשתי נתתי בענן דוקא כי יש או"י ואו"ח או"י הולך ומתקצר לפי שהוא בבחי' השתלשלות עו"ע בצמצומים שונים לפי צמצום כלי המקבלים בזה אחר זה אבל או"ח שמלמטה למעלה הולך ומתרחב שהרי כל שעולה למעלה שם הוא בהתרחבות יותר, אמנם עיקר סיבת עליתו למעלה בעילוי אחר עילוי הוא מחמת שנעשה או"ח שאז עולה עד למעלה מעלה כמשל הכאת העץ על הכותל אף שהוא מכח היד הנה בסוף ההכאה כשמגיע לכותל והכותל מעכב ונעשה או"ח אזי חוזר לקדמותו כו', וכמו"כ הענין הוא בחי' או"ח כי אד יעלה מן הארץ מחמת זריחת השמש על הארץ שהא בתוקף יותר סמוך לארץ מבאמצע אויר השמים לפי שהחום עולה בבחי' או"ח מחמת שהארץ מעכב ואז כח החום גדול להעלות האד ומזה נעשו העננים, וכך הוא ברוחניות ענין העננים שהן ניצוצות דתהו שעולים מן הארץ ע"י זריחת השמש בחי' שם מ"ה

בהם וכשמסתיים ההתפשטות מפני שהקליפות מעכבים אז ההארה בבחי' או"ת ולכן כחה גדול להעלות הניצוצות ועולים ג"כ בבחי' או"ח ואז כחם גדול להעלות מלמטה למעלה עד עצמיות אוא"ס ב"ה ממש כנ"ל שהולך ומתרחב כו', ולכן את קשתי נתתי בענן וכמראה הקשת כו', שהקשת הוא ג"כ בחי' או"ח מזריחת השמש על הענן שאין מקום להתפשט יותר ואז נראה שם גוון עצמיות אור השמש מחמת האו"ת וד"ל, ולכן בענן דוקא אראה מהו"ע ית' לפי שהאו"ח עולה מעלה מעלה עד בחי' עצמיות א"ס, אמנם עוד טעם לזה הוא לפי שעי"ז או"ח מעורר ג"כ ההמשכה למעלה מבחי' מקיפים דאו"ח שעם היות שנמשכים מלמעלה למטה ומתלבשים בענן הנ"ל הם ג"כ הולכים ומתרחבים כמו שענן הולך ומתרחב מלמטה למעלה כנ"ל, עד שעצמיותם מתגלה משא"כ כשההמשכה מבחי' או"י אין התגלות בחי' עצמיות רק ע"י צמצום כו', אבל מבחי' או"ח כשהוא ראשיתך מצער אזי אחריתך ישגא מאד שהולך ומתרחב וכמו שהיה במ"ת שנאמר קול השופר הולך וחזק מאד אף שהגילוי היה מלמעלה למטה מ"מ הי' בשופר שתחלה מיצר ואח"כ מרחיב כו', והוא ענין תיקון ואמת שהוא גילוי עצמיות א"ס ממש שלא ע"י שערות והיינו ע"י שמתחלה הוא במיצר ואח"כ מתרחב עד שנתגלה עצמותו כמשל הארת פנים שמתחלה נראה רק נקודה בלבד ואח"כ מתפשט בכל הפנים ועכ"פ כ"ז הוא ע"י ענן דוקא שעולה באו"ח ממטה למעלה שעי"ז אראה מהו"ע ית' ולא בצמצומים וד"ל) ולכן הקטורת מכפר לפי שעשן הוא התגלות מהו"ע ית' שמשם מקור הסליחה והמחילה וגם לפי שעי"ז נלקח החיות מהקליפות שנעשו ע"י העוונות שהעשן העולה הוא החיות היוצא מהם כנ"ל, והרע בעצמו אין לו קיום כידוע והנה מבחי' ענן הקטורת הנ"ל הוא שנעשה אח"כ בחי' סוכות שהו"ע המשכת העננים הללו, וכמ"ש וסוכה תהי' לצל יומם שנעשה בחי' צל מחמת העננים הבאים ונמשכים מלמעלה למטה, והו"ע ענני כבוד שבמדבר שהקיפו את ישראל לצל להגן מן החמה כו' ובאים ונמשכים מהעלאת העשן ביוהכ"פ מלמטה למעלה שעי"ז חוזרים ונמשכים מלמעלה בסוכות כו' ולכן סוכה שחמתה מרובה מצילתה פסולה אלא צ"ל צלתה מרובה מחמתה כענין שהי' ענני כבוד במדבר כו', ואעפ"כ צ"ל שלא תהא מעובה ביותר אלא שיהיו מעט נקבים עד שיהי' הכוכבים נראים מתוכה, ולהבין זה גם ביאור ענין העננים דסוכות הנ"ל שהם בבחי' ההמשכה מלמעלה למטה, הנה עד"מ למטה החמה נראית לעינינו גדולה הרבה יותר מן הכוכבים שהכוכבים אינם רק כנקודה קטנה והחמה יש לה שטח גדול כו', ואמנם באמת ידוע שיש כוכבים שהם גדולים יותר מן החמה אך הסיבה מה שנראים קטנים כ"כ ממנה הוא לפי שהם קבועים למעלה בגובה יותר מן החמה ורחוקים מן הארץ יותר מריחוק החמה מהארץ כי החמה עומדת בגלגל הרביעי והכוכבים בגלגל השמיני ולכן החמה נראית בשטח גדול יותר מהם כי לעוצם ריחוקם ממנה יותר מריחוק החמה אין אנו יכולים לראותם כמו החמה רק כנקודה בלבד, והנה כמו"כ יובן למעלה בבחי' חמה וכוכבים שלמעלה הגם שאין שם מקום ושטח כמו בגשמיות ח"ו אלא שהענין ברוחניות שבחי' הכוכבים בעצם מציאותן הם גבוה מאד נעלה

על בחי' החמה ואעפ"כ לגבי המקבלים הנה אור ושפע החמה הוא גדול יותר מאור הכוכבים, אבל הענין כי היא הנותנת שלהיות בחי' ומדריגת החמה למטה במדריגה לכן יכולה להתגלות בגודל יותר מהכוכבים לפי שיש כח בבריות לסבול ולהכיל אורה, משא"כ הכוכבים שהם מבחי' ומדריגה גבוה מאד נעלה א"א להם להתגלות ולהאיר כמו החמה כי אין בכח בנבראים כלל לסבול ולהכיל הגילוי הזה אלא מתגלה מעט מזעיר ובצמצום הרבה יותר מהחמה רק כנקודה בלבד כמו עד"מ בגשמיות שגם בחמה עצמה א"א רק לסבול אורה וזיווה אבל לא גוף כדור השמש שלא יוכל ליתן עינו למעלה ולהסתכל נגד כדור השמש כי העין כהה מהביט עליו ואף גם האור אינו נסבל כ"א ע"י נרתק כו', וכמו"כ בבחי' חמה העליונה יש בחי' נרתק והוא בחי' שם אלקים שהוא מגן לשם הוי' ואז יש כח בנבראים לסבול אורו וזיוו המאיר מהם ואמנם מה שגם ע"י הנרתק יכולים להכיל אור החמה הוא לפי שאין מעלתה גדולה כ"כ משא"כ בכוכבים שלהיותם מבחי' גבוה מאד אזי גם ע"י הסתרים והעלמות א"א לסבול אורן כשיאיר כמו החמה אלא רק כנקודה בלבד, והנה בכל השנה מקבלים ישראל ההארה מלמעלה מבחי' חמה והוא מבחי' מדות דז"א שנק' הוי' ונק' שמש שמאירים בבי"ע ע"י המגן והנרתק הוא בחי' שם אלקים כו', אבל בסוכות נמשך הארה מבחי' עליונה יותר והוא מבחי' הכוכבים ולכן סוכה שחמתה מרובה מצילתה פסולה אלא צ"ל צל מסוככת עד שתהא צילתה מרובה מחמתה דק שיהי' כוכבים נראים מתוך הסכך כו' והוא כענין שהי' ישראל במדבר שהקיפם ענני כבוד להגן עליהם מפני השרב והשמש כו' להיות שהם היו מקבלים הארה אז למעלה מן בחי' ההארה שמבחי' חמה המאירה תמיד ואותה הארה צ"ל ע"י ענן דוקא, והענין כידוע המאמר בזהר בסדר הרקיעים שהם ז' במספר ואח"כ רקיע תמינאה דביה קבועים כוכביא ומזליא והוא עליון מכל ז' רקיעים הנ"ל, ומבחי' רקיע הזה הוא שנמשכו הענני כבוד שהיו מקיפים לישראל אז שבאמצעותם היה זורחת הארה מבחי' הכוכבים ומגינים הם מפני החמה שלמטה מהם ברקיע הרביעי כנ"ל, והנה ירידת והמשכות העננים האלו אז ממעלה למטה להקיף עליהם כו', הוא ג"כ ע"י הקטורת שהיו מקטירים אז במדבר שהיה עולה עשן שנקרא בשם ענן ממטה למעלה ומזה נמשך אח"כ העננים מלמטה ועי"ד הנ"ל בקביעות הסוכות אחר יוהכ"פ וז"ש מי זאת עולה מן המדבר ונת"ל דבחי' ענן זה מבחי' יסוד המים שבי"א סממני הקטורת דהיינו בחי' החיות שמעולם התוהו שנתערב בהם שכעת הוא מתפרד ועולה בבחי' עשן ועולה עד שרשו למעלה שהוא בחי' שם ס"ג דבינה שמשם הוא שורש שם ב"ן שנפל בשבירה וז"ש מי זאת עולה פי' בחי' מי הוא בחי' בינה עולה מן המדבר כתמרת עשן כו', ולכן ע"י העלאה זו נמשכו וירדו אח"כ הענני כבוד הנ"ל מלמעלה למטה שהם ג"כ ענן בחי' עשן שהם ברקיע השמיני שהוא בחי' בינה והוא למעלה מאור החמה שהוא ז"א, אלא כוכביא ומזליא קבועין תמן שע"י עננים אלו נמשך ומאיר הארה עליונה מאד רק שא"א להתגלות רק בדרך צמצום מאד כנקודה הנ"ל, וכמו"כ עתה הוא בחי' סוכות כי הנה ביוהכ"פ ע"י הקטורת בבגדי לבן נעשה

בחי' עשן זה שהוא מבחי' רקיע הח' שהוא למעלה מההארה שבכל השנה שהוא מן החמה שברקיע הרביעי ולכן אין בו אכילה ושתיה כי הוא מעין עוה"ב שאין בו אכילה ושתי' אלא צדיקים יושבין ונהנין מזיו כו' אלא שבו"ז הוא בבחי' העלאה מלמטה למעלה, ואח"כ נעשה מזה בחי' סוכות שהוא בחי' ירידות הענגים הנ"ל שמרקיע השמיני והמשכתן למטה בבחי' צל ומקיף שהם צל ומכסה מ"מ צ"ל בו נקבים קטנים שיהי' כוכבים נראים מתוכו כי הרי תמן כוכביא ומזלייא קבועים רק שהם עליונים מאד במדריגה ולכן א"א להם להתגלות כמו שהם רק בבחי' נקודה בלבד והיינו על ידי שמאירים דרך הרקיע והענן שהוא מסתיר ומכסה כל עצמותן רק מעט מזעיר הוא מגלה והוא שכוכבים נראי' מתוכו ואינו מסתיר לגמרי וכך הי' ג"כ בענני כבוד שבמדבר שהם היו ג"כ לאור יום אף כי הם מכסה ומסתיר אלא הענין שהם מבחי' רקיע הח' שהם מסתירים ומכסים כוכביא ומזליא שבהם שזולתי ההעלם לא הי' אפשר לראותם כלל כנ"ל באריכות שלהיותם עליונים מאד במדריגה א"א להכיל ולסבול אור החמה כו' אלא רק בבחי' נקודה בלבד וסיבת התראותן בבחי' נקודה בלבד הוא להיותם ברקיע הח' שמסתיר ומכסה עליהם (ולמטה הוא מחמת ריחוק המקום שרחוק הרקיע מאתם ולמעלה שאין שם מקום גשמי ח"ו היינו שהוא בחי' ענן ומכסה כנ"ל ומסתיר את הכוכבים) רק שאינו מסתיר לגמרי אלא מגלה מעט כמו שנראים הכוכבים בבחי' נקודה ואף שהוא רק בבחי' נקודה הוא למעלה מבחי' אור החמה המאיר בגילוי כנ"ל ולכן סוכה שחמתה מרובה פסולה כו' (אף כי למטה גם שנראה החמה מ"מ נראים גם כוכבים זהו בגשמיות שעם היות הכוכבים ברקיע הח' מאירים על הארץ וכן החמה מרקיע הד' משא"כ ברוחניות שבבחי' עליות המדריגות שכשהוא עולה לקבל מבחי' הכוכבים שאורם רוחני ונעלים הרבה מאור החמה וא"כ פשיטא שאינו אז מקבל מבחי' אור החמה, ועד"ז היה הענני כבוד בגשמיות מגינים מפני החמה מפני שהם בחי' ענן והסתר שעי"ז דוקא מתגלה הארת הכוכבים וכן כל סוכה שהוא זכר לענני כבוד דהיינו דוגמא כמו שהוא למעלה שלכן המצות נק' עדות הוי' צ"ל כמו"כ שאם חמתה מרובה פסולה שאינה כמו בחי' ענני כבוד הנ"ל ולכן צ"ל דבר שאינו מקבל טומאה ושיהי' גידולו מן הקרקע וד"ל.

ויעש אלקים את שני המאורות הגדולים את המה"ג לממשלת היום ואת המאור הקטון לממשלת הלילה ואת הכוכבים. וצ"ל מאחר שהכוכבים הן למעלה מהחמה מפני מה אינם מאירים אלא בלילה אך הענין דהנה ידוע המאמר יוצר אור ובורא חושך נז' גבי אור יצירה וגבי חושך בריאה והרי הבריאה למעלה מהיצירה, והענין כי חג"ת מקנן ביצירה וחב"ד בבריאה ולהיות כי חג"ת הם בחי' מדות ויכולים להיות נתפסים בעולמות כי המדות הם קטנים בערך מחב"ד שלכן נק' בשם מדות שיש להם מדה וגבול ולכן בחי' היצירה שבו הם מקננים נק' אור כי הרי הארה המאירה בו היא מאירה בגילוי משא"כ בבריאה שבו מקננים חב"ד כידוע דאימא מקננא בבריאה והיא עליונה מאד במדריגה וא"א לה להתגלות כולה כמו שמתגלים המדות לכן נק' הבריאה חושך ומ"מ הוא למעלה מהיצירה (כי

אף שמועטת היא ההארה ואינה מאירה כ"כ כמו האור שלמטה הימנו כשהוא בגילוי מ"מ מצד עצמו הוא למעלה בערך ממנו) וכן הוא ההפרש בין משנה לתלמוד שהמשנה ביצי' ונק' אור כי הם כולם הלכות פסוקות וברורים כשמש כו', והיינו לפי שהם מבחי' מדות כשר פסול טמא טהור כו', אף שיש בהם שכל וטעם היינו מחוץ דמדות משא"כ התלמוד שהוא בבריאה נאמר עליו במחשכים הושבני לפי שבו בחי' חב"ד שהם רק טעמים לבד וחב"ד אין מאירים בגילוי כ"כ רק ע"י העלם והסתר והו"ע הפלפול בקושיות ותירוצים שמסתיר אמיתית הטעם ומה שע"י הפלפול הוא מוציא לאור איזה דין היינו כמשל אור הכוכבים הנ"ל שהוא נקודה בלבד המאירה מתוך החושך שהוא הענן וכנ"ל, כי הנה הכוכבים הם מאירים בבריאה וחמה ביצירה כידוע בפי' הללו את ה' כו', שמש וירח שהם יצירה ועשי' ואח"כ כל כוכבי אור בבריאה וכנ"ל שחג"ת מקנן ביצירה והוא בחי' שמש כידוע והוא מאירה בגילוי שהרי חג"ת מאירים בגילוי שלא ע"י המסתיר כנ"ל, משא"כ הכוכבים המאירים בבריאה מאירים ע"י העלם והסתר עצמותן כי בינה מקננא בבריאה והוא בחי' רקיע השמיני דתמן כוכביא ומזליא קבועין והרקיע הנ"ל הוא ענן המסתיר כל עצמותו שלא יהי' בגילוי רק מעט כנקודה בלבד ולכן כוכבים מושלים בלילה שהוא בבחי' בריאה הנק' חושך וגם נאמר את המאור הקטן שהוא המל' הנק' לבנה ואת הכוכבים ששניהם מושלים ביחד כי שורש ב"ן בס"ג כנ"ל וכמ"ש כאמה בתה כו', וכן הכוכבים מושלים בלילה עם הלבנה אף שהם בגשמיות גדולים גם מן החמה כנ"ל הנה צריך להבין שהרי נאמר כי בענן אראה כו' שבענן שורה מהו"ע ית' ואיך נאמר שהוא מסתיר אבל הענין היא הנותנת כי באמת מהו"ע שורה בענן דוקא וגם הוא המסתיר שלא יהי' כן גילוי הארה ממש להמקבלים שלא יוכלו להכיל, וז"ש ומשה נגש אל הערפל וכן ויתייצב עמו בענן ויקרא כו' שכל גילוי אלקות הי' בענן כי אז יוכלו להכיל גילוי עצמותו ית' כשמאיר ע"י ענן שהוא מסתיר להיות הגילוי בצמצום כפי כוחם שאת משא"כ אם הי' מאיר כמו שהי' בגילוי כו' (וכנ"ל בענין הכוכבים שהם קבועי' ברקיע הח' ואז יכולים להראות כנקודה וא"כ ברקיע הח' עצמה הם קבועים ונמצאים שם, ולמעלה היינו בחי' בינה דתמן כוכביא ומזליהו קבועין רק שאעפ"כ רקיע זה מסתיר הוא לגבי שלמטה הימנו שיהי' הגילוי רק במיעוט ועד"ז הוא בענן ענן הקטורת הנ"ל ששרשו מתוהו ושורה בו עצמות אלקות ממש רק שהוא בחי' ענן והעלם לגבי המקבלים שיהי' הגילוי רק בצמצום כו') ועד"ז הוא ענן סכך דסוכות שהוא בחי' צל ומכסה מלמעלה שלא יתגלה כן למטה, אבל באמת בסכך עצמו הוא השראת המקיפים רק שאינם מתלבשים למטה כ"א בצמצום ע"י נקבי הסכך שהוא מה שהמקיף מאיר בפנימי' כו' ע"ד הנ"ל בענין הכוכבים. ולפי"ז יובן מה שלפעמים מצינו שבענן הי' גילוי אלקות כו', בענין ומשה נגש אל הערפל וכן ויתיצב בענן כו', ופעמים מצינו בהיפוך כמארז"ל קשה יומא דעיבה כיומא דדיגא וגם מצינו יותר מזה מ"ש ביחזקאל וענן גדול ואש מתלקחת שהוא מבחי' ג"ק הטמאים לגמרי כידוע, אך הענין שיש ב' מיני העלמות א' שמכסה

ומגלה מעט כענן הענן דסוכות וכן הערפל דמשה והב' שמעלים לגמרי והוא בחי' הענן דקליפות והיינו שהענן עצמו הוא קליפה ומסתיר שלא יהי' השפע נמשכת עוד כענן לבוש שק עב המסתיר ומעלים לגמרי אור השמש, וכענין כתנות עור בעי"ן וזהו בחי' קליפות קודם הבירור אמנם בתורתו של ר"מ כתוב כתנות אור באלף שהוא בחי' ענן דק שהאור מאיר מתחתיו דהיינו בחי' ניצוצי תוהו לאחר הבירור וזהו"ע עשן דקטורת שנק' ענן כו', אמנם עיקר ענין ענן הנ"ל דסוכות שנתהוו מעשן הנ"ל הוא למעלה גם מבחי' זו כי הוא רק העלם לגבי המקבלים אבל בו בעצמו מאיר האור ושורה בו וגם לגבי המקבלים הוא שורה רק במועט והוא בחי' ענן דקדושה ממש והוא למעלה מבחי' אור שלמטה כי בו שורה מהו"ע ית' וז"ש שהכתר נק' חשך כמ"ש ישת חשך סתרו וכתי' ה' צילך כו', והוא בחי צל ומקיף והעלם לגבי עולמות שלמטה ובו עצמו שורה א"ס ועד"ז הו"ע עשן דקטורת שהוא בחי' חיות דתוהו שלפני האצי' כו', משא"כ מה שהקליפות נק' חושך וצלמות שהן עצמן מעלמין ואין האור שורה בתוך הענן, ובזה יובן מארז"ל ע"פ הללו כל כוכבי אור דאור של כוכבים נק' אור אעפ"י שכוכבים בבריאה ובריאה נק' חושך משום שיש ענן מסתיר כנ"ל אבל מ"מ הרי מגלה מעט כנ"ל, ואינו חושך גמור וד"ל, וכעין זה הסכך שיש בו נקבים כו' אמנם אפשר שגם בקדושה יש ענן שמסתיר לגמרי והו"ע המקיף שאינו מאיר כלל בפנימי' מ"מ קדושה היא עצמה שבו שורה אלקות רק שההעלם לגבי המקבלים משא"כ ענן דקליפה שהוא כמשל לבוש שק שאין מניח את האור לעבור גם בתוכו כו', ואפשר שמזה הטעם סוכה המעובה אעפ"י שאין כוכבים נראים כשירה כי מ"מ מקיפים דקדושה הוא שעצמי' מדבר שאינו מקבל טומאה ואינו מחובר לקרקע רק שאין המקיף מאיר בפנימי' ואינו שייך לענן דקליפות המסתיר לגמרי שהוא עצמו קליפה אלא לכתחלה צריך שיהי' כוכבים נראים מתוכו שיהי' מקיף מאיר בפנימי' וד"ל.

להבין ענין צמצום ומקו"פ כו', ועיקר הפירוש בענין אא"ס וכו'. והנה כתיב וידעת היום והשבות אל לבבך כו' אין הדעת אלא בנה"א בלבד להכיר את בוראה כו' (כי הקליפות אין להם רק ב' מוחין חו"ב אבל מוח הדעת אין להם וזהו גם בלא דעת נפש לא טוב, והיינו להיות כי פי' דעת לשון התחברות כמו והאדם ידע, וכמו נודעתי, והיינו כי דעת עליון הוא המחבר החכ' שהיא אין עם הבינה שנק' יש להיות ביטול היש לאין וד"ת הוא המחבר את השכל עם המדות שבנפש שמה שיודע גדולת ה' יגע ללבו להפך מדותיו להיות סו"מ וע"ט, וזהו אם אין בינה אין דעת בינה זהו מה שמבין בשכלו, ודעת מה שנגע הדבר אליו וע"כ הקליפות אף שיש להם חו"ב בגדולת ה' עכ"ז כיון שהוא יש ודבר נפרד א"כ אין לו דעת ולכן הנה"ב שהוא מק"נ אין לה הדעת, ועמ"ש בתו"א בד"ה ואלה המשפטי' בענין

וזרעתי כו' וזרע בהמה ועמ"ש בענין ויקחו אליך פרה כו', וזהו שהקטן אין לו דעת אף שהוא נבון כו') וע"י הדעת הזה יוליד אהוי"ר והיינו כי הוי' הוא אלקי' כידוע דיראה נמשך מבחי' אלקים ומלך עולם ואה' נמשכת מבחי' הוי' סובב"ע כו' והנה כתיב אך בצלם יתהלך איש תלי' ל"ט ז' (ות"י ברם בדיוקנא דה' יתהלך גברא, והרמב"ם במ"נ בתחלתו פ"א פי' אמנם צלם נופל על הצורה הטבעית כו', אשר בו נתעצם הדבר והיה מה שהוא כו' אשר הענין ההוא באדם הוא אשר בעבורו תהי' ההשגה האנושית עכ"ל, וא"כ פי' בצלם היינו נפש השכלית) והנה פי' איש הוא הנה"א והוא מתהלך בגופו הנה"ב ע"י לבוש הצלם דהיינו שהנה"א מתלבשת בלבוש צלם דנוגה ועל ידה יש לה התחברות בנה"ב (ר"ל הנה"ב הוא הנפש החיונית והוא מקבלת מנה"א ע"י הנפש השכלית שמק"נ ושרשה מפני אדם שבמרכבה משא"כ בנה"ב שרשה מפ"ש שבמרכבה כמ"ש בד"ה זאת חנוכת המזבח, ועמ"ש בד"ה אם בחקתי ובד"ה אז ישיר ישראל, ובד"ה המגביהי לשבת) וכמ"ש בע"ח שער כ"ה פ"א דצלם זה הוא מבחי' ק"נ המעורב טו"ר ויש בו טוב בהעלם ושרשו גבוה מאד נעלה גם מן הנה"א כי הוא נפל מבחי' התהו שלפני מלוך מלך לבנ"י כו' כידוע דרפ"ח ניצוצין נפלו בנוגה והצלם הזה מבחי' רפ"ח ניצוצין דקדושה יש בו והנה"א מבררה בב' ענינים הא' להפריד ממנה הרע ע"י שס"ה ל"ת והב' להעלות ממנה הטוב לה' כעולה וכקרבן והוא בחי' מעשה המצות להיות רמ"ח אברים כו' וכן המצות אינן רק בעשי' גשמיות דנוגה זה המעורב טו"ר כו', ואמנם המצות בלתי אהוי"ר הרי הם כמו העוף בלתי כנפיים שלא יוכל לפרוח כמ"כ אהוי"ר נק' גדפין לארמא כו' דהיינו להגביה למעלה את כל המצות מעשיות שלא ישארו למטה בנוגה מאחר שהם בעשי' גשמיות וכו', והנה ידוע דבכל נה"א מישראל בעצמה א"צ תיקון ולא ירדה בגוף רק לברר צלם זה דנוגה ע"י מעשה המצות ובאהוי"ר (וע' מזה בת"א פ' חיי שרה בב"י אדמ"ו נ"ע) ולכך צריך האדם לבוא בכמה גלגולים עד שיוכל לקיים כל המצות כמו אם הוא ישראל יתגלגל להיות כהן ויהי' כה"ג לקיים גם מצות כה"ג וכו' וכדומה לזה צריך להתגלגל כמה פעמים בכדי שיתקויים בו כל המצות מלבד מצות מלך ישראל לא יצטרך כל אדם להתגלגל בשביל זה וזהו וידעת היום ע"י הדעת, דנה"א המולדת אהוי"ר ומעלה את בחי' המעשה דמצות ובזה הנערה באה אל המלך פי' הנה"א כאשר תבא למעלה בצלם דנוגה הנברר על ידו הרי אז תוכל הנפש לעלות במדריגה היותר נעלה מסיבות הלבוש דצלם שלה יותר מסיבות מעלת עצמותה והטעם הוא לפי שהצלם הזה גבוה ממנה בשרשו כמו שהי' קודם השבירה לפני מלך מלך כו'.

(קיצור ענין וידעת היום כי הדעת רק בנה"א אבל בנה"ב הוא נפש בלא דעת וע"י הדעת מוליד אהוי"ר מב' השמות הוי' הוא האלקי' וע"י האהוי"ר מעלה את המצות שהן לברר נפש השכלית שעז"נ בצלם יתהלך איש שיש בה רמ"ח אברים ושס"ה גידין והם מתבררים ע"י רמ"ח מ"ע ושס"ה ל"ת וצלם זה שרשו גבוה מנה"א ע"כ ע"י בירור זה מתעלה הנה"א, ובזה באה).

ב) **ועתה** יש להבין בענין האה' שנולדה מן הדעת כו' דהיינו כמ"ש בכל נפשך אפילו נוטל את נפשך כידוע הלא זהו נגד טבע אה' דהנה טבע מדות האה' אינו אלא הדיבוק וההתחברות של דבר הנאהב שיבא ויגיע אליו דוקא וישיגנו ולא כאשר יתרחק ממנו (וכמ"ש הרמב"ם פ"ב מהיסוה"ת ה"ב בענין אה' בשעה שיתבונן כו' ומתאוה תאוה גדולה לידע השם כו', ובהפי' שם משל גשמי כמו שיראה האדם בית נאה ומשובח מיד תתאוה נפשו להדבק בו ולגעת אליו) וכאשר האהבה אלקי' הי' עד"ז דהיינו שישיג אלקות עד שישכון בלבבו ה"ז כמו שהשיג את האהוב כו' שזהו עיקר מדת האהבה, אבל אהבת בכל נפשך אפילו נוטל את נפשך ה"ז היפוך מדות האה' שהרי זהו בחי' היציאה מגופו ולא לחפוץ לעצמו דבר מה כלל כו', וידוע דגם האהבה האלקי' הנה הוא דוגמת אה' הטבעית ממש מאחר שמשכנה בלב הגשמי' ועליו נאמר ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך (וא"כ איך יבוא לאה' זו דאפי' נוטל את נפשך וע' בח"ה שער האהבה פ"ד כי שהוא למעלה מן היכולת הבשרית ואינה באה כ"א באומץ ועזר אלקי כו', אך הרי הכתוב מצוה ומזהיר על אהבה זו ג"כ) אך הענין יובן עפ"י הקדמה הידוע ע"פ כי אל דיעות ה' ולו נתכנו עלילות בש"א סי' ב' ג' (ועיין מזה ברבות משפטים פ"ל דקמ"ז ע"א ובזח"ג האזינו דרצ"א סע"א ודרצ"ב סע"ב, ויש בזה כתיב וקרי הכתיב ולא באלף והקרי ולו בוי"ו, ופי' בזהר שם ולא באלף קאי על ע"ק ולו בוי"ו היינו ז"א כו' ועיין כה"ג בזח"א ס"פ וירא דק"כ ע"ב ע"פ בכל צרתם לו צר וע"פ הוא עשנו ולו אנחנו) והענין כי ב' דיעות יש (ד"ע וד"ת כמ"ש האריז"ל) הא' דיעה עליונה איך שהוא מלמעלמ"ט שהמשפיע נק' יש באמת והמקבל נק' אין דכלא חשיב באמת, והב' דיעה של המקבלים דהמקבל הוא היש והמשפיע נק' אין מפני בחי' העלם והסתר כו' כמ"ש במ"א (בת"א פ' יתרו סד"ה משה ידבר ובפ' ראה סד"ה כי תשמע גבי לעשות הישר ובד"ה ביום השמע"צ גבי תתן אמת ליעקב) וביאור הדברים ידוע שבאמת הרוחניות הוא היפוך הגשמיות עד שכל שהוא רוחני יותר יותר נק' בשם יש כו' (ועמ"ש מזה בביאור ע"פ יונתי בחגוי כו' בפי' כי לא מחשבותי מחשבותיכם) דהנה מבשרי אחזה שאנו רואים בחוש עוצם ביטול הגשמיות לגבי הרוחניות עד שכלא וכאין הוא חשוב ממש שכאשר האדם הוא בכעס ורוגז בהתפעלות שבלב הרוחני' הנה תומ"י יתפעלו תנועות האברים הגשמי מבלתי צריכי' להכנה כלל מדעת האדם ורצונו אלא בפתע פתאום בלא דעת הנפש יתפעלו החושים הגשמיים וכן להיפוך אנו רואים כאשר ישמח האדם בלב בשמחה רוחניות הנה תומ"י יצהבו פניו בתנועות שמחה גשמיות בכל אבריו עד שמכל זה הוראה על עוצם בחי' ביטול תנועה הגשמיית לגבי התפשטות הרוחניות ממש כסוס לגבי הרוכבו כו' (ועד"ז ביטול הדיבור לגבי המחשבה והמחשבה לגבי המדות ולגבי השכל כמ"ש במ"א בד"ה להבין ענין ראי' ושמיעה בעבודת ה' נמצא אף שהמחשבה הוא יותר דקה ויותר רוחניות מהגופנית עכ"ז הוא חזקה יותר הרבה שמחמתה יתפעלו כל האברי' כו') ועד"ז יובן למעלה בהיות ידוע דכל העולמות והנבראים נתהווה בבחי' יש מאין וזהו דיעה שמלמטלמ"ע ובאמת נהפוך הוא דהיינו

שבחי' כח אלקי הפועל בנפעלים נק' אין וכלא חשיב לגבי העצמיות דקמי' כולא כ"ח ממש והוא בטל בתכלית הביטול לגבי העצמות כדוגמת ביטול התנועה גשמית לגבי הרוחניו' הנ"ל עד שהרוחניות יש כו', ועד"ז מבואר ג"כ בספרי המחקר שהבורא ית' דק מכל דק וחזק מכל חזק, אך באמת לא חזק לבד כי אם שהברואים הם אין ממש וכלא חשיבי (וכמ"ש בד"ה אחרי ה' אלקיכם תלכו בענין כי עמך מקו"ח) וזהו דיעה שמלמעלה למטה, ואמנם כתיב כי אל דעות הוי' שהוא כולל ב' דיעות הללו ההפכיי' יחד מפני שהוא ית' כל יכול וכוללם יחד (והיינו כי שרש ב' דיעות הללו הם סוכ"ע וממכ"ע ושניהם רק לבושים לגבי א"ס ב"ה שאינו בגדר עלמין כלל ע"כ הוא כולל ב' דיעות יחד ולפעמים מתלבש בלבוש ודעה זו ופעמים בלבוש ודעה זו, וזהו הנז' ברבות משפטים פ"ל דקמ"ז ע"פ אל תרבו תדברו גבוה כו' אני מחליפה כו' כי לבושי' כתלג חיוור זהו לבוש החסד מבחי' סוכ"ע דעה עליונה ולבוש אדום גבורה ממכ"ע מבחי' דעה תחתונה) כו', וזהו"ע אל ברוך גדול דעה, פי' גדול בדעה שסובל ב' דיעות הללו כו' והענין הוא דידוע דאין מלך בלא עם פי' בלתי דבר נפרד ליש ודבר בפ"ע לא יתכן כלל מדת המלוכה שהוא ההתנשאות כי האב אפי' על אלף בנים לא יקרא בשם מלך כ"א האדון על עבדים הזרים וכו', וא"כ הי' צריך שיצמצם תחלה הכח אלקי א"ע להיות בכח מציאות הנפרדים מאתו בכדי שתתפשט מדת המל' עליהם כו', וזהו ה"ג דשם אלקים שמצמצם כל נפרד כו' כמ"ש בלק"א והו"ע הדיעה השניה שמלמטלמ"ע הנ"ל שנאצלה בתחלה דיעה זו בבחי' אצי' והוא שיתי' ההסתר והצמצום של המשפיע שיקרא בשם אין אצל המקבלים כו' ובאמת כמו שהוא קמי' באצי' העצמי נהפוך הוא שאין דבר נפרד כלל מאתו ליש כו' אלא הוא היש האמיתי וכולא קמי' כלא כנ"ל, ולדיעה זו דבחי' דיעה העליונה זהו הכתיב ולא נתכנו עלילות ולא באלף, כי לא יתכן לומר ולו נתכנו בוא"ו מאחר שאין למקבלים ערוך כלל אליו ואין לך דבר חוץ ממנו כו', ועז"נ אם צדקת כו' (כמ"ש במ"א שע"ז אמרו ברבות בראשית פ' א' ועדיין אינו יודע באיזה מהן חפץ כו', ועמ"ש בד"ה ויהי בשלח פרעה שזהו"ע כמה א"א לפניו כו' ובד"ה כי עמך מקו"ח שהרשעים מקבלים מבחי' רוממות כו') אבל לדיעה השניה לו נתכנו ממש עלילות דבני אדם להשגיח עליהם לפי מעשיהם לפי שיש להם קירוב ושייכות אליו אחרי ההסתר והצמצום להקרות להם בשם אין וזהו כי אל דיעות ה' בתחלה האציל דיעה זו השניה ג"כ כדי שתהי' ההשגחה וההנהגה בעולמות והוא מאמר הידוע לאתוואה איך אתנהג עלמא כו' לפי שבדיעה הא' שמלמעלמ"ט לבדה לא הי' מתצמצם כ"כ להנהגת העולמות כנ"ל, וגם בדיעה זו השנייה לבדה לא הי' דרך ההנהגה רק במדות הדין דינא דמלכותא כו', אך בצירוף ב' הדיעות יחד שכלולים זב"ז אז לו נתכנו עלילות דוקא, (דהיינו התחברות האלף עם הוא"ו שהוא א"א וז"א מדת החסד ומדה"ד ולכן כל האומר הקב"ה וותרן יוותרו מעוהי אלא מאריך אף וגבי דילי', כי באמת הוא עצמו ית' הוא למעלה מב' דיעות הנ"ל ע"כ הוא המחבר ב' דיעות אלו יחד, ע"ד שיתף עמו מדה"ר, וע' בתוי"ט ספ"ה דסוטה בשם הגמרא שיש לא באלף דהפי' לו היינו בכל צרתם לא צר

ומלאך פניו הושיעם א"כ מוכח דפי' לא צר היינו לו צר כו', וזשארז"ל ברבות שמות ר"פ ב' ע"פ יודיע דרכיו למשה לבנ"י עלילותיו, מדותיו ועלילותיו של ב"ו מעוותות הן כו', אבל מדותיו ועלילותיו של הקב"ה רחמניות הן שנאמר רחום וחנון ה' והיינו כי אף שלו נתכנו עלילות וכענין נורא עלילה על בנ"א וע' ברבות ר"פ וישב במ"כ וכי בשביל משקל ה' סלעים כו' ע"ש ובאדר"ז דרצ"ב סע"ב דזהו נמשך מז"א דוקא שכלול מחו"ג וע"כ מצד התכללותו ממדת הגבורה נמשך זה כו' ע"ש עכ"ז עלילותיו רחמניות הם כי באמת הרי לא באלף נתכנו עלילות שבחי' ע"ק אא"ס מלובש בפנימי' ז"א וכולא חד וזהו רחום וחנון ה'.

קיצור כדי להבין ענין ואהבת בכל נפשך יקדים ענין כי אל דיעות ב' דיעות מלמעלמ"ט ומלטלמ"ע, ועי"ז ולו נתכנו עלילות כי מצד ד"ע לבד הי' הכתיב ולא באלף ומצד ד"ת לבד הי' מדה"ד ע"כ הוא ית' שיתף וחיבר ב' בחי' דעת ועי"ז ולו נתכנו).

ג) **והטעם** שנק' מדה זו בשם מל' דוקא, ידוע לפי שאנו רואים בכל המדות כמו אהבה לאהוב איזה דבר ולחמוד אותה הנה יש בזה בחי' התחברות והתקרבות האדם האוהב עם הדבר הנאהב, כי מאחר שחפץ בו באה' בודאי יקרב ויחבר אותו אליו דוקא ויש לו התקשרות ודבוק עמו וכמ"כ במדות התפארות דהיינו כשהאדם יחמוד ציור נאה של הבגד כו' וכדומה הנה יותר תהי' המשכות הנפש והתדבקותה בדבר הנחמד למראה ויתאחד עמו ביותר כו' וכיוצא בזה בכל פרטי המדות, אבל במדת ההתנשאות וההתפשטות נהפוך הוא שאין מדות ההתנשאות אלא בהיות הדבר שמתנשא עליו בריחוק גדול נבדל ממנו שהרי אנו רואים בענין ההתנשאות האדון על העבד שהעבד הוא עומד מרחוק ונבדל הוא מערך האדון היפך ההתקרבות והדבוק כנ"ל וכן התנשאות המלך על אנשי המדינה הנה בחי' ההתנשאות איננה פעולה מדבקת עליהם ונמשכת בקרוב אלא אדרבה מתנשא ומתרומם עליהם עד שהם בבחי' נבדל ומרחוק כו', ועד"ז יובן למעלה בהיות שאין מלך בלא עם וצריך בתחלה להיות מציאות נפרדים כנ"ל אי"ז כ"א במדות ההתנשאות דמדת המל' כדי שיהי' בריחוק ונבדל היפך ההתחברות אבל בשארי המדות כולן לא הי' מציאות הנפרדים מסתעפים מהם מאחר שהיו מתחברים קמי' העצמות וקמי' כ"ח והיו מתבטלים ממציאותם לגמרי וזהו המלך המרומם המתנשא מימו"ע הנה בזאת ההתנשאות נתצמצם כל נפרד כי עי"ז נבדלו ונתרחקו מאור פני אלקי' חיים ואז נק' מלך כמ"ש מל' מכ"ע וממשלתך כו' (ועמ"ש מזה בביאור ע"פ מי מנה בענין והים עליהם מלמעלה) וההפרש בין מלכות לממשלה ידוע שהמלוכה ברצון והוא בעולמות עליונים, והממשלה בע"כ עד שיודעים את רבונם כו' והוא בעולם השפל דנוגה דיצי' ועשי' כמ"ש במ"א, ועם כל הנ"ל יתורץ הקושיא הנ"ל במדות האה' האלקית אפילו נוטל את נפשך כו' דמאחר שבאמת קמי' כלא וכאין חשיב אותה ההארה אלקי' המחי' כל הנבראים הנק' מקו"ת כמ"ש כי עמך מקו"ת כו' (שהוא נק' עמך בחי' טפל ובטל לך ולכן לא נא' כי אתה כ"א כי עמך כמ"ש במ"א)

א"כ אי"ז חיים אמיתיי' אלא דוקא בחי' עצמות אלקו' הנק' חיי החיים שהוא היש כו' הוא החיים האמיתיי', ועמ"ש מענין חיי החיים בד"ה שמע ישראל בפ' ואתחנן) ע"כ האהבה זו דאפילו נוטל את נפשך אי"ז מיתה אלא חיים אמיתיי' להיות שנדבקה נפשו בחיי החיים וע"כ הוא למעלה מעלה מחיים הגשמיי' כו' (ועמ"ש כה"ג בענין אלף הז' שנק' וחד חרוב לפי שאז הוא ש"ע שמבחי' זו א"א שיומשך חיים גשמיים בגשמיות העוה"ז ועמ"ש מזה ג"כ סד"ה והי' מדי חדש בחדשו גבי פי' ומדי שבת בשבתו, ובחי' זו למעלה זהו"ע מיכאל מקריב נשמות ע"ג המזבח פ"ב דחגיגה ע"ש בעין יעקב ובגמ' סוף מנחות דק"י ע"א בתוס' שם כי מיכאל נמשך מבחי' מי כאל והיינו כי אל דיעות כו', והנה לפמש"כ דבחי' דע"ת זהו בחי' מל' יחו"ת זהו שם אלקים וא"כ ד"ע היינו יחו"ע בחי' ז"א שם הוי', וזהו וידעת כו' כי הוי' הוא האלקים כי אל דיעות הוי' שכולל הב' דיעות וכולא חד, ובמ"א נת' כי כמו"כ ז"א לגבי ע"ק כאלקים חשוב ונק' ז"א ד"ת וע"ק הוא ד"ע, וי"ל לפי"ז שבחי' המל' הגורם התהוות היש זהו בינה שנק' אלקים חיים ומלך עולם כו' ונק' שכינתא עילאה ועולם חסד יבנה היינו ו"ק ובחי' מלך עולם הוא בינה ע"ד שהמל' הוא מקור בי"ע וכמבואר לקמן ושניהם אמת) וא"כ אהבה זו הוא ג"כ כדוגמת אהבה הטבעי הנ"ל לחפוץ הדבר להיות עצמותו כו' כך הוא ענין החפץ לעצמות אא"ס ממש וכמ"ש מי לי בשמים ועמך לא חפצתי שלא לחפוץ לא בג"ע העליון ולא בגעה"ת כ"א אליו ית' וזהו"ע שרפים עומדים ממעל לו ממעל לוא"ו כו' (ואהבה זו מעורר למעלה מעלה מבחי' ממכ"ע כי ע"י אהבה זו שאינו חפץ בחיים גופניים שהם מהתפשטות אור וזיו הנפש בגוף כ"א רוצה ליכלל במקור עי"ז מעורר ג"כ למעלה מבחי' אור וזיו המתלבש ממנו ית' בהעולמות דהיינו במקור האור שלמעלה מהתלבשות מה שהוא קדוש ומובדל ונק' חיי החיים וממשיך משם האור והגלוי בעולמות בחי' מה שהוא קדוש כו' כי זהו מדה כנגד מדה כשם שמבטל א"ע וחיין נגד מקור חיי החיים כמר"כ כבי' מלמעלה אהבה דוחקת להיות האור שלמעלה מהתלבשות יאיר ויומשך ויתגלה כו' וע' בסש"ב פמ"ט ומ"ש מזה בד"ה להבין פי' וענין יג"מ מי אל כמוך כו' ע"ש.

קיצור הטעם שמבחי' דיעה תחתונה שלמטה היש ולמעלה אין נמשך מבחי' מל' כי המדות אהבה מאיר בבחי' קירוב ומזה לא הי' יכול להיות התהוות היש ודבר נפרד רק מבחי' מל' המאיר בריחוק וז"א יחו"ע דיעה עליונה כו', ועד"ז באצי' לגבי א"ס יש ג"כ ב' בחי' אלה, ומכ"ז יובן איך שייך לשון אהבה ממש בבחי' בכל נפשך, כי זהו האהבה להתדבק בחיי החיים).

ד) **ומעתה** יובן בענין יחו"ע מן המאציל לנאצל עד בחי' יחו"ת הנ"ל מאצי' לבריאה כו', ומתחילה יש להקדים בפי' אור א"ס שאין הפי' כמו שסוברים העולם בעצמות שנק' א"ס והאור ממנו הוא הנק' אא"ס אלא על אור בלבד יתכן קריאת שם א"ס אכן על עצמות גם שם א"ס לא יתכן כי הוא מובדל לגמרי מבחי' ההשתלשלות עד שלא יתכן לומר א"ס להתפשטותו (כי לשון א"ס לא שייך רק על האור המתפשט אם הוא בבחי' גבול או בלי

גבול ולכן נק' א"ס ולא נק' אין לו תחלה, כי זה קאי רק על האור הנמשך ומתפשט מהעצמות וזכר לדבר כי א"ס הוא כחשבון אור) וביאור הדברים הנה י"ל תחלה למה נק' בשם אור בל' המקובלים בהיות ידוע ההפרש בין מאור לאור שהמאור הוא העצם כמו השמש והירח שנאמר ויברא אלקים את שני המאורות כו' והאור הוא ההארה שלו שאינו אלא בחי' התפשטות בעלמא, ולכך נאמר ויקרא אלקים לאור יום ולא קרא שמש וכיוצא וכידוע, ההנה א"א להבין דוגמת זה למעלה באא"ס מאחר שהאור של המאור הוא יש ממש משא"כ למעלה אבל מבשרי אחזה אלוה דגם נפש האדם בגופו הוא מבחי' אור וזיו בלבד, בהיות שאנו רואים עצמות הנפש מופשט לגמרי מבחי' הגשמיות החושים כח הראי' וריחא וכיוצא קודם בואה לגוף ובבואה הנה הנפש דוקא תראה ותריח כו', אך הענין הוא דאין עצמות הנפש מתלבש באברי הגוף אלא רק בחי' זיו והוד והיינו התפשטות הארה ממנה בלבד מתלבש ומתפשט והמופת לזה שבגלגול הנשמות בעץ ואבן הרי יש מהות ועצמות הנשמה באבן ולמה האבן דומם אלא שהוא מפני שלא נתפשט מהארתה וחיווה כלל באבן ולכך האבן דומם כמו שהי', אבל בגוף להיות שמתפשט ההארה לכך יחי' חיים רוחני' מרוחניו' חיי הנפש ועד"ז בקטן אין לו כ"כ שכל כמו הגדול אף שיש בו הנשמה אלא זהו שמפני קטנות הכלים של מוחו הקטן לא נתפשט בו אור וזיו של הנפש רק מעט מזעיר ושאר האור וזיו הוא בהעלם בעצמות הנפש, ומשל זה רוחני יותר להשכיל מזה עד"מ באלף אלפים הבדלות ענין פי' אא"ס, ואמנם באמת גם זה הדמיון אינו עולה יפה להבין ולהשכיל כדוגמתו למעלה מן המאציל לנאצלים שהרי עכ"פ יש תפיסא והתלבשות עצמות הנפש בגופה עד שתתפעל ממאורעות של הגוף ואינו כן למעלה דלית מת"ב כמ"ש אני ה' לא שניתי כו' לפי שהוא ית' אינו מלובש בעולמות כלל כ"א קדוש ומובדל ולא כמו שהנשמה מלובשת בגוף ולכן נק' סוכ"ע, ומה שארז"ל מה הנשמה ממלא כו' כך כו' היינו רק בחי' הארה מהאור דהיינו בחי' הקו כו', אבל עכ"פ קצת מעין זה יש להשכיל שבבחי' אור יתכן המשכה והתלבשות ולא בעצמות כמ"כ למעלה מבחי' מל' דא"ס הנק' אור א"ס כנ"ל, וזה הטעם שנק' בל' המקובלים בשם אור ובל' הגמ' אמרו הי' הוא ושמו בלבד (כמ"ש בד"ה את שבתותי תשמרו) כי לא מצאו ענין ההתפשטות ההארה הנ"ל כ"א כדמיון השם באדם כשנפנה לקוראו שאיננו כלל מבחי' עצמותו רק שע"י בחי' אותיות שמו הוא נפנה לקוראו והו"ז כדמיון אותיות השכל לגבי השכל שנק' בחי' כלי כמו לקיחה ע"י הכלים נלקח ונתפס השכל ע"י האותיות אבל בטלים הן בתכלית לגבי העצמות של השכל ולכך אמרו ג"כ בלשון אותיות כמו בה' נברא העוה"ז כו' כי הכל ענין אחד ולדבר א' נתכוונו להורות על בחי' האור הנ"ל ולכן נק' בחי' זו בשם מלך מטעם זה וכנ"ל שהמלך מתפשט הארתו בלבד ולא עצמותו כו', והנה מובן למשכיל למעלה בבחי' מל' דא"ס דלכך נק' א"ס להיות שהי' ביכולת האור להתפשט עד אין קץ ותכלית עד"מ האור המתפשט בגוף שבקטן מתפשט בצמצום מאד מעט מזעיר כפי ערך כלי קבלת אברי הקטן בלבד כו' אבל מצד עצמות האור הרי הוא יכול להתפשט יותר ויותר

שהרי בגדול מתפשט האור חיו של הנפש הרבה יותר וכמו ערך התפשטות אור השכל בחכמת שלמה לגבי התינוק הקטן הרי המרחק ביניהם רב מאד, ומדוגמא ומשל זה נשכיל למעלה שמצד עצמות האור א"ס הי' מתפשט האור להאציל עד אין קץ ולא הי' נאצל בצמצום יו"ד ספי' בלבד כו' וכדומה לזה למטה בבריאה ד' מחנות בלבד פ"א פ"ש כו' שכל צמצום זה א"א לומר שהוא רק חלק קטן נבדל מגדולת אא"ס אפי' ע"ד כד מהים שהרי אא"ס הוא למעלה מן המספר וכמ"ש ולתבונתו אין מספר וא"כ כמו שא"א לומר בדבר שאינו בגדר חלקים במספר שחלק א' מועט הוא מחלק רבוא מאחר שהרבוא ג"כ אינו חלק ממנו כו', וכמ"ש בסש"ב פמ"ח כמו"כ כל צמצום קו המדה בנאצלי' אינו מפני גדר ההתחלקות באא"ס ח"ו לומר שזהו חלק מהאור כמו כד מים אוקיינוס כו' ח"ו אלא כמו שאין ערוך רבוא רבבות לגבי דבר שבלי גבול ומספר ולכן אין זה נעשה אלא מפני סיבת הצמצום מקום הפנוי שהי' בתחלה דהיינו להסתיר ולהעלים האור וההתפשטות כו' שלא יהי' בבחי' אא"ס ממש ואז אח"כ יוכל להאיר ממנו בדרך קו המדה למדוד האצי' מן המאציל בי"ס בלבד וכדומה, וזהו עיקר ענין יחו"ע להאריך באחד כו' דהיינו לכוין בבחי' אמיתת אא"ס כמו שהי' הוא ושמו בלבד קודם שנעשה בו בחי' מקו"פ כדי לצמצם האור דרך קו"ח כו' שהוא באמת א"ס להתפשטות ולא בדרך מדידה וקצבה כלל, וגם לא שייך על מהר"ע ית' אפי' לשון אא"ס שלמעלה מהצמצום כי גם האור א"ס הוא רק הארה לבד שהאיר ממנו ית', וזהו ענין עד שלא נבה"ע הי' הוא ושמו הגדול בלבד, ונמצא ענין יחו"ע בבחי' מל' דא"ס הוא כדוגמת יחו"ת ממל' דאצי' לבריאה שנת' למעלה דיש ב' מדריגות הא' מיש לאין כמו שהוא מלמעלה למטה והב' מאין ליש כו' כמו"כ ממל' דא"ס להאיר דרך קו"ח בלבד ה"ז מיש לאין כו' כי בחי' הקו"ח כלא חשיב לגבי העצמות אא"ס מטעם הנ"ל (וא"כ מלמטה למעלה נק' מאין ליש כי הנה בחי' א"ק או עקודים נק' אדם דבריאה פי' בריאה יש מאין א"כ נק' בא"ק או בעקודים יש ולמעלה הוא אין היינו הקו מאא"ס ע"ד שבריאה נק' יש ומל' דאצי' נק' אין כו', אמנם מלמעלה למטה הנה למעלה אא"ס הוא היש האמיתי והקו"ח המתלבש בא"ק נק' אין וכלא חשיב לגבי אא"ס וזהו ענין כי אל דיעות כו'.) ועמ"ש מזה בד"ה ואכלתם אכול שלכן גם הנשמות הגבוהות יצטרכו להתעלות לע"ל ע"ד עליית הבהמה ע"י שהאדם מעלה אותה כו' כי בהמה הוא בבריאה פ"א פ"ש כו' והרי גם עולמות עליונים נקראים בריאה ומה שבריאה הוא בהמה היינו שאין בה דעת כ"כ שהרי נראה העולם ליש ודבר ובאמת ע"פ ד"ע הוא אין כו', וע"כ גם הנשמות הגבוהים עם היותם נקראים אדם הם בחי' בהמה לגבי א"ס ב"ה, וזהו ענין בהמה רבה כו' וצריכים להתעלות להיות בבחי' אדם להשיג הדעת עליון שלמעלה היש כו'.) ועמ"ש במ"א בענין הפך ים ליבשה כי ים ויבשה הם נלקחו מבחי' ב' דיעות הנ"ל שהברואים שבים הם בבחי' ביטול כו', וענין הפך ים ליבשה זהו גילוי דיעה עליונה ע"ד ומלאה הארץ דיעה את ה' כמים לים מכסים, והנה יש ים ויבשה במל' דאצי' ובי"ע וכמו"כ גם ב' בחי' אלו מן המאציל לנאצלים והיינו ב' הבחי' שבכתר

ע"י וא"א כו'). והנה בסוכות זמן שמחתינו הוא להמשיך האור מעצמיות אא"ס ולהיות שהוא נבדל בערך מכל ההשתלשלות בא יבא בהתלבשות בסכך וכדומה וגם נמשך להיות בבחינת או"פ אח"כ ע"י הלולב שממשיך דעת לנוק' בבחי' מוחין פנימי' כידוע וד"ל, וסיבת המקיפים דסוכות באים מבחי' בעלי תשובה שביוה"כ ע"י אהבת בכל מאדך דוקא בחילא יתיר (שהוא ע"ד הנז' לעיל בענין אה' בכל נפשך אפי' נוטל כו' שהו"ע האהבה בבחי' חיי החיים כך הו"ע שבת שבתון דיוהכ"פ יום התשובה ולכן נאמר ועניתם את נפשותיכם למעלה מחיים גשמיים כ"א ע"ד העוה"ב אין בו לא אכילה כו' בחי' וחד חרוב כו', ועי"ז דוקא מעוררים למעלה מבחי' הקו"ח בעצמות אא"ס ומשם ממשיכים הסוכה והלולב המשכת הדעת בכנ"י מבחי' דיעה עליונה שלמעלה היש כו' ועיקר גילוי זה בפנימי' נמשך בשמע"צ ואמת הוי' לעולם כמ"ש בד"ה ביום השמע"צ כו'.

קיצור שכמו"כ יש ב' בחי' דעת הנ"ל מאא"ס לאצי' ויש להקדים תחלה פי' אא"ס ומשל מהארת הנשמה בגוף שהוא ג"כ רק זיו וגם משל זה אינו מכוון כי הוא ית' קדוש ומובדל ולא כמו הנשמה שמלובשת בגוף, ויובן ענין הצמצום בהאור עד"מ באור חיו הנפש מקטן לגבי גדול, אלא שלמעלה הצמצום אינו אפי' כחלק א' מני רבוא רבבות, ואחר הצמצום נמשך הקו אז שייך ב' דיעות הנ"ל בענין בי"ע דכללות לגבי האור, ומזה יובן ענין סוכה ולולב כי ע"י תשובה ביוהכ"פ בחילא יתיר מעוררים בחי' חיי החיים למעלה מהקו ומשם נמשך להיות וידעת היום כו' ע"ד כי אל דיעות כו' גדולה דיעה כו' והיינו כי הוי' הוא האלקים שב' דיעות כולא חד ועי"ז יומשך אהוי"ר יראה מצד דיעה תחתונה שם אלקים ולו נתכנו עלילות ואהבה מצד דעה עליונה כו'.

לדרוש ליל א' דסוכות דתקס"ג המתחיל להבין ענין צמצום שהצמצום הי' בבחי' שמו בנוסחא א' כ' משל האור אינו מכוון והטעם כי אף שהאור רק הארה שאינו פועל שינוי בעצם המאור ולא כמו שפע כו' עכ"ז הארה מעצמות השמש שכל מאור השמש ענינו שיאיר האור והזיו מלאים זיו ומפיקים נוגה א"כ אם נאמר כן שלמעלה יהי' האור הארה וזיו מעצמות ממש רק שאינו פועל שינוי להיותו הארה ובאמת למעלה אינו כן כי מלבד שהבחי' שנמשך ממנו להחיות העולמות שהוא הנק' שם הוי' ע"ש שמהוה אינו פועל שינוי בעצמותו, עוד זאת שהוא רק הבחי' היותר שפלה ותחתונה כמ"ש כה"ג בע"ח שמ"א פ"ג בענין עתיק דאצילות יעו"ש, והיינו כי אחר שענין בחי' הארה זו הוא להוות הנמצאים ונמשך ממנה חיות בבחי' א"פ ממש וגם המקיף וסובב הוא לפ"ע הנברא כו' והרי אין ערוך כלל בין נברא לבורא א"כ גם הבחי' מהבורא שנשפל להחיות הנבראים אינה ערוך כלל

להעצמיות דוגמת שמל' דאצי' היורדת להחיות בי"ע נק' לגבי ע"ס דאצי' בשם רוח הבהמה היורדת למטה כו' ונק' ג"כ מקור הנבראים ושורשם שבאצי' בת"א בד"ה כי אברהם ובענין הכרובים עד"ז גם הבחי' הנמשך מהמאציל א"ס ב"ה להיות שרש להחיות הנבראים אי"ז בערך עצמותו לא אפי' כערך האור לגבי השמש וכמ"ש בת"א בסופו בד"ה לבסומי בפוריא דרוש השני כי לא זהו עיקר האלקות זה שמחי' נבראים כו' יעו"ש הלשון ותבין ולכן בחי' זו נק' שם הי' הוא ושמו בלבד שהשם רחוק יותר לגבי העצמות מזיו השמש לגבי השמש שלבד שהוא אינו פועל שינוי בהעצם כמו האור עוד זאת שלא שייך לומר על השם שהוא הארה מהעצמות ממש כמו זיו השמש מהשמש וקצת משל לזה כמו זיו האבן טוב שהזיו ממנו אינו כזיו השמש שהשמש עיקרו בחי' זיו שהוא המאור הגדול והיינו ע"י זיו השמש אבל זיו האבן טוב אין עיקרו בשביל האור הנמשך ממנו שא"כ לא הי' יקר כ"כ שהרי אור הנר מאיר יותר והוא נלקח בפרוטה והאבן טוב יקר כמה אלפים וריבואות אע"כ יקרותו אינו משום הבהקת האור ממנו כ"א מצד עצמיות... וסגולתו רק שיש בו ג"כ בחי' זו שמבהיק ג"כ וזו ההארה היא דבר טפל לגבי עצמותו מאחר שעצמותו אינו כלל מאור להאיר כך עד"מ ענין ההארה שהמאציל מאיר להיות מקור החיים להחיות נבראים הוא רק הארה שפלה ותחתונה בערך עצמותו שלא זהו עצמותו מה שמאיר ממנו זה הזיו מעצמותו כדוגמת זיו השמש לגבי השמש שהוא זיו עכ"פ מכל עצם השמש ממש משא"כ הזיו המאיר שיהי' סוכ"ע וממכ"ע אינו זיו מעצמותו ממש כ"א עד"מ לשכך את האוזן מבחי' היותר שפלה אף שאין שייך לומר כן התחלקות מדריגות למעלה וזהו הנק' שמו כי השם ענינו למטה שע"י פונה לזולתו ולמעלה הוא ענין מה שבבחי' הארה זו הוא מחי' הנמצאים ואפ"ל בחי' זו הוא שרש בא"י א"ק שהבחי' מ"ה שמחי' נבראים שייך בו ציור אדם שהוא ע"ס להיות כי מבחר הנבראים הוא האדם כו' והוא כולל דצ"ח כנודע וע"כ גם שרש בחי' המחי' נבראים נק' אדם וזהו א"ק שהוא כתר או עתיק גלגלתא ומוחא כו' וזהו ענין שמו היינו שם הוי' שהוא שרש בחי' אדם כמ"ש דמות כמראה אדם כו' מראה דמות כבוד הוי' אבל בעצמותו ומהותו לא שייך כלל בחי' אדם ושרש ע"ס א"כ גם האור וזיו אילו הי' דוגמת זיו השמש מהשמש שהזיו עכ"פ מעין כל העצמיות לא שייך בו שרש בחי' אדם וע"ס כו' אלא לפי שזיו זה הוא להיות מקור ושרש חיות העולמות ע"כ אינו כלל בערך העצמיות ממש ולכן משל לזה הוא הבהקת האבן טוב כו' ונק' שמו וזהו ענין הוא ושמו אתה קדוש ושמך קדוש עמ"ש בד"ה אוסרי לגפן שיתכן המשכה מבחי' אתה בבחי' שמך ובודאי שמבחי' אתה לא יומשך דרך עו"ע ח"ו אלא ג"כ רק האור וזיו אלא כשהאור והזיו דוגמת זיו השמש אף שהוא זיו נק' המשכה מבחי' אתה ממש משא"כ בחי' ושמך קדוש שהוא שם הוי' שרש בחי' אדם לפי"ז כמו מאצי' שהוא בחי' אדם נק' המל' המחי' בי"ע רוח הבהמה כו' שם ב"ן גי' בהמה כו' לגבי אדם שם מה כו' כמ"כ אור הנמשך מן המאציל להיות מקור חיים

לאבי"ע נק' בחי' אדם ואינו ערוך לגבי המאציל שהוא כי לא אדם הוא יותר ממה שאין ערוך בהמה לגבי אדם כו' ומטעם אחר לא מדוקדק משל האור כי כאן אין שייך הסתלקות והתפשטות כמו באור אלא רק העלם וגילוי ולגבי זה יותר מדוקדק המשל מחיות הנפש שבגוף לגבי עצם הנפש שבו העלם וגילוי כגון כשמקרר האבר אין מסתלק ממנו החיות לגמרי כ"א שהוא בהעלם וכשׁשב מהקרירות בא בגילוי כו'. ועכ"ז הוי' הוי' ופסיק טעמא כו' כי המשכת אצי' מבחי' הוא ושמו היינו על ידי צמצום בהשם והצמצום דוגמת ע"ס דעקודים בכלי א' שיהי' גילוי חכמה בפ"ע ואז החכ' כשהיא בפ"ע אינה מערך החכ' דעקודים בכלי א' כמו פסוק בראשית ברא כולל השכלה מופלאת כשמתגלה ונפרד ממנו תיבת בראשית בפ"ע אין בה השכלה כלל כ"א מעט מזעיר כמר"כ ענין צמצום הנ"ל והאור הנאצל ע"י צמצום נק' אצי' כמו גבי ויאצל מן הרוח כו' שהרי ע' זקנים הם נמשכו מז"ת דמשה כל א' כלול מיו"ד וא"כ יפרדו לע' בחי' משא"כ ברוחו דמשה שכל ע' בחי' אלו כלולים יחד וגם עם הג"ר ואזי המה בחי' ש"ע נהורין כי ג"ר הם שוין כמ"ש במ"א, והנה ויאצל א"כ א"ס ב"ה המאציל מרוחו של משה על ע' זקנים כמר"כ באצי' העליון שנאצל מבחי' שמו ית' הנה מי הוא המאציל הוא עצמותו ממש האציל מבחי' שמו שיהי' ע"ס דאצילות כו' וענין בחי' זהו כשכל הע"ס כלולים יחד דוגמת עקודים ע"כ נק' רק בחי' חכמה שאין החכמה בפ"ע אלא בעקודים יש בחי' חכ' ובחי' בינה וחסד יחד כך בחי' מחכמה וכך בחי' מבינה כו'. וכן גם באצי' הרי בחכ' יש ג"כ ע"ס כו'.

בענין ד' מינים שנת' בסידור שער הלולב שהם מבחי' אין יש להעיר מענין אלפי שנאן דארז"ל א"ת שנאן אלא שאינן ופי' בעה"ק חלק ב' פי"ב שהם נמשכים מן הספי' הראשונה שהיא בחי' אין ועד"ז ד' מינים הנ"ל שהם בבחי' אין שרשם משם וע' זהר שלח דקנ"ח בפי' היש בה עץ אם אין דר"ל עץ היינו כי האדם עץ השדה שהוא ז"א אם אין היינו שנמשך מבחי' כתר יעו"ש בפי' הרמ"ז ועד"ז הד' מינים ששרשם מבחי' אין שרשם למעלה מבחי' כי האדם עץ השדה ע"כ בהם וע"י נמשך הדעת לבחי' אדם כו' ועמ"ש סי' ס"ח ע"פ רכב אלקים רבותיים אלפי שנאן.

אתרוג מקבל קור וחום ע' במהרמ"א תלים רסי' ק"א ע"פ חסד ומשפט אשירה, וכמארז"ל ע"פ בכל מאדך בכל מדה שמודד לך כו', גדילים באחוה ע' דרוש דור הפלגה שעי"ז ממשיך מעקודים, וע' בענין נגוף ורפוא, מ"ש יחוה דעת הרי לולב ביום, מ"ש סוכה מקיף ולולב פנימי י"ל כי אל דיעות ד"ע איך כלא חשיב זהו רק מקיף ע' ד"ה לבבתני וד"ת ביטול היש זהו א"פ וזהו שצ"ל ידעו כי בסוכות הושבתי ג"כ דעת רק שהוא מקיף וזהו סוכה גימ' אמן הוי' אד' חיבור ב' דיעות הנ"ל, ע' בד"ה ר"ש מרקד אתלת מענין הדעת לנוק', ע' סד"ה יו"ט של ר"ה שאף בשבת נוטל לולב בימי הבית להמשיך הדעת י"ל כי שבת מקיף ע' ביאור שבתותי תשמרו דעי' לולב נמשך בא"פ, כמו רכב כו' שנאן ע"י הביטול עי"ז אד' בם זהו המשכת הדעת כמ"כ כו'.

הנענועים בלולב מעלה ומטה להעביר יניקת החיצונים מבחי' אם תגביהי כנשר ומלמטה מסוף ק"כ צירופים אלקים כו', ומכ"ז יובן מארז"ל בחלק דצ"ב ב' ע"פ וקוי כו' יעלו אבר כנשרים, עושה להן כנפים כנשרים, וע' מזה ג"כ בזח"א בראשית י"ב ב', דהיינו בחי' ישאהו על אברתו וזהו ושטים ע"פ המים היינו על ים החכמה דאורייתא מחכמה נפקת כו', וזהו אם תגביהי כנשר שהוא בחי' המן שהגביה א"ע להפיל פור הוא הגורל על דרך שהי' הגורל במקדש על שני השעירים לפני הוי', לפני דוקא וכמ"ש במ"א בד"ה כי אברהם לא ידענו, ולכן נק' בחי' זו אם תגביהי כנשר דוקא, ועיין בויקרא רבה פכ"ט, והיינו שלפי שבחי' ישאהו על אברתו הוא למעלה מבחי' רמ"ח פקודין דאינון רמ"ח אברין דמלכא ע"כ גם העמלקים יוכלו להגביה א"ע לקבל יניקה משם וכמ"ש במ"א ע"פ ויאבק איש עמו, וע"פ ויהי בשלח פרעה, וזהו אם תגביהי כנשר דוקא, אך משם אורידך נאום הוי' נאום הוא הדיבור ואשים דברי בפיך ועמ"ש בד"ה זאת חקת התורה בפי' וענין תולעת יעקב כו', אך להבין דהא בחי' אם תגביהי כנשר הוא להגביה א"ע לבחי' ארך אפים מה שלמעלה משם הוי', ואיך א"כ משם אורידך נאום הוי', אך הענין כמ"ש במ"א בד"ה שובה ישראל בענין מ"ש גבי אליהו ויאמרו הוי' הוא האלקים ב' פעמים לפי שיש בזה שני פירושים האחד שבחי' הוי' שהוא גילוי אור א"ס ב"ה הרי הוא הוא עצמו האלקים והצמצום שנתצמצם ע"י שם אלקים להיות בחי' שמש ומגן הוי' אלקים, שהצמצום הזה דשם אלקים עם היות שבאמת הוא צמצום גדול לגבי שם הוי', מ"מ הרי הוא עצמו הוא ההוי' שעי"ז נמשך שם הוי' להוות כל ההוויות מאין ליש שמבלעדי הצמצום לא היו העולמות כלל וא"כ גם הצמצום הוא הוא הוי' והמשכת החסד, וזהו

הפי' האחד בענין הוי' הוא האלקים, וע' מזה ג"כ בד"ה ושבתי בשלום, ובד"ה והאבן הזאת בתו"א פ' ויצא, והפי' השני כי בחי' הוי' שהוא המשכת האור והחסד מה שלמעלה מהצמצום דשם אלקים ונק' שמש הוי' מה שלמעלה מבחי' המגן והנרתק דשם אלקים, הרי בחי' זו הוא רק בחי' אלקים וצמצום לגבי עצמותו ומהותו כביכול וכמ"ש אני הוי' הוא שמי שבחי' הוי' אינה אלא בחי' שם עד"מ כו', וע"ז אמר יעקב ושבתי בשלום אל בית אבי הוא בחי' הצחוק והתענוג שיתגלה לע"ל מבחי' ומדרגה שלמעלה משם הוי' כענין עד יעבור עמך הוי' כמ"ש בד"ה האזינו השמים ואזי יהי' הוי' לי לאלקים שבחי' הוי' בבחי' אלקים תחשב, וביאור הדבר היינו דכמו שכעת א"א שיומשך הגילוי משם הוי' הנק' שמש אלא דוקא ע"י שם אלקים הנק' מגן ונרתק כמו כן אף שלעתיד אמרז"ל הקב"ה מוציא חמה מנרתקה, דהיינו לפי שיזדכך העולם ויוכלו הצדיקים לקבל מבחי' שם הוי' עצמו אף גם שלא ע"י הצמצום וההסתר דשם אלקים, וכמ"ש מזה בביאור ע"פ מים רבים בפ' תולדות, וזהו ענין מ"ש ונשגב הוי' לבדו ביום ההוא שלעתיד יהי' גילוי שם הוי' ממש שלא ע"י ההסתר דשם אלקים כו' ובענין והי' הוי' לי לאלקים אך עכ"ז לשיומשך הגילוי מבחי' מהותו ועצמותו שלמעלה משם הוי' הנה גילוי זה אי אפשר שיומשך גם אז אלא ע"י אמצעות ההתלבשות בשם הוי', כי היו"ד הוא צמצום ה' התפשטות ו' המשכה כו' שעי"ז נמשך האור, וכמ"ש במ"א שזהו ענין ממעמקים קראתיך הוי' שבחי' ממעמקים הוא כענין מאד עמקו מחשבותיך מה שלמעלה משם הוי', ומבחי' זו ממש נמשך הגילוי אלא שזהו ע"י שם הוי', ונמצא שם הוי' זה נמשך מבחי' ממעמקים ממש, וזהו ויקרא הוי' הוי' שיש ב' בחי' שם הוי' כנ"ל, ונמצא בחי' שם הוי' זה לגבי מהותו ועצמותו הוא כמו עתה שם אלקים לגבי שם הוי' שהאור הנמשך משם הוי' הוא נמשך עתה ע"י הכלים שמבחי' שם אלקים, כמו"כ ההמשכה מבחי' מהותו ועצמותו ית' הוא נמשך ע"י שם הוי', והרי א"כ שם הוי' הוא נחשב בחי' אלקים לגבי מהותו ועצמותו כביכול, ולכן יש שם הוי' בניקוד אלקים, וזהו וידעת היום והשבות אל לבבך כי הוי' הוא האלקים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת, פי' שזהו עצמו ענין ב' הפירושים הנ"ל שבענין הוי' הוא האלקים, כי בשמים ממעל רומז לבחי' סוכ"ע שע"ז נאמר דרך הנשר בשמים ולכן מי יעלה לנו השמימה הסוף תיבות הוא שם הוי' כי בחי' סוכ"ע הוא למעלה משם הוי' עד שהוי' הוא האלקים ששם הוי' נחשב לגבי מהותו ועצמותו ית' הסוכ"ע כמו שם אלקים, ועל הארץ מתחת היינו בחי' ממכ"ע שהוא בחי' או"פ המוקף מבחי' שמים הסוכ"ע ובבחי' ממכ"ע הנה מקור האור הוא מבחי' שמש הוי' המאיר לארץ ולדרים עליה ע"י המגן דשם אלקים כו', והכל אחד כנ"ל בענין הוי' הוא האלקים, ומכ"ז יובן ענין אם תגביהי כנשר משם אורידך נאום הוי', דעם היות שהגבהה זו הוא לקבל מבחי' ארך אפים בחי' סוכ"ע השוה ומשוה כו' מה שלמעלה משם הוי', כענין דרך הנשר בשמים, ואפשר שזהו ענין שהי' שלמה נפלא ע"ז כמ"ש שלשה המה נפלאו ממני כו', אך משם אורידך נאום הוי' כי בחי' הוי' הוא האלקים

בשמים ממעל, שלהיות נמשך האור והגילוי מבחי' סוכ"ע ומבחי' ממעמקים הוא ג"כ ע"י שם הוי' דוקא שהוא נחשב בבחי' אלקים לגבי מהותו ועצמותו ית' כנ"ל, וע"כ ארז"ל לע"ל הקב"ה מוציא חמה מנרתקה שהוא ענין גילוי שם הוי' ואזי צדיקים מתרפאין בה כו'

ענין * קבלת שבת לכה דודי בד"ה והי' מדי חדש בד"ה מה טובו יובן פי' הברכות בא"י אלקינו להמשיך בחי' רוכב בערבות כו', בד"ה וכל בניך גבי ורב שלום יובן פי' המברך את עמו ישראל בשלום היינו ב' שלום הא' מלמעלה למטה והב' מלמטה למעלה שמבחי' ורב יהי' שלום וזהו שלום לרחוק כו' ולכן אמר תחלה תורת חיים כו' שעי"ז נעשה ורב שלום, וגם יובן משם פי' מאמר ת"ח מרבים שלום כו' בד"ה ציון במשפט יובן מ"ש בברכת השיבה ומלוך כו' בחסד וברחמים בצדק ובמשפט שהן בחי' ב' אריסין שמלמעלה הנז' ברבות פ' עקב ושל למטה מכנס"י כו' ע"ש.

כי * ממך הכל ומידך נתנו לך. כתיב חג הסוכות תעשה לך באספך מגרנך ומיקבך ואיתא בשל"ה במסכת סוכה שלו בפרק תוכחת מוסר שלכן בא מצות סוכה אחר אסיפת גורן ויקב שהאוצרות מלאים כל טוב כו' שאז יצא מדירת קבע לישב בדירת ארעי שישים מבטחו בשם ית' ויתן אל לבו כי כל הטוב שהגיע אליו מן היוצא בשדה הכל בא לו ברצון השם עכ"ד בשם מנורת המאור, והנה כמו שהוא בגשמיות כך הוא ברוחניות דהנה כתיב קדש ישראל לה' ראשית תבואתה, ואיתא במדרש רבה פ' במדבר סיני תחלת פרשה ד' משל למלך שהיו לו גרנות הרבה כו' והי' לו גורן אחת נאה כו' כך המלך זה מלך מלכי המלכים הקב"ה והגורן אלו ישראל מדושתי ובן גרני בישעי' סי' כ"א, וכן הוא אומר קדש ישראל לה' ראשית תבואתו כו', והנה תבואת גורן היינו שעורה וחטה, ושעורה שעור ה' שהוא בחי' שיעור ומדה הנמשך מבחי' ה' אחרונה דשם הוי' להמלאכים הנק' בשם בהמה פני ארי' פני שור לכל חד לפום שיעורא דילי' ולכן שעורה הוא מאכל בהמה וחטה היא מאכל אדם, כי חטה כברתא דמתחטא לגבי אבוה הוא בחי' בת אבי היא בחי' ה"ת שבמל' ששרשם מחכמה ושעורה בחי' ה"ג שרשם מבינה והיינו חטה השפעת החכמה שלמעלה משכל המושג

*) ד"ה זה נמצא בבוך באב' 36 ובבוך "חן — אלה הדברים" אחר המאמר דלעיל.

כמ"ש מזה בד"ה וספרתם לכם ובד"ה וארי' כבקר יאכל תבן, והנה בישראל נאמר וזרעתי את בית ישראל זרע אדם וזרע בהמה כי כד אתייליד יהבון לי' נפשא מסט' דבעירו כו' אופני הקודש כו' חיות הקודש כו' כמ"ש בזח"ב משפטים צ"ד ב' וע"ש בפי' הרמ"ז ועמ"ש בתו"א בד"ה ואלה המשפטים נמצא יש בנש"י מבחי' חטה ומבחי' שעורה.

זוהר אמור ק"ג ב', תקס"ז. מפרש זכרתי לך חסד נעורייך, שהאיר לה החסד לבנותה בבנין שלם. וא"כ יהי' פי' זכרתי ע"ד למען תזכרו דפירש שתהיו זכרים, וע"ד אשה מזרעת תחלה יולדת זכר, כמו"כ זכרתי לך חסד שזה החסד המתקן אותה יהי' בחי' זכר ומשפיע, ואומרו דא ענגא דאהרן שאהרן הוא יס"א כ"כ הרמ"ז כאן, וכ"כ במא"א אות אלף קל"ט, וז"ל אהרן נשמתו מיסוד אבא פנים ואחור גימט' ע"ב קפ"ד כו' עכ"ל, ועמ"ש בלקו"ת בד"ה בהעלותך את הנרות דרוש הראשון ההפרש בין אהבה דאברהם הנק' אהבת עולם ובין אהבה דאהרן הנק' אה"ר כי אהרן אותיות נראה ע"ד אשר עין בעין נראה והיא אהבה הנמשכת מבחי' ראיי' אשר אין דוגמתה וראיי' הוא חכמה ע"ד איזהו חכם הרואה ומבואר בלקו"ת בשה"ש ע"פ לבבתיני באחד מעיניך באחד כתיב והקרי באחת פי' עינייך הוא לאסתכלא ביקרא דמלכא וכענין עיניך יונים, ויש בזה ב' בחי' הא' מחמת יחודא עילאה איך שהוא יתברך אחד ממש וכולא קמי' כלא חשיב ואי לזאת הוא תמיד בבחי' ביטול כו' והב' מחמת יחו"ת כו', וב' בחי' הללו הן מ"ש באחד מעינייך וקרי לה באחת כו', ואפ"ל לפי"ז א"ש פי' זכרתי לך כנ"ל לשון זכרתי זכרותי שיהי' חסד נעוריך ענגא דאהרן שהוא האהבה שמבחי' ראיי' יהי' בחי' זכר דהיינו בחי' באחד מעינייך הביטול דיחו"ע שהוא ביטול באוא"ס ב"ה ממש בחי' אין, ועמ"ש מענין ענגא דאהרן בד"ה מצה זו ומ"ש בד"ה האזינו השמים דרוש השלישי פ"ו בענין וסוכה תהי' לצל יומם, ויומם הוא חסד דאהרן וכמ"ש בזהר, ובמא"א יו"ד ס"ח יומם חסד ראשון דאזיל עם כולהו כי הוא מלביש עם כולם עכ"ל, ועמ"ש מזה בסידור בד"ה אד' שפתי תפתח שזהו א' דאד' הממתיק הדין, כי שרש חסד זה הוא מהכתר כו', לכן אור החסד אינו מתעבה, ועמ"ש מענין אינו מתעבה בהרמ"ז פ' שלח קנ"ח, ועמ"ש ע"פ יומם יצוה ה' חסדו, ובד"ה ועשית בגדי קדש לאהרן בת"א פ' תצוה נתבאר כי אהרן נמשך מבחי' ורב חסד, ועמ"ש ע"פ אתה כהן לעולם על דברתי כו', ובזח"ג פ' מצורע דנ"ג סע"ב היו"ד דדברתי שאהרן ממשיך מבחי' חכמה שהוא יו"ד בבחי' מל' ונק' שושבינא דמטרוניתא, וע' בד"ה בהעלותך דרוש השני בענין חיך שלך גדול משלהם כו', ועמ"ש ע"פ חכלילי עיניים מיין ייגה של תורה כו' ועיין במא"א חי"ת סמ"ה בענין חסד, ובענין נער באות נון ספ"ג,

ועמ"ש בלקו"ת בשה"ש בד"ה לריח שמניך, ומ"ש בפ' צו בפי' ונערים פני זקנים ילבינו כו' ומ"ש בענין שני הכרובים שהן אנפין זוטרי כרוב כרביא, ופי' הה"מ שיהי' קטן מאד בעיניו ע"ד קטונתי מכל החסדים שאמר יעקב כי אתם המעט מכל העמים שממעטים א"ע, כי קטן יעקב, דוד הקטן, שמע"צ סעודה קטנה, כי נער ישראל ואוהבהו, הבן יקיר לי אפרים אם ילד שעשועים, וא"כ זהו פי' חסד נעוריך, גם אפ"ל חסד נעוריך זהו אה"ע הנמשך מבחי' חסד לאברהם שהיא האהבה הטבעית שבנפש הירושה לנו מאבותינו, וכמ"ש בד"ה ועשית בגדי קדש הנ"ל, ולכן נק' חסד נעוריך, ועי"ז נמשך אתדל"ע מבחי' ורב חסד דאהרן שיומשך אה"ר בנפש, וזהו הנק' זכרתי לך חסד נעוריך כי חסד נעוריך הוא נוק' עד דלא קבילת דכר אקרי נער בזח"ב פ' בא דף ל"ח ב' משא"כ אה"ר זו היא מעלמא דדכורא והיינו זכרתי לך שעשיתי אהבה שלך לבחי' דכר. ועמ"ש בלקו"ת בד"ה שוש תשיש בפ' תזריע פי' אה"ר זו שבבחי' זכר כי נוק' דעתן קלות משא"כ בחי' זכר חסדו כו' ועד"ז נתבאר בלקו"ת פ' מטות בד"ה ואשה כי תדור, שענין בנעוריה בית אביה זהו ענין אהבה ראשונה כאהבת הבן אל האב שהוא בקרירות, אך אח"כ ואם הי' תהי' לאיש היא אהבה ברשפי אש שאין לו רצונות אחרים כלל וזה נמשך ע"י התורה, ושם מבואר דבחי' האהבה בנעוריה בית אביה זהו חסד נעוריך.

קיצור פי' חסד נעוריך שיהי' בבחי' כי נער ישראל, קטנתי מכל כי קטן יעקב מאד בעיניו, וזהו ענין הכרובים, ענוא דאהרן, אה"ר שמבחי' ראי' עיניך יונים חכלילי עיניים וזכרתי לך שיהי' בבחי' זכר כענין באחד מעיניך, גם ענוא דאהרן יומם דאזיל כו' שאור החסד אינו מתעבה כו', גם י"ל חסד נעוריך אהבה הטבעית וכשנמשך עי"ז אה"ר נק' זכרתי לך חסד נעוריך.

ב) **ומ"ש** עוד בפי' כלולותיך דאשתכללו לך, הנה ברש"י ומ"צ פירשו כלולותיך לשון כלה, אך הזהר מפרש לשון שכלול וכמו ויכלו השמים תרגום ואשתכללו ופי' שכלול יש בו ב' פירושים, כי בעזרא סי' ד' י"ב ושוריא שכלילו פירש"י והחומות יסדו נמצא מפרש שכלול לשון יסוד, וכ"מ ממארז"ל במד"ר פ' בראשית ספ"א לבריאה שמים קדמו ולשכלול ארץ קדמה, והמ"צ פי' שכלילו ענין גמר והשלמה, ובערוך ערך שכלול כ' כלילת יופי מתרגמינן משכללא בשופרא, א"כ כמו"כ פירוש כלולותיך וענין שכלול זה פי' לעשותה פרצוף שמתחלה נאצלה רק נקודה א' הוא הכתר שבמ', ואח"כ הט"ס באין בה בסוד תוספות, ועמ"ש מזה באריכות בביאור מאמר הזהר פ' בלק דקצ"א ע"א ע"פ שחורה אני ונאוה וזהו"ע ואיש כי יקח אחותו כו' חסד הוא והרמ"ז כ' אהבת כלולותיך קורא עוד לחסדים אהבה מפני שהחסדים אלו הם מאימא שהיא סוד אהבה כנזכר בכוונת דחילו ורחימו עכ"ל, ור"ל שהיא אהבה רבה שלמעלה מהשכל, כמ"ש בלקו"ת פ' עקב בד"ה ולהבין שרש הטעם פ"א, ומ"ש בזוהר ואתעטרו לך

ואתקינו לך, פי' הרמ"ז ואעטרך לך הוא לשון כליל שהוא עטרה שזהו ענין הסכך שהו"ס הכתר, ויש להעיר מן ויהיו חיי שרה מאה שנה מה שמקבלת מהכתר מאה ברכות, ועשרים מה שמקבלת מאו"א וז' מה שמקבלת מז"א שכל אלו הבחי' צ"ל בשרה שהיא מ' או ע"ד הנו' במאמר הזוהר ר"פ בראשית ע"פ כשושנה בין החוחים שהמ' נמשכו בה י"ג עלין דסחרין לשושנה וחמשה עלין תקיפין כו', והם מנש"ב הנק' כל, וזהו כלולותיך כו', ועמ"ש עוד מענין ופי' בנין ירושלים בביאור ע"פ זכל בניך א"ת בניך אלא בוניך בלקו"ת פ' ראה, ובזח"ג פ' פנחס דרנ"ז ע"א כתב וז"ל פקודא תליתאה דאקרי אהבת חסד הה"ד אהבת עולם אהבתיך ע"כ משכתיך חסד, אהבה כלילא מאבהן דאתקרי בהן בכל מכל וכל, ורזא דמלה זכרתי לך חסד נעוריך אהבת כלולותיך עכ"ל מפרש כלולותיך שהיא כלולה מג' אבות שבכל א' נאמר כל, וא"כ ג' פעמים כל זהו ענין כלולותיך, וענין ההפרש בין בכל דאברהם ובין מכל דיצחק פי' רבינו ז"ל בד"ה כיצד מרקדין שלא נדפס בלקו"ת וז"ל וה' ברך את אברהם בכל כו' שהיתה לו בת כו' אבא יסד ברתא כו' רק אימא אוזיפת מנהא לברתא כו', פי' כי שרש האותיות הוא מבחי' אבא בחי' חכמה שהרי הבהמה יש לה קול וה' מוצאות הפה ואעפ"כ אינה יכולה לדבר מפני העדר בחי' החכמה וכן התינוק אינו יכול לדבר עד שיהי' שני שנים שמתגלה בו בחי' החכמה, וזהו וה' ברך את אברהם בכל פי' בכל שהיתה לו בת אבא יסד ברתא (הג"ה ויסד זהו ענין השכלול כנ"ל ור"ל שהי' לו בת שהאיר בהדיבור הנק' בת ומעלת הדיבור זהו מעלה גדולה וזהו גיבורי כח עושי דברו עכ"ה) משא"כ יצחק מכל מקצת כל כו' (הג"ה כי אברהם זהו אבא ויצחק זהו קו השמאל בינה, ואימא רק אוזיפת מנהא לברתא ולא כמו אבא שיסד ברתא ממש זהו מכל מקצת כל עכ"ה) עכ"ד שם, ובפרדס סוף ערך כל כלה כתב ובתיקונים פי' כי בהיות צדיק כלול מג' אבות נק' בכל מכל כל שהם ג' אבות ע"י צדיק (הג"ה עמ"ש סד"ה כי ההרים ימושו בפי' ואגודתו על ארץ יסדה ועיין זהר ס"פ צו דל"ה ע"א מענין ואגודתו עכ"ה) ועכ"ז כל הוא לשון כל ע"י החסד כדפי' בזוהר ס"פ בא דמ"ג ע"ב, והגם כי פי' כל הם נש"ב, וא"כ עיקרם מאימא י"ל כי יש כמה מדריגות בנש"ב וזהו"ע מרב כל ריבוי בחי' כל כמ"ש בד"ה ואתה תצוה ובד"ה מנורת זהב כולה, וגם במ"א נתבאר דשער החמישים דבינה הוא הממוצע בין חכמה שנק' אין ובין בינה שנק' יש א"כ כשהחכמה מאיר בנש"ב זהו בחי' עליונה יותר וכמ"ש פי' לבנון ל"ב נתיבות חכמה המאיר בנש"ב, וזהו מעלת אברהם שנאמר בו בכל, משא"כ ביצחק מכל, ועמ"ש ע"פ הזהר פ' חיי דקכ"ב ע"פ ויתרון ארץ בכל היא, ויש להעיר מדרוש ברכת הזימון שע"י שהם שלשה קוין ממשיכים מהבריכה העליונה למ', וזהו נברך, והיינו ההמשכה מג"ר מקור מעיין בריכה, משא"כ אחד או שנים אין אומרים נברך שאין בכחם להמשיך מהבריכה הנ"ל רק מז"ת הזן הוא חסד כו', ועד"ז יתפרש כאן שע"י שמקבלת מכל הג' קוין חג"ת בכל מכל כל אזי בא ההמשכה מג"ר

כח"ב דוקא, וזהו מעלת ואגודתו על ארץ יסדה כשהם אגודה דייקא, ואין אגודה פחות משלשה, עי"ז הבונה בשמים מעליותיו, פי' שמים הוא ז"א נמשך בו הג"ר הנק' עליותיו, והיינו מ"ש בזהר ס"פ צו שם לאגודתו כד אזדווג מלכא לקבלה בכל אינון עטרין קדישין בכנופייא חד כדין ואגודתו כתיב, ופי' בכל אינון עטרין היינו שמאירין בו הג"ר, שעז"נ מאד עמקו מחשבותיך, בחי' ממעמקים כמ"ש בלקו"ת בשה"ש בד"ה באתי לגני, ומכל זה יובן פי' אהבת כלולותיך כשמקבלת מג' אבות בכל מכל כל וזהו שאומרים בבהמ"ז הוא יברך כו' כמו שבירך את אבותינו אברהם יצחק יעקב בכל מכל כל כן יברך אותנו כולנו יחד והוא ג"כ ענין כלילת יופי כמ"ש בלקו"ת בשה"ש ע"פ הנך יפה רעיתי כשמאירים בה הג' קוין חג"ת כו', במ"א פי' זכרתי היינו יסוד אבא שמאיר בנוק' שזהו ענין מרדכי כמ"ש בתו"א בד"ה כי אתה אבינו ושם כ' פורים זיוכ"פ חד דרגא הארת יסוד אבא בנוק' שלא ע"י ז"א והיינו זכרתי לך חסד נעורייך יס"א ארוך, וא"כ זהו ע"ד הנזכר בסש"ב פט"ז בענין פי' מחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה, והטעם לכתך אחרי שגם בהיותה אב"א הי' לכתך אחרי ע"ד אחרי ה' אלקיכם תלכו שה"ע כי מנסה ה' כו' לדעת, כמ"ש בלקו"ת פ' ראה, ועי"ז מברר וממשיך כו' להיות זכרתי לך, ואפ"ל זכרתי לך הוא כענין ביום ההוא יהיה כו', ועיין בפע"ח גבי פורים שהגם אף כשמאירים המוחין בז"א לא נפסק הארה זו מנוק', ועפי"ז י"ל ענין חנוך לנער ע"פ דרכו גם כי יזקין לא יסור ממנה, דקשה מאי מעליותא, אלא משום כי אז זכרתי לך חסד נעורייך, ומש"ע וכ"כ למה בגין לכתך אחרי יובן ע"ד מ"ש בלקו"ת פ' ראה בד"ה אחרי הוי' אלקיכם תלכו דההליכה אחת ר"ל כשאין מאיר יאר ה' פניו אלא ואנכי הסתר אסתיר פני, וזהו כי מנסה ה', וע"י שעומד בנסיון קורע המסכים שמג"ק המסתירים שרשן מאד נעלה, ונק' לכתך אחרי במדבר ששם נחש שרף ועקרב וצמאון ד' קליפות והם ד' שליבות דסולם זה לעומת זה, והנה ידוע דמל' נק' מדבר, לפ"ז י"ל זכרתי לך חסד נעורייך קאי על לע"ל, ור"ל חסד נעורייך זהו ענגא דאהרן היינו ענני כבוד שהיו ביצי"מ, אך לע"ל נא' כימי צאתך מאמ"צ אראנו נפלאות שיהי' גילוי אור גדול יותר מיצי"מ והיינו מפנימיות עת"י, ולכן לע"ל יהי' שיר זכר משא"כ ביצי"מ נק' אז ישיר כו' השירה הזאת לשון נקבה, וידוע דשיר זכר הוא בחי' גבוה יותר ולכן לא יהי' אחריה גלות ועיבור כו' וכ"כ למה בגין לכתך אחרי במדבר כו' כנ"ל.

ענין האהבה שבבחי' צל ומקיף הנה חסדים המכוסים ביסוד אימא ג"כ האהבה שבבחי' מקיף, אבל עכ"ז זהו מדות שבשכל, אכן יש אהבה שגם בשכל אינה מורגשת כמ"ש בד"ה טוב לחסות דרוש הראשון, שזהו ענין תפלה בלחש, ואפ"ל כמ"ש בסידור סוף ביאור דברכת הנהנין בפי' יין המשומר בענביו משימ"ב דפי' ששת ימי בראשית הם ו"ק דאבא, ובהם משומר היין דבינה, וא"כ ו"ק דאבא הם המדות שלמעלה מהשכל המושג, וכ"כ בביאור אם בחוקותי בענין משה שיהי' מבחי' מ"ה שהוא חכמה,

זא"כ האהוי"ר שהיו לו הוא ו"ק דאבא כו', וע' ד"ה כי מראש צורים אראנו כו' ובביאור הג' כי תצא פי' חסד דאימא ע"ד רשפי אש מההתבוננות איך שהוא אלקים חיים כו', אך החכמה כח מה ביטול ממש א"כ החסד דאבא זהו האהבה מה שאינו רוצה ליפרד מהשגת ביטול זה כו', וזהו ג"כ כענין מ"ש בד"ה חכלילי בענין אה"ע ואה"ר שנגד אה"ר אין לעומת זה והוא משם מ"ה אהבה מצד סוכ"ע וזהו טוב לחסות, ומ"ה הוא מקיף לגבי ב"ן בלק"ת פ' פנחס ביאור ע"פ צו את בנ"י, וזהו ה' צילך על יד ימינך, ועיין הפי' בד"ה ביום השמע"צ, שמאלו תחת ספ"ד, ומ"ש מזה בד"ה רני ושמחי סד"ה אך היינו שע"י רו"ש שמלמטה נמשך כן מלמעלה והיינו המשכת י"ה יעו"ש, ואפ"ל שזהו ענין יום ראשון דסוכות שהוא בחמשה עשר לחדש השביעי היינו י"ה שנתגלה ע"י מס"נ דרו"ש בעשי"ת, והנה בד"ה ביום השמע"צ הנ"ל פ"ה פי' שכמו"כ ע"י התורה נא' ובצל ידי כו', ועמ"ש במ"א מענין סוכות שהוא מה שמאיר מאור א"ס ממש שלמעלה מהצמצום שהגיעו לזה ע"י התשובה ביוהכ"פ כמ"ש סד"ה ולא אבה בפי' ויהפוך כו' ע"י ע"ס הגנוזות בעצמות המאציל, וא"כ משם נמשך בסוכות ולכן הוא בחי' צל ומקיף ולא כמו ע"ס האצילות שהם א"פ ולכן איתא במאמר הזוהר דצדיקיא אמרו והשביע בצחצחות, והם י"ס דעתיק כמ"ש במא"א צ' י"ד שנק' ע"ס הגנוזות, זבמא"א אות צ"ד סל"ד הם ח"ב על ראש ז"א לכן יו"ד פעמים הא' גימט' צל שהוא הכאה יוד חכמה בה"א בינה עכ"ל, וא"ש שזהו בחמשה עשר לחדש שהם י"ה מזה נמשך צל סוכה וע"י צל סוכה י"ל ניצולים מבחי' צלמות שהוא דו"נ דקליפה ע"ש סט"ע, גם הצל מגין מפני החמה וחום היום הוא גבורות במא"א ח' י"ד, והצל מגין כי הוא חסד, וע"ש סמ"ב חמה נק' בינה עילאה, וזהו והי' אור הלבנה כאור החמה, וא"כ הצל צ"ל גבוה יותר וה"ע ואור החמה יהי' שבעתיים כו', שבחי' זו אינה מאירה עכשיו רק בבחי' צל, וזהו כל האזרח בישראל ישבו בסוכות, כל האזרח מה שאני עתיד להזריח בחי' ואור החמה יהי' שבעתיים עכשיו בחי' זו ישבו בסוכות בבחי' צל ומקיף, א"נ כי הנה יש חמה בקליפה ע"ש במא"א והוא מ"ש וחפרה הלבנה ובושה החמה, וע"כ יניקתם מהחמה ולבנה דקדושה שהם זו"נ משא"כ מבחי' צל ומקיף שהוא בינה הנק' עלמא דחירו אין שם יניקה גם יש להעיר לענין סוכה ממש"ש במא"א ח' מ"ז חופה כו' ע"ש, ומ"ש בענין ושכינתא פרסת היינו כי יש ב' בחי' סוכה הא' הסוככת על הזו"נ הב' סוכת דוד מ' הסובכת על בריאה כו', והם כענין ב' כתרים דנעשה ונשמע שפי' בביאור ע"פ בחודש השלישי שהוא כתר דאצילות וכתר דבריאה, וזהו סוכת שלום היינו שלום בפשמ"ע התחברות המאציל לנאצלים, שלום בפשמ"ט התחברות האצילות בבי"ע וזהו כל העוסק בתורה משים ב' שלומות שהתורה נק' ובצל ידי בחי' סוכה כו', ומש"ע בענין ואברהם וה' צדיקיא דהיינו הח' צ"ל עוד עם כללות הח' שביסוד, וע' במא"א אות כ' סמ"ב, ובסידור בד"ה נשמת כל חי, ומ"ש עוד דוד מלכא זהו ע"ד חמש אינון שית אינון שבע אינון

בזהר פ' פנחס דף רנ"ד ע"א, ונתבאר בבה"ז שם דמצד בינה חמש אינון כי בינה עד הוד אתפשטת אבל מצד אבא שבע אינון כי יס"א ארוך וכיון שבחי' זכרתי לך חסד נעוריך היינו גילוי יס"א, ולכן שבע אינון כו' וזהו אינון סוכות כי עד יוכ"פ נק' המ' בת אמי שמקבלת מאימא עילאה בזח"ג אמור דף ק' ע"ב, וזהו ענין תשובה תשוב ה' עילאה, אבל בסוכות נק' בת אבי, וזהו בחי' בעל תשובה בחי' משפיע לתשובה כו' וסוכה מלשון יסכה שהוא ענין ראיה שנמשכת מבחי' חכמה כו'.

ענין תשבו שבעת ימים דקאי על האושפיזין, י"ל כי מבואר בפ' תצוה קפ"ג דשבעת ימים דפסח הם מבחי' מ' ולכן אין בהם הלל גמור אבל שבעת ימים דסוכות הם יומין עילאין, ולפי המשמעות שם הם יומין דז"א שעז"נ בסוכות עם ו', ובמק"מ שם בשם נ"ב שהם מבינה, וזהו ע"ד ע' רבתי דשמע ז"ת דבינה הם גדולים מז"ת שהם ז"א, ולפי שהן יומין עילאין ובאין במקרה ולא בקביעות ע"ד כי יקרא קן צפור כו', עיין במא"א אות קוף סל"ג קן צפור סוד בינה כו', ובי"נ שם מהת"ז תיקון שישי די"ח ע"ב, כי יקרא קן צפור לפניך דא סוכה כו' דאיהי אימא עילאה כי יקרא דייקא שהארה זו אינו מאיר רק לפרקים, וע"כ נק' ימים אלו אושפיזין עילאין שבאים לימים דמ' המאירים תמיד, וע"ד כשימי קדם דא"א מאירים לימי עולם דז"א, וגם כי יקרא פרט למזומן כי מזומן זהו מבחי' אדם שהם זו"נ, אבל אורות ימים אלו אין יד האדם מגעת שם, וסוכה הוא בחי' אהי' כטל ולא זיבא כגשם שהוא ענין באתדל"ת אתעדל"ע נק' כגשם ע"י ואד יעלה מן הארץ, משא"כ סוכה בחי' אהי' כטל אתדל"ע מבחי' שאין אתדל"ת מגעת שם, ע"כ נקרא כי יקרא פרט למזומן כו', וזהו ענין ארשפיזין עילאין כו', ובעבודה זהו ענין המשכת אהבה בתענוגים שאין דרך להגיע ע"י יגיעה כ"א באה בבחי' מתנה כו', כמ"ש באגה"ק ע"פ מה יפית, והנה אושפיזין זהו ענין אורח, וברע"מ עקב דף ער"ב ע"א פי' אורח הוא יסוד ונק' אורח כי זיווג זו"נ הוא לפרקים, והנה היסוד שרשו מהבינה והכתר כמ"ש בפי' אל עליון כו' ומביא גואל לבני בניהם שנה"י נמשכים מהכתר, וכמ"ש בביאור על אגה"ק חגרה בעוז מתניה, וע"כ א"ש שאורח זה נמשך מאושפיזין עילאין שהם מבחי' בינה כו', עוי"ל פי' שיסוד נק' אורח כשהזיווג עליון מאד כמו יחוד פנימי' חו"ב שאינו תמיד כיחוד חיצוני להחיות העולמות דלא פסיק, אבל יחוד אור חדש זהו לפרקים ע"כ נק' אורח, וזהו ג"כ ע"ד ואורח צדיקים כאור נוגה כו', ואפ"ל עוד דהנה מבואר בלקו"ת בד"ה הוי' לי בעוזרי פי' כל האזרח בישראל ישבו בסכות פי' האזרח לשון עתיד כלומר מה שאני עתיד להוריח בתוך ישראל ובפנימיותם לע"ל עכשיו ישבו בסוכות שמתגלה עליהם בבחי' סוכות ומקיף מלמעלה עכ"ל, ועמש"ל ס"ג מזה והנה לע"ל יהי' דירה בתחתונים, וזה יהי' דירת קבע ועכשיו בסוכות מאיר בחי' זו דרך אכסנאי ואושפיזא שהוא דירת ארעי ולכן קיי"ל סוכה דירת ארעי בעינן וכמו גם המשכן נק' דירת ארעי לגבי בהמ"ק בת"א ר"פ ויגש, ופי' אכסנאי יובן ממ"ש בסש"ב

פל"ג ממשל שמחת הדיוט ושפל אנשים בהתקרבותו למלך בו"ד המתאכסן עמו בביתו כו' כך הר"ע האמונה ביחודו ית' האמיתי איך הוא ממכ"ע וסוכ"ע כו' וזהו קרבת אלקים ממש כו', אך עכשיו זהו בבחי' אמונה, ולע"ל עין בעין יראו כו', והגילוי לע"ל ע"י ז' רועים ומבמ"א בד"ה מנורת זהב כולה שהן ז"ת דע"י שעז"נ והניף ידו על הנהר כו' לז' נחלים כמ"ש בסידור בדרוש קי"ס, ואז יהי' דירה בתחתונים ממש, אך עכשיו בשבעת ימי הסוכות באים ז' אושפיזין שהם ג"כ מבחי' ז' רועים רק שבאים בדרך אושפיזין שה"ע דירת ארעי ומאיר בבחי' מקיף לבד, ולשון אושפיזא לא מצאתי לא בערוך ולא במתורגמן, רק בספר תשבי ערך אשפז מצאתי שכן הוא במד"ר פ' חקת דקורא לאורח המתאכסן אושפיזא, ולא נמצא זה במד"ר שם, אך בעה"כ שהס"ד הביא כן מהגמרא פ"ק דיומא די"ב ע"א לפיכך זכה בנימין הצדיק ונעשה אושפיזכן לגבורה שנא' ובין כתפיו שכן, פירש"י שיהי' אושפיזכן שהי' הארון נתון בחלקו, ור"ל שנעשה הוא בעל אכסנאי להקב"ה וכ"ה בזבחים דנ"ד ע"א, ובפ"ק דמ"ק ד"ט ע"ב דהאי עלמא אושפיזך כו', והנה מה שזכה בנימין הצדיק ונעשה אושפיזכין לפי שלא הי' במכירתו של יוסף כו' מזה יובן ג"כ לענין הסוכה שיהי' האדם אושפיזיכין לאושפיזין עילאין זהו ע"י שיעשה תשובה על פגם הברית כו', וע' בלקו"ת ס"פ תבא בד"ה ויקרא אל משה כמשל האדם שצהבו פניו מרוב אורה ושמחה כשרואה אוהבו האמיתי כו', ועד"ז יובן ענין האושפיזין דסוכות שמאירים מדותיו ית' העליונות ע"כ ראוי שישמח האדם מהם, וזהו כעין מ"ש האריז"ל בפי' והבאת שלום בין אדם לחבירו היינו בין א"א לז"א, א"כ האושפיזין הם מדות דא"א המאירים במדות דז"א, לכן ישמח מאד מהם ובזהר אמור דצ"ד א' פירש שכל הג' יו"ט נק' אושפיזין יקירין עילאין ופי' בסידור כי יומין דחול הם מה שנתלבשו חיצונית מדות דאצי' בבי"ע וכשחל יו"ט באותו היום שהיו"ט זהו אור הבינה המאיר באותו היום זהו ענין אושפיזין יקירא עילאה, אך שם משמע להיפך שהאושפיזא הוא היום דחול שהזמינו אותו לקבל קדושה עליונה כו'.

ומ"ש עוד ולהיות כי שרש ענין החסד שה"ס האושפיזין שכללותן החסדים העליונים כו' ענינם להחיות רוח שפלים ע"כ צריך ליתן חלקם לעניים עיין מזה בפי' הרמ"ז דפי' שעיקר החסדים באים בשביל להמתיק גבורות דמל' והמל' נק' סיהרא דל"ל מגרמה כלום הוא בחי' עני כו', ואפ"ל עוד דיש ב' מיני אורחים ואושפיזין, הא' הנמשכים מלמעלה למטה שהם המדות עליונות הנ"ל, הב' י"ל אושפיזין מלמטה למעלה והיינו עד"מ למטה העניים שבאים לבעה"ב שימלא מחסורם הם נקראים ג"כ אורחים וזהו מצות הכנסת אורחים דאין ר"ל אנשים נכבדים דוקא כ"א אדרבה העניים והשפלים כו', ובאור המאיר ר"פ וירא פי' הכנסת אורחים היינו התפשטת האורות עליונים שנשתלשלו ממקום גבוה למקום נמוך ואיש המשכיל מעלה אותם למקומותם הרמתה נק' הכנסת אורחים מה שהיו תחלה מרחק מאתו ית' בהתלבשות גשמיות כזה במקום הנמוך מקרבם למקום הקדושה עכ"ל, וכעין

זה משל דהיום דחול כשיקרבוהו לקבל הקדש עליון נק' ג"כ אושפיזא. וזהו קרוב חול אל הקדש, ולכן חלק האושפיזין העליונים שמלמעלה למטה צריך ליתן לעניים הנקראים אורחים שהם אושפיזין הבאים מלמטה למעלה כו', עוי"ל בפי' אושפיזין דר"ל שאין זה מקומו האמיתי אלא כאורח נטה ללון, וזהו ענין שבנימין הי' אושפיזיכין לגבורה, כי זה שיהי' השראת אוא"ס בהיכל קדה"ק שבבהמ"ק הרי אין זה בערך סדר ההשתלשלות החיות שבעולמות, ועיין מזה בסש"ב סוף ח"א פנ"ג ועמ"ש ע"פ ואת מקדשי תראו, וזהו ע"ד כי הנה הוי' יוצא ממקומו, בישעי' סי' כ"ו כ"א אלא דהתם פי' מכסא הרחמים לכסא הדין, אך עד"ז גם הירידה לטוב נק' יוצא ממקומו כמו וירד הוי' על הר סיני כו', ע"כ נק' אושפיזא כמו מלך שיוצא ממקומו מדירה מלוכה שלו להתאכסן בעיר אחרת אצל איש שהדירה אינו בערך מדירת המלך כלל, ועיין מזה בזוהר ר"פ ויצא דף קי"ב ע"ב גבי אפילו במאני דילי לא אשתמש שהם כלים דאצי' דאיהו וגרמוהי חד כ"א במאנין דילך כלים דבי"ע כו', והנה מבואר במ"א סד"ה אד' שפתי תפתח ההפרש בין כורע בברוך ובין זוקף בשם שזהו ע"ד ההפרש בין גילוי אלקות שהי' במ"ת ובין הגילוי שיהי' לע"ל, שבמ"ת עדיין לא נזדכך העולם ומ"מ הי' גילוי כי הוא כל יכול, אבל לע"ל שיזדכך העולם ויהי' כלי ממש לגילוי האור לכן לע"ל נק' דירה בתחתונים דירה ממש שיהי' כלי לגילוי אורו יתברך, ועכשיו נק' אושפיזיכין לגבורה, שאין זה כלי ממש רק דוגמת אכסניא במקום שאין מקומו ממש, ואעפ"כ הוא נמצא שם ממש, ועד"ז הוא ההפרש בין יג"מ הרחמים המאירים בחודש אלול ובין יג"מ הרחמים המאירים ביוהכ"פ שזהו כמשל המלך שיצא חוץ למקומו, ושם מקבלים פניו בשדה, אבל יוהכ"פ זהו המלך כשהוא בהיכל מלכותו ושם מקבלים אור פניו כמ"ש בלקו"ת פ' שופטים בד"ה אני לדודי דרוש הראשון פ"א יעו"ש. ועד"ז יובן ענין האושפיזין דז' ימי הסוכות, והוא להיות כי שרש חיות העולמות בי"ע נמשך מז"ת דאצי', דהיינו מ"ש ששת ימים עשה ה' את השמים ואת כו', אבל ג"ר דאצי' גבהו ורמו מעלתן מהיות חיות לעולמות בעלי גבול, ועמ"ש מזה בלקו"ת בשה"ש בד"ה באתי לגני ולכן בינה נק' עוה"ב ולע"ל, אבל עוה"ז נק' מל', ולכן ארז"ל במד"ר בפ' בראשית פט"ז ע"פ וזהב הארץ ההיא טוב, שלא הי' כדאי העולם שישתמשו בזהב, ולא נברא רק בשביל בהמ"ק, והיינו לפי שהזהב שרשו מהבינה, וזהו ענין כמעלת הזהב על הכסף, שהכסף הוא מבחי' חסד ראשית ז"ת עולם חסד יבנה, ע"כ בז' ימי הסוכות שהם גילוי מדות דבינה שהיא אימא עילאה, אין העולם כדאי לבחי' זו שיהי' נק' דירת קבע ממש, אלא נקראו אושפיזין, שבאו ממקום העליון לבחי' ז"ת דאצי' שהם שרש חיות העולמות כו', וכמו שרי המלוכה היושבים ראשונה במלכות ובאים ומתאכסנים אצל שר קטן כו'.

בסידור בד"ה להבין שורש ענין הסוכות בארחי אתער ע"ס העליונות מתעוררים ע"י ע"ס שבאדם, (ה' עיין בפי' כי ה' צילך בת"א בד"ה רני ושמחי דרוש הראשון כצל שהוא פונה אחרי האדם כו', ובד"ה צאינה וראינה דרוש הראשון ספ"ג, גבי חהו"ע המשכת בחי' אדם העליון שיעור קומה שלמעלה שהן ע"ס העליונות ע"י עשר כחות הנפש שבהן וע"י נמשך אור א"ס ב"ה להתלבש בע"ס העליונות, ושם ר"פ הנ"ל שזהו"ע מעלה אני עליכם כאלו עשאוני, ועמ"ש מזה ג"כ בד"ה אני ישנה פ"ג) בארחי נטלא כל ספירא עולה ויורדת לפי דרכה, (מ"ש ואינה משתתפת עם זולתה אינו מובן כי הספירות כלולות זו מזו, אלא ר"ל בעת ממשלת ספי' החסד עד"מ אז החסד עיקר ושאר כל המדות טפלות לה, דוגמא ממ"ש בזהר ר"פ בראשית שנבה"ע באות ב' אף שנברא ע"י כל הכ"ב אותיות אלא שהיא הי' העיקרית, וכמו בפסח מאיר החסד, ובר"ה ויוהכ"פ מאיר הדין כו', ונראה כי זהו מצד הנהגה העליונה שהמאציל העליון נתן חוק וזמן לכל ספירה אימת יהי' התגלותה, וזהו"ע שבת ור"ח, וג' מועדים ור"ה ויוהכ"פ, ואף שנת"ל שע"ס מתעוררים ע"י ע"ס שבנפש, אבל יש ג"כ חוק וסדר להם מצד עצמן אימת מאיר כל ספירה).

ועתה יבוא לביאור פסוק ובחמשה עשר יום לחודש השביעי, ויקדים ענין ובעשור לחודש השביעי ויאמר הפי' ובעשור זהו עליית המל' שהיא הספירה העשירית מלמעלמ"ט כשהיא עולה בבחי' כתר שהיא הס' היו"ד מלמטה למעלה, ע"ד ארוממך אלקי המלך התחברותם יחד זהו ובעשור, והו"ע נעוץ תחב"ס, ואפ"ל שזהו"ע פותח את ידיך יודי"ך יו"ד דהוי' שהוא כתר וחכמה ויו"ד דאדני שהוא מל' שנתחברו יחד, נמצא ובעשור הוא מצד המ' ואח"כ ובחמשה עשר הני חמשה הם מצד ז"א הנק' מלכא, וז"ל הפרדס ערך חמשה פי' בזהר פ' אמור כי בחמשה רמז אל התפארת בחמשה עשר יחוד ת"ת ומל' תפארת חמשה ומל' עשר כמו שנתבאר בערכו עכ"ל, וצ"ל הטעם שהת"ת נק' חמשה כי הוא חמישי מלמטה למעלה ועמ"ש בלק"ת פ' קדושים בד"ה ונטעתם כל עץ מאכל בענין ובשנה החמישית תאכלו את פריו להוסיף לכם תבואתו שם פי' שיש חמשה פרצופים באצי' א"א או"א זו"נ שהם כנגד ד' אותיות הוי' וקש"י וכנגדם חמשה חומשי תורה, ואפ"ל לכן בן חמשה למקרא, לפי שת"ת וכתר ענין אחד הוא, ע"כ נק' התפארת בחמשה ובמ"א נת' כי חמשה חומשי תורה נמשכו מה' עילאה דשם הוי' שהוא בינה, והז"א עיקרו מבינה, בסוד כונן שמים בתבונה, ע"כ נקרא ת"ת חמשה שבחי' ה' עילאה מאירה בו, אך נודע כי בבינה שהוא ה' עילאה בה דוקא התגלות עתיק יותר מבחכ', וכמ"ש בת"א ר"פ ל"ל וסד"ה יו"ט של ר"ה שחל להיות בשבת במקדש הי' תוקעים ובשאר דוכתי, וע"כ ת"ת הנק' בחמשה ע"ש שמאיר בו ה"א עילאה היא בחי' עליונה מאוד, וא"כ בחמשה ה"ס יחוד ת"ת ומל', גם י"ל שת"ת נק' חמשה, כי בת"ת דוקא מאיר שם הוי' ולא בחו"ג אע"פ שהם למעלה מת"ת כמו שנתבאר בלק"ת פ' תזריע בד"ה קמיפלגי במתיבתא דרקיע, והנה בשם הוי' מרומז

חמשה בחי' קש"י א"א יו"ד חכמה כו' ע"כ ת"ת נק' חמשה, או י"ל כי הנה מר"ה עד יוהכ"פ הוא שמאלי תחת לראשי, נמצא בחי' ובעשור הוא עדיין רק שמאלו תחת לראשי, ואח"כ סוכות הוא וימינו תחבקני, וזהו ובחמשה עשר כי החמשה הם מבחי' ימינו שיש בה ה' אצבעות, והם כנגד ה' ספירות העליונות, וכמ"ש בפרדס בתחילתו ממש בביאור המשנה שבס"י עשר ספירות בלי מה במספר עשר אצבעות חמש כנגד חמש, ושם פי' החמש שבימין הם דוגמת ד' פרשיות דתפילין של ראש והחמש שבשמאל דוגמת ד' פרשיות תש"י, עכ"פ ענין ובחמשה הוא בחי' וימינו תחבקני, והיינו ובחמשה עשר ה' על יו"ד דמל' והוא בחי' עליונה דבחמשה עשר לחודש הראשון כי שם לא נזכר עדיין שמאו תחת לראשי ולא כמו ובחודש השביעי שהיא תחילה בחי' ובעשור כו', ובמאו"א אות ה' סעי' ט' ה' חסדים כתר חכמה נצח ת"ת, וכ"כ בפרדס שם פ"ב בענין חמש כנגד חמש, ועיין בת"א בד"ה בכ"ה בכסליו גבי ושם ה' קטנה רחל ה' אחרונה דשם הוי' נק' ה' קטנה, ע"ש שמקבלת מזעיר שפירושו קטן בחי' כי נער ישראל, מי יקום יעקב כי קטן הוא, ושם ה' גדולה לאה ה' ראשונה דשם וע"ק מדת גדולתו של הקב"ה, עיין מד"ר ויצא פ"ע גדולה במתנותיה, ולכן ותקנא רחל באחותה זח"ב ר"פ תרומה קכ"ו ב', ולע"ל ביום ההוא יהי' שגם ה' אחרונה תקבל מהיו"ד חכמה וכתר כמו ה' עילאה, ומזה יובן ענין ובחמשה עשר חמשה של עשר היינו ה' עילאה הנק' ה' גדולה, ולכן הוא על עשר, רק אפ"ל דהיינו שממשיכים בחי' זו במל' הנק' ה' קטנה, וזהו"ע חוברות אשה אל אחותה, והיינו ענין קנאת סופרים תרבה חכמה, גם אפ"ל בחמשה עשר זהו עצם ה' עילאה וביום השמיני עצרת מאיר כ"ז בה' תתאה, וכמו"כ ענין שמונת ימי חנוכה חנוך ה', ולכן ב"ש מדמה נרות דחנוכה לפרי החג.

קיצור ענין ובארחי' אתער ה' צילך ובאחרי' נטלא, ועיין מענין שיר של יום, ענין ובעשור עליית המל' בכתר, חמשה עליהו בת"ת כי ת"ת הוא בחי' א' עם כתר, פרצוף החמישי, עמ"ש סד"ה ישראל ראשית תבואתה, בענין ה' עינויים ה' תפילות דיוהכ"פ גם בת"ת דוקא מאיר שם הוי' שבו ד' אותיות הוי' וקש"י, גם סוכות הוא דימינו תחבקני, והם עד"מ חמשה אצבעות דימין והם ה"ס דחמש כנגד חמש, ויש שני פירושים מה הם, ולב' הפירושים יש בהם כתר וחכמה כו', גם חמשת כנגד ה' עילאה שמאירה בוי"ו של שם שהוא ת"ת בחי' בעטרה שעטרה לו אמו ביום שמחת לבו, והיינו בסוכת זמן שמחתינו, וזהו ובחמשה עשר.

ב) **וכאן** בסידור פי' החמשה הם כח"ב חו"ג שהם בבחי' מקיף על המי' ועיקר מה שמקבלת בפנימי' הוא מן הת"ת, וביאור זה כי הדבור מקבל מפנימי' מהקול הנמשך מהבל הלב, והרצון והחו"ב הם בבחי' מקיף על הדיבור רק ע"י הקול שמהבל הלב, ופי' זה עולה כמ"ש במא"א אות ח' סי' ע"ב, ח"ל חמשה עשר ה' דקיימא על יו"ד הוא סוד כח"ב, ח"ג דדכורא העומדים גבי נוק' דז"א, ומשם ולמטה התחיל קומתה, וכשאין

מאירים בה רק ע"י תוהו דז"א, (הג"ה שהם ד' פרשיות דתש"י שבבחי' זו הוא שמאלו תחת לראשי עכ"ה,) שכנגדם עומדת נקראת ובעשור, אך כשמאירים ה' עליונות בה (הג"ה כענין ד' פרשיות דתש"ר והקציצה שהו"ע וימינו תחבקני עכ"ה) נק' חמשה עשר ה' על יו"ד עכ"ל, נמצא לפ"ז ובחמשה הם ה' בחי' דכח"ב חו"ג שהם ג"כ ה' אצבעות, דיד ימין, לפירוש הראשון שבפרדס, והם מאירים בבחי' מקיף על המל' הנק' עשור, והיינו ביו"ט הראשון של חג וכמר"כ אז מאיר ת"ת בבחי' פנימי' והוא ג"כ מבחי' ה"ח שבו מחסד שבת"ת עד הוד.

בתרעא יתיב ביסוד אימא כו', וצ"ל כי אם עיקרו מקיפים סכך, עכ"ז מאיר ג"כ באו"פ וענין ובעשור יוהכ"פ תשובה, עליי' (תשוב ה' י"ל ה' במילוי יו"ד) ומשם נמשך ההמשכה בסוכות זמן שמחתינו כמשל הבן שבא ממרחק, (בד"ה ביום השמיני עצרת שמאלו תחת), ולכן מזה נמשך השמחה פנימי' בינה המקיפים כשמאיר הגילוי, צילא דמהימנותא.

שמחת בית השואבה ניסוך היין המשמח אלקי' בחי' בינה ומ"מ מים אין דחכמה (עיין דרוש מזמור לתודה, וגם מעין אין לו הפסק, והמעיין בכ"ש מטהר, משא"כ במקוה כל שהוא מבחי' אין.

ג) והנה מ"ש לעיל דבעשור זהו עליית המל' בכתר, א"כ איך אח"כ בחמשה זהו ת"ת אף שהבינה ה' עילאה מאיר בו, עכ"ז זהו למטה מעליות המל' בכתר, והלא בסוכות ושמע"צ יש בחי' עליונה יותר, ועיין בה"ז אמור ד"ק ע"ב דזיווגא דמלכא בכנס"י זהו בשבת ושמע"צ דוקא, וע' זח"ג פ' פנחס דרי"ד ע"ב, אך הענין י"ל דמבואר ע"פ הזהר תזריע דמ"ז ע"ב שכמו בכתר דאצי' יש ב' בחי' ע"י וא"א דבחי' עתיק זהו הבחי' תחתונה שבמאציל, וא"א שרש לנאצלים, כי הכתר כיון שהוא ממוצע לחבר אור א"ס באצי', א"כ יש בו מב' הבחי', ושם נת' שכמר"כ בכתר דז"א הנעשה מת"ת דאימא יש ג"כ ב' בחי' אלו, וסד"ה דשמתי כדכד דרוש השני פ"ד שבחי' כתר דנוק' הנעשה מת"ת דז"א יש ג"כ כמו שני בחי' אלו, והיינו שהת"ת דז"א יש בו בהחסד שבו ג' בחי' כד, וזהו ושמתי כד כד שמשותיך כו' ע"ש, זעד"ז י"ל ענין יוהכ"פ וסוכות שעם היות ביוהכ"פ הוא עליית המל' בכתר עכ"ז י"ל בחמשה עשר שמקבלת בת"ת הוא בחי' גבוה יותר עד ב' הבחי' שבכתר דנוק' שמצד עצמה מקבלת מבחי' מל' שבכתר, וזהו ארוממך אלקי המלך, ארוממך לשון נוכח משום דשורש כתר שבמל' שרשו ממל' שבכתר, וכמ"ש בהביאור ע"פ יביאו לבוש מלכות יעו"ש, אך אח"כ בחמשה עשר לחודש השביעי מאיר מחמשה ראשונות דז"א בנוק' שהם כח"ב חו"ג או לפי הפשוט דחמשה הוא ת"ת המקבל מה' עילאה שבה התגלות עתיק ממש שהוא הבחי' תחתונה שבמאציל, וא"כ אז עליותה יותר מבחי' בעשור שהעליי' במל' שבכתר שהוא בחי' התחתונה שבכתר הנק' א"א בחי' רצון אבל בסוכות מקבל מבחי' עתיק עונג העליון, ולכן נק' זמן שמחתינו שגילוי העונג הוא ע"י השמחה כו'.

———●———

בד"ה להבין שורש ענין הסוכות

שיטה לעורר*, למטה (נ"ב עמ"ש בת"א פ' יתרו בד"ה משה ידבר, ועיין בזהר ר"פ תולדות קל"ד ע"ב דהא כמה בר נש כו' ועמ"ש בלק"ת בד"ה והי' מספר בני ישראל בענין גם את העולם נתן בלבם, ועיין בפרד"ס ערך הנשמה ובזח"א וירא צ"ט ב' כגוונא דרעותא דבר נש כו', ובפ' ויגש דר"ה ע"ב ע"פ ואדם עליה בראתי ובפי' הרמ"ז שם) וזהו.

שיטה חד*, נטלא כו', (נ"ב אפ"ל בין לעילא בע"ס דאצילות בין לתתא דבי"ע) פי'.

שיטה ולולב*, בדין כו', (נ"ב הרמ"ז פי' ובארחיה אתער שלכל א' יש דרך לעוררו כגון להעיר או"א הוא ע"י למסר"נ באחד בק"ש כו', וזו"נ ע"י נפ"א כו', ויש להעיר ממ"ש במ"א ואביטה אורחותיך שהתומ"צ נמשכים מתרי"ג ארחין, א"כ לכל מצוה אורח מיוחד, ועיין ברבות ר"פ כי תצא ע"פ ארח חיים פן תפלס, וזהו ובארחיה אתער כמו ע"י צדקה ממשיך חסד עליון כו', לכן יש זמנים שבהם מתעורר גילוי אור לכל זמן לפי בחינתו, כמו הי"ב ראשי חדשים שבכל אחד מאיר בחי' אחד מן הי"ב צירופי הוי', וכ"ש השלשה רגלים ר"ה ויוהכ"פ, א"כ בפסח מתעורר בחי' חסד עד"מ, ועיין בס"י מענין ג' בחי' עולם שנה נפש שהם מכוונים זה עם זה) וזהו.

שיטה בעשירי* מן המלכות, (נ"ב עמ"ש ע"פ עלי עשור ועלי נבל שארז"ל ספ"ב דערכין די"ג ע"ב כינור של עוה"ב יהי' של עשר נימין המכוון שיהי' בו גילוי מבחי' כתר, אבל במקדש הי' של ז' נימין, שהם הגילוי מבחי' ז"א דאצי', ולעתיד לבוא יהי' התגלות כל הע"ס דהיינו ג"כ התגלות א"א, וזהו העשרה נימין כ"כ הבחיי פ' נשא, ועיין מזה בסידור ע"פ עלי עשור, והנה יוהכ"פ אין בו אכילה ושתיה ע"י שבו מאיר בחי' העוה"ב, וכמ"ש בתולע"י בכוונת יוכ"פ, וז"ל סוד חכמה עינוים כו', ולפי שהעוה"ב אין בו אכילה ושתי' נאסרה אכילה ושתיה כו', ע"כ יוהכ"פ הוא ג"כ בעשור דוקא דוגמת שלע"ל יהי' הכנור של עשרה נימין דוקא, עימ"ש בתולע"י סוד ה' עינוים בסוד עץ החיים שמהלכו ת"ק שנה, והנה לע"ל ודאי יהי' גילוי עץ החיים, וכיון שמהלכו ת"ק שנה בחי' ה' י"ל זהו ענין חג הסוכות שהוא יום חמישי אחר יוהכ"פ, שאז גילוי עץ החיים הנמשך מעוה"ב, וכן אמר במדרש שע"י והשענו תחת העץ זכו למצות סוכה, ובאו"ת מהמגיד נ"ע פי' תחת העץ היינו עץ החיים כו', ור"ל שלא ילכו אחר עה"ד טו"ר שממנו נמשך ק"נ כו', כ"א והשענו תחת העץ חי' דוקא, ועמ"ש ע"פ ויטע אש"ל, כי האדם עץ השדה וזהו כימי העץ ימי עמי, עיין רבות בראשית פי"ב ועיין זח"א דל"ז סע"ב ודל"ח ע"א דפי' עה"ח בריח התיכון שממשיך החיים מא"א יעו"ש, וענין

שיטה לעורר: בסידור הוצאת תשכ"ה הוא בדף רנט, ד שורה המתחלת — למטה.

שיטה חד: שם — למטה.

שיטה ולולב: שם — אחר.

שיטה בעשירי: שם — הא' מלמטה.

ת"ק שנה המ' שכל חסד בחי' מאה שהוא בא"א היינו ורב חסד, ועמ"ש בענין תקט"ו תפילות, וכענין חמש עשרה אמה קלעים לכתף, ובמ"א נת' כי החסד שכלול מחמישים יש בו ריבוי השפעות כו', וע"ש כשכלול ממאה עיין זח"א קכ"ג א' בענין חיי שרה מאה שנה כו', ובמא"א אות ק' סל"ב פי' קלעים ט"ו אמה הם או"א י"ה שמלבשים לכתף דא"א ת"ק גימט' כתף, חהו ענין בחי' שכולו ימין דלית שמאלא בהאי עתיקא, ועד"ז ט"ו דסוכות י"ה נמשך בו וימינו תחבקני חסד דא"א כו') והב' מלמעלה למטה שהמל' הוא העשירי, וכן המל' נעשה כתר לבי"ע, וכנודע מענין מלך יחיד כו', וגם היא כתר בע"ס דאו"ח שמלמטה למעלה. ומפני.

בשיטה למעלה*. שטה עשור במל' הנק' עשיראה (נ"ב ע"ד ארוממך אלקי המלך כמ"ש בביאור כי אתה נרי, ועיין זח"ב פ' בא דל"ט ע"ב פי' בענין בעשור, דיובלא אנהיר לסיהרא משמע שהבינה מאירה במל' והכל א' ע"ד שהתגלות עתיק הוא בבינה ועל ידו מאיר במל', חהו ג"כ ענין יובל שעיקר בחי' זו ביוהכ"פ ועיין בד"ה והי' ביום ההוא יתקע בשופר גדול.

ב) **ומה** שאמר* דהני חמשה יומין, שטה ה' הספי'* עדיין כו' (נ"ב במא"א ח' סעיף ע"ב חמשה עשר הוא דקיימא על יוד הוא סוד כח"ב ח"ג דדוכרא העומדים ע"ג נוק' דז"א, ומשם למטה התחיל קומתה, וכשאין מאירים בה רק תנה"י דז"א שכנגדם עומדות נק' בעשור, אך כשמאירים חמשה עליונות בה נק' חמשה עשר ה' על יו"ד עכ"ל, וכן פי' הרמ"ז בפ' אמור ק"ב ובמק"מ שם, אך זה לפי פירושם דפי' בעשר הוא ע"ס דנוק' שעולה עד ת"ת דז"א, לכן שמאירי' בחג הסוכות ה' עליונות נק' חמשה עשר, אבל לפימש"ל דפי' העשור הוא עליות המל' עד הכתר ממש, א"כ מה שה' עליונות דז"א מאירים בה אין זה ה' על יו"ד כ"א הה' הוא למטה מן היו"ד, ומתחילה נבאר לפי פי' הרמ"ז והמא"א ונאמר שבס"י איתא אשר ע"ס הם ממספר עשר אצבעות כי חמש כנגד חמש כו', ופי' בפרד"ס בתחילת שער הראשון פ"א החמש אצבעות דיד ימין הם כח"ב ח"ג והחמש דיד שמאל הם תנה"י מ' עכ"ד, והנה בסוכות מתגלה וימינו תחבקני ע"כ זהו ה' ספי' כח"ב ח"ג כו', והם מאירים הבחי' מקיף על המ' ע"ד וימינו תחבקני והוא השנים דתנה"י מאירים בא"פ, וענין חמש כנגד חמשה כי ה' עליונות מאירים באצי', וה' השני מקור לבריאה ת"ת כמו כתר נו"ה כמו חו"ב כו' אך כ"ז לפי פי' המא"א והרמ"ז, אמנם לפימש"ל דבעשור הוא עלי' המ' עד הכתר א"כ אם באנו לומר דהחמשה הם ה' על יו"ד נצטרך לומר כי עלייתה ביוהכ"פ הוא עד ת"ת שבכתר, ובסוכות מאירים עלי' ה' ראשונות דכתר וא"ש לפמ"ש בענין ויבא כגשם, אהי' כטל כו', וכתי' שראשי נמלא טל שהטל נמשך מג"ר

בשיטה למעלה: הכוונה, ששיטה עשור נמצאת בראש העמוד בדפוס הסידור שהי' לכ"ק אדמו"ר הצ"צ.

ב) ומה שאמר: שם — עשור במל'.

שטה ה' הספי': שם בדף רס, א שורה — ולמעלה.

דעתיק כו', אך צ"ע דעלי' המל' ביוהכ"פ הוא בדיקנא דא"א, ואפ"ל שעלי' זו הוא עד ת"ת דעתיק המלובש בדיקנא וקרומא דאוירא כו', אבל כח"ב ח"ג דעתיק מאירים בסוכות, כי גבר' דעתיק מאיר במו"ס והוא טלא דבדולחא כו', ויש לפרש כן כי ה' הוא מ' דא"ק כמ"ש במא"א אות ה', ולכן ה' זו על יו"ד ע"ס דאצי' כו' כי היו"ד מורה על ספירה העשירית דאצי' בחי' כתר תק' א"א, אבל הה' הוא מוסף העולמות הע"ס חד ולא בחושבן ע"ס היינו מ' דא"ק שהיא עתיק דאצי' ולכן הסכך אינו בחשבון העשרים אמה, דחלל סוכה עשרים, ועשרים הוא בחי' כתר כי עשרים הוא כף, והסכך שע"ג זהו מבחי' עתיק שהוא מל' דא"ס כו', וזהו פי' א' דהא היא על יו"ד, אבל עוי"ל דפי' ה' נמשך מן היו"ד היינו ה"ח דעתיק הנמשכין מן היו"ד וא"א כתר דאצי' כו', וזהו ענין עץ החיים וכנ"ל והנה ענין חמש טבילות ועשרה קדושין דיוהכ"פ פי' בעבודת ישראל שהם נגד בחי' י"ה, וזהו ענין ט"ו שיר המעלות שבתלים, וענין ט"ו דישתבח להמשיך במ' מבחי' י"ה.

ג) **וביאור** זה יובן עד"מ. שטה אין* התלבשות המל' לז"א אלא עד השני שלישית ת"ת מהחזה דז"א ולמטה, וע"י ד' יומין שבין יוהכ"פ לסוכות וביום הראשון דסוכות מאירים ג' ה' ראשונות כח"ב ח"ג כו' ואז מתגלים ה' חסדים היוצאים מיסוד אימא המסתיימים בשליש ראשון דת"ת דז"א שהוא עד החזה כו', וה"ח אלו נמשכים מעתיק יומין כו' ועמ"ש ע"פ הרע"מ שופטים ע"פ על פי שנים עדים יקום דבר, שהדיבור עליון מקבל משני עדים שהם חו"ג, לכן עד יוהכ"פ מקבלת מבחי' שמאלה, וסוכות מבחי' וימינו וכנ"ל בענין חמש כנגד חמש כו' ועמ"ש ע"פ אין אומר ואין דברים בלי נשמע קולם, לפמש"ל דה"ה הם ה"ח עץ החיים, גם את"ל דה"א בינה עיין בד"ה לך לך בענין ה' דאברהם יש בו בחי' הגבוה מהיו"ד ע"ד התגלות עתיק בבינה, וזהו ובחמשה עשר, אח"כ וי"ו ימי חוה"מ הם וי"ו דשם, אח"כ ביום השמיני עצרת לכם, שנמשך מבחי' י"ה להאיר ולהתחבר עם ה"א אחרונה.

הללו את ה' כל גוים כו' כי גבר עלינו חסדו ואמת ה' כו'. להבין ענין נתינת טעם הזה כי גבר עלינו חסדו ע"כ הללו את ה' כל גוים דלכאו' אין זה טעם מספיק (הגה"ה וגם להבין מהו ענין גוים ולאומים ובילקוט חדש בפי' הפסוקים סי' תקמ"א איתא שאל ר"ש את אביו רבינו הקדוש מהו גוים ומהו אומים כו', א"ל גוים אותן ששיעבדו ישראל אומים שלא שיעבדו כו' עכ"ל עכ"ה) וגם להבין עיקר ענין שמ"ע שמקריבין בו פר א' ואיל א' ובז' ימי החג מקריבין ע' פרים ביום הא' י"ג פרים ומתמעטין והולכי' בכי"ו עד יום הז' שמקריבין בו ז' פרים כידוע, וכל אלה הע' פרים לנגד ע' שרים (כמבואר במדרש רבות ס"פ פנחס) ואמר בזהר (פ' אמור דק"ד סע"ב)

שטה אין: שם — מקיפים.

הטעם דבז׳ ימי החג זמין לבחי׳ אושפיזין והן ז׳ אושפיזין עילאין כו׳ ובשמע״צ עביד סעודתא לבני היכלא דמלכא שהן ישראל ע״כ מקריבין פר א׳ בלבד למיהוי א׳ בא׳ (וז״ל מתל למלכא דזמין אושפיזין כו׳ ומכאן ולהלא׳ אנא ואתה נחדי יומא חד׳ ולהבין למה על הענין דע׳ שרים דעו״כ קראם בשם אושפיזין עילאין ועוד הלא אושפיזין המה אבות אברהם וישראל ויצחק כו׳. [והנה ברבות ס״פ פנחס אמרו משל למלך שעשה סעודת שבעת ימים וזימן כל בני אדם שבמדינה כו׳, וקאי על הע׳ שרים שהם הזמינם לסעודה חהו״ע ע׳ פרים שמקריבין עבורם, וא״כ זה סותר למ״ש בזוהר שהאושפיזין הם האבות וכבר הרגיש בזה הרמ״ז פ׳ אמור שם וז״ל והשכל היטיב שאין המשל הנז׳ כאן דומה לשל חז״ל כי שם הסועדים כל שבעה ימי׳ הם ע׳ אומות וכאן האושפיזין הם ז׳ צדיקי׳ שהם ז׳ חסדים המתפשטי׳ בז״א כו׳ עכ״ל. ובודאי שדברי שניהם אמת שמזומנים הצדיקי׳ הנ״ל שהם האבות משה ואהרן כו׳ וגם הסועדי׳ הם ע״ש, וא״כ צ״ל איך יבוא שני הבחי׳ אלו יחד] וגם להבין ענין פר שבשמע״צ מפני שישראל נק׳ גוי אחד בארץ. וזהו למהוי א׳ בא׳ כו׳) הנה כ״ז יובן בהקדים שורש ענין שמחת תורה שהוא בחדש תשרי דוקא ותשרי אותיות ראשית חסר אלף והוא אותיות מתשרי והענין עד״מ מנפש האדם שבחי׳ גילוי כללות חיות הנפש וראשיתו הנה הוא מתגלה ושורה במוחין שבראש ומשם מתפשט לכל האברים לכ״א כפי מזג כפי חומרו וא״כ כל החיות פרטי׳ שבכל האברים כמו כח הראי׳ וכח השמיעה ודיבור וכל המשכות חיות פרטים שבאיברים פנימי׳ וחיצוני׳ כולם כלולי׳ המה במוח שבראש שכוללים יחד בבחי׳ כללות החיות ואח״כ מבחי׳ המוחין שבראש מתפשטין ומתחלקין כאו״א לפי טבעו לשכון בכלי ואבר המיוחד אליו כידוע וכך הוא הדמיון להבין שרש בחי׳ ר״ה שהוא ר״ת תשרי וכל החודש ההוא עד שמע״צ הוא בחי׳ כללות החיות לכל ימות השנה שכלולי׳ בו כל פרטי אור וחיות שבכל ימי השנה שמתחלקי׳ לי״ב חדשים ושס״ה ימי׳ כו׳ ומחודש הזה נמשכי׳ ובאין בבחי׳ התחלקות פרטיי׳ כאו״א בזמנו (ושורש הענין הוא בחי׳ התחלקות הזמן מלמע׳ מן הזמן שבתשרי הוא כללות התחלקות הזמן דשס״ה ימים כו׳) וזהו בבחי׳ עולם שנה וכמו״כ בבחי׳ נפש כמ״ש במ״א וככה בבחי׳ המשכת התורה מח״ע הרי ביוה״כ נתנו לוחות האחרונות שהן כללות כל התורה כולה על כל השנה כמו במועדי׳ ודגלים כו׳ ומתחלק אח״כ לפרטי פרטיות וכמר״כ בבחי׳ המשכות שמח׳ של מצוה הנה בשמחת תורה נמשך המשכה כללית בבחי׳ שמחה של מצוה על כל השנה כו׳, ובר״ה נמשך יראה וע״כ נק׳ חדש זה תשרי אותיות רשית כנ״ל.

קיצור ענין הללו כו׳ כי גבר כו׳, גוים ולאומים, ענין פרים ופר א׳ ענין שהמשל במד״ר פ׳ פנחס אינו דומה להמשל שבזוהר אמור ק״ד סע״ב ענין מראשית השנה אותיות מתשרי שהם ימי׳ כלולי׳ לכל הבחי׳ שבימי השנה ובשמח״ת נמשך שמחה של מצוה לכל השנה.

ב) **ולהבין** ענין שמחה של מצוה מה שרשה למע׳. הנה ילה״ק תחלה מ״ש תחת אשר לא עבדת את הוי׳ בשמחה וטוב לבב מרוב כל כו׳,

[illegible]

ועמ"ש מזה באריכות ע"פ והנה מנורת זהב כולה בלק"ת פ' בהעלותך והענין כי הנה פי' עבודה זו היא עבודת מעהמ"צ כידוע ואומר שהשמחה וטוב לבב מעבודת המצוה שנק' שמחה ש"מ הוא למע' במדריגה גם מרוב כל, ויובן זה ע"פ משארז"ל דיפה שעה א' בתשומע"ט בעוה"ז מכל חיי עוה"ב, פי' חיי עוה"ב הנה הוא בחי' זיו השכינה שהנשמות נהנין כו' כידוע ופי' שכינה הוא בחי' ממכ"ע ושרש שרשה מבחי' הארת הקו שאינה אלא הארה א' מעצמות אוא"ס שלפני הצמצום כו' שנק' סוכ"ע בכלל כידוע, וידוע דביו"ד נברא העוה"ב מאין ליש שהוא רק בחי' הארה בממלא כנ"ל, וא"כ אינו רק בחי' הארה דהארה בנשמות שנהנין מזיו זה כמ"ש כי עמך מקו"ח באורך נראה אור כו' אבל בחי' מקור כל התענוגי' שלמע' מבחי' זיו ואור ע"ז אמר כי עמך מקו"ח והוא בחי' סובב הנ"ל שלמע' גם ממקור כל חיי עוה"ב שנברא ביו"ד ונק' זיו והארת השכינה כנ"ל, ולזה אמר דיפה שעה א' בתשו' ומע"ט בעוה"ז מכל חיי עוה"ב לפי שבמצות ומע"ט יש בו בחי' מפנימי' הרצון והתענוג העליון הפשוט שבעצמות אוא"ס שלפני הצמצום שנק' סובב כנ"ל, ונק' מקור כל בחי' התענוגי' העליוני' הבאי' בבחי' ההשתלשלות דקו"ח כו' דהיינו למע' הרבה מבחי' עונג העליון שבחי' זיו והארה בעלמא שמאיר בחי' העוה"ב מבחי' ממלא הנ"ל, וזהו הטעם שמברכין על המצות אשר קדשנו במצותיו פי' אשר לשון עונג כמו באשרי כו' וכידוע וראי' לדבר ממה שהמצות נק' בש' רמ"ח איברים דמלכא ועד"מ אור וחיות העצמות של הנפש שמתפשט ברמ"ח איברים ע"י אמצעות המוחין שבראש כנ"ל, כך למע' בחי' אור וחיות העצמי' דמלכא עילא' שהן כללות ע"ס דאצי' הוא ע"י המצות דוקא וז"ש ועשיתם אותם וארז"ל כאלו עשאוני כו' משום דאיהו וחיוהי חד (הג"ה ולפימש"כ שע"י המצות נמשך אור הסוכ"ע גם זה שלמע' מהקו וכן נת' בתו"א בד"ה יביאו לבוש מל' בענין ואשר ניתן כתר מל' בראשו וא"כ איך יבוא זה עם מש"כ דהן רמ"ח איברין דז"א וצ"ל המכוון שממשיכין האור מסוכ"ע להיות מאיר בבחי' כתר וזהו"ע המשכת בחי' עת"י שהוא נמשך ממל' דא"ס ממש ואח"כ נמשך ומאיר בבחי' זו בבחי' פנימי' דז"א, וכמ"ש בזוהר פ' אחרי דס"ו ע"ב בפי' בי נשבעתי כו' ע"ש שזהו"ע האלף שבתוך מילוי וא"ו כו' ומזה יובן ענין ש' מ"ה במילוי אלפין ועמ"ש בד"ה לבסומי בפוריא דרוה"ר גבי ויש ה"א במילוי האלף שהוא בחי' ההעלם מאד נעלה בחי' אלף פלא כו' עכ"ל, והיינו כנ"ל שזהו המשכה מבחי' אני ראשון כו' ועמ"ש בד"ה לבאר ענין יוהכ"פ בפי' אני כברוש רענן כו' ומ"ש בד"ה ועשו להם ציצית בפי' וזכרתם את כל מצות הוי' זלכן נא' לע"ל ואמר ביום ההוא הנה אלקינו זה כו' ופי' הרמ"ז תולדות דקל"ה דהיינו שיהי' אז ז"א במדריגת א"א והיינו ע"ז ה' קוינו לו שהמשיכו בו אור הכתר מא"א ע"י ג' קוין תו' ועבודה וגמ"ח שהן כללות כל המצות.

קיצור ענין שמחה של מצוה שהוא מרוב כל יפה שעה א' בתשומע"ט כו' חיי העוה"ב זיו השכינה ממכ"ע אבל המצות הם פנימי' תענוג עליון אשר קדשנו רמ"ח איברים (ה' ועמ"ש במ"א מענין זיו שזהו יסוד ונק' כי כל בשו"א, ע' בד"ה ואתה תצוה ואף עפ"כ שמחה של מצוה הוא מרוב

כל עדמ"ש וברית שלומי לא תמוט סד"ה כי ההרים ימושו ועמ"ש עוד מענין שמחה של מצוה בד"ה אוסרי לגפן בפי' כבס ביין לבושו, ובביאור ע"פ צו"ר דרוה"ר בלק"ת בשה"ש ועמ"ש במ"א ע"פ הזוהר ר"פ בלק שמפני שעסק בשמחת חתן וכלה ולא קראו ק"ש עכ"ה).

וזהו שארז"ל דבעוה"ב צדיקי' יושבים ועטרותיהן בראשיהן וי"ל מהו ענין העטרות שעל ראשיהן והלא עיקר העוה"ב הוא מה שנהנין מזיו כו' כנ"ל. אך הנה מה שנהנין מזיו כנ"ל הוא רק בחי' התגלות עונג העליון הבא בבחי' ממלא כנ"ל שזה האור בא בבחי' אר"פ לנשמות דהיינו בבחי' השגה ותפיסא ממש להיות נהנין במורגש ממש כל חד לפ"ע כלי השגתו כו' אבל בחי' העטרה שעל גבי הראש הוא בחי' אור עונג העליון המאיר עליהם בבחי' מקיף בלתי מוגבל ומתלבש בבחי' כלי כלל כו', כי לא יכילנו כלי ההשגה כלל וכלל וכמו העטרה שנתנה ע"ג הראש למע' מן כלי המוחין שבראש כו' להיותו למע' מן ההשגה והתפיסא לגמרי רק בבחי' מקיף שורה על הראש כו', וכענין שנר"נ הם מאירים בבחי' אר"פ וחי' יחידה הם ב' מקיפים והוא בחי' אור התענוג הפשוט שנמשך מבחי' סוכ"ע כנ"ל, המלובש במצות מעשיות וע"כ מכל המצות שעשו הצדיקי' מהם נעשו בחי' עטרות בחי' ע"ג ראשיהן וזהו למע' הרבה מכל עיקר חיי העוה"ב שנהנין מזיו כו' כנ"ל הטעם שבחי' סובב למע' הרבה מבחי' ממלא ת"ש צדיקי' יושבי' ועטרותיהם בראשיהן מהארת סובב ונהנין מזיו השכינה שנק' חיי העוה"ב בבחי' או"פ לפי ערך כלי השגתם, (ועמ"ש ע"פ צו"ר כו' בעטרה שעטרה לו אמו שבחי' העטרה הוא למע' מההשגה ואעפי"כ נתפסת בבחי' ראי' וזהו צאינה וראינה כו' וזהר"ע עוטר ישראל בתפארה בבחי' כובע ישועה בראשו כו' עטרות נשמות חדשות רמ"ז תולדות ובגמ' פ"ט דשבת דפ"ח ע"א את עדיים מהר חורב שקשרו להם שני כתרים א' כנגד נעשה וא' כנגד נשמע כו' ועתיד הקב"ה להחזירם לע"ל שנא' ושמחת עולם על ראשם וענין שנק' עדיים יובן עפמ"ש בד"ה א"פ בפי' משכן העדות כו' ותבואי בעדי עדיים כו' עדות לישראל כו', וא"כ משם יובן קצת ענין העטרות שהם התגלות הכתר ע"י וא"א כו' מה שלמע' מההשגה ומה שיומש' בפנימי' וזהו ע"ד שחו"ב יונקי' מהמזלות כו', ואמנם הרמ"ז תולדות דקל"ה ע"א פי' וענין עטרותיהם בראשיהן שהם הנשמות החדשות שלא נכללו באדה"ר שעתידים לבא באלף השביעי להיות העטרה על נשמות הצדיקי' עכ"ד, והוא כדוגמת שבשבת נמשך נשמה יתירה כך ליום שכולו שבת נמשכו נשמות החדשות ועמ"ש מזה ע"פ ואכלתם אכול בלקו"ת פ' צו ועמ"ש ע"פ כי כאשר השמים החדשים כו' בתר"א פ' בראשית ויהי' א"כ נשמות החדשות לגבי נשמות דעכשיו דוגמת ל' מ' דצלם לגבי צדיק כמ"ש בביאור כי תצא בענין אשת יפ"ת ולכך יובן שלפעמים יוכל להיות נמשך בגילוי מבחי' עטרות הנ"ל שהרי ענין ששבת נק' פנים חדשות היינו שהלמד נמשך בבחי' פנימי' כמו צ' כו' כמ"ש במאר"א א' פ' סעיף זיין). והנה העטרה הגשמיות שעושין מכמה מיני אבנים טובות ולא ממין א' בלבד לפי שזהו עיקר היופי וההידור ונק' כליל תפארתו (ואבני' אבן א' ב"ן היינו מה שנתברר ש' ב"ן שהוא מקור

נה"ב והבירור ע"י מ"ה וזהו"ע האלף כי ש' מ"ה הוא במילוי אלפי"ן ע"ד אאלפך בינה כו' ואזי נעשה אבן טוב כו', ועיקר יקרות האבן טוב מה שבדומם גשמי יהי' ההארה וכן האותיו' נק' אבנים ועמ"ש בענין משם רועה אבן ישראל כו' וע' במאו"א אות א' בערך אבן) כך בחי' העטרות העליונו' של שעל ראשי הצדיקי' שנעשו מבחי' מעהמ"צ שלהן יש בהן כמה מיני מדריגות אורות שונות זמ"ז מפני חילוקי כמה מיני מצות מעשיות שונות שכל מצוה יש לה המשכה מיוחדת אם מחסדים או מגבו' או כלול משתיהן יחד כמו כמה מיני גוונין שונים שבכמה מיני אבנים טובות הגשמיי' (הג"ה גם תושבע"פ נק' אחע"ב כי בה גילוי רצה"ע וכמ"ש באגה"ק סי' כ"ט.

קיצור ולכן נא' ועטרותיהם בראשיהן היינו בחי' מקיפי' נר"נ פנימי' ח"י בעטרה שעטרה לו אמו ב' כתרים עדי עדיים עדות לישראל גם עטרותיהם הנשמות החדשות שמסוכ"ע וכמו ל' מ' העטרה עשויה מאבנים טובות אחע"ב.

ג) **והנה** כתי' אחעט"ב והענין כי האמונה נק' עטרה ועמ"ש מזה בלק"ת פ' ואתחנן בביאור ע"פ וידעת היום והיינו כי האמונה ג"כ היא בבחי' או"מ ע"ג המוחין שבראש כי הרי אמונה היא למע' מן הטעם והשגה וכמ"ש בד"ה וידעת היום כי על מה שהקב"ה מחי' ומהווה העולם ע"ז אין שייך אמונה כו' שעז"נ ומבשרי אחזה כו' וכתי' שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה אלא שהאמונה היא בבחי' סוכ"ע אני ה' לא שניתי כו' שאינו נתפס בשום השגה רק בבחי' אמונה, ועמ"ש בביאור ע"פ אתה הצבת גבולות ארץ שזהו ג"כ ענין הודאה שיש בה בבחי' שלמע' ממדריגות ברוך אף שהברכה הוא בבחי' גילוי אלא שגילוי זה א"א כ"א בבחי' חכמ' אבל בבחי' שלמע' מהחכ' בחי' עת"י אשר החכ' מאין תמצא אינו נתפס רק בבחי' הודאה וז"ש וצדיק באמונתו יחיה בחבקוק סי' ב' וכ' בכד הקמח בערך אמונה וז"ל והכוונ' בל' יחיה הוא חיי העוה"ב, שהם החיים האמיתיים הנצחיים אינו נא' על חיי בשרים הקצרי' כי מפני שהאמונה יסוד המצות כולן ע"כ הוצרך להזכיר בה ל' יחיה כו' עכ"ל. והענין כי עיקר תח"ה וחיי העוה"ב נמשך מבחי' התגלות סוכ"ע כמ"ש בתו"א פ' יתרו בביאור ע"פ זו"ש בדא"נ ובחי' סוכ"ע אינו נתפס ע"י האמונה כו' ולכן אמרו מאן דלא כרע במודים לא יקום בתח"ה כי ענין מודי' בחי' הודאה זהו בחי' אמונה שבחי' אור המקיף סוכ"ע אינו נתפס כ"א בבחי' אמונה והודאה ולכן נא' דוקא באמונתו יחי' ולא נאמר ע"י עבודתו ע"י דו"ר שכליים וכיוצא, אך הענין כי בחי' או"מ גדולה הרבה מבחי' או"פ וכל קבלת או"פ הוא נמשך רק מבחי' המקיף כו' כידוע בענין המולא כו' ולכן אמר דצדיק גם בעבודתו באוי"ר שכליים וכיוצא עכ"ז דוקא באמונתו יחי' מבחי' האמונה שלמע' מההשגה וחי' בהשגת שכל דגם שהחכ' תחי' אבל מקבלת מלמעלה מהחכמה, וכמ"ש והחכ' מאין תמצא שהוא הארת הכתר בחכ' שנק' מזלא וכך למעלה הרי אמר בע"ח דאור אבא יונק ממזל הח' דנוצר וזהו הכל תלוי במזל אפי' ס"ת בהיכל כמ"ש במ"א וזהו א"ת נק' האמונה נק' עט"ב. פי' בעלה הוא בחי' האה"ר בדו"ר שכליים

והאמונה היא עט"ב כמ"ש בלק"ת פ' תבא סד"ה תחת אשר לא עבדת כו' ולפי"ז הרי בחי' המשכת התענוג העליון שע"י המצות נמשך לעתיד בבחי' ההעלם ע"ג הראש אבל עכשיו ע"י מעהמ"צ בעוה"ז הנה בחי' המשכת אר"מ הזה בא לידי גילוי והוא ע"י בחי' שמחה ש"מ שהרי שמחה היא באה בבחי' גילוי בפנימי' הלב והמצוה הגם ששרשה בחי' מקיף ועטרה ע"ג הראש אך בשמחה ש"מ באה לידי גילוי מן ההעלם כו'.

קיצור ענין שהאמונה נק' עטרה אחעט"ב וענין וצדיק באמונתו יחי' וענין שבחי' ועטרותיהן בראשיהן שגם לע"ל הוא בבחי' עטרה ומקיף מזה נמשך השמחה ש"מ והוא בחי' גילוי בבחי' שמחה עכ"פ אף שאינו גלוי בהשגה.

ד) **אך** הנה י"ל לבאר איך אפשר שיומשך ויבא בחי' העלם המקיף דתענוג העליון המלובש במצות ששרשה בבחי' סובב הכללי בבע"ג לידי גילוי במקבלים שהן בעלי גבול ותכלית כמו בשמחה ש"מ או בעטרות שע"ג הראש צדיקי', הרי אין ערוך כלל בעלי גבול לגבי בבע"ג כידוע אך הנה זה יובן בהקדי' מ"ש זה היום עשה הוי' נגילה ונשמחה בו קאי על הקב"ה שנגילה ונשמחה בו ממש כביכול כמובא בשה"ש רבה ס"פ נגילה ונשמחה בך בך בהקב"ה כו' כך בכ"ב אותיות שכתבת לנו בתורה כו' ופי' זה היום עשה הוי' ר"ל מה שנמשך מבחי' הארת התענוג והשמחה העליונה שנשמחה בו בבחי' בבע"ג זאת עשה ה' לנו הגם שנשמות הן בע"ג ותכלית, אך מאת ה' היתה זאת ההמשכה מלמעלמ"ט וז"ש זה היום עשה ה' לנו שנגילה ונשמחה בו, והיינו ביוהכ"פ כי היום קאי על התשו' כמ"ש היום אם בקולו תשמעו ויוהכ"פ הוא יום התשובה וכמ"ש מזה בד"ה ביום השמע"צ דרה"ש פ"ה ע"ש והיינו שביוהכ"פ יום התשו' נמשך הכח הזה להיות נגילה ונשמחה בו. והענין כי הנה אנו אומרים בסוכות ובשמע"צ זמן שמחתינו ב' מיני שמחה א' שמחה שלמע' והב' שמחה שלמטה של נש"י והענין הוא דהנה בחי' שמחה שלמע' כמ"ש ישמח ה' במעשיו שהוא מקבל שמחה ממעשיו דהיינו מנש"י שבשבילם נמשך כל ההשתל' דאבי"ע לפי שישראל עלו במח' קודם ההשתל' כנודע ועמ"ש מזה בלקו"ת בד"ה ה' לי בעוזרי ואמנם עיקר השמחה באה מבחי' המנגד דהיינו כמו היוצא מבית השבי' ששמח מאד וכמרז"ל אב שבנו יוצא לחירות חפשי מבית השבי' עושה משתה ושמחה מפני שמקבל תענוג גדול מזה כנודע. וכך גם בנש"י שנק' בנים כמ"ש כי בנים אתם כו' וביוהכ"פ יוצאי' מבית השבי' מובדלי' מיניקת הסט"א ע"י מחילת לסליחת העוון שכאשר הי' העוונות מובדלי' במחיצה של ברזל ה"ז כמו השבי' כמ"ש מלך אסור כו' ואם יוצאים לחירות ע"י טהרת עון ביוהכ"פ כמ"ש כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם כו' אזי ממילא נמשך בחי' שמחה ותענוג גדול למעלה בעצמות אוא"ס בסוכות שאחרי יוהכ"פ והוא הנק' שמחה שלמע' וז"ש זה היום עשה הוי' שנעשה למע' מאת הוי' להיות בו בחי' גילוי שמחה וכו' (ועמ"ש מזה בלקו"ת בד"ה ביום השמע"צ דרוה"ש פ"ד ומ"ש בד"ה שוש אשיש ספ"ד בפי' תגל נפשי) ונמשך גם

למעלה למטה מטה בנש"י, והוא שמחה הב' שנק' שמחה שלמטה בנש"י אך אין הארת שמחה שלמע' מאיר בנש"י בבחי' א"פ רק בבחי' מקיף, והוא ענין סכך דסוכה שזהר"ע וימינו תחבקני כמשי"ת, אבל מ"מ נמשך בהם ממש, ואעפ"י שבעוה"ב אין יכולי' לקבל הארה זו רק בבחי' עטרות ע"ג הראש כנ"ל ומה שנהנין מזיו כו' רק הארה בעלמא היינו לפי ששורש ומקור חיי העוה"ב הוא רק מבחי' ממלא כנ"ל אבל ע"י המצות בעוה"ז מתגלה דוקא מבחי' סובב וכמ"ש אשר אנכי מצוך כו' אנכי מי שאנכי בחי' סובב הכללי כו' וע"כ יפה שעה א' בתשומע"ט דוקא מכל חיי העוה"ב כו' ואעפ"י שבעוה"ז הוא בחי' צמצום והסתר היותר אחרון כידוע מ"מ לא יש מניעה מזה כלל בבחי' הארת סובב הכללי כו' משום דקמי' כחשיכה כאורה כו' שאין בחי' הסתר והעלם שנק' חשך מחשיך ומעלים כלל מאחר שנאמר בו אני הוי' לא שניתי כו' כמו קודם השתל' כך הוא אחר השתל' אין עוד מלבדו וכולא קמי' כלא כו' וככה הוא בזמן שמחתינו בסוכות שנמשך הארת מקיף הכללי בבחי' שמחה עליונה וחופף ומקיף על נש"י ע"י סכך דסוכה שנק' צילא דמהימנותא בחי' צל המקיף כידוע (ועמ"ש מזה בד"ה להבין ענין הצמצום כו' ומ"ש בד"ה הוי' לי בעזרי ספ"ד בענין כל האזרח בישראל ישבו בסוכות ע"ש) ח"ש ישמח ישראל בעושיו שמחת הארת המקיף דשמחה עליונה נמשך בבחי' שמחה שלמטה להיות ישמח ישראל בעושיו מלמטלמ"ע והוא ע"י שמחה שלמע', וזהו בעשי' עדמ"ש בזו' ויקרא דכ"ג ע"ב בפי' איה אלוה עושי וכן נאמר אשר עשה את משה ואת אהרן כו' וכן לע"ל נאמר עין לא ראתה כו' יעשה למחכה לו כו') וזהו שאנו אומרי' וישמחו בך בך דוקא אך מ"ש בשה"ש רבה בך בכ"ב אתיות התורה היינו כמ"ש עוטה אור כשלמה שהתורה היא הממוצע המחבר גילוי אוא"ס בנשמות כמ"ש בד"ה ועשו להם ציצית.

קיצור איך אפשר שיומשך בהמקיף בשמחה ש"מ אלא שעז"נ זה היום עשה הוי' היום יוהכ"פ שאזי כמשל בן המלך שיוצא מהשבי' ונתעורר השמחה אצל האב ומזה נמשך השמחה בנש"י להיות נגילה ונשמחה בך ע"י כ"ב אותיות התורה שהוא המחבר כו'.

ה) הג"ה ואפ"ל שזהר"ע שובע שמחות את פניך, שמחות ל' רבים ב' שמחות, ורש"י פי' שמחה שאין לה קץ, ובספ"ב דערכין די"ג סע"ב כנור של ביהמ"ק שבעת נימין הי' שנא' שובע שמחות, ולהעיר מן פסוק שבע ביום הללתיך כו' ואפ"ל כמו"כ ענין שמחת חו"כ הם ב' שמחת הנ"ל דוגמת זמן שמחתינו ב' שמחות כי הנה ביום חתונתו קאי על יוהכ"פ שבו נתנו לוחות אחרונות ואזי גילוי ושמח' שלמע' כנ"ל והיינו שמחת חתן חות דרגא ומבוא' במ"א ענין חתן הוא מ"ש אהבתי אתכם אמר הוי' ונק' בחי' זו חתן כי בעצמות אוא"ס הרי כחשיכה כאורה וא"כ זה שיומשך להיות אתדל"ת תופס מקום עד שיומשך מזה ואוהב את יעקב דוקא ואת עשו שנאתי זהו ע"י צמצום וכמ"ש בד"ה ויאבק איש עמו ולכן נק' חתן חות דרגא וזהר"ע הקו שהוא הצינור כו' ונמשך בחי' יסוד הנעלם וכמ"ש בזוהר דט"ו ע"ב

נק' חתן כו', וזהו"ע אהבתי אתכם, ובשהש"ר בפסוק שימני כחותם שעל אה' זו נאמר כי עזה כמות אהבה היינו אהבתי אתכם ושם ג"כ כי עזה כמות אה' שהאיש אוהב לאשתו כו', והיינו שכמו"כ אהבה שאוהב הקב"ה את ישראל הוא עד"ז וזהו"ע דודי הנז' בשה"ש שהוא תוקף אהבה, והנה אה' זו מתגלה ביוהכ"פ וכמ"ש בלקו"ת ס"פ תצא בד"ה ולא אבה בפי' כי אהבך הוי' אלקיך ואזי נמשך החותם שהוא להיות ואוהב את יעקב דוקא ואת כו' כנ"ל. וזהו שימני כחותם כו' כי עזה כמות אהבה וזהו אנכי ולא יהי' לך מפי הגבורה שמעטם שזהו גבורה וצמצום להיות הוי' אלקיך דוקא כו' כמ"ש במ"א. ושמחה ועונג העליון המתגלה ביוהכ"פ נק' שמחת חתן וכתי' ומשוש חתן על כלה ישיש עליך אלוקיך ששמחת החתן ע"י הכלה היינו כמ"ש ע"פ וראית בשבי' אשת יפ"ת דקאי על הנשמה ששרשה מבחי' יופי העליון בצלמינו כו', וירדו בשבי' תוך נה"ב והגוף כו', וע"י התשובה ועשי"ת יוצאי' מהשבי' להיות ולקחת לך לאשה ע"ד ביום ההוא תקראי אישי ופי' לך ע"ד לך אמר לבי בקשו פני כו' לך ה' הגדולה כו' וזהו חמשי' שע"ב גימט' כל וכנ"י הנק' כלה מקבלת מבחי' לך ומבחי' כל וזהו כלה כל ה' כמ"ש במ"א ועיקר התגלות שמחה זו הוא בשבעת ימי הסוכות שעז"נ שובע שמחות את פניך כמ"ש ברבות אמור פ"ל והם ג"כ שבעת ימי המשתה והלולב ומיניו הוא להמשיך הדעת ע"י והאדם ידע והיחוד הוא בשמע"צ כו' ולכן משמחת חתן נמשך שמחת הכלה כי הרי בכל השנה השמחה גנתה בעבודה כמ"ש באריכות בד"ה הוי' לי בעחרי מפני שהשמחה הוא בחי' גבוה מאד ועז"נ שלח תשלח את האם כו' וכמ"ש ברבות פ' אחרי פ"כ ישמח ישראל היינו לע"ל כו' ע"ש כי השמחה הוא בינה הנק' עוה"ב אלא ברגלי' נא' מועדי' לשמחה ע"י כי בנהר היוצא מעדן יעברו ברגל כמ"ש במ"א שלכן שם נשמחה בו וע"י שמחה זו יכול האדם להתקרב וזהו זה היום עשה הוי' התגלות שמחה שלמע' שעי"ז גם אנו נגילה ונשמחה באוא"ס ב"ה כנ"ל.

קיצור שובע שמחות ב' שמחות, וזהו"ע שמחת חתן וכלה, ביום חתונתו היינו יוהכ"פ כי אז שימני כחותם ע"י כי עזה אהבה אהבתי אתכם אמר הוי' וזהו"ע חתן אהבה שאוהב האיש לאשתו והחותם להיות ואוהב את יעקב כו' וזהו ויהפך לך את הקללה לברכה כי אהבך הוי' אלקיך ושמחת חתן נמשך על כלה, כי וראית בשבי' אשת יפ"ת בצלמינו כדמותינו וע"י התשובה ולקחת לך לאשה לך הוי' הגדולה כו', והתפארת כו' ביום ההוא תקראי אישי והיינו ביוהכ"פ ממעמקי' קראתיך שמקבלת האור בעומק כמ"ש בד"ה עיני כל וזהו"ע ז' ימי הסוכות שובע שמחות ושמחת החתן נמשך משעשועי המלך בעצמותו בלקו"ת פ' צו ומשמחת חתן נמשך שמחת כלה זה היום עשה הוי' שנהי' יכולי' להיות נגילה ונשמחה בו).

ו) והנה בשבעת ימי הסוכות נמשך האור עליון בבחי' מקיף בלבד כנ"ל וכמ"ש וימינו תחבקני עד"מ אדם החובק את חבירו שמסבבו מכל צד בידו ובכתפיו מאחדיו לבלתי יכול להפרד כלל מאחדות הפשוטה כו'

(ועמ"ש מזה בד"ה ושאבתם מים בששון דרוה"ר פ"ב ובד"ה להבין מ"ש ביום השמע"צ פ"ד, ובד"ה ביום השמע"צ דרוה"ש ספ"ד ורפ"ה ובד"ה ביום השמיני שלת רפ"ג ופ"א) אבל עכ"ז אין האור מאיר בנשמתם בבחי' או"פ כלל, אך בשמע"צ מאיר האור בהם בבחי' פנימי' והוא הנק' בחי' קליטה כמ"ש בפע"ח (ע' בד"ה להבין מ"ש ביום השמע"צ שם סוף הדרוש ובשאר דרושי' הנ"ל ותמצא שזהו ההפרש בין בחי' כי גבר עלינו חסדו שזהו"ע המקיף של ז' ימי הסוכות ובין בחי' ואמת ה' לעולם שזהו ההמשכה שנמשך בפנימי' בשמע"צ וע' בד"ה הוי' לי בעוזרי פ"ג ובד"ה תורה צוה ספ"ג אשר תה"ס כמו בחי' חופה ושמע"צ בחי' היחוד שאחר החופה והוא יחוד תושב"כ הנק' חתן עם תושבע"פ הנק' כלה ע"ש). ולהבין זה הנה ילה"ק שורש ענין מחילת העון ביוהכ"פ דהנה כ' וזרקתי עליכם מים טהורים כו' וי"ל מהו מים טהורים כו', אך הענין הוא דעיקר מחילת העוונות הוא ע"י המשכת יגמה"ר ביוהכ"פ כידוע וכל עשי"ת אומרי' יגמה"ר כדי שע"י יומשך יגמה"ר ביוהכ"פ וזהו שאר ממעמקי' בכל עשי"ת שהן בבחי' יו"ד עומקי' הנז' בס"י דהיינו להמשיך מעומקא דעומקא ששם יגמה"ר שלמע' מן החכמה לגמרי ע"כ משם נמשך מחילת העוונות וטהרת החטאי', וביאור הדבר ידוע להיות שיש ב' מיני מדות הא' מבחי' המדות שלמטה מהשכל והוא כמו בחי' המדות שבתו' להבדיל בין טמא לטהור כו' שהוא נמשך ע"פ החכ' דוקא כידוע, דאו' מת"ע נפקת ויש בה מ"ט פנים כו', וע"כ ע"פ התו' אין יסורין בלא עון כו' אבל להיות נושא עון ועובר על פשע כו' בהכרח שזה נמשך מלמעלה מן החכמה שבמדות העליונות אלא מבחי' אור הכתר שלמע' מן החכ' (ועמ"ש בענין ר"מ שהי' אומר על טמא טהור ומראה לו פנים כו' לפי שממשיך מחכ' שבכתר כו') ובחי' המדות שבכתר נק' מדות שלמע' מן החכ' והן בחי' יגמה"ר כמו ונוצר חסד ורב חסד שאמר בזוהר אית חסד ואית חסד כו' דבחי' ורב חסד שבאור הכתר הוא מקור כל החסדי' והוא למע' הרבה מן החסדי' שנמדד בקצבה ע"פ השכל בלבד אבל בחי' החסד שלמע' מן השכל אינו מוגבל כלל ומתפשט בלי שיעור כמו גם להטיב לרעי' כמו לטובים כו' ונק' ימין העליון וכמו ימינך פשוטה לקבל שבים כו', ומשם יכול להיות נושא עון לגמרי וכן מדה"ר דשם נק' רחמים רבים בלי גבול ומדה מטעם זה, כידוע. וז"ש אנכי אנכי הוא מוחה פשעיך פי' אנכי הוא בחי' פנימי' אור הכתר שלמע' בהתלבשות בחכ' ודוקא שם הוא מחילת העון מטעם הנ"ל. וזהו וזרקתי עליכם מים טהורים כו' פי' מים הן בחי' מי החסדים העליוני' אך אית חסד ואית חסד כנ"ל דהיינו בחי' החסד המסתעף מן החכ' שיש שם מדידה ויוכל להיות נטייה למדה"ד ונק' מים מרירין (וכמ"ש בזוהר פ' שמות ד"ו ע"א אינון דהיכלא דזכותא איקרין מים מתוקין מים צלולי' אינון דהיכלא דחובה איקרין מים מרירין מי המרים המאררין כו' ועי' במאו"א אות מם סעי' ט"ז שהו"ע יניקת החיצוני' מה"ג כו' והיינו כי מהגבו' יש להם יניקה לחיצוני' ע"י העוונות כי יש שם בחי' התחלקות טמא וטהור כו' ולא נק' מי' טהורי' לגמרי רק בחי' המקיפים שהוא כמו ורב חסד ונוצר חסד שלמע' מבחי' החכ' שאין משם שום שורש

אחיזה לטומאת החיצוני' ע"כ נק' מים טהורים ובזח"ג פ' תזריע דמ"ט ע"א הכא מי חטאת דאינון שיורי טלא דבדולחא ולזמנא דאתי כתי' וזרקתי עליכם מים טהורים כו', פי' טלא דבדולחא הוא גבורה דעתיק המלובש במו"ס ונק' גבורה ע"ד טוב ארך אפיים מגיבור כו' וזהו"ע כי גבר עלינו חסדו כו' ועמ"ש מזה בת"א פ' מקץ ע"פ כי אתה נרי אך שיורי טלא היינו בחי' הנמשך דרך בחי' שערות י"ג ת"ד שאינו אלא הארה כו' אכן מים טהורי' זה גילוי עצמו' בחי' טלא הנ"ל ובמק"מ שם בשם נ"ב מהרח"ו מים טהורים מיסוד דא"א עצמו וזהו כענין וברחמים גדולים אקבצך שהוא מבחי' פנימי' עתיק כו', ועמ"ש סד"ה כי ההרים ימושו בפי' וחסדך מאתך לא ימוש וברית שלומי לא תמוט אמר מרחמך ה' והמה ביבולתם ג"כ לטהר מכל טומאת חטא שכבר יש למטה וז"ש וזרקתי עליכם מים טהורים ממקור יגמה"ר לטהר אתכם מכל חטאתיכם וזהו לפני הוי' תטהרו לפני בחי' התחלקות המדות שמן החכמה כידוע דש' הוי' היו"ד בחי' חכ' הא בינה כו' ולפני הוי' היינו בש' אהי' דכתר שלמעלה מש' הוי' דחכמ' משם תטהרו דוקא מטעם הנ"ל. וזהו כענין הנז' בזוהר אמור דצ"ח סע"א ע"פ בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו כו' שכדי להיות יחוד זה צריך להתקין בית טבילה להכלה ממים נובעי' כו' המטהרים וזהו"ע וזרקתי עליכם מים טהורים ביוהכ"פ כו' ועמ"ש מזה בלק"ת פ' תבא בד"ה ויקרא משה אל כל ישראל ומכ"ז יובן שכדי להיות ענין החופה והיחוד בסוכות ובשמע"צ הוא ע"י שמתחילה וזרקתי עליכם מ"ט וטהרתם יוהכ"פ ואזי דוקא יוכל להיות שמחת חו"כ להיות נגילה ונשמחה בו כנ"ל.

קיצור שבשבע ימי הסוכות עדיין האור והשמחה בבחי' מקיף וימינו תחבקני ובשמע"צ נמשך בבחי' פנימי' והו"ע חופה ויחוד וכ"ז ע"י שביוהכ"פ תחלה וזרקתי עליכם מים טהורים ופי' וענין מים טהורים שאין שם שום שורש למים מרירן בחי' ורב חסד ורחמי' גדולים.

ז) **והנה** אחר המשכת יגמה"ר ביוהכ"פ שהוא שורש מחילת העוונות נמשך בחי' המקיפי' בסוכות עדמ"ש העברתי מעליך עונך והלבש אותך מחלצות וע"כ מקריבין בז' ימי החג ע' פרים לנגד ע"ש כנ"ל והענין הוא כי ידוע בשורש הע"ש שלמטה שהוא מבחי' ז' מלכין קדמאין דתהו שמתו ונפלו למטה בבי"ע כמ"ש ואלה המלכי' וימלוך וימת כו' (ועמ"ש מזה בלקו"ת בד"ה וכל בניך פ"ג בענין עיי"ן תלויה שבתיבת מיער תילים סי' פ' ועיי' מענין בהנחל עליון כו' יצב גבולות כו' האזינו ל"ב חגיגה פ"ב י"ב ב' רבות ס"פ משפטים ספל"ב דק"נ ע"ד שזהו"ע אני אמרתי אלקים אתם) ולמטה מטה נתהווה מהן ז"מ הרעות דנוגה דעשי' רובו רע כו' ובחי' הטוב דסט' דקדושה נבלע בהן ממש, וזהו שרש ענין גלות השכינה כידוע ולעתיד כתי' והוצאתי את בלעו מפיו כו' דהיינו כל בחי' ניצוצי דקדושה שבלעו החיצוני' כמ"ש חיל בלע ויקיאנו כו' (וז"ש לולי ה' שהיה לנו בקום עלינו אדם בליעל דשליט באדם דקדושה כמ"ש עת אשר שלט האדם באדם לרע לו כדי לברר ממנו הטוב לגמרי ולא ישאר בו רק חלק הרע

לגמרי כו' ואז ממילא יאבד כידוע, וז"ש אזי חיים בלעונו כו' אך ברוך ה' שלא נתננו טרף לשיניהם כציפור נמלטו מפח כו' ובהמות וחיות ועופות הן המה החיות הרעות וטורפין ועופות הדורסין כו' ולעתיד יבררו הכל וע"כ נא' לעתיד לא ירעו ולא ישחיתו כו' ארי' כבקר יאכל תבן וגר זאב עם כבש ופרה ודוב יחדיו ירבצו ילדיהם) וכמ"ש במ"א וזהו מ"ש יצב גבולות עמים למספר בנ"י, כי לנגד ע' נפש דיעקב בסט' דקדושה להיות שורש כללות נש"י במדות דקדוש' והמדות הן ז' וכאו"א כלול מי' כידוע כך הציב מחצב שורש אה"ע במספר כזה להיות שרשם מז' מדות דנוגה כנ"ל וכל מדה כלולה מיו"ד ע"כ המספר שלהם ג"כ עיין, (ומה שאמרו במד"ר שמע ש' ע' ישראל א' מע' באומות וכו' מבואר במ"א וד"ל) וגם בבחי' הזמן המספר קצוב ע' שנה לשורש כללות נש"י שהן ע' שנה השואלין מאלף שנים דאדם קדמאה כידוע ומבואר בזוהר ומרומז גם בדרז"ל באמרם ודוד מי קשיש כולא האי כו' וכן ע"פ הודיעני מדת ימי וכו' כי המלכות ל"ל מג"ב כו') כך גם למל' דנוגה הוגבל מספר זה דע' שנה כמ"ש ימי שנותינו בהם ע' שנה פי' בהם בהיכלות דנוגה כמ"ש במ"א דהם זה בהיפך אותיות דשם מ"ה משום דקאי בבחי' נוגה שהניצוץ האלקי מלובש במספר קצוב ע' שנה דוקא כו' וד"ל) והנה לזה הטעם מקריבי' ע' פרים בז' ימי החג לנגד ע"ש כנ"ל כדי לברר ולהוציא מהם כל בחי' ניצוצי דקדושה האלקי' שנפלו בשבה"כ מבחי' ז"מ דתהו המאיר ומלובש בתוך תוכם כנ"ל שהוא תוס' מרובה על העיקר חיותם ושפעם הנמדד במקורא דכולא כי בבחי' מאמר קו המדה הרי נשאר קץ שם לחושך רק ע"י יניקתם מסט' דקדושה בא להם תוס' אור תמיד ולזה מקריבין הע' פרים להיות קרבן אשה ריח ניחוח לה' ויתעלה עי"ז בחי' הטוב שבהן ויוכלל הכל למע' באלקי' חיים ואז ממילא אין להם קיום כי כבר כלה קיצם כו' וד"ל.

אך עדיין י"ל בסדר הקרבת הע' פרים למה מקריבין ביום הא' י"ג פרים וביום הב' י"ב פרים כו' ועד"ז הולך ומתמעט עד שביום הז' מקריבין ז' פרים. אך הנה זה יובן בהקדים ענין הידוע שבסט' דקדושה למעלה יש י"ג מדות עליונות שלמעלה מן החכ' ונק' יגמה"ר ובזוהר נק' י"ג ת"ד דא"א כידוע וכולן המה בחי' אורות מקיפי' כידוע שז"ש ויקרא ה' אל רחום וחנון כו' ורב חסד כו'. וביאור זה ידוע עד"מ באדם למטה בעבודת ה' הנה יש ב' מיני אהבות אה' זוטא שנק' אה"ע והיא הנולד' מן השכל והטעם בגדלות הבורא מתעורר לבבו באהבה ע"כ נק' אה"ע והב' אה"ר שלמעלה מן השכל והטעם שהוא רק מפני שבאה מלמעל' בחי' אהבה הנק' ימין מקרבת וכמ"ש וימינו תחבקני עד"מ אדם החובק לחבירו שלא יפרד ממנו שאין סיבת הדיבוק הזה שהוא היפך הפירוד מחמת הנחבק אלא רק מחמת החובק, כך התעוררות אה"ר העליונה שתחבק לניצוץ האלקי ואינה מנחת אותה להפרד כלל רק ליכלל ולידבק תמיד באחד כו' הנה כמים הפנים תתעורר אה"ר בניצוץ האלקי למע' מן השכל וטעם הרי אין התעוררות זו מחמת עצמו כלל מאחר שאינה נמשכת מצד השכל כלל רק מפני התעוררות אה"ר העליונה שנמשכה עליו ומחבקו וכמו אהבה כמים הפנים בלב האדם לאדם שאין התעוררות

אהבה זו בלבו נולדה מחמת האדם כלל רק מפני שחבירו מראה לו לבבו באה"ר הוא מעורר בלבבו ג"כ אהבה זו אליו כמים הפנים כו', א"כ אהבה זו מחמת חבירו בא לו ולא מחמתו כלל וד"ל. וכן יובן למע' בבחי' אה"ר שלמעלה מבחי' חכ' דאצי' שנק' רב חסד או ונוצר חסד שהוא מיגמדה"ר שלמעלה מן החכ' כנ"ל ועד"ז כל המדות הללו הן בחי' מקיפי' שלמעלה מהגבלת אור בכלי כו' כידוע משא"כ בחי' המדות שלמטה מן החכמה שהן אורות פנימי' מוגבלי' בכלי' כמו עד"מ אה' זוטא שנק' אה"ע הנ"ל ולמע' נק' ז' כפולות וג' אמות חבו"ד כו' כמ"ש במ"א וד"ל והנה עד"ז יש ג"כ בסט' דקליפה כי זלער"ז עשה כו' דהיינו שיש ז"מ הרעות שלמטה מן השכל שנולדה מן השכל כו' ויש י"ג מדות שלמע' מן השכל ולא נולדה בלבו מן השכל כלל ונק' מקיפי' דקליפה וכמו עבר עבירה ושנה הותרה לו שנעשה לו כהיתר בלי התעוררות טעם ושכל אלא מבחי' מקיפי' דקליפה שלמעלה מן החכ' דקליפה מקפת וחובקת לנפשו הבהמית כי ימין מקרבת דבסט' דקדושה כנ"ל עד שיתעורר כמים הפנים כו' באהבה רעה זו שלמע' מן הטעם וע"כ הותרה לו וכמארז"ל הבא לטמא פותחין שערי טומאה להמשיך עליו מכתרין דקליפה שאינו ע"פ טו"ד כלל כו' (כמ"ש במ"א ע"פ וירא אותם כי ברע הוא כו') אבל לנגד ז"מ הטובות שנולדים מן השכל נמשך בקליפה ז"מ הרעות שנולדי' מן השכל כמו תאות ממון וכה"ג, אך כמו ענין תאוות הכבוד והלבושין הנאי' הוא מבחי' מקיפי' דקליפה שלמע' מן השכל כו' שהוא קליפה יותר קשה ועמוקה וידוע שכ"ד הגבוה יותר כשנופל יפול למטה הרבה ביותר מדבר שאינו גבהה כ"כ שאינו נופל למטה כ"כ כך בחי' המדות דתהו להיות שרשן למע' מן השכל והן למע' הרבה כידוע ע"כ בנפילתם נפלו למטה יותר והוא בחי' מדות דקליפה שהן בלתי מוגבלי' בשכל ונק' מדות שבלא טעם כמו תאוות הכבוד והלבושי' וההתנשאות והחוצפה כו' וד"ל. ולזאת הנה מקריבין ע' פרים לברר דוקא לבחי' מקיפי' דקליפה, ולכך מקריבין ביום הא' י"ג פרים לברר ליג"מ דמקיפים דקליפה לברר מהם הטוב ולהעלותם ביג"מ העליונות כו' וביום הא' נברר אר"מ א' וביום הב' מקיף השני כו' עד יום הז' שאז מקריבין ז' פרים שהוא לברר ז"מ דקליפה שנולדי' מן החכ' כי הבירור הרי בא מלמעלמ"ט מבחי' נוגה ותחילה צריך לברר הקליפה הקשה שנפל למטה יותר שהן המקיפי' כנ"ל ואח"כ הפנימי' שאינם למטה כ"כ וע"כ ביום הז' מקריבין ז' פרים וד"ל. והו שמקריבין הע' פרים אחר מחילת העוונות ביוכ"פ דוקא כנ"ל שאז נמשכו כל בחי' המקיפי' דקדושה בז' ימי החג בסכך דסוכה כנ"ל. כי הנה בכל השנה שלא נמחלו העוונות ישראל עדיין הרי עוונותיה' מבדילין במחיצה כו' ומעורב בהן בחי' הרע דע' שרים בחיבור ודיבוק יחד כי שלט האדם באדם כנ"ל ע"כ אינן יכולי' להקריב ע' פרים לברר הטוב מע"ש אך לאחר שנמחלו עוונות שלהם ביוכ"פ ונתרוממו ונתעלו למעלה בלי תערובות רע כלל וכלל אז דוקא יכולי' לברר מע"ש בחי' הטוב שבהם כו' אך עדיין אין בירור זה רק מבחי' מקיפי' דקדושה שאינו אלא בסכך דסוכה שנק' צילא דמהימנותא רק בבחי' ההעלם על נש"י מפני שאין האור מאיר עדיין בתוך תוכם בבחי' קליטה עד שמע"צ שאז נקלט האור בבחי' קליטה כידוע בענין עצרת ל' עצירה וקליטה מפני שאז הוא

אחר הבירורי' דמקיפים שבכל ז' ימי החג כנ"ל ע"כ מקריבין בו פר אחד בלבד לנגד ישראל בלבד כי או אין הבירורי' לסט' דקליפה כי כבר נבררו המקיפים ופנימי' שלהם בז' ימי החג כנ"ל (ע' סד"ה יביאו לבוש מל' שבחי' כתר מל' לא יוכל להיות מהמן אפי' לאחר הבירור כי זהו רק בעטרה שעטרה לו אמו דוקא ועד"ז יובן ענין שמע"צ) וז"ש דעביד סעודתא לבני ביתו והיכלא דמלכא כו' וכמשי"ת וד"ל. וע"כ השמחה דכל החג הוא רק בהעלם בבחי' מקיף בלבד אבל בשמע"צ באה השמחה בבחי' גילוי להיות האור בא בבחי' פנימי' בחי' קליטה כנ"ל וד"ל.

וזהו הללו את ה' כל גוים שבחוהו כל האומים כי גבר עלינו חסדו כו' כי הנה מבואר למעלה דע' פרים שבז' ימי החג הן לנגד ע' שרים דקליפה ועי"ז גבר עלינו חסדו בשמע"צ כנ"ל כי פי' גבר עלינו חסדו היינו ע"י בחי' תגבורת השמחה והתענוג עליון וגבר חסדו בתגבורות אור ושפע גדול מאד להיות נמשך על נש"י לאין קץ ושיעור כלל כידוע שכ"ד שאין לו שיעור ותכלית נק' תגבורת החסד וכ"ז גרמו הקרבת הע' פרים לברר מהע' שרים כנ"ל עד"מ היוצא מבית השבי' ששבי' זו גרמה שמחה גדולה ביציאתו ממנו כו' וככה בירור הניצוצות מהע"ש גורמי' שמחה ותענוג גדול בנש"י מלמעלמ"ט בשמע"צ להיות בבחי' קליטה כנ"ל כי אחר הבירור דוקא נמשך בחי' קליטה דש"ע כנ"ל, וזהו הללו את ה' כל גוים בז' ימי החג שמקריבין בשבילם ע' פרים כדי שיגבור עלינו חסדו בשמע"צ עלינו דוקא כי חלק הוי' עמו וכמ"ש ומי כעמך כישראל גוי א' כו' וד"ל וזהו כל פעל ה' למענהו וגם רשע ליום רעה פי' כמו שכל פעל ה' למענהו דוקא כמ"ש לכבודי בראתיו כו' כך גם התהוות הרשע הוא למענהו כדי לגרום בבירור שלו שמחה ותענוג למעלה וכמ"ש באבוד רשעי' רינה ומפני שהטוב שבהם עולה למע' ע"כ א' הללו את ה' כל גוים שנכלל הטוב שבהם באלקי' חיים וזהו עליי' שלהם כו'. ומ"ש כפל ל' גוים ולאומי' הענין הוא כי יש ב' מיני בירורי' הא' בחי' בירור הטוב מן הרע להעלותו למעלה ומה שלא יוכל להתברר נק' רע גמור הוא כלה ונאבד וז"ש באבוד רשעים רינה כנ"ל, והבירור הב' הוא לברר גם לבחי' הרע להיות גם הוא עולה ונכלל למע' באלקות וכמו לעתיד דכתי' אז אהפוך אל עמים שפה ברורה לעבדו שכם א' פי' אהפוך אל עמים שיתהפכו מרע לטוב לגמרי ע"ד ענין בע"ת כשנמחל להם העון והחטא לגמרי הרי הזדונות נעשה זכיות וכמ"ש אם יהי' חטאיכם כשנים כשלג ילבינו כו' ועד"מ מיתוק המים הרעי' ביפים שהמ"ר נעשה מתוק וכן ענין מחילת החטא והעון וכמ"ש וזרקתי עליכם מ"ט וזהר"ע לאהפכא חשוכא לנהורא ומרירו למיתקא כו' אך הנה עכ"ז הגם שנתברר הרע ונעשה טוב אינו עולה להיות בבחי' כלי פנימי' בבחי' הפנימי' דקדושה האלקי' אלא רק להיות בבחי' כלי חיצוני' ואחוריים דקדושה וע"ד שנא' לעתיד ועמדו זרים ורעו צאנכם שיהי' בחי' טפל לישראל ולא כמו הגרים שנק' גם הם בחי' טפל לישראל, וכמ"ש ונספחו בספחת כו' אבל מ"מ אינם נקראי' עבדים כי גם הם נחשבים מבני היכלא דמלכא שהרי הגרים נכנסים תחת כנפי השכינה ובחי' כנפי' הגם שהם טפלים לגוף מ"מ נחשבים עם הגוף אבל בחי' בירור האומות שנק' בחי'

עבד שאינו נחשב מבני היכלא דמלכא בבחי' הפנימי' כלל עז"א לעבדו שכם א' בבחי' חיצוני' ואחוריים דקדושה שנק' שכם וכתף לא' כמו העבד שעוש' עבודתו בכתף בלבד להיות כי ישראל עלו במח' כמשל טפה במוח האב וע"כ אמר כי אתה אבינו ונק' בנים כידוע, וגם הגרים הרי הן ניצוצי דקדושה שנפלו בע"ש עולין תחת כנפי השכינה ונק' ג"כ בנים כמו נשמות שמעי' ואבטליון ר"ע ור"מ וכה"ג וכמ"ש בע"ח בענין ועשו בא מצידו כי ציד בפיו כו' וגם הן נחשבין בבחי' כלים פנימים רק שאינן בחי' פנימי' כישראל וכידוע בהיכל הגרים וכענין נפשות הגרים שעשה אברהם כמ"ש ואת הנפש אשר עשו בחרן ולכך מ"ע לאהוב את הגר (ולא משמע כן בטעם כי גר היית באמ"צ ששלט האדם באדם בבחי' גלות השכינה בע"ש כידוע וכך ענין ניצוץ האלקי דנפש הגר בע"ש כשאח"כ נעשה בחי' גר בישראל, ולכך בענין הקללות אמר הגר אשר בקרבך יעלה מעלה כו' שהטפל נעשה עיקר והעיקר טפל כענין הידוע במאמר דרישא שכיבת לעפרא וזנבא שליט כמ"ש קולה כנחש כו', אך זה מדבר ברע דנוגה שלא יברר עדיין רק אתכפייא ולא באתהפכא אבל מ"מ אין הגר בבחי' בן וגם מענין האושפיזין לא משמע כן כמשי"ת) וזהו"ע האושפיזין שבז' ימי החג כנ"ל דהנה על ב' מיני בירורים הנ"ל אמר הללו את ה' כל גוים שהן הנבררים בבחי' הטוב שלהן בלבד והרע טפל שנק' הלל ל' בהלו נרו כו' שאין בטוב העולה בחי' חיצוני' ולאומים היינו גם בחי' הרע שנברר ונעשה בבחי' חיצוני' ואחוריי' כנ"ל ועז"א שבחוהו כו' וחכם באחור ישבחנה ענין תיקון חיצוני' בלבד, והנה בכל השנה ע"ש הן בבחי' הפירוד למטה מטה ובסוכות מתבררים ע"י המקיפים דקדושה כנ"ל והמברר נק' אושפיזא שאינו בא רק לפרקים משא"כ ישראל שהן בני היכלא בתמידות להיותם בבחי' ש' מ"ה דתיקון שלאחר הבירור כידוע וע"כ כל האושפיזין המה על ענין הבירור מאוה"ע דוקא כמו אושפיזא הא' אברהם שעשה גרים הרבה והכנסת אורחים גם לערביים וכה"ג, וכך הו"ע כל האושפיזין לפי שהמה המבררי' בירורי נוגה שיוכללו ויעלו באלקות שאינו אלא לפרקים, אך בשמע"צ פר א' לבני היכלא שהן ישראל להיותם דבוקים תמיד באחד בבחי' פנימי', וזהו ואמת ה' לעולם שהוא בחי' קליטה להיות אמת חותמו נרשם ונקלט בכנס"י שנק' עולם כמ"ש אתה כהן לעולם וכידוע וד"ל.

י"ל י"ג ת"ד הם מדות דא"א וז' הם מדות דז"א לכך לעו"ז בא"א דקליפה שייך י"ג בחי' ובז"א ז' מדות וזהו ע"ד ההפרש בין גדולה שבא"א לחסד שבז"א וכן בקליפה גדולה גסות ישמעאל ואף שבאצי' אין תיקון בא"א דקליפה, מ"מ שערות דידים נמשכים בז"א דקליפה ועוד כי ביצי' ועשי' יש א"א וע"י דקליפה כמ"ש כ"ז הרמ"ז יתרו ס"ז ב'. ולכן נק' יצה"ר מלך זקן. והנה ב' בחי' אלו הן התאוה והכבוד. כי תאוה הוא פנימי' ונמשך מפנימי' דק"נ היינו ז"א וכבוד מקיף לא"א דקליפה. וע' מאו"א ג' י"ג בענין גי גי יסוד דנוק' דקדושה ונק' גי חזיון ויסוד דנוק' דקליפה גיהנם, אפ"ל פי' גי שבה מאיר י"ג מדות הנ"ל כנודע שבנוק' דקדושה מאיר היופי מהכתר כו', ואפשר לפרש שזהו"ע עם זו כי ז' מורה על אור פנימי מל' ממכ"ע וא"ו ז"א אור מקיף לבי"ע קדוש קדש ו'. ועד"ז למעלה ז"א נק'

ז' לגבי א"א שנק' וא"ו והנורא כי וא"ו הקו מאיר מא"ס כו'. וע' מענין עם זו ברע"מ שופטים רע"ה סע"א ובהרמ"ז שם. והנה ביוהכ"פ התגלות א"א דקדושה י"ג מדה"ר וידוע כי אמלאה החרבה לכן אז מבררין א"א וז"א דקליפה לכן ביום הראשון גימ' כתר י"ג פרים בירור א"א דקליפה עד ביום השביעי ז' פרים בירור ז"א דקליפה. וזהו הב' בחי' גוים ולאומים כי לאומים מל' וגוים הן עממין בתו"א ר"פ תולדות ע"פ שני גוים ולאומים כו'. והיינו גוים פנימי' ולאומי' מקיף ואח"כ ביום השמע"צ בחי' שלמעלה מבירורים לכן נק' שמיני כמ"ש בענין למנצח על השמינית למילה שניתנה בשמיני כו'. גם רק פר א' כענין עקודים א' שלמעלה מנקודים וברודים כו'.

להעיר לענין י"ג שבקליפה מענין טורי חשוכא וטורי נהורא שהם מדות דא"א ומדות דז"א וכמו"כ למטה בק"נ יש ג"כ טורי חשוכא כמ"ש בזהר פנחס דף רמ"ט ע"ב בענין אזלת לגבי טורא דחשוכא וכן דרנ"ט ע"א בענין הפרים הרי חשוכא טורי דלווטין כו' והרמ"ז דרנ"ט שם פי' י"ג פרים נגד י"ג אותיות דשם אלקים במילואו שמשם שרש יניקתם. ועמ"ש ע"פ כי ה' הוא האלקים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד.

ענין חותם דהו"ר, ע' בפע"ח פ"ד ד"ה מכ"י הרח"ו שנעשה צירים ודלתות כו' והפי' שעושין כלי היינו שיהי' בחי' יסוד דנוק' המקבל שיוכל לקבל טפה בשמ"ע וכו' וביאור זה מובן מ"ש בביאור ע"פ עיני כל (תקס"א) חורף ענין יסוד דנוק' התקשרות המקבל כלי ריקן ע"י ונפשי כעפר לכל כו'. וי"ל היינו דלת מלשון דליתי כו' ונעשה על ידי' דבינה, ועמ"ש ע"פ הנותן לשכוי דתקס"ב.וע' ענין חותם שוקע בתו' דשימני כחותם איך משקיעה דלמטה נמשך מלמעל' הבליטה, וי"ל דהיינו בשמ"ע מוריד הגשם כמו"כ ענין מצות הקהל העם במו"ש בשמיני כי הקהל ג"כ אסיפה תו' כו'.

דרושים לשמיני עצרת

א) **ביום** השמיני עצרת תהי' לכם. פ"ה דפסחים דס"ח ע"ב כתוב אחד אומר עצרת להוי' אלקיך (בפ' ראה גבי שביעי של פסח) וכתוב אחד אומר עצרת תהי' לכם, ר"א סבר או כולו לה' או כולו לכם, ור' יהושע סבר חלקהו חציו לה' וחציו לכם, וכו' מהרש"א הנהו תרי קראי חד גבי שש"פ כתיב וחד גבי שמיני של סוכות כתיב מ"מ אינו דומה לו לחלק בין יו"ט הללו עכ"ל ועמ"ש לקמן ס"ח בענין חלקהו וע' בלק"ת בד"ה להבין מ"ש ביום השמע"צ תהי' לכם.

ב) **ואדמ"ו** נ"ע פי' כי בפסח הוא יצ"מ העלאה באהבה רבה ממטה למעלה, אך ביום השביעי עצרת לעצור ולכלוא את הרוח בנפש שלא יצאו מנרתקן ויתבטלו ממציאותן באהבה רבה זו רק להיות כאר"א עצור בלבבו בבחי' רצוא ושוב שיהי' הוי' אלקיך דהיינו שיהי' שורה ומתלבש בתחתונים ע"י עסק התומ"צ וזהו א"ת בניך אלא בוניך ועמ"ש בלק"ת פ' שלח בד"ה בפ' נסכים, אך יש מעלה יתירה בעצרת של חג הסוכות שהוא ענין מ"ש תען לשוני אמרתיך, ואשים דברי בפיך, ואמת ה' לעולם, לכן נאמר לכם, וזהו את ה' האמרת זהו עצרת שש"פ ואח"כ וה' האמירך זהו עצרת דשמיני של סוכות, כן פי' בלק"ת בד"ה להבין מ"ש ביום השמע"צ תהי' לכם וע"ש רפ"ג וע' בלק"ת בשה"ש בד"ה שימני כחותם פ"ג הנה יש תורה ויש תורה כו' ואפ"ל זהו ההפרש בין שש"פ ובין שמע"צ וזהו דשמע"צ נק' שמחת תורה, ואפ"ל ג"כ כי עצרת לשון מלכות וממשלה זה יעצור בעמי כמ"ש בר"מ פנחס דרנ"ו, וא"כ בשש"פ שהוא התגלות מלכותו ית' כמ"ש בשירת הים ה' ימלוך לע"ו וברבות בשלח ר"פ כ"ג נתישבה מלכותך ע"כ נק' עצרת לה' אלקיך, אך בשמע"צ בחי' בי מלכים ימלוכו מתניתין מלכתא ע"י תען לשוני אמרתיך, ע"כ נק' עצרת תהי' לכם.

ג) **גם** לפי' עצרת ל' עיכוב ומניעה עצרת להוי' שלא להיות הסתלקות האור כ"א להיות המשפילי, וזהו חותם שוקע שמלמעלה הנמשך ע"י חותם בולט שמלמטה יצי"מ, אך בשמע"צ עצרת תהי' לכם חותם שוקע שמלמטה ע"ד שרים עצרו במילין איוב כ"ט ט' עצור במילין מי יוכל איוב סי' ד' הה"ע ל"ת משתוקא בתרין וכמ"ש ע"פ והאיש משתאה לה מחריש ועי"ז ממשיך חותם בולט שמלמעלה הה"ע היחוד עליון דשמע"צ.

ד) **פ"ק** דחגיגה ד"ט ע"א מכדי מאי עצרת עצור בעשיית מלאכה.

ה) **רבות** נשא פי"י דרל"ט ע"ב ע"פ נעצרה נא אותך אמר לו מנוח עצורים היינו כמ"ד כי עצור עצר ה' בעד כל רחם בפ' וירא כ', ואתה בשרתנו בהרוחה נעשה עמך יו"ט כמ"ד ביום השמיני עצרת תהי' לכם, מפרש עצרת

לשון יו"ט והוא ע"ד הש"ס מאי עצרת כו' כנ"ל, אך עוי"ל כי יש ב' עצירות הא' לגריעותא ע"ד כי עצור עצר בעד כל רחם כנ"ל העדר הלידה וההשפעה, הב' למעליותא כמ"ש במא"א אות ע' ס"מ עצרת נק' המל' כשהיא מעוברת מהנשמות וקולטת אותם ואינה מפלת אותם עכ"ל, וכ"כ בעה"מ ש"ו פרק ל"ה ועמ"ש מענין זה ע"פ אלה תולדות נח כו' שדור המבול השחיתו זרעם לפי שהיו מבחי' הנפילים כו' והתיקון ע"י עיכוב נח ובניו יב"ח בהתיבה כו' שזהו הכח להיות יש וביטול היש לחבר אצי' ובי"ע ב' הפכים לכן בע"ק תליא, ועמ"ש ע"פ כי עמך הסליחה למען תורא וזהו בשרת אותו בהרווחה ולידה ע"כ נעצרה נא כו' ועיין בספר בינה לעתים דרוש י"ז בענין עצרת ויפה פי' כפשוטו עלי"ק סעיף י"א בד"ה עוי"ל, אך כמדומה לי דאשתמיט ליה המדרש נשא פ"י הנ"ל.

ו) **רבות** ס"פ פנחס ע"פ ביום השמע"צ זש"ה ישעי' כ"ו ט"ו יספת לגוי נכבדת מפרשו שהוסיף לנו מועדים היינו שמע"צ ועי"ז נכבדת כו' וצ"ל התוספת כי ג' מועדים הן נגד ג' אבות ונק' שלש רגלים וא"כ שמע"צ זהו כענין תוספת, וצ"ל משום שהיחוד עליון שהוא עיקר התוספת אור זהו בשמע"צ, וכ"מ זח"א ויגש ר"ח ב' שפי' על שמע"צ פסוק ולא עמד איש אתו דגבי יוסף לאחיו.

ז) **בס"ח** סי' תרט"ו מפרש ב"פ יספת שני תוספת הא' קרבן מוסף הב' איסור מלאכה ואזי נכבדת לכבדו בבגדים שנאמר בהם לכבוד ולתפארת, וי"ל ב"פ ויספת יחוד דאו"א ויחוד זו"נ כעין שלום שלום לרחוק ולקרוב, ובת"י מפרש יספת לגוי התגלותו לקבץ הגליות ע"ש והיה ביום ההוא יוסיף אד' שנית ידו כו' בישעי' סי' י"א י"א, והובא ברבות ר"פ שמות, וא"כ י"ל ב"פ יספת כנגד יצ"מ ולע"ל והנה שש"פ כנגד יצ"מ ושמע"צ י"ל נגד לע"ל בו', עוי"ל דמבואר לעיל ססעי' ו' דבחי' שמע"צ זהו ענין בהתוודע יוסף אל אחיו, וא"כ זהו ענין יספת בחי' יוסף וב"פ יספת נגד ב"פ בן פורת שנאמר גבי יוסף בן פורת יוסף בן פורת עלי עין ואפ"ל למעלה מבחי' ההמשכה שע"י ע' פרי החג.

ח) **בבחיי** פ' תשא בענין מחצית השקל שישקול מעשיו כו', וזהו חלקהו חציו לה' וחציו לכם כו' שימשיך גופו אל עבודת ה' שיהי' לכם בשביל לה', וא"כ חלקהו יש להעיר מענין נסירה שיהיו זו"נ ב' פרצופים וזהו חציו לה' ז"א וחציו לכם נוק' ואח"כ יהי' יחוד זו"נ ועמ"ש בד"ה מהיכן זכו ישראל לק"ש בענין הבדלה שזהו נסירה כו' וב' בחי' אלו זהו כענין שמע ישראל ובשכמל"ו, ועמ"ש ע"פ מקול מחצצים ומ"ש ע"פ כי חלק ה' עמו, עוד בבחיי ס"פ פנחס האריך ופי' שם עצרת תהי' לכם כלשון להיות לכם לאלקים ומבואר במ"א ע"פ אני הוי' אלקיכם אשר הוצאתי אתכם מאמ"צ להיות לכם לאלקים היינו ששם הוי' ממש יהי' לנש"י בבחי' אלקים והיינו ע"י גילוי עצמות אוא"ס, וא"כ עד"ז י"ל כאן כי בשש"פ עצרת להוי' אלקיך שנמשך לבחי' הוי' להיות אלקיך והיינו ע"י שם אלקים אבל בשמע"צ ע"י עשי"ת שאומרים ז"פ הוי' הוא האלקים אזי והי' הוי' ממש לי לאלקים לכך

נאמר עצרת תהי' לכם, וע' מענין לכם במד"ר פ' בא פט"ו ע"פ החדש הזה לכם ועמ"ש ע"פ ראו כי ד' נתן לכם את השבת.

ט) **בשה"ש** ל"ד ב' בפסוק מה יפו פעמיך בנעלים א"ר יהושע בן לוי ראויה היתה העצרת של חג שתהא רחוקה חמשים יום כנגד העצרת של פסח (היינו חג השבועות) אלא עצרת של חג ע"י שהן יוצאין מן הקיץ לחורף כו' לכך משה מזהיר לישראל ואומר להם ביום השמע"צ תהי' לכם וענין חמשים יום היינו התגלות שער החמשים מנש"ב שהוא בחי' כתר וה"ע כתר תורה, וכמ"ש בת"א פ' יתרו בד"ה מראיהם ומעשיהם, וכדי שיהי' גילוי זה הי' ע"י שמתחלה בפסח יצ"מ בנה"א ואח"כ מ"ט יום דספירת העומר בירור נה"ב בחי' רצוא אזי בשבועות בחי' שוב וירד ה' על הר סיני גילוי שער החמשים, לכך כמ"כ הי' צ"ל עצרת דסוכות שהוא ג"כ בחי' שוב שאחר הרצוא לאחר חמשים יום אלא ע"י כו'.

י) **בקהלת** רבה דק"ג ע"ב ס"פ ביום טובה הי' בטוב אמר הקב"ה לא בראתי פרקליט טוב לגשמים ביום שמיני עצרת הה"ד ביום השמע"צ, הנה התורה נק' מטר ועז"נ כי כאשר ירד הגשם והשלג מן השמים והרוה את הארץ כו' ועמ"ש מזה בד"ה תורה צוה.

יא) **דקי"א** ג"ד בפסוק תן חלק לשבעה אלו שבעת ימי המלואים וגם לשמונה ביום השמיני כו' לשבעה אלו שבעת ימי הסוכות וגם לשמונה ביום השמיני עצרת כו' וע"ש דוגמת מילה בשמיני ועמ"ש ע"פ למנצח על השמינית כו' ומ"ש מענין כנור של ימות המשיח יהי' של שמונת נימין, ובענין ארץ ז' עממין כו' וקני וקניזי וקדמוני, והיינו כי ז' היכלות השביעי הוא בינה וא"כ על השמינית זהו חכמה והיינו כי בינה מאיר בבריאה אבל חכמה היא אצילות ומעין מבית ה' יצא כו', ולפי' עמה"מ ז' היכלות הם מחסד א"כ על השמינית היא בינה כו', כמלא נימא המפסיק בין מים למים זהו הפסיק טעמא בין ב' שמות הוי' לכן צדיקים מדקדק עמהם כחוה"ש, והנה כנור גימ' נר הוי' היינו נשמת אדם, והיינו של שבעת נימין ש' הוי' דז"א מזה מקבל נר כו' ובימהה"מ תקבל כנ"י גם משם הוי' דלעילא א"א כוסי רויה ע"כ של שמונת נימין כו' וזהו ענין שמיני עצרת והנה עצרת קליטה ע"י דנטלא מבי אבא שעי"ז ולבי חלל בחי' יסוד דנוק' משא"כ בינה רק עד הוד אתפשטת, ועמ"ש בענין שבעה רועים ושמונה נסיכי אדם בת"א פ' מקץ בד"ה ת"ר נר חנוכה ב"ש אומרים כו', ואפ"ל ג"כ עד"ז שבבהמ"ק הי' בהמנורה ז' נרות ג"כ המשכת ש' הוי' דז"א כי אתה נרי הוי' אבל בחנוכה והוי' יגיה חשכי הוי' דא"א כמ"ש בתו"א פ' מקץ סד"ה כי אתה נרי, לכן הם שמונה נרות בענין כנור של שמונת נימין כו', עוי"ל שמונה נימין זהו בחי' אז, שנאמר בלשון זה ההבטחות לימוה"מ אז תשמח בתולה במחול, אז תראי ונהרת, אז ידלג כאיל פסח, אז תתענג על ה' והיינו ע"י גילוי נהירו דע"ק הנק' א' בזיין שהיא מ' או כללות ז"ת וזהו ג"כ ענין יוהכ"פ וכך הי' מונה אחת, וזהו האלף דאז ואח"כ אחת ואחת כו' עד אחת ושבע להמשיך נהירו דע"ק בכל הז"ת עד המ' וזהו ע"ד שמונה נימין כו'.

יב) עוי"ל בפי' המדרש דשה"ש ראויה היתה עצרת של חג שתהא רחוקה כו', דהנה ענין עצרת הוא ענין קליטה כמ"ש במא"א ע' סעיף מם הובא לעיל סעי' ה' ועמ"ש מזה באריכות בד"ה ה' לי בעוזרי וכדפי' לפי פשוטו בספר בינה לעתים דרוש י"ז כי עצרת לשון עכוב כמ"ש מנוח נעצרה נא אותך כו' והוא מ"ש במשלי סי' ד' י"ג החזק במוסר אל תרף נצרה כי היא חייך הודיענו כי תל שכל בנין השלימות תלוי בו הוא שאחר קנות האדם מעלה מה איזו שתהי' לא תהי' אצלו לפי שעה אלא יחזיק בהתמדה למען תעמוד אצלו ימים רבים כו' ועיין מפסוק החזק במוסר ברבות פ' תצוה ס"פ ל"ו וס"פ שלח לך ס"פ י"ז, וזהו ענין מ"ש מי יתן והיה לבבם זה להם ליראה אותי וגו' כל הימים, דהיינו שיהי' נקלט היראה בתוך תוך לבבם כיתד בל תמוט עכ"ד בשינוי לשון קצת, ועמ"ש בענין אחזתיו ולא ארפנו בלק"ת ר"פ במדבר ד"ה במדבר סיני כו' שאו כו' דרוש הראשון, ומבואר במ"א שענין זה שאינו נקלט בתוך תוך נק' עקרה שפולטת הטפה והסבה לזה הוא מחמת הנה"ב והגוף כו' ולכן צ"ל כוס ישועות להיות כוס מורק ושוטף שיהי' ראוי לקליטה וגם לעורר רחמים כמ"ש ותתפלל חנה על ה' כמ"ש בת"א פ' משפטים ע"פ לא תהי' משכלה ועקרה, וע"כ מיצ"מ עד מ"ת היו חמשים יום כי יצ"מ הוא לנפש האלקית וצריך לברר מדות נה"ב בכדי שתהא ראויה לקבל אור התורה ולקלוט הטפה כמארז"ל ביום חתונתו זה מתן תורה ובירור זה הוא מ"ט ימים שזהו ענין ספירת העומר שבעה שבועות לברר ז' מדות דנה"ב כו' ע"י המשכות מ"ט שערי בינה ובשבועות גילוי שער החמשים שעז"נ מי יתן והיה כו' מי הוא שער החמשים כי מי ברא אלה, אלה היינו ו"ק דז"א הכלולים משששה שבהם ועל ידם התנהגות עולמות וע"ז ארז"ל הכל בידי שמים ז"א דאצי' חוץ מיראת שמים שהרי הבחירה נתונה אלא מ"מ בחי' זו נמשך מבחי' מי סוכ"ע ששם הידיעה כו' וע"י מי שטרח בע"ש להשיג היראה מעורר עליו מי יתן והיה כו' וזהו ענין הקליטה שהכח לזה שלא יעלימו נה"ב והגוף נמשך דוקא מבחי' סוכ"ע ששם אין שייך בחי' עת אשר שלט האדם כו' ואין נגד בחי' זו בלעומת זה כו' וז"ש מי יתן טהור מטמא מי דוקא.

יג) והנה בשבועות בלוחות ראשונות לא נתקיים קליטה זו מפני שנתנו באתגליא ששם יניקה לבחי' עין רע כו', ואח"כ ע"י התשובה נתנו לוחות אחרונות ביוהכ"פ והם נתקיימו וזהו ענין הקליטה דשמע"צ, וביאור הענין כי במקום שבעלי תשובה עומדים כו' אם רחץ תבוא אם כו' כי הנה יש ג' בחי' הא' לא זז מחבבה עד שקראה בתי, וזהו ענין פסח ויצ"מ, אח"כ בחי' הב' לא זז מחבבה עד שקראה אחותי וזהו ע"י מתן תורה, שע"י קבלת התורה הרי זו"נ נק' אחים שמקבלים שניהם ממקור א' ממוחין דאו"א בחי' אלפים שנה שקדמה תורה כמ"ש בת"א ס"פ תרומה, אך ע"י התשובה בעשי"ת הוא בחי' ג' דלא זז מחבבה עד שקראה אמי וכמארז"ל ספ"ד דתענית במשנה דבעטרה שעטרה לו אמו קאי על יוהכ"פ וזהו ג"כ ענין חג הסוכות שכינתא עילאה בחי' אהבה רבה שלמעלה מהשכל ובחי' צל שלמעלה מבחי' שמש ומגן הוי', ולכן אומרים הלל גמור ועמ"ש מזה בד"ה החדש

הזה לכם, ועיין בת"א פ' מקץ בד"ה רני ושמחי בת, וצ"ל עצרת וקליטה לבחי' זו כי בחי' זו נק' עלמא דאתכסיא ששם אין שליטה לרע עין כו', והנה הקליטה נמשך ע"י מי יתן והיה כנ"ל שער החמשים הממוצע ומחבר חכמה עם בינה והוא ג"כ בחי' כתר הממוצע ומחבר המאציל עם הנאצלים כי בינה הוא כתר לז"א כו' והיינו כי בחכמה שורה אור א"ס בחי' והחכמה מאין תמצא ולכן בפ' קדש נאמר ולזכרון בין עיניך שאין שייך בחי' שכחה שהוא בחי' גבול כי קדש הוא בחכמה והיינו קדש עצמך במותר לך בחכמה אתברירו, וזהו ג"כ ענין אין דומה שונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה פעמים ואחד שעי"ז יהי' הקליטה בנפשו כי בחי' מאין שממנו תמצא החכמה הוא גימט' מאה ואחד, ובמ"א נת' שהם ב' הבחי' שיש בהממוצע המחבר אור א"ס בהנאצלים שמצד בחי' שכולל ע"ס זהו מאה היינו עשר פעמים עשר, וז"ס מאה ברכות, מאה אדנים, ומצד הבחינה שיש בו מבחינה תחתונה שבמאציל זהו ואחד, חד ולא בחושבן, וע"י ששונה פרקו מאה פעמים ואחד ממשיך עליו בחי' מאין להיות דוגמת והחכמה מאין תמצא ועי"ז יהי' ולזכרון בין עיניך, וה"ע הקליטה, ועמ"ש ע"פ והדרת פני זקן, זקן שקנה חכמה, והנה משם נמשך הקליטה לבחי' שקראה אמי, וכמ"ש בזח"א ויצא קנ"ו סע"ב שיש עוד מדרגה שלמעלה מבחי' שקראה אמי דהיינו קרא לה בשמיה היינו בחי' חכמה עילאה בחי' אבא שהוא בחי' עליונה יותר שאפילו בבחי' מלמעלה למטה ובבחי' שוב יהי' הקליטה כמו בהרצוא וכמו הראיה שנשפלת אפילו בעשיה גשמיות, כי יסוד אבא ארוך, חוכים לזה ע"י התשובה יצרנהו כאישון עינו ע"י בירור השחור שבעין שבו דוקא מתלבשת כח הראיה כמ"ש כ"ז ע"פ מאמר הזח"ג אמור דף ק' ע"ב ע"פ אחותי בת אבי היא אך לא בת אמי אזי דוקא ותהי לי לאשה שמבחינה זו יהי' נמשך הקליטה מבחי' בת אבי דוקא, ועמ"ש בד"ה מה טובו בענין ג' בחי' תשובה והבחי' הד' הנ"ל.

יד) **וזהו** שארז"ל ראויה היתה עצרת של חג שתהא רחוקה חמשים יום, שכדי להמשיך גילוי חכמה עילאה זהו ע"י חמשים יום נגד חמשים שערי בינה שהיא בחי' עד שקראה אמי שמתפשט בחי' זו בכל הזיי"ן מדות שבלב הכלולים מז' אזי יהי' גילוי שער החמשים הממוצע ומחבר בחי' אין עם היש ועי"ז דוקא יומשך בחי' עצרת וקליטה כמ"ש מי יתן והי' כו' מי דוקא כנ"ל אך מה שנקבע ביום השמיני, זהו כמ"ש משל למלך שהיו לו בנות נשואות במקום קרוב ובמקום רחוק כו' ע"ש, והיינו כי הנה כתי' שלום שלום לרחוק ולקרוב לקרוב הוא בחי' צדיקים ולרחוק הוא בעלי תשובה שהי' רחוק ונעשה קרוב וכתי' ברישיה שלום לרחוק כי עי"ז ממשיך מבחי' גבוה יותר הוא מבחי' מ"ש אחכמה והיא רחוקה ממני, בחי' חכמה עילאה שהיא בבחי' ריחוק למעלה מההשגה ומהבינה ושם הוא בחי' מי יתן טהור מטמא כמ"ש ברבות ר"פ חוקת ולכן ע"י התשובה בחילא יתיר בבחי' דילוג אזי ממשיך ג"כ מבחי' אין שלא כסדר המדרגות ומה שהי' צ"ל חמשים יום כסדר המדרגות ממשיכים זה ביום השמיני עצרת, והיינו ע"י שבחי' ז' ימי הסוכות עולים במקום שבעה שבועות כי הם מבחי' מדות שלמעלה מהשכל

דוגמת שיש אתוון זעירין ואתוון רברבין שהם אלף בית דאל ברוך ואלף בית דאל אדון ששם באתוון רברבין כל אות כולל חמשה או ארבעה או ששה תיבות כו' וכמו שבמחשבה כולל ברגע א' מה שבדבור צריך להיות זמן רב, ע"כ כמ"כ ז' ימים דסוכות שהם מדות דבינה לכן עולים במקום מ"ט ימים דספירת העומר וכמו רגלי החיות כנגד כולן כו', לכן ביום השמיני נמשך ומתגלה בחי' חכמה עילאה שלמעלה מהבחי' דשקראה אמי, ונק' בת אבי שאפילו בבחי' בת נמשך בחי' אבי, ועי"ז נמשך כח הקליטה שיוקלטו כל הבחי' שנתגלו בר"ה ויוהכ"פ וסוכות יראה ותשובה ואהבה רבה ותורה בחי' ואשים דברי בפיך ובצל ידי כו' ועיין מק"מ פ' בא דל"ה ע"א עפמ"ש בזהר שם בענין תדשא הארץ דשא ע"י שנמשך תחלה לשכך כח התנים הגדול א"א דקליפה שכתב שם בשם הרח"ו שמחמתו לא היתה הנוקבא יכולה לקלוט והיו הנפילים בארץ עד שנמשך כח מבחי' הדר יסוד דא"ק לבטל הגבורות אזי הי' הקליטה וזהו ענין תדשא הארץ כו' והיינו כי א"א דקליפה זהו הרצון הזר המונע גלוי בחי' בכל מאדך כמ"ש במ"א ע"פ ומכפירים יחידתי בד"ה ושמתי כדכד והנה הדר הוא מלך השמיני וזהו ביום השמיני עצרת כו' ועמ"ש מענין תדשא הארץ ע"פ שבת שבתון הוא, והיינו מ"ש החזק במוסר אל תרף מוסר היינו כמ"ש מוסר אביך שהמוסר נמשך מבחי' אביך חכמה עילאה ומשם נמשך להיות החזק במוסר כו' בחי' קליטה, נצרה, כי אבא יונק ממזל השמיני ונוצר חסד שהוא ג"כ כענין עיכוב וקליטה שמעכב ונקלט החסד לשומרו לאלפים דור בחי' אאלפך חכמה כו', ומזה נמשך ג"כ מלמעלה מ"ש לא נפל דבר אחד מכל דברו הטוב, פי' כי הנפילים היו כו' זהו מפני שלא נקלטו ברחם הנוק' וע"כ נפלו למטה וכמ"ש במא"א אות נו"ן סעי' נ"א בענין נפילים הנשמות שהן דינין תקיפין והמל' אינה קולטתם ומפלתם, וזהו שמתפלל הכה"ג ביוה"כ שנה שלא תפיל אשה פרי בטנה, וזהו לא נפל דבר אחד מכל דברו הטוב והיינו פי' ונוצר חסד שנוצר החסד ודברו הטוב שלא יפול כו', ולכן צ"ל כמו"כ בנפש נצרה כי היא חייך במא"א אות נ' פי' נוצר חסד הוא בינה והיינו שבה נקלט שפע החכמה, עוי"ל מה שהי' העצרת רחוק חמשים יום לקיים מ"ש שאו שערים ראשיכם נש"ב ויבא מלך הכבוד למיעל אורייתא בארונא זהר פ' פנחס דף רנ"ג ויש ב' פעמים ויבא מלך הכבוד ז"א וע"ק ע"כ גם עצרת של חג הי' צ"ל רחוק חמשים יום שהרי נאמר פעם ב' שאו שערים ראשיכם אזי ויבא מלך הכבוד כו'.

ענין ע' פרים בפרדס בעה"כ ערך פריעה, בענין מילה כריתת הערלה ע"ד אין ביעור חמץ כו' אמנם פריעה הוא קירוב עור הפריעה (כצ"ל) אל הקדושה ואנו מזכירים את הקליפה באופן שיתגלה הקדושה אליהם (וזהו כענין מ"ש בשל"ה בהקדמה דף* שמתחלה הי' הקליפה שומר לפרי, וזהו השומר אחי אנכי, עמ"ש מזה ע"פ ויקח המן בענין כסאסאה לשבולתא) והוא כדמיון פרי החג שהם שבעים שרים שהם נקרבים ע"ג המזבח ובקרבתם

דף: בדפוס אמ"ד: יט, ב, בדפוס ווארשא: כט, ב.

אל הקדושה הם חוזרים אל הקדושה ואין אנו מבערים אותה מכל וכל כדמיון המילה ואמנם הפריעה הזאת הוא מצד החסד וכו' עכ"ל ועיין בו בשער אבי"ע ולכן ע' פרים בסוכות דוקא ולא בפסח, כי בסוכות להיות החג שמונה ימים דוגמת מילה בשמיני שייך ענין פריעה, ואז אח"כ בשמע"צ מתגלה העטרה, וזהו פר אחד איל אחד, וזהו שדימו ב"ש חנוכה לפרי החג כי חנוכה ג"כ שמונה ימים ובאה לתקן כדרך הפריעה ע' זח"ב דף רנ"ח ע"א וע"ד הוה כהני זמיני בגווה כו', ובו"ה שחולקים על ב"ש י"ל כי נ"ח עיקר ההמשכה בקדושה אלא שעי"ז יתבטל ק"נ ע"ד קומה ה' למנוחתיך בזהר ויצא קמ"ח, לכן מעלין בקדש, ועמ"ש ע"פ ויחי יעקב בענין כי עין בעין יראו ובענין עין תלויה שבפסוק מיער בלק"ת בד"ה וכל בניך. ובגמרא בשבת פרק במ"מ ותזנח משלום נפשי זו הדלקת הנר משמע הנר ממשיך יחוד עליון הנק' שלום ע' זח"ג בחקתי דקי"ג ע"ב ע"פ ונתתי שלום בארץ וא"כ נעשה ג"כ שלום בפשמ"ט דהיינו ג"כ וגר זאב עם כבש וזהו מצות נ"ח איש וביתו ש' הוי' נק' איש וביתו הוא שם אד' כ"כ ע"פ איש וביתו באו (עיין בספר אור החכמה דנז' מענין פלוגתא דב"ש וב"ה. דנ"ז

עצרת. כ' בקורק' בשרש עצר הוא יפרד לשלשה ראשים א' כל שפירושו מניעה או עכוב, ב' מה שפירושו חג או חברה, ג' מה שפירושו מלכות וממשלה.

והרד"ק במכלול ערך עצר כתב, והמגפה נעצרה, פנחס י"ז ט"ו, בהעצר השמים, מ"א ח' ל"ה, ענין המניעה, ובענין קרוב לזה והוא ענין העכוב, ולא עצרתי כח בדניאל יו"ד ח', ושם ד' י"ו, לא עכבתי הכח לעצמי, וכן ולא עצר כח ירבעם, ד"ה ב' י"ג כ', שרים עצרו במילים, איוב כ"ט ט', ומזה נקרא המלכות והממשלה עצר, בארץ יורש עצר, שופטים י"ח ו', זה יעצור בעמי, ש"א ט' י"ז, לפי שהמלך או המושל עוצר את העם מלצאת ומלעשות דבר בלי רשות כענין שנאמר ובלעדיך לא ירים איש את ידו ואת רגלו, בפ' מקץ, וכן פרש"י בפ' האזינו ל"ב ל"ו ע"פ כי ידין ה' עמו כו' כי יראה כי אזלת יד כו' ואפס עצור ועזוב יעו"ש, ומזה נקרא קבוץ האנשים ואסיפתם במקום אחד עצרה, קדשו צום קראו עצרה, יואל א' י"ד, לפי שנעצרים ומתעכבים במקום אסיפתם ונקרא החג עצרת לפי שנעצרים ונמנעים העם בו מעשות מלאכה, ושמיני של סוכות הוא הנקרא עצרת מיוחד כו' לפי שהיו נעצרים בו עולי הרגל כו', הרי עשה מכל הארבעה פירושים שבעצרת ענין אחד והוא רק ענין מניעה ועכוב שמזה נמשך שהמלוכה נק' עוצר, וכן החברה והאסיפה, וכן החג.

ב) **והנה** מ"ש ומזה נק' המלכות והממשלה עצר כן פרש"י בש"א סי' ט' י"ז ע"פ זה יעצור בעמי, ימשול כמו עצור ועזוב בפ' האזינו ל"ב ל"ו כן ידרך המושל לעצור העם במלחמה, שלא יתפזרו ולא יתפשטו זה מזה, ולעצור בכל אחד מעשות רעה כו' עכ"ל וכ"נ מהת"י שתרגם זה יעצור בעמי, דין יעדי מרותא מן עמי עכ"ל, אכן ע"פ יורש עצר בשופטים י"ח ו', נראה מהת"י ומפרש"י שר"ל ענין מיעוט כמו שת"י זעירין אינון כו', וע"פ קראו עצרה ביואל א' י"ד פרש"י אסיפה וכן פי' בירמי' רסי' ט', ואפ"ל ג"כ שהאסיפה והקבוץ, זהו המניעה שלא יתפזרו ויתפשטו זה מזה.

ובגמ' פ"ג דחגיגה דף י"ח סע"א ע"פ וביום השביעי עצרת השביעי עצור בכל מלאכה, ואין השסה... בשמע עצרת דגבי חג ג"כ ענין מניעה ועכוב כמ"ש הרד"ק שנקרא החג עצרת לפי שנעצרים ונמנעים העם בו מעשות מלאכה.

ג) **בלק"ת** גבי שמע"צ בד"ה ושאבתם מים בששון, דרוש הראשון פ"ג, פי' ביום השמע"צ תהי' שתהי' לכם עצרת וקליטה לבחי' מים הנ"ל שיקלוט ויתפוס בתוככם לבל תהיו פולטים ח"ו עכ"ל, והוא מהפע"ח שער הלולב פ"ח שכ' וז"ל סוד שמע"צ ושמח"ת מלשון כי עצר ה', והענין כי זיווג ישראל ורחל הוא ביום זה והיא מקבלת זרע העליון ואינה פולטת ונקרא עצרת כו' וכאשר אינה עוצרת וקולטת זרע העליון כו' עכ"ל, בשמע דמפרש עצרת לשון עכוב כמו נעצרה נא אותך, היינו שהטפה מתעכבת ברחמה, ואינה פולטת ומתפזרת לחוץ, וכ"כ בד"ה ה' לי בעוזרי רפ"ג שנקלט הטפה, ושם נזכר שזהו ע"ד והקשורים ליעקב כנזכר בד"ה ואשה כי תדור נדר, וזהו הפך ולא עצר כח, ולא עצרתי כח, והיינו שכאן נמשך כח לעצור ולהכיל המים עליונים כי אף שע"י העון נאמר כשל בעוני כחי אך ע"י יוהכ"פ תשובה בחילא יתיר נמשך וקוי ה' יחליפו כח.

ד) **בד"ה** להבין מ"ש ביום השמע"צ, שם ספ"ב, פי' ענין וביום השביעי עצרת שהוא ענין ואם רץ לבך שוב לאחד, ופי' עצרת לעצור ולכלוא את הרות שלא יצאו מנרתקן רק להיות לכאו"א עצור בלבו בבחי' רצוא ושוב ועמ"ש סד"ה בפ' נסכים כתיב, בענין השוב שאחר הרצוא שזהו ענין הוא ימשול בך כו', לפ"ז עצרת מענין מניעה, שמונע את הרוח מלצאת ולהיות בבחי' שוב, ועיין מזה בסש"ב ספ"ג שזהו ענין ע"כ אתה חי, כדי להמשיך דירה בתחתונים, ואפ"ל עוד שבכלל זה ג"כ פי' עצרת לה' לי' מלוכה שמחמת אימת המלך, הוא עצור בלבבו, ולהיות בבחי' שוב כדי לקיים מצות המלך, ולהיות בבחי' עבד, ועמ"ש מזה מענין המצות בד"ה כי תצא, דרוש הראשון ספ"ד, וכן בשירת הים שהי' בשש"פ נאמר ה' ימלוך לעולם ועד, וברבות בשלח ר"פ כ"ג שאז נתישבה מלכותו ית' ע"ד נכון כסאך מאז, באז ישיר כו', ע"כ נק' עצרת מלשון זה יעצור וכנ"ל וממילא נמשך ג"כ בחי' שוב לקיים רצון המלך הקדוש ב"ה, והנה שם בסד"ה להבין מ"ש ביום השמע"צ, פי' דשמע"צ הוא בחי' גבוה יותר שימשיך לכם בחי' ואמת ה' לעולם, י"ל לפ"ז עצרת ג"כ ל' עכוב שהשפע מתעכבת אצלם ועל ידי זה

מתאחדים עמה והיו לאחדים דוגמת היכל קדה"ק לגבי שאר ההיכלות כו' שבשאר ההיכלות הוא כמו שכל התלמיד המלביש לשכל הרב והיכל קדה"ק שנעשה שכל התלמיד א' ממש עם שכל הרב, ששכל של הרב נעשה שכלו ממש, ועד"ז ה"ע ואמת ה' לעולם והיינו ע"י עצרת תהי' לכם.

ה) **בסד"ה** ביום השמע"צ, שמאלו תחת לראשי, פי' עצרת לשון אסיפה, שיתאסף האור מקיף ויומשך בבחי' פנימי' היינו כמו שדבר המתפזר יקבץ יחד כענין מ"ש בגדעון שנתאסף הטל אל הגזה, אך רש"י שם לא פי' כן ע"ש ע"פ ויהי כן, ובמא"א א' ק"ו אסיפה במ' כי שם מקום הוועד וההתאספות, וזהו ע"ד אסיפה וקיבוץ מלמעלה למטה, ועמ"ש ע"פ יקוו המים אל מקום אחד.

ו) **בד"ה** ביום השמע"צ ות"א כנישין תהי לכון פי' האסיפה וההתקבצות להפך ע"ד מלמטלמ"ע, דהיינו שנש"י יתקבצו כולם להכלל במקום אחד במקורם ושרשם היינו בחר"ב כו' יש להעיר מענין אספה לי שבעים איש.

ז) **בד"ה** ביום השמע"צ, בן חכם ישמח אב, פי' ע"ד ההפרש בין שמחה ובין גילה, שהגילה היא כאשר השמחה נאספה ונתקבצה לפנימיותו, ואינה מתגלה בחוץ, מחמת שהיראה תכסה, וא"כ האסיפה הוא מחוץ לפנים, והיינו ג"כ מחמת גלוי המל' ע"ד זה יעצור כו' שמחמת גילוי מלכות שמים נמשך אימת מלכותו ית', והיראה מתגלה וכל הלבבות יראוך ואזי השמחה תאסף לפנים בקרב וכליות, וזהו עצרת כנישו כו'.

ח' **ביום** השמיני מלך^הדר כ"כ בתורה דשמ"ע תקס"ה ע' שע"ג, וי"ל היינו בן פורת עלי עין למעלה מעלה פרים דחג העלאת מ"ן דתהו משא"כ יוסף מלך ת' ויאסור מרכבתו קישוי לדעת לולב, והנה מילה ג"כ בחי' על השמינית כו' תן חלק לז' ימי הפסח בחי' שביעי' למעלה מזה בחי' ח' גם י"ל כמו בתשרי ר"ה אח"כ י' ימים יוכ"פ ואח"כ ד' ימים ואח"כ סוכות ז' ימים ואח"כ בחי' ח' עצרת כמו"כ ניסן מר"ח עד בעשר לחדש לקיחות הפסח עשור כמו יו"כ אך בעשור ע' רמ"ז אמור מזה. אח"כ הפסק ד' ימים ט"ו ז' ימי הפסח אח"כ שבועות אחר ז' שבועות הוא בחי' הח' דוגמת שמ"ע ע' רשב"א ח"א סי' ט"ו ע' במערכת דפ"ד פ"ה כמר"כ הקהל וכו' על"ע סד"ה ענין חותם ועמ"ש ע"פ הללו כל גוים ית' ענין ע' פרים דלפני שמ"ע.

שייך לתורה ביום השמיני עצרת תק"ע, ענין ישראל דקדשינהו לזמני', הנה ענין קדושין מבואר דתורה דשמ"ע ע"פ טוב לחסות דתקנ"ז לאזני טבעת עגול התבוננות מסכ"ע שלמעלה מהזמן עי"ז נעשה קדוש ומובדל מתאוות הזמן, א"כ יש לפרש דהיינו ענין ישראל דקדשינהו לזמני' שיהי' הזמן בטל לגבי למעלה מהזמן וכו'.

בהביאור דהנ"ל נת' ענין אתרוג הדר באילנו וכו', ויובן עפמ"ש בתורה ד"ה ה' לי בעוזרי פרי עץ הדר ר"ל ממלך הח' הדר המתקן מתוהו לתיקון וידוע תוהו ב' קוין ויחץ ותיקון התכללות ומקור זה ע"י הדר בחי' יוסף כמ"ש ויתאפק כו' יפה תואר, ע"כ נמשך באתרוג ג"כ התכללות זו ע' בפע"ח במ"ש הר"ר יוסף מערבי קושי' אפסוק ולקחתם כו', שאין כתובין כסדרן הימנו ובהתירוץ א"ש אקדמות הלולב, אך אאתרוג לא נת' אפ"ל דאתרוג הוא פרצוף הפנימי' דמל' הנז' בביאור דראיתי מנורת זהב כו' שהוא גבוה מז"א וצ"ע בענין כשושנה כו' כן רעיתי כו'. אוזינא

ביום השמיני כו', עמ"ש בענין שארה כסותה ועונתה י"ל שארה ר"ה ויוהכ"פ כמאמר רז"ל מזונותיו קצובין מר"ה, כסותה סוכות מקיפי' סכך, עונתה, שמ"ע, גם מבואר בתורה ע"פ ומרדכי יצא כו' ענין האשה נקנית בג' דרכים בכסף כו', כנגד ג' אבות אברהם וכו' וי"ל אברהם פסח חסד כסף כו' לע"ל ולא בכסף תגאלו לפי שיאמרו ליצחק כי אתה אבינו ובשטר שבועות מ"ת אותיות, ובביאה שמ"ע ויעקב נסע סוכתה אך צ"ע דשמ"ע נשואין וביאה דקדושין פסק הרמב"ם רפ"י מה"א דאירוסין עושה.

ביום השמיני עצרת תהי' לכם וגו'. להבין ענין שמחת תורה מהו השייכות לשמוח שמחת תורה ביום השמע"צ והלא בשבועות הוא זמן מתן תורתינו וא"כ אז הי' צריך להיות קביעת שמחה זו דהאי יומא דקא גרים. אך הענין כי בשבועות ניתנו לוחות ראשונות, אבל לוחות האחרונות ניתנו ביו"כ כידוע ועל לוחות אלו הוא שנוהגים לעשות חדוה ושמחה בשמע"צ שהוא יום האחרון שאחר יוכ"פ וכמשי"ת, והענין כי לוחות ראשונות הם כנגד בחי' צדיקים ולכן נתנו בקולי קולות כי הצדיקים עובדיהן באתגלי' ולוחות האחרונות הם כנגד בחי' בע"ת, ולכן נתנו בצנעה כענין הבע"ת שדרכם והילוכם בקודש הוא בבחי' הצנע לכת וכמ"ש אשרי נשוי פשע כסוי חטאה כו' ולכך ג"כ נתנו לוחות האחרונות ביוהכ"פ מפני שאז הוא עת רצון יום

מחילה וסליחה כו' והיינו ע"י בחי' תשובה בכל עשרה ימים שלפניו כי בחילא יתיר חהו שאומרים בכל עשרה ימים שמר"ה ועד יוכ"פ מזמור ממעמקים קראתיך הוי', פי' מעומקא דליבא קראתיך והמשכתיך להיות היינו מ"ש ביוכ"פ לפני הוי' תטהרו שבו ביום נמשך ממדריגה שלפני ולמעלה מבחי' שם הוי' שמשם נמשך לכפר עליכם ולהיות תטהרו (פי' תטהרו גימט' כתר שמשם תרי"ג מצות דאורייתא וז' מצות דרבנן, ועמ"ש בלקו"ת בד"ה כי המצוה הזאת אשר אנכי מצוך בפ' נצבים ובד"ה תקעו בחודש דרוש הראשון ובד"ה שובה ישראל דרוש הראשון) ואז זדונות נעשו לו כזכיות ונעשה מלא מצות (פי' אור מצוה) ממה שהי' מלא עון, והנה בחי' זכיות אלו הם זכיות אחרים שלא כענין זכיות הצדיקים כלל, והוא מ"ת שנתנה אז ביוכ"פ לבחי' בע"ת שגם הם נעשו כמלא זכיות ומצות ע"י התשובה שביוכ"פ שהזדונות נעשו להיות הם ממש זכיות (עמ"ש בד"ה ולא אבה הוי' אלקיך לשמוע אל בלעם בפירוש ויהפוך ה' אלקיך לך את הקללה לברכה, ומ"ש בת"א פ' תולדות ע"פ ראה ריח בני בפי' ריח בוגדיו, ומ"ש בד"ה כבשר יעיר) והוא משונה מבחי' מ"ת שבשבועות שהם לצדיקים המלאים זכיות מקיום המצות וע"ז הוא שנקבע להיות שמ"ת כי עיקר בחי' שמחה הוא דוקא מקירוב הבא אחר הריחוק עד"מ בן מלך כשהי' בשבי' ונתרחק מאוד מאביו המלך אזי אח"כ בצאתו חפשי בבואו אל אור פני אביו המלך אזי דוקא תתגדל השמחה מאוד וישמחו שניהם שמחה רבה ועצומה מקירובם זה הבא אחר הריחוק שנתרחקו כו' משא"כ כשהי' תמיד אצל המלך תענוג תמידי אינו תענוג וכך הוא ההפרש בין בחי' צדיקים לבע"ת שמ"ת שבשבועות שהוא כנגד בחי' צדיקים, אבל מ"ת שביוכ"פ שהוא כנגד בחי' בע"ת שנתרחקו מאור פני מלך חיים תחלה ולכן כשנתקרבו אח"כ ביוכ"פ ע"י התשובה מעומקא דליבא שבחילא יתיר ממטה למעלה, ועי"ז קראתיך הוי' מלמעלה למטה ומתיחדים פב"פ אזי תגדל השמחה וההדוה עד מאוד בשניהם, (וע' מ"ש בלק"ת ביום השמיני עצרת שמאלו תחת לראשי פ"ד) והוא בחי' סוכות שאח"כ שהוא זמן שמחתינו ל' רבים ב' שמחות ישמח ה' במעשיו כמשל האב ששמח מראות בן הרחוק ומשתעשע בו וישמח ישראל בעושיו כמשל הבן ששמח מן האב והיינו ג"כ ענין השמחה בשמע"צ שהוא על מ"ת שביוכ"פ על רחוק שנעשה קרוב ששייך ע"ז שמחה יותר ממ"ת שבשבועות כנ"ל.

קיצור. שמח"ת הוא על לוחות האחרונות שנתנו ביוכ"פ הנק' ביום חתונתו זה מ"ת במשנה סוף תענית. ומזה נמשך ביום שמחת לבו היינו סוכות ושמע"צ שנק' זמן שמחתכם, וע' ת"ז תיקון כ' דמ"ח ע"ב ולוחות ראשונות שנתנו בשבועות הי' אז ישראל צדיקים, ולוחות אחרונות הם כנגד בע"ת ולכן נתנו ביוכ"פ לפני הוי' תטהרו, ומזה גדלה השמחה בחי' לרחוק שנעשה קרוב.

ב) **אך** להבין מה שנקבע שמחה זו בשמע"צ דוקא ולא בימים שלפניו הנה יש להקדים בחי' התורה שנקראת שלום כמ"ש רז"ל ע"פ או יחזיק במעזי יעשה שלום לי שלום יעשה כל העוסק בתורה משים שלום בפמליא של מעלה ופמליא של מטה (ע' מ"ש מזה בתו"א בד"ה בחודש השלישי לצאת בנ"י מארץ

מצרים ובלקו"ת פ' מטות בד"ה החלצו מאתכם, ועמ"ש באג"ה סי' י"ב בד"ה והי' מעשה הצדקה שלום ובתו"א ר"פ ויצא בפי' בשלום אל בית אבי והי' הוי' לי לאלקים ונתנה בו התורה שנק' שלום גם הנה ב' בחי' שלום בפמשמ"ע ובפמשמ"ט זה ג"כ ענין שלום עליכם לרחוק ולקרוב וכמ"ש מזה בלקו"ת בד"ה ביום השמע"צ הנ"ל, ועמ"ש מזה בהגהות ללקו"ת לד"ה זאת חוקת התורה גבי פרה שבה נאמר אחכמה והיא רחוקה ממני ופרה רומז לתשובה כענין וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם), וענין השלום כך הוא, כי הנה כתיב בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ הקדים שמים לארץ וכתיב ביום עשות ה' אלקים ארץ ושמים הקדים ארץ לשמים ויש בזה ב' דיעות בדרז"ל א' אומר שמים קדמו ואחד אומר ארץ קדמה. והנה באמת שניהם דא"ח הם, אך לבאר כעת דעת האומר ארץ קדמה, שלכאורה אינו מובן למה ארץ שהיא גשמיות תהי' קודמת לשמים שהם רוחניים, וגם כי מצינו כן מה שכל המצות נשפלו בבחי' מעשה דוקא כמו המצות מעשר תעשר היוצא השדה שנה שנה ב' מעשרות שהוא ע"י שיהי' חורש הקרקע גשמי' חורע וקוצר כו' וכן הצדקה עפ"י רוב הוא מה שירוית מיגיע כפו בעשי' בפו"מ וכן עד"ז שאר כל המצות ציצית מצמר תפילין מקלף כו' ובאמת נודע דרמ"ח מ"ע רמ"ח אברים דמלכא שהוא רמ"ח המשכות מאור א"ס ב"ה שנמשכים דוקא ע"י קיום המצות מעשיות וכמ"ש ויניחהו בג"ע לעבדה ולשמרה, וארז"ל לעבדה זו רמ"ח מ"ע כו' עי"ז הי' מוסיף אורות בג"ע וכידוע ג"כ בפי' המאמר שכר מצוה מצוה דהיינו שהשכר מצוה שהוא ההמשכה מאוא"ס ב"ה שהוא בחי' אבר א' מרמ"ח אברים דמלכא, עד"מ נולד מן המצוה עצמה שהוא ענין המעשה בפו"מ וכ"ז הוא משום דארץ קדמה ובאמת כי כל זה פלאי איך ולמה כח המעשה גשמי' גדול כ"כ להיות בה ועל ידה המשכת אורות עליונים מאד נעלים אשר עליהם נאמר עין לא ראתה אלקים זולתיך כידוע אך הענין כי נודע שיש ב' בחי' ממכ"ע וסוכ"ע פי' בחי' ממכ"ע הוא בחי' השתלשלות העולמות דהיינו שהארה נמשכת בבחי' עילה ועלול ממדריגה למדריגה וכמ"ש לכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו שגם עולמות בי"ע הם בחי' השתלשלות ירידת החיות מן העולם ועד העולם (כי הן בחי' מחשבה ודו"מ שהן בבחי' השתלשלות מזה לזה וכמ"ש במ"א ע"פ ואתה הרם את מטך כו') והיינו מבחי' ד' חיות שבמרכבה שישנם בכל עולם ועולם ונמשכים מעולם שלמעלה הימנו והן המקורות לחיות כל הנמצאים אשר בעוה"ז מבחי' פני שור נמשכי' נפשות הבהמות שבעולם ומבחי' פני ארי' נמשכים נפשות החיות שבעולם ומבחי' פני נשר נמשכים נפשות העופות שבעולם ומבחי' פני אדם שבמרכבה נמשכו נשמות חסידי אוה"ע, ויש עוד בחי' אדם העליון שעל הכסא נמשכים נשמות ישראל והנה בחי' ד' חיות אלו ישנם בכל עולם מג' עולמות בי"ע כי מבריאה נמשך ויורד החיות ביצירה ומיצירה בעשי' חה נק' בשם השתלשלות שהוא הילוך השפע ממדריגה למדריגה דהיינו מרוחניות לרוחניות כי אף גם המשכות נפשות ורוח החיים לגופות הבהמות ובנ"א שבעוה"ז הוא רק בחי' השתלשלות והתהוות מציאות רוחני' מרוחניות שלמעלה הימנו כי הרי נפש הבהמה רוחני' הוא, ולכן נמצא מפני שור שבמרכבה הרוחני', וכן גם המשכות הנפש שבאדם מבחי' אדם

העליון ודרך פרט המשכת נפש מעשי' ורוח מיצירה ונשמה מבריאה הכל הוא בבחי' השתלשלות כי הרי נר"נ שבאדם רוחני' המה כנ"ל ומקור התחלת ההשתל' הוא מבחי' חכמה וז"ש לכבודי בראתיו כבוד גימט' ל"ב נ"ח ומשם ואילך בראתיו יצרתיו כו' בבחי' השתלשלות ואין התהוות מהות חדש כלל מראשית חכ' ואילך אך כ"ז הוא המשכות והתהוות מציאת רוחני' שהם נפשות בע"ח כנ"ל, אבל להיות התהוות מציאות גשמי' שהוא עד"מ גוף הבע"ח הנ"ל או שאר כל דומם וצומח זה דבר שא"א להיות כלל מבחי' השתלשלות פי' שא"א לבחי' פני שור הרוחני' שיתהוה ויומשך ממנו גוף הבהמה גשמי' עד"מ כו' כי א"א להיות כלל שיתהוה הגשמי' מן הרוחניות ואפי' אחר כמה ירידות לאין קץ ותכלית יהי' הכל בבחי' רוחני' ולא יתהוה ממנו מציאות גשמי' כו' וא"א להיות התהוות הגופות גשמי' דדצמח"מ שבעולם וכל אשר בו כ"א מלמעלה מהשתלשלות דהיינו מעצמותו ומהותו ית' ממש שהוא בלתי בע"ג ותכלית, ומשם דוקא הוא שנמשך להיות התהוות הגשמי' כי הוא צוה ונבראו לפי שהוא כל יכול וכמ"ש כל אשר חפץ הוי' עשה חפץ דוקא שהוא בחי' רצון העליון שלמעלה מהחכ' משם נמשך להיות בחי' עשי' גשמי' משא"כ מבחי' חכמה לא הי' באפשרי שיתהוה ממנה התהוות בחי' גשמיות כלל לפי שהחכ' הוא בחי' ראשית ההשתלשלות כמ"ש ראשית חכמה דהיינו שכבר נתצמצם האור מבחי' א"ס שלמעלה מהחכמה להיות בחי' חכמה ולכן משם ואילך היא רק בחי' השתלשלות עילה ועלול והכל מרוחני' לרוחני' אבל א"א להיות מחכ' התהוות מציאות גשמיות כלל לפי שאינו מערכו ומהותו אלא מבחי' רצה"ע שלמעלה מהחכמה שהוא בחי' א"ס ממש ונק' סוכ"ע ומשם נמשך להיות עשי' גשמיות כי כל יכול הוא וכמ"ש מזה באריכות בתו"א בד"ה יביאו לבוש מלכות וז"ש נעוץ תחילתן בסופן כי בסופן דוקא כשצ"ל התהוות הגשמי' שהיא למטה הרבה מהרוחניות שם דוקא צ"ל נעוץ תחילתן מבחי' רצה"ע שלמעלה מהחכמה הנק' ראשית וכמאמר סוף מעשה עלה במחשבה תחלה (והנה סופן הוא מל' הנק' סופא דכל דרגין וממנה דוקא התהוות בי"ע יש מאין משא"כ התהוות האצי' זהו ע"ד ויאצל מן הרוח ולא בריאה יש מאין כ"א גילוי ההעלם אלא שהוא ע"י צמצום עצום כמו המשכת השערה מהמוח אבל בי"ע זהו יש מאין עיין בת"א בביאור ע"פ ואלה המשפטים כי אף שמבי"ע נמשך בסדר השתלשלות היינו כשכבר נתהוה עולם הבריאה יש מאין אזי נמשך ממנו בסדר השתלשלות מד' חיות המרכבה כו' עד רוחני' העשי' אבל להיות התהוות עולם הבריאה הוא בריאה יש מאין מבחי' מל' דאצי' ע"י שנעוץ בה מתחילתן מבחי' כתר שהוא מל' דא"ס וממנה ג"כ גשמי' העשי' יש מאין והכל ע"י כח הסוכ"ע המאיר במל' ועמ"ש מזה ג"כ ע"פ המגיד מראשית אחרית מקדם כו'), ומה שארז"ל אין לך עשב מלמטה שאין לו מזל מלמעלה המכה בו אומר לו גדל, הרי שגם גידול העשב הגשמי' הוא ממזל שלמעלה שהוא רק ממכ"ע היינו שמגדלו בלבד ונותן בו טעם שהוא בחי' הרוחני' שמתלבש בו שזה נמשך מן המזל שלמעלה וכך הוא עד"מ בפירות כמו מתיקת התפוח שהוא בחי' הטעם הרוחני' שנתלבש בגשם חומר התפוח זהו שנמשך ונולד מן המזל שלמעלה אבל גופו וממשו דהיינו בחי'

חומר עצם העשב או עצם התפוח שבו מתלבש הטעם הוא מתהווה באמת מא"ס ב"ה הסוכ"ע הכל יכול כנ"ל ולא מבחי' ממלא, ואל יפלא ממה שאנו רואים שיש ברואים הרבה בדצח"מ וכל א' וא' משונה ואינה שוה לזולתו עם היות שכולם גשמי' ועם הגשמי' נמשך דוקא מאוא"ס ב"ה מאין יהי' התהוות ריבוי שינויי התחלקות המדריגות הלא א"ס ב"ה הוא אחדות הפשוט בתכלית הפשיטות, ואיך יולד ממנו הריבוי בהתחלקות המציאות מאד כנ"ל, אך בענין שסיבת זה הוא לפי שהמשכה הוא ע"י מדות חסד דרועא ימינא גבורה דרועא שמאלא כו' והמדות הם בהתחלקות רב זה מזה וכך הוא שינוי הנבראים זה מזה כגון התהוות המים מא"ס ב"ה שנמשך הארה ע"י החסד ולכן נתהוו מזה מים שהם יורדים מגבוה לנמוך, כמו בחי' החסד ויהי רקיע נמשך ע"י הגבורה כי לפי שהמדות מתכללים זה בזה ויש בהם פרטי המדות רבות שונות כמו"כ הוא ריבוי השינוים בנבראים גשמים המתהוות מא"ס ב"ה על ידם שכל א' יש לו תואר וטבע פרטי משונה מזולתו כפי אופן מהות המדה פרטיות שנמשך ע"י ומ"מ התהוותם הוא מא"ס ב"ה ממש ולא מהמדות עצמם שהרי הרוחניות א"א לו להוות את הגשמי' כנ"ל אלא שהוא עד"מ כגרזן ביד החוצב שהגם שהגרזן הוא חוצב העץ ומחלקו לשנים עד"מ מ"מ האדם הוא העיקר והוא החוצב בכחו ועוצם ידו אלא שחוצב ע"י הגרזן, ויותר יובן עד"מ בידים עצמן שכשעושה דבר עד"מ בידו שמצייר ציור נאה או כותב איזה ספר שאעפ"י שהידים הם העושים ומציירים ובהם ועל ידם נעשתה אותה המלאכה מ"מ הרי מי העושה לא האדם עצמו הוא העושה אלא שעושה ע"י הידים, במו"ב ממש הוא התהוות כל גשמי' הברואים שבעולם השפל אף שנמשכו ע"י הספי' מים מחסד ורקיע מגבורה כו', מ"מ א"ס ב"ה ממש הוא דוקא המהווה אותן שבכחו הבלתי מוגבל הוא שנתהוו מפני שהוא כל יכול אלא שא"ס ב"ה הוא העושה זאת ומהווה אותם ע"י החסד או הגבורה כו' כחוצב בגרזן כו' (ועוד שהאצי' עצמו הוא ג"כ אלקות שהרי הוא רק גילוי ההעלם, מיהו בע"ס יש או"כ, וענין המדות חו"ג זהו בחי' כלים ונת' מזה במ"א עכ"ה) ומ"מ לפי שעכ"פ ההמשכה הוא ע"י המדות לכן יש נבראים שונים כשינוי המדות שלמעלה וזהו ענין ארץ קדמה במח', שארז"ל שבחי' ארץ שהוא בחי' התהוות הגשמיות קדמה לשמים שהוא בחי' רוחניות כי התהוות הרוחניות הוא משלמעלה הימנו בבחי' השתלשלות עילה ועלול משא"כ התהוות גשמי' שהוא ע"י א"ס ב"ה הסוכ"ע דוקא כנ"ל, (וגם ארץ היא מל' שהוא בחי' סופן שנעוץ תחילתן ולכן ארץ לשון רצון שבה מאיר רצון העליון בחי' כתר.

קיצור והטעם שנקבע שמחת תורה ביום שמע"צ יבאר תחלה ענין התורה שנק' שלום בפמליא שלמעלה ובפמליא שלמטה וענין השלום יקדים ענין שמים קדמו, וארץ קדמה, והיינו כי יש ממכ"ע ומבחי' ממכ"ע נמשך כסדר ההשתלשלות עו"ע אבל להיות יש מאין וכמו התהוות הגשמי' מהרוחני' זהו רק מבחי' סוכ"ע הכל יכול, וזהו ענין נעוץ תחילתן בסופן ומה שיש ריבוי הברואים ע"ד מה רבו מעשיך זהו נמשך מבחי' החכ' והמדות ממכ"ע ועכ"ז הכח לזה נמשך מסוכ"ע דוקא וזהו ענין ארץ קדמה שבה מאיר הסוכ"ע

(הג"ה ועמ"ש בד"ה צו את בני ישראל ואמרת להם את קרבני לחמי לאשי דרוש הראשון שבחי' סוכ"ע מאיר בעוה"ז דוקא, ובג"ע אין מאיר בגילוי אלא בחי' ממכ"ע ולכן התשובה אינה מועלת רק בעוה"ז ע"ש ובד"ה הרועה בשושנים עכ"ה).

ג) **והנה** האדם מורכב וכלול מב' הבחי' מגשמיות ומרוחניות שנמשכים מבחי' ממלא וסובב כי גופו הגשמי נלקח מבחי' האדמה ועפר אשר התהוותו הוא מאור א"ס ב"ה הסוכ"ע דוקא שהוא הכל יכול כנ"ל, ואמנם הנפש שבו שהיא רוחניות הנה היא (הג"ה. נמשכת מבחי' שמים כמארז"ל פ' חלק דצ"א ע"ב, נמשכת מבחי' ממכ"ע דהיינו שנמשכת מבחי' השתלשלות כעלול מעילה שלמעלה הימנו ודרך פרט נפש הבהמית נמשכת מפני שור שבמרכבה דעשי' ועמ"ש מזה בלק"ת סוף שה"ש בד"ה כי כאשר השמים החדשים ספ"ב, עכ"ה) ונפש האלקי' מבחי' אדם שעל הכסא כו' והמה רוחניים ובכדי שתתחבר הנפש ותתלבש בגוף דהיינו הרכבת רוחניות בגשמיות ובשרשן למעלה הוא התחברות ממלא וסובב שמצד עצמן הם רחוקים ומובדלים בערך זה מזה כנ"ל הוא ע"י התורה שהיא המחברת אותם יחד, וזהו שהתורה נק' שלום שהשלום הוא ענין התחברות שני הפכיים כידוע והכח זה בתורה הוא לפי שיש בה בחי' שלמעלה מב' הבחי' הנ"ל הנק' ממלא וסובב שהם בחי' חכמה עילאה ורצון העליון כנ"ל אבל בתורה יש עוד בחי' שלמעלה מעלה משניהם והיא המחבר אותם יחד. והענין דהנה ידוע שהרצון יש ב' בחי' א' והוא הנק' רצון סתם והב' והוא הנק' רצון חפץ והוא בחי' פנימיות הרצון, משא"כ רצון בעצמו הוא רק בחי' אחוריים וע"ז נאמר אחור וקדם צרתני, וראית את אחורי היא אבל פני פי' פנימיותו שהיא החפץ לא יראו (ועמ"ש מזה בד"ה ואהי' אצלו אמון, בענין דוד זמירות קרית להו ומ"ש במ"א בפי' יערוף כמטר לקחי תזל כטל אמרתי ועמ"ש ע"פ שוש אשיש פ"ג, והיינו כי בחי' אחור זהו חיצוניות הכתר שנמנה בע"ס והוא הרצון העליון, אך פנימיות הכתר אינו בחשבון ע"ס והוא ענין פנימיות הרצון וכמ"ש מזה בביאור ע"פ אני הוי' אלקיכם בפ' ציצית דרוש השני) וביאור זה הוא כי ל' הרצון נופל גם על דבר שאין לו חשק ותענוג בו ורק שרוצה בו מצד איזה תכלית שיצא לו ממנו כענין שארז"ל כופין אותו עד שיאמר רוצה אני הרי אף שבא לו מחמת מורא שייך לומר ע"ז רוצה אני שהרי מ"מ יש לו רצון בזה אף שאינו בחשקות רק בחיצוניותו (ועמ"ש בד"ה זכור את אשר עשה לך עמלק) וכן בכל דבר כל שרוצה בו רק מפני שהוא סיבה להדבר העונג הנה שייך ע"ז רק לשון רצון כמו החורש והזורע כו' או העוסק במו"מ וקונה ומוכר כו' שהתכלית מזה הוא צמיחת הפירות, או ריוח הממון, וע"ז שייך ל' חפץ שיש חשקות בזה וחפץ וחומד בלקיטתו הפירות ובקובצו הממון משא"כ החרישה והזריעה שמתחלה או העסק לא שייך לומר שחפץ בהם רק שרוצה בהם משום דלא סגי בלא"ה ומי שטרח תחלה כו' אבל אין לו חפץ בהם שאלו היה באפשרי לו להשיג דבר הנחמד והמעונג לו מבלעדם לא הי' אפי' רוצה בהם כלל (ועמ"ש בד"ה אני ישינה ולבי ער פ"א שזהו ענין ועמך לא חפצתי ומ"ש בד"ה ושמתי כדכד בפי' וכל גבולך לאבני חפץ ועמ"ש בד"ה הבאים ישרש בפי' כי תהי' אתם ארץ חפץ) נמצא שהחפץ הוא התכלית הרצון ופנימיותו שנמשכת מבחי' רצה"ע

רצון בלבד ובאמת שגם הרצון הוא למעלה מהחכמה שהוא ית' אינו מגדר בחי' חכמה כלל, ומחכמה ואילך הוא בחי' השתלשלות שהוא בחי' ממכ"ע, והיינו בחי' התהוות הרחניות בעו"ע כנ"ל, משא"כ הרצון הוא ממש הסוכ"ע מבחי' חכמה נחשב לגבי הרצון שלמעלה מעלה מהחכמה רק כמו בחי' עשי' כמ"ש כולם בחכמה עשית, ומזה נתהווה בחי' ארץ שהוא בחי' הגשמיות שא"א לו להתהוות אלא ע"י המשכת כח ועוז הא"ס ב"ה שהוא בלתי בע"ג וכל יכול כנ"ל והיינו מבחי' הרצון שלו ית' שרוצה הוא בהתהוות העשי' גשמי'. אמנם מ"מ עדיין אינו רק בחי' רצון בלבד ולא חפץ אבל בחי' החפץ הוא בחי' קיום המצות שבהם שיש לו ית' חפץ ותענוג כענין נחת רוח לפני שאמרתי ונעשה רצוני וזהו ענין ארץ חפץ כנ"ל. והנה בחי' החפץ הזה הוא התורה כמ"ש ה' חפץ למען צדקו יגדיל תורה ויאדיר והיינו בחי' תרי"ג מצות שהם כללות כל התורה כולה שהם חפצו ית' שיש לו תענוג עד"מ ברצון שבמצות (וכן בתורה נאמר וכל חפצים לא ישוו בה ע' במד"ר בקהלת בסופו ע"פ בקש קהלת למצוא דבר חפץ) וכמאמר אשר קדשנו במצותיו פי' אשר הוא בחי' תענוג דבר המאושר וטוב ויפה ושם הם שרש המצות ומשם נמשך להיות קדשנו במצותיו כו', והוא המחבר את בחי' הרצון ובחי' החכ' שהם בחי' ממלא וסובב כנ"ל כי מחמת התענוג והחפץ שיש לו במצות הוא גורם להיות ירידת והתלבשות הרצון להוות סדרי בראשית הארץ כל אשר בה בגשמיות וכן להיות ירידת החכמה להוות השמים וכל אשר בהם ברוחניות והוא בחי' סובב וממלא כנ"ל שהם נמשכים ארץ ושמים כו' וז"ש רז"ל כל העוסק בתורה משים שלום בפמשמ"ע ובפמש"ט, פי' שגורם התחברות החכמה והרצון שהם בחי' ממלא סובב, וזהו בפשמ"ע וישנם ג"כ בתורה עצמה כי אורייתא מחכמה נפקת היא בחי' ממלא כ"ע והרצון שבמצות הוא בחי' סוכ"ע והתחברות יחד הוא ע"י שחפץ בהם, שהוא פנימיות החכמה ופנימיות הרצון כו' וכן בפמשמ"ט היינו בנבראים שכל אר"א הוא כלול מב' הבחי' ממלא וסובב כי כל או"א יש לו גוף ונפש וחיות וקיום הגוף הוא מבחי' סוכ"ע שהוא בחי' המשכת הרצ"ע שבו והנפש נמשכת מבחי' ממכ"ע והנה החפץ שבתורה הוא הגורם המשכם מבעה"ר ומקשרם ומחברם יחד ומשים שלום ביניהם (ובד"ה החלצו מאתכם פי' שלום בפמשמ"ע הוא בבחי' י"ה כי היו"ד צמצום כו' וה"א התפשטות והם ב' הפכים וזהו ע"ד מ"ש בפי' ויצוום אל בני ישראל ויצוום לשון צוותא וחיבור שחיבר בחי' משה ואהרן יחד כי משה הוא בחי' חכמה כח מה ביטול, ולכן הי' כבד פה שלא הי' יכול להיות מדבר ומשפיע ברוב הביטול, וכמ"ש בלקו"ת ר"פ עקב בד"ה ואכלת ושבעת פ"א וזהו כענין היו"ד של שם בחי' אין וביטול היפוך ה"א שהיא התפשטות ולכן נק' חו"ב אין ויש שהם ב' הפכים והצוותא והחיבור בין יו"ד ה"א להיות אין ויש תרין ריעין זהו ענין בפמשמ"ע וכמו"כ יש לומר שזהו עצמו ענין החיבור סובב וממלא ע' ביאור ע"פ שבת שבתון הוא לכם כי סובב הוא העלם ע"ד עלמא דאתכסיא וממכ"ע גילוי כו' ושלום בפשמ"ט זהו ענין חיבור ו"ה ומשם נמשך ומתפשט כח השלום גם בבי"ע בין מיכאל וגבריאל כו' והעיקר באדם שענין השלום חיבור נה"א עם נה"ב שיהיה הנה"ב והגוף בטלים לגבי הרצון הנפש האלקית דאל"כ

כשנה"ב והגוף הולכים אחר רצון הזר הם נפרדים מהנ"א ע"ד ונרגן מפריד אלוף אלא כשהם בטלים לנה"א זהו ענין השלום וכמ"ש באגה"ק ססי' י"ב הנזכר לעיל, ויובן זה ע"ד דהנה אדה"ר קודם חטא עה"ד הי' בו ג"כ יצה"ר כמארז"ל ע"פ וייצר בשני יודין שני יצרין ואעפ"כ דוקא אחר חטא עה"ד נאמר בו שנתגבר היצה"ר והיינו שקודם לא הי' היצה"ר רע כלל כ"א ע"ד גבורה דקדושה וכמ"ש בר"ח סוף שער הקדושה בענין ומתחממין באישין קדישין כו' רק אח"כ נתהווה יצה"ר גמור ועמ"ש מזה ע"פ הן האדם הי' כאחד ממנו לכן ע"י תו' ישכח לעשות שלום בפשמ"ט מעט מזעיר מעין שהי' קודם חטא עה"ד וזהו חרות על הלוחות חירות כו'. שזהו נמשך ע"י התורה שהתורה נק' עוז ותושיה וגם כי שרש נפש האלקית משם מ"ה ושרש נה"ב מחיות המרכבה מפני שור וכמ"ש בד"ה כי תצא דרוש הראשון, וע"י השלום בפמשמ"ע י"ה ובפמשמ"ט ו"ה שהן מ"ה וב"ן שנעשה יחוד שיוכלל ב"ן במ"ה ממש וחיות המרכבה שרשם משם ב"ן בגימט' בהמה וא"כ ע"י"ז נמשך השלום בשורש ומקור דנה"ב שיהי' נכלל בביטול לגבי שורש ומקור הנ"א וממילא נמשך גם בנה"ב שבאדם שתהי' בטילה לגבי נה"א וזהו ענין אדם ובהמה תושיע הוי', ועמ"ש בד"ה וכל בניך לימודי הוי' בפי' ורב שלום שמבחי' ורב שהוא ענין יש לי רב יהי' בבחי' שלום זהו ע"י התורה כו' ולע"ל כתיב למרבה המשרה ולשלום אין קץ שיומשך השלום אף בחיצוניות שיהי' וגר זאב עם כבש.

קיצור האדם יש בו ממכ"ע זהו הנשמה ומסוכ"ע זהו הגוף והתחברותם הוא ע"י התורה כי בתורה יש בחי' שלמעלה מסוכ"ע וממכ"ע שהם רצון וחכמה והתורה בחי' חפץ התענוג העליון (ואהי' שעשועים יום יום בד"ה ויהי מקץ) לכן משים שלום בפמשמ"ע ועמ"ש ע"פ ויצוום וכן בפמשמ"ט חיבור נה"א עם נה"ב.

ד) **והנה** יום מ"ת ביום חתונתו (כי כבר מבואר שהתורה נק' שלום וזהו ענין היחוד שנק' משים שלום וכמ"ש בפי' במלך שלמה שעיקר השלום שיומשך האור בבחי' מלך מלכות שהוא מקור בי"ע וזהו ביום חתונתו) ואף שהוא משל גשמי' מאד אבל כן הדבר באמת בנמשל למעלה שהקב"ה נק' חתן מלשון חות דרגא כלומר שמשפיל א"ע להיות משפיע לכנס"י וכללות נש"י נק' לכך בשם כלה על שהם בחי' מקבלים ממנו ית' וההשפעה עצמה היא התורה דאורייתא מחכמה נפקת, והיינו חכמתו ורצונו ית' והוא כמשל טפת דכורא שנמשכת ממוח החתן אל הכלה כך התורה היא המשכת נפלאותיך ומחשבותיך אלינו ולכן נק' יום מ"ת יום חתונתו, אמנם יש בזה ב' בחי' א' הקידושין והחופה שהחתן מקדש את הכלה שגם שעומדים תחת חופה א' והב' הוא בחי' היחוד והביאה בהשפעת הטפה להכלה כו' (ועמ"ש מזה בד"ה תורה צוה ובסידור בדרושים של חתונה גבי מהרה ישמע כו' משמח חתן עם הכלה) וזהו ענין ההפרש בין יום מ"ת שביוכ"פ עדיין ההארה בבחי' מקיף אל הכלה וכענין טבעת קידושין עגול שהחתן נותן להכלה ובשמ"ע הוא יחוד שהוא המשכה שהוא המקיף נעשה פנימי' והוא ענין המשכת הטפה להכלה כו' (ק"ק דדוחק לומר דיוכ"פ לגבי שמ"ע יהי' כאירוסין לגבי נישואין אך

יוכ"פ עיקרו תשובה שהוא יחוד או"א שלמעלה מיחוד זו"נ שע"י תורה ומצות שזהו במקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד, אך שלגבי זו"נ נק' רק אירוסין ויחוד זו"נ זהו שמע"צ שלום בפשמ"ט כו') ובינתיים צ"ל ז' ימי הסוכות שאז נמשך בחי' דעת כדי להיות ראוי להשפיע הטפה בשמע"צ, כי הנה כמו עד"מ בגשמיות הדעת הוא הכלי להמשכת הטפה שאם יסיח דעתו לא יזריע ולכן נאמר והאדם ידע את חוה ידע דוקא, וכך ג"כ למעלה בחי' ומלאה הארץ דעה אשר אוֹלִד לך ונודעתי למען דעת כו' אי אפשר להיות נמשכת טפת החכמה הוא בחי' התורה דמחכמה נפקת אלא ע"י הדעת דוקא שהוא הכלי שבו ועל ידו נמשכת הטפה הוא הארת החכ' להאיר בכנס"י הדעת הוא המחברם ומיחדם כו' ועיין מ"ש בדרוש פורים החוה"ש נמשך ממוח הדעת והוא באחור בחי' רצון נק' אחוריים לגבי התענוג כנ"ל והיא חכמת אדם תאיר פניו. והנה דעת עליון מחבר או"א והוא קוץ התחתון של היו"ד ושרשו מקוץ העליון שלמעלה מעצם היו"ד וע"כ יש בכחו לחבר חו"ב עם שהוא שני הפכים ולכן פי' רש"י דעת עדיף מחכמה כמ"ש כי ה' יתן חכמה מפיו דעת וזהו דעת עליון אך גם דעת תחתון הוא כלי לדעת עליון כמ"ש בד"ה ויקהל, וכך יובן ג"כ בנפש כדכתיב דע את אלקי אביך כו' דהיינו שלא יהי' התבוננות בבחי' מחשבה בלבד כחושב דבר שחוץ ממנו ואינו נוגע לו באמת שאזי לא יתהווה מזה שום התפעלות כלל אלא שיתקע בדעתו ויקשור במחשבתו בחוזק כו' בבחי' ביטול המציאות ממש ואז אח"כ כשיעסוק בתורה ימשיך ההארה הנמשלה להטפה משום דמחכמה נפקת כו' (ועמ"ש במ"א בענין הדעת שהוא שיזכור עיקר המכוון ולכן מעוררים כמו"כ למעלה רק אתכם ידעתי כו' וידע אלקים חהו המזכירים את ה') והנה אף שהיא מצוה הנוהגת בכל עת ובכל יום צ"ל כן, ושזהו עיקר היסוד במצות ק"ש שנאמר שמע ישראל אחד ואהבת ואי אפשר להיות התפעלות ממה שמתבונן בבחי' אחד וברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד יחודא עילאה ויחודא תתאה אם לא ע"י תקיעת הדעת חהו שמע ישראל פי' שמע והתבונן כו' ואח"כ והי' הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום היינו בחי' המשכת התורה שהיא טיפת החכ' שיכולה להיות נמשכת לפי שיש בחי' דעת שהוא הכלי להמשכת זו (לפי"ז נ' הדעת הוא קבלת עומ"ש שהרי זה"ע ק"ש שהוא קעמ"ש שקדמה לקבלת עול מצות, והיינו בחי' רצוא ועול תורה ומצות זהו בחי' שוב וכתיב אל יתהלל חכם כו' כי אם בזאת יתהלל המתהלל השכל וידוע אותי הרי מעלת הדעת גבוה מאד ותדע שהרי הקליפות הם חסירי מוח הדעת כו' ועיין מ"ש מענין דעת בתו"א פ' תולדות בביאור ע"פ מים רבים ולע"ל נאמר כי כולם ידעו אותי ומלאה הארץ דעה וכתיב רוח דעת ויראת ה') עכ"ז הנה התורה נדרשת בכלל ובפרט ומה שהוא בפרט בכל יום ויום ישנו בכלל בחודש תשרי שנק' ראשית לכל השנה כולה כמשל הראש שכולל חיות כל האברים כו' והמשכת בחי' הדעת לכל השנה כולה הוא בסוכות שאז נמשך בחי' דעת לכללות נש"י (ע"ד מארז"ל ברכות דנ"ה ע"ב גבי בצלאל בצל אל היית וידעת שע"י הצל והמקיף מאיר אח"כ בפנימיות והו"ע וידעת לכן כמ"כ ע"י הסוכה שהוא צלא דמהימנותא מאיר ונמשך הדעת בפנימי'

והיינו מצות לולב) והיינו ע"י הלולב ומיניו כו' כי ד' מינים שבלולב הם כנגד ד' אותיות הוי' שהי' בחי' חכמה ובחי' ביטול שעי"ז נמשך בחי' הביטול בכללות נש"י והוא בחי' המשכת הדעת לכנס"י (ע' בד"ה ואלה המשפטים מענין הדעת שממשיך ראי' ובשמיעה ע"ד הבן בחכמה נקודא בהיכלא. ולענין ד' מינים יש להעיר ממ"ש בד"ה מי מנה בפי' רובע ישראל ד' בחינות גם מה שנעשו ד' מחין זהו ע"י שהדעת מתחלק לב' מוחין, חו"ג כידוע מענין ד' בתי תפילין ומבואר שם שכח התחלקות זו נמשך ממו"ס וזהו התחלקות מדעת לחו"ג זהו ענין ונקדשתי בתוך בנ"י והיינו כי כשהוא רק במוחו הוא מקיף עדיין וכשנמשך ללב נכנס בפנימיות) והמשכה זו בכנס"י היינו שיהי' בהם כח ההתקשרות לקשר מוחו ותבונתו בהתבוננות בגדולת א"ס ב"ה שעי"ז יוכל להיות אח"כ המשכת הטפה הוא התורה כו' (שיהי' בה המשכת ח"ע ממש כמ"ש בתו"א ר"פ ויצא בפי' ויצוק שמן על ראשה ואם אין יראה אין חכמה) והכח הזה הוא דוקא ע"י ד' מינים גשמיים המכוונים כנגד ד' אותיות הוי' ע"ש בחי' הביטול שבהם (כמ"ש לקמן בביאור) ולא ע"י בחי' ביטול ברוחניות שאף גם יעמיק התקשרות דעתו בהתבוננות שיבא לידי ביטול היש לא ימשיך כלל המשכה זו שע"י הלולב ולא יצא בזה ידי חובת לולב, אלא צריך לנענע ד' מינים גשמי' דוקא ואז יוצא ידי חובת לולב כו' והטעם הוא ע"פ הנד' בענין ארץ קדמה כו' שבחי' גשמיות דוקא נתהווה מא"ס ב"ה הסוכ"ע שלא כדרך השתלשלות ער"ע משא"כ בחי' רוחניות הוא בדרך השתלשלות עילה ועלול מעילה שלמעלה ממנו גבוה מעל גבוה כו' ולכן ע"י ד' מינים גשמים דוקא שנמצא בהם בחי' הביטול בגשמיות דוקא הוא שיכולים להמשיך בחי' הדעת חדש מא"ס ב"ה הסוכ"ע שמשם נלקחים ד' מינים אלו הגשמיות כו' משא"כ בחי' ביטול רוחני שנלקח מעילתו ועילתו מעילה זו ואינו מעורר כלל כ"כ למעלה כו'.

קיצור ענין ביום חתונתו המשכת נפלאותיך ומחשבותיך אלינו ויש בזה ב' בחי' א' קדושין וחופה. ב' היחוד וזהו יוכ"פ ושמע"צ ובינתיים ז' ימי הסוכות המשכת הדעת שעי"ז והאדם ידע דעת מזיווג חו"ב ראי' בשמיעה התחתון של היו"ד שרשו מקוץ העליון, וזהו ק"ש שמע ישראל ואח"כ תורה והיו הדברים האלה בצל אל היית וידעת היינו ע"י ד' מינים שבלולב שיש בהם הביטול ודוקא ע"י גשמיות דעת מתחלק לחו"ג עי"ז ד' מוחין אם אין יראה אין חכמה ולהעיר מענין רובע ישראל ומענין ד' בחי' אחותי רעיתי יונתי תמתי.

ה) והנה ז' ימי הסוכות הם ז' ימי המשתה שאחר יוכ"פ שהוא יום חתונתו פי' כי יוכ"פ וסוכות שניהם בחי' א' (והיינו בחי' בינה) אלא שיוכ"פ הוא בבחי' עלי' ממטה למעלה, ובסוכות נמשך הארה זו מלמעלה למטה (עיין ביאור וקבל היהודים בענין סוס ב"פ ס"ג, והאחד מלמטה למעלה הב' מלמעלה למטה וס"ג הוא בינה שלמעלה ממ"ה בחי' אדם כו') אבל עדיין הוא רק בבחי' מקיף מלמעלה כמו ביוכ"פ שהוא רק בחי' קדושין וחופה ששניהם תחת חופה אחת והוא בחי' תשובה עילאה פי' בחי' תעלומות לב שהוא

למעלה מהיות בא לידי גילוי בהתגלות לבו רק בבחי' מקיף על הלב והיינו בחי' פנימיות בינה כו' עיקר תשובה בלב הוא בחי' בינה ליבא הנק' תשו"ע שעי"ז מעורר ג"כ למעלה המשכת המקיפים עליונים שמשם מקור הסליחה והמחילה כמ"ש כי ביום הזה יכפר עליכם כלומר בבחי' מקיף שלמעלה כו' ועי"ז מתמלאים כל החסרונות והפגמים שנעשו בכל השנה כולה ע"י ביטול מ"ע או עשיית ל"ת כו' ונעשים זדונות כזכיות, פי' שמתמלאים האורות של המצות כאלו הי' מלא מצות מעיקרו כו' והוא גבוה במדריגה מבחי' מ"ת שבשבועות שהוא המשכת האורות ע"י מעשה המצות בפו"מ והיינו מבחי' מקור התורה ומצות שמשם יוכל להיות כפרה למלאות כל הפגמים שבתורה כמשל מעין שנחרב ויבש שאי אפשר למלאותו אלא ע"י שיחפרו בעומק יותר כו' (ע' בד"ה תקעו בחודש דרוש הראשון פ"ב) וזהו יום חתונתו זה מ"ת פי' מתן תורה שכנגד בחי' בעלי תשובה שאין צדיקים גמורים יכולים לעמוד במקומם (אפ"ל כי צדיקים ממשיכים יחוד זו"נ אבל בחי' בעלי תשובה ממשיכים יחוד או"א וזהו ענין יוכ"פ ואח"כ בשמע"צ נמשך המשכה זו ביחוד זו"נ ואח"כ זהו גבוה מאד מיחוד זו"נ שע"י הצדיקים, וע' בהרמ"ז פ' פנחס בדף רמ"ד ע"ב שבשמע"צ מקבלת המל' מיסוד אבא הגנוז בזו"א וי"ל ע"ד נובלות אירוסין משא"כ נישואין כו' וע' לקו"ת סד"ה להבין מ"ש ביום השמע"צ בפ"א ע"ד בענין והוא כחתן כו') ובסוכות נמשכת הארה זו מלמעלה למטה, אבל הוא ג"כ עדיין בבחי' מקיף ממעל בלבד וזהו ענין מצות הסוכה כי בסוכות הושבתי אתכם כלומר בבחי' סכך שמקיף מלמעלה והיינו ג"כ מבחי' פנימיות בינה שביוכ"פ אלא שאז הוא ממטה למעלה בבחי' תשובה שהיא השבת ממטה למעלה וכאן הוא בבחי' המשכה דהיינו בחי' השמחה אם הבנים שמחה, ושמחה זו הוא ג"כ בבחי' מקיף בלבד משום שא"א להיכליה בפנימיות כו' וכנ"ל בענין תעלומות לב כו' (ע' ע"פ כי על כל כבוד חופה שיש ב' בחי' חופה היינו הא' חופה של הכלה שהיא ממטה למעלה בחי' בכל מאודך שהוא בחי' מקיף על בכל נפשך ועי"ז ע"י אתעדל"ע חופה של החתן בחי' סוכ"ע ועפי"ז יש לומר החילוק בין יוכ"פ לסוכות שהן בחי' חופה הנ"ל) ואח"כ בשמע"צ הוא שנמשך בבחי' פנימיות פי' שמה שהוא בבחי' מקיף ובהעלם נכנס בבחי' פנימיות להיות בגילוי בהמקבל זע"ז נאמר לשמש שם אהל בהם כחתן יוצא מחופתו ישיש כגיבור ירוץ אורח פי' שמתחלה הארת השמש שהוא בחי' סוכ"ע הוא בבחי' אוהל ומקיף מלמעלה והיינו ביוכ"פ ובסוכות עם היות כי נק' יום חתונתו היינו כחתן זה שמתחלה הוא רק תחת חופה אחת עם הכלה ונותן לה טבעת קידושין עגול שהוא בחי' מקיף בלבד ואח"כ יוצא מחופתו ואז ישיש כגיבור לרוץ אורח היינו בחי' אורח ושביל להשפעת הטפה בהכלה, והיינו שיהי' נמשכת התורה להתגלות בפנימיות ישראל ממש, וזהו ביום השמיני עצרת כו' ע"י שמתחלה הי' ז' ימי הסוכות שהן ז' ימי המשתה שאז נמשך בחי' הדעת בכנס"י שהוא הכלי להשפעת הטפה בשמע"צ שהוא בחי' התורה דאורייתא מחכמה נפקת כטפה הנמשכת מן המוח כו' ועם זה מובן בטוב טעם מה שנקבעה שמחת התורה ביום שמע"צ דוקא הגם שגם לוחות אחרונות ניתנו ביוכ"פ כי ביוכ"פ עדיין הוא בבחי' מקיף בלבד כנ"ל אבל

בשמע"צ הוא גמר יום חתונתו שאז הוא בחי' יחוד חתן וכלה שנמשך הטפה כו' ואז משים שלום בפשמ"ע ובפשמ"ט ולכן אז שייך השמחה מהתורה שנמשכת ומתפשטת בפנימיותם.

קיצור. יוכ"פ וסוכות שניהם בחי' א' יוכ"פ ותשובה גדולים מצדיקים ובסוכות זמן שמחתינו ג"כ בינה (כי על כל כבוד חופה) ושמע"צ כחתן יוצא מחופתו ישיש כגיבור (לכן* מזכירים גבורות גשמים בשמע"צ) וזהו שמחת תורה.

ו) **והנה** עיקר ענין השמחה עם התורה שבשמע"צ הוא ממה שעושים הקפות שמקיפים עם הס"ת את המקום שקוראין עליו בספר בכל השנה והענין בזה הוא לרמז על כוונה הנ"ל כענין שמים וארץ שהם חתן וכלה דארץ קדמה כו' (וזהו ע"ד משמח חתן עם הכלה כך התורה הנק' חתן מקבל השמחה ע"י כנסת ישראל מהמצות מעשיות שמקיימים) כי הנה הס"ת הוא בחי' המקרא בעשי' שהרי כ"כ נשפלו ד"ת שבה עד שנתלבשו בעשי' גשמיות שבדיו גשמי וע"ג קלף גשמי אבל הקריאה שקוראין בס"ת בדבור בפה הוא בחי' רוחניות שהרי האותיות המה בחי' רוחניים כי כ"ב אותיות קבועים בנפש כדת"א לנפש חי' לרוח ממללא כו' שהנפש שבאדם היא המדברת כי היא מליאה אותיות הגם דאחה"ע יוצאים מהגרון בומ"ף מהשפתים כו' שה' מוצאות אלו הגשמי' מהם הביטוי בא היינו שהם בחי' כלים בלבד להאותיות שאותיות הנפש באות ונמשכות בה' מוצאות אלו שבהן ועל ידן הוא שיוצאי' במבטא כמה אותיות במוצא השייך להם ובבא האות מהנפש היא מכה באותו מוצא וגורם תנועה זו כפי מזגו ותכונתו כו' וכמ"ש במ"א באגה"ק בד"ה זיעש דוד שם ובת"א מזומין וז"ש בעל ס"י כ"ב אותיות קבועין בפה בבחי' קביעות ממש ומ"מ שרשן בנפש עצמה והיינו שנמשכים מקדמות השכל וכמ"ש בחכמה יסד ארץ וכדפי' בזוהר אבא יסד ברתא כו' וכנראה בעליל ממה שהתינוק אינו יכול לדבר שהוא מפני שהוא מחוסר חכמת השכל, נמצא שהאותיות המה רוחניים ונמשכות מן השכל כנ"ל משא"כ האותיות שבס"ת הנכתבת בדיו גשמי' ע"ג קלף המה גשמיים (והנה אדם מח' ודו"מ והם ג' בחי' בי"ע וכמו"כ יש ג' בחי' אלו באצילות א"כ הדבור ועשי' שבאצי' הם זו"נ ואפ"ל הפי' זכר ונקבה בראם ויברך אותם ויקרא את שמם אדם בפ' בראשית דהפי' אשר ע"י חיבור דו"נ ויברך אותם אזי דוקא נקרא אדם היינו כי ד' זהו דבור מ' מעשה והם דו"מ ועי"ז שורה עליהם האלף פלא בעטרה שעטרה לו אמו כו' נמצא אזי דוקא נק' אדם ועיין בתו"א סד"ה ועשית בגדי קודש), ומה שמקיפים עם הס"ת את המקום שקוראין עליו בדבור בפה הוא להורות שבחי' ארץ קדמה לשמים, במח' שהגשמי' נלקח מא"ס ב"ה הסוכ"ע דוקא שהוא הכל יכול כו' עד שתתלבש התורה בגשמיות משא"כ בחי' דיבור שקוראים בתורה הוא בבחי' רוחניות עדיין ואינו אלא בבחי' השתלשלות עילה ועלול כו' ועשי' זה בשמע"צ שאז הוא גמר יום חתונתו זמן היחוד ואז מראים זה שהארץ בחי'

---

*לכן מזכירים: בבוך דברים ח"ב: י"ל שמזכירים.

המקבל קדמה בשרש כל השרשים לשמים המשפיעים כו' וכן בשעת נשואי חתן והכלה בגשמיות נהגו שהכלה מקפת את החתן תחת החופה והוא ג"כ מטעם הנ"ל וכמ"ש נקבה תסובב גבר, והיינו מצד שרשה כו' וע' בתו"א בד"ה ויגש אליו מבואר ג"כ שזהו ענין יוסף ויהודה וע"ד צומח ודומם כו'.

קיצור ענין השמחת תורה ע"י ההקפות (משמח חתן עם הכלה) שהמעשה שרשה גבוה מאותיות הדבור שהדבור שרשו מחכמה והמעשה שרשו מלמעלה מן החכמה מסוכ"ע נקבה תסובב גבר וזהו ג"כ ענין יוסף ויהודה וענין אדם.

הג"ה ע' בת"י ירמי' ל"א כ"א הפי' שישראל יחזרו אחר הקב"ה לחפוץ בתורתו וכ"מ בילקוט ח"ב דע"ג ב' ד"כ ואת רוחי אתן בקרבכם וכתי' נקבה תסובב, ולפירש"י כי עכשיו האיש מחזר אחר האשה ולע"ל נקבה תסובב כו' י"ל ג"כ הפי' כנ"ל שעכשיו הקב"ה מחזר אחר ישראל שיעשו תשובה וכמ"ש שובו אלי כו' שובה ישראל כו', או י"ל ע"ד עכשיו הכלה שותקת ולע"ל ישמע קול כלה והיינו נקבה תסובב ובגמ' פ' הבע"י דסע"ב בלא חומה שנא' נקבה תסובב כו' וחומה ענין חותם ותחום וכל בחי' אלו שייכים בשמע"צ שישראל סובבים אחר הקב"ה.

ועתה יובן פי' הפסוק ביום השמיני עצרת תהי' לכם עצרת לשון (עיכוב כמו נעצרה נא אותך והיינו ענין) קליטה פי' כי הגם שנמשכה הטפה אל הכלה בשמע"צ עדיך יש חשש שלא תהי' פולטת ח"ו, ולזאת צ"ל שתקלוט הטפה במעיה עד שתתעבר ותוליד כו' (והנה במדרש אמרו אהרן ע"ש ההריון א"כ ע"י פעולת אהרן שושבינא דמטרוניתא שממשיך בה אורות אבא כמ"ש במק"מ פ' תזריע נ"ג ב' ובשמע"צ הוא היחוד הוא שאז היא אחותי בת אבי כמ"ש בבה"ז פ' אמור על המאמר הזהר שם ד"ק ע"ב והיינו כי הקליטה זהו ע"י שיסוד דנוק' הוא כלי ריקן כמ"ש בד"ה לא תהי' משכלה ועקרה והיסוד נמשך מהחכמה דוקא משא"כ בינה רק עד הוד אתפשטת, ועמ"ש בד"ה הנותן לשכוי בינה ע"כ כדי שיהי' ביסוד דנוק' בחי' הקליטה וההריון זהו נמשך מבחי' שמקבלת מוחין דאבא שהוא הביטול) וכמו"כ בנש"י שמקבלים בחי' הטפה בשמע"צ הוא השפעת התורה שהיא טיפת החכ' הנשפעת בהם ולכן מתחילין לומר אז מוריד הגשם היא התורה שנמשלה לגשם ובלשון הזוהר נק' שערות והיינו כמ"ש קווצותיו תלתלים תלי תלים של הלכות כי כמו השערות שהרבה שערות יוצאין מן המוח, וכאו"א יש לו גומא מיוחדת ואין שתי שערות יוצאים מגומא א' וכן טיפי מטר שיוצאים טיפין טיפין וכל טפה יש לה דפוס בפ"ע, ואין שני טיפין יוצאין ממקום א', וכך היא בחי' הלכות התורה שהם רבים ועצומים לאין קץ ממש וכולן נמשכות מח"ע אבל כ"א הוא המשכה פרטיות מיוחדת וכמ"ש במ"א בענין סלסלה ותרוממיך כמשל המסלסל השערות להפריד זה מזה שלא יתערבו ויהי' קליעת שער והיינו ע"י התירוצים שנק' פירוקא כלומר כמפרק דבר כי הקושי' מעורבת כו' והנה המשכת התורה שבשמע"צ נאמר ע"ז עצרת תהי' לכם שתהי' נקלטת ונתפסת הטוב בלב איש ישראל להיות מזה

כן על כל השנה כולה בק"ש אחד ואהבת ע"י הדעת ואח"כ והיו הדברים כו', וזהו יעשה שלום לי שיהי' הוי' לי בבחי קליטה ממש וגם זהו נמשך מבחי' חרות על הלוחות חרות לשון חקיקה שלכן ארז"ל שאלו לא נשתברו לוחות ראשונות לא נשתכחה תורה מישראל פ"ה דעירובין דנ"ד לכן עכ"פ גם בלוחות אחרונות שהי' ג"כ חרות ונתנה ביוכ"פ נמשך מזה הקליטה שיהי' ד"ת נקלטים ונחקקים בו כו' וכמו"כ למעלה ע"י קליטת הטפה שבשמע"צ נעשה אח"כ הלידה בוש"פ כו' (שהוא ענין לידת הנשמות שיתחברו אצי' ובי"ע ועי' מזה בבה"ז פ' פנחס מאמר דרמ"ט ע"פ ובחודש ולע"ל והניף ידו על הנהר גילוי פנימי' התורה כו' ואפשר לפרש דגם גילוי זה נמשך ע"י קליטה זו עי' בתו"א בד"ה וארא אל אברהם מענין עיבור ולידה) והטעם לקליטת התורה בשמע"צ דוקא ולא בשבועות וביוכ"פ שאז נתנו בו הלוחות הלא מפני שבשבועות נאמר ויאמר ה' וידבר ה' שהי' בחי' דיבור עדיק, וביוכ"פ הי' בלב בחי' תשובה עיקר תשובה בלב אבל בשמע"צ הוא בחי' מעשה וארץ קדמה כו' לכך נקלט היטב להיות עצרת תהי' לכם.

קיצור שמע"צ לשון עיכוב, היינו קליטה (ענין אהרן ע"ש ההריון ע"י שממשיך בה שתהי' בת אבי עיין בבה"ז אמור ופ' וירא) וזהו ענין מוריד הגשם ונק' שערות סלסלה ותרוממך יעשה שלום לי וכענין חרות על הלוחות והלידה בשביעי של פסח (ולע"ל והניף ידו על הנהר) וטעם הקליטה בשמע"צ ע"י המעשה (וע' בטו"ב סי' תרס"ט מה שמביא מהזהר פנחס דרנ"ו ע"ב שנוהגין ישראל למעבד עמה חדוה ואתקריאת שמחת תורה ומעטרן לס"ת בכתר דילה רומז ס"ת לתפארת שכינתא עטרת תפארת עכ"ל, ועיין זוהר ר"פ תזריע דמ"ב ע"ב בפי' עטרת תפארת זהו ענין אשת חיל עטרת בעלה, ויש להעיר ממ"ש בזוהר נשא קל"ד א' בפי' הכל תלוי במזל אפי' ס"ת בהיכל, ונתבאר מזה בביאור מאמר הזוהר פ' וירא דקט"ו ע"א על פסוק ויעש ה' לשרה. דבנין במזלא תליא וההמשכה ממזלא עילאה זה לס"ת י"ל שנמשך ע"י תורה שבע"פ שהיא הנק' אשת חיל עטרת בעלה ונק' ג"כ היכל לס"ת, ושרשה ממזל ונקה ומזל תושב"כ הוא מזל ונוצר (וע"י יחוד המזלות נמשך האור לתורה וזהו שמחת תורה שהוא אחר יוכ"פ שהוא יום תשובה שהתשובה והרוח תשוב כו' לבחי' שרש ומקור הנשמה הנק' מזלא ע"ש ונוזלים מן לבנון כמ"ש בלקו"ת פ' האזינו בד"ה האזינו השמים דרוש הראשון, אז ע"ז נמשך יחוד הב' מזלות ונוצר ונקה ונמשך לתורה שבכתב ותורה שבע"פ והוא היחוד שבשמע"צ כדלעיל עוד הביא בטו"ב שם מת"ז תיקון ס' דמ"ח ע"ב וכד נטלא מאימא עילאה דאיהו שמחת תורה).

———•———

שייך לתורה ביום השמיני עצרת

ע' בוך בראשית ב' דנ"א ע"ב בשטה מהצד, וע' תשו' הרשב"א ח"א סי' ט' ו
לפעמים בתו' יום השביעי כמו פסח ז' ימים ולפעמים שמיני שומר ההיקף ולכן שמיני רגל בפ"ע, ושומר ההיקף י"ל בינה, כי שמע"צ היחוד ויחוד זה ע"י בחי' הגבוה משניהם ונק' רחובות הנהר בעטרה שעטרה, ועמ"ש בבוך הנ"ל ע"פ אלה תולדות יעקב יוסף דרמ"ב, וכן מילה בשמיני וחנוכה ג"כ שמונה ימים שיהי' יחוד. ולכן מדמים ב"ש לפרי החג ובית הלל לא פליגי רק משום מעלין בקדש, בגדי כה"ג שמונה ובבית שני בימי חשמונאי ובניו היו הכה"ג מלכים, יוהכ"פ ג"כ שמיני כי שבעת ימים קודם יוהכ"פ מפרישין, גם יוהכ"פ יובל שהוא שומר היקף של ז', גם ההמשכות אחת למעלה ושבע למטה, גם זח"ב פקודי דרמ"ב ב' שהמשכתן דמשה בחי' יעקב ובהמ"ק ע"ד אלה תולדות יעקב יוסף ולכן חנוכה חנוכת הבית המקדש הוא שמונה ימים כמו אלה תולדות יעקב יוסף שמע"צ.

ח) **והנה** ע"פ כל הנ"ל יש לתרץ, דהנה כתיב שלש רגלים תחוג לי בשנה, והרי ארז"ל שמיני עצרת רגל בפ"ע הוא, פ"ד דסוכה דמ"ח ע"א, וא"כ לכאורה הם ד' רגלים, וע' בפ"ק דיומא ד"ג תחלת עמוד א' ובחגיגה די"ז ע"א אימור דאמרינן רגל בפ"ע הוא הני מילי לענין פז"ר קש"ב כו', נמצא הוא בבחי' א' רגל בפ"ע ואעפ"כ נק' רק שלשה רגלים. והנה ג' רגלים הם ג' אבות ויעקב הוא בחי' סוכות, ויעקב נסע סוכותה, ושמע"צ הוא בחי' יוסף כמ"ש בזח"א פ' ויגש דר"ח ע"ב ע"פ ולא עמד איש אתו בהתוודע יוסף אל אחיו שזהו"ע ביום השמיני עצרת תהי' לכם, ובזח"ג פ' שלח דקס"ב ע"ב בצלאל רביעאה איהו גו נהורין עילאין יוסף גו רביעאה איהו גו נהורין דאדם קדמאה עלי' כתיב ונסכו רביעית ההין, וכן פי' במק"מ שם בשם נ"ב מהרח"ו כי יוסף הוא ביסוד וכן בצלאל והאי דקארי לי' רביעאה כי שיעורא דגופא ארבע בריתות הוי וברית רובע איהו בשיעורא דמדידו דגופא כמ"ש בזהר פ' בלק דר"ד ע"א וע"ש מזה בבה"ז שפי' היטב ענין זה בד"ה ומספר את רובע ישראל ע"ש בענין תמונת אות ג' שהיו"ד שבסופו זהו בחי' חלק רביעי מקו של הגימ"ל שהוא תמונת ו', וע' פרד"ס ערך רובע הוא היסוד וע"ש ערך רביעית, וע' מזה במאו"א אות ר' סעי' ו', וע' בלקו"ת פ' בלק ד"ה מי מנה פי' רובע ישראל על מל', וע"ש כי טוב הוא, ועמ"ש מזה בבוך תרי"ט ב' דמ"א ע"ב שרובע ישראל י"ל ג"כ ענין ד' אמות של הלכה, עוד כ' במק"מ פ' שלח שם בענין יוסף רביעאה הוא א"כ כד חשבינן גוף וברית חשוב חד נמצא יסוד רביעי לחג"ת, ועוד כשהוא עולה בסוד הדעת כי הזווג נקרא והאדם ידע, וזהו ענין הלולב שגבוה מג' הדסים שהם חג"ת ע"ש עליית היסוד להדעת ע"ד צדיק כתמר יפרח אז נמצא שהוא רביעי לנהורין כח"ב, ופי' זה עיקר עכ"ד המק"מ שם בשם הנ"ב. וזהו ענין שמע"צ שהוא רגל בפ"ע א"כ הוא כמו רגל רביעי אף שבאמת אינם רק ג' רגלים כי יעקב ויוסף גוף וברית חד מ"מ הוא כמו רביעי, כי יוסף איהו רביעאה לנהורין, וגם זהו"ע רובע ישראל לשון רביעה ויחוד כי היחוד הוא ע"י ברית והוא רביעי לחג"ת שהם הג' אבות שהם שלשה רגלים ונק' ג"כ שמיני כי היסוד מקבל מבינה

כמ"ש בזח"א ד"ו סע"א, ובפ' תרומה קנ"ב א', בענין בצלאל דהוא יסוד ונק' בצלאל ע"ש שיושב בצל אל היינו אל עליון בינה שהוא קונה הכל בחי' יסוד הנק' כל כו', ובינה היא תמינאה כמ"ש מזה בלקו"ת סד"ה ביום השמע"צ שמאלו תחת לראשי. עוי"ל שנק' שמיני ע"ד מ"ש הרח"ו שהיסוד עולה בהדעת והיינו ע"י הלולב ומיניו והדעת הוא שמיני מלמטה למעלה ואף שהבינה נק' תמינאה הרי אם אין בינה אין דעת אם אין דעת אין בינה לכן בעליות היסוד בדעת זהו יום השמיני, וגם נק' רגל בפ"ע שהוא כמו רגל רביעי לענין פז"ר קש"ב והיינו מפני שהדעת הוא רביעי לג' נהורין כח"ב.

לסעיף א' א' שמח"ת על לוחות אחרונות דוקא. הגם שלוחות ראשונות נבראו בע"ש משא"כ לוחות אחרונות נאמר בהם פסל לך, עכ"ז ארז"ל במד"ר פ' תשא ר"פ י"ו שאמר הקב"ה למשה אל תצטער בלוחות ראשונות שלא היו בהן אלא עש' הדברות בלבד ובלוחות שניות אני נותן לך שיהיו בהם הלכות מדרש ואגדות, וע"ז נאמר ויגד לך תעלומות חכמה כי כפלים לתושי' באיוב סי' י"א ע"כ, ונת' במ"א שי"ל לוחות ראשונות ע"ד כי אתה נרי הוי' שזהו שם הוי' דז"א ולוחות האחרונות שניתנו לבע"ת, וזהו ע"ד והוי' יגיה חשכי שהוא ע"י המשכה משם הוי' דא"א בבוך שמות ד"ה ויאמר כו' פסל לך סעי' ז' דרצ"ט סע"ב.

סעיף ג'. יעשה שלום לי שלום יעשה לי. בזח"ג די"ד ב' פי' יעשה הראשון ע"ד לעשות לתקן להעביר הסט"א המונע יחוד תו"מ, זח"ג קי"ח א', מד"ר פ' משפטים דפ"י פי' או יחזיק במעוזי ואין מעתי אלא דין, אפ"ל עי"ז לא ינקו החיצונים מבחי' דכחשיכא כאורה לכן ע"י דין דר"ה נמשך יעשה שלום לי מ"ת שביוכ"פ וסוכות והעיקר שמיני עצרת.

לד"ה ביום השמע"צ שמאלו כו' וימינו תחבקני.

פ"א ענין תתן אמת עמ"ש ע"פ תתן אמת ס"ג וע"פ כי אל דעות ב' האריז"ל שד"ע שרשו מבחי' אמת, ומש"כ בשעת ההלל י"ל ע"ד מ"ש בד"ה תתן אמת ס"א שאמת זהו ש' הוי', והלל להמשיך ש' הוי' הללויה ואח"כ הללו את שם הוי', עכ"פ יעקב זהו ביטול היש ע"ד כל האומר ויכולו נעשה שותף, תתן אמת יחו"ע, וכמו יהיב חכמתא לחכימין.

פ"ב אשר נשבעת לאבותינו. לא מרובכם כו' חשק ע' מד"ר וישלח פ"פ. רק באבותיכם חשק זח"א דרי"ו ב' ע' יפה שיחתן כו' מתורתן כו' גם ע"ד ז"א בעתיקא ע' ד"ה האבות הן בת"א יתרו וביאור שימני כחותם, ומ"ש ע"פ אל אלקים ה' דיבר, אבן ישראל אב ובן, ע' בלקו"ת תצא בפי' וחשקת בה, שיהא כל ישעו וחפצו כו' כי בי חשק, וענין החשק שכל מחשבותיו על החשוק וזהו ע"ד באהבתה תשגה וע' בכד הקמח סוף ערך אהבה כי אין

החושק מחשב בדבר אחר כ"א בחשוק לבדו, ובפרש"י תרומה כ"ז יו"ד וחשוקיהם כסף חשק לשון חגורה היינו ג"כ שמעוטף וחגור בחשוקה זו כו' והוא תכלית הדביקות וכמו ודבק באשתו כו', צל להעיר מענין סר צלם מקיף דלבונה ע' סד"ה ואולם חי אני, וא"כ בקדושה מקיף מעתיק כו', ענין חסד ואמת נפגשו ע"פ תתן אמת ס"ח, שמע"צ יוסף זח"א ויגש ר"ח ב' ונמשך מבחי' תתן אמת אלה תולדות יעקב יוסף, יוסף בן שבע עשרה, ר"ל עשרה ימים מר"ה ליוהכ"פ בחי' אמת חותם, גם כמ"ש קרוב כו' יקראוהו באמת, ובעשי"ת בהיותו קרוב, גם ודברך מלכנו אמת אומרים בר"ה ויוהכ"פ. וכן ראש דברך אמת, ע' מד"ר אמור ר"פ כ"ט ותצוה ר"פ ל"ח, ושבעה ימי סוכות חסד וזהו חסד ואמת נפגשו ואזי יוסף שהא בן לבחי' שבע עשרה הנ"ל הוא שמע"צ צדק ושלום נשקו, ואז הוא בחי' חי שזהו למעלה משבע עשרה עמ"ש עוד מענין חשק ע"פ וחשקת בה, בבוך דברים בהערות לד"ה כי תצא דרמ"ד ע"ב.

ענין אבותינו זהו וענף עץ עבות, עבות היינו אבות וזהו מרכבתא עילאה נשבעת זהו אמת תיקון השביעי, עמ"ש ע"פ ואשביעך זח"א וישב קפ"א, ז' רועים אור שבעת הימים, הוא עומד בין ההדסים, מדלג על ההרים.

אקב"ו מצות המלך בחי' עבד עד"ה ועתה יגדל נא, אבל ענין תשובה זהו תענוג מבנו הבא מרחוק, זמן שמחתינו וי"ל על בן לא שייך מלוכה והמצות מל' וצ"ל שיש עבד שלמעלה מבן כי בנים שרשם מחכמה אבל לגבי יש אחד ואין שני לו אין שייך רק עבד יראה עילאה שלמעלה מאה"ר, והמלוכה שעל בחי' זו זהו מ' דא"ס אית מלך לעילא ברזא דקה"ק, וזהו קדשנו במצותיך ממש קודב"ה מצלי להמשיך מהכתר, וכן קדב"ה ז"א מניח תפילין, וזהו סוכות בחי' בנים יושבים תחת סוכת אימא עילאה, אך בשמע"צ גלוי כתר תורה זוכים לבחי' עבד שלמעלה מבחי' בן משה עבדי, וזהו ענין תתן אמת ליעקב כי שאני התם דאהדרי' וקראו יעקב אחר שנעשה ישראל וזהו ע"ד שהוי' ז"א כאלקים חשוב לגבי ע"ק כמ"ב ישראל שנמשך מז"א בני בכורי ישראל, לגבי גלוי ע"ק נק' יעקב, וזהו תתן אמת גלוי ע"ק ליעקב, ולכן יעקב ז"פ הוי' כענין ז"פ הוי' הוא האלקים שזהו מורה על הנ"ל ומר"ה עד שמע"צ ב"ך ימים, כמו מן א' עד תי"ו שזהו אמת, ובר"ה משפט לאלקי יעקב ובשמע"צ תתן אמת ליעקב.

שנים שיושבים ואין ביניהם ד"ת ה"ז מושב לצים, כי תורה ובצל ידי והפך צל הוא לץ כו' וסוכה בחי' צל בצל החכמה ובשמע"צ המקיף נמשך בפנימי ונמשך מקיף עליון יותר וזהו הקפות דס"ת שמקיפי' בשמע"צ, וזהו ביום השמיני שלח את העם שלח ג"כ לשון רבוי והגדלה היינו ע"ד עבד שלמעלה מבחי' בן.

תתן אמת ליעקב. א) ע' רש"י בחומש ר"פ וארא ע"פ ושמי הוי' לא נודעתי להם לא נכרתי להם במדת אמתות שלי, שהרי הבטחתי ולא קיימתי. והיינו כי בז"א יש חו"ג לכן לפעמים מדה"ד מעכבת ע"כ אף שהבטיח יוכל להיות שינוי מצד איזו חטא משא"כ מבחי' ע"ק דלית שמאלא בהאי ע"ק ויובן זה עפמ"ש בת"א פ' יתרו בביאור זכור ושמור בדבור אחד בפי' רמה קרני. בהפרש בין מלכות שאול ובין מלכות דוד כו' ע"ש.

ב) **עוד** יובן ממ"ש באדר"ז דרצ"ג ע"ב בז"א נאמר עיניו כיונים מאי יונים כד"א ולא תונו איש את עמיתו וע' מענין ולא תונו בזוהר חקת דק"פ ע"ב ובבה"ז שם, וע' באדר"ז דף רצ"ב סע"ב בפי' ולו נתכנו עלילות אבל לע"ק סתימאה לא נתכנו כו' ודרצ"ג ע"א, לכן עיקר האמת לאמתו הוא בע"ק. ודו"ק ויעקב י"ל ז"א שתופס מדת אמת ת"ת הנק' אות אמת בזח"ג ר"פ ויקרא, ועכ"ז כלול מחו"ג, חש"ש בענין ויגד יעקב לרחל כי אחי אביה הוא ופרש"י אם לרמאות הוא בא גם אני אחיו ברמאות כו', וכדאיתא בגמ' פ"ק דמגילה די"ג ע"ב שזהו ע"ד עם נבר תתבר וכו' וכ"ה במד"ר פ' ויצא פ"ע, וא"כ כוונת האדר"ז היינו שכמ"כ בז"א יש מדה זו להתנהג עם הרשעים כן וזהו ענין עיניו כיונים לשון אונאה שמראה להם פנים שוחקות עד שתתמלא סאתו וכמ"ש לא יאחר לשונאו וכו', וכן פי' בעמה"מ שער ט"ז ס"פ י"ו דקל"ג ע"ד משא"כ בע"ק ששם רק טוב וחסד וא"כ זהו תתן אמת ליעקב, וגם האמת הוא שיהי' ברו כתוכו שיהי' נקרא השם כמו שנכתב משא"כ עכשיו אין נקרא כמו שנכתב, עיין זח"ג פ' פנחס דף ר"ל סע"א וזהו ע"ד ביום ההוא יהי' הוי' אחד ושמו אחד כמבואר בגמרא ספ"ג דפסחים ד"נ סע"א.

ג) **ומזה** יובן מ"ש בלק"ת בד"ה ביום השמע"צ שמאלו תחת לראשי בענין תתן אמת ליעקב, עפמ"ש כי אל דיעות שיהי' גלוי דעת עליון שהוא ההמשכה מע"ק שזהו פי' דעת עליון יומשך זה בז"א ועי"ז יהי' הגילוי איך כולא קמיה כ"ח ממש, ועז"נ ושמי הוי' לא נודעתי להם כנ"ל ס"א, ובמ"א פי' אמת זהו מס"נ, ובחי' זו נמשך ע"י ד"ע איך שלמעלה היש כו' ושגם בחי' מקור חיים של העולמות הוא בחי' אין, וזהו כי עמך מקור חיים שהוא עמך טפל ובטל לך ולכן לא נאמר כי אתה כו' אלא כי עמך כו', וא"כ הא בהא תליא, שכדי שיהי' ביעקב בחי' אמת האמיתי למס"נ באחד הוא ע"י תתן אמת גלוי דעת עליון כו', גם בחי' אמת ע"ד אשר לא יכזבו מימיו שלא יהי' בבחי' נהרות המכזבין ולא יעצור שום מניעה בעולם נגד אהבת ה' וזהו בחי' בכל מאדך בלתי שום גבול, וע' בלקו"ת ר"פ בהר בפי' שפת אמת תכון לעד, וכ"ז נמשך ע"י תתן אמת ליעקב וע' באג"ה סי' וא"ו ע"פ זורע צדקה שכר אמת בפי' תתן אמת ליעקב דיש ב' מיני דו"ר, הראשונות הן הנולדות מהתבונה והדעת כו' והאחרונות הן הבאות אח"כ מלמעלה בבחי' מתנה כו' ולכן הן הן הנקראים בשם אמת כו' יעו"ש, ואפ"ל לפ"ז כי הראשונות הן מבחי' ו"ה והאחרונות הם מבחי' י"ה, עיין ביאור כי אתה נרי, והנה הראשונות נולדות מהתבונה והדעת היינו דעת תחתון והאחרונות באות מבחי' דעת עליון כו'.

ד) **בלק"ת** פ' מסעי בביאור ע"פ אלה מסעי, השלישי ענין חותמו של הקב"ה אמת פי' אמת הוא תקון השביעי מי"ג ת"ד והוא הארת פנים שלמעלה מבחי' ומדרגת השערות בחי' מדות חסד וכו' ע"ש באריכות, ונראה שהמשכה זו מע"ק בז"א להיות ישר יחזו פנימו, נמשך ע"י עסק התורה שהיא הנקרא אמת, ולכן זהו למעלה מבחי' וחסד לאברהם הנמשך ע"י המצות כו', וזהו שארז"ל התורה ניתנה במ"ט פנים טמא מ"ט פנים טהור, עכ"פ הכל מבחי' פנים דוקא ע"ד חכמת אדם תאיר פניו, ויפח באפיו נשמת חיים ר"ת חותם.

ה) **זח"א** עמוד קע"ג אנשי אמת מזרעא דיעקב, דאתמר ביה תתן אמת ליעקב וביה וא"ו דאיהו תפארת.

ס"פ לך דצ"ו א' כי ביצחק יקרא לך זרע, ביצחק ולא בך יצחק אוליד לעילא דכתיב תתן אמת ליעקב יעקב אשלים כולא כו' ישראל אשר בך אתפאר.

פ' בשלח דנ"ז ע"א בפי' אשר יקראוהו באמת מאי באמת כד"א תתן אמת ליעקב דידע לייחדא שמא קדישא כו', י"ל כי אברהם אהבה ויצחק יראה, אבל יעקב כלול מב' הבחי' אהוי"ר וזהו הנקרא אמת ועמ"ש מזה בלק"ת פ' ואתחנן בד"ה ביאור הדברים ע"פ וידעת היום ושם פ"א יעו"ש.

ו) **פ'** יתרו דפ"ט ע"ב ע"פ כלה זרע אמת מהו אמת עזקא קדישא שלימתא כד"א תתן אמת ליעקב, אמת דא קדב"ה וכולא חד, והיינו כי עיקר הקו מאור א"ס מאיר בת"ת ולכן בת"ת הוא ש' הוי' משא"כ בחו"ג וכמ"ש מזה בלק"ת פ' תזריע בד"ה קא מיפלגי במתיבתא דרקיע ובבה"ז פ' חיי גבי מאה שנה.

ז) **עו"ש** בזהר ד"צ סע"א וא"ר יוסי מאי דכתיב תתן אמת ליעקב כד"א ושמרו בנ"י את השבת, ואפ"ל כי ע"י הזווג בשבת נמשכים נשמות עליונות מבחי' תתן אמת, ואין אמת אלא תורה, ועמ"ש בבה"ז ע"פ אלה תולדות נח שבשבת נפתח בחי' שער החצר הפנימי' כו', גם כי אמת הוא תקון השביעי כנ"ל ס"ד וכן שבת יום השביעי, וזהו כל השביעין חביבין, גם י"ל כי בשבת נמשך נשמה יתירה הנק' נשמת כל חי, וזהו בחי' תתן אמת ליעקב ועמ"ש בת"א בד"ה ויקהל משה מענין הנשמה יתירה ויובן משם איך שהוא נקרא אמת.

ח) **זהר** ויקרא די"ב ע"ב עושה שלום במרומיו דא יעקב דכתי' תתן אמת ליעקב וכתי' והאמת והשלום אהבו דאמת ושלום קשירו דא בדא, ור"ל ת"ת ויסוד וזהו ענין אלה תולדות יעקב יוסף, כמ"ש במ"א ע"פ בן פורת יוסף, ומעתה י"ל טעם למה נק' בחי' זו אמת דהנה במד"ר פ' וישלח פ' פ"א איתא מהו אמת, אלף ראשון של אותיות מם באמצע תאו אחרון ע"ש אני ראשון ואני אחרון וכו', וא"כ ההמשכה מבחי' אני ראשון שהוא הכתר בבחי' ואני אחרון שהוא המ' מקור דבי"ע זהו ע"י אמת ושלום, כי בחי' שלום זהו המחבר יחר"ת ויחו"ע והוא בחי' בן פורת יוסף אותיות תופר כו' שתופר

ומחבר מקור דבי"ע לבחי' אצילות, והוא הנמשך מבחי' יעקב בריח התיכון וזהו תתן אמת ליעקב, שימשיך מבחי' אני ראשון בבחי' ואני אחרון כו', וע' במד"ר שמות פ"ה ע"פ חסד ואמת נפגשו ועי"ז צדק מ' ושלום יסוד נשקו, וע"ש חסד אהרן שודמ"ט ואמת משה שוד"מ.

פ' אחרי דע"ג ב' בפי' כולה זרע אמת, תתן אמת ליעקב יעו"ש ויובן זה ע"פ הנ"ל בפי' אלה תולדות יעקב יוסף, ולכן יעקב נולד מיצחק שנימול לשמונה וע"ל ס"ה במאמר דפ' לך צ"ו.

ט) באד"ר דקל"א סע"א וע"ב, ודקל"ג סע"ב גבי ובהאי דלתתא הוא ואמת, בפ' שלח דקס"ג ע"ב, פ' ואתחנן דרס"ז סע"א ענין וחסד לאברהם, פ' האזינו דף רצ"ז סע"א, ת"ז סו"ב קכ"ב קכד"א קכח"ב קלה"א.

י) והנה ע"פ המבואר בזהר נשא קל"ג ב' דאית חסד ואית חסד כו' והאי חסד דעתיקא הוא חסד דקשוט כו' וע' מזה באג"ה סי' יו"ד ע"פ חסדי ה' כי לא תמנו, ובת"א פ' תצוה בד"ה ועשית בגדי קדש, ובלק"ת בד"ה בהעלותך את הנרות דרוש הראשון, משם יובן ענין וחסד לאברהם שיומשך מבחי' חסד דע"ק בחסד דז"א ועמ"ש בת"א ס"פ ויצא ע"פ וישכם לבן בבקר, וע' בת"א פ' מקץ בד"ה ענין חנוכה בענין הטבת הנרות, ועיין בלק"ת פ' נשא בד"ה הוי' יחתו מריביו, ועמ"ש סד"ה כי ההרים ימושו בפי' וחסדי מאתך לא ימוש ומ"ש במ"א בענין המד"ר פ' עקב שהקב"ה זקף לאברהם שני אריסין ואחד מהן הוא חסד, ומ"ש בבה"ז פ' אחרי דע"ז בפי' ואיש כי יקח אחותו כו' חסד הוא, גם יש להעיר ממ"ש במ"א ע"פ ליעקב אשר פדה את אברהם וע' מזה במד"ר בחקתי פל"ו ע"פ וזכרתי את בריתי יעקב, ועמ"ש מזה בסש"ב ס"פ מ"ה, ועפ"ז יש לפרש ענין תתן אמת ליעקב ומזה יומשך וחסד לאברהם, ועיין בלק"ת סד"ה מי מנה עפר יעקב משם ג"כ יובן פי' תתן אמת ליעקב כו'.

יא) מענין אשר נשבעת לאבותינו מימי קדם זח"ג נשא קל"ד ע"ב.

ביאור על ביום השמיני עצרת כו' וגם יובן ממנו ביאור על ביום השמיני שלח כו'.

הנה להבין ענין תתן אמת ליעקב, ועי"ז וחסד לאברהם, וזהו ענין תלמוד גדול שמביא לידי מעשה. יש להקדים תחלה ענין שרש המעשה והתלמוד, גם בזה יובן ענין שרש יעקב ועשו, דלפעמים ברוב המקומות מבואר איך שרש עשו בקדושה לפני השבירה הוא גבוה מבחי' יעקב, ולכן נק' יעקב בנה הקטן כי קטן יעקב בחי' י' עקב שהאור נמשך בבחי' צמצום בעולם התיקון שהאורו' מועטים כדי שיכילו אותם הכלים, משא"כ עשו שרשו בעולם התהו

שהיו האורות מרובים ובחי' מקיפים רק שנפל בשה"כ כו', ולכן נק' בנה הגדול כו', ולפעמים מבואר ששרש יעקב גבוה באמת גם מצד שרשו כמו שאמרו שיעקב הי' הבכור מטפה ראשונה רק כי נכנס ראשון יצא אחרון משל לשפופרת כו', וה"ז תרתי דסתרי, עוד זאת י"ל ידוע מ"ש במ"א בפי' ולכי לך וכן בפי' לך לך ובפי' ואלה מסעיהם למוצאיהם שתכלית עליות הנשמות שיגיעו לשרשן בחי' מזלי' חזי' כו' ומלבד שזה תמוה דא"כ מה הרויחה ע"י הירידה עוד זאת י"ל דברוב המקומות איך העלי' דוקא ע"י ברור נה"ב ששרשה יותר גבוה משרש נה"א בבחי' לפני מלוך כו' ע"ד הנ"ל בענין עשו ויעקב, א"כ מהו ולכי לך דהיינו רק לשרש ומקור נה"א ושני קושיות אלו ענין א'. ולבאר זה יש להקדים שיש ד' בחי' הא' או"פ המתלבש בכלים, הב' בחי' מקיפי' ובמקיפי' אלו יש ב' בחי' היינו המקיף דאו"י ומקיף דאו"ח, ר"ל מקיף דאו"י היינו שהאור לא נתלבש כלל בכלי מעולם כי מגודל ובהירות אור א"א כלל לכלי להכיל ומקיף דאו"ח היינו שנכנס תחלה בכלי רק שלא יכול להתיישב בכלי ונסתלק להיות בחי' מקיף, הרי ג' בחי' או"פ ומקיף דאו"י ומקיף דאו"ח והבחי' הד' הוא מה שנפלו ניצוצים וכלים דתהו בבחי' שבירה ונפילה בנוגה דבי"ע וזה מתברר ע"י עסק התורה ומצות ובירור נה"ב, ובביאור ד' בחי' אלו יובנו כללות ענינים הנ"ל ומעלת בחי' התומ"צ וענין תלמוד גדול שמביא לידי מעשה.

ב) **כי** הנה מעשה המצות הן בירורי נוגה (שזהו הבחי' הד') כמו מצות אכילת קדשים ואכילת מזבח ועכשיו שולחנו של אדם מכפר במקום מזבח כי המאכל מעורב טו"ר, ולכן המאכל מגשם את האדם כשאוכל דרך זולל וסובא, אבל כשאוכל לש"ש כמו בסעודת מצות שבת ויו"ט וכאכילת קדשים הנ"ל הוא בירור הטוב מהרע להעלות ניצוצים כלים שנפלו בשבירה, ושרש השבירה מבחי' שם ס"ג כולו סג יחדיו נאלחו ונעשו ב"ן להיות בחי' יש ודבר עד שנפלו למטה ביש גמור בנוגה דבי"ע עד עולם הגשמי' והבירור הוא ע"י שם מ"ה שהוא בחי' חכ' כח מ"ה בחי' ביטול שמברר להיות ג"כ ביטול היש לכן כל התיקון והבירור הוא לג' עולמות בי"ע אבל אצי' א"צ תיקון שהוא לאחר התיקון כי כללות אצי' הוא חכ' בחי' ביטול בא"ס איהו וגרמוהי כו' כולא חד ולכן הנשמה עצמה היא הנה"א א"צ תיקון כי הנשמה היא מעולם האצי' ואפי' נשמות דבי"ע היינו מאצי' דבי"ע כי ל' כלים דאצי' מתלבשי' בבי"ע רק הנשמה ירדה לברר נה"ב שהיא מנוגה דבי"ע כמו שמברר את המאכל כו', והנה בחי' שם מ"ה המברר שהוא בחי' חכ' הוא בחי' או"פ כי הוא מבחי' אצי' בחי' איהו וחיוהי וגרמוהי חד גרמוהי הם הכלי' וחיוהי בחי' האורות המלובשי' בכלי' כי עיקר הבירור ע"י או"פ כי המקיף מסמא עיני החיצונים לגמרי אבל להיות בירור להוציא הטוב מהרע הוא ע"י או"פ שמתלבש לברר היש כו', וכמו עד"מ בהתלבשות הנשמה בגוף ע"י חכ' והתבוננות בגדולת הבורא יבדול בדעתו בין רע לטוב ויבחור בטוב וימאוס ברע והבחי' זו הוא ע"י שמכניס שכלו ובינתו באותו הדבר אז יבין מה מחלקיו הוא הטוב כו', וזהו בחי' או"פ בחי' חכ' כו' וגם חכמתו מלובש בהדבר המתברר לבררו כו', ועוד מטעם אחר כי שרש השבירה מבחי' או"פ אבל

במקיפים לא הי' שבירה כלל, ולכן מעמד החיצוני' בין האו"פ לאו"מ ופניהם אל הפנימי' ואחוריהם אל המקיף כי מהמקיף אין להם יניקה להיותו למעלה מבחי' שבה"כ ע"כ רק אחוריהם אל המקיף, אבל פניהם אל הפנימי' שמשם עיקר יניקתם כו', וכיון שכן גם הבירור הוא דוקא ע"י או"פ כו'. (עיין זה בביאור ע"פ האזינו שבת שובה * וע"פ נשא את ראש בני גרשון כו' *) וזהו ענין אורייתא דמחכ' נפקת הוא המברר מעשה המצות, וזהו ענין מעשה גדול כיון שהבירור הוא ע"י מעשה המצות רק שהתורה היא בחי' מ"ה המברר הרי אחר הבירור יהי' ס"ג גדול מבחי' מ"ה אשת חיל עט"ב גם מה שבתפילה הוא בחי' בירור הוא ג"כ כי עקימת שפתיו הוי מעשה כי כל הבירורי' הוא רק ע"י מעשה דוקא, ועוד זאת כי ע"פ קבלה מעשה מקורה מבחי' כתר כותרת הכל ובחי' מקיפי', דהיינו בחי' רצה"ע שלמעלה מהחכ' שהיא בחי' תורה שהמקיף גבוה מבחי' הפנימי', לכן אמר מעשה גדול, אך בבחי' אחרת תלמוד גדול שהוא בחי' פנימי' בחי' חכ' משא"כ המצות מקיף בחי' רצון כתר, אך בחי' חיצוני' ואף שהוא חיצוני' עליון והתלמוד פנימיות תחתון מ"מ יש מעלה בפנימי' כו', ונמנו וגמרו גדול תלמוד שמביא לידי מעשה כי גם מה שיהי' הבירור ע"י מעשה זהו ע"י התורה כי בחכמה אתבירירו כו'.

ג) אך להבין זה בתוס' ביאור כי עדיין קשה הקושי' דלעיל (בהתורה ע"פ ביום השמע"צ) כיון שמה שהתלמוד גדול הוא רק מפני שמביא לידי מעשה א"כ מה"ט גופא המעשה גדול שהרי ס"ג גבוה ממ"ה, רק עכשיו תלמוד מ"ה מברר מעשה ב"ן, א"כ לאחר הבירור מעשה גבוה יותר בחי' ס"ג כו', ועיין ברע"מ פ' תשא בענין אבנא למשקל שבחי' שם מ"ה נק' אבנא לגבי ב"ן, וכמו שהסחורה הנשקלת גבוה ויקרה טובא מהמשקל אף שצריכה למשקל, כמו תלמוד מביא כו', וגם להבין בתוס' ביאור דעת האומר תלמוד גדול מצד עצמו וגם להבין איך המצות הם בירורי' מבחי' נוגה ושהם ג"כ בחי' מקיפי', וכ"ז יובן בהקדים ענין ב' מיני מקיפי' הנ"ל (אות א') פי' כי יש מקיף פרטי (המבואר בביאור ע"פ אני לדודי אלול *) דהיינו שמתחלה נמשך בהכלי רק מחמת שהכלי אינו יכול לסבול ולהכיל את האור בתוכו האור יוצא לחוץ ונעשה בחי' מקיף, וזהו הנק' מקיף החוזר, וזהו ענין בחי' שערות (דא"א שער רישי' כעמר נקי) שבוקעין ויוצאין ממותרי מוחין כנודע שיש חלל בשערא, שבחלל ההוא נמשך יניקה מהמוח, והיינו מה שיוצא מהמוח בבחי' או"ח, שלא יכיל המוח ובוקעין מותרי מוחין, וזהו ענין המצות שהם בירורי' דרפ"ח ניצוצי' דנוגה ובחכמה אתבירירו היינו בח"ס שם מקור הבירורי', וכאשר עולי' הבירורי' ממטה למעלה בבחי' או"ח לא יכול הכלי להכיל האור ויוצא לחוץ למעלה מהגבלת הכלי, וזהו בחי' השערות שהם בחי' מקיפי' דאו"ח הרי שהמצות הם בירורי נוגה, וגם מקיפי'

שבת שובה: בכת"י ב. נוסף: תקמ"ד.

בני גרשון כו': בכת"י ב. נוסף: תקס"ג.

אלול: בכת"י ב. נוסף: תקס"ג.

דאו"ח, ולכן המצות הם בחי' לבושי' של נשמה כי השערות הם בחי' לבושי' אך זה המקיף הוא מקיף פרטי, כמו מלבוש שהוא מקיף את האדם ומלבישו בהתחלקות פרטי' בכל אבר כפי מה שהוא, כן זה המקיף החוזר מלהיות בכלי ונעשה מקיף הוא מקיף פרטי כמו מלבוש, אבל בחי' מקיף הישר פי' שאינו נמשך ממטה למעלה דהיינו שיוצא מהכלי לחוץ רק גם מתחלה הוא בחי' מקיף, שלא יכול אפי' להכנס תוך הכלי כלל, והוא מקיף כללי ולא מקיף פרטי מאחר שהוא אור שלא יכול להכנס בשום כלי, הרי תחלת הארתו מקפת לכללות הכל בהשוואה א' לכולם מריש כל דרגין עד סוף כל דרגין (והמשל לזה כמו עד"מ יש שכל גדול שאין התלמיד יכול להבינו כלל הרי הוא מעולם לא נכנס בהכלי וכמו חכמת שלמה לגבי דידן דבשלמה כתי' וידבר על העצי' כו' מה שאין מושג לנו כלל אפי' אפס קצהו ויש בחי' שכל שהתלמיד משיג קצת בשעה ששומע השכל מפי הרב אלא שהכלי קטן מהכיל ויוצא השכל אח"כ לחוץ ואינו משיגו כלל ויש בחי' או"פ היינו שכל המושג לתלמיד וכן בתענוג יש ג' בחי' אלו א' תענוג המתיישב בבחי' או"פ כמו טיול וכה"ג, ויש תענוג מבשורה נפלאה שמיד שנכנס בהכלי אין הכלי מכילו כמו גבי שרה שפרחה נשמתה מבשורת יצחק כו', אבל בחי' מקור ועצם התענוג אין יכול אפי' להכנס בתוך הכלי ופי' מקור התענוג הענין ע"פ הקדמה הידוע שכשיש ב' דברי' מורכבים ואנו רואים א' מהן בפ"ע אזי ודאי גם השני ישנו בפ"ע בלי הרכבה א"כ כיון שיש תענוג מורכב בשכל ויש ג"כ שכל בלי תענוג כגון כשמתיישן השכל ודאי יש ג"כ תענוג פשוט שאינו מצד שכל ובחי' זו אינו מושג ונמשל למקיף הישר ועיין זה ע"פ ויתן לך מטל השמים כו') והנה בתורה כתיב ואהי' אצלו שעשועי' כו' ושעשועי בנ"א כו' פי' כי אורייתא מחכ' נפקת ועונג העליון נמשך ומתלבש בחכ' ולכן נק' החכ' עדן ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן להיות הנשמות נהנין מזיו ונמצא תענוג זה הנמשך ומתלבש בחכ' בבחי' או"פ נק' ושעשועי בנ"א שהוא מקור הג"ע אך אוריתא מחכ' נפקת גילוי' ויציאתה הוא מהחכ' אבל שרשה גבוה יותר, הוא בחי' ואהי' אצלו שעשועים שהוא בחי' תענוג שלמע' מהחכ' ואינו מורכב ומלובש בחכ', והוא בחי' מקיף דאו"י הנ"ל, וכמו שית' לקמן בס"ד איך התורה יש בה בחי' מקיף ג"כ והיינו בחי' מקיף דאו"י (גם בלא"ה יובן זה כי האו"פ שרשו ממקיף הישר ולא ממקיף החוזר שהרי האו"פ מתיישב בהכלי ועכ"ז נמשך בחי' המקיף כנודע שמבחי' אחרונה של המקיף נמשך ומתלבש בפנימי', וא"כ היינו ממקיף הישר שהוא עצמו אינו מתלבש בכלי והארה ממנו מתיישב בכלי והכל בחי' או"י בין המקיף בין הפנימי' משא"כ בחי' מקיפי' דאו"ח הוא בחי' אחרת לגמרי מבחי' או"י שהאו"ח הוא ממטה למעלה ואו"י הוא ממעלה למטה בין המקיף ובין הפנימי וא"כ מה"ט נמי יובן דהתורה עם היותה או"פ שרשו ממקיף הישר שלמעלה מהמצות שהוא בחי' מקיף החוזר אלא דבתורה כתיב בהדי' ואהי' אצלו שעשועי' כו' שהיא בעצמה מבחי' מקיף הישר, ועוד ית' לקמן מה שיש בתורה עוד בחי' גבוה יותר גם ממקיף הישר) וזהו ענין מאמר האומר תלמוד גדול מצד עצמו מצד שרש התורה ממקיף הישר שלמעלה מהמצות, שהוא בחי' מקיף החוזר.

ד) **ומה** שלא הסכימו לו בזה רק נמנו וגמרו דגדול תלמוד שמביא לידי מעשה ולא די בטעם הנ"ל, היינו משום דבמצות אעפ"י שהן עצמן בחי' מקיף החוזר מ"מ (עיין ביאור ע"פ אני לדודי הנ"ל) ע"י שמחה ש"מ ממשיכי' מבחי' מקיף הישר שהשמחה היא בחי' מקיף שהוא בהשוואה א' מראשו ועד רגלו ולא בבחי' התחלקות פרטיות כמו שאנו רואים עד"מ באדם למטה כאשר ישמח אדם מאיזה ענין אעפ"י שיהי' ענין פרטי בלבד כמו מבשורה טובה וכיוצא בדבר שנתמלא רצונו וחפצו כו' אזי יבא מזה שיגיל כל לבבו בשמחה כללית (ותגבר השמחה על הטבעית כליו ומדותיו עד שיהי' כמו ברי' חדשה לשנות את טבעו כו', שאם הי' כילי מפזר, או אם הי' בכעס ודינין יהפכו מדותיו כו', והי"ז בחי' מקיף הישר כו') ולכן נאמר תחת אשר לא עבדת בשמחה כו' שע"י השמחה ש"מ נמשך בחי' מקיף הישר שהוא גבוה מהמצוה עצמה וזהו ענין כבס ביין לבושו יין בחי' שמחה ש"מ ועי"ז נתכבס ונתתקן הלבוש הנעשה מהמצוה עצמה כי מקיף הישר גבוה מהמקיף החוזר כנ"ל, וכיון שבמצות ג"כ ימצא בחי' זו עם היות שהוא רק מצד השמחה ש"מ, מ"מ לא הסכימו להכריע שתלמוד גדול מצד בחי' זו ששרשו במקיף הישר כיון שגם במצות יוכלו להמשיך בחי' זו כו' רק נמנו וגמרו תלמוד גדול שמביא לידי מעשה כי הנה עם היות שע"י המצוה נעשה הבירורי' ומקיף דאו"ח וע"י שמחה ש"מ נמשך גם בחי' מקיף הישר אבל כ"ז הוא אחר שנעשה מהמצות בחי' אתעדל"ת אבל להיות שהמצוה מלובשת בענינים גשמיים לכן כדי שיוכלו להעלותה צריך להמשיך תחלה כח להעלותה והמשכה זו מבחי' מקיפי' הוא כנודע בענין ברכת המצות עובר לעשייתן, עובר לשון מקיף, וזה נת' בביאור ע"פ ראשי המטות * שזהו הוא מה שהקרבן צריך להקדישו בפה שמהבל הדיבור נמשך או"מ והוא הנותן כח לשיתעלה הקרבן בבחי' מ"ב ובירורי' דאו"ח כו' הרי שהתלמוד ששרשו ממקיף דאו"י מביא לידי מעשה שיהי' בירורי' ומקיפי' דאו"ח כו', וכח זה הוא דוקא מהתלמוד שע"י הבל הדיבור נמשך או"מ הישר, כדלקמן בס"ד, ולכן החיוב להוציא הדיבור תו' בפה דוקא כו', ובהא א"ש דלק"מ הקושיא דכיון שמה שהתלמוד גדול הוא רק מצד שמביא לידי מעשה א"כ מה"ט גופא מעשה גדול, דאין הפי' מצד מעלת המקיפי' דאו"ח עצמן רק דכיון שמביא לידי מעשה שבו וע"י נמשך מקיף הישר מיד ע"י שמוציא התורה בפה זה הוראה ששרשו גדול מהמעשה שע"י המעשה א"א להמשיך המקיפי' מצד עצמו רק בהקדי' תחלה כח התורה שמביא לידי מעשה כו', אז אח"כ יהי' ע"י המעשה מקיפי' דאו"ח וע"י שמחה ש"מ מקיפי' דאו"י נמצא המעשה צריכה לתלמוד ובתלמוד יש כח המשכה מקיף דאו"י מצד עצמו אין זה אלא לפי ששרשו גבוה מאד נעלה והיינו כי גם כדי שיומשכו המקיף דאו"י הוא ע"י שמתחלה נמשך מאור א"ס בחי' קו שהוא כעין בחי' או"פ ומהקו נמשך בחי' מקיף הישר, וזהו כמו שמבחי' הבל הדיבור נעשה או"מ בחי' דיבור עליון נעשה מקיף לתחתון, וכך בחי' הקו מאוא"ס נמשך מקיף הישר כו' וזהו ענין

ראשי המטות : בכת"י ב' נוסף : תקס"ד.

תלמוד גדול שמביא כו׳ שע״י הבל הדבור דתו׳ נמשך המקיף הישר שהוא הנותן כח במעשה כענין עובר לעשייתן כו׳ וזהו כי לא על הלחם לבדו יחי׳ האדם כו׳ כי התו׳ כמו דמחכ׳ נפקת נק׳ לחם בגימ׳ מזלא אבא יונק ממזל השמיני בדלקמן, רק על כל מוצא פי ה׳ יחי׳ האדם, פי׳ פי הוי׳ היינו בחי׳ הדבור כו׳ ומוצא פי היינו מקור ושרש כל בחי׳ הדבור שהוא הקו הנמשך מא״ס שהוא גילוי הראשון (והוא מקור פי הוי׳ פה דא״ק שהוא מקור בחי׳ עקודים נקודי׳ כו׳ ס״ג דתהו כו׳, א״כ מוצא פי כו׳ הוא למעלה מבחי׳ זו דשבירה ותיקון ומזה נמשך מקיף הישר שלמעלה ממקיף דאו״ח ובחי׳ בירורי׳ כו׳) ועי״ז יחי׳ האדם מבחי׳ המקיף שמאיר ג״כ בגילוי לפעמים כמו שיובא לקמן בענין תתן אמת כו׳.

ה) **וזהו** שרש ענין תתן אמת ליעקב כי הנה הגם שהתיקון הזה דואמת הוא מכלל י״ג תיקונין, אבל בזאת מובדל הוא מכולם שאין בו בחי׳ שערות כלל, כי הוא בחי׳ שני לחיים שנק׳ תרין תפוחין באד״ר ועז״נ יאר ה׳ פניו כו׳, דהיינו שהוא גילוי אור בלי צמצום דרך בחי׳ שערות שהוא צמצום עצום כנודע והוא עד״מ באדם הלחיים שלו, הוא חלק מן השערות וגם הנה אנו רואים שעיקר ההוראה על גילוי העונג והשמחה הוא בפנים שלו בלחייו כשהם צהובים, כמו צהבו פניו של פלוני מתוך השמחה או מחידוש ההלכה כשכיון לעומקה וכדומה והכל הוא ענין א׳ בהיות כי בחי׳ פנימיות העונג כשהוא בא לידי גילוי בחכ׳ יצהיבו הפנים, וזהו בחי׳ תרין תפוחין כו׳, ותהי׳ אז ההארה בפנים משעשועי העצמי דוקא רק שהוא בהלבשה בפנים כו׳, משא״כ בשאר הי״ב תיקונין שהם בחי׳ שערות הוא צמצום רב כו׳, (ועם היות שיש עוד בחי׳ תיקון ג׳ ג״כ פנוי משערות, אך אין שייך שם ענין הארת פנים וגילוי העונג) וזהו תתן אמת ליעקב, היינו כללות בנין האצי׳ נק׳ יעקב ושיהי׳ הברכה והמשכה מן המאציל לנאצלים שרשו הוא תיקון ואמת הנ״ל שהוא בחי׳ הארת פנים מעצמות השעשועי׳ וחסד לאברהם רמ״ח אברי׳ דז״א גימ׳ אברהם שגידולם ע״י ה״ח כנודע דט״ס טפ״ט פ״א ובכ״א רת״ס הרי רמ״ג ועם ה״ח המגדילים הם רמ״ח וזהו רמ״ח מ״ע, אך להיות חסד לאברהם הוא ע״י תתן אמת ליעקב (כי אמת הוא בחי׳ גילוי שעשועי׳ העליונים מבחי׳ מקיף הישר שהוא הנותן כח להיות אתדל״ת ע״י המצות שהוא בחי׳ חסד לאברהם, וזהו כל ארחות הוי׳ חסד ואמת) וענין אשר נשבעת לאבותינו מימי קדם הוא כמשל בפנים שהכח הזה בנפש שיהי׳ ע״י אתדל״ת שלו בחי׳ אתעדל״ע הוא כי כאשר נשבעת כו׳, אשר הוא בחי׳ תענוג כמו באשרי כי אשרוני וכמ״ש לקמן בפי׳ אק״ב ושבחי׳ אשר נמשך לנש״י, (כמ״ש אשרי העם כו׳ עיין בסידור בפי׳ אשרי) הוא ע״י נשבעת לאבותינו, פי׳ אבותינו הם בחי׳ או״א דאצילות שהן עיקר ומקור השרש לכל הנשמות ולכן יש בכח כ״א למסור נפשו על קה״ש מחמת כי א״ס ב״ה שורה בחכ׳ כו׳ ואפי׳ נשמה שהיא מע״ס דעשי׳ מ״מ שרשה מאו״א דאצי׳ (ועל חייבי כריתות כי אבי ואמי עזבוני שנכרתה נפשו משרשה בחי׳ או״א, ואעפי״כ וה׳ יאספני ע״י תשובה לעורר בחי׳ מזלי׳ חזי׳ שהוא למעלה גם מבחי׳ או״א כי אין מזל לישראל בחי׳ אין הוא למעלה מבחי׳ חכמה והחכ׳ מאין תמצא, והוא מזל

לישראל) וע"ז נאמר אשר נשבעת לאבותינו כו' כי או"א יונקים משני מזלות ונוצר ונקה וכדי שיהי' שפע המזלות נשפע להם צריך לזה שבועה כי כמו עד"מ למטה ענין השבועה הוא כדי לקיים דבר שקשה עליו לעשותו, כגון שהוא נגד טבעו וכה"ג שלולי השבועה לא הי' עושה הדבר רק השבועה מכריחו לעשות, ועד"ז יובן ענין השבועה למעלה כי הנה יש בחי' השתלשלות עו"ע והוא מחכ' ולמטה כמו שכל במדות כו', אבל התהוות החכ' מא"ס ב"ה אינו בדרך השתלשלות ורק בדילוג גדול, וזהו ענין המזלות הנ"ל ובחי' שערות כו' וזהו ענין השבועה עד"מ שהוא לפי שצ"ל המשכה שלא כפי ההדרגה אך מא"ס שאינו בגדר בחי' ע"ס יומשך לאבותינו בחי' או"א הוא ע"י אשר נשבעת כו' וזהו מימי קדם מדות דע"י כו' והנה אע"פ שההמשכה נמשך לאבותינו ע"י מזלות ושערות מ"מ עכ"פ מלובש בזה ההארה מבחי' שלמעלה מהשתלשלות רק שנמשך דרך שערות כו', אבל עכ"ז הוא מימי קדם וזהו מראש מקדם נסוכה כו', (וזהו שנק' האבות איתנים בחי' איתן הוא דבר חזק וכתיב משכיל לאיתן האזרחי כו' אזרח הארץ מבחי' מקדם * כו', וכמ"ש במ"א) וזהו אשר נשבעת בחי' אשר ותענוג העליון, ועי"ז יש בכחם שבאתעדל"ת שלהם יהי' אתעדל"ע מבחי' אק"ב שהוא בחי' תענוג העליון שזהו פי' אשר דבר המשובח ביותר, שאין למעלה הימנו כמו אשר תבחר כו' כי יפה שעה אחת כו'.

ו) **והנה** כל הנ"ל הוא בענין גדול תלמוד שמביא כו', שע"י המשכת מקיף דאו"י נמשך הכח למעשה המצות וה"ע תתן אמת, ועי"ז וחסד לאברהם כי התורה היא בחי' אמת, ולהבין ענין תשובה ומע"ט הענין כי כמו"כ יש כל זה בענין ר"ה ויהכ"פ וסוכות ע"י בחי' תשובה שע"י עשרת ימי התשובה נמשך ג"כ בחי' תתן אמת (כנודע מענין תקיעת שופר שהוא ג"כ בחי' גילוי תיקון ואמת בסוד שיתאדם פני התוקע לעורר בחי' גילוי תרין תפוחין וכן ענין חותם דיוהכ"פ ונודע חותמו של הקב"ה אמת כמ"ש במ"א ע"פ ויכתוב משה את מוצאיהם כו'), והענין שהמשכת המקיפי' דאו"י הנ"ל באי' מלמעלה מחמת תשובה דוקא, כי הגם שענין התשובה בעצמה היא בחי' או"ח כידוע אבל מטעם אחר יובן שנתעורר מחמתה שעשועי' העצמי' דוקא, והוא עד"מ הנז' למעלה מריחוק הבן כו' שע"י שנתקרב אח"כ יגיל וישמח האב ויוצא ממנו העלם העונג דעצמותו בגילוי, וזהו ענין המקיפי' דסוכות ה' צילך על יד ימינך שבהם העונג העצמי מלובש ונמשך ממקור התענוגי' ביוהכ"פ שע"י תשובה נתעורר העונג העצמי ובסוכות הוא יורד בגילוי ולכן הוא זמן שמחתינו כנ"ל, בענין שמחה ש"מ שהוא בחי' מקיפי' הנ"ל, ובסוכות שהוא עיקר הגילוי המקיפי' ע"כ הוא זמן שמחתינו ונותן כח ועוז לכללות השנה, ודרך פרט הוא בחי' מצות ת"ת שממנה נמשך ג"כ כמו בחי' סוכה הנמשך ע"י קדימת בחי' תשובה, והיינו מ"ש ואשים דברי בפיך, ובצל ידי כסיתיך לנטוע שמים כו' שע"י הבל הדבור דתורה נמשך או"מ שהוא בחי' סוכה (וכמש"ל הטעם דמקור המקיפי' נמשך מהקו כו', א"כ התו' מקור הסוכה רק שזהו

מקדם: בכת"י ב': ימי קדם.

בחי' פרטיות אבל בכללות הנה התשובה דיוכ"פ היא בחי' מקור לסוכות ומקיפי' הנ"ל, כי ע"י התשובה ממעמקי' קראתיך מעורר תוס' אור מא"ס ב"ה ממש שלמעלה מהקו בהקו כו' ולכן נתמלא אפי' הפגמים של התומ"צ דכל השנה כו', ומזה נמשכו אח"כ מקיפי' בסוכות כו', לפי"ז בחי' אמת חסד, היינו חסד הוא בחי' מקיפי' דסוכות ואמת בחי' גבוה יותר כו', שממנו נמשכי' המקיפי') ובזה יובן מארז"ל יפה שעה א' בתשומע"ט בעוה"ז מכל חיי העוה"ב כי זיו השכינה שבג"ע שרשו רק מבחי' או"פ דחכ' בחי' ושעשועי את בנ"א, אבל גילוי בחי' שעשועי' העצמי' בחי' ואהי' אצלו שעשועי' בחי' מקיפי' הנ"ל, אינו אלא ע"י תשובה ומע"ט כנ"ל, והנה כ"ז הוא ענין סוכות אבל שמ"ע יש בו מעלה יתירה, עצרת תהי' לכם לשון כנישו, דהיינו שבחי' מקיפי' הנ"ל מאירים בבחי' גילוי בפנימיות כמו האו"פ וזהו ענין שמח"ת שהתו' היא שמחה כו' והיינו ע"י גילוי מקור התו' מבחי' הקו ועי"ז נמשכי' המקיפי' להיות בפנימי', וזהו בצלו חמדתי וישבתי בסוכות ואח"כ ופריו מתוק לחיכי בפנימי' בשמע"צ, וכ"ז מבחי' כתפוח כו' בחי' תיקון ואמת הנ"ל (ושארז"ל התפוח הזה אין לו צל והכל בורחים ממנו, דלכאורה סותר למ"ש בצלו חמדתי כו', אלא כי צל הוא בחי' סוכ"ע מקיפי' דסוכות בחי' חסד לאברהם וע"ז נאמר טוב לחסות כו', מבטוח באדם העליון שהוא בחי' או"פ כעין נהנין מזיו כו' וכנ"ל בענין יפה שעה אחת כו' מכל חיי העוה"ב, וזהו ענין אליו ולא למדותיו, וענין הדבק במדותיו הוא ע"ד בחי' מבטוח באדם, שגם זה טוב כו', כמ"ש במ"א, אמנם בחי' תיקון ואמת שהוא בחי' תרין תפוחין גבהה יותר אפי' מבחי' סוכ"ע ולמעלה מבחי' צל שאינו בגדר עלמין וכנ"ל שראשית הקו למעלה עדיין מבחי' מקיף כו', והכל בורחי' ממנו ע"ד ויפול משה אמת ראה כו', שבבחי' זו שמים לא זכו בעיניו כמ"ש במ"א רק אעפי"כ ע"י תשובה בצלו ישבתי שנמשך בחי' אמת להיות בבחי' צל, ואח"כ ופריו מתוק כו' שמע"צ).

ז) **ואחר** כל הנ"ל יובן ג"כ הקושיות דלעיל (אות א') כי הנה בחי' יעקב שנק' בנה הקטן היינו כי הוא מבחי' עולם התיקון שהאור מלובש בכלי והוא בחי' או"פ אכן שרשו ומקורו הוא מבחי' מקיף הישר וכמו שיש בכל נשמה ב' בחי' הא' המתלבשת בגוף, הב' בחי' מזלי' ושרש הנשמה כו', כך בחי' עצמות נשמת יעקב יעקב הוא מעולם התיקון אבל שרשה ומקורה הוא מבחי' מקיף הישר שלמעלה מכל העולמות ומקיף אצי' ועשי' כאחד, וזהו בחי' אחור וקדם צרתני הנז' ע"פ ביום השמיני שלח כו', דבחי' קדם הוא בחי' מחה"ק, ובחי' זו הוא למעלה מהתהו ותיקון ולמעלה מבירורי נוגה כו' ומבחי' זו נאמר אשר נשבעת לאבותינו מימי קדם היינו מבחי' מקיף הישר נמשך להאו"פ ע"י אשר נשבעת כנ"ל אות ה' כו', ולכן נק' האו"פ בחי' אחור לגבי בחי' קדם הנ"ל שהוא המקבל מבירורי נוגה שהן גבוהי' מבחי' זו כי שרשן מבחי' מקיף החוזר והוא בחי' ס"ג דתהו לכן נק' עשו בנו הגדול לגבי האו"פ כי שרשו ממקיף החחר כו', משא"כ מצד שרשו דיעקב במקיף הישר ארז"ל כי הוא הבכור וכמשל נכנס ראשון כו', רק לכאורה יהי' מכאן קושיא גדולה על המבואר בכמה מקומות אין מספר דשרש נה"ב גבוה מנה"א

כמו שרש ניצוצים שנפלו בנוגה גבוהים מעולם התיקון ונא' ע"ז המשל מהבהמה שהיא בעלת כח וגבורה יותר מהאדם כו', דלפי המבר' כאן הרי אדרבה דעצמות ומהות הנה"א שהוא מהתיקון גבוה ודאי ממהות הנה"ב כמו שהוא קודם הבירור ואם משום דשרש נה"ב גבוה מהתיקון הרי שרש נה"א הגבה עוד למעלה יותר במקיף הישר, גם לפי"ז יהי' עוד קושיא גדולה דא"כ למה זה עליית נה"א הוא דוקא ע"י בירור נה"ב, אך הענין הוא כך דעם היות שהאו"פ שרשו ממקיף הישר וכן שרש הנה"א הוא משם, עכ"ז הינו רק ששרשו ומקורו נמשך משם, אבל מ"מ מהו"ע דאו"פ אין ערוך כלל למהות המקיף, וכמו עד"מ הבן שהוא נמשך טפה ממוח האב, ועכ"ז נתרחק ממנו, עד שיוכל להיות שאין ערוך למהו"ע האב כו', או כמשל זיו השמש שנלקח מהשמש, ועכ"ז אינו ערוך לעצמות השמש כי הוא רק הארה בעלמא ממנו, ולכן עליי' גדולה ועצומה הוא מה שהנה"א כמו שהיא תתעלה לגילוי בחי' מקיף הישר שזהו פי' ולכי לך לעצמותך, (כנ"ל אות א') דקשה מהו הריוח אלא כי באמת הוא ריוח גדול ועצום ופנים חדשות ממש באו לכאן, משא"כ בניצוצים שנפלו בנוגה מעולם התהו הרי הן מהו"ע ממש כמו שהן למטה הן נלקחו מאורות דתהו שלמעלה מהתיקון שהוא בחי' מקיף החוזר שמשם ממש ירדו ניצוצים בשבירה למטה מהותן ועצמותן ולא ע"ד שהאו"פ נמשך ממקיף הישר שהוא רק הארה ממנו לבד דרך מצחא כו', אבל הניצוצים הנ"ל מהו"ע נמשך ממהות ועצמות ס"ג דתהו כו', וע"ז נאמר בכ"מ שהנה"ב בשרשה גבוה יותר וכמשל הבהמה כו', דהיינו שיש בה ממש כח יותר מצד שניצוצי' מס"ג דתהו ממש מלובשים בה משא"כ הנה"א הוא ממ"ה דתיקון, אבל מ"מ מצד שרש ומקור הנה"א הוא ממקיף הישר הגבוה יותר מהתהו (ויש להעמיס זה במארז"ל אדם אית לי' מזלא, בהמה לי' לה מזלא, ופי' מזלא היינו בחי' מקיף הנ"ל, דבבהמה לא שייך בחי' זו אף ששרשה מס"ג דתהו אינו בבחי' מזלא כי הניצוצים נפלו משם ממש בשבירה, וגם המקיף דתהו אינו בבחי' מזלא עליהם כיון שנפלו דרך שבירה כו', משא"כ אדם עם היותו מהתיקון שלמטה מתהו ונק' אחור למע"ב מ"מ אית לי' מזלא מבחי' מקיף הישר הנק' קדם כנ"ל) ולכן התעלות נה"א לשרשה הוא דוקא ע"י בירור נה"ב (ועמ"ש ע"פ אעשה לו עזר כנגדו שהעזר לנה"א נמשך דוקא מבחי' שכנגדו הוא נה"ב) מטעם הנ"ל שעצמות הניצוצים שבנה"ב גבוהים מעצמר נה"א וכנ"ל בענין אבנא למשקל כר (ע"ל אות ג') רק ששרש נה"א גבוה יותר, אבל להיות התעלות לשרשה אין באפשרה כלל רק ע"י בירור נה"ב, וזהו ירידת הנשמה מג"ע להתלבש בנה"ב, שעי"ז יהי' העלי' לבחי' ולכי לך וגם בעבודה הוא בחי' זו שגילוי בחי' תעלומות לב שנלקח מבחי' קדם הוא דוקא בעוה"ז ע"י קדימת בירור נה"ב, וכמ"ש במ"א בפי' הגידה לי שאהבה נפשי, ועוד כמבואר במ"א דעוה"ב נק' עולם ברור שהוא כבר אחר הבירור ע"כ א"א להשתנות מבחי' לבחי' אחרת, לכן אין כח בהאו"פ להתעלות לשרשו מקיף הישר וכן בנה"א א"א לבא לבחי' ולכי לך רק ע"י ירידתה בעוה"ז שהוא קודם הבירור וע"י בירור נה"ב תתעלה הנה"א והעזר נמשך מכנגדו, ואף שהנה"ב שרשה רק בתהו ועליי' נה"א הוא למעלה מבחי'

זו דהיינו לשרשה ממש, ולכי לך, אך כיון שעכ״פ ע״י בירור נה״ב תתעלה לבחי׳ עולם התהו, אזי יוכל להיות גם עלי׳ יותר לשרשה ממש וכמשל הבנין כשמגביהים בראש התחתון, אזי נגבה גם הברושים העליונים, וכן מבואר בפע״ח בענין עליות העולמות בשבת ע״י עלי׳ דעשי׳ נעשה עלי׳ בכל העולמות העליוני׳ הגבוהים לאין קץ מעשי׳, וכן הוא בענין הקרבנות כו׳, ע׳ בזהר פ׳ נח דף ס״ה ע״א, ובפ׳ פקודי דרס״ט ע״א.

לד״ה ביום השמע״צ כנישין תהא לכון, יש להעיר מהמאמר תלת עלמין אית לקודב״ה זח״ג שלח קנ״ט א׳ וא״כ דוגמת ג״ע העליון של האדם הוא עולם הראשון דקודב״ה, אשר להרמ״ז זהו עולם הא״ס וזהו הירידה צורך עלייה שיומשך מעולם העליון של הקב״ה בעולם העליון של האדם שהוא ג״ע העליון, וכמ״ש בדרוש ג׳ מיני אדם ג״ע העליון נמשך בו מעתיק כו׳, בענין צור לבבי וחלקי אלקים י״ל בזח״ב משפטים דק״ה ע״א משמע ש׳ אלקים זהו שמיה רבא ואתי שפיר לפמש״כ, וענין ג׳ עלמין דקודב״ה י״ל ע״פ מ״ש בזח״א ויצא קנ״ח ב׳, דב׳ שמות הוי׳ הם ב׳ עלמין וזהו ע״ק וז״א, והתגלות עתיק בבינה הנק׳ עלמא עילאה והתגלות ז״א במ׳ הנק׳ עלמא תתאה, ועולם הג׳ זהו בי״ע ומשם יפרד, וענין עצרת תהי׳ לכם י״ל כמ״ש בסדור שער חג המצות בביאור ששת ימים כו׳ דרוש השני, דהוי׳ אלקיך זו״נ נכללים בנהר היוצא מעדן בינה או בבחי׳ והניף על הנהר כו׳, כך עד״ז בשמע״צ תהי׳ לכם בחי׳ זו, וכמו שבת שבתון הוא לכם זהו ביוהכ״פ דוקא אבל בשבתות של כל השנה שבת שבתון להוי׳ כמ״ש בלק״ת סד״ה לבאר ענין יוהכ״פ, וכן מה שבשש״פ עצרת להוי׳ אלקיך, הנה ע״י התשובה בעשי״ת וסוכות זוכים בשמע״צ שתהי׳ בחי׳ זו לכם, והענין כמ״ש בזהר בשלח דנ״א ג״פ ובכן דר״ה ויהכ״פ כמו ג׳ בחי׳ ויסע ויבא ויט וא״כ כמו ע״י ג״פ ויסע ויבא ויט נמשך הפך ים ליבשה בשש״פ כמ״כ בחי׳ זו ברוחניות מאיר ביוהכ״פ הנק׳ יובל שהוא נהר היוצא מעדן ובנעילה והניף ידו על הנהר כי העליי׳ בעתיק וזהו עד יעבור עמך הוי׳ בד״ה האזינו השמים דרוש הראשון, והכהו לז׳ נחלים י״ל ז׳ ימי החג כמ״ש כ״ז בבוך תרט״ו בד״ה ענין קי״ס; לכן ביום השמיני עצרת תהי׳ לכם אותו הבחי׳ דעצרת להוי׳ אלקיך בשש״פ, וזהו בנהר יעברו ברגל שם נשמחה בו ממש, ועמ״ש בנייר בוגין סד״ה שייך ללק״ת פ׳ יתרו סד״ה וכל העם רואים.

עמ״ש מענין ושאבתם מים ע״פ ויחי אחר ההגהות ע״פ הכלילי עינים.

לד"ה ביום השמע"צ כנישין, עצרת שנקלטי' בבחי' עיבור באם העליונה
וזהו מעלה, אך בשמע"צ מאת הוי' חכמה היתה זאת בינה ופי' בהביאור ע"ד שלע"ל יהי' בריאה כמו אצי' דעכשיו א"כ אצי' שהוא חכמה דכללות היתה זאת בריאה בינה דכללות, וכן נמשך זה בשמע"צ ע"י ז"פ הוי' הוא האלקים דנעילה ביוהכ"פ וא"כ נכללים אז בעיבור בחכמה שהוא אבא כיון שהחכמה היתה זאת בינה, וא"כ עי"ז אוכלים ממה שאבא אוכל היינו מבחי' אין ונקלט בחי' אין בנפשם על כל השנה, וא"כ אז נק' אבא ביום השמיני שהוא בינה ועמ"ש מענין ואמונה כל זאת וקיים ההיפך שזאת נעשה זכר ובחי' וקיים עלינו, ולהעיר מענין יבא זה ויקבל זאת מזה בשבועות מ"ת ובשמע"צ בחי' גבוה שבחי' זה נעשה בבחי' זאת שהיא התורה כיון מאת הוי' היתה זאת.

פ"א געה"ת נק' תחלת מעשיך י"ל אצי' שבעשיי' והוא גבוה מעצם הבריאה
ויטע ה' אלקים שם מלא, ישבעו עצי הוי' עמ"ש בבוך שמות פ' תרומה ד"ה והבריח התיכון ל' עצה איך יהי' גלוי ש' הוי' גם כי האדם עץ השדה, ופי' ישבעו חיהם מימיהם במד"ר היינו שיקבלו מבחי' אין שגבוה מבחי' היש בה עץ וה"ע אז תתענג על הוי', והיינו ע"י ונהר יוצא מעדן יובל שמו חיים שמו וזהו ועל יובל ישלח שרשיו וזה ויניחהו בג"ע לעבדה להמשיך בעצי הוי' מבחי' אין שהוא על הוי', וזהו הירידה צורך עליי', ותלקי אלקים זהו ג"כ מאת הוי' היתה זאת שנעשה בבחי' אלקים לגבי ע"ק, ואולי זהו ענין נקודה עילאה שנת' בבה"ז ח"ג קצ"ג ב' ע"פ ה' כו' ארוממך ואפ"ל זהו ענין אל אלקים ה' דיבר.

ג) **ועי"ז** נעשה שמח"ת שחכמה יאיר בגילוי כמו בינה, וכמו יצ"מ ע"י משה ואהרן חו"ב והקב"ה רצה שיהי' ע"י משה לבד אז הי' החכמה מאיר כמו בינה, וזהו אני ילדתיך, כי באב נאמר הוליד, ובאם נק' יולדת וכאן אומר אני אבא ילדתיך ואם אבא נעשה קרוב כמו בינה י"ל הכתר מאיר כמו אבא ואז הכתר נמנה בע"ס וזהו היא נפלאות כתר נמשך בעינינו בחי' ראיה חכמה, וזהו ביום השמע"צ, וזהו אז א' על זיין תתענג על הוי' כי מאחר שמבחי' אבא נעשה אימא א"כ נמשך בחי' אבא ממקום עליון יותר מהחכמה היינו מא"א ואולי זהו ענין ועתה ה' אבינו אתה במד"ר פ' תשא, כי אין ועתה אלא תשובה, וזהו בן חכם ישמח אב כי בכל השנה אם הבנים שמחה ועכשיו בשמח"ת ממשיכים שגם בחי' אבא הוא בבחי' אם הבנים שמחה אהרן ע"ש ההריון בינה, זה היום, היום לעשותם כתר, עשה הוי' ע"ד ויעש דוד שם נגילה ונשמחה בו שנמשיך השמחה בשם הוי' שיהי' מאיר כמו הבינה כנ"ל, ואפ"ל ענין גלוי אבא כמו אימא זהו שמבחי' עדן יהי' מאיר כמו הגן, כי עכשיו עדן הוא עין לא ראתה, גם כתיב וישם מדברה כעדן, ומעין זה עתידה א"י שתתפשט כו' וממילא קדה"ק יתפשט כו'.

בס"ד ביאור על ביום השמיני שילח שבלקו"ת

ולתוספת ביאור ענין שילח, זהו כמ"ש המשלח מעיינים בנחלים כו' ישקו כל חיתו שדי, שזהו בחי' ההמשכה מבחי' סוכ"ע שהוא בחי' מעיין הנובע ממקור מים חיים הוא בחי' סתימא דכל סתימין שמזה נמשך להיות ישקו כל חיתו שדי ישברו פראים צמאם שהוא בחי' ומדריגת השוב שאחר הצמאון והרצוא, ועמ"ש על פסוק זה בזהר פ' חקת דקפ"א ע"א, ועמש"ל ע"פ ושאבתם מים כו' ממעייני הישועה, ופי' בנחלים י"ל עוד ג"כ ע"ד מ"ש סד"ה להבין פי' הפסוק מי אל כמוך גבי לשארית נחלתו, נחלה עבר על נפשינו שהוא בחי' ההמשכה לנש"י כו' ע"ש, וכמ"ש מה טובו אוהליך יעקב כו' כנחלים נטיו כו', ועיין בזהר ויקרא די"ו סע"א גבי כארזים עלי מים, וזהו ג"כ מ"ש ושולח מים על פני חוצות עוד יובן ענין שילח ע"ד מ"ש במ"א בד"ה ויהי בשלח פרעה את העם שע"י גלותם במצרים גרמו שנתעלו בחי' ניצוצי אלקות שנפלו שמה בשבה"כ והוא הוא בחי' כח הצומח להצמיח ישועות ישראל כמ"ש ופרעה הקריב וארז"ל שהקריב את ישראל לאביהם שבשמים ועז"נ בשלח פרעה את העם שהי' משלח פארות וענפים ועושה פרי למעלה את העם כו' ע"ש באריכות, ומבואר במ"א שבצמיחה זו שהוא מעשה המצות שהוא בחי' מצמיח ישועות יש ב' בחי' העלאה והמשכה, דהיינו מה שנתעלו ניצוצי אלקות משבה"כ ע"י בירור ק"נ דהיינו צמר דציצית וקלף דתפילין ונקרא העלאת מ"נ, הב' מה שעי"ז נמשך גילוי אור א"ס מלמעלה למטה מבחי' תר"ך עמודי אור, וזהו ענין לבוש מלכות וכתר מלכות שבפסוק יביאו לבוש מל' כמ"ש במ"א, והנה על בחי' בירור הניצוצות משבה"כ נאמר בשלח פרעה את העם כנ"ל, אך על ההמשכה מלמעלה למטה מבחי' כתר מל' נאמר ביום השמיני שלח את העם כו', ועמ"ש ע"פ ואתא מרבבות קדש, ובלקו"ת בתלים ע"פ רכב אלקים רבותיים מלמעלה למטה וממטה למעלה, ועמ"ש מזה בביאור ע"פ אז ישיר ישראל כו' עלי באר כו', וזהו ביום השמיני דוקא שילח את העם שהכח להיות המשכה זו מלמעלה מעלה גם למטה מטה נמשך ממקום עליון כנודע מענין המגביהי לשבת המשפילי לראות כו' והיינו מבחי' ביום השמיני שילח שהוא בחי' שלמעלה משבע המדות עליונות, וע"ד מ"ש בזהר פ' ויחי דרמ"ו ע"ב ע"פ נפתלי אילה שלוחה כו', וההוא קול אשתלח מאתר עמיקא דלעילא כו' שהוא בחי' בינה אשר בבינה הוא התגלות עתיק, וזהו ג"כ ענין ביום השמיני שילח כו', ובמ"א נת' דבחי' ביום השמיני זהו בחי' מלך השמיני הדר שהוא מחבר מבחי' תהו להיות בחי' תיקון כו', ועמ"ש ע"פ למנצח על השמינית גבי מילה שניתנה בשמיני דוקא אשר כ"ז הוא מקום עליון מאד שמשם נמשך בחי' שילוח זה דשילח את העם דהיינו אחר בחי' למען הקים אותך היום לו לעם שבר"ה ויוהכ"פ בבחי' רצוא, יהי' נמשך בחי' זו ג"כ בבחי' שוב לאחד, והיינו ביום השמיני דוקא, ועמ"ש בד"ה ויקרא אל משה בענין פי' שילח ישלוחו כו', ועמש"ל מענין ביום השמיני גבי מאת ה' היתה זאת היא נפלאת בעינינו, דעמ"ש במ"א בענין שמיני למילואים, והנה בד"ה ב' סי' ז' כתיב וביום עשרים ושלשה לחדש השביעי שילח את העם י"ל רמז ליו"ט שני

של גליות, ועמ"ש לקמן מענין יו"ט שני של גליות, ועוד יובן ענין שלח את העם ע"ד מ"ש שלחיך פרדס רמונים כו' וכן במד"ר פ' בשלח ע"פ בשלח פרעה איתא הה"ד שלחיך פרדס רמונים ע"ש פ"כ, והענין כי הנה לעיל מיני' כתי בגן נעול אחותי כלה גל נעול מעין חתום, וזהו בחי' ר"ה ויוהכ"פ כי ביוהכ"פ נעשה בה בחי' החותם תק' מעיך חתום, וכמ"ש בפע"ח שער יוהכ"פ רפ"א, וגם ענין מעיין חתום זהו בחי' אז תשמח בתולה, וזהו ג"כ ענין מ"ם סתומה כמ"ש בזהר אחרי דס"ו ע"ב ע"ש במק"מ, וביאור ענין מ"ם פתוחה ומ"ם סתומה היינו כשמתלבשת בבי"ע היא בחי' מ"ם פתוחה לפי שאז יש פתח ומבוא לחיצונים הם הקליפות וסט"א לינק ולקבל חיות ממנה בהתלבשותה בע"ש כו' ואזי נקראת מדבר כי הנה דבר ה' זו גילוי שכינה וכשמתלבשת בבי"ע נק' מדבר בתוספת אות מ"ם פתוחה מטעם הנ"ל משא"כ מ"ם סתומה עלמא דחירות שאין שם יניקה כו', והיינו בעלותה באצי' אשר שם לא יגורך רע כו', והנה כמו"כ בנפש האדם יש ב' בחי' אלו שכשהניצוץ אלקי באדם הוא בגלות ומאסר הגוף הגשמי במחשבות האדם ותתבולותיו נק' מדבר מ"ם פתוחה והיינו בזמן הגלות משא"כ בזמן בהמ"ק קיים שלא הי' שליטה וממשלה להרע שמקליפות וסט"א להדבק באדם כ"כ ויתפרדו כל פועלי און כו' זהו בחי' מ"ם סתומה חירות משעבוד כו' וכמ"ש כ"ז בד"ה במדבר סיני באהל מועד ע"ש ובד"ה כי ההרים ימושו ושייכות בחי' זו למ"ם סתומה היינו שזהו ב' דלתי"ן וב' צירין שביסוד דנוק', ועיין מזה בזהר ר"פ שלח דקנ"ז ע"ב ע"פ למרבה המשרה ובמק"מ שם ובפי' הרמ"ז שם בזהר פ' אמור דצ"ה סע"א בענין פתחו לי אל תפתחי אלא לי כו' ע"ש, ועמ"ש בפי' לי בביאור ע"פ וארשתיך לי, והוא מה שנמשך בה מבחי' בינה שכינתא עילאה כו' אשר כשנמשך מבחי' זו בשכינתא תתאה והיינו ג"כ בניצוץ אלקות המלובש בגוף אזי נמשך להיות יתפרדו כל פועלי און שמכלה כל הרצונות זרות כו' כמ"ש במ"א. והנה גילוי בחי' זו בנש"י הוא בר"ה ויוהכ"פ וכמ"ש בזהר הרקיע ר"פ בראשית גבי עאלת אות מ' וז"ל הנה גזרה חכמת המאציל העליון להיות עת וזמן להארת הבינה במל' בר"ה ויוהכ"פ ואזי נק' מלך כו' ואלו הי' העולם נברא באותיות אלו שהם סוד התפשטות בינה במל' יהיו כל הנבראים במדריגת כו', לכן גזרה חכמתו שלא יברא העולם באור רב הזה התפשטות אותיות אלו והחזירם למקומם להעלם אור רב ההוא כו', ולא יתגלה אור זה כ"א לעתים ידועים כו', בר"ה ויוהכ"פ עכ"ל וע"ש, ולכן בר"ה ויוהכ"פ אנו אומרים המלך הקדוש המלך המשפט אל מלך כו' אבינו מלכינו כו' כי בר"ה ויוהכ"פ מתגלה אור הבינה במל' אשר ע"ז מורה התפשטות אותיות אלו כו', ולזאת נש"י הם אז בבחי' גן נעול ומעיין חתום דהיינו בחי' כליון הרצונות זרות רק להית צור לבבי וחלקי אלקים לעולם, שזהו הארת בחי' שכינתא עילאה, ובזה יובן מ"ש בזהר פ' פנחס דרנ"ח ע"ב ע"פ והקרבתם עולה, ורזא דא מלכא טעם בתולה טעים כו' וישראל מרחקין אינון מסטרא בישא כו' דדעת טר"ד ובג"ד והקרבתם עולה כו', והיינו כי עולה הוא בחי' עליית המל' מבי"ע באצילות ומתקשרת בבחי' בינה וכמ"ש בזהר ר"פ צו דכ"ד ע"א ת"ח האי עולה סליקו וקשירו

דכנס"י לעילא ודבוקה דילה בגו עלמא דאתי כו', ובפי' הרמ"ז שזהו ענין רוח האדם העולה הוא למעלה, ועמ"ש מזה בד"ה האזינו השמים בפי' והרוח תשוב כו' תשובה קדמה לעולם כו' ע"ש, ובזהר פ' ויחי דרמ"ח ע"א דעלמא עילאה עלמא דדכורא איהו כו' מנלן מעולה כו' ע"ש, כי הנה כללות עולם האצי' נק' בשם דכר אף שיש בו ג"כ בחי' נוק' כמו אימא שמקבלת מאבא עכ"ז לגבי כללות העולמות נקרא כל הע"ס דאצי' בשם דכר כי כל הע"ס דאצילות איהו וחיוהי וגרמוהי כולא חד בהון כו', והנה מל' דאצילות יש בה ב' בחי' היינו עיקר בחי' מל' הוא בחי' קארי תדיר ולא שכיך אלקים אל דמי לך כו' להיות נכלל למעלה רק בחי' תחתונה שבמל' מתלבשת בבי"ע ותתן טרף לביתה כו', וכמ"ש מזה באריכות בביאור ע"פ שחורה אני ונאוה בפ' קדושים, וזהו כיון דסלקא מלה מכנס"י ולעילא אקרי דכר, דהיינו גם בחי' מל' בעלותה באצי', וזהו מנלן מעולה דכתיב זכר תמים יקריבנו, והיינו לפי אשר עולה הוא בעליית המל' לעילא שמתקשרת עם בינה שכינתא עילאה, לכן הוא זכר כי אצילות הוא בחי' דכר וכמ"ש ג"כ בפ' שלח ע"פ למען תזכרו שתהיו בבחי' זכרים כו' והיינו ע"י ולא תתורו כו'. וביאור ענין זה בעבודה יובן עפ"י מ"ש בד"ה שוש תשיש בפ' תזריע שבחי' נוק' נשים דעתן קלות זהו האהבה שבבחי' ע"מ לקבל פרס ליהנות מזיו כו' אבל בחי' דכר זהו בחי' ועמך לא חפצתי להבטל וליכלל בעצמות אור א"ס ב"ה, ועמ"ש מזה בביאור ע"פ ואתחנן בענין אתר דאשתני ואתר דלא אשתני כו', והיינו ג"כ בחי' אהבת עולם ואהבה רבה שאין בה שינויים כו' כמ"ש בד"ה חכלילי עינים כו', גם ע"ד ב' בחי' מס"נ שבאחד ובכל נפשך כמבואר בד"ה שיר השירים שהן בחי' שכינתא עילאה ושכינתא תתאה, גם ע"ד מ"ש בד"ה צאינה וראינה בפ' קדושים בענין שאו ידיכם כו' ועיקר ענין בחי' הנק' עולה כו' מבואר לקמן ע"פ והקרבתם עולה אישה כו', ולזאת במוסף דר"ה נאמר ועשיתם עולה וכן ביוהכ"פ והקרבתם עולה והיינו לפי שאז אור הבינה במל' אשר הוא בחי' כלה עילאה כלה שארי ולבבי כו' שמכלה כל הרצונות זרות, וע"ז אמרו בזהר מלכא טעם בתולה טעים שהוא בחי' מ"ם סתומה שאין לו שום רצון זר רק ועמך לא חפצתי כו', וגם האהבה הוא בלא תערובות יש ולגרמי' שהם מבחי' עה"ד, וע' בזהר פ' אמור דפ"ט ע"א וסע"ב בלא פגימו כו', ואף שבזהר אמרו זה על שבועות היינו לפי שבמ"ת ג"כ חרות על הלוחות חירות משעבוד כו', וע' בזהר פ' תצוה דקפ"ג א', וגם שבמ"ת הי' קול השופר כו', ולכן במוסף דשבועות ור"ה ויוהכ"פ נזכר רק עולה, וזהו גן נעול אחותי כלה שאין שום פתח ומבוא לסט"א ולחיצוני' לינק ממנה וכדפי' בזהר ר"פ פנחס דר"מ ריש ע"ב ע"פ באתי לגני רזא דכנס"י ובמק"מ שם בשם הרח"ו שהוא יסוד דנוק' והוא בחי' ההתקשרות לאלקות באהבה וחפיצה וחשיקה כו', וכשאין בזה שום תערובות רצון זר מעניני עוה"ז כנ"ל נקרא גן נעול ובזהר פ' שמות דף ד' ע"א ע"פ גן נעול איתא מה הגן צריך לשמור ולעדור ולהשקות הוא כמ"ש בד"ה האזינו השמים בענין חרישא דמרפי ארעא, שזהו ענין שברים לב נשבר ועשי"ת כו', ואח"כ יערוף כמטר לקחי זהו להשקות כו', ולזמור היינו כיסוח וקיצוץ המדות

רעות כמ"ש סד"ה כי תבאו אל הארץ כו' ושבתה הארץ כו', בפ' בהר, וגם יובן כ"ז ע"ד מ"ש ע"פ באר חפרוהו שרים כרוה כו' וזהו ג"כ כמ"ש בענין אז תשמח בתולה במחול שצ"ל בחי' מחול ריחוק וקירוב, אשר הריחוק זהו בחי' לשמור ולעדור, שמאלו תחת לראשי כו' ועי"ז יבא לבחי' אז תשמח בתולה במחול גן נעול כו', וזהו לשון הזהר בהשמטות דחלק א' סי' כ"ט די"ג ע"א זאת תורת העולה היא העולה בצלותא דשחרית, היא העולה לגבי' בצלותא דמנחה כו' הה"ד גן נעול סתימא דלא אתפתחת אלא לגבי בעלה כו' עכ"ל, פי' שאין לו שום התקשרות ועניני חמדה ותשוקת עוה"ז רק אליו ית' לבד תשוקתו וזהו דלא אתפתחת כו', הנה גן נעול זהו בחי' ר"ה גל נעול מעיין חתום זהו בחי' יו"כ בחי' חותם, והענין כדאיתא בזהר דגן נעול הוא בחי' מל' כנ"ל, וכ"כ עוד בזהר פ' האזינו דרצ"ח ע"א, וגל נעול משמע בזהר דהוא בחי' אימא בינה כמבואר בזהר פ' ויחי דרמ"ט ע"ב עלמא דאתי אקרי גלים כו' כדכתי' גל נעול כל אינון גלים ומבועין כולהו נפקי מעלמא דאתי וכנס"י איהי בת גלים עכ"ל, וע"ש במק"מ, ובזהר פ' נח דס"ג סוף ע"א, והיינו כי גל הוא מעיין הנובע כמו ונתת לי גולת מים ביהושע סי' ט', והנה בינא ליבא והוא בחי' פנימיות הלב כנודע, ובפנימיות הלב הוא בחי' מעיין הנובע שכמו שהמעיין נובע ממקורו הסתום ונעלם ומתאחד עמו כך בחי' מעיין זה נמשך מבחי' סתום שבנפש כי ישראל סתום וגליא ע"ד סובב וממלא וכמ"ש לעיל בפנים בענין אחור וקדם צרתני אשר בחי' קדם היינו בחי' סוכ"ע ישת חשך סתרו כו' בחי' צל כו' ומבחי' סתום ובחי' סובב משם דוקא נובע ונמשך פנימי' הלב בבחי' מעיין כו' והיינו ג"כ להיות דביקות הנפש בשרשה בבחי' סוכ"ע כמו שהיתה כלולה ומיוחדת בטרם ירידתה, וזהו אליך ה' נפשי אשא, וכמעיין שמתאחד עם מקורו ממש וע"ז נאמר יום ליום יביע אמר וכמ"ש במ"א בפ' בראשית סד"ה להבין ענין הברכות, ונק' גל נעול, והוא בחי' חסדים המכוסים ביסוד אימא שזהו ענין האהבה שבפנימיות הלב לבד ואינו מתגלה לחוץ וזהו בחי' יוהכ"פ כמבואר לעיל בפ' תבא בד"ה היום הזה כו' ובד"ה האזינו השמים, והנה מבואר במ"א בד"ה כי תצא שיש ב' בחי' גילוי הארת נקודת הלב כו' וגילוי עצמיות נקודת הלב ממש ע"ש, והיינו כי גילוי הארת נקודת הלב זהו הארת הבינה שהיא נקודת הלב כשמאירה במל' בר"ה כנ"ל, וזהו ענין גן נעול אבל ביוהכ"פ שהוא עליית המל' שעולה למעלה בבינה ממש שלא ע"י ז"א אזי היא נקראת גל נעול כמ"ש בסה"מ דס"א סי' קכ"ב בשם ליקוטי שה"ש והיינו גילוי עצמיות נקודת הלב ממש, ועמ"ש בד"ה כי כארץ תוציא צמחה כו', גם כן אד' הוי' יצמיח שב' שמות אלו מאירים בר"ה ויוהכ"פ והיינו ב' בחי' הנ"ל. עוי"ל בענין גן נעול וגל נעול שזהו ענין ב' בחי' המבואר בזהר עד לא קבילת דכר וכד קבילת דכר, ועמ"ש מזה בד"ה עיני כל אליך ישברו ובד"ה לריח שמניך, וכ"מ בזהר פ' בראשית דל"ב ע"ב דגל נעול היינו כאשר ההוא נהר דנגיד ונפיק עייל בי' כו', וכ"מ בזהר פ' נח דמ"ג סע"א, ועדזי"ל מ"ש ביהושע סי' ט"ז ויתן לה את גולת עילת ואת גולת תחתית, גולת תחתית היינו בחי' מל' כשמקבלת מהבינה ע"י ז"א, וזהו ענין ההוא נהר דנגיד

ונפיק ועייל בי' דהיינו יסוד ז"א שנק' נהר כו', אך גולת עילת היינו בחי' בינה עצמה, ועד"ז הוא בחי' המל' ביוהכ"פ שעולה למעלה בבינה ממש שלא ע"י ז"א כנ"ל, ואח"כ בנעילת יוהכ"פ שעולה עד עתיק הוא בחי' מעיין חתום שזהו ענין החותם ע"י ה"ג דעתיק כו', מיהו פי' גן נעול דר"ה יתכן יותר לפי' הראשון ומ"מ אפשר לפרשו ג"כ כפי' השני כי עם היות ודאי בר"ה מאיר פנימיות הלב, אך לגבי בחי' יוהכ"פ נק' עד לא קבילת דכר וכמ"ש בביאור ע"פ כי תצא גבי ואח"כ תבא אליה ובעלתה היינו ענין מס"נ והוא ענין נפילת אפיים ובחי' נעילה שהוא גמר העילות, ועמ"ש סד"ה והי' ביום ההוא יתקע בשופר גדול. והנה כדי להבין ענין משליך קרחו כו' יש להקדים מ"ש בזהר בראשית דף ל"ב ע"ב גל נעול דההוא נהר דנגיד ונפיק ועייל בי' וכליל ולא אפיק, וקרשי' מיא בי' וקיימא, מ"ט בגין דרוח צפון נשיב באינון מיא ואתקרישו ולא נפקי לבר עד דאתעביד קרח, ואלמלא סטרא דדרום דאקיש תוקפי' דהאי קרח לא נפקי מיא לעלמין, וחיזו דהאי רקיע עילאה כחיזו דהאי קרח עכ"ל, ועי"ש במק"מ בשם ספר ערוגת הבושם על שה"ש, שפי' ענין הקרח על המן שנעשה בבחי' קרח ואח"כ ע"י המשכת מ"ד שהם מבחי' חסד סטרא דדרום אזי הוא הקרח נעשה מים כו' ע"ש וע' בע"ח שער מ"נ ומ"ד דרוש ו' איך בחי' המשכת המ"נ שנמשך ממקורו הוא בחי' אור מים רקיע וכמו"כ בבחי' המ"ד הוא עד"ז וכמש"ש דרוש ה' דף י"ד וע' במ"ח מסכת זיווג זו"נ דף כ"א, והענין דכמו עד"מ טיפה הנמשכת ממוח האב ע"י חוט השדרה הנה קודם שתתגשם להיות טפה זרעות בעודה כלולה במוח הוא כח רוחני עדיין ונמשכת מהחכמה ע"י הדעת כמ"ש והאדם ידע וגם היא כלולה מכל הרמ"ח אברים כמ"ש במ"א, ואח"כ נתהווה מהדעת להיות בחי' טפה גשמיות תהו ב' בחי' דאור ומים כי האור היינו היותה כלולה בחכמה שהוא בחי' רוחניות ואח"כ כאשר נתגשמה הוא בחי' מ' ואח"כ כשנקלטה ברחם הנוק' תמתח ממנה ציור אברי הולד זהו בחי' רקיע, וכמב' כ"ז בזהר תרומה דקס"ז סע"א, והנה כמו"כ יובן ג' מדריגות אלו בהשפעת השכל ברוחניות, דהנה התהוות של השכל כמו כשנופל לאדם איזה השכלה חדשה הנה הוא נובע ונמשך ממקור השכל שהוא כח השכל שהוא למעלה ממהות השכל המושג ומובן, והוא הנק' בשם אור ואויר הוא בחי' כתר עליון ואור הוא החכמה שנמשך מבחי' אויר וכמ"ש במ"א בענין אוירא דע"ג מוחא, והטעם שנק' בשם אור הוא כידוע בענין אורות וכלים שהאור הוא בלי מה פי' בלי מהות, ולכן יכול להיות אור החסד בכלי הגבורה ואור הגבורה בכלי החסד כי מצד האור עצמו לא שייך בו ממהות מדות אלו כלל רק ע"י התלבשותו בכלי החסד נעשה אור לבחי' חסד כו', אבל האור מצד עצמו הוא פשוט, וכך עד"ז עצמיות החכמה הוא למעלה ממהות שכל המושג ויכול להיות ממנו המשכות בחי' שכל בכמה אופנים שונים אם בחכמת התורה בגמרא ופוסקים ואם להבדיל בתכונה או ברפואה וכה"ג במה שיעמיק שכלו כו' ועד"ז יובן למעלה שהחכמה נק' אור וכנודע מענין איהו וחיוהי חד דקאי על המשכת אור א"ס בח"ע כמ"ש במ"א וממנה נמשכים ל"ב נתיבות

דהיינו עד״מ כמה מיני שכל כמ״ש בפרד״ס שער הנתיבות בשם הגאונים שכל מופלא שכל מזהיר כו׳ ע״ש, והנה אח״כ כשנמשך מכח השכל נביעת דבר חכמה ושכל נק׳ נביעה זו טפת אבא שהרי אינו שכל דק כדקות מהות כח השכל כ״א נשתנה ממהות כח השכל שלמעלה משכל המושג ונתהווה שכל שאינו דק כ״כ עד שיוכל להיות בו תפיסא והשגה והוא ממש עד״מ כטפה היורדת מהמוח שמקודם בעודה כלולה במוח היתה רוחניות ואח״כ נעשית גסה וחומרית ממש כך הוא בריקת וסקירת השכל לגבי כח השכל עצמו וזהו הנק׳ בחי׳ מים ובחי׳ מים הוא שיורדים מגבוה לנמוך משא״כ בחי׳ אור והנה עכ״ז מים הם ג״כ עדיין פשוטים ואין להם גוון כלל וכמ״ש בפרד״ס שער עצמות וכלים פ״ד המשל לענין אורות וכלים שהאורות הם בחי׳ לא שניתי והשינוי הוא מצד הכלים שהמשל לזה אל המים אשר הם מתחלקים אל הכלים והכלים משונים בגוון כו׳. הנה עם היות המים פשוטים מכל גוון הנה יתראו בגוון הכלים ההם כו׳ ע״ש שהאריך בזה, וכך עד״ז הוא בחי׳ בריקת וסקירת השכל שהוא בחי׳ מים הנובעים מכח השכל לגבי בחי׳ הבינה שהוא הבנת השכל והשגתו ונקרא רקיע כנודע מענין מתיבתא דרקיע שהוא מבחי׳ בינה אשר רקיע הוא בחי׳ קרח דאגלידו מיא ונעשו קרח גשמי עד״מ ואינו כמו מים דנידי כ״א קוו וקיימו, כך כשבא לכלל השגה והבנה הרי הוא מהות מושג משא״כ כשהוא עדיין כנקודה וכברק המבריק על שכלו יכולים להטותו עדיין ולהביאו לבחי׳ השגה בכמה אופנים שונים וכו׳, וזהו בחי׳ מים דנידי משא״כ בבחי׳ קרח שעומד במעמד ומצב אחד לפי שהוא בבחי׳ השגה המושג ומובן בבחי׳ בינה, (וכמשנ״ת כ״ז במ״א בסידור בפי׳ המלות ע״פ הללו אל בקדשו הללוהו ברקיע עוזו כו׳) ועמ״ש בד״ה צו את בנ״י כו׳ בפ׳ פנחס מענין בחי׳ ג״ע שלא יוכל להשתנות בו דבר שלכן אין מועיל שם תשובה וזהו מבחי׳ רקיע ובחי׳ קרח כנ״ל, משא״כ בחי׳ מים הוא למעלה מבחי׳ זו ולכן נק׳ ג״ע מתיבתא דרקיע כנ״ל, ועמ״ש בפ׳ תזריע בד״ה קא מפלגי במתיבתא דרקיע, ובזה מובן מ״ש בזהר דההוא נהר נגיד ונפיק ועייל בי׳ היינו השפעת טפת חכמה הנובע ונמשך לבחי׳ השגה והבנה ואח״כ וקרשי בי׳ וקיימי כו׳ עד דאתעביד קרח היינו כשבא בהשגה והבנה ממש.

ועתה נבא לענין ר״ה ויוהכ״פ וסוכות ושמע״צ שעז״נ אז תשמח בתולה במחול, ובתולה היינו בחי׳ גן נעול כנ״ל, וגם לפי שבר״ה הוא המשכת אור חדש מבחי׳ סובב בממלא ע״כ נק׳ בתולה כו׳ ובמחול היינו שיש בזה ב׳ בחי׳ ריחוק וקירוב כו׳. והנה ענין בחי׳ רצוא ושוב שבחי׳ רצוא הוא פנימיות נקודת הלב שבחלל הימני ששרשו מבחי׳ סוכ״ע שמשם ממשיכים להיות בחי׳ ישת חשך סתרו בא בבחי׳ אור וגילוי, והוא גילוי האהבה המסותרת כו׳, הנה בחי׳ זו נק׳ אור שהוא הבחי׳ הראשונה שבג׳ בחי׳ אור מים רקיע שישנם ג״כ בבחי׳ העלאת מ״נ דכמו שאור הוא מה שלמעלה מהשכל המושג ומובן כך אהבה זו נלקחה ממקום גבוה ונעלה למעלה מן הטעם והדעת והוא בחי׳ קדם כו׳ וזהו המתגלה ביוהכ״פ ע״י הריחוק שבתחלה בבחי׳ שמאל דוחה שעי״ז שמאלו תחת לראשו בחי׳ בשיאת

ראש, והגם שנת"ל שיוהכ"פ הוא בחי' גל נעול גל הוא בחי' מעיין הנובע והיינו בחי' מים, אך כי יש אהבה בבחי' רשפי אש ויש אהבה הנמשכת כמים כמ"ש במ"א ע"פ עלי באר כו' ועוד כי אור ומים ענין אחד הוא היינו אור זהו כמו שהאהבה היא למעלה מהשכל לגמרי, ומים היינו כשנמשכה בבחי' חכמה ובינה כו', ועמ"ש בד"ה ראה אנכי בענין נחל איתן שמשם יובן ענין גל נעול כו', ועמש"ש בד"ה ולא אבה הוי' אלקיך לשמוע אל בלעם בענין שיש בכל נפש שם הוי' קוצו של יו"ד הוא האהבה המסותרת כו' למעלה מהדעת והיו"ד ביטול רצון ע"י החכמה כו' ע"ש שי"ל שזהו ענין ב' בחי' דאור ומים שבבחי' המ"ן ומבואר שם דכ"ז הוא מבחי' שם הוי' שבנפש האלקית שהוא בחי' שם הוי' שבנאצלים, אבל יש בחי' הוי' הנמשך מלמעלה שעז"נ ממעמקים קראתיך הוי' שעז"נ ביוהכ"פ לפני הוי' תטהרו כו' ע"ש, ועד"ז יובן כאן שזהו ענין ג' בחי' אור מים רקיע שבבחי' המ"ד הנמשך מלמעלה, כי בחי' אור מים רקיע שבבחי' המ"ן זהו מבחי' שם הוי' שבנפש האלקית, אבל בחי' אור מים רקיע שבבחי' המ"ד זהו ענין גילוי שם הוי' שלפני האצילות, והנה ע"י בחי' תשובה עילאה שביוהכ"פ בחי' רצוא מתגלה בסוכות בחי' וימינו תחבקני. והנה הסוכה הוא בחי' צל וע"ז נאמר יושב בסתר עליון בצל שדי יתלונן כמ"ש ברע"מ פ' פנחס דרנ"ה ע"ב, והיינו כי שם שדי זהו ההמשכה בבחי' פנימיות ע"י בחי' אור מים רקיע כמבואר בע"ח שער מ"נ ומ"ד שם ובשער היחודים הנז"ל, והגורם המשכה זו זהו ע"י ההמשכה מקיף עליון והוא הנק' צל שדי וע"ד משנ"ת בד"ה האזינו השמים גבי וסוכה תהי' לצל יומם כו', והנה המשכה פנימיות זהו ע"י הלולב שהוא המשכת הדעת בכנס"י כמ"ש למען דעת כל עמי הארץ כו', והיינו ע"י משליך קרחו כפיתים, כי הנה כדי שיהי' ההמשכה בבחי' פנימיות למען דעת שיומשך בבחי' דעת והשגה כו' ממש זהו ע"י שההמשכה עליונה נגלד ונעשה קרח כי אם אין בינה שהוא בחי' קרח אין דעת כו', ומשליך קרחו כפיתים לרבבות מדריגות כדי שיהי' נמשך למען דעת כל עמי הארץ לכל חד לפום שיעורא דיליה היינו כמ"ש בזהר דאדרא דנשא דקל"ו ע"א ע"פ ובדעת חדרים ימלאו שמהדעת נמשך ומתחלק השפע למדריגות רבות אין קץ אלף אלפין אדרין ואכסדרין כו', וח"ש בזהר בראשית די"ו ע"א ע"פ והמשכילים יזהירו כזהר הרקיע דכתי' בי' ועל דמות ראשי החיות רקיע כעין הקרח הנורא, וע' בספר הרקיע שם והובא בסה"מ סי' צ"א ובזהר שם דכ"א ע"א איתא רקיע כעין הקרח דא ה' קדמאה דהא מתמן ולהלאה לית מאן דיכיל לאסתכל ולמנדע כו' דהיינו שהחכמה הוא למעלה מההשגה רק מבחי' ה' קדמאה שהיא בינה נמשך בבחי' השגה לראשי החיה שהן חיוון עילאין דאצילות ולכן נק' רקיע כעין הקרח דייקא כנ"ל כמו"כ מבחי' בינה שמאירה במל' דאצי' נמשך רקיע כעין הקרח על ראשי חיות המרכבה דבריאה כמ"ש בזהר ויקהל דרי"א ע"א וס"פ ויגש דרי"א ע"א ובמק"מ שם, וע' עוד בפ' בשלח די"ו ב' ובמק"מ שם, וס"פ תרומה דקע"ו ב', ובפרד"ס בעה"כ ערך קרח הנורא וערך רקיע, וכך עד"ז גם למטה נמשך בחי' משליך קרחו כפיתים היינו מבחי' רקיע כעין הקרח הנורא וזהו קרחו דייקא והיינו שמזה נמשך להיות והמשכילים יזהירו

כזוהר הרקיע הנ"ל לכל חד לפום שיעורא דיליה כפי אשר יעמיק דעתו וישים אליו לבו כו', וזהו ג"כ ענין כפור כאפר והוא כענין מ"ש גבי ירידת מ"ן דק ככפור על הארץ, שלפי שהמן שרשו גבוה למעלה מאד מבחי' טלא דבדולחא מו"ס רק שירד ממדריגה למדריגה עד שנמשך וירד למטה והיינו ככפור שהוא מה שנגלד כו'. והנה המשכת בחי' קרח הוא להיות נמשך ממנה בחי' שוב היפוך בחי' רצוא שהוא בחי' אור רשפי אש שלהבת כו' והגם שהמשכה זו הוא מבחי' בינה וכמ"ש עוד בזהר בראשית דכ"ט ע"ב ע"פ מבטן מי יצא הקרח כו' דהא מסטרא דצפון גלידו מיא צ"ל דמ"מ הוא מבחי' חסדי' דאימא שמהם נמשך בחי' שוב כמ"ש בביאור ע"פ רני ושמחי וחסדים דאימא הם המתגלים בסוכות לכן עז"נ משליך קרחו כו', וע' בזהר ע"פ מבטן מי בפ' לך דפ"ה סע"א, ועם זה יובן מארז"ל פ"ב דב"ב דכ"ה ע"ב ע"פ מנשמת אל יצא הקרח הזה רוח מערבית, והוא עפמ"ש בזהר שם דבחי' מי שהוא בינה מתחברת ומאירה בבחי' מל' דוקא, וזהו ענין רוח מערבית דמערב הוא בחי' מל' וזהו ג"כ פי' מנשמת אל כי אל הוא ג"כ בחי' מל' דאצילות כמ"ש בזהר בראשית די"ט ע"א, עיין במק"מ שם ובזהר ס"פ עקב תשמת אל היינו בינה שהיא נשמה דמל', וגם יש לפרש דאל היינו חסד כמ"ש חסד אל כל היום, והבינה היא נשמת החסד והוא המאירה בסוכות שהוא בחי' צל יומם שהוא החסד וממנה יצא הקרח להיות משליך קרחו כו' שזהו בחי' סוכות כנ"ל והיינו ג"כ מ"ש אם ישים אליו לבו רוחו ונשמתו אליו יאסוף פי' אם ישים אליו לבו היינו ע"י התשובה ומס"נ ביוהכ"פ שעי"ז מעלים מ"נ לאו"א כנודע שלהיות יחוד או"א הוא ע"י מס"נ דוקא, וע"י היחוד דאו"א נמשך אח"כ שמבטן מי יצא הקרח ע"י אור מים רקיע שיהי' הגילוי למטה, ועז"נ נאמר רוחו ונשמתו אליו יאסוף דהיינו מ"ש מנשמת אל יצא הקרח כו', והיינו ע"י שוב לאחד בעסק התומ"צ, אך הנה כתי' ולפני קרתו מי יעמוד כו', שלא כל אדם זוכה שגם בבחי' שוב יהי' דבוק בה' אחד, כי מזה יוכל ליפול בבחי' קרירות לגמרי, והוא בחי' קרירות דקליפה וכמו שהמת הוא קר לפי שאין בו חיות, וגם ע"ד מארז"ל חמרא אפילו בתקופת תמוז קרירא ליה, דהיינו אפילו כשהשמש בגבורתו והוא משל לגילוי אלקות בחי' שמש הוי' שהוא יחודא עילאה, וכמ"ש כי שמש ומגן כו', ועל התבוננות זו שמבחי' יחו"ע נאמר ששזפתני השמש כמ"ש במ"א, ועכ"ז בחי' חמור היינו שלגודל חומריותו וגסותו אינו מתפעל מזה כלל ברשפי אש כ"א הוא על עמדו ומצבו ועד"ז נאמר ג"כ בעמלק אשר קרך בדרך כו', ולכן מבחי' קרירות דקדושה שבבחי' שוב יוכל להיות נמשך ליפול בבחי' קרירות דלעו"ז, ועד"ז נתבאר בזהר פ' תרומה דקס"ז ע"ב ולבתר דאקריש כו' ואשתאר ההוא פסולת כו', מאינון מים הרעים עכורין כו' והם כל תענוגי עוה"ז, ויובן עוד ענין זה עפ"י מה שנתבאר בפ' בראשית סד"ה להבין ענין הברכות גבי זכה נעשה לו סם חיים כו', בענין האומר אין לי אלא תורה כו', וגבי מטבע ארוך כו' ע"ש, אשר זהו בחי' רקיע כעין הקרח כו' כמובן מהזהר תרומה הנ"ל, והנה פי' לפני קרתו מי יעמוד היינו ג"כ בחי' בינה הנק' מי אשר מבטן מי יצא הקרח, וממנה ג"כ נמשך ההמתקה, וזהו ענין ביום השמיני עצרת, ביום

השמיני הוא בחי' בינה אשר אז נמשך להיות מוריד הגשם והוא ע"י תגבורת רשפי אש האהבה מבחי' רצוא תוקפא הדרום שרא מיא, וכמ"ש בזהר בראשית דכ"ט ע"ב ופ' ויצא דקס"א ע"ב, והיינו מ"ש בפע"ח שבכל ימי חג הסוכות נמשכים לכנס"י ה"ח פנימים ומקיפים דאימא ח"א, ובשמע"צ נמשך לה ה"ג ממותקות וזהו ענין מוריד הגשם, עיין מזה בפע"ח בסופו שער הלולב פ"ח ובמ"ח דקכ"ז ע"א וע"ש בפע"ח מענין אור מים כו' והיינו התעוררות בחי' רצוא.

וביאור ענין זה יובן עפ"י מ"ש בד"ה נאוו לחייך בתורים שיש ב' בחי' ברצוא ושוב, האחד מתחלה רצוא ואח"כ שוב, נמצא בשעת השוב אינו בבחי' רצוא, וזהו ענין נקודת סגול, הב' הוא בחי' תור שנמשכים קוין מהנקודות זה לזה, והיינו התכללות רצוא ושוב יחד ממש שגם בבחי' שוב לאחד הי' תערובות בחי' רצוא כו' ונק' תורי זהב שהוא ע"י בחי' אהבה כמעלת הזהב כו', וזהו ג"כ מהיטבאל בת מטרד בת מי זהב שהוא מבחי' מלך השמיני הדר שהוא מקור התיקון וההתכללות, וגילוי זה הוא ג"כ ביום השמיני עצרת כו' כמ"ש במ"א, וזהו פי' גבורות גשמים שיורדי' בגבורה, פי' שיורדים היינו המשכה מלמעלה למטה בבחי' שוב אלא שמ"מ אינן כמו בחי' קרח שבקרירות, כ"א שירידתם בגבורה בהתכללות בבחי' רצוא, וזהו ענין ה"ג ממותקות, וכמו שבגשמיות הגשמים הן חיות ופרנסה, ובמ"א בביאור ע"פ אם בחקותי גבי ונתתי גשמיכם בעתם נתבאר שהן ה"ג דאבא, וזהו ענין ה' קולות שבמתן תורה, ויובן ענין זה ממ"ש בזהר פ' ויצא דקמ"ז ע"ב וחסידך ירננו דהיינו שגם חסידך שהם הכהנים שענינם בחי' שוב ירנינו בבחי' רצוא והוא מבחי' גבורות דאבא שנעשים חסדים דאימא, והנה מבואר לעיל דקרח הוא מבחי' בינה שהוא בחי' השגה, אבל מים הוא בחי' חכמה שאין להם גוון א"כ לפי"ז מה שנתהפך מבחי' קרח לבחי' מים היינו שגם בחי' מים שהוא מדריגת החכמה מאיר בבחי' גילוי וקירוב כמו הקרח שהוא בחי' בינה, אשר זהו בחי' שמיני עצרת, כמ"ש בד"ה ביום השמיני עצרת בדרוש השלישי, שעל פסוק זה גבי מאת הוי' היתה זאת כו', וזהו ענין שמחת תורה, תורה שבכתב ותורה שבע"פ, והם ג"כ בחי' מים ורקיע כי הם בחי' חכ' ובינה, תושב"כ הוא בחי' מים שאין להם גוון כו' כך התושב"כ הוא למעלה מגדר ההשגה כו', ותושבע"פ שהוא בבחי' השגה הוא כמו שהמים נעשו בבחי' קרח וכמו שטיפת האב נמתח להיות ציור ולד כו', אך שמחת תורה היינו שגם בחי' חכ' עילאה שהוא בחי' מים תאיר בבחי' גילוי ג"כ מקרוב כו', ג"כ בבחי' השגה, וזהו ענין ביום השמיני אשר יום השמיני הוא בחי' בינה שהוא בחי' שמינית מלמטה למעלה כנודע, ובאמת עיקר ענין שמיני עצרת הוא התגלות אבא שלכן אז עיקר היחוד עליון אשר הוא דוקא כשנקראת בת אבי אך לא בת אמי כמבואר בזהר פ' אמור דף ק' ע"ב, ולכן פי' המגיד נ"ע דשמיני הוא ג"כ מלשון שמן שהוא בחי' חכמה עילאה, והיו"ד היתירה מורה ג"כ על החכמה, וקרוב לזה נמצא ג"כ בדברי הפשטנים בשרשי לה"ק בספר שרש ישע בשרש שמן שכתב כן בשם אהלי יהודא שם. שמיני כי מנין השמונה במהותו גדול במשטח ריבוע בקרנותיו שמונה,

ולהתרבות גשמי נק' שמיני מלשון שמן ושומן עכ"ל, וא"כ איך הוא מבחי' אימא וגם בחי' אבא אלא הענין כדפרישית ביום השמיני עצרת מאיר בחי' חכמה עילאה אשר תמיד מאירה מרחוק כמ"ש אחכמה והיא רחוקה ממני רק הבינה מאירה בקירוב, ובשמע"צ גם החכמה עילאה מאירה בבחי' קירוב כמו בחי' בינה ממש, זהו ענין ביום השמיני אשר בחי' חכמה עילאה מאירה ע"ד הבינה שהיא בחי' שמינית כו', ולכן אומרים מוריד הגשם שהוא הארת ח"ע בחי' מים שלמעלה מבחי' רקיע וקרח כנ"ל והנה להיות גילוי זה הוא ע"י ישלח דברו וימסם ישב רוחו יזלו מים, פי' דבור ורוח סתם הוא בחי' זו"נ דאצילות שהמל' דאצי' נק' דבר הוי' וז"א נק' בחי' רוח שהוא בחי' תפארת שכלול מחו"ג שהן ג' בחי' אש רוח מים ר"ת אמר שהוא בחי' הבל הלב שהוא בחי' רוח שלמעלה מבחי' דבור והוא מקור הדבור, אך דברו ורוחו היינו מל' דא"ק נק' דבורו של המאציל ב"ה, וע"ד שנתבאר במ"א בפי' מוצא פי הוי' היינו מקור ושרש המל' דאצילות שהוא מבחי' מל' דא"ק כו', ופי' רוחו היינו ג"כ המדות דא"ק, וע' בזהר ר"פ לך לך דע"ז א' גבי בשעתא דרוחא דכל רוחין ארום בסימו דנשמתא, ובלקו"ת ר"פ בראשית ע"פ לא ידין רוחי באדם לעולם הנאמר לעונש דור המבול, וכמ"ש מזה בד"ה האזינו השמים, ועד"ז נתבאר במ"א בד"ה ששת ימים תאכלו מצות בפי' מ"ש גבי קריעת ים סוף ברוח קדים שהוא המשכה מבחי' קדמונו של עולם דהיינו מבחי' רוחו דא"ק, והנה ע"י ישלח דברו מל' דא"ק נמשך להיות נמס הקרח ונתהפך למים, אך כדי שיוכל להיות נמשך שפע זו למטה הוא ע"י ישב רוחו דא"ק דוקא שעי"ז יזלו מים מלשון יזלו מים מדליו כו', והן הלכות התורה שהתורה נק' ג"כ משל הקדמוני קדמונו של עולם מבחי' א"ק, ולכן ע"י שישב רוחו יזלו מים כו' ועוד יש לומר ההפרש בין וימסם ליזלו מים, דלכאורה הוא כפל ללא צורך דכיון שאמר וימסם מה צריך לומר אח"כ ישב רוחו יזלו מים, ועמ"ש בזה הרמ"ז ס"פ חוקת שהם ב' בחי' שפע כו' ע"ש מה שפי' בזה, אך לפי הנדרש כאן ענין זה על שמיני עצרת דהכל הוא השפעה הפנימיות דהיינו הלכות התורה, אלא הענין שיש בזה ב' בחי', דהיינו מ"ש כשעירים כו' וכרביבים כו' כמה שנתבאר באריכות סד"ה האזינו השמים, וע"ז אמר וימסם, ומ"מ נמשך רק כשעירים כו', אבל להיות נמשך כרביבים על זה אמר ישב רוחו כו' דוקא.

בס"ד אסרו חג הסוכות תקצ"ג, קיצור מתורה ע"פ ביום השמיני
שילח וגו' שהי' שמע"צ תקס"ג

א) **סדר** העבודה, שבכל השנה צריך להיות תחלה ר"ה ויוה"כ וסוכות, ואח"כ שמיני עצרת, ובו מקבלים כל ישראל שפע הנהגתם בתורתם ועבודתם כל השנה. הקדים פסוק אז תשמח בתולה במחול שדרך המחול

וריקוד להיות ריחוק בשביל שיהי' אח"כ קירוב, וכן הוא בכנס"י עם הקב"ה, בחי' רצוא ושוב וחוזר חלילה, ויבאר זה בהקדים מ"ש על הנשמה אחור וקדם צרתני שיש בה בחי' שנק' קדם, והוא שקדם לכל, כמ"ש במי נמלך כו', ומבחי' זו נמשך בלב כל אדם בחי' רצוא, (נ"ל שרצוא זה למעלה מהשוב ע"ד מ"ש לע"ל כאשר יהי' השמים וארץ החדשים יהי' ארץ הרצוא גבוה מבחי' שוב דשמים כו', דאף שעכשיו שוב גבוה מהרצוא היינו השמים וארץ דעכשיו, והסוד בזה כי בבחי' הרצוא ושוב השוב גבוה מהרצוא אבל בחי' מטי ולא מטי שהוא ג"כ ענין רצוא ושוב שם בחי' לא מטי גבוה מבחי' מטי כו', לכן בחי' רצוא זה הנלקח מבחי' קדם שבנשמה גבוה יותר והוא בחי' יוה"כ כדלקמן) פנימיות הלב, ונק' תעלומות לב, ובחי' אחור היינו חיצוניות הלב הנלקח מהשכל כו' (ונק' בחי' זו אחור למע"ב, לפי שבירורי נוגה גבוהי' יותר מבחי' זו ע"ד לפני מלוך מלך לבנ"י, בסוד תהו שלפני התיקון, אבל בחי' קדם הוא למעלה מתהו ותיקון, כי במי נמלך כו' להיות תהו ותיקון כו', ונק' מחשבה הקדומה בחי' אדם קדמון שבע"ח וגם למעלה במל' דאצי' שהוא כנס"י הוא עד"ז דאחור וקדם כי היא סופא דכל דרגין, ומקבלת מכל העשר ספירות, ובשרשה מראש מקדם נסוכה מבחי' רדל"א כמ"ש בע"ח שער י"ב, והוא בחי' עד שלא נבה"ע הי' הוא ושמו בלבד, וזהו נעוץ סופן כו'), ועבודת האדם להוציא לאור בחי' תעלומות לב שיהי' בגילוי למטה.

ב) **וכדי** שיהי' בחי' זו בגילוי הוא הריקוד שמתחלה צ"ל ריחוק שמאל דוחה הי' בעיניך כרשע בכל עשי"ת שעי"ז יהי' ביוהכ"פ בבחי' לפני הוי' ר"ל בחי' פב"פ היינו בחי' לפני כו', וזהו הקירוב, ועי"ז יהי' מלמעלה ג"כ גילוי פנימיות בחי' כשלג וכצמר ילבינו כו', ולפי שיוהכ"פ הוא בחי' קדם ע"כ אין בו לא אכילה כו' שהוא למעלה מבחי' בירורי נוגה (כנ"ל בהג"ה) שנעשה מהם דם בחלל השמאלי שבלב שהוא בחי' אחור.

ג) **ועי"ז** בחי' תשובה זו מתעלומות לב מתגלה בסוכות בחי' וימינו תחבקני בחי' ה' צילך שהאהבה דפנימיות הלב הוא צל ומקיף ושומר גם לבחי' אחור והיצוניות הלב שלא יפול לגמרי ח"ו, ועז"נ פסוק משליך קרחו כו' (ע' בפנים, וזהו סדר הפסוקים, השולח אמרתו ארץ היינו בר"ה, שש אנכי על אמרתך הנשלח ממלכותך להיות מלכות כל עולמים הנק' ארץ, וכמ"ש ארץ אשר ה' דורש אותה מראשית השנה כו', ואח"כ פסוק הנותן שלג כצמר הוא ביוהכ"פ כמאמר הלבן חטאינו כשלג וכצמר כו', אח"כ כפור וקרח בחי' חסדים משליך קרחו בחי' סוכות כנ"ל, וההסדים שבין יוה"כ לסוכות שהן קטנים מהחסדים דסוכות י"ל שנק' כפור שקטן מקרח כו'), אך לפני קרתו מי יעמוד שלא יתקרר לגמרי בבחי' השוב, לכן צריך לחזור לעורר הרצוא (וז"ע ה"ג דהו"ר וה"ג דשמע"צ) ועי"ז ישב רוחו יזלו מים שנתהפך מבחי' קרח לבחי' מים, להיות מגיד דבריו ליעקב, כו', וזהו הלכות תושבע"פ, וזהו ענין מוריד הגשם שיורדין בגבורה (פי' להיות גם השוב כלול ממש מרצוא ולא שיהי' תחלה רצוא ואח"כ שוב, יו"כ ואח"כ סוכות,

כי בשמע"צ בחי' כנוס ואסיפה להיות תכלית ההתכללות והינו ביום השמיני ע"ד מלך השמיני הדר שלמעלה מתהו ותיקון הנה ושם אשתו שהוא כנס"י כו', בת מי זהב שהמים יורדים בגבורה שזהו בחי' זהב כמעלת הזהב על הכסף שנמשל לקרח כו', וזהו כעין מ"ש במ"א בהפרש ומעלת בחי' תור על בחי' סגול, שבבחי' סגול הרו"ש מופרדים זה מזה תחלה רצוא ואח"כ שוב משא"כ בחי' ראש תור שיש קוין מנקודה לנקודה, וזהו בחי' כניסה ואסיפה דשמע"צ אלא שא"א להיות בחי' תור כ"א בהקדם בחי' סגול כו') ונמשך גילוי בחי' קדם בבחי' אחור בפנימי' ממש ולא בבחי' צל לבד, (וזהו ענין ביום השמיני שילח את העם, (וההתחלה הי' בר"ה אתם נצבים כו', למען הקים אותך לו לעם) ושילח היינו להיות בבחי' שוב כדי להיות בחי' עם שאין מלך בלא עם, ואז ויברכו את המלך להמשיך בתושבע"פ שהתורה נק' רוח ומשיב הרוח ומוריד הגשם) גילוי גדול א"ת בניך כו', וילכו לאוהליהם להמשיך בחי' דירה בתחתונים שמחים וטובי לב לפי שמבחי' תעלומות לב יהי' בגילוי ממש בשמע"צ ולא בחי' צל לבד כנ"ל, ודרך פרט יש בחי' אלו בכל יום תחלה צ"ל שמאל דוחה בחי' כובד ראש, ואח"כ בק"ש שמע ישראל הוי' אלקינו כמו שהי' הנשמה בבחי' קדם כו', בכל מאדך כו', ואח"כ בחי' שוב שמע"צ ברוך אתה וכן במצות אשר קדשנו כו', קדשינו במצותיך ותן חלקינו בבחי' פנימיות ע"י בתורתיך.

קיצור מתורה ע"פ ביום השמיני עצרת תהי' לכם שהי' בשמע"צ תקס"ד

וסמכתיו לדרוש הנ"ל שע"פ ביום השמיני שילח משום דשייכי אהדדי, ומדברים בענין אחד דהתם נתבאר ענין שיש בהנשמה בחי' אחור וקדם, ואיך שבבחי' זו דקדם הוא בחי' מחשבה הקדומה שלמעלה מכל העולמות וכאן ג"כ נת' ענין זה למבין והוא במה שביאר פסוק תתן אמת כו' אשר נשבעת לאבותינו מימי קדם, שמבחי' ימי קדם הנ"ל, נמשך לאבותינו הוא בחי' האהבה הטבעיות שבנה"א ששרשה נמשך מבחי' קדם הנ"ל, וזהו ענין אחד עם אחור וקדם צרתני כו', (וע"ד הקבלה יתבאר בס"ד בביאור שאמר על התורה דביום השמיני עצרת תהי' לכם הנ"ל).

א) יבאר ענין מארז"ל יפה שעה אחת בתשובה ומע"ט (נ"ל דהקושיא למה נזכר התשובה קודם המעשים טובים דדוחק לומר דזה מדבר במי שחטא לבד אלא ודאי צריך כל אדם לבחי' תשובה, ואז המעשים שלו הם בחי' מעשים טובים ומאירים ולכן בכל שנה נתקנו עשי"ת בתחלת השנה דוקא משום שצריך להקדים בתחלה בחי' תשובה, ואז אח"כ המעשים דכל השנה הן טובים ומאירים כו' וכן דרך פרט בכל יום מבקשים תשובה בשמו"ע השיבנו כו' סלח לנו כו' קודם מע"ט דכל היום) גם ענין שהתלמוד מביא לידי מעשה (כמו שהקדים תשובה למעשים טובים) מעשה רמ"ח פיקודין רמ"ח אברים, ויקדים פסוק תתן אמת ליעקב כו' מימי קדם, ופי' אמת הוא שיהי' למטה גילוי דיעה העליונה איך שלמעלה היש ולמטה כלא ממש (ונראה דהכוונה שיהי' גילוי זה בהשגה ממש, ועכשיו הגילוי רק בהודאה,

וע' סוף אות ה' ע"פ ביום השמיני כו') ומזה נמשך להיות חסד לאברהם שהחסד הוא כללות המצות שיהי' עי"ז אתעדל"ע (והקדמת אמת לחסד היינו כענין תלמוד מביא לידי מעשה כי אין אמת אלא תורה).

ב) **יבאר** מאין הכח הזה שיהי' נמשך אתעדל"ע ע"י אתעדל"ת ויבאר שזהו סיום הפסוק אשר נשבעת לאבותינו מימי קדם, פי' קדם היינו בחי' קדמונו של עולם בחי' שתוק כך עלה במחשבה מחשבה הקדומה בחי' כשעלה ברצונו הפשוט כו' שהוא בחי' א"ס ב"ה בכבודו ובעצמו ממש, ומשם נמשך לאבותינו היינו האהבה הטבעיות המוסתרת בלב כאו"א מישראל בכח וגם בפועל למסור נפשו שאהבה זו נק' אב למצות ומעשים טובים, והמשכה זו הוא על ידי אשר נשבעת שלא כסדר ירידת השתלשלות המדריגות עפ"י רצון וחכמה, אלא שיהי' המשכה מבחי' קדמונו של עולם ממש לאבותינו, (שהוא מבחי' כשעלה ברצונו הפשוט כו' שלמעלה מעלה מכתר וחכ' דאצילות ע' בתחלת הע"ח, ועפי"ז יובן למשכיל ענין בחי' קדם צרתני, הנז"ל ע"פ ביום השמיני שילח שהוא בחינה עליונה מאד למעלה מתהו ותקון כו', שהרי בחי' כשעלה ברצונו כו', ובחי' מחשבה הקדומה זהו למעלה מעלה מכל הנ"ל) וכיון שכן לכן יוכל הנשמות ע"י אתעדל"ת שלהם במעשה המצות להמשיך אתעדל"ע וגילוי כתר וחכמה דאצי' ותר"ך עמודי אור כיון שיש בשרשם מבחי' ימי קדם שלמעלה מעלה מכל ההמשכות (וע' ד"ז בביאור לפסוק יונתי בחגוי הסלע כו'.

ג) **יבאר** שזהו פי' אשר קדשנו (ע"ד אשר נשבעת כו') לשון אושר וטוב שע"י המצות נמשך תענוג ורצון העליון שלמעלה מהע"ס חכמה כו' בגילוי למטה, וזהו וציונו לשון צוותא והתקשרות אותנו לתר"ך עמודי אור ציצי' עליונים כו' (וכל זה לפי שבשרש הנשמות הם מבחי' קדם שהוא בחי' שלמעלה מעלה כו', עמ"ש ע"פ כי המצוה הזאת כו' לא נפלאת היא ממך דוקא כו') וזהו מעשים טובים ומאירים ויפה מכל חיי העוה"ב שהוא הארה לבד מעונג העליון הנמשך ע"י מעשים טובים.

ד) **וכל** זה הו"ע מע"ט שיפה מכל חיי העוה"ב, וכדי להבין ענין התשובה שיפה מכל חיי העוה"ב, (ויובן ג"ב שצריך להיות תשובה כדי שיהיו המעשים טובים) והענין שיש שני מיני תענוגים כו' (ע' בפנים, כי תענוג הנמשך ע"י קיום המצות זהו נמשל לתענוג המלך מאבנים טובות שיקר מאד מצד החידוש שאבן גשמי יהי' בהיר כ"כ, וכך הוא ענין מעשה המצות מבחי' דומם כסף וזהב נעשה כלי לרצה"ע והוא ענין בירורי נוגה כו', אבל התשובה גדולה מזה שהוא שכלתה נפשו של המלך אליו שתענוג זה גדול לאין קץ משאר התענוגים כי הבן הוא מעצמיות האב, משא"כ שאר התענוגים מדבר שחוץ ממנו כו', כן התענוג מהתשובה שהנשמות שרשן מבחי' קדם קדמונו של עולם, וכשירדו למטה בגשמיות זהו ריחוק גדול לכן אפילו לא חטא ח"ו צ"ל כל ימיו בתשובה על ריחוקו מה' וכשהוא בבחי' תשובה וגילוי פנימיות הלב שזהו מבחי' קדם צרתני כנ"ל, ע"פ ביום השמיני שילח אות א') הי"ז נעשה למעלה תענוג גדול כמשל תענוג המלך מבנו יחידו כו', שהוא תענוג

עצמי ולמעלה מעלה מהתענוג מבירורי נוגה כו', שמעולם התהו עם היותו למעלה מהתיקון כבר הוא בגדר עלמין משא"כ בחי' קדמונו של עולם כו', ותשובה זו הוא ביוהכ"פ לכן אין בו אכילה כו' מבירורי נוגה, ולהגיע לזה הוא ע"י שמאל דוחה בתחלה בעשי"ת (וכמ"ש ג"כ לעיל ע"פ ביום השמיני שילת אות ב') והתענוג העליון הנמשך מזה למעלה הוא בחי' סוכות ישמח ה' במעשיו, (ובזה י"ל טעם למה שסתם חג הוא סוכות כי חג מלשון מחוגה ומקיף שתענוג זה הוא המקיף עליון שלמעלה מכל המקיפים כדלקמן בהביאור, וגילוי מקיף זה הוא דוקא בסוכות ע"י התשובה ביוה"כ) ולכן צ"ל תשובה ועל ידי זה נעשים המעשים טובים פי' שהכח שיהי' נמשך ע"י מעשה המצות בחי' גילוי תענוג עליון זהו ע"י אשר נשבעת לאבותינו מימי קדם כמש"ל אות ב', והמשכה זו מבחי' ימי קדם הוא ע"י התשובה שהוא מה שהנשמה ששרשה מבחי' קדם צרתני שבה מריחוקה למקורה לבחי' ימי קדם כו', וכן ע"י סוכות נעשה וימינו תחבקני שיעשה מע"ט ולא יפול כו', ופי' צילך על יד ימינך ימינך הוא האהבה הטבעית וימין כלול מג' פרקין והן דפנות הסוכה שהן חסדים דז"א, ובחסד ואהבה יש ג' פרקין חח"נ, ההתבוננות המביא לידי אהבה והאהבה עצמה ובחי' נצת כו', היינו כל היום כו', ולכן הדפנות שתיים כהלכתן ב' פרקין הסמוכים לגוף, ושלישית אפי' טפח פרק האצבעות חב"ד שבחסד, ועמ"ש במ"א בענין אדם נותן מלא עומסו כו' דשם נת' ג' פרקין אלו שביד וענינם למעלה, וכ"ז בחי' ימינך, אך הצל על יד ימינך הוא בחי' אהבה עליונה מבחי' תענוג עליון מבחי' קדמונו של עולם שנותן כח בימינך להיות באתעדל"ת אתעדל"ת וזהו פעולות חג הסוכות על כל השנה.

ה) **ישוב** לבאר ענין תלמוד מביא לידי מעשה דהפי' דכמו שע"י תשובה נעשים המעשים טובים ומאירים מטעם הנ"ל שע"י התשובה נמשך תענוג עליון מימי קדם, כו', כן הוא ג"כ ע"י התורה נמשך ג"כ מקיף עליון מבחי' זו ממש של המקיף הנמשך בסוכות ע"י התשובה דיוהכ"פ, ויבוא ראי' לזה מפסוק ואשים דברי בפיך ובצל ידי כסיתיך, דברי היינו תורה ועי"ז כסיתיך מקיף עליון דסוכות, והיינו כי בתורה נאמר ואהי' אצלו שעשועים אצלו דוקא בבחי' קדמונו של עולם, ומשם נמשך להיות ושעשועי את בני אדם, פי' שיש עוד מעלה יתירה בתורה שנמשך מבחי' מקיף הנ"ל גם כן בגילוי בפנימיות ולא בבחי' צל בלבד, אלא שלאח"כ נעשה מהצל בחי' פנימי' וכמו בשמיני עצרת נמשכים מקיפים דסוכות בבחי' פנימי ממש, וזהו ביום השמיני עצרת תהי' לכם, והיינו גילוי אמת הוי' לעולם דיעה עליונה ע"י ההתבוננות בזה, ובינה הוא יום השמיני ממטה למעלה, והוא בחי' מבין דבר מתוך דבר (ועמ"ש במ"א בענין הוא דא עתיקא, וכענין מה שניתוסף ה' באברם כשנק' אברהם כו', ויובן מעלת הגילוי שיוכל להיות ביום השמיני כו', ע' עוד על פסוק הגידה לי שאהבה נפשי כו', ועל פסוק יונתי בחגוי הסלע כו' משם יובן עוד ענין בחי' אחור וקדם צרתני כו', וכמ"ש על פסוק כי המצוה הזאת לא נפלאת היא ממך כו'.

———●———

ביאור ע"פ ה' לי בעוזרי

הנה כל המצות הם תוספת אור באצילות וגם המשכת אור כו' לכלים דאצילות ולבי"ע (ועמ"ש מזה בפ' יתרו בד"ה ביאור ע"פ משה ידבר וע' באגה"ק בסופו בד"ה להבין מ"ש בפע"ח) אך המצוה נשארה בע"ס דאבי"ע באורות וכלים. והנה הנשמה היא מפנימיות הכלים והמלאכים מחיצוניות וצריך להבין בענין המשכות אורות לכלים הנה גם הנשמה מפנימיות הכלים ולמה לא תתפעל הנפש. אך הוא מפני שהיא מלובשת בנפש הבהמית והנפש הבהמית מקיפה ומלבישה (ע"ד רשע מכתיר את הצדיק כמ"ש במ"א בביאור ע"פ אם בחקתי, ועיין בזהר פ' פקודי דרל"ג ע"ב שזהו ענין אל גנת אגוז ירדתי כו' שהנשמה בהתלבשותה בגוף ונה"ב נמשלה לאגוז שהקליפה מכסה ומסתיר את הפרי, אך כששוברין את הקליפה ע"י לב נשבר ונדכה חבחי אלקים רוח נשברה אזי מתגלה הפרי שבתוכו וכמ"ש מענין זה במ"א ע"פ הגידה לי שאהבה נפשי וע' עוד מענין אל גנת אגוז בזהר בראשית די"ט ע"ב ובמק"מ שם ודף מ"ד ע"ב ובפ' פקודי דף רנ"ד ריש ע"ב וע' בפרדס בעה"כ ערך אגוז ובשער כ"ה פ' ו' ז' ועמ"ש בד"ה מי מנה איך שע"י ירידת הנשמה בגוף דייקא מתגלה בה בחינה היותר עליונה ע"ש בענין אף עשיתיו אף מרבה בחי' העליונה כו' אך היינו ע"י שבירת הקליפה וזהו ענין הפרי המתגלה כו', ושבירת הקליפה זהו לענין למען דעת כל עמי הארץ מלשון ויודע בהם כו' ועיקר התגלות הפרי הוא בסוכות כמשי"ת), והנה בע"ס ביום השמיני הוא בינה אם הבנים שמחה וזהו זמן שמחתינו ב' שמחות מלמעלה למטה כו' הוא גילוי והמקיף הוא המשבר הקליפה בחי' למען דעת כו' וכנודע שהמקיף מסמא עיני כו', וכמשל בגשמיות מרחקים מתאוות מחמת שמחה כו' ונקרא מקיפים דאימא, (ועמ"ש מענין מקיפים דאימא בד"ה והניף את העומר בפ' אמור) ועיקר השמחה ביו"ט שעושין מזה עיקר משא"כ כל עבודת השנה הגם שצ"ל ג"כ בשמחה וכמ"ש תחת אשר לא עבדת כו' בשמחה, עכ"ז השמחה היא גנוזה במצוה משא"כ ביו"ט עושין מהשמחה עיקר והתרחבות והיינו כמו ברעש גדול כו', אבל לא זהו הרעש כו' (ודרך פרט יו"ט דסוכות נקרא זמן שמחתינו התחברות ב' השמחות והענין כי מבואר לעיל בענין אל גנת אגוז שהקליפה דנה"ב והגוף מכסים על קדושת נה"א וצ"ל שבירת הקליפה להיות רוח נשברה כו' ועיקר בחי' זו זהו ע"י עשרת ימי תשובה שזהו ענין שמאלו תחת לראשי וכמשנ"ת בד"ה ושאבתם מים בששון שזהו ענין החרישה, ובד"ה האזינו השמים כו' וזהו ג"כ ענין שברים תרועה, ועיקר הוא ע"י שמעוררים גילוי י"ג מדה"ר המתגלים בעשי"ת ברחמיך הרבים רחם עלינו כו' שיוכל לבא להיות רוח נשברה וגילוי בחי' הפרי והוא רעותא דליבא, וכמ"ש בפרדס שם שכ"ה פ"ז בשם הת"ז די אלין קליפין מתעברין ומתבדרין בתקיעה שברים תרועה כו' ועי"ז מתגלה בחינת פנימיות הלב אור הגנוז, ובאתעדל"ת אתעדל"ע גילוי פנימיות את פניך הוי' אבקש ונחיה לפניו, לפני הוי' תטהרו, לכן עי"ז אח"כ בסוכות זמן שמחתינו ב' בחי' שמחה דהיינו ע"י גילוי פנימיות שממטה למעלה ישמח ישראל בעושיו ומלמעלה למטה ישמח ה' במעשיו כנ"ל ועוד נמשך שבירת הקליפה מחמת

התחברות האור מקיף דסוכות עם הא"פ שעי"ז מזדכך הכלי, וכמו שיבוא בסמוך וזיכוך הכלי באדם היינו שבירת נה"ב וזהו ענין למען דעת כו') והנה בכל ז' ימי הסוכות נמשכים מקיפים מלמעלה למטה ובשמיני עצרת הוא ההמשכה בבחי' אור פנימי (וע' בהרמ"ז ס"פ אמור דף ק"ד ע"ב ובפ' פנחס דף רי"ד סע"ב) ומעתה הכלי מצומצם ע"י אור מקיף שמבחוץ ואור פנימי שמבפנים ויש זיווג או"פ ואו"מ שאין הכלי מסתיר ונק' יחוד קוב"ה ושכינתיה. וכמו עד"מ מחמת השמחה שבפנימית כשהיא מרובה מאד עד שאין הכלי יכול לסובלה אזי יוצאה מן כלי הלב חוצה, היינו שמחמת ריבוי האור פנימי הוא בוקע הכלי שבלתי אפשר להכלי להכילו ולהעלימו, והיינו בשמע"צ שמתחברים הא"פ והא"מ יחד אזי מתצחצת הכלי כמ"ש בע"ח שהא"מ מצחצח חצי הכלי מבוץ והא"פ מצחצח חצי הכלי מבפנים, וענין בחי' זו בנפש היינו זיכוך נה"ב שלא תהיה מסתרת ומעלמת וע"ז נאמר למען דעת כל עמי הארץ שמשברים את המסך המבדיל בין הנפש אלקית לאלקות דהיינו בחי' הנפש הבהמית שנמשכת מק"נ (ועמ"ש מזה בד"ה כי תצא גבי ונתנו הוי' אלקיך בידיך דהיינו ע"י תורה ומצות שהם המשכת או"פ ואו"מ עי"ז יתברר נה"ב ועד"ז נתבאר סד"ה משה ידבר גבי כי הוי' אלקיך אש אוכלה הוא כו' כי התורה והמצות הם ממרקים את הנפש מבית ומבחוץ ע"ש) ופי' למען דעת כל עמי הארץ כי הוי' הוא האלקים, הענין דהנה כתיב הודו לאלקי האלקים, וקאי עמ"ש לעיל הודו להוי', כי שם הוי' הוא נק' אלקי האלקים. דהנה ידוע שיש ק"כ צירופי אלקים והם בקדושה ומ"מ ממ"ח צירופים האחרונים הוא יניקת החיצונים וזהו ענין בני חם שיניקתם ממ"ח צירופים אלו. וזהו ג"כ ענין ותשליך במצולות ים, כי מ"ח צירופים הנ"ל הם מב' אותיות אחרונים דשם אלקים ים כו' וע' בזהר פ' אמור דק"א סע"א וריש ע"ב מענין מצולות ים. ובפ' אחרי דס"ג סע"ב ובמק"מ שם ובדף ס"ב ע"ב. והנה כל זה כששם הוי' שורה בבחי' העלם והסתר בשם אלקים, דהיינו שהאור מוסתר ונעלם בתוך הכלי, כי האור הוא בחי' שם הוי' והכלים המסתירים ומכסה על האור הם מבחי' שם אלקים וזהו ענין כי שמש ומגן הוי' אלקים וכמ"ש בתניא ח"ב פ"ד, ומחמת ריבוי ההעלם נמשך יניקת החיצונים והיינו מצירופים אחרונים דשם אלקים, אבל כאשר שם הוי' שורה ומתגלה בבחי' גילוי ע"י הא"פ והא"מ המצחצח הכלים כנ"ל אזי מתבטל ונכלל שם אלקים בשם הוי' וכנודע מענין שילוב אלקים בשם הוי', ועי"ז לא נמשך יניקת החיצונים ממ"ח צירופים אחרונים דשם אלקים. וזהו הודו לאלקי האלקים כל"ח שע"י גילוי שם הוי' בשם אלקים נמשך שלא יסתיר כלל השם אלקים. והיינו ששם הוי' נק' אלקי האלקים שהוא מושל על שם אלקים, ומזה נמשך למען דעת כל עמי הארץ כי הוי' הוא האלקים, כי עמי הארץ הנמשכים מק"נ יניקתם משם אלקים כנ"ל וכשנתגלה תוספת האור עד שמצחצח הכלים נמשך למען דעת כו' שישתברו המסכים המפסיקים כו' וכ"ז נמשך מחמת כי הוי' הוא האלקים וכנ"ל ועמ"ש בביאור דמזוזה מימין ות"ח משמאל בפי' כי גדול הוי' מכל אלקים. ועוי"ל בענין זה עפמ"ש האריז"ל בפי' מ"ש באד"ר דקכ"ח ריש ע"ב יתיב על כורסיא דשביבין

לאכפייא לון ע"ש בביאור האדרא בספר קול ברמה די"א סע"ב ודף י"ב א' ב'. ובסה"מ סי' ט"ל וסי' קס"ג והוא מהע"ח. וע"י המשכה מהכתר נמשך לאכפייא לון כו' כי א"א הוא מקור הרחמים והוא למעלה מהתחלת התפשטות ק"כ צירופי אלקים ולכן ממנו נמשך לאכפייא לון ע"ש, והיינו שע"י גילוי עצום זה נמשך שלא יסתירו הצירופי אלקים כו'. ומזה נמשך ג"כ הודו לאדוני האדנים. כי הנה ע' שרים מקבלי' מצירופי' אחרונים דשם אלקים, אבל כאשר שם הוי' מאיר בשם אלקים בגילוי רב ונק' אלקי האלקים אזי נמשך ג"כ משם אלקים בענין שיהיו גם השרים בטלים למדת מלכותו ית' והיא הנק' אדוני האדונים וזהו ענין שמקריבים ע' פרים בחג כנגד ע' שרים. ועמ"ש במ"א ע"פ הללו את ה' כל גוים כו' כי גבר עלינו חסדו כו'.

והנה ענין יחוד קוב"ה ושכינתיה הוא עד רום המעלות שבאצילות הוא יחוד זו"נ שהמל' היא מקור דבי"ע ונק' שכינה מה"ט שיורדת ומתלבשת בהיכל ק"ק דבריאה, ת"א נקרא קדוש ומובדל ועמ"ש מזה בד"ה צאינה וראינה, ועד"ז גם למעלה יותר כמו יחוד אבא ואימא נק' אבא קוב"ה לגבי אימא שנק' שכינה כנודע שהיא בחי' שכינתא עילאה וכן עד"ז למעלה מעלה וכנודע מענין יחוד דק"ש שאו"א מקבלים מא"א וא"א מעתיק ועתיק מא"ס כו' עד שהקו וחוט הנמשך מאור א"ס ב"ה שנמשך מחבי' מל' דא"ס נק' שכינה וא"ס ב"ה עצמו נקרא קודב"ה (והיינו דכמו שמל' דאצילות נעשה עתיק לבריאה ולכן נק' שכינה כנ"ל ע"ש שהארתה נמשך להיות שוכן בבריאה, כך עד"ז בחי' הקו הוא כמו בחי' עתיק לגבי א"ק שנקרא אדם דבריאה בע"ח ש"ח פ"ה ולכן נק' שכינה ע"ש שהארה זו נמשך להיות שוכן בבי"ע אדם דבריאה א"ק אדם דיצירה עקודים אדם דעשייה אצילות ואס ב"ה עצמו שלמעלה מהקו ומקיף כל העולמות בשוה נק' קודב"ה ועמ"ש בתוספת ביאור ע"פ יביאו לבוש מלכות). וכה"ג מצינו בכמה מקומות בענין שם נוכח ונסתר, דידוע שהנוכח כמו אתה מורה על מדרגת הגילוי כמו בבחי' ממכ"ע, והנסתר כמו הוא מורה על מדרגת הנסתר בחינת סוכ"ע, ואיתא באדר"ז דר"צ ע"א שלכן חכמה דאצילות נק' אתה כמ"ש כי אתה אבינו והיינו לפי שהחכמה היא ראשית הגילוי, ועתיק שהוא בחי' אתכסיא ולא אתגלייא נק' הוא, והרי מצינו שגם הבינה דאצילות שהיא למטה מהחכמה נק' הוא כמבואר בזהר בכמה דוכתי ובע"ח של"ד ובפרד"ס, והחסד נק' אתה כמ"ש אתה כהן לעולם וע' בזהר פ' בלק דקצ"ג ע"ב, אלא הענין כי לפי שלגבי זו"נ נק' הבינה עלמא דאתכסיא ע"כ נק' הבינה הוא, אבל לגבי למעלה יותר נק' גם החכמה שלמעלה מהבינה אתה, והוא נק' עתיק שהוא בחי' אתכסיא כמ"ש והחכמה מאין תמצא, ת"ל הע"ח שער תיקון נוקבא ספ"ב הטעם שנקרא בינה הוא, לא מפני ההעלם, שהרי אבא נעלם ממנה ונקרא אתה, וגם א"א נק' הוא, אלא משום דהוא לעולם בכתר ואמא הוא כתר לז"א וא"א הוא כתר לאו"א עכ"ל. ביאור דבריו היינו כנ"ל דמצד עצמיות שם התואר והמעלה הרי כיון דאבא נעלם יותר מאימא היה ראוי יותר לקרותו הוא, ואעפי"כ הבינה דייקא נק' הוא והחכמה אתה, אך הענין כי הוא לעולם בכתר, דהיינו כי כתר הוא בחי' סובב ומקיף מלשון

כתרו את בנימין, ולכן נק' הוא. וא"כ אין שייך לקרוא הוא רק לבחי' מי שהוא סובב ומקיף, ולכן כיון שבינה היא כתר דז"א נק' הוא, והחכמה אע"פ שהיא נעלמה יותר, מ"מ כיון שהיא למעלה גם מהיות בחי' כתר לז"א לא נק' הוא. ועמ"ש בפי' ברוך שאמר והיה העולם, ברוך הוא, דדוקא הכתר נק' הוא משא"כ מה שהוא נעלם יותר וכמו מקיף למקיף כו' ע"ש. ולגבי למעלה מהאצילות אין שייך לקרוא החכמה הוא, כ"א אתה כי לגבי למעלה מזו"נ החכמה נק' גילוי כו'. ועכ"פ מכ"ז מובן עד"ז ג"כ בפי' וענין קוב"ה ושכינתיה, דלגבי בריאה נק' המל' דאצילות שכינה שהיא שוכנת ומתלבשת בהיכל ק"ק דבריאה, והז"א דאצי' נק' קוב"ה קדוש ומובדל ואינו מתלבש כו', ולגבי כללות האצילות נק' מל' דא"ק שנעשית עתיק לאצילות ג"כ בשם שכינה וכמובן ממ"ש בזהר ר"פ יתרו דס"ז ע"ב בענין ת"ח ברזא דשמא קדישא כו' אית מלך לעילא דאיהו רזא דקדש הקדשים כו' וע"ש בפי' הרמ"ז. ועד"ז למעלה יותר נק' הקו שכינה כו' כנ"ל. וזהו ענין וישמחו בך ישראל מקדשי שמך. כי הנה בספרי קבלה הקדמונים איתא דשמו גימט' רצון, ובכהאריז"ל דשמו הוא בחי' מלכות. ושניהם אמת דבחי' מל' דא"ס נק' שמו ית' ומשם נמשך הרצון עליון שהוא כתר שמל' דא"ס נעשה כתר לאצילות, שהוא ית' נק' בעל הרצון שממנו נמשך הכתר שהוא הרצון וכמו בעל השם. (ועד"ז בז"א דאצילות נק' המל' שמו גי' רצון שנעשית כתר דבריאה וז"א נק' בעל הרצון, בעל היינו בחי' משפיע לבחי' הרצון כו' וכמ"ש בד"ה כי אברהם לא ידענו בענין שז"א נק' בעל תפלה כו'. והנה המל' דאצי' נק' שם סתם ומל' דא"ס נק' שמו הגדול וכמ"ש במ"א). והנה ישראל ממשיכים האור והשפע מעצמות א"ס ב"ה הנק' קודב"ה לבחי' שמו ית' הנק' שכינה, וכנודע בפי' עושין רצונו של מקום, דהיינו שממשיכים להיות לו ית' בחי' רצון והמשכה זו הוא מבעל הרצון כו' ועמ"ש בד"ה על כן יאמרו המושלים בואו חשבון כו' גבי פי' תבנה ותכונן עיר סיחון כו'. וזהו ענין מצות עסק התורה לשמה שע"י הקריאה בתורה ממשיך האורות עליונים שיתלבשו בהכלים כמו סדר זרעים הוא כלי החסד שבמל' וע"י שעוסק בסדר זה ממשיך תוספת אור מא"ס ב"ה שיתלבש בכלי החסד שבמל' (וכמ"ש מזה בביאור מאמר הזהר פ' וישלח דף ק"ע ע"פ כי ישרים דרכי הוי' כו' ועמ"ש בד"ה ששים המה מלכות שהמשכה זו נק' יחוד קוב"ה ושכינתיה ע"ש בענין קול דודי כו' מדלג כו'. ובענין אזכיר את שמי כו' כי הדבור בתורה נקרא ודברי אשר שמתי בפיך כו' ע"ש וע' בזהר פ' עקב דרע"א א' בענין אזכיר את שמי ובפי' הרמ"ז שם וע' בזהר ויקהל דף רי"ש ע"א גבי ויכתב בספר זכרון כו' וכמארז"ל פ"ג דאבות משנה ב' שזה נאמר על העוסקים בתורה, וזהו ענין ישראל מקדשי שמך שממשיכים מבחי' אתה קדוש לבחי' שמך קדוש כו' וכמ"ש בד"ה אוסרי לגפן וע' מזה לעיל). וזהו קרוב ה' לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו באמת ואין אמת אלא תורה, ולפיכך וישמחו בך כו' שמאחר שהם הם הממשיכים כל השנה לפיכך זוכים כו'.
ומכ"ז יובן ענין הבא לטהר מסייעין אותו, כי הנה להיות המשכת אורות בכלים הוא ע"י הכלים עצמן שהם המסייעים להמשכה זו, והיינו ענין המצות שהם רמ"ח אברים דמלכא וכמו האבר שהוא הכלי גורם המשכת האור שהעין

ממשיך גילוי כח הראיה מעצמות הנפש שיומשך ויתגלה בהעין שהוא הכלי, הרי הכלי עצמה דייקא מסייע וגורם המשכת האור כו', וזהו הוי' לי שיומשך גילוי אור א"ס ב"ה הוא בעוזרי ע"י הכלים עצמן שהם המסייעים כו', רק מצות צריכות כוונה להמשיך כמו זרעים חסד ועי"ז ממשיך כנ"ל אך היינו כשעוסק בתורה לשמה כו'. ועיין מ"ש בביאור ע"פ וקבל היהודים מענין הכלים ושם נתבארו שני טעמים על זה מה שהכלי דייקא גורם המשכת האור ושזהו ענין שהקדימו נעשה לנשמע כו' ע"ש באריכות ומשם יובן בתוספת ביאור ענין זה שהכלים עצמן מסייעין להיות המשכת האורות. והנה לפמ"ש לעיל בענין מקדשי שמך דשמו גימטריא רצון ופי' מקדשי שמך להמשיך מעצמות א"ס ב"ה בעל הרצון להיות נמשך בבחינת רצון ע"ד עושין רצונו כו' עד"ז יובן ג"כ ענין הקדמת נעשה לנשמע כי ענין בחי' כל אשר דיבר ה' נעשה זהו הביטול לבעל הרצון ממש שלמעלה מבחי' הרצון, ונשמע זהו הביטול לבחי' רצונו ית' וכמ"ש מזה בד"ה צאינה וראינה, וע"כ הקדימו נעשה לנשמע, כדי להיות המשכה זו יחוד קב"ה ושכינתיה מראש כל דרגין וממקורא שיומשך מא"ס ב"ה עצמו, זהו ע"י העלאת מ"ן דבחי' נעשה, וגילוי המשכה זו משמו ית' שהוא רצון העליון שיומשך מזה למטה בעולמות הוא ע"י ונשמע כו' וזהו עושי דברו לשמוע בקול דברו כנ"ל.

ענין היחוד שבשמו"ע יובן ע"פ מ"ש בד"ה ה' לי בעזרי, דפי' יקבה"ו היינו שיהא השראת קדושתי שהוא קדוש ומובדל כו' ואני הוי' לא שניתי בחי' סוכ"ע, יהי' נתפס בנקודת הלב שיתפעל מאד מזה, וע' מזה ג"כ בד"ה ונקדשתי בתוך כו', ועד"ז למעלה בכנס"י, הוא כי אל דיעות ב' דעות ושיהי' הגילוי בכנס"י בחי' כמו דקמי' ממש כלא חשיב זהו ענין היחוד וכמ"ש סד"ה כי תשמע בקול בפי' לעשות הישר כו', וענין יחוד י"ל שנתאמת הדבר כאילו רואה, וכמו ששכל הרב נתקשר כ"כ בשכל התלמיד עד שהוא אצלו כאילו זהו שכל שלו ממש ולא כמלביש שכל חבירו, כמ"ש במ"א שזהו ענין היכל קדה"ק בריאה ואצי' נעשו לאחדים ממש, וע"ש מענין שנק' כנס"י עקרה כו', וענין שצריך עזר לבוא לבחי' זו וזהו ה' לי בעזרי היינו ע"י המצות כו' ע' ד"ה ראשי המטות וד"ה והי' מספר בענין פקדת ארץ, וזהו ענין עזרת אבותינו אתה הוא, גם י"ל העזר ע"י ויושט כו' שרביט הזהב כנז' בד"ה כי תשמע בקול, ושם נת' שיש ג' בחי' חצר החיצונה וחצר הפנימית ובית המלכות, חצר החיצונה הוא פסוד"ז שהוא הסיפור אתה עשית את השמים ואח"כ חצר הפנימי' ק"ש וברכותי' בחי' המתנשא מימות עולם שאינו בגדר עלמין כלל, גם י"ל שזהו ענין שתים לפני' דק"ש ובית המלכות זהו ענין שמו"ע ביטול, וביטול זה זהו ענין לעשות הישר כו' הנ"ל וזהו ענין יראה עילאה, וההכנה לזה

חצר הפנימי' אה"ר ובחצר החיצונה יראה ואהבה זוטא כו', וע' ד"ה אחרי כו' בענין יש מאין וזהו אחרי כו' וע"כ נק' חצר החיצונה, ופי' שמע ישראל שמע ע"ד כי תשמע בקול, ישראל ע"ד לעשות הישר, גם י"ל זהו ישורון, מפתחות הפנימיות זהו התורה, עוי"ל זהו התעוררות רחמים באה"ע יג"מ הרחמים כו' שרביט הזהב י"ל כענין יעוד דאמה העבריה.

ב) **עוד** עפמ"ש בד"ה כנשר יעיר, בימי מרבע"ה נמשך השפע מאצילות עצמו מהשכינה לא ע"י מלאכים כמ"ש אם אין פניך ושם נכלל הכל יחד, אח"כ בגלות נמשך ע"י ממוצעים ושם התחלקות ראי' בפ"ע שמיעה בפ"ע, וכעד"ז לענין התפלה מדאורייתא סגי בק"ש נמשך היחוד עליון למהוי אחד באחד, ורז"ל הוסיפו שתים לפניה כו' שהם ההיכלות מלאכים והאופנים ברעש שמהם ועל ידם מקבלים גש"י אהוי"ר כי מלאכיו יצוה לך כו' והנה סולם כו' ומלאכי כו', ופני נשר רחמים ואשא אתכם כו' ממצרים ערות הארץ עד ואביא כו' ומתחלה יעיר קינו תיקון חצות, אח"כ על גוזליו ירחף עדמ"ש בתניא פט"ז וזהו ענין פסוד"ז, אח"כ יפרוש כנפיו ביוצר ואהבה שמזכירים ברחמיך הרבים כו' אבינו אב הרחמן כו' ועי"ז ישאהו על אברתו בק"ש למעלה מהרצון שברמ"ח אברין כו' יש קונה עולמו בשעה א', בדד ינחנו בשמו"ע יחוד עליון ע"ד הנ"ל ושרש יחוד זה המשכה מבחי' אתה הוא לבדך כו' כנ"ל, ודרשו בהמצאו בעשי"ת הוא ע"ד שבימי משה לא נמשך ע"י ממוצעים כו' ועד"ז בכל יום לצבור, אפשר ג"כ לזה בחול אומרים בשמו"ע י"ב אמצעי' שהם כנגד י"ב בקר, אבל בשבת ויו"ט רק ברכה א' היא בחי' המקור עצמו שלא נמשך ע"י מלאך והוא בחי' והים עליהם מלמעלה כו', ב' בחי' רחמים דיוצר אור ואהבה גם והוא רחום שאומרים בהודו ע' ד"ה וידבר במדבר סיני שאו כו' בענין ג' רחמים ע' נפש וי"ב שבטים ויעקב כו', בהמצאו וזהו ע"י הוידוי שאחר שמו"ע.

שייך לד"ה להבין ענין יו"ט שני בלקו"ת בדרושים לשמע"צ דצ"א ע"ב.

הנה מל' דאצי' אינה מתלבשת כלל בע' שרים של עכו"ם כמ"ש וכבודי לאחר לא אתן גם מל' דבריאה אינה מתלבשת כ"כ רק איזה הארה ממנה כו' אך ורק מל' דיצי' נעשי' מתלבשת כו' והטעם הוא ע"פ מ"ש בע"ח שבבריאה רובו טוב ומיעוטו רע והטוב אינו מעורב עם הרע וביצי' חציו טוב וחציו רע ובעשי' הרע מרובה על הטוב ומעורבים זע"ז ע"כ התחלת מדור החיצונים הוא מיצי' ואילך ולכך עיקר ההתלבשות בהשרים של עו"כ הוא מל' דיצי' ועשי' (וע' מענין וכבודי לאחר לא אתן ברע"מ פ' משפטים ד' קי"ז ע"ב ובפ' פנחס דרמ"ב סע"א, וראש פ' פרצופה וכל קומת עשר ספירותיו שהם מלבוש אני ה"ס השכינה בפנימי' כו' וכבודי ה"ס אל הפנימי' ע"ז נאמר

לאחר לא אתן רק תהו תהילתי לפסילים תהלה הוא לשון הארה שרק הוא הנותנת לצד החיצונים להחיותם בסוד ההוא נהירו דקיק דכתיב ומלכותו בכל משלה עכ"ל ובד' רע"ו א' האריך עוד בזה ולחלוק בין אצי' לבי"ע גבי אני הוי' לא שניתי אני דא שכינתא כו' ע"ש ובליקוטי הש"ס להאריז"ל די"ן ע"ד בד"ה דע משארז"ל לכי ומעטי א"ע כ' ג"כ כי המל' דאצי' אינה יורדת למטה לעולם כו' ובפרד"ס שער היכלי התמורת רפ"ו כ' וז"ל אל יחשוב החושב שהקליפות נכנסות אל תוך האצי' הטהור והמקדש ח"ו חלילה וחלילה כו' ומה שנמצא בקצת מקומות שהקליפות נכנסות תחת הקדושה אינו לא בעולם האצי' ולא בעולם הבריאה אבל הוא בעולם היצי' עולם המט"ט כי סביב לו רשעים יתהלכון וכן ביאר הרשב"י ע"ה בספר רע"מ בפ' פנחס דרכ"ז ע"א וז"ל לעילא באילנא דחיי לית קליפין כי אין לבוא אל שער המלך בלבוש שק כו' עכ"ל יעו"ש שהאריך בזה) והנה ארז"ל גלו לבבל שכינה עמהם פי' כשנצרך להשפיע השפע לישראל בגלות בבל שהי' תחת ממשלת נ"ג עו"כ אזי מוכרחת השכינה שהיא מל' דיצירה ועשי' להתלבש בשר של בבל שדרך בו תעבור השפע לישראל ועז"נ ואני בתוך הגולה וכדפי' בזוהר ח"א ד"י ע"ב ההוא דרגא דאיקרי' אני הוא בתוך הגולה וע' בליקוטי ש"ס שם מ"ש ע"ז וצריך להמשיך אור בבחי' המל' זו המתלבשת בשרים הנ"ל, וזהו ענין יו"ט שני של גליות שהוא בחי' המשכת שפע מאור עליון דאצי' לתוך מל' דיצי' ועשי' המלובשים בו ולפי פי' הרמ"ק בס' אור נערב מתגלה השפע בהשרים עצמן וזה אינו לפי קבלת האריז"ל וכמ"ש וכבודי לאחר לא אתן אלא שנמשך השפע גם בתוך מל' דעשי' המלובשת בהן כו' וד"ל, וזהו ענין בחצר גינת ביתן פי' גינת ביתן הוא המל' דעולם האצי' וחצר גינת ביתן הם עולמות בי"ע כמשל החצר שלפני הבית או הגינה כו' (וע' בזוהר פ' חיי שרה דקכ"ט ע"ב ע"פ ישכון חצריך אלין אתוין לבר ופי' במק"מ דהיינו עולם היצי' שהוא מט עולם המלאכים) והיינו המשתה ושמחה אשר עשה לכל העם הנמצאים בשושן שהוא בבחי' כשושנה בין החוחים וזהו ענין ואני וע' בס' אשל לאברהם בפי' מאמר הזוהר ר"פ בראשית בענין שושנה דאיהו בין החוחים וזהו ענין ואני אראה בשונאי פי' בחי' ואני בתוך הגולה כנ"ל שהוא בחי' מל' דיצי' ועשי' שושנה בין החוחים אראה שיומשך לשם ההתגלות אור עליון שעיקר ההתגלות הוא בחי' ראי' כמ"ש כל זכורך ושע"י הראי' נולדה מדת האהבה והשמחה שהוא בחי' זכורך זכר חסדו והיינו כי חכ' חסד נצח הוא קו ימין ולכן ע"י הראי' בחי' חכ' נולד האהבה שהוא בחי' חסד הוא ענף החכ' משא"כ בבחי' שמיעה נמשך רק בחי' היראה כמ"ש שמעתי שמעך יראתי וכתיב כי שמע ה' כי שנואה אנכי בעיניו כי בג"ה קו השמאל ושמאל דוחה להיות נבזה בעיניו כו' ועוד כמ"ש ג"כ בזוהר פ' ויצא ד' קנ"ד ב' ע"פ כי שנואה לאה מהכא דסאני ב"נ אריך דאימא לפי שלאה הוא עלמא דאתכסיא שלמעלה מההשגה ע"כ לא נמשך לשם האהבה כמו לבחי' רחל שהוא עלמא דאתגלייא שע"י האור נמשך האהבה כו' ע"ש וזהו משגיח מן החלונות מציץ מן החרכים פי' על הגילוי שביו"ט ראשון שבבחי' גינת ביתן שושנת העמקים דהיינו מל' דאצי' ובריאה נאמר משגיח מן החלונות ועל הגילוי שביו"ט שני של גליות נאמר מציץ מן החרכים והטעם שגילוי שבבחי' מל' דאצי' נק' משגיח מן

החלונות הוא כמ"ש בתקונים דבכתר חלונא דביה שכינתא עומד בכל ג' רגלים ורואה בשמחת כנס"י כו' מ"ס * ובענין הוא בפתיחת הלב בשמחה עיקרו הוא בנשמות הצדיקים דוקא וע"כ אור ה' מאיר בהם בגילוי רב וזהו"ע לכל שריו ועבדיו כו' משא"כ בבינונים שלא נפתח רק כמו חרכים אך מ"מ מציץ גם מהחרכים להגלות נגלות גם לכל העם הנמצאים בשושן כו' והנה באמת השמחה שהיא בחצר גינת ביתן הוא יותר גדולה כמו עד"מ בן מלך כשהי' בשבי' אסור בזיקים אזי אח"כ כשיצא לחירות ובא על פני אביו המלך תגדל השמחה ביותר משמחת הבן שהוא תמיד אצל אביו כי יתרון האור יגדל מן החושך כך עד"מ במל' דיצי' ועשי' שהם בחי' שושנה שבין החוחים אזי בהגלות נגלות שם גילוי אור עליון ושובר החושך והקליפות והוא ביו"ט שני של גליות גדל השמחה יותר מביו"ט הראשון שהגילוי בבחי' שושנה עילאה שלא ירדה מעולם בסתר המדריגה כו' ולמטה הוא בבחי' בע"ת שגדולים מצדיקים ומשה זכה לתשובה קודם מותו וביאת המשיח אי"ה יהי' ג"כ לאתבא צדיקיא וזהו כן בקודש חזיתיך היינו שגם בשושנה עילאה יהי' בחי' זו ולא יצטרכו לירד בשביל זה בין החוחים וע' מזה בזוהר תרומה דק"מ סע"א וע"ב ע"פ מה אדיר שמך דתברת כמה מגיזין כו' ע"ש.

ובכ"ז יובן הפסוק בשה"ש סי' ו' א' אל גנת אגוז ירדתי לראות באיבי הנחל הפרחה הגפן הנצו הרמונים דלכאורה אינו מובן מה ענין גפן ורמונים בגנת אגוז ובמדרש שה"ש ע"פ זה מבואר ישראל נמשלו לאגוז ומשמע דקאי על בע"ת ע"ש גבי האגוז הזה אם אתה מכסה שרשי' בשעת נטיעתו אינו מצליח כך ישראל מכסה פשעיו ולא יצליח כו' ע"ש מה האגוז הזה האבן שוברו כך התו' קרוי' אבן דכתיב ואתנה לך את לוחות אבן כו' ע' זוהר ח"א י"ט סע"א בענין גנת אגוז בפרד"ס שער התו"ת רפ"ו הנ"ל שמל' דיצי' ועשי' נק' גינת אגוז וע' מק"מ שם ובזוהר שם ח"ב דק"מ סע"ב ובסה"מ סי' כ"ד וע' בהשמטות ח"ג סי' י"א וע' עוד בזוהר פ' יתרו דס"ט ע"ב ע"פ מתוך הסנה.

והנה באמת לגני זה יו"ט ראשון וזהו שתו ושכרו כו' והוא גינת ביתן הנ"ל אך ביו"ט ב' ש"ג אל גינת אגוז מל' דבי"ע המלובשים בקליפה והנה ע"י שבירת הקליפה גילוי עיקר הפנימי' כמ"ש במ"א ולכן אז גדלה השמחה כו' ופי' לראות היינו כענין מציץ מן החרכים הפרחה הגפן כי הנה כתיב שמוני נוטרה את הכרמי' וע' בזוהר ח"ג מ"ה ב' בגין כרמי שלי דלהוי נטור ביניהו וה"ס התלבשות מל' דבי"ע בע"ש ע"ד גלו לאדום שכינה עמהם וע' זוהר ח"ג קי"ט ב' וזהו הפרחה הזמן שמחת נש"י ועמ"ש בפ' תרומה סד"ה מי יתנך בענין יין הרקח ועסיס רמוני ובמדרש שה"ש ע"פ שמוני נוטרה כו' דקאי על יו"ט שני של גליות וזהו את הכרמים ב' בחי' כרמים ע"ש בסוד הדבר וב' כרמים י"ל יו"ט ראשון ויו"ט שני כו' וא"כ הם ב' גנות הנ"ל דבאתי לגני וגינת אגוז כו', אך איך ישברו היצה"ר והקליפין זהו ע"י התו' שהוא בחי'

מ"ס: תיבה זו אינה ברורה בהכת"י.

אבן והענין ע"פ מ"ש ברע"מ פ' שופטי' דרע"ז ב' לדון בסקילה לס"מ באבן דאיהו יו"ד שהי' בחי' ביטול ע' ברע"מ פ' תשא קפ"ז ב' גבי אבנא למשקל בה דא יו"ד והפך זה יצה"ר לב האבן לכן ע"י התורה שבירת האבן כי גם התו' שרשה ממו"ס שבה גבו' דע"י שמשם המתקת כל הדינין ושבירת הקליפות כו' גם כנודע ששרשי הדומם גבוה יותר כו'.

אור התורה

פרשת

וזאת הברכה

פ׳ וזאת הברכה

וזאת הברכה אשר ברך משה כו׳. ואיתא ברבות (ס״פ ויחי ובפ׳ וזאת הברכה) ע״פ מזקנים אתבונן אמר משה יצחק כשברך את יעקב ממקום שפסק אביו משם התחיל אברהם הפסיק בויתן כמ״ש ויתן אברהם את כל אשר לו ליצחק מה נתן לו ברכה נתן לו עמד יצחק לברך את יעקב אמר ממקום שפסק אבא משם אני מתחיל אבא הפסיק ביתן אף אני מתחיל ביתן שנאמר ויתן לך האלקים מטל השמים כו׳, ובמה חתם יצחק בקריאה שנאמר ויקרא יצחק אל יעקב ויברך אותו, עמד יעקב לברך את השבטים אמר יעקב ממקום שפסק אבא משם אני מתחיל שנאמר ויקרא יעקב אל בניו ובמה חתם בזאת שנאמר וזאת אשר דיבר להם אביהם, עמד משה לברך את ישראל אמר אינו פותח אלא ממקום שפסק יעקב בזאת שנאמר וזאת הברכה כו׳, ולכן איתא במדרש שם וזאת אשר דיבר להם אביהם יעקב אין כתיב כאן אלא אשר דיבר להם אביהם אמר יעקב עתיד אדם אחר כיוצא בי לברך אתכם וממקום שפסקתי הוא מתחיל כו׳ ובמה חתם משה אשריך ישראל ואף דוד כשבא לומר התחיל ממקום שפסק משה אשרי האיש כו׳ והנה ארז״ל כל פרשה שחביבה על דוד פתח באשרי וסיים באשרי כו׳ ומרומז ג״כ בשל משה כי אמר אשריך ל׳ כפל ב״פ אשרי. ולהבין כ״ז הנה ידוע שאברהם מדתו חסד ויצחק מדתו גבורה וזהו שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני שמאלו הוא בחי׳ יצחק מלמטלמ״ע וימינו תחבקני הוא בחי׳ אברהם מלמעלמ״ט והנה מדת אברהם הוא הכנסת אורחים ויצחק הי׳ חופר בארות כי אברהם הי׳ מדתו הכנסת אורחים ואח״כ אמר להם דעו למי מברכים בכדי להיות גילוי אלקות למטה שכולם יכירו גדולתו כו׳, כ״ז הוא בחי׳ אברהם המשכה מלמעלה למטה ויצחק הי׳ חופר באורות שהוא בחי׳ גילוי מלמטה למעלה מהעלם לגילוי כמשל הבור אשר המים שם בהעלם וע״י החפירה נגלו המים. אך הנה באברהם כתיב קח נא את בנך אשר אהבת את יצחק כי ידוע הטבע לאהוב ההיפוך כדכתיב מים קרים על נפש עייפה וכמו״כ להיפוך מי שקר לו מאד רוצה למים חמים ולכן אברהם שמדתו המשכה מלמעלה למטה מ״מ אוהב ג״כ ההיפוך בחי׳ יצחק מלמטה למעלה היינו שבחי׳ יצחק הוא פחד יצחק שהוא בחי׳ יראה וביטול כו׳. וכמ״כ יצחק הוא בן אברהם כי כדי שיתהווה בחי׳ יצחק מלמטלמ״ע אשר לבחי׳ זו אין קץ ותכלית ולכן לע״ל יאמרו ליצחק דוקא כי אתה אבינו כו׳ ובאמת אין ערוך אליו כלל הוא בא ע״י בן אברהם פי׳ ע״י ההארה הבאה מלמעלה למטה שיתהווה בכ״א בחי׳ יצחק העלאת מ״ן מלמטה למעלה כו׳, ולכן יש עקידת יצחק באברהם רק שלמטה א״א שיומשך אברהם בחי׳ פחד יצחק שבחי׳ וביטול כזה א״א לנבראים לקבל כי גם למעלה אמרו הושיט הקב״ה אצבעו הקטנה ביניהם ושרפן ע״י גילוי רב ומכ״ש למטה בנבראים ולכן כתי׳ ויעקוד אותו ממעל לעצים למעלה

מבחי' עה"ח ועה"ד שם יוכל להתגלות פחד יצחק הנ"ל אמנם ביעקב כתיב אלקי אבי אברהם ופחד יצחק הי' לו שהי' לו שני הבחי' הנ"ל בחי' אברהם כנ"ל וגם פחד יצחק הי' יכול להמשיך למטה, וזהו פי' המדרש אברהם הפסיק ביתן שהוא בחי' המשכה מלמעלמ"ט שהגם שהי' בו ג"כ מדת יצחק אמנם זה הי' המכוון מההעלאה רק בשביל המשכה כי א"א להיות המשכת מ"ד בלא העלאה תחלה כו', וע"כ הפסיק ביתן כי יתן היינו מתנה שהוא בחי' חסד והוא המשכה מלמעלה למטה ועד"ז אמרו במדרש (כי תשא פי"א) ד' דברים מתנה לעולם גשמים דכתיב ונתתי גשמיכם בעיתם ואורות דכתיב ויתן אותם אלקים ברקיע השמים, תורה דכתי' ויתן אל משה ככלותו כו' שלום דכתי' ונתתי שלום בארץ כו'. והנה כמו"כ שבת מתנה טובה יש לי בבית גנזי ושבת שמה אתעדל"ע מבחי' שאין אתעדל"ת מגעת שם אלא שאעפ"כ שאין נותנים מתנה זו אלא למי שטרח בע"ש והנה ויתן את כל אשר לו בחי' כל יסוד המקבל מנש"ב שזהו"ע מה שהטעימן מעין עוה"ב ובבחי' זו הפסיק אברהם היינו המשכתן הי' עד החסד דאצילות ומבחי' זו התחיל יצחק ויתן לך האלקים היינו גם המשכה מבחי' של אתעדל"ע אלא שאמר אלקים שהמשיך בחי' חסד גם בגבו' וחתם בויקרא אל יעקב קריאה היא העלם שקורא אותן שיתעלה אליו והיינו כי יצחק עיקר בחינתו להיות העלאות כענין גבריאל אומר ישפה אלא שהקדים הנתינה והמשכה בשביל שעי"ז יהי' עלי' וזהו אצלו הסוף והחותם ובאברהם הוא להיפך תחלה רצוא ואח"כ שוב ולכן חתם בויתן ואח"כ יעקב התחיל ממקום שפסק יצחק כי יעקב ת"ת כלול מחו"ג ע"כ התחיל בכח ההעלאה ויקרא בניו כו', והיינו להעלות גם י"ב שבטים דבריאה וחתם בזאת הוא הנ"ל כי יעקב אהב את רחל עולם הדבור להמשיך כל האור בעלמא דאתגלייא מקור דבי"ע וזה הי' כל מגמתו להמשיך מעלמא דאתכסייא לעלמא דאתגליי' וכדכתי' כי יעקב בחר לו י"ה ישראל לסגולתו ואיתא בזהר (פ' תרומה קכ"ו) יעקב דהוה שלום אעיל רחימו בתרין עלמין כו' ולכך נשא ב' אחיות לאה ורחל שהם עלמא דאתכסייא ועלמא דאתגלייא אבל שאר בני נשא דעבדין כדין מגלין ערוין כו', וגרום דבבו בתרין עלמין כו', אך הנה עכ"ז עיקר המשכתן הי' תוס' אור באצי' אכן משה התחיל מבחי' וזאת הברכה מה שביעקב הי' זה החותם והסוף שעד שם המשיך ובמשה הי' זה ההתחלה שהמשיך ממל' בבי"ע להיות הגילוי גם ביסוד כי קיים אברהם אע"ה כל התורה מ"מ הי' עיקר המשכתן בעולמות עליונים הגם שהמשיך אוא"ס ב"ה למטה ג"כ להיות גילוי אלקות בעולם וכמ"ש ויקרא שם בשם ה' אל עולם וגם הנפש אשר עשו בחרן ונטע אמונת ה' בלבם מ"מ אין זה ערך לגבי המשכות שהמשיך למעלה בעולמות עליונים להיות תוס' גילוי אוא"ס ב"ה בבחי' חכמה וחסד עליון דאצי' ושם הי' עיקר עבודת אברהם וישמור משמרתי מצותי חוקותי ותורתי כו' מצותי דוקא מצות שהקב"ה עושה בעצמו הקב"ה מבקר חולים שענין החולים בעולמות עליונים הוא כמ"ש סמכוני באשישות כו' כי חולת אהבה אני שבחי' חולת אהבה היא מחמת ההסתר וההעלם שכל בחי' ממכ"ע וסוכ"ע אינן אלא בחי' זיו כו', ורק הודו על ארץ ושמים כו' ולזאת תכסף ותכלה הנפש לדבקה באו"ס ב"ה ממש כו' ועז"נ סמכוני באשישות רפדוני בתפוחים שהם ענין התגלות

אוא״ס ב״ה וההסתר וההעלם כו׳ שגילוי זה רפואה לחולת אהבה זו כו׳, וזהו״ע שהמשיך אברהם למעלה כי רמ״ח מ״ע רמ״ח אברים דמלכא היינו רמ״ח אברים דז״א כי ז״א הוא בעל ט״ס טפ״ט פ״א וכל בחי׳ יש בה ג׳ כלים פנימי׳ תכונים תיצוגים הנק׳ סת״ר סוף תוך ראש כו׳. הנה ג״פ פ״א הוא רמ״ג וה״ח המגדילים הרי רמ״ח אברי ז״א שהן שרש רמ״ח מ״ע ולהמשיך בחי׳ זו שיהי׳ הגדלת רמ״ח אברי ז״א ע״ד הנ״ל להיות טפ״ט הוא עיקר יניקה מוחין כי בבחי׳ עיבור הוא תלת כלולין מתלת ואח״כ בחי׳ יניקה הוא שמתגדל ז״א בבחי׳ ו״ק וכ״א כלול משׁשה מספר ל״ו כו׳ ואח״כ מוחין הוא עד״מ השכל שבפ״ע כמו הלומד חכ׳ ונק׳ חב״ד דאצי׳ וזהו ענין המצות שקיים אברהם היינו שהמשיך אוא״ס בז״א כי אברהם אבר מה ע״ש היותו יסוד אבא שבז״א כו׳ אבל כדי שיומשך בבי״ע הוא ע״י משה שהוא מבחי׳ חכמה שבכתר דא״א כו׳ אלא שנשפל ביסוד אבא והורד שמה ולהיותו גבוה יושפל יותר למטה וכענין ועברתי באמ״צ אני ולא מלאך כו׳, וזהו שהתחיל בזאת והוא ע״ש התורה שנק׳ זאת התורה וכדאיתא ברבות הנ״ל שאמר להם יעקב אימתי יגיע לכם הברכות כשתקבלו את התורה וזהו וזאת אשר דיבר להם אביהם כו׳ אביהם בתורה משה כו׳. והנה חתם באשריך כי הנה תפילין דמארי עלמא כתיב בהו אשריך ישראל והנה על תש״ר נאמר כי שם הוי׳ נקרא עליך וא״כ עד״ז למעלה כי הקב״ה נק׳ קדוש בוי״ו והתפילין הם המשכות מבחי׳ סוכ״ע ממש מבחי׳ שם הוי׳ דלעילא שבא״א כנודע מענין הוי׳ הוי׳ ופס״ט כו׳, ויש בחי׳ המחבר ב׳ שמות וכמ״ש והוי׳ יגיה חשכי כו׳, ועד״ז הו״ע התפילין דמארי עלמא כי מארי עלמא היינו שם הוי׳ המהווה אבל התפילין היינו המשכה מבחי׳ שאינו בגדר עלמין המתנשא מימות עולם ומה כתיב בהו פי׳ מי עושה זה אשריך ישראל לומר שישראל ממשיכים בז״א בחי׳ זו ועז״נ לא זז מחבבה עד שקראה אמי כו׳, וכח זה ע״י ההתחלה וזאת וכמ״ש אל יתהלל החכם בחכמתו שאין הכוונה על חכמה פשוטה כ״א ג״כ על חכמת אלקות רק חכם בחכמתו ה״ע כ״א בזאת דוקא יתהלל כו׳, זאת ת״ת כו׳ כי חכמות בחוץ עי״ז נמשך תרונה רנה כתר כו׳ והנה כל פרשה שחביבה על דוד פתח באשרי וסיים באשרי אשרי הוא כתר והנה יש ב׳ מדריגות בכתר כו׳, וכמו״כ בתורה יש ב׳ בחי׳ פנימיות התורה וחיצוניות התורה סתים וגלי׳ וע״כ ב״פ אשרי ומרומז זה ג״כ בתיבת אשריך כי בתושב״כ הגם שהוא ממש מלובש בזה פנימיות התורה כו׳, וכמ״ש תפוחי זהב במשכיות כסף כו׳.

וזאת הברכה. ברבות ס״פ ויחי, ממקום אשר פסק שם התחיל משה וזאת הברכה כו׳ ובמה חתם משה אשריך ישראל, בתו״א בד״ה משה ידבר שהאבות המשיכו תוס׳ אור באצי׳, אבל משה המשיך גם בבי״ע כמו באצי׳, לכן יעקב סיים בוזאת זו״ב דאצי׳ שעד שם המשיך תוס׳ אור בריח התיכון וכו׳ עד הקצה מל׳ דאצי׳ אבל משה התחיל בוזאת מל׳ דאצי׳ להמשיך בבי״ע וחתם באשריך שהוא מתן שכרן של צדיקי׳ כמ״ש ברבות תצוה פל״ח קנ״ד א׳ שהוא גילוי

כ"ע, רבות ר"פ נצבים וזאת הברכה ברכה לאחריה דתורה היינו ע"ד וחותם בברוך, פ' וזאת הברכה זח"א בהשמטות סי' כ"ה דף י"א א' באריכות מענין וזאת הברכה, שהמל' נק' ארון הברית כלי לבחי' ברית איש האלקים ויחי רל"ע ב' תרומה קל"א ב' איש האלקים דרגא דצדיק קנ"ח ב' מענין וזאת ויקרא דף ד' ב' איש האלקים, ר"ת משה איש האלקים מאה מ"ע אופן פ"א י"ל כי משה צדיק נק' עלה עלי' על ק' ברכות מכ"ע במל', ויובן זה עם מ"ש ע"פ אל יתהלל החכם כו' כ"א בזאת יתהלל כו' זאת מל' ח"ת ירידת החכמה למטה בבי"ע נמשך ממקום עליון יותר כנז' בד"ה משה ידבר, ובביאור ועתה בענין כח אד' המילוי שרשו גבוה מהעצם כו', וזהו וזאת דוקא הברכה כו' איהו ברוך והיינו ע"י איהי ברכה כו' ועמ"ש בד"ה ראה אנכי בענין את הברכה אשר תשמעו כו' וגם היא ברכה ע"י בירור הניצוצים מבי"ע וזרעתיה לי כו' בד"ה בשלח, וזהו כה תברכו כו' זח"ג רנ"ו ב' ענין כ"א בזאת יתהלל וע' סד"ה רני ושמחי בת אברהם הפסיק בויתן את כו', ענין ויתן היינו מתנה שהיא מבחי' חסד והיא המשכה מלמעלמ"ט ועיין במדרש ד' דברים נק' מתנה המאורות ויתן כו' תורה כו' מתנה טובה בבית גנזי ושבת שמה אתעדל"ע מבחי' שאין אתעדל"ת מגעת שם אלא שאעפ"כ אין נותנים מתנה זו אלא למי שטרח בע"ש כו' אם כל אשר לו בחי' כל יסוד המקבל מנש"ב שזהו עין מה שהטעימו מעין עוה"ב ובבחי' זו הפסיק אברהם היינו המשכותיו הי' ע"ד החסד דאצי', ועיין בפרדס שער ומבחי' זו התחיל יצחק ויתן לך האלקים, היינו ג"כ המשכה מבחי' טל אתעדל"ע כו', אלא שאמר האלקים שהמשכה בחי' חסד גם בגבורה, וחתם בויקרא אל יעקב וכו' קריאה היא העלאה שקורא אותו שיתעלה אליו, והיינו כי יצחק עיקר בחינתו להיות העלאות כענין גבריאל אומר ישפה אלא שהקדים הנתינה וההמשכה בשביל שעי"ז יהי' עליה וזהו אצלו הסוף והחותם, ובאברהם הוא להפך תחלה רצוא ואח"כ שוב ולכן חתם בויתן, ועיין מזה בד"ה יונתי דתקס"ט ובד"ה בהעלותך תקס"ו ובענין קרח שם, ואח"כ יעקב התחיל ממקום שפסק יצחק כי יעקב ת"ת כלול מחו"ג ע"כ התחיל בכח ההעלא' ויקרא את בניו כו' והיינו להעלות גם י"ב שבטים דבריאה וחתם בוזאת היא המל' כי יעקב אהב את רחל להמשיך כל האור בעלמא דאתגליא כו' מקור דבי"ע וזה הי' כל מגמתו להמשיך מעלמא דאתכסיא לעלמא דאתגליא ע' זח"ב ר"פ תרומה, ובענין אלה תולדות יוסף בן י"ז שנה כו' וזח"א ויחי רמ"ו ב', אך הנה עכ"ז עיקר המשכתם הי' תוס' אור באצי' אכן משה התחיל מבחי' וזאת הברכה מה שביעקב הי' זה החותם והסוף שעד שם המשיך ובמשה הי' זה ההתחלה שהמשיך ממל' בבי"ע ממש להיות הגילוי גם למטה כמש"ל ממ"ש בד"ה משה ידבר כו' וחתם באשריך הנה תפילין דמארי עלמא כתיב בהו אשריך ישראל וכו', והנה על תש"ר נאמר כי שם הוי' נק' עליך, ואי"כ עד"ז למעלה כי הקב"ה נק' קדוש בווי"ו כמבואר בד"ה צאינה וראינה כו' והתפילין הם המשכות מבחי' סוכ"ע ממש מבחי' שם הוי' דלעילא שבאצי' כנודע מענין הוי' הוי' ופסיק טעמא כו' ויש בחי' המחבר ב' שמות וכמ"ש ע"פ והוי' יגיה חשכי כו' וצ"ע בענין וירא ישראל את היד כו' ויראו כו' ויאמינו ובביאור ועשית ציץ, ועד"ז ה"ע התפילין דמארי עלמא כי מארי עלמא היינו שם הוי' המהווה וכו' אבל

התפילין המשכה מבחי' שאינו בגדר עלמין המתנשא מימות עולם ומה כתיב בהו אשריך ישראל לומר שישראל ממשיכים בז"א בחי' זו ועז"נ לא זז מחבבה עד שקראה אמי וכו' וכח זה ע"י ההתחלה וזאת כו' בזאת יתהלל כו'.

במאמר רזא דתרתין אחתין מה שהעיר מענין ויאמר ה' מסיני בא וזרח משעיר הופיע מהר פארן, עיין זח"ג בלק קצ"ד ע"ב ובמק"מ שם שהתורה הוא מיסוד אבא, וכשהי' צריכה ליתן למטה זהו ע"י התלבשותה בחו"ג כמ"ש בת"א בתחילתו, בד"ה השמים כסאי, והנה מב' מדות אלו הוא יניקת ס"מ ורהב, וצריך תיקון עד"מ הקזת דם להוציא הפסולת, כמו דאל"כ פן ישלח ידו ולקח גם מעץ החיים כו', ותיקון זה ע"י שהחזיר עליהם התורה ולא קבלוה, לא תרצח זהו נגד שופך דם האדם באדם, שזהו כל מגמת דין הנ"ל הקשה הנמשך מסוף קו השמאל ולא תנאף נגד רהב שרוצה להמשיך מהשפעה הפנימית בחיצוני', ואפ"ל כמו"כ עומר שעורים תיקון קו השמאל קודם מ"ת, ותיקון קו הימין על ידי ספירת העומר.

ב) **אבל** ישראל קיבלו התורה, עמ"ש ע"פ מגיד דבריו ליעקב כו' לא עשה כן מפני שהם בקו האמצעי, ומבררים הניצוצים דתהו שמקו השמאל ג"כ שיתעלו בבחי' מ"ן דנוק', עמ"ש ע"פ ה' יחתו מריביו ויתן עוז למלכו, וזהו"ע העומר שעורים, כי עיקר החיות מן הגבורות כמו כי הדם הוא הנפש וזהו וההוא קורבנא איהו מן שעורים למיעל רחימו בין אתתא ובעלה כמו שעשו לא רצה לקבל התורה כך אשת זנונים ערקת כו'.

ג) **אך** ענין הבדיקו דאשת חיל היינו כי לא כל הניצוצות ולא כל אהוי"ר יוכלו להתעלות כגון אם יש בהם פסולת רב, וצ"ל בהם בירור אחר בירור (הג"ה, ואפ"ל ענין בדיקו דאשת חיל מבחי' בא נחש על חוה, עמ"ש בדרוש ואם בשדה מצאה, ובזח"א חיי קכ"ב ע"פ מלך לשדה נעבד, ועיין בה"ז חקת בענין כן דרך אשה מנאפת, עכ"ה) ובדיקה זו הוא בשעת התפלה ולכן אומרים סלח לנו, כמ"ש בד"ה בהעלותך, משא"כ קודם התפלה הטו"ר מעורבים יחד, מצרף לכסף וכור לזהב, ועיין מזה ג"כ בד"ה במדבר סיני, (הג"ה וצ"ל הבדיקה זהו דקות בענין אשר אתם זונים אחריהם שיש בחי' זו בענינים דקים שנק' מ"מ זונים אחריהם.

ד) **רזא** דסתרא דא תרתין אחתין, וכד ארחת כו', ענין ריח ניחוח ריח ורוח הכל א' (עיין מזוזה מימין מענין אויר, ועמ"ש בענין עד לא אשתקע אוירא דכיא) ואח"כ יורדת המל' דאצי' עוד לברר בבי"ע, וכאשר הריח הנוגה הריח הנ"ל, (והוא כמו ריח המים המאררים כו' שבאשת חיל נאמר ונקתה ונזרעה זרע) הוא סמא דמותא לה, וכמשל האוכל לש"ש ובירר הטוב, ונעשה

ריח ניחוח כשאוכל שנית כו', (הג"ה י"ל איך נק' ק"נ עם מל' דאצי' תרתין אחתין, וצ"ל שהוא עד"מ נה"א כיון שמתלבשת בנה"ב הרי היו לאחדים אף שזו ממל' דאצי' וזו מק"נ, לכן נק' תרתין אחתין לשון חיבור והגם כי מבואר במ"א סד"ה ואולם חי אני שלמעלה אין ההתלבשות ע"ד שהוא נה"א בנה"ב כ"א בבחי' צל ומקיף, וזהו סר צילם כו', והוא ענין לבונה זכה כי אין קדש מתערב בחול, מ"מ צד חיבור נק' שהרי ע"י מקיף זה מחי' אותם, לכן נק' תרתין אחתין גם כי הי"א יריעות היו מחוברים חמש ושש, וכמו ביריעות המשכן חמשה וחמשה ונק' חוברות אשה אל אחותה כמו"כ גם באחד עשר יריעות, והנה מים המרים י"ל ב' כחות למי שנטמאה אזי וצבתה בטנה כי מרירו מורה על הדין המחזק, ועיין פרדס ערך מרה ובמ"ש ע"פ ויבואו מרתה ולא יכלו לשתות מים ממרה, אך מרע"ה המתיק המר במר, כמו"כ לאשת חיל שלא נטמאה נעשה מי המרים ע"ד מאן דטעים מרירא למיתקא ע"ד כשם שהפכת את מי המרה למתיקה, ועמ"ש מזה ע"פ ויחל משה, וכן מנחת שעורים דמנחת קנאות לאותה שהיא טמאה נעשה מהשעורים בחי' שער מתחולל על ראש רשעים יחול, ולאותה שהיא טהורה נעשת ע"ז העומר שעורים שהוא עומר התנופה, ועמ"ש ע"פ ואשה אל אחותה לא תקח לצרור כו' שם הערותי מענין תרתין אחתין והוא בבוך ישעי' ע"פ והיתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים בש"א סי' כ"ה כ"ט.

ה) עיין ד"ה תורה צוה לנו משה מורשה לשון ירושה שישראל יורשי' בחי' עשו ז"ל דתוהו כדין ירושה, ולכן נאמר וזרח משעיר שהוא יותר מענין הופיע מהר פארן, עיין סד"ה כי כארץ תוציא צמחה בענין יצמיח צדקה ותהלה נגד כל הגוים שכללותן עשו וישמעאל, עיין פנים יפות פ' הברכה שע"י שהחזיר התורה על כל אומה ולשון אע"פ שלא קבלוה, עי"ז יש כח להניצוצי קדושה שנבלעו בהם לצאת ולהכלל בקדושה, ועיין בד"ה ויברך יעקב את פרעה, ועיין ד"ה ראה ריח בני שכוונת יצחק לברך את עשו בטל שהוא תורה כדי שעי"ז ילוקטו הניצוצות שבו, רק שאי אפשר כ"א ע"י יעקב, דאל"כ לא יהי' מבחי' עשו כלום, וזהו שהשיב כבר ברכו אביו כו', וא"כ האיך החזיר הקב"ה את התורה שיקבלה עשו כו'. ולפ"ד הזח"ג בלק קצב"ב דלא החזיר רק כדי להוציא מהם הניצוצים לק"מ, אכן לפי הגמ' דהחזיר כדי שיקבלו י"ל דהנה מבואר בד"ה ויקח מן הבא בידו מנחה ענין כי אז אהפוך אל עמים שפה ברורה כו' צפניה סי' ב', והיינו שיתברר עולם התוהו ויהי' אגודה א' עם עולם התיקון, וכמ"ש ע"ז במד"ר ס"פ וישב שיהי' כל העולם אגודה א', ועיין מזה בזוהר ס"פ וארא דל"ב ע"א שזהו ע"י הרשיעה ימינך ועניננו ואז שמאלא אתכליל בימינא, לכן גם בני שעיר שהיו שמאלא יהי' אגודה א' ממש עם ימינא, ועמ"ש ע"פ וגר זאב עם כבש ומ"ש ע"פ כי בחפזון לא תצאו כו', ופשוט דישראל יתעלו אז ביותר, וכמו הימין שמ"מ מעולה מן השמאל, ולכן החזיר הקב"ה התורה על כל אומה כדי שיקבלו אותה והי' מתקיים אז מה שיהי' לע"ל כי אז אהפוך אל עמים כו', ואולי ישראל היו אז אצל כל העמים דוגמת הכהנים אצל ישראל כו', וזרח משעיר ע"ד בסש"ב פכ"ז מיני' ובי' לישדי בי' נרגא, וע"ד מאן דבמאדים או מוהלא.

שייך לעיל סעיף א'

הנה בכ"י מו"ח ז"ל פי' ענין לא תרצח כי מקו השמאל משתלשל סיגים דינים קשים שכל עיקר חיותם מפועל הרע, משא"כ העונשי' שבתורה הם בשביל שעי"ז יהי' לו תיקון ונלקה אחיך כשלקה הרי הוא כאחיך, ולכן נשנה משנה כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא כשנתוודה קודם מותו, נמצא הדין שבתורה תכלית חסד, ועיין בזהר החלצו, אבל דיני' קשי' אינן כן כי הם מכוונים רק על פועל הרע כו', וזה היפך מבחי' באור פני מלך חיים, ויניקתם מגבורות דקדושה, זהו ע"ד זיעתן של חיות שהוא סערת ה' חימה מתגולל על ראש רשעים יחול, י"ל שבועות ביום חתונתו זה מ"ת, והחתונה והיחוד ענינו מה שהחסדים מבסמי' את הגבורות, ומזה נמשך העיבור שהוא ע"ב רי"ו חסד גבו', כ"כ הרמ"ז ומפני שהגבורות קשים נאחזים ויונקים מגבורות דקדושה, אז הגבורות דקדושה לא יוכלו להתבסם ונמצא הם מונעים היחוד, כמ"ש הרמ"ז פ' נח דס"א בד"ה אבל בזמנא אחרא, ועיין מק"מ אמור צ"ט ע"ב, ולכן רצה הקב"ה שיקבלו ג"כ בני עשו את התורה שיתבטלו הגבורות הקשות, והנה הם לא קיבלו התורה מפני שהן עצם סיגי הגבורות הקשות, ואינם רצונם בביסום הגבורות, כ"א דוקא הגבורות והצמצומי' וא"כ נתן הקב"ה את התורה לישראל שהם מקו האמצעי, ובהן ועל ידם דוקא יוכל להיות ביסום הגבורות להיות שמאלא אתכליל בימין, אך צ"ל ביטול הגבורות הקשות דוגמת לא תרצח, והו"ע הקרבת עומר שעורים, שעורה שין שמאלית גבורות דקדושה, אך מזה נמשך יניקת גבורות קשות בחי' סער מתחולל סער בסמך, והקרבת עומר שעורים עליי' הגבורות למעלה ששם הם טובים, כמ"ש בזח"ב פ' פקודי דרכ"ד סע"ב, בפי' זהב התנופה שבחי' זהב צ"ל בבחי' תנופה והעלאה דוקא, יעו"ש בפי' הרמ"ז, ועד"ז נק' העומר שעורים עומר התנופה והניף את העומר עליית הגבורות בשרשם ולא יומשכו מהם הדינים קשים סער מתחולל, כמו שהגיהנם ג"כ נח בשבת, מענין ועל חרבך תחי' במד"ר במקומו פ' תולדות פס"ז דע"ה ג' עול חרבך ואתה תי', ופרש"י הכניס לתוך נדנה שלא תרצח ואתה תחי', ובמד"ר ר"פ וישלח ר"פ ע"ה פירשו הפסוק פלטה נפשי מרשע חרבך בתילים סי' י"ז, י' פלטה נפשי מאותו רשע שהוא בא מכח אותו החרב שנאמר ועל חרבך תחי', ד"א פלטה נפשי מאותו רשע שהוא חרבך שבו אתה רודה את עולמך (ופי' במ"כ ע"ד שנאמר הוי אשור שבט אפי) ובפרדס סוף ערך חרב פי' שהחרב רומז בג' מקומות בגבו' ובמל' ובקליפות כו', א"כ מה שאותו רשע נק' חרבך היינו חרב דקליפות, ובמאר"א אות ח' סכ"ב שיש חרב עליון ג"פ ע"ב דאר"א ומזלא גימט' וחרב, וזהו ע"ד במד"ר פ' בראשית ס"פ כ"א וחרב פיפיות הוא התורה כו', או המילה, עו"ש במאר"א ובקליפה נק' הנוק' שלהם חרב רעה, וברקנטי ס"פ תולדות כ' החרב הנתונה לעשו הוא מ"ש בירמי' סי' מ"ז וי"ו הוי חרב לה' עד אנה לא תשקוט האספי אל תערך הרגיעי ודמי ואמר לה הנביא שני דברים הא' הרגיעה מלשון מרגוע ומנוחה (כן כתב המצודות ציון בירמי' שם) והשנית שתשקוט מלקטרג, כמו וידום אהרן, עד כאן לשון הרקנטי, והאספי אל תערך, האספי ענין כניסה, אל תערך התיק והנרתק, עוד שם במדרש רבה ריש פרשת וישלח

ר' יהושע דסכנין בשם ר' לוי אמר פלטה נפשי מאותו רשע שהוא עתיד ליפול בחרבך הה"ד כי רוותה בשמים חרבי בישעי' סי' ל"ד ה', וזהו ע"ד שנתבאר בזה"ב פ' בשלח דנ"ד ע"א ע"פ אז ישיר משה ובנ"י, וכד אתחבר נהירו דאלף דהיינו נהירו דע"ק, ומטי לזיין, מאן זיין דא חרב לה' מלאה דם בישעי' סי' ל"ד וי"ו, כדין עביד ניסין וגבורין בגין דאתחבר אלף עם זיין, וזהו אז ישיר כו', ופי' הרמ"ז דהזיין והחרב זהו ש' ב"ן מל', וכשמאיר בו הארת ע"ק נק' אז, ועי"ז נמשך ניסים מופלאים ע"ד נגוף ורפוא נגוף למצרים ורפוא לישראל, הרי חרב זה הוא תכלית העילוי וגם צורת אלף יש בו רי"ו הקו האמצעי וי"ו והעליון יו"ד והתחתון רי"ש והיינו וחרב פיפיות כו', ועז"נ כי רוותה בשמים חרבי הנה על עמלק תרד כו'. ואפ"ל ספה"ע בחי' שבעה שמועות זהו זיין וממשיכים בה האלף כו', מד"ר פ' ויחי פצ"ט דקי"ג א' ע"פ כלי חמס מכורותיהם מהו כלי חמס אמר להם גזולים הם בידכם אינן שלכם של עשו הם ועל חרבך תחי', עוד במד"ר פ' בלק ע"פ וחרבו שלופה בידו, דרע"ח א' ושם נתן את הקול ליעקב והיינו רוממות אל בגרונם וחרב פיפיות, מד"ר ס"פ דברים דרפ"ז ג' ע"פ פנו לכם צפונה, אביו מברכו ועל חרבך תחי' ואתה משביר עמו ואומר הצפינו עצמיכם מפניו ולהיכן נברח כו', ברחו לתורה ואין צפונה אלא תורה שנאמר יצפון לישרים תושי' כו', י"ל כי בתורה כתיב לא תרצח, א"כ זה גורם לבטל חרב דבחי' ועל חרבך תחי', ועוד שהתורה נק' וחרב פיפיות, ועוד כי יניקתו מקו השמאל שהוא צפן כמ"ש מצפון תפתח הרעה, וע"י התורה שהיא בחי' צפון דקדושה מה רב טובך אשר צפנת גימט' כתר משם נמשך להמתיק בחי' צפון כו', וגם כתר אותיות כרת, כמ"ש תרום ידך על צריך וכל אויביך יכרתו כו', ועיין עוד מענין ועל חרבך תחי' בת"ז סוף תיקון י"ח דל"ו א', ובתיקון עשר דמ"ד מרה חרבא דילי' עלי' אתמר ועל חרבך תחי', ומנ"ל דמרה איהו חרבא כו' דכתיב משלי סי' ה' ד' ואחריתה מרה כלענה חדה כחרב פיות כו' ע"ש, והיינו כמש"ל בשם המא"א, בשל"ה דפ"ב סע"א כ' הברזל כחו של עשו כו', ועיין מד"ר פ' תרומה ס"פ ל"ה אבל ברזל אין כתיב כאן כו'.

ויאמר ה' מסיני בא וזרח משעיר למו. פרק לפני אידיהן ד"ב ע"ב. פ"ה דברכות דל"ג ע"א. פ"ד דב"ק לח"א. פ"ב דחגיגה יו"א. פ"ק דברכות י"א. ספב"ת דברכות סב"א. פ"ה דיומא נג"א. פ"ג דביצה כה"ב. פ"ק דסוטה ד', ירושלמי שקלים פ"ו. סוטה פ"ו. מד"ר קנג"ב, קנה"ד, קסט"א, רמג"א, רמו"ד, רס"ד, רצה"ג, רפו"ג, בשה"ש רבה י"ג יו"ג כא"ד כט"ג ל"ת באיכה עד"ד, בקהלת צ"ג ג'.

זח"א עמוד ק"ס, תל"ח, תקר"ד, (ח"ב) עמוד ג' ל"ה קמ"ג קמ"ו קמ"ט ק"ב קס"א רל"א רל"ט רצ"ד ש"ע (ח"ג) ק"ן רכ"ז, של"ה שמ"ו שנ"ד תכ"א תנ"ד.

וזרח משעיר ת"ז קיז"ב, מימינו אש דת, ת"ז יא"א, לא"ב מט"ג סה"ג פז"ג קכ"ו א'.

א) **ר"פ** לפני אידיהן, ה' מסיני בא וזרח משעיר למו, וכתי' אלק' מתימן יבא בחבקוק סי' ג', מאי בעי בשעיר ומאי בעי בפארן, א"ר יוחנן מלמד שהחזירה הקב"ה על כל אומה ולשון ולא קבלוה עד שבא אצל ישראל וקבלוה, וכ"ה במד"ר בפתיחתא דאיכא בד"ה ר' יוחנן פתח משא גיא חזיון דב"ה ג' בענין שאמר אברהם אבינו לאות אלף שבך פתח הקב"ה אנכי הוי' אלקיך ולא קבלוך אומה ולשון אלא בניי ואתה באת להעיד בבניי, מיד עמדה א' לצד א' ולא העידה בהן כו', ועוד מזה במד"ר באיכה עד"ז בפסוק אני הגבר יעו"ש באריכות, והענין דידוע ענין שעשו הי' הבכור מפני ששרשו מזמ"ל קדמאין דתהו שקדמה לעולם התיקן ע"ד קליפה קדמה לפרי, וכמ"ש מזה בת"א בד"ה ויהי בשלח פרעה, שמקבלים החיות ממקום עליון כו', ולכן יצחק רצה לברך את עשו בטל השמים שהוא מקרא ומשמני הארץ שהוא משנה, בכדי שעי"ז יתברר בעצמו שלא ע"י יעקב אלא שטעה בזה, וע"כ החזיר הקב"ה את התורה דבחכמה אתברירו, על הר שעיר, שאם יקבלו אותה ויכנעו אל הקדושה עי"ז יוכלו להתברר ע"י התורה כמו שהי' כוונת יצחק, וע"י בירור זה יתעלו בשרשן בעולם התוהו כו', והם לא רצו לקבל עליהם עול התורה תרי"ג מצות כו', שיש בהן כמה אזהרות לפרוש ממאכלות אסורות, משא"כ לבני נח הם מותרים. ועיין במד"ר פ' שמיני פי"ג ע"פ זאת הבהמה אשר תאכלו משל לרופא כו', ועמ"ש ע"פ וקבל היהודים משם יובן לשון קבלת התורה, וכענין מא' רז"ל כדי שיקבל עליו עול מ"ש ואח"כ יקבל עליו עול מצות כו', הרי שצ"ל בחי' קבלת עול והם לא רצו המצות ולפרוש מן האיסורים, וכ"ש שלא רצו העול וכמארז"ל במד"ר פ' חוקת ע"פ אשר לא עלה עליה עול שלא קיבלו עומ"ש ואמרה מי לי בשמים כו'.

ב) **הופיע** מהר פארן. ע' ברכות לג"א שהעידו מפסוק אל נקמות ה' אל נקמות הופיע נקמה נתנה בין שתי אותיות ונז' בה הופיע, וענין בין שתי אותיות כמו דיעה נתנה בין שתי אותיות דר"ל יחוד וחיבור אור הסוכ"ע בממכ"ע, ושייכות בחי' זו בנקמה י"ל כי הנה מה שביום ד' אומרים אל נקמות ה' אל נקמות הופיע כו', עיין במסכת תמיד בסופו שמפני שברביעי ברא חמה ולבנה וכוכבים ומזלות זהו ענין הופיע ר"ל שהאיר האורות דהיינו ענין יוצר המאורות, בן פי' באדר"נ פ"א, והנקמות הוא שנפרע מעובדיהן, ובסנהדרין פרק חלק דצ"ב ע"א שתי הופיעיות אלו ר"ל ב' הנקמות הם ב' הופיעיות הא' לטובה מה שהשרה שכינתו בישראל ע"ד הופיע מהר פארן שזהו היחוד דאור הסוכ"ע בממכ"ע מאיר בישראל, ונק' בחי' זו ג"כ נקמה, כי זהו ע"ד ונפליתו אני ועמך, ועיין בענין והנצח זו ירושלים, ועמ"ש ע"פ יהודה אתה, בענין בתולה נישאת ליום הרביעי שהוא לפי שבו נתלו המאורות ויחוד שמשא וסיהרא

זהו שייך לנישואי בתולה יחוד משפיע ומקבל, וזהו"ע יהודה שהוא ג"כ רביעי לשבטים שממנו יצא דוד שנמשל לסיהרא בשלימותא כו', וזהו"ע מהר פארן כי נק' הר פארן ע"ש שפרו ורבו עליהם ישראל. במסכת שבת פ' אר"ע דפ"ט סע"א ופרש"י שזה הי' במצות שובו לכם לאהליכם, והיינו לפי שהי' בחי' הופיע מהר פארן שהוא יחוד והמשכות אור הסוכ"ע בממכ"ע, לכן מזה נמשך ג"כ שפרו ורבו עליה ישראל כי מיחוד דאור הסוכ"ע בממכ"ע נמשכים נשמות עליונות כו', ובזה יש לפרש מה שאנו אומרים במוסף דיו"ט והופע והנשא עלינו לעיני כל חי, וכן אומרים ג"כ במוסף יו"ט של ר"ה ויהכ"פ אך עוד אומרים בתפילת ר"ה מלוך על העולם כולו בכבודיך כו' והופע בהדר גאון עזיך על כל יושבי תבל ארצך, הרי בהופעה ראשונה נזכר והופע והנשא עלינו, ובהופעה שני' נזכר על כל יושבי תבל ארצך, וראיתי בהרד"א גבי והופע והנשא עלינו פי' ע"ד הופיע מהר פארן, וגבי והופע בהדר גאון כו', פי' שיבא בדין על הארץ ועל יושביה, כענין שנאמר אל נקמות ה' אל נקמות הופיע, וא"כ לדבריו הופעה זו והופע בהדר גאון עוזיך על כל יושבי תבל שהוא מפסוק אל נקמות ה' אל נקמות הופיע היא כוללת ב' הופיעות אחת למדה טובה ואחת למדת פורעניות, שכן פי' רז"ל פרק חלק צב"א פסוק אל נקמות כו', הופיע דהיינו ב' הופיעות כנ"ל, וכדפרש"י נקמה היינו תשלום גמול, ויש גמול לטוב כו', אך עוד אפ"ל כי גם והופע בהדר גאון עזיך הוא כולו לטוב דהיינו כי תחילה אנו אומרים ובכן תן פחדך כו', ויעשו כולם אגודה אחת, שזהו"ע מ"ש כי אז אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרוא כולם בשם ה' ולעבדו שכם אחד, שאז דוקא יקויים שיהי' אגודה אחת כמ"ש במד"ר ס"פ וישב וכמ"ש מזה במ"א, וכיון שכן מה שאומרים אח"כ והפע בהדר גאון עזיך על כל יושבי תבל היינו ג"כ הופעה כולו לטוב שמהארה זו יומשך וידע כל פעול כי אתה פעלתו כו', עד ויאמר כל אשר נשמה באפו ה' אלקי ישראל מלך, והיינו כי עכ"ז עיקר ההופעה והגילוי יהי' בישראל, כי ישראל לי ראש, וכמו שעיקר משכן אור הנשמה הוא בהראש וממנו מאיר לכל האברים, ועיין בלקו"ת בדרוש עשי"ת ד"ה להבין פי' הפסוק מי כמוך, ושם פ"ב מענין והופע בהדר גאון עוזיך פי' שיאירו היודי"ן והווי"ן כו', יאירו גם למטה מטה אפי' בעוה"ז עד וידע כל פעול כו'.

אף חובב. פ"ק דב"ב ח' א' אפילו בשעה שאתה מחבב עמים כל קדושיו (של ישראל בידך הם לשומרם) בידיך, והם תוכו לרגליך, רבות בשלח פכ"ה קמ"ב ב'.

ביאור ע"פ תורה צוה הנדפס בלק"ת ובאופן אחר מהביאור הנדפס שם.

להבין עוד במ"ש ע"פ תורה צוה כו' מאורשה דיש בחי' אירוסין ונישואין בתורה והאירוסין הוא המשכה מבחי' תושב"כ שהיא בחי' ח"ע לתושבע"פ שהיא בחי' מל', אבל אח"כ החופה היא בחי' המקיף לשניהם כא' והוא בחי' כ"ע כו' דלכאורה אינו מובן דלפי מ"ש בכמה מקומות וכתבים בענין טבעת קדושין שהוא דבר עגול שזה מורה על היות ההמשכה מבחי' סוכ"ע שהוא בחי' מקיף חהו לשון קדושין שהוא בחי' קדוש ומובדל, וא"כ מה בין בחי' זו לבחי' חופה שהוא ג"כ בחי' מקיף (והגם דמדינא א"צ לקדושין טבעת שהרי מתקדשת בפרוטה או שוה פרוטה מ"מ מנהג ישראל תורה שמקדשין בטבעת ופי' הטעם כנ"ל וכמ"ש במ"א ע"פ טוב לחסות כו', ועיין בפרד"ס ב' הת"ז בענין טבעת הקדושין).

ויובן בהקדים מ"ש בזוהר בראשית (ד"ה ע"ב) בענין שבתותי תשמורו דא עיגולא וריבועא דלגיו ויש ע"ז כמה פירושים במק"מ שם, ואחד מן הפירושים הוא מה שנודע בע"ח שיש בחי' עיגולים ובחי' היושר והעיגולים נק' עיגולא והיושר נק' ריבועא ולפי שהיושר מתפשט בתוך העיגולים לכך נק' ריבועא דלגיו ונק' היושר ריבועא להיותו כולל לד' רוחות מזרח ומערב צר"ד כו' ע"ש, והנה ביאור ענין עיגולים ויושר כבר נתבאר במ"א בדוכתי טובא, אך בדרך כלל הנה בחי' סוכ"ע זהו בחי' מקיף ונק' עיגולא וכמ"ש בע"ח שכשעלה ברצה"פ לברוא העולם צמצם אורו הגדול ונעשה חלל ומק"פ ואח"כ נמשך קו"ח כו' ומהקו נמשכו עגולים ויושר ושרש כל בחי' המקיפים והעיגולים הוא בחי' העיגול הגדול שלפני הקו, וביאור הענין הנה ידוע דפי' אא"ס היינו אור וגילוי משא"כ מהותו ועצמותו ית' אין שייך לקרותו אור כי הוא מקור האור וכמו עד"מ האור היוצא מן השמש נק' אור כמ"ש ויקרא אלקים לאור יום שהיום נק' אור ע"ש התפשטות האור והזיו מה שמאיר ביום משא"כ עצמיות השמש נק' מאור וכמ"ש את שני המאורות הגדולים כו' וכך הוא באא"ס שהאור נק' הגילוי שמתפשט ממנו התהוות מקור וחיות כו' ומהו"ע ית' הוא בחי' המאור שהוא מקור האור וממנו נמשך האור, והנה הצמצומי' היו באא"ס דהיינו שהאור נכלל במאור כי לפי שאין בעולמות יכולת לקבל גילוי אא"ס כמו שהוא בעצמותו והיו בטילי' במציאות ממש כו' לכך צמצם האור שיוכלל במאור שלא יהי' גילוי האור ולכן נק' צמצום זה מק"פ וחלל כו' פי' שהוא חלל וריק מן האור שאין בו גילוי האור כלל אמנם באמת אין זו הסתלקות ממש דהא כתיב את השמים ואת הארץ אני מלא והיינו אני ממש אפי' מהו"ע ממש ית' שלמעלה מן האור אלא דר"ל אני מלא בבחי' העלם כי אינו מושג האור והגילוי שבבחי' א"ס אפילו בעולמות עליונים רק הארה בעלמא נמשך בהם בבחי' גילוי מהקו כו' ולפי שעיקר האור הוא בבחי' העלם ואינו מושג ע"כ נק' לגבי המקבלי' חלל ומק"פ כו' והאור נק' מקיף עד"מ והוא בחי' העיגול הגדול שלפני הקו שהוא בחי' עיגול דוקא כמ"ש בע"ח ש"א ענף ג' ונק' עיגול לפי שהוא בחי' מקיף כל העולמות בהשוואה א' ממש דח"ע ראשית הגילוי הוא כמו בחי' עשי'

ממש לגבי בחי' זו וא"א למצוא משל לבחי' מקיף אשר הוא בהשוואה א' אלא א"כ בחי' עיגול דוקא לכן נק' עיגול אף שאינו בגדר מקום ח"ו וזהו בחי' סוכ"ע ועז"נ השוה ומשוה קטן וגדול כו'.

והנה אח"כ נמשך ההארה להיות בבחי' גילוי בהעולמות וזהו ענין ריבועא דנמשך ומתפשט בגו עיגולא והוא הנק' יושר נק' ריבועא מכמה טעמים הא' כי דרך כלל נחלקו בחי' הי"ס דיושר לד' בחי' כנגד ד' אותיות דשם הוי' יו"ד בחי' חכמה ה' בינה ו' הוא בחי' ששה מדות כו' ה"א אחרונה בחי' מל' בחי' דבר ה' ועוד טעם אחר נת"ל, וכן דרך כלל נחלקים לד' עולמות אבי"ע כנודע, אך יש עוד ג"כ בחי' עיגולים הנמשכים ומתפשטים מן היושר כמ"ש בע"ח שם, ונמצא יש בחי' עיגולים שלמעלה מן היושר ושרשן הוא העיגול הגדול הנ"ל ובחי' היושר הנמשך ממנו נק' ריבועא דנפיק בגו עיגולא ויש בחי' עיגולים שלמטה מן היושר והיינו ע"ד מה שמפנימיות שבעליון נעשה מקיף לתחתון וכמבואר ג"כ הענין בסידור ע"פ צו את בני ישראל את קרבני כו' והוא כמו עד"מ בהשפעה מרב לתלמיד שמה שאצל הרב הוא מושג בהשגה הנה לגבי התלמיד יהי' זה מקיף וסובב כו' וכן כמו עד"מ מדבר וחי הנה נפש השכלית הוא במדבר בבחי' גילוי ולגבי בחי' חי הוא בחי' מקיף וכמ"ש במ"א וכך עד"ז יובן ענין בחי' המקיפים ועיגולים הנמשכים ומתפשטים מן היושר כו' (ועפי"ז אפשר לומר שלזה רמזו חז"ל בפ"ק דסוכה ענין ריבועא דנפיק מגו עיגולא ועיגולא דנפיק מגו ריבועא כו', אך לא שייך כאן ענין המדות שאמרו שם כמה מרובע יותר על העיגול כו' רק דרך כלל ענין עיגולא וריבועא שרמזו לענין עיגולים ויושר וכדפי' המק"מ הנ"ל).

והנה כמו שיש ב' בחי' אלו בכללות השתלשלות העולמות כמ"כ יש בכל בחי' בפרט וכמ"ש בסה"ק בענין סמ"ך ומ"ם דהסמך בחי' עיגולים והמ"ם הוא בחי' ריבועא ושניהם בבינה והיינו כד רביעא על בנין נק' מ"ם פי' עד"מ התגלות והתפשטות השכל במדות הוא ע"י בחי' אחרונה שבשכל שהם ד' בחי' נהי"מ שהן כלי ההשפעה ולפי שכל בחי' כלולה מיו"ד נק' מ"ם אבל בחי' פנימיות השכל שאינו מתגלה נק' סמ"ך שהוא בחי' עיגול ומקיף וא"כ בחי' המ"ם הוא ריבוע שלמטה מבחי' עיגולא, והנה מבואר במ"א בזוהר פ' תצא ד"ה ואע"ג דאית סמ"ך איהו בעיגולא כו' איך כי בחכמה יש ג"כ מ"ם וסמ"ך והמ"ם גבוה מן הסמ"ך והוא בחי' עיגולא שלמטה מהריבועא שבחי' הסמ"ך הוא ו"ק דחכמה הנמשך ומתפשט מבחי' ד' ראשונות יעויין שם באריכות.

ומכל הנ"ל יובן ההפרש בין בחי' טבעת קדושין לבחי' החופה, כי הנה מבואר למעלה דהקדושין היינו מה שנמשך מבחי' תושב"כ שנק' חתן לתושבע"פ שהוא בחי' מל' ועי"ז נאמר ואתא מרבבות קודש כו' לפנימיות תורה שבכתב היינו בחי' טנת"א לא נתגלה עדיין בתושבע"פ רק בחי' פי' המצות נמשך ונתגלה בתורה שבע"פ וזהו ענין הקדושין וא"כ מבואר דהוא המשכה מבחי' החכמה ומבחי' חיצוניות החכמה, והיינו כנ"ל בענין בחי'

הסמ"ך שבחכמה שהוא רק בחי' ו"ק דחכמה שהוא בחי' המדות דחכמה שזהו בחי' הגילוי להיות כשר או פסול כו', משא"כ פנימיות ח"ע לא נתגלה ומ"מ בחי' סמ"ך הוא עיגולא, כי הגם שאין זה גילוי דפנימיות ח"ע מ"מ הוא בחי' מקיף וסובב לגבי כל הבחי' שלמטה מהחכמה כי חכמה הוא ראשית האצי' שבה גילוי אור א"ס ב"ה כמ"ש ה' בחכמה משא"כ בכל הבחי' שלמטה מהן אין אור א"ס מתגלה בהן ממש רק ע"י אמצעות החכמה דוקא (לכן נק' החכמה ג"כ מקיף לבחי' העולמות שלמטה ממנה כמ"ש עוטה אור כשלמה והוא בחי' התורה (דמחכ' נפקת) שנק' אור שהוא בחי' שלמה ולבוש שבה מתלבש אור א"ס ב"ה וע"י זה נמשך אח"כ בכל העולמות, וכמ"ש בסידור בשער הציצית ע"פ וראיתם אותו חכרתם בענין הטלית ע"ש) לכן אתי שפיר דטבעת קדושין הוא עיגול והוא מורה ג"כ על הארה המשכה מבחי' הסובב ומקיף כי כן הוא בחי' ח"ע נק' קדש והוא בחי' מקיף לגבי שלמטה ממנו וכנ"ל במשל דמפנימיות שבעליון נעשה מקיף לתחתון, אבל מ"מ הוא רק בחי' אחרונה שבחכ' וכמשל הטבעת שנושאו בידו לבד (ונ"ב הרמ"ק בפרד"ס דטבעת קדושין הוא המשכה שמבחי' חכ' כו') אבל בחי' החופה הוא בחי' מקיף לחו"כ והוא בחי' סוכ"ע ממש, אשר אפי' ח"ע ממש נחשבת כעשי' גופניות לגבי בחי' זו וכנ"ל לכן הוא מקיף על שניהם יחד וגילוי בחי' זו נמשך ע"י בחי' אהבת בכל מאדך שהוא ג"כ בחי' מקיף שאינה יכול להיות נגבל בלב ומוח רק בבחי' מקיף, וע"י זה נמשך גילוי מקיף עליון בחי' סוכ"ע וזהו ענין והשיאנו כו' כאשר רצית כו' בחי' רצון העליון שהוא בחי' מקיף, וכמ"ש כצינה רצון תעטרינו כו' וד"ל.

בלקו"ת פ' וזאת הברכה בביאור ע"פ תורה צוה ע"א * פ"ד (כמ"ש במ"א ע"פ והנצח כו').

(עיין באדרא דנשא קל"ד א' בענין הכל תלוי במזל כו', דכל קדש קדשי דקודשיא בהאי מזלא תליק, ואיתא שם דהיינו לפי שהחסד העליון דעתיק המאיר בו עכ"ל ספר רוח דוד זה ומשפיע בו. ולזה נק' המזל נוצר חסד ע"ש חסד העליון ובזהר הרקיע בפי' הספרא דצניעותא לתלמיד האריז"ל פ"ב גבי מ"ש מזלא דכולא תליא עד ליבא כו' ודרך המזל הזה נמשך הטלא דבדולחא בסוד בקע לגלגולת עכ"ל, וטלא דבדולחא היינו ממו"ס, ובביאור האדר"ז מהאריז"ל דקי"ב ע"א כו', וכבר ביארנו כי כמו שז"ת דעתיק מתגלים ברישא דא"א כך הם מתגלים בדיקנא דעתיק עכ"ל, ובפע"ח שער הלולב פ"ג בד"ה להר"ר יוסף מערבי ח"ל, והענין הוא כי הדעת הוא כו' ויוצא ממנו הזקן כו' ע"ש משם מובן ומבואר שבדיקנא מאיר ונמשך מבחי' דעת דא"א,

ע"א: בלקו"ת דפוס ווילנא תרס"ד ואילך: דף צו, א, שורה המתחלת: ששרשה למעלה. — ואולי חסר תיבת צ"ו, כיון שגם בדפוס הראשון של הלקו"ת הוא בדף צו ע"א, בשורה המתחלת: כמ"ש במ"א ע"פ והנצח.

והיינו ג"כ מדעת דעתיק הגנוז בא"א, ע' בהרמ"ז ר"פ ויקרא וע' במבוא שערים ש"ג ח"ב פ"ה רישא תנינא דאריך שמתלבשים בי"ג ת"ד ולא באברים לרוב העלמו עכ"ל, ובפ"ד שם מבואר כו' ונק' מהימנותא שברישא תנינא מלובש דעת דעתיק ע"ש, ובזהר הרקיע בפי' הספ"ד רפ"ב עמ"ש שם מבואר כ' ונק' מהימנותא לפי שהוא נולד מתפארת שבדעת דדדל"א והתפארת נק' בכל מקום אמת דכתי' תתן אמת ליעקב עכ"ל, והוא לשון ספר עמה"מ שער י"א פ"ד, נמצא שעיקר ההמשכה מלמעלה מהשתלשלות הנ"ל נמשך ע"י הדיקנא ונוצר חסד כו' כנ"ל, והיינו מ"ש רפ"ב בגין דהיא יקירותא מכולא כו' ע"ש, ומזה מובן ומבואר מש"כ בענין תושב"כ ותושבע"פ דגם ההמשכה דעצמיות חכמה שלמעלה נמשך ג"כ ע"י מזל ונוצר חסד, והיינו מ"ש באדרא קל"ד א' בענין הכל תלוי במזל אפי' ס"ת בהיכל כו' והבן. אך לפי"ז צ"ל מ"ש לעיל בפי' נובלות חכמה שלמעלה תורה שנק' נובלות לפי שנמשך רק מבחי' שערות שהוא רק בחי' צומח שבמדבר כו', והרי מהמבואר כאן נת' שדיקנא הוא יקירותא מכולא כו', אך הענין דבחי' דיקנא יש בה חיצוניות ופנימיות, וכמ"ש באדרא דנשא דקל"א א' דיקנא מהימנא שלימא דנגדין בי' י"ג נביעין מבועין דמשח כו', ופי' בביאור האדרא מהאריז"ל הנה צנורות השערות הן נעשי' ממותרי מוחא כנודע, ובתוכם נגדין מבועין דשפע משח רבבות דמוחא סתימאה עצמה ולא ממותרי מוחא עכ"ל, וא"כ מ"ש לעיל דנק' נובלות חכמה שלמעלה זהו מצד בחי' השערות עצמן שנק' מותרי מוחא, וע' בפי' הרמ"ז בזהר אמור דצ"ד הנז"ל שמציאת אימא הוא מהשערות עצמן כו', נמצא יש שפע המתיחס להשערות עצמן כו' משא"כ בשנמשך מפנימיות הי"ג ת"ד שזהו השפע דמו"ס עצמה ולא נובלות ומותרי מוחא כנ"ל, וע' עוד בפי' הרמ"ז ר"פ אמור בדף פ"ח ע"ב בפי' כשמן הטוב כו' יורד על הזקן זקן כו', ואמנם השמן הוא סוד הפנימיות כו' ע"ש הרי יש כמה בחי' זה למעלה מזה בענין שפע הי"ג ת"ד, ועמ"ש בענין זה בביאור השייך ע"פ שוש אשיש כו', וז"ל הרמ"ז עוד בפי' הזהר פ' בא ד"מ סע"ב דמזל ונוצר חסד שהוא דעת של הדיקנא שבו פנימיות וחיצוניות ובתוך פנימיות הוא פנימיות דעתיק עכ"ל, רק שביאר שם דגילוי פנימיות עתיק א"א להיות עד ביאת המשיח כ"א ההמשכה עכשיו מפנימיות אריך שהוא חיצוניות עתיק כו', וע' בע"ח שער הק"ש פט"ו וע' בזהר ויחי דרמ"ה ובזהר הרקיע שם) עכ"ה.

א) מ"פ

ד"ה תורה צוה לנו משה

*מורשה והלא כתיב את אשר איננו פה. המצות מעשיות נתלבשו בענינים גשמיים מדצ"ח דנוגה דעשי' (עיין בד"ה מי מנה גבי אף עשיתיו ובד"ה ראשי המטות, ושם נפלו זמ"ל דתהו שנאמר בהם וימלוך וימת, וכדי

*) נחתך כאן בכת"י מקום ב' תיבות. [א) מ"פ]

לברר הניצוצות ניתן ארץ הכנעני כו', ז' עממין בבחי' ירושה כמ"ש בפ' לך ט"ו ז', לתת לך את הארץ הזאת לרשתה, וס"פ תולדות לרישתך את ארץ מגוריך אשר נתן אלקים לאברהם וירישתם גוים גדולים, לפי שישראל עלו במחשבה ויש ביכולתם לברר ולתקן, וזהו"ע מלך השמיני הדר שיורש זמ"ל הנ"ל, הדר הוא לכל חסידיו, ועיין מד"ר פ' אמור פ"ל ע"פ ולקחתם לכם פרי עץ הדר, והיינו כמו ירושת האח, כי הלא את עשו ליעקב (וז"ל המא"א אות יו"ד סעי' כ"ט, גם אורות דב"ן שהיו בכלים המלכים שמתו וירשו אותם אחיהם פרצופי האצילות זה נק' ירושה, ולכן אין לה הפסק, כי בחי' דב"ן תמיד קבוע בהם, והי"נ כ' שהוא מהלק"ת מהאריז"ל פ' פנחס, ויש לעיין בפי' מה יפה ירושתינו, ועיין בד"ה תורה צוה שבלק"ת פ' הברכה, פי' ירושה באופן אחר) והיינו ע"י הדברים שנעשים בהם המצות, (עיין בת"א בד"ה בשלח פרעה בענין ותקח רבקה את בגדי עשו כו' ותלבש את יעקב, שמהמצות נעשו לבושים להנשמה, ונק' בגדי עשו בנה הגדול ששרשם מעולם התוהו כו', כי אין לך עשב מלמטה שאין לו מזל כו', וכתיב גבוה מעל גבוה שומר שר של מים כו' (עיין בלק"ת בשה"ש בד"ה באתי לגני גבי אכלתי יערי) ומקבלים משמרי האופנים ומקור הראשון לע' שרים הם זמ"ל הנ"ל (ועמ"ש בד"ה לבבתיני אחותי, בענין ההעלאה שע"י הקרבנות ששרשן מפני ארי' פני שור כו'.

ב) **בהדרוש** מתחיל והנה שורש המרכבה וכאן יש להתחיל בענין אחר תהו להודיע לבני האדם גבורותיו וכבוד הדר מלכותו, כי והארץ נתן לבני אדם אתם קרוים אדם, עיין בד"ה ושבתה הארץ דתקס"ב היינו כי עם היות והחיות נושאות את הכסא ושרשם ג"כ מזמ"ל הנ"ל, וזעות מחיל כסא מזיעתן של חיות, והיינו מגודל הפחד, ומוראך עליהם עיקר הדר מלכותו הוא על בני אדם, הדר דוקא שע"י המצות ממשיכים למעלה לבושי מל' ע"ד הוד והדר לבשת, כמ"ש בלק"ת בשה"ש בד"ה יונתי בחגוי בפי' יפתי, עד"מ הלבושי מלכות שמיפים, והיינו ע"ד מהמצות נעשי' לבושים לנפש בג"ע שבהם וע"י משיג זיו השכינה, והלבוש עצמו למעלה מהזיו (ועיין מזה באג"ה סי' כ"ט בד"ה אשת חיל עטרת בעלה, ובת"א פ' חיי ובפ' מקץ בד"ה ת"ר נר חנוכה פי' שזהו ע"ד אספקלריא המאירה) ולכן יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעוה"ז מכל חיי העוה"ב (כן עד"ז יובן ענין שממשיכים ע"י המצות לבושים לזו"נ, וע"י התורה ממשיכים א"פ היינו נר"נ מלובשים בפנימיות, וחי' יחידה הם מקיפים ושורים על הלבושים כמ"ש מזה בד"ה כתפוח בעצי היער, ועיין בפע"ח בברכת מלביש ערומים, לבוש החשמ"ל מאימא מלביש לזו"נ, גם מצינו ז"א נק' כה"ג שלובש שמונה בגדי כה"ג וע"י לבושים אלו נכנס כה"ג לקדה"ק, וכמו"כ למעלה קדה"ק זהו ע"ק שמאיר בז"א ע"י לבושים אלו שלובש ז"א. ועיין במד"ר פ' וארא פ"ח לבושו של הקב"ה שנאמר לבש ה' עוז כו', ובמד"ר ס"פ ואתחנן שישראל מלבישים להקב"ה עשרה לבושים כו' ועמ"ש מענין בגדי כה"ג בהגהות לד"ה ועשית בגדי קודש לאהרן, ומ"ש ע"פ כי הלבישני בגדי ישע כו', כחתן יכהן כו') וכן בענין התורה ואהי' שעשועים יום יום, עד"מ במלך ב"ו כשציווי יש בהן

חכמה עמוקה מתענג בזה יותר משאר ציוים, כך עד"מ ציוויי התורה יש בהם חכמה עמוקה מבחי' מאד עמקו מחשבותיך שלמעלה מעלה מהציווים של עשרה מאמרות יהי אור יהי רקיע כו', כמ"ש באג"ה סי' ל"ז בד"ה דוד זמירות קרית להו, (וכמ"ש במ"א בענין המד"ר פ' שמיני פי"ג ע"פ זאת החי' משל לרופא שנכנס אצל ב' חולים, הרי ע"פ חכמת בריאת העולם הוא כירק עשב נתתי לכם את כל, אבל ע"י עומק חכמת התורה להבדיל ביניהם זאת החי' אשר תאכלו כו') ולכן מציווי מצות התורה נמשך לבושי' יפים ומהודרים שהוא בחי' תפארת והו וכבוד הדר מלכותו.

וזהו תחת אשר לא עבדת כו' (בהדרוש מתחיל והנה כתי' תחת אשר לא עבדת) פירוש רוב כל הוא חיי ותענוגי העה"ב ע"ד כי כל בשמים ובארץ כמ"ש בת"א בד"ה ואתה תצוה את בנ"י, (וגם כמארז"ל ספ"ק דב"ב שלשה הטעימן מעין העוה"ב והן האבות שנאמר בהם בכל מכל כל, ועמ"ש ג"כ ע"פ הזהר פ' חיי דקכ"ב ע"פ ויתרון ארץ בכל היא, דהיתרון של ארץ נמשך בה מבחי' בכל, ועיין בסידור בד"ה נשמת כל חי, ועיין בזח"א בהשמטות ססי' כ"ה, שזהו מאמר הלל אם אני כאן הכל כאן אם שכינתא דאקרי אני כאן, הכל הוא בחי' יסוד כאן כו' ע"ש) ותענוג זה נק' נועם ה' (עמ"ש מזה בד"ה ואלה שמות בנ"י ובההגהות לשם) ולכן אמרו באחר מוטב דלידייני' וליתי לעלמא דאתי שכדאי כל יסורי כו', (ועיין מזה בד"ה מנורת זהב ובד"ה שחורה אני ונאוה הראשון) ועכ"ז נאמר במצות בשמחה ובטוב לבב יותר מרוב כל, כי גילוי העונג רוב כל נק' זיו השכינה מבחי' ממכ"ע, (כמ"ש מזה בד"ה זכור את אשר עשה לך עמלק דתקס"ג, ובהגהות על הת"א פ' חיי בד"ה יפה שעה אחת, וזהו ענין זיו מה שמאיר בחי' כל במ', וכענין חודש זיו) אבל עצם המצות בעוה"ז הן המשכות סוכ"ע, המגביהי המשפילי, ולכן התשובה ג"כ אינה כ"א בעוה"ז דוקא ולא בעוה"ב, אך צ"ל קיום המצוה בשמחה ובטוב לבב דוקא, שהשמחה של מצוה גורם למעלה המשכה מבחי' שעשועי המלך בעצמותו, ואהי' שעשועים יום יום, ולכן נעשו מהם לבושים יפים למעלה כו', שזהו למעלה ממה שנמשך מזה ושעשועי בני אדם בג"ע כו'. (ובזה יובן מ"ש ובלילה שירה עמי תלים סי' מ"ב.

שייך לענין ויהי בישורון, וארז"ל כל העוסק בתורה בלילה, הקב"ה מושך עליו חוט של חסד ביום שנאמר יומם יצוה, חגיגה י"ב, וזהו ג"כ קומי רוני בלילה שאין רינה של תורה אלא בלילה, במד"ר ס"פ כי תשא פמ"ז ע"פ ויהי שם עם ה' ארבעים יום וארבעים לילה, היינו כמ"ש בזהר ענין רננא דאורייתא, היינו הניגונים והטעמים שבתורה, כמו בניגון יש בו מתיקות ותענוג, וכך בתורה יש טנת"א, והטעמים הם המשכת התענוג הנמשך מבחי' שעשועי המלך בעצמותו להיות מאיר בחכמת התורה, וזהו למעלה מאותיות התורה שבהן מלובש החכמה, (עיין בד"ה שיר השירים ובד"ה ויהי מקץ השני, ובד"ה והניף הכהן אותם, ובד"ה תורה צוה, שהאותיות נק' אירוסין לבד וגילוי טעמי תורה נק' נישואין, וא"כ י"ל מורשה מאורסה זהו ע"י תורה צוה לנו אותיות התורה, ואח"כ בישורון מלך המשכת שירה

עמי זהו בחי' נישואין, וא"כ מאורסה זהו ע"י צוה לנו משה, אבל לע"ל שילמדו תורה מהקב"ה בעצמו זהו נישואין, וזהו ויהי בישורון כו', ועמ"ש עוד מענין הטעמים והנגינו' שבתורה בסידור בד"ה שוש תשיש ותגל העקרה, ובתוס' לק"ת בד"ה להבין מ"ש באוצ"ת ושם פ"ה, ולכן שירה קרי בחולם כמו שירו בוא"ו, וכתיב שירה בה' היינו המשכה ע"י הוא"ו בה"א תתאה, וזהו ובלילה עיין מד"ר ויצא ע"פ כי בא השמש, ובזח"א חיי קל"ג בענין תפילת ערבית רשות) וזהו שנענש דוד על שאמר זמירות היו לי חוקיך (עיין מזה בד"ה ויהי מקץ הנ"ל) כי הן שירו ממש, (כי זמירות י"ל ע"ד שיר המלאכים כל בעלי השיר, ושיר זה עושין מברזל, אבל התורה נק' שירו ע"ד מטולמ"ט).

ד) וזהו תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה ובטוב לבב מרוב כל שהוא שמחה ש"מ שנק' לבוש בחי' וכבוד הדר מלכותו, כבוד הוא לבוש עד"מ המלך שמצות דברי חכמה שמתפאר בה, וכן ע"י עסק התורה רגנא דאורייתא נמשך שמחה ושעשועים, וזהו השמחה וטוב לבב, בעבודה שבתומ"צ, והנה בכל עבודה צ"ל התכללות באהוי"ר, והנה האהבה נמשך מן השמחה והתענוג הנ"ל, אבל בחי' היראה הוא למעלה גם מן העבודה באהבה (ע"ד ויצוונו את כל החוקים ליראה, וזהו ויהי בישורון מלך, ישורון השיר והאהבה, ובחי' מלך הנמשך בישורון זהו ע"י היראה כי קבלת עול מלכות שמים בבחי' שלמעלה מהשכל והטעם ועיקרו היראה כמ"ש ירא ה' בני ומלך, ועמ"ש בענין ובמורא גדול זה גילוי שכינה בהביאור ע"פ קול דודי) כי ענין העבודה מיראה בחי' עבד וביטול לעשות רצון המלך בלי שום טעם, והאהבה והשמחה היא ע"פ השכל והטעם, לפי שהציווי יש בו חכמה מפוארה אבל היראה היא הביטול לבחי' הרצון שלמעלה מהטעם, וע"ז הוכיח שמואל את שאול הלא שמוע מזבח טוב, וזהו ג"כ ענין התפילה, (ר"ל תפילה היא ג"כ כמו שירה כי כן תפילה גימט' תקט"ו, כמנין ואתחנן, וכן גימט' שירה וגם שצ"ל כיון רגליו ע"ש ורגליהם רגל ישרה, ישרה ג"כ אותיות שירה, וגם ע"ד ומשירי אהודנו, תלים, וקאי על התפילה, גם תפילה היא יראה וביטול) קושר כתרים לקונו, (עיין בד"ה מזוזה מימין מבואר שהאותיות מגיעים בבחי' כתר למעלה מן החכמה, וא"כ זהו כענין שיר הנ"ל, שהם הטעמים שלמעלה מהחכמה, ועיין בסידור בד"ה שוש תשיש ותגל העקרה בענין קודב"ה מצלי יהי רצון, ומענין ובלילה שירה עמי) והנה במ"ת קשרו להם ב' כתרים ואח"כ ויתנצלו את עדים, וע"י התפילה ממשיכים כתרים ע"י המלאך כו', ולכן התפילה נק' סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה והוא בחי' ביטול צעק לבם ואהבת בכל לבבך כו', ורות איתי רוח ואמשיך רוח המשכת הרצון עליון בתומ"צ, וזהו כתר תורה, עמ"ש מענין התפילה בד"ה השמים כסאי בענין איזו בית, ומ"ש מענין עושים רצונו של מקום סד"ה בכ"ה בכסליו, ובשה"ש בד"ה צאינה וראינה, הראשון

ד) : לא מסומן בכת"י אות ג'.

בפי' בעטרה שעטרה לו אמו) וכמו ע"י הביטול דנעשה ונשמע המשיכו ב' כתרים, כך ע"י הביטול בתפילה, ולכן צ"ל התפילה קודם התורה כמאמר אבא בנימין על תפילתי שתהא סמוכה למטתי, משום שע"י התפילה נמשך כתר תורה כו' (ועמ"ש מזה בהביאור ע"פ יונתי בחגוי בענין שע"י הראיני את מראיך או"ח בכל מאודך עי"ז נעשה כי קולך קול התורה ערב בבחי' עריבות ותענוג, ועמ"ש בד"ה וכל בניך למודי ה' כו', בענין פי' על שלא ברכו בתורה תחילה להמשיך אור א"ס בהתורה, וזהו נמשך ע"י התפילה. וזהו ענין שירו עמי, ועמ"ש בד"ה באתי לגני בענין אריתי מורי, ועמ"ש בענין תפילה לעני כו', ואפ"ל שזהו ענין כתר תורה וכתר כהונה כי תפילה במקום תמידים תקנום, א"כ הכתרים הנמשכים ע"י התפלה זהו ענין כתר כהונה וממשיך מבחי' ורב חסד).

וכמו המלאכים בקשו תנה הודך, כלום יצה"ר יש ביניכם כי צ"ל כי שרית עם אלקים, והיינו ששם אלקי' ג"כ מסייע (ולכן השיר על היין משמח שם אלקים, ועיין בד"ה כי תצא בפי' על אויביך) וע"י דאתכפיא סט"א עי"ז דוקא אסתלק יקרא דקודב"ה כי יתרון האור נמשך מהחושך, ולכן שפיר התירוץ כלום יצה"ר יש ביניכם, דא"כ מהיכן יומשך כתר תורה, ועד"ז יובן איך ע"י התפילה ואהבת בכל לבבך בשני יצריך נמשכו הכתרים גם בתורה, וזהו ג"כ ובלילה שירה עמי ובלילה דוקא העוה"ז שדומה ללילה בחי' חושך שם דוקא נמשך בחי' שירה עמי יתרון האור מן החושך, ועי"ז יומם יצוה ה' חסדו יומם היינו בחי' ואהי' שעשועים יום יום.

ה) **וזהו** תורה צוה לנו משה דאורייתא מחכמה נפקת, ומשה הוא בחי' חכ', (ועמ"ש ע"פ זכרו תורת משה עבדי, שלפי שנתן נפשו על התורה נק' על שמו, ואולי ע"ד במי שממית עצמו עליה, וע"ד שע"י מס"נ ממשיכים התורה במקורה בחי' שקראה אמי סד"ה רני ושמחי הראשון, ועיין בד"ה ועשית ציץ, ועיין בד"ה משה ידבר, גם כי משה מן המים משיתיהו, והתורה נק' ותמלא כדה כד מים החכמה, ובדרוש בהמ"ז פי' ענין שהי' משה כבד פה וכבד לשון, כבד פה לגבי אורייתא דבע"פ וכבד לשון לגבי תושב"כ שהי' למעלה מבחי' התורה כו'. גם י"ל כי קיים אברהם כל התורה ברוחניות, אבל זה שכל אדם יוכל לקיים התורה ע"י מצות מעשיות זהו נמשך ע"י משה, ולכן נק' תורת משה, ואפ"ל ע"ד שמשה נק' בריח התיכון במד"ר ר"פ קרח, והיינו שמבריח מן הקצה אל הקצה עיין זח"ב פ' תרומה קעה"ב שממשיך מע"ק בז"א, א"כ הוא דוקא שממשיך התורה משרשה מהקצה העליונה עד הקצה התחתונה שגם כל אדם יהי' יוכל לקיים כו'. ועמ"ש ע"פ אדם אחד מאלף מצאתי זה משה, ועמ"ש ע"פ ויקהל משה ומ"ש ע"פ מי עלה שמים וירד זה משה, ובענין יבא טוב ויקבל טוב) מורשה הירושה מעולם התוהו כנ"ל סעי' א' והיינו ע"י משה שם מ"ה המברר כו' (ויש להעיר מענין לעולם ירשו ארץ, דהיינו ירושת העוה"ב, כמ"ש במשנה ר"פ חלק, ועיין בזוהר ר"פ נח דנ"ט ע"ב ובפ' ויחי דרי"ו א', בפי' לעולם ירשו ארץ וזה אינו ירושה דזמ"ל דתוהו לבד כ"א ירושת ארץ החיים, ורז"ל פי' מורשה לשון מאורסה, והיינו כי עכשיו הוא עדיין בחי' אירוסין, ולע"ל

יהי' הנישואין התגלות פנימית התורה כמ"ש בהביאור ע"פ כי על כל כבוד חופה, ובלק"ת פ' הברכה בד"ה תורה צוה, ולכן האירוסין יכול להיות ע"י שליח, כי האיש מקדש בו ובשלוחו, לכן תורה צוה לנו משה, אבל לע"ל ילמדו התורה מפי הקב"ה לפי שזהו בחי' נישואין, וכן מצאתי בפי' על איכה בס' נק' נחל אשכול בפסוק הזאת העיר שיאמרו כלילת יופי איכה ב' ט"ו, בשם הרב הגדול מהרי"ט, ואפ"ל דבחי' נישואין והתגלות פנימיות התורה לע"ל נרמז במ"ש ויהי בישורון מלך, (וזהו ויהי בישורון לשון שירה עמי, והנה שיר היינו דבר עגול סביב הצואר כמו כל בעלי השיר יוצאים בשיר, וכך הניגון הוא עגול שכשמסתיימים מראה כאלו ראוי לחזור בחי' סוכ"ע, (וגם בעסק התורה יש התקשרות להסוף עם הראש) ופי' מלך י"ל ע"ד אז ישיר כו', נכון כסאך מאז באז ישיר כו', נתישבה מלכותך, ועד"ז ע"י ויהי בישורון מאיר בחי' סוכ"ע מלך מלכי המלכים כו', ובשירת הים כתיב ה' ימלוך, וארז"ל אלמלא אמרו ה' מלך לא היתה אומה ולשון שולטת בהם אלא אמרו ה' ימלוך בילקוט פ' בשלח רמז רנ"ג בשם המכילתא, ועמ"ש בזה ע"פ פי' המלות ביהי כבוד ע"פ ה' מלך, והענין כמ"ש והי' ה' למלך על כל הארץ שעכשיו נק' מלך מלכין, ולע"ל יהי' הוי' עצמו למלך כו', עיין זח"א פ' תולדות דקמ"ג סע"ב, וע"י בחי' ויהי בישורון ממשיכים ה' מלך כו'. (ו)

וכ"ז בהתאסף ראשי עם יחד, וע"ד במ"ת ויחן שם ישראל כו', שעל ידי ההתכללות יחד למטה נמשך בחי' הנ"ל, ועיין סד"ה והי' ביום ההוא יתקע בשופ"ג בענין שאין היובל נוהג אלא בזמן שכל יושביה עליה כו', ובמד"ר בהעלותך דרס"ה א' ע"פ אספה לי שבעים איש, שזהו ע"ד הבונה בשמים מעליותיו ע"י ואגודתו על ארץ, וכך ויהי בישורון כו' בהתאסף ראשי כו', גם כמש"ל ססעי' ד' בענין ישורון נכלל כתר תורה וכתר כהונה, ועי"ז ויהי בישורון מלך שממשיכים כתר מ', כמ"ש הרמ"ז בפ' נשא דף קכ"ב, וע"ד יביאו לבוש מלכות ע"י המצות כו', ואשר ניתן כתר מלכות בראשו כו'.

ז)* ובמד"ר וישלח ר"פ ע"ז פי' ישורון הנאים והמשובחים שבכם והם הנביאים אליהו ואלישע, ודריש ישורון לשון ישר ונאה, נביאים ראי' כמו אשורנו שורות דגלים, בשה"ש רבה בפ' יונתי בתגוי משמע שע"י ומראך נאוה המשיכו בחי' ואנוהו, מ"ש זה אלי ואנוהו ועיין פי' ומראך נאוה בלקו"ת בשה"ש בד"ה יונתי בסופו פי' דקאי על קיום המצות שהן יפתי תהיו בבחי' תאוה יותר, ובהביאור השני פ"ד פי' שזהו ענין או"ח שהמ' נעשית כתר מלמטה למעלה בבחי' בכל מאדך, ובהביאור ע"פ שחורה אני ונאוה, פי' ונאוה ענין חכמת אדם תאיר פניו שהוא המשכ' באור פני מלך חיים ע"ש פ"ג, גם ונאוה ע"ד הנך יפה רעייתי, וזהו ענין הנאים שבכם, וענין ישרים, עמ"ש סד"ה כי תשמע בקול בענין לעשות הישר בעיני ה', והנה בפרק אין מעמידין דכ"ה א' ע"פ הנה כתובה על ספר הישר בש"ב סי' א' י"ת זה ספר אברהם יצחק ויעקב שנקראו ישרים כו', ועמ"ש במ"א

ז) : לא מסומן בכתי"י אות ו'.

א) ולהעתיק, ראה בכו"ז גודל התחזקות דמתן ומתן בהתחלה, דבב... אות ... [illegible]

דענין ס' בראשית זהו שהאבות עשו הכנה למ"ת כי המשיכו הג' קוין דאצילות חח"נ בג"ה דת"י, וע"ד שדוד הכין כל צרכי בהמ"ק ושלמה רק בנה כו' ועמ"ש במ"א בענין יפה שיחתן של עבדי בתי אבות מתורתן של בנים, מזה יובן מעלת ישרים, וישר באדם אין מיכה סי' ז' ח' משרים אהבוך, ישבו ישרים את פניך, ישר יחזו פנימו, כי ישרים דרכי ה' משלי סי' ט"ו המישרים אורחותם. עוד פי' במד"ר וישלח פע"ז ישורון ישראל סבא, ועמ"ש מענין יש"ס בלק"ת בשה"ש בהביאור ע"פ צאינה וראינה השני, ושם פ"א בענין וינוחו בו, ישראל מקדשי שמך כו', ובחי' זו י"ל זהו"ע לא זז מחבבה עד שקראה אמי שנת' שם בד"ה צאינה וראינה הראשון ספ"ב, ובת"א פ' מקץ סד"ה רני ושמחי הראשון, וגם זהו ענין אחת היא יונתי שנת' בלק"ת בשה"ש סד"ה לבאר הדברים ע"פ ששים המה בענין חסידים הראשונים כו', רעו"ד שזהו למעלה מבחי' תורה, ועד"ז הו"ע יפה שיחתן כו', ישורון שורות דגלים מרכבתא עילאה בד"ה ויקהל משה, ויש לעיין מפסוק אשר עשה אלקי' את האדם ישר והמה בקשו חשבונות רבים בקהלת ססי' ז'. ועיין מזה בעמה"מ קכח"א קנ"א. מד"ר בקהלת במקומו קד"ד. ילקוט ח"א שו"ב. של"ה יח"ב כא"ב כט"א קפ"ז ב' רטז"א רכא"א שעא"א. והתרגום פי' די עבד ה' אדם קדמה תקין קדמוי וזכאי, וחויא חווה אינהו אטעיו כו' ע"ש. נשמע דאה"ר כמו שהי' קודם חטא עה"ד נק' האדם ישר. ועיין מזה בזהר ויחי דרכ"א ע"ב. שהכוונה שבראו שיהי' דבוק בעץ החיים וחשבונות רבים זהו מה שנדבק בעה"ד טו"ר שנק' אילנא דמותא, ועוד מענין את האדם ישר בזהר תרומה דק"נ ע"א. ובפ' ויקרא די"ט ע"א, וס"פ אמור דק"ז ע"א, ובמד"ר בקהלת ק"ד ד' פי' את האדם ישר היינו מ"ש הן האדם הי' כאחד ממנו כאחד ממלאכי השרת, ועיין מזה במד"ר פ' בראשית פכ"א. ועמ"ש ע"פ הן האדם הי' כאחד ממנו שעם היות שנאמר וייצר ה' אלקים את האדם שהשני יודין של וייצר היינו שבראו בשני יצרים יצ"ט ויצה"ר, מ"מ לא הי' היצה"ר רע כלל כמו שהוא עתה אלא ע"ד שחו"ג נק' טוב ורע, ועמ"ש בלק"ת סד"ה האזינו השמים דרוש השלישי בענין אופן אחד בארץ, דתרגומו מלרע, גם י"ל עוד ע"ד ומלתם את ערלת לבבכם דהיינו היצה"ר, עיין סוכה פ' החליל דנ"ב א'. אמנם מ"ש ומל ה' את לבבך לא נזכר שם את ערלת לבבך כי אם את לבבך דהיינו שימול שיהי' גילוי פנימית הלב שלמעלה מחיצוניות הלב שנקראת קליפה לגבי פנימיות הלב, היינו בחי' האהבה ע"ד נפשי אויתיך נק' קליפה לגבי האהבה בכל מאדך, וצ"ל ומל ה' כו', עד"ז י"ל הי' היצה"ר קודם החטא שנק' רע שיש בו בחי' לגרמי' כמו אדעתי' דנפשי' קעביד, ולגבי היצ"ט עוסק לשמה בבחי' בכל מאדך נק' יצה"ר כו'. וזהו ענין האלקי' עשה את האדם ישר כו', והנה ע"י תורה צוה כו' יכולים לבוא לבחי' ישורון ע"ד את האדם ישר. והיינו ע"ד שנת' בת"א בד"ה בחודש השלישי בענין שנק' התורה עת ותושיה, וע"ד שנת' באג"ה ססי' י"ב בפי' ועבודת הצדקה השקט ובטח, ועיין בפרש"י בזכרי' ססי' ד' ע"פ שני בני היצהר דפי' שהם יצ"ט ויצה"ר שיתהפך לטוב בזכות התורה, ועיין בת"א פ' מקץ בד"ה המגביהי לשבת בענין ואהבת בכל לבבך בשני יצריך.

בס"ד

תורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב. ויהי בישורון מלך כו'. ויש להבין מהו מורשה וכי התורה ירושה היא לנו מאבותינו והלא כתיב לא אבותינו בלבד כו' כי אותנו כו'. כי את אשר ישנו פה ואת אשר איננו פה. וגם מהו סמיכות הפסוק ויהי בישורון מלך כו', אך הנה ידוע דכל המצות מעשיות נתלבשו בענינים גשמיים מדצ"ח דנוגה דעשי' כמו מצות ציצית בצמר החי דכבשים והקרבנות מבהמות ובע"ח ותרומות ומעשרות מן התבואה הצומח וכיוצא באלה כל המצות הרי המה נעשים בדברים הגשמיים שהן מתחת ממשלת בחי' נוגה, וידוע בספרי הקבלה שבנוגה נפלו ז' מלכים שמלכו בארץ אדום דכתיב בהו וימלוך וימת ומיתה זו היינו בחי' נפילה ממדריגה כמ"ש בע"ח לפי שנפלו ז' מלכים ממדריגתם כמו שהיו בבחי' הקדושה האלקי' וירד למטה ונתהווה מהם ז' מדות רעות שהן האומות הכנעני והחיתי כו' ומהם נתהווה מציאות בחי' הרע שבנוגה, וע"כ יש בחי' רע בכל הדברים שתחת ממשלת קליפת נוגה מחמת נפילת ז' מלכים דתהו בז' מדות רעות כמו התאוה והכעס והגאוה כו', ולזה הטעם כדי לתקן הז' מלכים הללו ולברר אותם ניתן לישראל ז' האומות הכנעני והחתי כו' בבחי' ירושה כמ"ש בכל התורה אל ארץ הכנעני וירשתם אותה לרשת אותה וכתיב וירשתם גוים כו', לפי שישראל עלה במחשבה בבחי' התיקון המברר כידוע ויש ביכולתו לברר ולתקן ז' המלכים ע"כ נתנו להם לירושה להוציא מהם כל חלקי הטוב כו', וזהו ענין המלך השמיני שנק' הדר מלשון פרי עץ הדר רומז לישראל שנק' פרי עץ הדר משום שנאמר הוד והדר לפניו וכתיב הדר הוא לכל חסידיו דוקא וכמ"ש ישראל אשר בך אתפאר כו' ח' המלכים הנ"ל ניתנו לירושה למלך השמיני הנק' הדר המתקן אותם ומברר אותם שהרי בכל המלכים נאמר וימלוך וימת ובמלך השמיני לא נאמר וימלוך וימת כו', וכך ישראל למטה הם היורשים לארץ אדום מטעם הנ"ל וירושה זו מצד הדין הוא שהרי ישראל נק' אחים לאדום כמ"ש במלאכים ששלח משה לאדום כה אמר אחיך ישראל כו', אלא שעשו יצא ראשון לפי שהקליפה קדמה לפרי כו' וכמ"ש בת"א). והנה להבין בתוספת ביאור ענין ז' מלכים הנ"ל יש להקדים תחילה ע"ד ענין מארז"ל אין לך עשב מלמטה שאין לו מזל כו' וכתיב גבוה מעל גבוה שומר וגבוהים עליהם דהנה ידוע שיש לכל דבר מחלקי דצח"מ שורש ומקור ברוחניות הנק' בשם שרים, כמו שר של מים שר של אש וכן יש שר של חכמה ושר של פרנסה וכיוצא. ונמצא שכל חיות הגשמיות שבארץ וכל אשר בה ועל כולם יש שרים למעלה ואותן השרים יש גבוהים עליהם שנחשבים לגביהם רק כחומר לגבי הצורה ונק' שמרי האופנים כו', ועד"ז גבוה מעל גבוה שומר כו', עד רום המעלות. אך הנה שורש ומקור הראשון לע' שרים דנוגה הן בחי' ז' מלכים הנ"ל שמלכו בארץ אדום ומתו שנפלו ממעמדם ומדריגתם בבחי' האצי' שהיו עומדים מו' ימי בראשית בבחי' הנצחיות דא"ס כי אורם נאצל מעצמות אור המאציל כידוע וירדו למטה מטה להיות מקור לע' שרים בכלל להיות מהם קיום וחיות לדצח"מ הגשמיים בתערובות טו"ר ע"י ז' המדות הרעות כנ"ל. וזהו שנאמר בהם וימלך וימת לפי שהמיתה נסתעפה מהם

והוא ענין בחי' הכליון וההפסד שיש בכל הנבראים שהן הווים ונפסדים כמ"ש בזהר ע"פ קץ כל בשר בא לפני כו' והנה שורש המרכבה דפני ארי' כו' הנשאים את הכסא הכבוד שהוא בחי' מלכות דאצילות הוא מז' המלכים הנ"ל שנקראו בשם בהמות וחיות כידוע וידוע המאמר והחיות נושאות ומנשאות עם כסא חזעות מחיל כסא לפי שהאימה הפחד שנמשך עליהם מבחי' מלכותו ית' כמ"ש מלכותך מלכות כ"ע לא יכיל הכלי שלהם כלל להיותו בא עליהם בבחי' גילוי גדול יותר מבתחתונים לכך אין בכח להכיל ולעצור כח מפני פחד הגדול והנורא הזה עד שהם זעות מחיל מכסא וכמארז"ל מזיעתן של חיות כו' כי הזיעה נופלת דוקא כאשר כח האדם לא יכול שאות את הפחד כו', וזהו מאמר ומוראך עליהם בבחי' מקיף כי יכילוהו בהשגה כו', ואמנם הנה אעפ"י שבחיות הקודש נמשך האימה והפחד בגילוי גדול מ"מ עיקר אור גילוי מדת מלכותו ית' על ישראל למטה, אעפ"י שלא נמשך עליהם האימה כ"כ כי הנה במלך בו"ד עד"מ יש ב' ענינים במלכותו הא' התפשטות אימתו ופחדו והב' ענין הדר כבוד מלכותו ותפארת גדולתו דהיינו כשהמלך במסיבו ישב בבגדי הוד מלכות המהדרים ומייפים את כבוד מלכותו לפני השרים והעם שזה עיקר ענין המלכות אבל התפשטות אימתו הוא דבר טפל וממילא בא כו', וכך יובן במלכותא דרקיע. דהנה הגם שנאמר מלכותך מלכות כל עולמים ונתפשט בחי' האימה ופחד על כל הנבראים דבי"ע שמקבלים עליהם עול מלכותו באימה וכמאמר וכולם משבחים כו' באימה וביראה אבל עכ"ז לא נקרא עליהם בחי' מדת מלכותו כמו שהוא בעצם באמיתות שם התואר כי מאחר שמציאות התהוותם הוא רק מבחי' מל' וכמ"ש ומלכותו בכל משלה והוא חיותם וקיומם א"כ אין זה מעיקר בחי' המל' אלא רק מבחי' התפשטות המדה אבל ישראל המה מקבלים בחי' עצמות מדת המל' והוא בחי' הדר והוד כבוד מלכותו וכמ"ש וכבוד הדר מלכותו לפי שישראל מקיימים המצות שנק' לבושים מלכות ובענין הוד והדר לבשת עוז והדר לבושה כו', ועד"מ לבושי המלך שמייפים ומהדרים את המלך היינו כשלובש בגדי כבוד ותפארת בגדי מלכות דוקא שבהם נגדלה כבודו ותפארת גדולתו וגם בעצמו מתייפה על ידם כמ"ש מלך ביפיו כו' כך ע"י המצות שנק' לבושי מל' כידוע הרי הם בחי' בגדי כבוד ותפארת למדת מלכותו ית' ע"ד שנק' הדר וכמ"ש וכבוד הדר מלכותו ונמצא על ישראל דוקא נמשך עיקר עצם מדת המל' שהוא בחי' הוד והדר מלכותו, וזהו מלך השמיני הדר ושם עירו פעו בחי' עולם הדבור שהוא שורש כנס"י כו'.

וביאור הדברים הנה נודע שמן המצות נעשי' לבושים לנשמה דג"ע מזיו השכינה וענין הזיו הוא בחי' לבוש של הוד לנשמה אשר הוא נעשה ע"י המצוה שעסק בה בעוה"ז אך אין זה אלא זיו המצוה והארתה אבל גופא של המצוה עצמה הוא למעלה מבחי' זיו השכינה דהנה ארז"ל יפה שעה א' בתשובה ומע"ט בעוה"ז מכל חיי העוה"ב כו' והטעם הוא לפי שהמצוה עצמה ומהותה הנה בחי' רצון העליון הגנוז באור חכמתו ית' המלובשת בתורה כידוע דאורייתא מחכמה עילאה נפקת כו' והנה על התורה נאמר ואהי' אצלו אמון שעשועים יום יום וכן ותורתך שעשעתי כו' ונק'

בחי' שעשועי המלך בעצמותו. דהנה עד"מ מלך ב"ו כשמדבר דברי חכמה להנהגות שהן ע"פ דרכי חכמה והשכל הנה הוא מתענג בהן מאד כמו שנראה בחוש שהאדם מתענג כשנופל לו איזה שכל וחכמה במוחו לפי שהתענוג מתלבש בחכמה כנודע, משא"כ כשהמלך מצוה לעשות דבר עבודה שהעבדים צריכים לקיימם גזירתו בלתי ידיעת טעם ושכל לגזירה זו שאין בציווי זה תענוג כלל אבל המצות שמצוה המלך ע"ד החכמה והטעם יש בהן תענוג בגילוי כך המצות שבתורה הן מצות מלכותו ית' שמלובש בהן עונג האלקי לפי שבמצות הללו ע"פ החכ' הן ובחכ' מלובש התענוג כנ"ל משא"כ שאר ציווי מדתו מלכותו ית' כמו יו"ד מאמרות שנבראו בהן כל העולמות שאינם רק גזירת המלך בלתי נגלה בהן החכמה והעונג כו' וזהו שבתורה דוקא נאמר ואהי' אצלו אמון קודם שנברא העולם ביו"ד מאמרות שעשועים יום יום כו' פי' שעשועים הללו הן בחי' שעשועי המלך בעצמו מחמת התענגו בחכמתו כאדם שמתענג מטוב שכלו כו', וזהו ואהי' אצלו דוקא לפי שאין שעשועים הללו יכולים לבא להשגה גם בנשמות שבג"ע שנהנו מזיו כו' כי זהו למעלה הרבה מבחי' זיו זה מטעם הנ"ל, וזהו כי עמך מקור חיים פי' מקור התענוגי' הנקראים שעשועי המלך בעצמותו, אבל זיו השכינה אינו אלא רק בחי' הארה חיו בעלמא, והנה מבחי' שעשועים הנ"ל המלובש בגופן של המצות שבתורה כנ"ל נמשך להיות מזה בחי' לבושי כבוד והוד מלכות עד"מ המלך שמצווה דבר חכמה שתפארת הוא לו מה שמצוותיו הן דברי חכמה כו' כך ע"י המצות שבתורה נמשך בחי' היופי ותפארת במדת מלכותו ית' וכמ"ש הוד והדר לבשת כו' וזהו ענין ברכת המצות ברוך אתה מלך העולם פי' שברוך ונמשך בהשתלשלות עד שנק' מלך העולם וכ"ז מפני שקדשנו במצותיו בלבושי הוד מלכות שנעשה ע"י המצות כנ"ל. וזהו אשר קדשנו במצותיו קדשנו בקדש עליון הנק' הדרת קדש וכמ"ש וכבוד הדר מלכותו כנ"ל. והנה כי כתיב תחת אשר לא עבדת ה' אלקיך בשמחה ובטוב לבב מרוב כל פי' רוב כל הוא חיי העוה"ב שנק' רוב כל כידוע כי בעוה"ב נמשך העונג האלקי שהוא זיו השכינה שהצדיקים יושבין ונהנין כו' ותענוג זה נק' נועם ה' וכמ"ש לחזות בנועם ה' כו' והוא תענוג נפלא שאין כמוהו בערך בכל מיני תענוג הנמצאים בעולמות כי עונג הזה הוא עונג אלקי שאינו בגדר וסוג עונג נברא בעל גבול כו', ולכך אמרו באחר מוטב דלידייני' וליתי לעלמא דאתי כי כדאי לסבול כל יסורי גיהנום עד אשר תטהר הנפש ותוכל לקבל אור אותו העונג האלקי כו' והנה בחי' גילוי זיו עונג זה הוא בא בבחי' אור ושפע האלקי מבחי' מל' דאצי' הנק' ממכ"ע, אבל בעוה"ז אעפ"י שאין בו גילוי אור עונג זה, אבל יש בו יתרון מעלה מצד אחר והוא לפי שבעוה"ז מאיר אור המקיף הנק' סוב"ע כו' השוה ומשוה קטן וגדול כו', וכמ"ש המגביהי לשבת המשפילי לראות כו' משום דקמי' ממש כחשיכה כאורה כו' ומטעם זה בעוה"ז יותר קרוב האדם לבא לידי תשובה להפוך רע לטוב מן הקצה אל הקצה, ויש קונה עולמו בשעה אחת כראב"ד שזה היפוך ההשתלשלות. משא"כ בעוה"ב שאין מועיל שם התשובה וכמ"ש במ"א וזהו שאמר בשמחה וטוב לבב מרוב כל שהשמחה וטוב לבב כו', והטעם

הוא לפי שהשמחה וטוב לבב במעשה המצות בעוה"ז יותר טוב מרוב כל שבעוה"ב אך בתנאי שיהא שמח ומתענג במעשה המצות וכמ"ש תחת אשר לא עבדת בשמחה ובטוב לבב כו' והטעם הוא לפי שהשמחה של מצוה גורמת למעלה בחי' שעשועי המלך בעצמותו שהן יופי לבוש המלך שלא ניתן להשגת הנבראים כלל כנ"ל שהוא למעלה הרבה מבחי' הזיו כו', וע"כ יפה שעה אחת בתשובה ומע"ט בעוה"ז דוקא מכל חיי העוה"ב כו', לפי ששעשועי המלך בעצמותו גבוה הרבה מהארת זיו אותו העונג שמשתעשע בעוה"ב כו' וכמ"ש כי עמך מקור חיים שהוא מקור התענוגים כו' כנ"ל. ובזה יובן מ"ש ובלילה שירה עמי ושירו קרי כו' דהנה פסוק הזה בעוסק התורה בלילה נאמר כידוע בדרז"ל והוא הנק' רינה של תורה שאין רינה של תורה אלא בלילה כמ"ש ובלילה שירה עמי כו', והענין הוא כמבואר בזהר שיש בחי' רננה דאורייתא הן הניגונים והטעמים שבתורה וידוע שבנגינות וטעמים בהם יש מתיקות ותענוג ערב לנפש כמו שיש תענוג בכל ניגון כידוע ולזה נקראו טעמי תורה כלומר בחי' הטעם והמתיקות שיש בתורה שמלובש בנגינות וטעמים דאורייתא וזהו ג"כ הנק' רננה דאורייתא רינה ש"ת כו' והיינו בחי' התענוג העליון הנק' שעשועי המלך בעצמותו שמתלבש בנגינות וטעמים דאורייתא והוא גבוה מבחי' החכמה שבתורה הגנוזה באותיות שבתו' אחר שהנגינות הן למעלה מן האותיות, והענין לפי שהתענוג הוא למעלה מן החכמה כידוע שבחי' הטעמים הוא בכתר כו', וזהו ואהי' אצלו שעשועים שהתורה קדמה לעולם והי' הקב"ה משתעשע בחכמה שבתורה קודם שנברא העולם ושעשועים הללו נק' שעשועי הקב"ה בעצמותו וכמ"ש ואהי' אצלו אצלו דוקא, אך אח"כ נמשך מבחי' שעשועים הללו ונתלבש בטעמים ונגינות שבתורה, וכל העוסק בתורה בלילה ממשיך מבחי' שעשועי המלך בעצמותו שיתענג בטעמים שבתורה, וזהו ענין רינה של תורה בלילה הנק' רננה דאורייתא שלמעלה מבחי' חכמה של תורה וזהו ובלילה שירה עמי ושירו קרי פי' שרננה דאורייתא בטעמים ונגינות הוא הנק' שירו דהיינו שירו של הקב"ה בעצמו וכמ"ש ואהי' אצלו שעשועים כו' וכנ"ל והכתיב שירה לפי שנתפשט מהארת עונג העליון הזה למטה בגילוי בטעמים הנגלים בשיר וניגון כו', ומה שאמרו שירו עמי ר"ל שאעפ"י שנתגלו בחי' הטעמים למטה מ"מ השיר עמי בבחי' העלם דעצמות השעושעים הנ"ל שלא ניתן בהשגת בנ"א כנ"ל שלמעלה הוא גם הזיו בג"ע כו'. וזהו ובלילה שירה עמי דוקא. ומה שאמר ובלילה דוקא מבואר בזוהר הטעם ע"פ השמיעני את קולך כו' דהוא קלא דמשתדלי באורייתא בלילה דוקא לפי שבלילה יותר ערב התגלו' שעשועים העליונים מביום כדי להכניע צמצום את החושך אבל ביום שרגא בטיהרא למאי מהני וכמ"ש במ"א באריכות. ובזה יובן הטעם שנענש דוד המע"ה על שקרא לד"ת זמירות כמ"ש זמירות היו לי כו' וארז"ל דוד זמירות קרית לי' לפי שהזמרה בשיר וניגון הוא בחי' גילוי עונג העליון למטה ובאמת שרש זה העונג והטעם הרי הוא בבחי' שעשועי המלך בעצמותו הנ"ל בפי' ואהי' אצלו שעשועים, ואמנם דוד הוצרך לכך לפי שעה להיות שיהי' נמסר ביד אויביו יהי' מתירא מן הדין כו' וכדי להכניע את החיצונים

מועיל המשכת גילוי עונג עליון להאיר פני מלך בשעשועי המלך כשמשתעשע ברננה דאורייתא וכמאמר כד אנפוהי דמלכא נהירין כו' כל דינין אתכפיין כמו במלכותא דארעא כשהמלך בהארת פנים כשמשתעשע נמתקו כל הדינים והקטרוגים כמ"ש במ"א, וזהו שאמר דוד זמירות היו לי חוקיך בבית מגורי מפני אויביו דוקא אך מ"מ נענש לפי ששיבח את התורה במעלה זו דזמרה שירו בלבד שהוא רק בחי' הארה בעלמא מעצמיות השעשועים ובאמת יש מעלה יתירה ונפלאה הרבה מזו שהוא בחי' עצמות השעשועים ונקראת שירו של הקב"ה בעצמו כנ"ל. וזהו תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה וטוב לבב כו' שהוא שמחה של מצוה שנק' לבוש והדר מלכותו וכנ"ל עד"מ המלך שמצוה דברי חכמה שיתפאר בה וכן ע"י רננה דאורייתא נמשך בחי' שמחה זו ושעשועים שכל זה נק' שמחה וטוב לבב בעבודה שבתורה ומצות כו', והנה בכל עבודה צריך להיות התכללות מאוי"ר הנקראים בזהר בשם דו"ר והנה האהבה נמשך מן השמחה והתענוג הנ"ל והיינו בחי' אהבה שיש בעבודת העובד במצות ועסק התורה וכמ"ש תחת אשר לא עבדת בשמחה וטוב לבב שצ"ל העובד מאהבה הבאה מן השמחה וטוב לבב כנ"ל, וזהו נק' רחימו אבל בחי' העובד ביראה הנק' דחילו הוא למעלה במדריגה גם מעבודה באהבה ושמחה הנ"ל כי הנה עד"מ עבד העובד מיראה הנה איננו משגיח כלל בטעמי' של מצוה שנצטווה מן המלך כלומר מאיזה טעם ירצה המלך ובזה הטעם תתענג נפשו למלאות חפץ ותענוג המלך כו' אלא עליו מוטל לעשות מצות המלך סתם מפני שצוה כך וזהו גזירת המלך ותפקידו בלי טעם ודעת והוא מחויב לשמוע ולקיים דבר המלך אפי' אם אינו יודע בה טעם כלל וכלל כמו כאשר יצוה לחטוב עצים שאין בגזירה זו שום הבנת טעם ועונג למלך כי אינו עושה מחמת אהבתו למלך למלאות התענוג והחפץ אלא רק מצד בחי' היראה שהוא בא ע"י בחי' הביטול שכבר בטל עצמותו מכל וכל בכל אשר יגזור עליו וביטול זה גורם שיעשה המצוה סתם גם שאינו יודע בה טעם כלל כו' והדוגמא מזה במצות מעשיות כידוע שהמצות הצריכות כוונה היינו לכוון אל בחי' הטעם והעונג העליון המלובש בה וכנ"ל בענין שמחה וטוב לבב שבמעשה המצוה כו', אבל מצות הנעשות ביראה היינו גם בלתי ידע טעם המצוה בעונג העליון אלא בלתי טעם ודעת רק מפני שאמר ונעשה רצונו בלבד כי גזירת המלך הוא שזה בא מבחי' הביטול בתכלית כנ"ל וזה יותר גבוה מעובד מאהבה ושמחה הנ"ל. והמופת לזה הנה מצינו כדוגמא זו בתוכחה שהוכיח שמואל לשאול באמרו לו החפץ לה' בעולות וזבחים כו' הלא שמוע מזבח טוב כו' ופי' כי הנה שאול רצה לקיים המצוה בשמחה וטוב לבב מצד הטעם והעונג העליון המלובש בה ומפני שהוא השיג בטעם של מצוה שנצטווה והכית את עמלק כו' לכך עלה בדעתו שיבא ראשית החרם לזבוח לה' כו' ואח"כ לא ישאיר כל נשמה אבל לא שיותרים סתם בלתי שיזבח תחלה ראשית החרם מהם לה' כי כך הי' מכוון בכוונה וטעמה של מצוה למעלה ולזה אמר לפי תומו הקימותי את דבר ה' שלדעתו יפה כיון ויפה קיים דבר ד' אבל שמואל הוכיחו שלא הי' צריך לעבוד המצוה מאהבה בלבד אלא בצירוף היראה שהוא בבחי' הביטול

בעצמותו רק לקיים גזירת המלך גם שלא ידע טעם המצוה וזהו שאמר לו החפץ ה׳ בעולות חבחי׳ כלומר מה לך להשגית בבחי׳ חפץ וטעם האלקי שמצווה כו׳ הלא שמוע מזבח טוב כו׳ שצריך לשמוע בקול ה׳ סתם בלי טעם וכוונה וזה יקר בעיני ה׳ יותר מצד בחי׳ הביטול לפי ביטול זה גורם המשכת השעשועים העליונים הנק׳ שעשועי המלך בעצמו להיות חפץ ומתענג במעשה המצוה כו׳ ולכך אמר הלא שמוע מזבח טוב כו׳ שמהע זו בבחי׳ ביטול טוב יותר מגופה של מצוה בזבח כו׳ מטעם זה. וזהו ענין התפלה דהנה ארז״ל דיש מלאך סנדל שקושר כתרים מתפילותיהן של ישראל, ומבואר זה בזהר ג״כ בכמה דוכתי ובתו׳ בזה זכו ישראל במ״ת כשאמרו נעשה ונשמע שנותן לכאו״א מהם ב׳ כתרים והיינו מ״ש ויתנצלו בנ״י את עדיים מהר חורב כידוע שע״י חטא העגל נסתלק מהם ב׳ כתרים הללו וע״י התפלה נעשה כתר כזה אך לא מצד כחם של כנ״י בתפילתם בלבד אלא בסיוע שלמעלה דהיינו ע״י המלאך הנ״ל הממונה ע״ז לעשות הכתר מתפילות ישראל, וביאור הענין הוא לפי שהתפלה נק׳ סולם שמוצב ארצה וראשו מגיע השמימה כו׳ להיות כי העיקר בתפלה הוא בחי׳ הביטול מלמטלמ״ע בשפיכות הנפש לצעוק אל ה׳ בכל לבב וכמ״ש צעק לבם כו׳ עד שמגיע לק״ש שאומר ואהבת בכל לבבך כו׳, ועי״ז בתפילת י״ח נמשך בחי׳ אור מלמעלה למטה כמ״ש אם ישים אליו לבו כו׳ דרוח איתי רוח ואמשיך רוח כידוע והמשכה זו בתפלת י״ח היינו המשכת בחי׳ הכתר שהמלאך קושר כנ״ל, והיינו להיות המשכת רצון העליון של המאציל למטה בתורה ומצות הנק׳ כתר תורה כנ״ל והן ג״כ ענין הכתרים שקיבלו כנס״י במ״ת כי באמרם נעשה ונשמע הרי הגיעו לבחי׳ ביטול עצמותם כענין פי׳ הלא שמוע מזבח טוב והוא בחי׳ ביטול אשר ביראה שגורמת למעלה שימשך השעשועים העליונים בתומ״צ כנ״ל וזהו הכתרים שנמשך להם וכך הוא בתפלה שבבחי׳ הביטול שעד ש״ע גורמת להיות נמשך בחי׳ הכתר ע״ד המלאך הנ״ל והיינו הטעם שהתפלה קודמת לתורה וכמאמר אבא בנימין שהי׳ מצטער על תפלתו שתהא סמוכה למיטתו והגם שתלמוד גדול שמביא לידי מעשה ות״ת כנגד כולם מ״מ נתקנה התפלה להתפלל קודם הלימוד משום שע״י התפלה נמשך בחי׳ כתר תורה דהיינו להיות חפץ ה׳ להשתעשע בתורה ומצות וכתר זה הוא תר״ך עמודי אור שהן תרי״ג מצות דאורייתא וז׳ דרבנן כנודע.

והנה ידוע שהמלאכים ביקשו תנה הודך על השמים והשיב להם משה כלום יצה״ר יש בכם כו׳. ולכאורה אדרבה אם אין יצה״ר בהם יותר יתקיים בהם התורה, אך הענין הוא דכתיב כי שרית עם אלקים וידוע דאלקים גי׳ הטבע ופי׳ עם היינו בסיוע דאלקים זה היינו שגם בחי׳ הטבע מסייע להפך הרע לטוב כי הנה כאשר חפץ ה׳ ביד האדם מצליח להפוך הרע לטוב להיות אתכפיא סט״א ואתהפכא כו׳, אזי מלאך הרע בע״כ יענה אמן וגם הוא מסייע להפוך הרע לטוב כי בהודאתו והסכמתו גם הוא נותן כח ועוז בהיפוך זה והראי׳ לזה ממשל הידוע בזונה עם בן המלך המבואר בזוהר כי הזונה גם היא אין כוונתה רק רצון המלך אשר לפ״ז אם נגמר הרצון באדם להתגבר על הרע ולכבשו גם מלאך הממונה על אותו הרע שהוא מבחי׳ הטבע גם

הוא מסייע כו' וזהו שאמר כי שרית עם אלקים בסיוע שלו ולא נאמר על אלקים והנה אמרו בזוהר כד אתכפיא סט"א אסתלק יקרא דקוב"ה ופי' יקרא הוא הוד כתר מלכותו שנעשה להיפוך הרע לטוב ע"ד הנ"ל לפי שיתרון האור מן החושך דוקא כידוע וזה גורם בחי' שעשועים העליונים שמהם נמשך כתר תורה לפי שבהיפוך הרע אסתלק יקרא דקוב"ה לעילא ונעשה מזה שעשועים כו' ומשם נמשך הכתר לתורה והוא הנק' שמחת תורה פי' שמחת התורה עצמה שהתורה משתעשע בקוב"ה מבחי' שעשועי המלך בעצמותו כו' והיינו שהשיב להם משה כלום יצה"ר יש בכם לאכפי' לסט"א כו' וא"כ מהיכן יומשך לכם בחי' כתר תורה הנק' הודך שאין כתר תורה בא אלא ע"י בחי' הביטול כנ"ל ולאכפי' לסט"א משום שעי"ז אסתלק יקרא דקוב"ה לעילא כנ"ל.

וזהו תורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב פי' משה הוא בחי' חכמה ותו' צוה לנו משה היינו משום דאורייתא מח"ע נפקת ועי"כ כל התורה כולה ע"י משה נאמרה וכמ"ש בכל פרשה ויאמר ה' אל משה וה"ז כמו שצוה לנו משה מאחר שחכמה שבתורה הוא שרש נשמת משה וכמ"ש בו כי מן המים משיתיהו מים דאורייתא כו' ופי' מורשה היינו טעם לנתינת התורה והמצות שהוא לברר בירורי נוגה לאהפכא חשיכא לנהורא כו' אם לאתהפכא מן הקצה לקצה או לאכפי' כו' הכל הוא היפוך ובירור הרע לטוב וזה נעשה ע"י מעשה המצות שמלובשים בענינים גשמיים דדצ"ח דנוגה דעשי' כמבואר למעלה באריכות שעל ידן מתבררים ז' מלכים דתהו להיות למורשה לפי שזהו הנק' מורשה כמ"ש בכל התורה אל ארץ הכנעני כו' לרשתה כו' וזהו תורה צוה לנו משה כדי להיות מורשה כל הדברים שנפלו בנוגה בהתהפכם לקדושה העליונה ע"י מעשה המצות ואז נקראו קהלת יעקב פי' יעקב הן נשמות ישראל המלובשים בגופים חומריים בעוה"ז והיינו יעקב יוד עקב כו' משא"כ שרש נשמות כלל ישראל למעלה לא נק' יעקב אלא ישראל כידוע כי נשמות המלובשים בגופים דוקא בהן ועל ידן יתקיימו כל המצות בענינים הגשמיים שתחת ממשלת נוגה ויהי' ע"ז אתהפכא ואתכפי' מנוגה דז' מלכים להיות למורשה כנ"ל משא"כ בלתי התלבשות הנשמות בגופים ועי"כ נק' קהלת יעקב לפי שנקהלו ונתאספו כל הבירורים דנוגה ביעקב יו"ד עקב ע"י קיום המצות בגשמיות דוקא והנה אחר שאמר בענין טעם לנתינת התורה והמצות לנשמות ישראלים המלובשים בגופים כנ"ל אמר אח"כ שעי"ז ויהי בישורון מלך דהיינו שנעשה בחי' מלך לבוש בלבוש הוד בגדי מלכות וכנ"ל לפי שבבחי' שעשועי המלך בעצמותו יאיר במעשה המצות כו' אתכפי' כו' דאסתלק יקרא דקוב"ה כו' כנ"ל באריכות, אך הנה יש להבין מהו פי' בישורון להיות כי בפי' ישורון יש ג"כ לפרש לשון שירה פי' ענין היושר שבתיבת ישורון יש לפרשו ג"כ בענין השירה כי הרי לזה הטעם נק' הניגון בשם שיר לפי שהשיר הוא דבר העגול כטבעת בענין כל בעלי השיר יוצאין בשיר בשבת אצעדה מברזל או דבר אחר המסבב לצואר החיה כידוע וכן כל דבר עגול נק' שיר בלה"ק כידוע וגם השירה בניגון הוא בא בבחי' עגול ממש הגשמי של השיר הגשמי דהנה אנו רואים בחוש

וידוע לכל יודעי נגון בקולות התנועות של הניגון המורכבים שכל אחד מהם יתקשר על חבירו ומשתלשלים בתנועה לתנועה עד שיש קשר וחיבור גם לסופו של הניגון עם התחלתו שהרי מיד כשמסיים הניגון מכריחו לחזור לראש הניגון וכאלו סופו עם תחלתו נמשכין בהמשך אחד וענין אחד ובאם שלא יחזור לראש הניגון מיד שמסיים את סופו ה"ז כאלו נשאר באמצע הענין והכוונה כי בקולות הניגון כולו הם המורכבים יחד בהתכללות כ"כ עד שבלתי נמצא בהן ראש וסוף כלל כמו העיגול הגשמי שאין בו מעלה ומטה ולא ראש וסוף כך בניגון בכל פרקיו הוא יתאחד כ"א שתחלתו נעוץ בסופו וסופו נעוץ בתחלתו ע"כ כאשר מסיים הניגון מיד חוזר לראש משא"כ מניגון לניגון אחר יש הפסק בקול בהכרח כידוע והדוגמא מעיגול זה בקול הניגון יש להבין בעונג ומתיקות שבניגון שבהכרח גם הוא בא בבחי' עיגול רוחני כי שורש הניגון הוא העונג המופלא שהוא בבחי' מקיף דוקא ולכך לא יוכל לבא לידי גילוי בדבור רק בקול הניגון היוצא מהבל הלב בלבד לפי שלא יתישב העונג בבחי' אר"פ בכלי הדבור כו', וכמ"ש במ"א ולפי"ז מובן הנמשל למעלה ג"כ בבחי' עונג העליון האלקי המלובש בשיר וניגון הטעמים שבתוכה וכמ"ש ואהי' אצלו שעשועים וכנ"ל בפי' ובלילה שירה עמי ג"כ הוא בא בבחי' מקיף כמו העיגול והיינו בחי' סובב כ"ע שאין שם בחי' מעלה ומטה ולא ראש וסוף כמאמר נעוץ תחילתן בסופן וסופן בתחלתן כו', וכמ"ש ומתחת זרועות עולם וכן המגביהי לשבת המשפילי לראות כו' כמו העיגול הגשמי למעלה הוא גבוה ביותר ולמטה הוא נמוך ביותר שלפי שאין בו מעלה ומטה מטה ומעלה שוין עד שנמצא למטה כמו למעלה בהשואה א' ממש וכמ"ש במ"א, וזהו ויהי בישורון מלך פי' ישורון מלשון שיר שהוא עגול כנ"ל כך בחי' שעשועי המלך בעצמותו שמאיר בשיר וניגון בטעמי שבתורה וכיוצא עונג העליון הזה הוא בא בבחי' מקיף כעיגול השיר והטבעת ונק' ישורון ומהארה זו נמשך למטה ונעשה בחי' כתר מלכות כנ"ל שמבחי' השעשועים הללו נמשך הוד לבושי מלכות כנ"ל אך אין מקיף זה מתעורר למעלה כ"א ע"י הבירורים ממעשה המצות דוקא והיינו שסמך לומר ויהי בישורון מלך אחר שאמר תורה צוה לנו משה כו' כי הא בהא תליא כמבואר ע"פ כל הנ"ל.

בהתאסף ראשי עם יחד שבטי ישראל פי' כל הנ"ל בהמשכת אור מקיף בבחי' שעשועים שבניגון ושיר כו' אין זה אלא בהתאסף כל הראשים יחד כלומר שלא יהי' התחלקות כמה ראשים אלא יתכלל כללות נש"י כאיש אחד ולא יהי' להם רק ראש אחד ולא כמה ראשים וכענין מה שנאמר לעתיד ולא ילמדו עוד איש את רעהו כי כולם ידעו אותי כו' לפי שיתכללו ויתערבו כנס"י כאיש אחד שאין בו אלא ראש אחד ואז דוקא שורה עליהם בחי' אור מקיף הנ"ל לפי שאין אור מקיף שורה כ"א בבחי' החסד והיחוד והאחדות כשכלולים יחד ראש לרגל כו' ואין בהם מעלה ומטה כו' אז ישכון עליהם ג"כ בחי' אור מקיף להאיר על כללותם יחד לראש ורגל בהשוואה א' כו' וכעין זה הי' בשעת מ"ת דכתיב ויחן ישראל לשון יחיד שהי' כולם כאיש אחד לכך זכו לבחי' כתר תורה שהוא בחי' מקיף

הנ"ל משעשועי המלך בעצמו הנק' ישורון כנ"ל וכך אנו אומרים ברכינו אבינו כולנו באחד דוקא באור פניך וכמ"ש יאר הוי' פניו אליך לשון יחיד כשהם כלולים כאיש אחד אזי יאר ה' פניו מהארת השעשועים הנ"ל והיינו שאמר ויהי בישורון מלך בהתאסף ראשי עם יחד שבטי ישראל פי' אין בישורון מלך אלא דוקא בהתאסף ראשי עם יחד מטעם הנ"ל ומה שאמר שבטי ישראל היינו מטעם הנ"ל בפי' ישראל כי שרית עם אלקים דהיינו להפוך הרע לטוב והשתררות זאת ע"י בחי' ישראל דוקא והוא שורש הנשמה שעלה במחשבה ומצד התלבשותה בגוף ע"י נק' יעקב יו"ד עקב כנ"ל. ונמצא יש כאן ג' מדריגות יעקב וישראל וישורון ומתחלה צ"ל בחי' יעקב ואח"כ ישראל ואח"כ עלי' למעלה העליונה יכולים לבחי' ישורון שהוא בחי' עונג העליון הבא למטה בבחי' מקיף הנק' שעשועים המלך בעצמותו כו' וזהו בהתאסף ראשי עם מכל בחי' שבטי ישראל בכלות הבירור על ידו אזי דוקא ויהי בישורון מלך והיינו כמו לימות המשיח דכתיב ולא ילמדו עוד איש את רעהו כו' ואז כתיב ושמו להם ראש אחד כו' ראש אחד דוקא והיינו בחי' מקיף הנ"ל הנק' ישורון, וזהו ויהי בישורון מלך בהתאסף ראשי עם יחד שבטי ישראל.

ביאור על הנ"ל

להבין שרש הדברים הנ"ל. הנה להבין שורש ענין תורה צוה לנו משה כו'

הנה יש להקדים תחילה בענין הבירורים כו' דהנה ידוע דבחכמה אתברירו וסדר הבירורים תחילה הי' הבירור לפני האצי' והמובחר שנתברר נעשה בחי' אצי' והן ז' מלכים דתוהו שהיו בהן השבירה כנודע שנתבררו לפני האצי' והיינו מבחי' נקודים שהיו בהן השבירה נעשה בחי' ברודים שהוא בחי' התיקון דאדם דאצי' כידוע ואח"כ נתברר באצי' עצמו כו' והיינו מה שיוכל להיות בבחי' ביטול בערך האצי' נתברר והוא בחי' המובחר והפסולת נפל לבריאה וגם שם נתברר עד"ז אך שבבריאה בחי' הביטול אינו בערך בחי' הביטול שבאצי' כו'. ויובן ביאור דבר זה בהקדים ענין הידוע בענין ע"ס בלי מה להיות באור א"ס בעצמו הוא אור פשוט בתכלית הפשיטות ומופשט ומושלל לגמרי מבחי' מציאות דבר מה כי הוא בחי' אין המוחלט כו' וידוע הכלל שמאחדות הפשוטה לא יסתעף בשפע אור כי אינו ג"כ בחי' אחדות פשוטה ולא בחי' מציאות יש ודבר כו', ואמנם הנה אנו רואים שנאצלו מעצמות אור א"ס ע"ס דאצי' שהן עכ"פ בבחי' איזה מציאות דבר מה אבל הענין הוא דע"ס דאצילות נק' ע"ס בלי מה בלי מהות דהיינו שאעפ"י שנאצלו מן המאציל בבחי' איזה מציאות עכ"פ אבל הם דבוקים תמיד בבחי' הביטול בתכלית בעצמות המאציל עד שהם מופשטים בבחי' מהות והיינו בלי מה כו', ועד"ז הולך ומשתלשל האור והשפע מאצי' לבי"ע

וכל שהאור והשפע נמשך למטה יותר יותר נראה לבחי' יש כי בחי' הביטול אשר בו אינו בערך בחי' הביטול הקרוב יותר אל המאציל כו', ויובן ביותר דבר זה בקדושה האלקי' מהיפוכו בסט"א דזה לעו"ז עשה אלקים כו'. והנה אנו רואים דפעם אמרו רז"ל שטן ופנינה לש"ש נתכוונו ופעם אמרו נתן עיניו במקדש ראשון כו' הרי יש בשטן כוונה לשם שמים לפעמים ולפעמים כוונתו לרע גם כן כמו נתן עיניו כו'. אך הענין הוא דשורש בחי' הנחש הקדמוני שהי' בג"ע הנה ישנו בכל עולם ועולם לפי אותו העולם ואם הוא בעולם הבריאה ימצא בו קצת ביטול לקדושה כי בעולם הבריאה רובו טוב ומיעוטו רע כו', והיינו נתן עיניו כו' ובן קנאה של נחש שהי' בג"ע דבריאה כו' ושרש הנחש כמו שהוא בבחי' אצילות שם אין רע כלל כי לא יגורך רע כתיב שם אמרו דכוונתו לש"ש בלבד אך ענין הנחש והשטן איך שיוכל להיות בבחי' האצי' הנה ידוע שהוא רק בחי' הרגשת עצמותו ליש ודבר גדול ולא ענין רע כלל כו' וכמ"ש ופילגשו ושמה ראומ"ה פי' ראו שאני מ"ה שמרגיש במעלת עבודתו כו' וכמ"ש במ"א ועד"ז יובן איך שיש כמה מדריגות באופן בחי' הביטול בסטרא דקדושה וכל הגבוה גבוה יותר יש בבחי' הביטול וכמ"ש הן שמים לא זכו בעיניו משום דלפי ערך הרוממות בחי' הביטול שלהם לבחי' יש יחשב כו' והנה ע"י בחי' הבירורים הנ"ל בכל עולם לפי ערכו נמצא בחי' הביטול יותר מכפי המדה הראשונה באבי"ע כו', ולזה ניתן בחי' קו המדה איך וכמה יתברר כו' וקו המדה הזה הוא מחכמה דבחכמה אתברירו דוקא אבל אין הכוונה על בחי' חכמה דאצילות אחר שגם היא באה להתבורר כנ"ל שהאצי' כולו ג"כ מתברר כו' אלא הכוונה על בחי' חכמה דא"ק שמשם נמשך שרש כל הבירורים של כל השתלשלות דאבי"ע כו' והדרך כלל הנה ידוע דיש ג' מדריגות טנת"א וידוע שהשבירה היתה בבחי' נקודים דבינה דאורות דז' מלכים דתוהו מבחי' ז"ת דבינה הן והבירור הוא בבחי' טעמי' שבחכמה כי בחי' הטעמים בחכ' הן כמו השכל וסברא שנק' בשם טעם דוקא כמו מאי טעמא דר"מ קסבר כו' הרי הסברא נק' טעם לפי שהטעם והמתיקות הוא בתענוג כידוע וכאשר בחי' התענוג מלובש ומאיר בחכמה אז נק' החכמה והשכל הזה בשם טעם כמו טוב טעם ודעת למדני כו', והוא בחי' אור המקיף לחכמה זו כו'. והנה דרך כלל יש בחי' טנת"א בא"ק עצמו ובחי' הנקודים הוא באורות העינים דא"ק כו', ובחי' הטעמים הוא במצחא דא"ק למטה כדי מה החדש שמאיר במצחא דא"ק למטה כדי לברר כל הבירורים שהיו בהן השבירה מבחי' נקודים דאורות עיני' כו' בחכמה אתברירו דוקא והיינו בבחי' חכמה דא"ק כו' שמלובש בו אור המקיף דבחי' הטעמים דא"ק והוא בחי' המקיף היותר כללי להקיף כל ההשתלשלות כו' עד עיגולי א"א דעשי' שמקיף מתחת רגלי העשי' כו'.

ואחר הקדמה זו יובן שורש ענין תורה צוה לנו משה כו' דמשה הוא בחי' יסוד אבא וזהו תורה צוה לנו משה משום דאורייתא מחכ' עילאה דאבא נפקת כידוע אך להיות כי שרש החכמה שבתורה הוא כדי לברר בירורי' נוגה ע"י המצות הנעשות בדצ"ח דנוגה כו' והיינו בחי' הטעמים שבחכמה דא"ק כו' שהוא שרש כל הבירורים דתהו כנ"ל ע"כ אמר תורה צוה לנו

משה מורשה כו' פי' מורשה לפי שע"י הבירור הזה בשם מה דא"ק הנה בחי' התיקון יורש את בחי' התהו כמ"ש למכה גדולים כו' ונתן ארצם לנחלה נחלה לישראל עבדו כו' כי השבירה דז' מלכים כאשר באו לידי בירור ותיקון ניתן למורשה למי שמתקן אותם כו' תהו ג"כ פי' קהלת יעקב דהנה ידוע דהקליפה קדמה לפרי כמו עד"מ שהשליא יוצאות קודם לוולד וידוע שהשליא גם הם נעשות מן ההשפעה שממנה נוצר הולד אך שהשליא נעשי' מבחי' החיצוני' כדי להיות שומר ומקיף להלביש לולד בהיותו בבטן אמו כל ט"ת אבל הולד נוצר מבחי' פנימי' כו', ומ"מ ביציאה לאויר העולם השליא קודמת לצאת ואח"כ הולד כי הקליפה קדמה לפרי כו' וכך הי' בעשו ויעקב דכתיב ויצא הראשון אדמוני כולו כאדרת שער כי עשו איש שעיר מבחי' הפסולת דז' מלכים אדום שמלכו לפני מלוך מלך לבנ"י כו' בבחי' שליא פסולת השפע שקדמה לפרי ואח"כ יצא יעקב שהוא בחי' התיקון כי שרשו מבחי' חכמה דא"ק כמאמר ישראל עלה במחשבה דא"ק כו' ולכך יעקב ירש את ז' אומות דתהו הכנעני כו' כי בחי' התורה ניתן לו למורשה לבחי' התיקון כנ"ל, תהו מורשה קהלת יעקב שהירושה של ז' מלכים שיורש אותם יעקב בעל התיקון הנה הן כולם מתקבצים ונאספים כולם כאחד ונכללים ע"י בחי' התיקון דיעקב ונקראים קהלת יעקב דהיינו מקהל הגדול של ריבוי הניצוצים דרפ"ח שנקהלו אל יעקב לבררם עד שנקראו על שמו קהלת יעקב כידוע דיעקב הוא יו"ד עקב דהיינו מה שבחכמה נתברר בחי' העקביים כו' ואח"כ נקראו שבטי ישראל כי שרית עם אלקים דהיינו שבירר שם ב"ן דתהו שנק' אלקים ופי' עם אלקים שגם הטבע מסייעו כנ"ל לפי שהטבע נמשך מבחי' התהו שרוצה מצד עצמו להתתקן וכענין קהלת יעקב שנקהלו אל יעקב לבררם וכמ"ש ונהרו אליו כל הגוים כו' וכן ובאו גוים רבים ואמר לכו ונעלה אל הר הבית ה' ואל בית אלקי יעקב.

והנה יש להבין שרש ענין ויהי בישורון מלך כו' דהנה שורש ענין ובלילה שירה עמי ושירו קרי כמ"ש ואהי' אצלו שעשועים כו' שהוא ענין רננה דאורייתא כו' כנ"ל. הנה ביאור הדברים לפי שיש בתו' ג"כ ד' מדריגות טנת"א והמדריגה היותר עליונה הן הנק' טעמי תורה כלומר שבחי' התענוג שבחכמה שבתורה ושרשו הוא בחי' טעמי דחכמה דא"ק כנ"ל שהוא בחי' מקיף היותר כללי כו' שהוא כמו ענין השיר והניגון שאנו רואים שיש בשיר וניגון בחי' עגול כי נעוץ בו התחלה בסוף כמבואר למעלה והיינו ג"כ כמו השיר והוא טבעת העגול הסביב לצואר החיות שנקראו בעלי השיר כו' וכל זה לפי שבניגון יש הארת התענוג אשר בחכ' שהוא בחי' מקיף לחכמה כנראה בחוש שכל כוונה אשר לא יוכל שאת בהשגה והבנה יוכל לכוון אותה הכוונה בניגון ושיר כו' כי העונג הבלתי מתיישב בשכל והשגה מתלבש בניגון וע"כ הניגון עגול כטבעת ע"ש בחי' המקיף דעונג שהוא כמו עגול להקיף לחכמה כו', וזהו ובלילה שירו עמי פי' שירו היינו רננא דאורייתא שהוא הנגינות והטעמים דאותיות התורה שנק' טעמי תורה ובחי' הטעמים הוא נמשך מבחי' המקיף הכללי שהוא בחי' טעמים שבחכמה דא"ק וכנ"ל ולכך נק' שירו ולא שירה דהיינו בחי' שעשועי המלך בעצמו הנ"ל להיות כי איננו מתיישב אותו העונג

העליון בחכמה רק בבחי' מקיף והוא הניגון שבטעמים ונגינות כמו זרקא מקיף כו' שהוא על האותיות שבתורה וזהו ואהי' אצלו כו' שעשועים שעשועי עצמות המאציל ומעונג זה נמשך בחכמה דא"ק שהוא שם מ"ה במצחא דא"ק שרש המברר כל הבירורים כנ"ל ולכך נק' שירו של הקב"ה בעצמו כנ"ל, וזהו ויהי בישורון מלך פי' ישורון מלשון שיר וניגון שהוא עגול כטבעת כי אחר שאמר תורה צוה לנו משה בבחי' הבירורים שע"י החכמה דא"ק כנ"ל אח"כ אמר על בחי' המקיף הכללי דהיינו טעמים שבחכ' הנשאר בבחי' מקיף על החכמה דא"ק שהוא כמשל עיגול שאין בו מעלה ומטה כלל ולמעלה הוא כמו למטה כי נעוץ בו סופן בתחילתן ותחב"ס כמו הניגון כו' וכמ"ש ומתחת זרועות עולם כו' והיינו כמו ענין עיגולי א"א שמקיפים רגלי העשי' עם חכמה דאצי' בהשוואה א' ולכך נק' ישורון מלשון ישר לפי שהוא שוה ומשוה קטן וגדול מעלה ומטה כו' וזהו ויהי בישורון מלך לפי שמבחי' אור מקיף זה נמשך בחי' כתר לתורה ונק' כתר תורה והרי ידוע דג' כתרים הן כתר תורה וכתר כהונה וכתר מלכות ולהיות כי נסב"ת דוקא ע"כ מבחי' כתר דתורה נמשך בחי' כתר מלכות כו', וזהו שירה שיר ה' כו', והוא ג"כ שרש ענין המשכת י"ג מדה"ר במלכות כמ"ש יאר ה' פניו אליך דוקא כי להיות בחי' המל' סופא דכל דרגין באצי' כידוע. והנה מלבד זה הנה הוא מסתתרת למטה להיות ראש לשועלים בבי"ע עד רגלי העשי' כו' ע"כ צריכה שמירה ביותר מן החיצונים דנוגה בבי"ע שלא יחשיכו אורה ודוקא מהשומר היותר עליון והוא המקיף היותר עליון דהיינו בחי' הארת פנים די"ג תיקונין דא"א במל' וזה שאמרו שאין אשה אלא ליופי שצריך שיאירו פניה מהארה היותר עליונה מטעם הנ"ל וכמ"ש במ"א והיינו ג"כ הטעם שמבחי' כתר תורה הנ"ל שנמשך ממנו כתר מלכות וכמ"ש וכבוד הדר מלכותו בחי' הוד והדר דמדת מל' דאצי' שמקבלת מכתר הנ"ל משעשועי המלך בעצמותו הנ"ל בטעמי תורה שהוא רננה דאו' ולפ"ז הקרי שירו והכתיב שירה שניהם אמת והיינו ויהי בישורון מלך לפי שמבחי' וכתר תורה נמשך מקיף להדר ולייפות לבחי' מלך להיות כבוד הדר מלכותו, אך אם לא הבירורים שקדמו בחכמה לא הי' נמשך המקיף בטעמי תורה כו' לכך אמר תחילה תורה צוה לנו משה כו' ואח"כ ויהי בישורון מלך.

בהתאסף ראשי עם יחד שבטי ישראל פי' ראשי עם היינו בחי' המוחין שנק' ראש כידוע ויש כמה ראשים דהיינו כמה מיני מוחין ודרך פרט בכל ר"ח הוא הראש לאותו החדש ודרך כל החדשים נכללים בחדש תשרי שהוא הראש הכללי לכולם ונק' חדש הזה בכללו ראש השנה והמופת לזה הוא ממה שבחדש הזה יש ימים שהן שרשים ומקורים לכל חדשי השנה ליראה דהיינו שיוכלו כללות נש"י להתפעל בכל חדשי השנה ביראה ויש ימים בחודש זה שהן שרשים ומקורים שיוכלו כנס"י להתפעל באהבה ושמחה כל השנה ויש ימים שהן שרשים ומקורים להתשובה והמחילה והסליחה כמו יום ר"ה עצמו הוא בחי' מקור ליראה שמקבלים ישראל יראה באותו היום על כל השנה ויוכ"פ מקור לתשובה ומחילה וסליחה על כל השנה וז' ימי הסוכות מקורים לאהבה ושמחה על כל השנה לפי שבחדש הזה נקרא ראש וכמו שהראש הוא מקור לכל האברים כך חדש תשרי נקרא ראש להיות מקור לכל הדברים המסתעפים

בבנ"י כל השנה כו' והנה ז' ימי הסוכות נעשה בחי' אור מקיף וכידוע שז' ימי החג נמשך בכל יום מקיף א' וכללותם הן ז' מקיפי' דאימא כו' כי המדות כללותם ז' ספי' דז"א בלבד כי הרי הן הנק' רמ"ח אברים דמלכא וכללות כל האברים הוא נק' רמ"ח גופא דמלכא שהן ז' המדות דז"א כידוע ומקיפים שלהם מאימא נמשך כל ז' ימי החג אך הנה ביום שמחת תורה נמשך בחי' מקיף העליון הכללי שכולל כולם יחד שהרי נק' שמחת תורה ולא שמחה של מצוה כו', והענין שלזאת השמחה הוא בחי' אור מקיף של התורה עצמה והרי הוא כללות כל המצות דהיינו כללות כל המוחין שבמדות דגופא דמלכא נכללים בחכמה שבתורה כידוע וא"כ גם בחי' אור המקיף של התורה דהיינו מה שלא יוכל להתלבש בחכמה שבתורה ונשאר בבחי' מקיף שהוא בחי' שעשועי המלך בעצמותו הנק' כתר תורה כנ"ל הרי הוא מקיף ביותר כללי שמקיף כללות המוחין שבראש דהיינו כללות המוחין שבראש זה הכולל כל החדשים והוא כל חדש תשרי כו' וזהו בהתאסף ראשי עם פי' בהתאסף כל הראשים יחד כמשל המוחין שבראש שיש בהם ג' מדריגות דהיינו בג' חללים דגלגלתא מוח החכמה מיוחד בפ"ע ומוח הבינה מיוחד בפ"ע ומוח הדעת בפ"ע ולכולם יש בחי' אחד הכוללם יחד דהיינו שחופף עליהם להקיפם כאחד ולא להקיף לכאו"א בפ"ע והוא בחי' מקיף הכללי מהארת הגלגלתא עצמה שחופף על ג' החללים דחב"ד כאחד כו' כך בחי' מקיף דשמח"ת הנק' כתר תורה כנ"ל הוא בחי' מקיף הכללי מבחי' הארת הגלגלתא שנק' כתר כידוע שתחתיו מתאספים כל הראשים מג' חללים דחב"ד יחד והוא כל חדש תשרי שהוא כללות כל המוחין כו' ונמצא אעפ"י שכל החדש הזה נק' ראש היינו רק בבחי' כללות המוחין דחב"ד שבראש אבל בבחי' גוף הראש עצמו שהוא בחי' כתר שבגלגלתא עצמה הנק' כתר תורה היינו דוקא בשמחת תורה ועליו אומר בהתאסף ראשי עם יחד, ופי' שבטי ישראל כי י"ב השבטים הם י"ב החדשים ונכללים ונאספים יחד בחודש תשרי שהוא כללות המוחין שבראש ועליהם חופף בחי' הארת הכתר כנ"ל ומבואר למעלה שמבחי' כתר תורה נמשך כתר מלכות לפי שנעוץ תחב"ס לפי שכל בנ"י בני מלכים הן כידוע.

והנה לימות המשיח כתיב ולא ילמדו עוד איש את רעהו כו' כי כולם ידעו אותי מקטנם עד גדולם כו'. ויש להבין למה דוקא לימות המשיח לא ילמדו איש את רעהו כו' ולמה לא הי' דבר זה בזמן הקודם כמו בזמן שהיו ישראל במדבר וגם לא בזמן בנין בהמ"ק ראשון ושני כו' אך הנה הענין לפי שזה הדבר ולא ילמדו איש את רעהו כו' שכולם יהי' בהשוואה א' מקטנם ועד גדולם זה מורה על הגלות נגלות על כללות נש"י מבחי' מקיף הכללי הנ"ל. דהנה בשעת מ"ת כתיב ויחן שם ישראל כו' מה שאמר לשון יחיד ויחן לפי שכולם היו כאיש אחד ממש וכן מ"ש ברכינו אבינו כולנו כאחד כו' כולנו כאחד דוקא להיות כי כאשר אין בבנ"י בחי' האחדות להתאחד ממש כולם כאיש אחד הרי יש כמה ראשים פרטים מיוחדים לכל שבט ומשפחה בפ"ע וידוע שכנ"י הן בציור קומה שלימה ויש הרבה נשמות שהן מבחי' מוח החכמה ויש מבחי' מוח הבינה כמו חכמים ונבונים כו' ויש מבחי' המדות כו' ובכאו"א מהן יש בחי' פנימי' ומקיפים ונמצא יש מקיפים פרטים ונקראו

ראשים בפרט ודרך כלל נחלק לג' מדריגות חב"ד ופרטיהם לי"ב שבטים שכאו"א כולל ד' כו' אך בחי' המקיף כללי הנ"ל היינו שחופף על המוחין שבגלגלתא דרך כללות להקיף את כולם יחד עד מבלי שימצא בהם ראש וסוף לגבי מקיף הזה כי כולם מקבלים מראש א' והוא בחי' מקיף הכללי הזה שבגלגלתא דמל' דאצי' הכוללים יחד כו' נאמר דלא ילמדו עוד איש את רעהו כו' כי הלימוד הזה באה מבחי' התחלקות המדריגות בציור קומה כנ"ל ונמצא בחי' המוחין נק' ראש לגבי בחי' המדות וכן בדרך פרט יש הרבה ראשים פרטים בכל מדריגה עד שימצא ראש בכל פרטים והיינו מה שילמדו איש את רעהו כו' אבל כאשר כולם ידעו אותי מקטנם ועד גדולם בהשואה א' ממש וזה הדבר מורה על היות שכל הראשים נכללו ונתאחדו כאחד ממש מבלי שימצא בהם כלל בחי' משפיע ומקבל כי כולם מקבלים ממקור וראש אחד והוא הראש האמיתי בחי' גלגלתא שכוללם יחד בהשוואה א' ממש מכל צד מגדולם ועד קטנם כו' וכמשל העיגול שמקיף מכל צד ואין בו מעלה ומטה כלל כו' וזה הדבר יהי' לימוה"מ דוקא שלא יהי' אז כמה ראשים אלא יהי' רק ראש א' כללי וכמ"ש ושמו להם ראש אחד כו' והוא בחי' מקיף הכללי הנ"ל משום שיתגלה אז בחי' כתר הכללי הנ"ל והוא בחי' כתר דא"א כי נעוץ סב"ת וע"י התכללות נשמות ישראל שהן בבחי' מל' דאצי' שעי"ז נמשך בחי' כתר מל' נמשך גם בחי' כתר הכללי שהוא בחי' גלגלתא דא"א הנק' כתר תורה כנ"ל אמנם גם בשעת מ"ת הי' ג"כ אפס קצהו מאותה הארה מבחי' מקיף דכתר הכללי הנ"ל בשעה שעמדו בה"ס בבחי' התכללות והתאחדות כאיש א' וכמ"ש ויחן לשון יחיד כנ"ל שהאחדות הזאת גרמו שנכללו כל הראשים יחד ונעשו כולם בחי' מקבלים מראש אחד והוא בחי' מקיף דכתר הכללי כנ"ל לפי שבהתכללות והתאחדות דכל הראשים יחד אזי ממילא נמשך אור המקיף הכללי משא"כ בהפרדם כו' ומה שלעתיד נתגלה המקיף הכללי הזה מצד עצמו בשעת מ"ת נתגלה מצד התכללות ואחדות דכנס"י ובפרט כשאמרו נעשה ונשמע ברעו"ד וכולם כאיש אחד כו' ולכך זכו גם כאו"א בפרט לב' כתרים וכללות הכתרים האלה האיר בהם מבחי' כתר הכללי הנ"ל.

והנה מאז והלאה לא נמצא בחי' התכללות בבנ"י כ"כ ולא נמשך עליהם בחי' מקיף הכללי כי בחטא העגל נסתלק מהם הארת הכללי הזה כמ"ש ויתנצלו בנ"י את עדיים כו'. ולא זכו להארתו בכל משך זמן השנים שהלכו במדבר עד לפני הסתלקות ומשה כשבירכם ואמר תורה צוה לנו משה כו' אמר בהתאסף ראשי עם יחד שבטי ישראל כו' ואזי החזיר קצת עטרת הכתר הכללי הנ"ל להאיר בכנס"י אבל היא הארה מועטת מאד ואפס קצהו מן אותה ההארה נמשך בג' רגלים בעולי רגל כשעומדים כולם בעזרה וכמ"ש יראה כל זכורך את פני ה' כו' אבל זהו בחי' הארת הכתר בפרט דהיינו השייך לג' מדות חג"ת חסד בפסח כו' אך בשבועות יש קצת מעין הארת הכתר הכללי והיינו בבחי' ת"ת דאימא שנעשה כתר לזו"נ בכללו כו' וזה נעשה ע"י שניעורים כל הלילה בליל שבועות כידוע אבל בבחי' כתר הכללי ממש אין בנו כח להמשיך עד ימות המשיח כנ"ל אבל אפס קצהו אנו ממשיכים בתפילה ע"י המלאך סנד"ל

שקושר הכתרים מן התפילות כי הוא מעלה אחר התפילה כו' וכידוע וכתר זה נעשה מן התפילות עכשיו הוא אשר יהי' בחי' כלי לשכון בו אור הכתר הכללי לעתיד בימות המשיח דכתיב ולא ילמדו עוד כו' כנ"ל. וז"ש הנה ישכיל עבדי כו' וגבה מאד כו' (והיינו ברכינו אבינו כולנו כאחד באור פניך כו' כולנו כאחד דוקא כי אין אור הכתר שנק' אור פניך שורה על כנ"י כ"א דוקא כשהם כולם כאיש אחד מטעם הנ"ל) וזהו בהתאסף ראשי עם יחד שבטי ישראל אז דוקא ויהי בישורון מלך כו' וסדר הפסוקים כך הם תורה צוה לנו משה כו' להיות נק' קהלת יעקב ע"י בחי' הבירורים דרפ"ח כו' דבחכמה אתברירו כנ"ל ואח"כ ויהי בישורון מלך בהתאסף ראשי עם כו' שנמשך עליהם בחי' כתר הכללי הנ"ל הנק' כתר תורה כנ"ל, והוא הנק' ישורון ויש בו ב' פירושים א' מלשון שיר כנ"ל וגם מלשון ישר כי בחי' כתר הכללי הי' בוקע אורו דרך קו האמצעי הנק' ישורון אך אינו מאיר רק בהתאסף ראשי עם יחד שבטי ישראל דהיינו כשמתקבצים כל הראשים ועולין ונכללין בבחי' קו האמצעי הנק' ישראל שאז ע"י התכללות הזאת מאיר עליהם מאור הכתר הכללי כנ"ל, והארה זו מאירה מלמעלה למטה בקו האמצעי שנק' ישראל הנק' עמודא דאמצעיתא אך בתנאי בהתאסף כל ראשי עם יחד כנ"ל הטעם.

ושרש ענין הנ"ל. הנה אמרו במשנה כל בעלי השיר יוצאין בשיר כו' וקאי על המלאכים שנקראו בעלי השיר וכידוע לפי שעלייתם למעלה הוא ע"י השיר אך הנה השיר הגשמי הוא כמו רצועא של ברזל סביב הצואר והוא משל להבין שיר של המלאכים כי הן נמשלים לבהמות וחיות כידוע אמנם השיר של הנשמות הן מזהב וכסף והוא נעשה כמו הטבעת מכסף או מזהב כו', דהנה בז' מיני מתכות הברזל הוא מדרגה היותר אחרונה מכולם כידוע בפי' אך את הזהב ואת הכסף כו' והענין הוא למעלה היינו בחי' מל' דאצילות שנק' ברזל לגבי אורות העליונים חג"ת דז"א שהן ו"ק זהב וכסף כו' וכמו שידוע שיש במל' בחי' גבורות חזקות וקשות בברזל וכענין המאמר בגמרא הקשה אדם קשה כברזל כו' וידוע דשרש חיות המלאכים נמשך רק מבחי' הדבור בלבד והיינו בחי' חיצוניות המל' שנק' ברזל וע"כ בעלי' שלהן כשהן עולין ונכללין בשיר במקור חוצבם הוא בשיר של ברזל כי שירת המלאכים הוא מחיצוניות העולמות אבל הנשמות שרשם מיחוד זו"נ שהוא בחי' זהב וכסף כו' בחי' פנימיות דזו"נ ע"כ גם השיר שלהם כשעולין הוא בבחי' הזהב וכסף כטבעת עגול מכסף וזהב כו' ונק' שיר שלהם שירו של הקב"ה בעצמו כנ"ל כמ"ש ובלילה שירו עמי כו' שירו קרי משא"כ שירת המלאכים נק' שיר ה' דמלכות כו', וזהו שיר השירים אשר לשלמה שיר על כל השירים לפי שנק' שירו והוא שיר של שלמה מלכא דשלמא דילי' כי שירו של הקב"ה נק' שעשועי המלך בעצמותו כנ"ל וכמ"ש ואהי' אצלו שעשועים כו' ואין אור מקיף זה משיר רק בנשמות מצד ששרשם נמשך מעצמות המאציל כמ"ש כי תהיו אתם ארץ חפץ וכן תקרא חפצי בה כו' וכידוע והיינו ג"כ פי' וישורון מלשון שיר וזהו ויהי בישורון מלך כי כל ישראל בני מלכים הם ונעוץ סופן בתחילתן כנ"ל באריכות.

ובזה יובן מה שמנה כאן ג' מדריגות זו אחר זו בתחלה קראם בשם יעקב קהלת יעקב ואח"כ ישורון ואח"כ אמר שבטי ישראל כי ישורון כולל יעקב וישראל יחד מטעם שבחי' שעשועי המלך בעצמותו הוא שמשתעשע בכנס"י ומשירה נעשה שירו שאז נק' ישורון בנו"ן פשוטה כו' לפי שבריח התיכון מבריח מן הקצה לקצה דהיינו מכתר הכללי עד בחי' המלכות כידוע.

ויהי בישורון מלך. פי' הבחיי פ' הברכה בישורון לשון ראיי', ואפ"ל כי הנה ארז"ל שבמ"ת אמרו רצונינו לראות כבוד מלכנו, בשה"ש רבה בפסוק ישקני כו' עד ולואי יגלה לנו פעם שני' כו' אין זו עכשיו אלא לע"ל הוא והיו עיניך רואות את מוריך וכל בניך למודי ה' משא"כ עכשיו אפי' במשה נאמר וראית את אחורי, כן פי' בידי משה שם, ולכן עז"נ ויהי בישורון מלך, בישורון לשון ראיי', והיו עיניך רואות כו', אך יש הפרש בין מוריך ובין מלך, כי מוריך למודי הוי' זהו מה שנמשך מהחכמה, ובחי' זו יומשך להם ג"כ בהשגה וחכמה, ומצד זה נק' מוריך, ונק' למודי הוי' יו"ד חכמה כו' אבל יש בחי' שלא יוכל לימשך בהשגה כלל גם לע"ל רק הגילוי ע"ד רצון שלמעלה מהשגה ומצד זה נקרא מלך, ומ"מ גם בחי' זו יומשך בבחי' ראיי' והתגלות רק שלא ישיגו הפנימי' וזהו ענין גילוי גלגלתא דא"א רצון העליון ע"ד הסתכלות ז"א במצחא דע"ק כו' ועמ"ש מזה בלק"ת בד"ה ואתחנן בפי' ואראה את הארץ כו' ועמ"ש ע"פ בן פורת עלי עין, עוי"ל בישורון ל' שיורים כמו שארז"ל בשה"ש רבה ע"פ שיר השירים שעשאנו שיורים לעולם והוא ע"ד ויותר יעקב לבדו, וכמארז"ל אותן אלף שנים כו' הקב"ה עושה להן כנפים כנשרים כו' וזהו ויהי בישורון מלך, ועיין ברבות בשלח ע"פ ויסב משה את ישראל מים סוף אל המדבר שור, מהו מדבר שור שנתאוו ישראל ליעשות בו שורות שורות של דגלים, ועד"ז י"ל פי' ישורון לשון שורות שורות של דגלים והיינו כמ"ש ע"פ שאו את ראש כו' לגלגלותם, דהמכוון לעשותן דגלים שעי"ז יהי' שורה עליהם מלכותו ית' דוגמת ד' דגלים שלמעלה במלאכים שהם נושאות את הכסא כו' וממשיכים בו גילוי אור א"ס, ועד"ז נש"י הם מרכבתא עילאה, וכן לע"ל עוד תעבורנה הצאן ע"י מונה כו', עוד דורש ברבות שם, שור לשון מישור, וכן יש לומר בענין ישורון והיינו מ"ש כי ההרים ימושו כו' וברית שלומי לא תמוט שיהי' למטה הגילוי וזהו ענין מישור, ישר יחזו, עוד דורש לשון חומה ע"ש ואני אהי' לה נאום ה' חומת אש, וזהו ענין ישורון, אני חומה, נקבה תסובב גבר כו', וזח"ב שמות י"ו ב' פקודי רל"ה א'. ח"ג קדושים פ"ג א'. ת"ז כו"א כא"ב. רבות שמות ק"ב ע"ד, ח"א לה"ב קיב"ב.

ב) רבות שמות ס"פ ב' אעפ"כ זכה משה לשתיהן כו' מלכות דכתיב ויהי בישורון מלך, ויקהל פמ"ח קסב"א משה מלך שנאמר ויהי בישורון

מלך, פקודי ר"פ ל"ה ע"פ לרקמות תובל למלך זה משה שנאמר ויהי בישורון מלך, והיינו כי משה הוא ז"א דאצילות שנק' מלכא, אמור פ' ל"א, ע"פ צו את בנ"י, מלך זה משה דכתיב ויהי בישורון מלך אמר הקב"ה למשה אני מניתיך מלך על ישראל, הדרכו של מלך להיות גוזר ואחרים מקיימין כך תהא גוזר וישראל מקיימין הה"ד צו את בני ישראל כו', ונראה כי מעלת מלוכה דמשה משארי מלכי ישראל ויהודה גדולה מאד, כי שאר המלכים ענין מצוותם ופקודתם אין בהם ערך כלל למצות ופקודת של משה שמצותיו ופקודתו הן מצות ה' שיש בהן חכמה נפלאה לאין ערוך, שע"י תפילין נמשך גילוי חב"ד דאצי', ואי' ערך במצות שאר מלך ואפי' דוד מלך ישראל שעיקר מלכותו להיות קיום יראת ה' עכ"ז פקודותיו אין להם ערך לציווים הנ"ל, והיינו כי משה הוא יסוד דאבא, וזהו צו אל בנ"י שהם נו"ה כו', א"כ המלוכה שלו הוא חכמה דאצילות ושרשה ממל' דא"ס כתר עליון שמשם נמשך המצות כי תרי"ג מצות דאורייתא עם ז' מצות דרבנן הם תר"ך עמודי אור, ולכן המצות הן חכמה נפלאה, משא"כ שאר המלכים שרשן ממל' דאצי' או מל' דבי"ע, ומה שנקרא משה מלך ולא רב, כי ע"ד לך אני מגלה טעם פרה ולאחרים חוקה, א"כ זהו מלך שגוזר ואינו מגלה הטעם. בהר פל"ב דף ר"ב ג' ע"פ במדעך מלך אל תקלל כו' מלך זה משה שנאמר ויהי בישורון מלך וכ"ה בקהלת רבה קי"ב ב' סד"ה גם במדעך מלך כו'.

ג) **בהעלותך** פט"ו רסד"ג, ויהי בישורון מלך כו' עשה לך שתי חצוצרות כו' יעו"ש ע"י שנתיירא מן הקב"ה לכך נעשה מלך שנאמר ירא את ה' בני ומלך, עו"ש בפרשה הנ"ל רסה"א ע"פ אספה לי שבעים איש, אימתי הבונה בשמים מעליותיו בזמן שואגודתו על ארץ יסדה, וכה"א ויהי בישורון מלך, ופי' המ"כ וסיפי' דקרא קא דריש בהתאסף ראשי עם יחד שבטי ישראל, י"ל בשבעים איש כתיב ואצלתי מן הרוח ומשה אצלם מקור האצילות וכמו הכתר לגבי י"ס, וכן ע' איש דסנהדרין ז"ת דאימא ע' רבתי דשמע ומשה יסוד אבא לכן נאמר עליו ויהי בישורון מלך כי ע' סנהדרין הנ"ל הם הנאים והמשובחים שבכם בחי' אצילות שבכם כמ"ש ואצלתי כו' ואעפי"כ משה מלך עליהם כו' וזהו ענין הבונה בשמים ז"א מעליותיו בחי' על הוי' כמ"ש במ"א.

ד) **שה"ש** רבה לה"ב סד"ה ראשך עליך ככרמל מלך אסור ברהטים מלך זה מלך מה"מ הקב"ה כו' א"ר ברכי' מלך זה משה שנאמר ויהי בישורון מלך כו' הדרכו של מלך להיות גוזר ואחרים מקיימין כו' הה"ד צו את בנ"י, וכמש"ל ס"ב בשם רבות אמור פל"א, ומזה יובן פי' תורה צוה לנו משה, צוה כענין צו את בנ"י כו' והטעם כנ"ל כי ישראל הוא ז"א ומשה שהוא יסוד אבא נק' מלך על בנ"י כו' כמו שגזירת המלך למעלה מההשגה של העם, כמר"כ מוחין דז"א מנה"י דאימא אבל ת"ת דאימא נעשה כתר לז"א בחי' מקיף שלמעלה מהשכל, זהו צו את בנ"י כו', וכש"כ מבחי' אבא כו', ועמ"ש ע"פ ויבא מלך הכבוד שנזכר זה ב' פעמים תלים כ"ד שם פ' הא' בז"א הב' בע"ק וגם י"ל עדמ"ש בזח"ב יתרו ס"ז ע"ב בענין אית מלך

לעילא ברזא דקדה"ק ועד"ז י"ל ויהי בישורון מלך, וע' במא"א מם מ"ד וחכמה נק' מלכא עילאה.

ה) **רבות** וישלח ר"פ ע"ז דישורון הנאים והמשובחים שבכם והם הנביאים אליהו ואלישע וכה"ג, וא"כ פי' בישורון מלך שמשה הוא מלך על כל הנאים והמשובחים הנ"ל כי כל הנביאים נתנבאו בכה ומשה נתנבא בזה כו' וכמו אסה"מ לגבי אסשמ"א וע"כ הוא מלך כו', וענין הנאים יש להעיר ממ"ש ע"פ ואנוהו וע' במד"ר ע"פ שחורה אני ונאוה, גם שם פי' ישורון זהו ישראל סבא, גם בחי' ויותר יעקב לבדו, א"כ ישורון ל' שארית יעקב בחי' ויותר כו' ואפ"ל דמבואר בזהר ס"פ וישלח קע"ד כמו שהקב"ה נק' בשני שמות הוי' ואלקים כ"ה בחי' ישראל ויעקב, וא"כ בחי ישורון י"ל עד יעבור עמך הוי' דהיינו למעלה משם הוי' כמ"ש בלק"ת בד"ה האזינו השמים דרוש הראשון ספ"א, א"נ כמו שיש בחי' והי' הוי' לי לאלקים ע"י הגילוי מעצמות אוא"ס כמש"ש בד"ה שובה ישראל הראשון כמו"כ יש בחי' זו בנשמות, שגם בחי' ישראל כמו יעקב יחשב לגבי בחי' ישורון כו' וזהו ענין ישראל סבא שלמעלה מבחי' כי נער ישראל ישראל זוטא שהוא ז"א כו' כי יש"ס לגבי ז"א זהו כמו עתיק יומין לגבי החכמה כו' וא"כ ויהי בישורון מלך זהו ע"י גילוי מל' דא"ס ע"ק כו'.

ו) **בבה"ז** פ' שמיני דל"ט ע"א ע"פ וחכך כיין הטוב גבי למישרים, כ' היינו בחי' יעקב שנק' ישורון ע"ש היושר וההשוואה בין המדות חו"ג שהם הפכיים ומנגדים זה לזה ויעקב מדה"ר שהוא ת"ת הוא הממוצע ביניהם כו' ע"ש וגם תרומה ע"פ והבריח התיכון, וזהו שנק' ישורון, והוא גבוה מבחי' ישראל שהוא ז"א כי שרית עם אלקים, כי הוא מחבר ז"א לע"ק כנ"ל, והנה ת"ת נק' בריח התיכון ונק' ישורון וכמו"כ הדעת נק' בריח התיכון, ולכן נאמר במשה ויהי בישורון מלך, וגם כי משה יסוד אבא דעת עליון כו'.

ז) **זח"ב** פ' שמות די"ו ע"ב ע"פ עד שהמלך במסיבו, מלך דא קודב"ה, הה"ד כה אמר ה' מלך ישראל, וכתיב ויהי בישורון מלך, בפ' פקודי דרל"ה ע"א מפרש ויהי בישורון מלך היינו כנ"י שהוא מל' דאצילות וע"י התורה הנק' עוז נאמר ה' בעזך ישמח מלך כו' ע"ש, זח"ג קדושים דפ"ג ע"א ובך אתקיים פקודא דאיהו מצוה על ישראל להעמיד עליהם מלך, הה"ד שום תשים עליך מלך, ואתקיים בך ויהי בישורון מלך עכ"ל, ויתיישב מה שקשה עמ"ש בש"א סי' י"ב י"ז ודעו וראו כי רעתכם רבה אשר עשיתם בעיני ה' לשאול לכם מלך, דקשה הכתיב שום תשים עליך מלך וכן ארז"ל ג' מצות נצטוו בנ"י בכניסתם לארץ וא' מהן למנות להם מלך, וא"כ איך נחשב בקשתם ושאלתם למלך לחטא ורעה, אלא הענין כי המלך שנצטוו זהו ע"ד ויהי בישורון מלך שאפי' על בחי' הנאים והמשובחים שבכם כמו גדולי הנביאים יהי' גדול הרבה יותר מהם עד שיהי' כמו מלך עליהם, וזהו ע"ד בי מלכים ימלוכו כו' והוא מצד שלא יוכלו להשיג חכמתו כלל.

ח) **עיין** בספר פנים יפות פ' האזינו ע"פ וישמן ישורון דקדק ג"כ ששם ישורון גבוה משם ישראל, כי גבי ישראל נאמר על ישראל גאותו

ועזו בשחקים הרי שהזכיר בלשן גאות על ישראל (ע' במד"ר פ' בשלח ס"פ כ"ג ע"פ כי גאה גאה) ועיקר עזו בשחקים, אבל בפסוק אין כאל ישורון כתיב רוכב שמים בעזרך ובגאותו שחקים דהיינו שיהי' רוכב שמים שורה על ישראל בעזרך (וענין רוכב שמים י"ל עפמ"ש בזח"ב תרומה קס"ה ע"ב ע"פ סולו לרוכב בערבות בי"ה שמו) ובגאותו שחקים הרי שמעלתם יותר משחקים והיינו דאמר אין כאל ישורון שבתחלה הי' נקרא אל ישורון ואח"כ נקרא ישורון דהיינו במקום אל באו אותיות ב"ו (ואפ"ל נו זהו ע"ד אלקינו שהוא שלנו) ואמר שמעלת ישורון יותר משם ישראל שבתחלה הי' מתגאה על ישראל ועזו בשחקים ועתה הוא בעזרך וגאותו שחקים עכ"ל, ואפ"ל כשתוסיף כה על ישראל עולה ישורון, והו"ע כה תברכו דברכת כהנים שמברכים את ישראל עי"ז נק' ישורון כו'.

ברך ה' חילו. דבות ויחי פצ"ט קי"ב ג' דקאי על חשמונאי ובניו נגד העוכמ"ז. פ"ו דפסחים דע"ב סע"ב פ"ב דיומא כ"ו א' פ"ג דקדושין ס"ו ב', פ"ב דמכות י"ב א' זח"א ויחי רל"ו א', ח"ג ויקרא י"ט א', שמיני ל"ט א.

לבנימין אמר ידיד ה' ישכון לבטח עליו, חופף עליו כל היום ובין כתפיו שכן. ת"א לבנימין אמר רחימא דה' ישרי לרוחצן עלוהי (היינו שבנימין הנק' ידיד ה' ישכון לבטח על הקב"ה וכן פי' הראב"ע ז"ל בעבור בנימין שהוא ידיד השם ישכון בנימין לבטח על השם, ואפ"ל פי' עליו היינו כמ"ש בפי' אז תתענג על ה' היינו בבחי' שהוא למעלה משם הוי' דהיינו בא"א וכן פי' ותתפלל חנה על הוי' כמ"ש בת"א פ' משפטים בד"ה לא תהי' משכלה ועקרה, ועד"ז פי' בר"ח שער האהבה תחלת פרק י"ב דצ"ח ע"א בפי' ובטח עליו והוא יעשה ועליו זה הוא כמו השלך על הוי' יהבך שפי' בזהר שהם הדברים התלוים במזל שהוא על עכ"ל ומזל פי' בפרדס כתר, וכן פי' שם בר"ח ששרש בחי' הבטחון נמשך ע"י השגחה עינא פקיחא דאריך דלא נאים כו' ועמ"ש בת"א בד"ה אשירה להוי' כי גאה גאה בפי' למען הביא ה' על אברהם את אשר דבר עליו, דפי' עליו הוא חסד עילאה ורב חסד כו' ועמ"ש בשם מהרמ"א בפסוק ויחלום והנה סולם מוצב כו' משם יובן שורש הבטחון אשר לצדיק יסוד עולם להיותו בחי' סולם המקשר כל העולמות יחדיו וסולם זה הכבש זה שייך לבנימין, שוי"ל כי בבטחון כתיב בטחו בה' עדי עד עיין מזה בזהר ר"פ וארא, ובבנימין כתיב בנימין זאב יטרף בבקר יאכל עד, ע"כ נאמר בו ג"כ ישכון לבטח עליו) יהי מגן עלוהי כל יומא, (היינו תרגום של חופף עליו כל היום כי חופף מלשון חופה וכן פרש"י

בישעי' סי' ד' ה' ע"פ כי על כל כבוד חופה, החופה שתחופף שכינתו עליהם, וכן ת"י שם שכינתא תהא מגנא עלוהי בגנון כו', והלעז שם דאש באדעקונג פון דער שכינה דאש גא"ט וועט באדעקין זאיין שכינה אוף זייא עכ"ל, כי חופה הוא ענין כסוי, ועד"ז איתא בשו"ע אה"ע סי' נ"ה ס"א בהג"ה וי"א שהחופה הוא שפורסין סודר על ראשם כו' ובב"ש שם סק"ה מכסין ראש הכלה בסודר כו' ע"ש והוא הנקרא דעקטוך ועמ"ש מזה בביאור כי על כל כבוד חופה ספ"א, לפ"ז חופף עליו היינו שהקב"ה חופף על בנימין, וכן פי' החזקוני חופף עליו, הקב"ה על בנימין ומצילו, ומ"ש התרגום יהו מגן עלוהי, היינו ג"כ בחי' לבוש ומקיף המגין כמ"ש ברבות פ' לך לך פ' מ"ד מה המגן הזה אפילו כל החרבות באות עליה הוא עומדת כנגדן כך את כו' וזהו אנכי מגן לך, ובפרדס ערך מגן בפי' שמש ומגן הוי' אלקים משמע מגן היינו יחוד הוי' אלקים ע"ש, וא"ש כאן חופף עליו כו' שמזה נמשך יחוד סוכ"ע וממכ"ע הנק' הוי' אלקים), ובארעיה תישרי שכינתא, (זהו תרגום ובין כתפיו שכן, וא"כ ובין כתפיו קאי על בנימין, וכן פרש"י בגובה ארצו הי' בהמ"ק בנוי כו' וכ"כ הראב"ע והשם שוכן בין כתפיו.

קיצור מפירוש התרגום, שבנימין שהוא ידיד השם, ישכון לבטח על השם, והשם מכסה ומגין עליו, ושוכן בין כתפיו היינו השראת השכינה שבבהמ"ק, ואפ"ל לפ"ז חופף היינו אור מקיף, בין כתפיו שכן הוא ההשראה בבחי' אור פנימי, והוא ענין היריעות שבמשכן, והארון והמנורה והשולחן והמזבח, שהם או"מ ואו"פ, ופי' בין כתפיו יש להעיר ממ"ש עבודת הקדש עליהם בכתף ישאו ועמ"ש מזה בד"ה ואהי' אצלו אמון, והחזקוני פי' כתפיו גבוליו כמו אל כתף ים כנרת, ישכן כלומר בין גבוליו של הקב"ה שכן בנימין, נחלתו סמוכה אצל בית המקדש לפי שכל השבטים היו שותפים במכירתו של יוסף ובנימין לא הי' שותף וכל השבטים נולדו בחו"ל ובנימין נולד בארץ ישראל זכה הוא להיות השכינה שורה בחלקו עכ"ל, וכן לפי הממ"י בין כתפיו קאי אלמעלה, ביומא פ"ק די"ב ע"א לפיכך זכה בנימין ונעשה אושפיזיכן לגבורה, אושפיזא היינו ענין בית אכסניא שהאושפיזא זהו ע"ד אורח, ונק' דירת ארעי ולע"ל יהי' דירה בתחתונים דירת קבע, ועמ"ש מזה בענין מ"ש בזהר אמור ק"ג ב' בענין האושפיזין דסוכות וסוכה ג"כ דירת ארעי כו' ברע"מ פ' עקב דף ער"ב בעה"ב בוצע זהו ת"ת עמודא דאמצעיתא ואורח מברך זהו ואורח צדיקים בחי' יסוד וי"ל שנק' אורח כי היחוד עליון להיות נשמות חדשות זהו רק לפרקים שלכן נק' דודים וזהו ענין ארשפיזכן, אבל לע"ל ביום ההוא יהיה שבחי' ו"ה יהי' כמו י"ה תרין ריעין כו' זהו דירת קבע, ונק' אהל בל יצען בל יסע יתידותיו לנצח עמ"ש בלק"ת סד"ה שובה ישראל עד, ילקוט ח"א ל"ב מז"ד נא"ג סח"ד קיז"א קנט"ג רסח"ב רפד"ב, ח"ב י"ג כב"ג עט"ד צה"ב קיא"ד קסט"ב קעא"ג. ילקוט פ' חי סי' ק"ו ד"ל ע"ב ת"ר שבעה לא שלטה בהן רמה ותולעה אברהם יצחק ויעקב דכתיב בהו בכל מכל כל, משה ואהרן ומרים דכתיב בהו על פי ה', ובנימין בן יעקב דכתיב בי' ידיד ה' ישכון לבטח, וי"א אף דוד דכתיב אף בשרי ישכון לבטח, והוא מהש"ס ספ"ק דב"ב די"ז ע"א ופרש"י ישכון לבטח עליו הכי דריש ישכון

לבטח בנימין על סמיכות ידידות השכינה. ר"פ ויגש דמ"ז ע"ד על אכסניא של הקב"ה שנאמר ובין כתפיו שכן עאב"ו. פ' שמות סי' קס"ו. הש"ס פ"ה דמנחות נ"ג יבא ידיד כו' בחלקו של ידיד כו'. פ' בשלח סי' רל"ד ע"פ ויבואו בנ"י בתוך הים ביבשה, קפץ שבט בנימין וירד לים תחלה כו' זכה ששרתה שכינה בחלקו של בנימין שנאמר בנימין זאב יטרוף כו', לבנימין אמר ידיד ה' כו', מהמכילתא דזבחים פ"ה דנ"ג א' מאי לא הוה לה יסוד (היינו בקרן מזרחית דרומית) רב אמר בבנין (בקרן דרומית מערבית בגו היסוד אמה באורך הדרום וחדלו להם כל הדרום וכל המזרח עד אמה סמוך לקרן צפונית מזרחית כדאמרן לקמן אוכל במזרח אמה ובדרום אמה) לוי אמר בדמים (יסוד הי' על פני כל המזרח אבל לא נותנים בחלקו של יהודה), רב מתרגם (על ובין כתפיו שכן) באחסנתי' יתבני מדבחא (בבינא גופיה משמע) לוי מתרגם באחסנתיה יתבני מקדשא, מקום מקודש לדמים עכ"ל הביאו הילקוט פ' ויקרא סי' תמ"א דקי"ז ע"א, פ' מצורע רמז תקס"ד דקנ"ט ע"ג הביא הש"ס פ"ק דיומא די"ב הנז"ל פ' ואתחנן ס"פ רמז תתמ"ה ע"פ לא תנסו, בנימין בין כתפיו שכן ואני בונה אותו כו', פ' שופטים סוף רמז תתקי"י מהש"ס דזבחים נ"ד, וכ"ה עוד בילקוט ח"ב ביהושע רמז כ"ד ע"פ ותאר הגבול, בש"ב רמז קמ"ט ע"פ ויקרא את שמו ידידיה, הש"ס פ"ה דמנחות נ"ג הנז' פ' שמות רמז קס"ו, בעמוס רמז תקמ"ה ע"פ כאשר ינוס איש מפני הארי' כו' וירד מרדכי שיבנה בהמ"ק אמרו ישראל מרדכי משבט בנימין וכתיב בו בין כתפיו שכן לפיכך אמרו ישראל ירד פרווטים כנגדן לבנות בהמ"ק פי' הזר"ע מרדכי ירד לבבל להיות שליח להשתדל לבנות בהמ"ק, ועמ"ש באריכות ע"פ לבנימין אמר בדרוש ע"פ אשירה נא לידידי, בישעי' רסי' ה'.

וממגד תבואות שמש פ"ח דיומא פג"ב, ב"ק.

ורצון שוכני סנה פב"ת דזבחים קי"ח ב'. ירושלמי מגלה ספ"א הלכה י"ב קדשים המרצין (לשוכן בסנה) נאכלים בחלקו של יוסף.

ורצון שוכני סנה ששרתה שכינה בסנאיו של יוסף, רבות ויגש פצ"ד ק"ו א', אחי וראש שהי' לי ראש והוא ראשון של אחיו שנאמר תבואתה לראש יוסף, ויחי ס"פ צ"ח קי"ב א' פי' תבואתה אכילת הפירות בעוה"ז ותהיין שהקרן קיימת לעוה"ב. פ' ק' קט"ו ב' אתם הגוף ואני הראש שנאמר תבואתה לראש יוסף.

בכור שורו הדר לו וקרני ראם קרניו. א) פ"ט דברכות דנ"ו ע"ב הרואה שור בחלום יקדים ויאמר בכור שורו הדר לו קודם שיקדימנו פסוק אחר כי יגח שור וכו', עיין בלק"ת פ' שמיני בד"ה ביאור לויתן זה, דהמק"מ פ' שמיני דל"ח ע"ב ע"פ ושור ואיל לשלמים פי' שור ביסוד ח"ש ביוסף בכור שורו כו', ובמא"א שין סעיף י"ט שור נקרא החסד שבגבורה אבגית"ץ גימטריא שור כו' גם שור סוד יסוד כו', ויש להעיר מפסוק ורב תבואות בכח שור וזהו שאמר ר' יוסי מימי לא קראתי לשורי שורי אלא לשורי שדה, ואאזמו"ר ז"ל פירשו על חרישה שחורשים השדה בשור והוא נה"ב כמ"ש בד"ה האזינו השמים דרוש השלישי, אך במא"א אות חי"ת סעיף כ"ז פי' חרישה נקרא הזיווג והחרישה ע"י שור יוסף וצריך להרחיק אז החמור שהוא ערלה עכ"ל, והכוונה לקדש א"ע בשעת תשמיש שלא לעשות כמעשה חמור, ובי"נ שם כ' ושור גימט' אבגית"ץ סוד חסד שריא בפומא דאמה ע"י נעשה הזיווג עכ"ל, וזהו ורב תבואות נמשך בכח שור כי שדה אשר ברכו ה' היא מל' וע"י יסוד החורש בה נמשך שפע רב תבואות כו' וענין בכח שור ע"ד ישיש כגבור לרוץ אורח ועוד כי ואת בריתי אקים את יצחק וזהו ענין ותשב באיתן קשתו שנאמר ביוסף בסוד הקמת הברית וזהו ענין החסד שבגבורה כו' ישיש כגבור וראיתי במ"ע אופן קל"ג עלינו לשבח גימטריא שור והיינו שיהושע שנק' בכור שורו תיקן השבח דעלינו לשבח כו' כשהקיף חומת יריחו, כי הוא גימטריא אבגית"ץ כנ"ל שבו גבר על יריחו, ר"ה ג' כו"א, סוטה א' יא"ב, ב"ק א' דף ב"ב יז"א, יר"ק גלגולים ע' תשובה ט"ז יוסף כ' כ"ג כ"ד משיח ד' עגל, זח"א דף ריש ע"ב ח"ג יד"א קכ"א ב' ברע"מ קל"ג סע"א רנ"ב א' ברע"מ רעט"א.

ב) **זח"א** פ' מקץ דף דיש ע"ב אוף ה"נ שמעון כו' וע"ד אתבני' מולי' שור כגוונא דמזלי' דיוסף שור דכתיב בכור שורו הדר לו עכ"ל.

ג) **ויקרא** דף י"ד ע"א א"ר יצחק כתיב בכור שורו הדר לו יוסף בגין דנטיר להאי ברית זכה בשור דאיהו קדמאה לקורבנא (ה' עיין רבות אמור פכ"ז ע"פ שור או כשב או עז גבי לפיכך נעשה שור ראש לכל הקרבנות, ועיין בעין יעקב פא"ט על הגדה שור שהקריב אדה"ר קרן א' כו' מ"ש וע"כ הי' הקרבן שור כו' ודע כי נאמר בפר אל פתח אהל מועד ולא נאמר כן בשאר קרבנות ואמרו משל לאוהבו של מלך שהביא דורון נאה למלך כו' עד ע"כ הקריב שור שהוא דורון נאה לבעלי תשובה כו' ועיין בלק"ת פ' שלח סד"ה ענין הנסכים שלכן הנסכים בפר חצי ההין משא"כ באיל וכבש כו' וענין חצי ההין זהו ר' ת"ת, ורביעית ההין נק' יסוד כמ"ש בזח"ג בלק ר"ד בפי' רובע ישראל, ומבואר בסידור שער חג המצות בד"ה ששת ימים תאכל מצות דרוש השני כשהזיווג מיסוד שורש ההמשכה בא מאו"א וכשהזיווג ע"י ת"ת יסוד בא מע"י וא"א וכמ"ש בפע"ח גבי די אכלו אבהתנא בענין דודי, נמצא ע"י פר נמשך ממקום עליון, לכן בכל המועדים שיש פרים וכבשים הפרים רומזים בג"ר והכבשים בז"ת פרים בני בקר שנים כו' ז' כבשים כו', לכן שור ראש לכל הקרבנות, ולפי שעיקר היחוד ותוספת האור הוא ע"י יוסף,

ע"כ נאמר בכור שורו הדר לו, וע' ברבות וישלח פע"ה ע"פ ויהי לי שור וחמור, והמגיד נ"ע באו"ת שם פי' שור לשון הבטה כמו אשורנו ולא עתה, והראי' הוא חכמה ולכן נק' יוסף שור שממשיך הטפה מחכמה עילאה, והיינו שיהי' בחי' ראי' וזהו בן פורת עלי עין כו' שיהי' בחי' עין בעין נראה כו', ועיין ברבות בשלח ס"פ כ"ד בענין מדבר שור ועמ"ש בענין ביום השמע"צ כו' פר אחד כו' ע') א"ל ר' יהודה אי הכי אמאי אתברך במלה דאיהו שמאלא, (ה' וכן ברבות וישלח שם שור זה משות מלחמה ע') בימינא מיבעי לי' דהכתיב ופני שור מהשמאל, א"ל בגין דיגין על חובי דירבעם (ה' במק"מ נ"ב כי אין הדינים מתמתקים אלא בשרשם עכ"ל וזה כענין הנזכר בזהר פ' קרח קע"ח ע"פ ועבד הלוי הוא, ההוא סטר צפון דאשתאר חסר בעלמא, ליואה בארונא אשלים כולא, ועמ"ש מזה בד"ה בכ"ה בכסלו, בענין צפונה לפני הוי', ע') א"ל רזא אוליפנא בהאי קרא דכיון דיוסף נטיר ליה להאי ברית דהאי ברית אחיד בתרין דרגין (במק"מ פי' יסוד אחיד בנו"ה ולפע"ד הפי' שיסוד מקשר ומחבר זו"נ שהם תרין דרגין וזהו ענין בריתי יומם ולילה, שהברית מקשר ומחבר מדת יום שהוא ז"א עם מדת לילה שהוא מל', וזהו ענין כי כל בשמים ובארץ דבחי' כל שהוא יסוד אחיד בשמיא וארעא שהם זו"נ) ואוליפנא בפרשת פרה אדומה דהאי פרה חד מאינון תרין דרגין עילאין הוי', (ר"ל המל' הנק' פרה, כי בהמה גימט' שם ב"ן אמנם פרה הוא בהמה רבה לגבי עזים וכבשים והיינו מל' דאצי', גם פרה י"ל לשון פרה ורבה כו' וע"ד בן פורת יוסף ארז"ל שנתגדל ע"י פרות) וזווגא דפרה שור אקרי (כ' במק"מ נ"ב יסוד, אבל כפשוטו י"ל דשור זהו גבורה דאצילות כי במרכבתא עילאה ארי' שור הם חו"ג, והנה עיקר הזווג ע"י מדת הגבורה כנ"ל סעיף א' בענין ישיש כגבור כו', ועמ"ש בפי' ויתן עוז למלכו סד"ה ה' יחתו מריביו, אלא שהמשכה זו נמשך ע"י יוסף יסוד, וזהו יצחק קץ חי, כמ"ש במא"א קוף ססעי' י"ג, ובמא"א אות ד' מ"ה ד' חיות ארי' אבא שור אימא כו', נמצא שור בינה, ויסוד מקבל מהבינה כמ"ש בזח"א ד"ו, ובבינה התגלות עתיק שמשם מקור הכח והגבורה כמ"ש טוב ארך אפיים מגבור כו' ונזירות שמשון יוכיח כו', ולכן יוסף דנטיר ברית בחי' איזהו גבור הכובש את יצרו, זכה לבחי' בכור שורו, התגלות הכח והגבורה דא"א שבבינה כו') ודא הוא בכור שורו הדר לו (פי' במק"מ נ"ב כי הסריס אין לו זקן והוא יש לו הדרו, ועמ"ש בענין יוסף יפ"ת ויפ"מ בחי' מלך השמיני הדר, ונק' ג"כ פרי עץ הדר, ועמ"ש בפי' והדרת פני זקן, ומ"ש בד"ה בכ"ה בכסלו בפי' עטרת תפארת שיבה כו' הדרת פנים יאר ה' פניו כו') ובילקוט פ' הברכה דף שי"ב ע"א ע"פ בכור שורו הדר לו איתא מלמד שניתן לו הוד למשה והדר ליהושע שאלמלא ניתן הוד ליהושע אין כל העולם יכול לעמוד בו, י"ל ההוד שניתן למשה היינו משה הוא ז"א תפארת וההוד זהו בינה ניתן לו כדמשמע בזח"ג דרכ"ג ע"ב אבל יהושע הוא מל' וניתן לו הדר זהו יסוד שהוא בחי' יוסף ועמ"ש ע"פ ה' אלקי גדלת מאד הוד והדר לבשת וזהו הדר כבוד הודך כו' כי ביסוד נמשך מהבינה שלכן נק' כל שנמשך בו בש"ב, וקרני ראם קרניו הדר לו ודאי, ולאו האי כשור דעלמא אלא וקרני ראם קרניו קרנא עילאה

הוא על כל אחרנין, במק"מ פי' יסוד שעולה על הדעת יותר מכל הספי' כולם, ונלענ"ד לפרש לאו האי כשור דעלמא בחי' פני שור שבמרכבה דבריאה, אלא יסוד דאצי' שיש לו גובה כראם כנודע מענין הלולב שגבוה גם מההדסים שהם חג"ת, ע"י עליתו להדעת כו', אך ענין וקרני ראם י"ל ע"ד שהבינה נק' בקרן היובל ונקרא קרן בן שמן, גם י"ל שהם מה שאו"א מלבישים לחו"ג דא"א הם הנק' קרני ראם, וכמ"ש ויוציאנו הוי' אלקינו, או"א שהלבישו לזרועות דא"א, ואונקלוס תרגם וקרני ראם קרניו וגבורן דאתעבידן דילי' מן קדם דתוקפא ורומא דיליה, וכמו שתרגם בפ' בלק ע"פ אל מוציאם ממצרים כתועפות ראם לו, אלה דאפיקינון ממצרים תוקפא ורומא דיליה, ובחי' רוממות הוא בכתר כמ"ש בסידור ע"פ ארוממך אלקי המלך, וכתר הוא מל' דא"ס וזהו ענין קרני ראם כי הקרן רומז למדת מלכות כמ"ש הרשב"א בע"י הנז"ל, ורוממות מרכבה אליו ותרם כראם קרני עליות המל' בכתר שזהו ענין ארוממך אלקי המלך, ועז"א חנה רמה קרני ולכן בלותי בשמן רענן בחי' קרן בן שמן והיינו ע"י כי הנה אויביך יאבדו יתפרדו אזי ותרם כראם, וכן עליות המל' בשבת זהו ע"י שמתחלה בע"ש נמשך שלהובא להוריד הג"ק וזהו יתפרדו כו' והטוב שבק"נ עולה למעלה, כמ"ש בשל"ה במסכת שבת דף קל"ח ע"ב, ובמ"ע שק"נ נק' ג"כ קרן ר"ת קליפה רביעית נוגה וידוע שהמל' מבררת ק"נ וע"י בירור זה שמעלה הניצוצים דתהו עי"ז ותרם כראם קרני כו', ע' בפנים יפות ע"פ כתועפות ראם לו שהאריך, עמ"ש במלכים א' י"ט י"ט ע"פ והוא חורש בשנים עשר צמדים כו'.

בפ' וזאת הברכה ל"ג כ"ז מעונה אלקי קדם ומתחת זרועות עולם, ויגרש מפניך אויב ויאמר השמד. ופרש"י למעון השחקים, לאלקי קדם שקדם לכל אלקים וברר לו שחקים לשבתו ומעונתו. (הג"ה. וקאי אדלעיל מיני' רוכב שמים בעזרך ובגאותו שחקים. ות"א שחקים שמי שמיא, ומעון היינו מדור וכמ"ש השקיפה ממעון קדשך מן השמים, בפ' כי תבא כ"ו ט"ו ות"א אסתכי ממדור קדשך מן שמיא, וכן ע"פ אד' מעון אתה היית לנו, בתלים רסי' צ' ת"י ה' דמדור בית שכינתך בשמיא. וצ"ל דהא ארז"ל הקב"ה מעונו של עולם ואיך פירשו ששמי השמים הם מעונו של הקב"ה. וצ"ל דאתיא לפי' הזהר ויקהל דר"ז ע"א דלעיל בפ' הנה מקום אתי סעי' ג' דפי' מקום הוא היכל וכלי שבו ועל ידו נמשך האור וכענין גדול ה' בעיר אלקינו כנ"ל. ע"כ עד"ז שמים הם ז"א ושמי השמים הם בינה, או כללות ג"ר כח"ב הם בחי' כלי והיכל לגילוי הארת הקו וכמ"ש במ"א בפי' השמים ושמי השמים לא יכלכלוך שאינם יכולים להיות כלי להקו וחוט אלא ע"י אמצעות הרשימו שבה מתלבש הקו ע"ד עוטה אור כשלמה ואז נמשך בשמי השמים כו' ואזי נק' מעון קדשך. והיינו שהם בחי' סוכ"ע

ואור מקיף והוא נק' רק כלי ומעון להארת הקו. עכ"ה). ומתחת מעונתו כל בעלי זרוע שוכנים. זרועות עולם סיחון ועוג ומלכי כנען שהיו תקפו וגבורתו של עולם, לפיכך על כרחם יחרדו ויזועו וכחם חלש מפניו. לעולם אימת הגבוה על הנמוך, והוא שהכח והגבורה שלו בעוזריך. עכ"ל רש"י. והיינו כמש"ל רוכב שמים בעזרך.

חגיגה ב' יב"ב, חולין ו' פט"א, ירושלמי חגיגה ב. תענית ד, מס"ס פ"ג, רבות ויצא פס"ח. כי תשא קנד"א. של"ה נח"ב נט"ב רצב"א שע"ב, מ"ע צ"ט קנ"ז. בחיי קנ"ט רלד"ב.

והנה אאזמו"ר נ"ע בביאור ע"פ יונתי בחגוי הסלע בפי' הפסוק ולכי לך והכתיב בתיבת לך לכי פי' לבחי' כ"ף יו"ד. כי ישראל עלו במח' הקדומה שהיא בחי' א"ק שהוא כתר דכללות וע"ז מרמז האות ך' כי הכתר שהוא סוכ"ע הוא ממוצע בין המאציל לנאצלי' והממוצע צ"ל כלול מב' הבחי' כמ"ש בע"ח שמ"א פ"ג א"כ יש בו ב' בחי' ע"ס וזהו"ע כ' כו'. וגם עוד טעם מה שנכתב בכף והכל ענין לפי שהכף הוא היד שנק' כף היד ונק' כף ע"ש שיוכל לכופפה, ואז היא מקפת וסובבת הדבר, וכך בחי' מח' הקדומה הנ"ל היא מקפת כל ההשתל' דאבי"ע שהם מוקפים בה מכל צד. וזהו שנא' כף אחת עשרה זהב כו'. (הג"ה. י"ל כף גימט' מאה והן מאה ברכות שנמשכים מהכתר ורומז לקו"ף שהוא לשון היקף כנ"ל, והיא מלאה קטרת הוא בחי' ריח ותהלתי אחטם לך. עכ"ה). וז"ש ומתחת זרועות עולם, ולכאורה איך שייך ענין זרועות למטה מתחת העולם, אלא הענין מפני שהזרוע והיד הכפופה מקפת מכל צד גם מתחת כמו למעלה הכל ביחד, והוא לפי שהכתר הנק' כף הוא הממוצע בין המאציל לנאצלים וע"כ מקיף לכל ההשתלשלות כו', והיו"ד היא חכמה, וזהו ולכי לך להתעלות לשרש ומקור הנשמה שעלה במח', והיינו ע"י התפלה שנק' סולם כו' עכ"ד. וע' מענין עלי' זו בלקו"ת ד"פ במדבר בענין שאו לגלגלתם, ובד"ה האזינו השמים בענין פי' תשובה וכו' ע"ש. עכ"פ מבואר פי' ומתחת זרועות עולם דקאי על בחי' הכתר וא"ק שהוא מקיף מלמטה כמו מלמעלה. וא"ש עם משארז"ל ברבות ויצא פס"ח על פסוק זה שהקב"ה הוא מעון של עולמו היינו מקומו של עולם, שגם על הארץ מתחת הוא סוכ"ע כמו בשמים ממעל. והמג"ד באות כ' פי' כף במלכות. וזהו ענין כפה עליהם הר. וי"ל כי גם המל' היא כתר לבריאה ע"ד מלך יחיד כו', וזרועות ב' ידים י"ל ע"ד ידי יסדה ארץ בחי' ממכ"ע וימיני טפחה שמים בחי' סוכ"ע.

בחגיגה י"ב ב' מבואר איך שהעולם תלוי בזרועו של הקב"ה יעו"ש שזהו ומתחת זרועות עולם, והיינו כדפי' אאזמו"ר נ"ע.

בחולין ספ"ו דפ"ט ע"א שהעולם עומד על מי שעושה את עצמו כמי שאינו שנאמר ומתחת זרועות עולם היינו מי שהוא מתחת היינו תכלית השפלות שהוא כמי שאינו הוא זרועות עולם. יש לפרש ע"ד לשארית נחלתו למי שמשים עצמו כשיריים שכדי להיות גילוי יגמה"ר שהן מבחי' כתר

שהוא בחי' ולגדולתו אין חקר זהו דוקא למי שהוא כמו שאינו כו' והיינו ע"ד בצלם אלקים עשה את האדם וכשמדפיסים בחותם כאשר האותיות שבחותם הם שוקעות אזי דוקא נעשה על השעוה חותם בולט, כך השקיעה זהו"ע הביטול להיות כמי שאינו, וכמו בשאול נחבא אל הכלים ועי"ז נמשך מלמע' מדת גדולתו של הקב"ה וכמ"ש מזה בד"ה שימני כחותם, וכמו"כ להיות המשכת זרועות עולם שהוא בחי' סוכ"ע בחי' ולגדולתו אין חקר זהו ע"י אתעדל"ת בחי' ומתחת כמי שאינו כו' וכנודע מענין אין שצ"ל ביטול היש לאין, וזהי תכלית הבריאה, ועי"ז ממשיך מבחי' כתר הנק' אין לפי שאינו מושג וכמ"ש בד"ה את שבתותי תשמרו. וזהו"ע כמי שאינו, וכענין אלפי שנאן שארז"ל א"ת שנאן אלא שאינן שהם בבחי' ביטול עד שנק' אין כו'. גם מבואר משל אחר לזה, כמו שא"א להיות צמיחה מהזריעה עד שתרקב ותבא לבחי' אין כו', וכמ"ש בתו"א פ' ויקהל בד"ה קחו מאתכם תרומה. וכן מצאתי עוד בדברי אאזמ"ו נ"ע בד"ה אחרי ה' אלקיכם תלכו שנדפס בסידור שע"י שמאל דוחה שמשפיל א"ע הקב"ה מגביהו, כמשל העיגול שאין בו מעומ"ט וכאשר נדחה למטה בתחתית העיגול הנה הוא למעלה. והיינו שמתדבק בסוכ"ע שאין בו מעלה ומטה וכמ"ש ומתחת זרועות עולם שבחי' סוכ"ע מקיף עליון ותחתון בהשואה א', עכ"ד. ור"ל ע"י שהוא בבחי' ומתחת דהיינו שפלות שמשפיל א"ע עי"ז מתדבק בזרועות עולם שהוא סוכ"ע.

ברמב"ם בפי' המשניות פרק חלק במשנת כל ישראל והעיקר הרביעי שהוא ית' לבדו הקדמון ושאר כל הנמצאים עליונים ותחתונים מחודשים, והכתוב המורה ע"ז מעונה אלקי קדם, כו' יעו"ש.

במ"ע צ"ט כ' מעון הוא בחי' ופני לא יראו, ובאופן קנ"ז כ' קדם כנגד קמ"ד שעות שיש בשי"ב שנק' ימי קדם כו', ויגרש מפניך אויב עמ"ש בלקו"ת פ' במדבר סיני בענין בני גרשון ע"ד גרש את האמה הזאת כו' לגרש את הרע, ולפי"ז בחי' ומתחת י"ל זהו אתכפיא ועי"ז אח"כ ויגרש. וע"ש פ' נשא בד"ה הוי' יחתו מריביו ויש על שם הוי' טעם גרשים כו' שעי"ז יחתו מריביו, וזהו"ע ומתחת זרועות עולם י"ל ורב חסד הנמשך בחסד עולם, וזהו זרועות, עי"ז ויגרש מפניך, כו' ע"ש.

אשריך ישראל, א' רבתי הנה בדברי הימים אדם א' רבתי היינו בחי' אדה"ר כמו שהי' קודם החטא, ועז"נ לע"ל הנה ישכיל עבדי כו' וגבה מאד אותיות אדם, ואל"ף הוא כתר, ואלף רבתי זהו כתר דאצילות ועמ"ש בענין פום ממלל רברבן בדניאל סי' ז' ח' וע' בעמה"מ שער קרית ארבע ר"פ קמ"ד ובמא"א ערך פה, ובמ"א נתבאר שזהו ע"ד ההפרש בין אני ובין אנכי כי אנכי מורה על יש האמיתי ועד"ז אלף דאתוון דרברבן ועמ"ש ע"פ ויקרא אל

משה א' ויקרא זעירא, וא"כ מזה מובן ענין אשריך, בבחיי פ' ויחי ע"פ ויקרא יעקב אל בניו סב"ב והתחיל דוד ספר תלים באשרי האיש ממקום שפסק משה ברכותיו אשריך ישראל כו', י"ל כי דוד רומז על משיח ואיתא בזח"ג ואתחנן דר"ס ע"ב ע"פ אתה החלות משה הוה שירותא וכ' הרמ"ז שכחו מחכמה הנק' ראשית ומשיח יהי' סיומא שיזכה ליחידה מפנימית עתיק, ע"כ מה שחתם משה באשריך זהו שע"י תומ"צ יזכו לגילוי הכתר המלובש בחכמה, ולכן אמר מי כמוך עם נושע בהוי' דהיינו חכמה כו', וכמו שבת מוחין דאבא, וזהו רק התחלה לגבי משיח ועיקר בחי' משיח להמשיך פנימית עתיק ע' כי כאשר השמים החדשים כו' שלמעלה מהשמים כסאי כו' וע' ביאור גדולה מילה ויש להעיר להתחלות הנ"ל מפסוק הנה ישכיל עבדי כו' מאד ה' עליות זאח"ז, ומענין ודר"ח שלמעלה מנר מצוה כו' וממ"ש הרמ"ז תצא סוף דף רע"ו ע"פ כימי צאתך מאמ"צ אראנו נפלאות כו' ושבחי' משה מים מן המים משיתיהו ומשיח אור כמ"ש קומי אורי כו'. נושע בהוי' ע"ד הוי' לי בעוזרי ר"ל כי מלאכיו יצוה לך והם עוזרי אך אם אין פניך כו' וזהו ומשתמשים בהקב"ה כו', בחיי פ' שמות סט"א גבי הר האלקים חורבה, והזכיר לשון חורבה על ממה"ד מלשון ואשר חרב גאותיך שביארו ע"ד הקבלה כי גאותן של ישראל אשור החרב והוא מדה"ד, ור"ל צדיקים מהפכים מדה"ד למדת הרחמים וזהו שמאשרים את החרב ועמ"ש בזח"ב בשלח נד"א בפי' אז ישיר שממשיכים הא' נהירו דעתיקא לבחי' זיי"ן שהוא החרב ואזי עושה נסים מופלאים לישראל, והורג לפרעה ומצרים בקי"ס והיינו יחוד פנימי דאו"א כו' ולכן זהו שייך לענין אשריך ישראל אלף רבתי אור הכתר עי"ז ואשר חרב גאותך, והכח הזה ע"י בחרבי ובקשתי ק"ש למס"נ באחד עי"ז דוקא ממשיך יחוד הפנימי שהוא גילוי עצמות א"ס, שאין דרך להמשיכו ע"י תומ"צ כו' ולכן אמרו ברבות שרומז ליצחק שפשט צווארו כו' שעי"ז הגיע בבחי' ממעל לעצים עה"ח ועה"ד כו' ולכן יאמרו ליצחק דוקא כי אתה אבינו גילוי פנימיות אבא שהוא פנימיות עתיק, מקור יחוד הפנימי הנ"ל, גם יש לפרש ואשר חרב גאותיך ע"ד וחד חרוב כו' שעשאנו שיריים לעולם כו'. פ' בלק ע"פ לבדד ישכון כו', הוי' בדד ינחנו כו' וזהו אשריך ישראל מי כמוך כו'. והנה לבדד זהו ענין וחד חרוב ובד"ה כנשר יעיר פי' אדמ"ו נ"ע הוי' בדד ינחנו היינו בבחי' עצמות אור א"ס, וזהו ענין נושע בהוי', בהוי' דוקא שבחי' הוי' בדד ינחנו, היינו לבחי' מי כמוך באלים הוי' דהיינו עצמות אור א"ס שנק' ע"ק ולכן נק' ישראל ג"כ מי כמוך. בפ' הברכה ע"פ אשריך ישראל, הבטחה מפורשת לישראל לעוה"ב, אל תחשוב כו', ובענין מי כמוך עם יש להעיר ממ"ש אדמ"ו בד"ה אתם נצבים בפי' למען הקים אותך לו לעם שזהו ע"י שישראל עלו עד בחי' מח' העליונה, והיינו עד א"א וזהו אשריך דרומז לכתר א' רבתי כמו אדה"ר קודם החטא, אזי יוכלו להיות בחי' עם, וכ' הבחיי וע"כ תמצא טרחא במלת עם, ובחי' עם כזה הוא נושע בהוי' היינו ע"ק שהשפיל עצמו אור א"ס להיות לך לאלקים כו', וזהו ע"ד ישראל נושע בה' תשועת עולמים, וזהו ע"ד שיר חדש שיר זכר שאין אחריו צרה כו' כמ"ש הבחיי פ' בשלח ע"פ ויהי לי לישועה דפ"ו ע"ב. הנה רז"ל אמרו ע"פ אשריך וטוב לך אשריך בעוה"ז וטוב

לך לעוה"ב י"ל משום כי יפה שעה א' בתשובה ומע"ט בעוה"ז מכל חיי העוה"ב, לכן עם היות כי וטוב לך לעוה"ב כי יפה שעה א' של קורת רוח בעוה"ב מכל חיי העוה"ז, עכ"ז אשריך בעוה"ז דוקא משום כי יפה שעה א' כו', וזהו אשריך ישראל, אשריך דוקא כי זה בחי' גבוה מבחי' וטוב לך לעוה"ב. בזח"א ויצא קס"ג א' בג"כ כתיב אשריך ישראל כו' והנראה משום כי ישראל תפארת קו האמצעי העולה עד הכתר ונק' נחלה בלי מצרים וממשיך משם ההמשכה למל' מקור דבי"ע וזהו ענין והבריח התיכון זח"ב תרומה קע"ה ב' ולכן סיום זה ע"פ ויקח לו יעקב מקל לבנה כו' והיינו כדי להמשיך מבחי' לבנון שהוא א"א כו', ואמור צב"ב זכאין אינון ישראל כו' ולאתערא חילא דלעילא כו' וע"ד כתיב אשריך ישראל מי כמוך, נראה שמפרש אשריך על זה הכח שבאתעדל"ת יכולים להמשיך אתעדל"ע כמו ע"י שופר ממשיכים דרור עלמא דחירו כו', ומה ענין שופר גשמי לעורר בינה דאצי' שבה התגלות עתיק, אלא כח זה נמשך לישראל מבחי' כתר שהוא מקיף סוכ"ע וכמ"ש מזה בביאור ע"פ יונתי שהענין משום ששרשן מא"ק אור כללי הכולל כל העולמות וזהו ישראל עלו במחשבה כו', וכן פי' אדמו"ו נ"ע בד"ה ביום השמע"צ בפי' אשר נשבעת לאבותינו מימי קדם, שזהו ענין אשר קב"ה, א"כ לפ"ז חתם משה בכח האתעדל"ת אתעדל"ע ומשם יתחיל משיח, ועיקר בחינתו להמשיך אתעדל"ע מבחי' שאין אתעדל"ת מגעת שם, ובנשא קל"ח סע"ב דקדק נושע בהוי' ע"ד הדבקים בה', והיינו שמתקשרים בשם הוי' ממש, ולע"ל יתיר מזה, ויש לפרש עפמ"ש בפ' ויצא קנז"ב שנגד עוה"ז והעוה"ב יש ב' שמות הוי' ופסיק טעמא בגווייהו, א"כ מצד עוה"ז מתדבקים בהוי' המלובש בז"א, ולע"ל יתדבקו בשם הוי' שבכתר, ולכן נאמר ברוך ה' אלקי ישראל מן העולם ועד העולם, והנה ה' אלקי ישראל גימט' תרי"ג, ובעוה"ז הגילוי מכתר דז"א, ולע"ל מכתר הכללי כו', ויש לבאר ענין ב' שמות הוי' ממ"ש בד"ה ולא אבה, ועפ"ז אפ"ל נושע בהוי' היינו ב' שמות הוי', גם ב' עולמות כמ"ש רז"ל ע"פ כי ביצחק יקרא לך זרע ביצחק היינו מי שמודה בב' עולמות, ברבות וירא פנ"ג, ובביאור האדרא שם פי' ענין בהוי' היינו שהם פנימית העולמות שנמשכים מעצמות שם הוי' והם למעלה מבחי' שבה"כ שלא הי' בעצמיות השם כ"א בבחי' מספר השם כו', ובנשא קכ"ח א' משמע מי כמוך לעת"י אתמר ע"ד מי אל כמוך, שמשם נמשכים יג"מ, ועד"ז אשריך ישראל מי כמוך, וי"ל משום כי י"ב שבטים ושבט לוי הן שרשן מיג"מ כמ"ש בזח"ג קל"ד ב' בפי' אשר נשבעת לאבותינו, גם האבות שרשן מעבר הנהר היינו מחג"ת דא"א, וכמו יג"מ ששרשן מג' שמות הוי' שבתלת רישין כך שרש י"ג שבטים מג' אבות, ברבות ס"פ ויחי וממקום שפסקתי משם הוא מתחיל שנאמר וזאת אשר דבר כו' וזאת הברכה כו', הנה ישראל מתקשראן באורייתא כי נש"י שרשן במל' דאצילות עיין זח"א י"ג סע"א בפי' כי תהיו אתם ארץ חפץ וממנה נמשכים י"ב שבטים י"ב בקר דבריאה ומתקשרים בהתורה שהיא אדם ז"א, ואורייתא מתקשרא בקוב"ה בינה שבה התגלות עתיק עיין זח"ג פ' אחרי עג"א, וע"י ז"א נמשך במל' גילוי פנימית אור א"ס ונק' יחוד קבה"ה, עמ"ש בד"ה ה' לי בעוזרי, והנה יעקב בירכם והמשיך להם שרשם הנ"ל ח"ש איש

אשר כברכתו כו' וזאת אשר דבר כו' כמ"ש בזהר ויחי דרמ"ח א' שהם מרכבת השכינה ואזי השכינה הנק' וזאת מתקשרת בהם כמ"ש אלפי שנאן אד' בם, ועי"ז הם עדיין רק כלי לקבלת התורה כלי ליחוד העליון וכמ"ש בד"ה מנורת זהב כמו המנורה שהוא נר וכלי לקיבול השמן והפתילה כו', וזהו סוף המדרגה שהגיעו ע"י יעקב, וכדי שיגיעו לזה הי' צ"ל ברכת אברהם ויצחק ליעקב שיהי' התקשרות חג"ת דאצי' ואזי יוכל יעקב לברכם כברכתם ע"ד הנ"ל, ועז"נ בזאת יבא אהרן אל הקדש, בזאת אני בוטח, לזאת יקרא אשה כו', והוי' נק' איש שמשפיע לבחי' זאת דהיינו המשכת התורה כו', ואיש בער לא יבין את זאת, שאינו מבין גודל הכח שיש בבחי' זו כי נעוץ תחלתן בסופן ואחעט"ב ועיין בספרי ר"פ האזינו עתידה כנ"י שתאמר לפני הקב"ה הרי עדי קיימין כו' הריני מעבירן כו' ע"ש ומשם יובן שורש כח בחי' זו היינו ע"ד כח אד' שנמשך ממל' דא"ס, וזהו ענין שמשם התחיל משה וזאת הברכה שהמשיך במל' כח שרשה ממל' דא"ס ואח"כ חתם באשריך ישראל, היינו ממה שע"י תומ"צ ממשיכים ישראל גילוי הכתר, להיות יחוד קבה"ו שזהו למעלה מבחי' מל' מצד עצמה כי לזאת יקרא אשה, אבל צריך להמשיך היחוד להיות גילוי סוכ"ע ממש וזהו ענין אשריך, ואח"כ בא דוד והתחיל באשרי כמבואר לעיל בד"ה בחיי פ' ויחי. והנה ארז"ל כל פ' שהיא חביבה על דוד פתח בה באשרי וסיים באשרי א"כ הסיום הוא ג"כ אשרי, היינו כי בכתר יש ב' בחי' הא' הוא א"א וזהו הנמשך ע"י מעשה המצות והב' הוא ע"י שא"א להגיע ע"י אתעדל"ת, כמארז"ל קדושים תהיו יכול כמוני כו' אלא שגילוי זה יבא בתורת מתנה ע"ד ואני אפתח לך כו' וזהו ענין הסיום באשרי הב'. רבות תצוה פל"ח קנד"א שהקב"ה משנה סדרי בראשית בשביל טובתן כו' עם נושע בה' בנ"א שהן משתמשים בהקב"ה, י"ל סדרי בראשית נמשך מבחי' שם אלקים גימט' הטבע, אבל זה שהקב"ה משנה סדרי בראשית זהו ע"י שם הוי' שהוא מושל על שם אלקים וכמ"ש במ"א ע"פ הזח"ג ר"פ ויקרא ע"פ שאל לך אות מעם הוי' הגבה למעלה דא אות יו"ד שהנסים היוצאים מהטבע לשנות סדרי בראשית זהו הנמשכים מאות יו"ד דשם הוי' והיינו כי בהבראם בה' בראם הוא אות ה' אחרונה דשם הוי' מל' דאצי' וממנה נמשכים סדרי בראשית ומתלבשת בבי"ע ותמונת ה"א ג' קוין מורים על בי"ע כו' וכדי לשנות סדרי בראשית צ"ל מבחי' שלמעלה מהה"א היינו מה שאינו מתלבש בבי"ע והיינו ע"י היו"ד חכמה עילאה, ח"ש ונטה את ידך על הים ידך היינו יודי"ך כו', וזהו עם נושע בהוי' שהן משתמשין בהקב"ה דוקא היינו מה שהוא קדוש ומובדל ולא מבחי' המתלבשת בעולמות ומבחי' קדוש ומובדל דוקא משם נמשך שינוי סדרי בראשית והמשכה זו ע"י התורה כמ"ש בד"ה קא מיפלגי במתיבתא דרקיע אם בהרת כו' ע"ש, ואפ"ל עוד שזה נמשך ע"י הבחינה דלא זז מחבבה עד שקראה אמי ע"י שאו ידיכם קדש שעי"ז וברכו את הוי' וממשיכים בחי' קדוש ממקורו ועי"ז הם משתמשים בהקב"ה כו', עמ"ש מזה בד"ה צאינה וראינה וזהו שהקדים לומר אשריך ישראל הוא המשכת אור הכתר ע"י אשר קדשנו במצותיו בבחי' קדש העליון ועי"ז הם משתמשים בהקב"ה וזהו מי כמוך מי מושל בי צדיק, ע"ד מי בינה יתנך לז"א כאח לי

והיינו ע"י ותתפלל חנה על הוי' ומשם נמשך בחי' מי מושל בי ועמ"ש מזה ע"פ הוי' הושיעה המלך יבי"ק תלים ססי' כ', מגן עזריך כנגד אברהם שנאמר אשר מגן צריך בידיך, יש להעיר מדוע לא הביא מפסוק אנכי מגן לך, וכמ"ש ברבות וירא ר"פ מ"ח בפי' ותתן לי מגן ישעך לך לך פמ"ד ועיך כי תשא פמ"א ועיין מענין אשר מגן צריך שם וירא פמ"ג, עמ"ש ע"פ אשרי יושבי ביתך וע"פ אשרי העם שככה לו כו'.

אשריך ישראל. ברכות פ"ק ד"ג, ואתה על במותימו תדרוך שבת קי"ח ב' עמ"ש ע"פ אכלה ער מואב בעלי במות ארנון, מגלה ט"ז א', רבות ס"פ ויחי ובמה חתם משה אשריך ישראל, תצוה פל"ת קנ"ד ע"ש פי' כל הפסוק, ויכחשו, תדרוך ס"פ צו קע"ו ב', אמור ס"פ כ"ח שזה נמשך מקרבן העומר, אשריך נשא פ"ח רכ"ז א', שה"ש י"ח ד' בפסוק דודי לי הוא אמר לי אשריך ישראל מי כמוך ואני אמרתי לו מי כמוך באלים ה' שם כ"ד ב' בפסוק כמגדל דוד ענין תדרוך, של"ה ס"פ ואתחנן ובפ' הברכה זח"א ויצא קס"ג א' אשריך, אמור צ"ב ב' מי כמוך נשא קכ"ח א' ולעת"י אתמר, אשריך קל"ח סע"ב.

אשריך רבות נשא פ"ח רכ"ז ב' הביאו פסוק אשריך וטוב לך בתלים סי' קכ"ח ב' אשריך בעוה"ז וטוב לך לעוה"ב, במד"ש פ"ו דאבות פי' שהוא ענין פירותיהן בעוה"ז וע' מענין פירותיהן בעוה"ז באגה"ק ע"פ וילבש צדקה כשריון, וע' בפרדס ערך פרי במא"א אות א' סקל"ה אשרי בכתר תמיד, אשרי בבינה כו' ועמ"ש בד"ה ביום השמע"צ פי' אשר קדשנו במצותיו אשר נשבעת, וברבות ר"פ שמות אשר על שם ואשרו אתכם כו' ארץ חפץ כו', ועמ"ש ע"פ אחת היא יונתי, ראוה בנות ויאשרוה את הברכה אשר תשמעו, וע' מזה רבות נשא פי"ד דר"ס ע"ג בקרבן נשיא שבט אשר אין אישורן כו' אלא ע"ש שבחרו בהקב"ה כו', להעיר מפסוק ותומכיה מאושר, אשריכם זורעי על כל מים תמוך אשורי במעגלותיך תלים י"ז ה' לא תמעד אשוריו תלים ל"ז ל"א, היינו רגליו שפוסע בהן וזהו ענין שנאמר באשר וטובל בשמן רגלו, ורגלים בחי' מעשה וזהו אשריך בעוה"ז היום לעשותם וזהו אשריכם זורעי זריעה היא המצוה כו', ולשון הצלחה ע"ד ויהי נועם כו' ומעשה ידינו כוננהו, וזהו אשרי העם שה' אלקיו כו', (וגם לשון הבטה עמ"ש ע"פ ומגבעות אשורנו) והצמיחה היא וטוב לך לעוה"ב מה רב טובך אשר צפנת פי' מבחי' אשר נמשך צפנת ולע"ל גילוי הטוב.

ישראל הנה ישראל לי ראש ואשר אותיות ראש, בד"ה זכור את יום השבת בת"א פ' יתרו, ובמא"א אות א' סקל"ה היסוד נק' ראש הגויה והעטרה אשר, ובפרדס ערך אשר הוא יחוד חו"ב א"כ ע"ד לויתן כו' וכן ביסוד. לפ"ז

אשריך ישראל ע"י מוחין דאו"א הנמשכים בז"א במוחין שלו הנק' ראש גילוי התענוג להעיר מענין אשר לשלמה, בזח"ב צ"ב ב' פי' אשריך ישראל מה שבכחם לעורר אתעדל"ע ע"י אתעדל"ת ועמ"ש ע"פ הבאים ישרש יעקב כו' ואשרו אתכם כו' ארץ חפץ כו' כלומר בהם הכח הזריעה של חפץ ה' יגדיל תורה כו', ועפ"ז א"ש אשריך בעוה"ז עפמ"ש בביאור כי ביום הזה יכפר כו', ח"ג דקל"ח סע"ב פי' אשריך לפי שחלק הוי' עמו ע"ד אשרי העם שה' אלקיו כו' ועמ"ש בד"ה ולא אבה הוי' אלקיך כו'.

מי כמוך. ברבות שה"ש י"ח ד' ע"פ דודי לי ואני לו הוא אמר לי אשריך ישראל מי כמוך ואני אמרתי לו מי כמוכה באלים ה'. ויש להבין מדוע שם נאמר מי כמוכה בה"א לבסוף וכאן לא נאמר כן, והנה פי' מי כמוכה באלים, פי' הרמב"ן מי כמוכה במלאכי מעלה והן השרים ואלקים של העכומ"ז אשר חלק להם, משא"כ בישראל נאמר אנכי הוי' אלקיך שמע ישראל הוי' אלקינו, והייתי לכם לאלקים, ועז"נ מי כמוכה באלים הוי' וכמ"ש יתרו עתה ידעתי כי גדול הוי' מכל האלקים, וזהו את ה' האמרת היום עשוני חטיבה אחת הוי' אלקינו הוי' אחד, כי באמת הם רק כגרזן ביד החוצב בו והם רק שלוחי השפע כו', ולכן נאמר מי כמוכה בתוס' ה' היינו ה' תתאה שהיא המושל על כל מלאכי מעלה כו', ומזה נמשך וה' האמירך ומי בעמך כישראל גוי אחד כו' וזהו אשריך ישראל מי כמוך, ולכן נאמר כמוך בלא ה' כי הוא משבחם בעליתם בשרשם בבחי' כתר המרומז בכף פשוטה כנודע מענין ולכי לך, ובזח"ג נשא דקכ"ח רע"א משמע מי כמוכה באלים הוי' לע"י אתמר ע"ד והוא כהן לאל עליון דפי' עליון היינו סוכ"ע כמ"ש סד"ה וידעת היום ובד"ה אתם נצבים שגבוה מז"א ממכ"ע, וא"כ לפ"ז פי' אשריך ישראל מי כמוך היינו ג"כ שנק' עם קדוש שנלקחו מבחי' סוכ"ע כו' וגבוהים ממלאכים, וע' רבות במדבר פ"ד ע"פ שאו את ראש כו' כשם שיש לי תלוי ראש כו' וירם קרן לעמו, ועמ"ש בד"ה מהיכן זכו ישראל לק"ש פי' ואבדיל אתכם כו' להיות לי, וזהו ע"ד ענין החטים וקש הנז' ברבות ס"פ וישלח כי הגם שחסידי עכומ"ז יש להם חלק לעוה"ב זהו רק מבחי' חיצוניות וכמ"ש לא עשה כן לכל כו' ונק' עם קרובו, ועמ"ש ברבות פ' וישלח פרשה ע"ה ע"פ ויותר יעקב לבדו, מה הקב"ה ונשגב שמו לבדו כו' וזהו אין כאל ומי כאל ישורון.

ענין נושע בה' ע"ד קרובה ישועתי ישועתם לא נאמר ברבות משפטים ס"פ ל"א, גם אשריך הוא ענין הזריעה אשר קדשנו במצותיו, ובחי' מי כמוך זהו הצמיחה.

פ' הברכה ל"ד ו'

ויקבור אותו בגיא מול כו' עמ"ש ע"פ ונשב בגיא מול בית כו', א) מד"ר פ' בראשית ס"פ ח', פ' בשלח פ"כ גבי ויקח משה את עצמות יוסף כו', נשא פרשה יו"ד קרוב לס"פ דף רמ"ב א' גבי ביום מלאת יביא אותו, כיוצא בו ויקבור אותו בגיא וכי אחרים קברו אותו והלא הוא קבר את עצמו ס"פ חקת, בסופו ממש ומבמות הגיא, ויקבור אותו בגיא, ס"פ בלק דר"פ ע"ב גבי והמה בוכים, ולפי שנתעצל לא ידע איש את קבורתו, ויש ידרש דלא ידע הוא לשבח, וכמה פנים לתורה בפ' וילך ע"פ הן קרבו ימיך, אני ופמליא שלי מטפלין בך מניין שנאמר ויקבור אותו בגיא, בקהלת רבה דף קוף ע"פ טוב ללכת אל בית אבל, גמ"ח בתורה בראשה ובאמצעיתה ובסופה כו' עד ויקבור אותו בגיא, דף קט"ו ג' בפסוק ויותר שהי' קהלת חכם, בקש קהלת לעמוד על הקץ מתי כו' שלשה סימנים מסרתי לך בקבורתו של משה בגיא בארץ מואב מול בית פעור ואעפ"כ ולא ידע איש את קבורתו, ליבא לפומא לא גלי (הקץ) פומא למאן גלי עכ"ל וזהו ע"ד רבי לא שנה חייא מניין לו, וזהו שמש ידע מבואו הא ירח שהיא מ' פה לא ידע מבואו י"ל הקץ, והנה שייכות הקץ לקבורתו של משה, י"ל כי ויקבור אותו בגיא וכתיב כל גיא ינשא, דקאי על לע"ל.

ב) **זח"א** בראשית ע"פ והאדם ידע את חוה דקאי לע"ל שיהי' ומלאה הארץ דעה, א"כ מה שעכשיו ולא ידע איש בחי' שער החמשים דבינה שזהו קבורתו של משה יתגלה לע"ל.

ג) **פ'** יתרו דפ"ט א' מה ע"ק טמיר מכל טמירין כו' אוף הכי האי נשמתיה דאטמר בהאי רצון כו' כתיב ולא ידע איש כו', תרומה דקנ"ז סע"א, כי תצא דר"פ ע"א, זהר בראשית דכ"ז סע"ב ולא ידע גבר ית קבורתיה קבורתא דיליה משנה, אפ"ל כי קבורתא דיליה שער החמשים וזהו משנה משה נ' היינו שער החמשים, והיינו כי תשב"כ זהו חכמה, ותשבע"פ זהו בינה והיא עצמה שער החמשים, וזהו שהתורה ניתנה במ"ט פנים טהור כו'.

ויהושע בן נון. פ"ח דב"ק דצ"ב ע"ב למדו מכאן הא דאמרי אינשי חמר למאריה וטיבותא לשקייה.

רבות משפטים ר"פ ל"א קמ"ח ב' ויש חכמה טובה לבעליה כו' זה יהושע שנאמר ויהושע בן נון מלא רוח חכמה למה הוא דומה לגפיין (בריכה של מים, מ"כ) שמשקה כל המדינה הכל משבחין אותו אמר להם אחד שבח למעיין שמספיק לזה, כך היו משבחין ליהושע שהי' משקה לכל ישראל מחכמתו, אמר להם שבחו למשה שכך העמיד שנאמר כי סמך משה את ידיו

עליו כו' עכ"ל. ועי' בענין מקור מעין בריכה בזח"ב ס"פ בא דמ"ב ב' דהמעיין הוא חכמה והבריכה הוא בינה וכמ"ש מזה בסדור בדרוש ברכת הזימון בענין נברך וזהו כי סמך משה את ידיו י"ל ידיו כמו ידי"ו בחי' יו"ד הוא המעיין, ויהושע הוא הבריכה המקבל מהיו"ד ועמ"ש ע"פ פותח את ידיך יודיך בד"ה כי ההרים ימושו, וענ"ל כי הנה ביד יש ג' פרקין ופרק היד הוא חב"ד שבחסד כמ"ש במ"א בענין יום יום יעמוס לנו והקב"ה נותן לו מלא עומסו כו' ע"כ סמיכת הידים דמשה נמשך רוח חכמה ביהושע וכן חו"ג דא"א מתלבשים בחו"ב כו', ויקהל פמ"ח קס"ב א' וכן אתה מוצא ביהושע שבא מיוסף ומה כתיב בו ויהושע בן נון מלא רוח חכמה כו'.

ס"פ בהעלותך דרס"ו א' ואעפ"כ משה לא חסר כלום כו' ויהושע כו' כי סמך משה כו'.

זח"ב ויקהל דרט"ו סע"א וב' ובמק"מ שם פי' ויהושע הוא מל' מלא רוח חכמה היינו הארת ו"ק דאבא הנק' רוח חכמה ע"י כי סמך משה שהוא ז"א את ידיו עליו כו' כי מהחכמה נמשך לז"א וממנו למל' כו'.

ולא קם נביא.

פ"ב דר"ה דכ"א סע"ב חמשים שערי בינה נבראו בעולם וכולם ניתנו למשה חסר אחד כו' ביקש קהלת להיות כמשה יצתה ב"ק כו' ולא קם נביא כו', וח"א בנביאים לא קם במלכים קם כו', יש לפרש כי הנבואה הוא השגת המהות מ"ט שע"ב, ובזה לא קם נביא עוד כמשה, ומה שבמלכים קם אינו השגת המהות אלא ידיעת המציאות ע"ד חכם עדיף מנביא, ומ"מ אינו משיג המהות כו', ובמ"ע אופן קכ"ט ענין שתיקן שלמה ערובין ונט"י וגזר על שניות לעריות ועי"ז עשה אזנים לתורה והוא עיקר ענין ד"ס שארז"ל ערבים עלי ד"ס יותר מיינה של תורה ולכן אמרו במלכים קם, ועמ"ש בזה ע"פ והאזנת למצותיו שהוא ג"כ ע"ד עשה אזנים כו' וקרובים הדבר להנ"ל כי תשבע"פ זהו חב"ד שבמל', ותשב"כ היא חכ' עילאה וז"ס במלכים קם בבחי' חב"ד שבמל' מתניתין מלכתא בי מלכים ימלוכו ועי' בת"א ע"פ יביאו לבוש הנביאים עתידים להבטל, משא"כ ההלכות כו' ומ"מ התנאים לא היו נביאים רק שזהו כענין חכם עדיף מנביא וכהנ"ל.

ב) **רבות** ס"פ נשא ס"פ י"ד דרס"ב ד' תני ולא קם נביא עוד בישראל כמשה בישראל לא קם אבל באוה"ע קם כו' זה בלעם בן בעור כו', בלק"ת פ' בלק כי משה הי' נבואתו מיסוד אבא שהוא דעת עליון שבז"א וכן בבלעם נאמר ויודע דעת עליון כו', וי"ל עוד כי כל הנביאים השיגו רק בבי"ע וזהו ענין שנתנבאו בכה ומשה השיג באצי' וז"ס שנתנבא בזה, וז"ס ויאצל מן

הרוח כו' ועי' מזה ברבות בהעלותך ע"פ ויאצל כו' ולא קם נביא כו' ובלעם הי' ג"כ השגתו באצי' דקליפה, וענין פי' אצילות דקליפה נתבאר בד"ה אם בהרת קדמה כו'.

ג) **רבות** ס"פ ואתחנן דר"צ ע"ד ע"פ וידעת היום כו' כי הוי' הוא האלקים כו' אין עוד, אתה העדת עלי אין עוד ואף אני מעיד עליך ולא קם נביא עוד כו', והנה פי' אין עוד היינו שהעולם בטל במציאות אליו ית', ועד"ז הנביאים בטלים לגבי התורה, וכמארז"ל כל הנביאים עתידים להבטל כו' תהו ולא קם כו' עוד שאינן אפילו בבחי' עוד כו'.

ברבות פ' הברכה דף ש"א סע"ד איתא ג"כ כהנ"ל ברבות ואתחנן, בשה"ש י"ג א' ס"פ הנך יפה רעייתי ודכ"ג א' שמשה שקול כששים רבוא כו' ולא קם נביא כו' היינו כי ששים רבוא נמשכים מו"ק דז"א כשכלולים זמ"ז כו' ומשה הוא נמשך מז"א ממש כו'.

בבחיי ר"פ וארא דע"ג א' ב' בענין ושמי הוי' לא נודעתי להם ושנבואת משה הי' באספקלריא המאירה כו'.

זח"א ט"ב צ"ז ד' ח"ב ע"א ב', של"ה מ"ו ב' נ"ט א' קפ"ו ב' שט"ב שסב"א שעב"ב, עמה"מ שער עולם התהו פמ"ח דכ"ז ע"א, שער קרית ארבע פרק ק"ו דק"ו סע"א.

ודבר ה' עם משה פנים אל פנים.

זח"א פ' בראשית דנ"ג בענין ומשרתו יהושע בן נון נער לא ימיש מתוך האהל, וכ"ה בזהר ס"פ תשא קצ"ד ב', ובזח"ב ס"פ בשלח ס"ה סע"ב אהל בל יצען ובל יסע יתדותיו כו' נער ודאי לא ימיש מתוך האהל כו' ועי' זח"ב דפ"ג סע"א מ"ט לא ימיש משום דעל יובל ישלח שרשיו כו' יוצא מעדן, יוצא ואינו פוסק, וזהו באו"א תרין ריעין, ואיך בחי' זו למטה בנער מט"ט כו', ויש להעיר מפסוק לא ימיש עמוד הענן יומם כו'.

ב) **זח"ב** פ' תרומה דקס"ד ע"א משכנא דעבד משה יהושע הוה קאים תדיר ונטר ליה דהא לית נטירו דיליה בר ביה דאקרי נער דכתי' ויהושע בן נון נער לא ימיש כו' (ועמ"ש מענין יהושע שנק' נער בלק"ת פ' צו) אבל מקדשא לאו הכי דלאו נטירו דיליה אלא בקודב"ה דכתי' אם ה' לא ישמור עיר כו'.

ג) **ס"פ** בחקתי דף קי"ד סע"א לא ימיש מתוך האהל בגין דאיהו כסיהרא לגבי שמשא ואיהו אתחזי לנטרא משכנא וע"ד לא ימיש כו', הנה שמור לנוק' כמ"ש ע"פ תשמרו להקריב לי, וכן שמור זו משנה, ולכן יהושע

שהוא בחי' סיהרא ליה אתחזי לנטרא משכנא ומ"ש לא ימיש זהו ע"ד שיהי' יחוד שמשא וסיהרא כמו יחוד או"א תרין ריעין וכמ"ש ביהושע לא ימיש ספר התורה מפיך כו'.

מד"ר קכ"ד קנטב"ג קפח"א רמח"ד רמט"א רסב"ד רצג"ג ת"מ סב"ד, זח"ג ס"פ ואתחנן דרס"ט א' ע' בסידור ח"ב דע"ז ג' אך כשבאין לפני המלך, ועמ"ש בבה"ז בלק קפ"ז א' בענין כד איהי שליחא מאו"א אקרי מלאך כו' וכד שדי על דוכתיה, וע"ד הוי זנב לאריות ואל תהי כו' שועלים בי"ע לכן תעלא בעידנא סגיד ליה כמ"ש במ"א ופי' בעידנא חיי שעה, ועמ"ש בפי' ונערים ממשתה נגינתן דקאי אלע"ל שיאיר אור האצי' בבי"ע, נמצא אז בחי' הא' דנער כשהוא זנב לאריות יאיר בגילוי בבחי' הב' דראש לשועלים, וזהו ממשתה נגינתן כו' ודוגמת בנשמות שיתחבר המקיף הנק' מוליה להאיר בהפנימי.

פנים אל פנים. עיין הרמ"ז ואתחנן דרס"א א' אות י' ובפ' ויקרא דט"ו א', ויובן עפמ"ש בביאור לאלה מסעי תקע"א, ענין הסתכלות פנים דז"א בפנים דא"א, וזהו פא"פ כי משה הוא ד"ע דז"א ונמשך לו מפנים דא"א ממש אבל לב"נ כתיב פב"פ שנתלבש פנים דא"א בפנים דז"א וז"ש תתן אמת ליעקב ואח"כ מל' מקבלת הארת פנים מז"א חותם תוך חותם כו'.

ויאמר יהונתן אל דוד מחר חודש ונפקדת וגו'. הנה החדש נק' ע"ש חידוש הלבנה שמתחדשת מחודש לחודש שבאמצע החדש מתחלת להתמעט אורה והולך ומתמעט עד שבסוף החדש תהי' בחי' חושך לגמרי ואח"כ במולד הלבנה תאיר כנקודה א' וזהו חידוש הלבנה והוא ר"ח והולך וגדל האור עד שבאמצע החודש תתמלא אורה ונק' מילוי הלבנה וכן חוזר חלילה ונמצא בלבנה יש שינויים רבים עליות וירידות מדי חודש בחדשו משא"כ השמש שאין בה שינויים אלו כלל מעליות וירידות וממילא אין בה בחי' ההתחדשו' אלא עומדת במדריגה א'. ולכן ישראל מונין ללבנה שיש בהן ג"כ עליות וירידות כשהן עולין עד לרקיע כו' משא"כ אוה"ע מונין לחמה שאין בהם עליות וירידות כ"כ. וזהו וללבנה אמר שתתחדש כו' שהם עתידים להתחדש כו'. ולהבין ענין חידוש הלבנה בכל ר"ח ילה"ק סדר התהוות הזמן שידוע שהזמן הוא ג"כ נברא ומחודש שהוא ית' למעלה מבחי' זמן לגמרי כמו שהוא למעלה מגדר מקום לגמרי וכשנתהוה סדר

הזמן נא' כי אלף שנים בעיניך כיום אתמול פי' שנתהוה ו"מ באצי' חג"ת נה"י שנקי' ששת ימים והן רק ששה המשכות וכל אחד מהן כוללת חיות הזמן של אלף שנה שלמטה שהן שם למעלה רק יום ובחי' אחד לבד ולא אלף שנה רק שאח"כ ע"י ריבוי השתל' נתהוו למטה מבחי' יום הנז' אלף שנה ממש, דהיינו שמהכלל הזה נתחלק לפרטים כמו בחי' ר"ה שיום זה דר"ה נמשך בו חיות המחי' וכולל הזמן של כל י"ב חדשי השנה ואח"כ מתחלק עוד לי"ב ר"ח שיום דר"ח מאיר בו חיות הכולל זמן כל ל' יום כא' ממש (אלא שהן כלולים בו בבחי' העלם אבל בגילוי אין מאיר בר"ח או אפי' בר"ה רק החיות השייך לזמן פרטי של אותו יובל לבד והוא כמשל הראש כולל כל חיות הרמ"ח א' שיש כן בו ממש ומ"מ הם בבחי' העלם אבל בגילוי אין מאיר רק החיות פרטי השייך לאברי הראש ולכן בר"ה ור"ח ג"כ מהות הזמן כמו בשאר ימים כי בחי' זו מה שכולל הזמן בעתיד לבוא אינו מאיר לנו בגילוי רק נכלל בו בהעלם) וזהו"ע המחדש בטובו בכי"ת מע"ב וכמו שהתהוות זו בכ"י הוא בעולם ונפש כך הוא ג"כ בשנה דהיינו שהזמן נברא ומתחדש בכי"ו ע"ד הנ"ל. והנה כתיב והי' מדי חודש כו' יבוא כ"ב להשתחוות לפני כו' וגם עכשו הוא כן בעליות הנשמות מידי חודש ושבת מגעה"ת לגעה"ע לפי שבכל ר"ח מאיר הארה חדשה ועליונה מבחי' שלמע' ממהות זמן זה ומאיר ונמשך הארה חדשה הכולל כל החודש הבא, וא"א להיות המשכה זו אם לא שיהי' תחלה העלאה וביטול והתכללות שפע הראשונה לשרשה ומקורה, וזהו ההשתחוואה להשתחוות מדי חודש שע"י העלאה וביטול זה יומשך האור חדש, ולכן מתענים אנשי מעשה ער"ח כדי להיות העלאה וביטול וכן בער"ה ועד"ז יש ג"כ העלאה והמשכה דבר יום ביומו והו"ע לילה ויום וכן בכל שעה שנמשך צירוף חדש ואפי' בכל רגע בחי' רו"ש. והנה כל בחי' ההעלאות והתכללות הנ"ל הו"ע העלאת הבירורים שהאדם מברר מדצ"ח ע"י אכילה ושתי' ומלבוש ומכון לש"ש וכשמתפלל ולומד בכח זה דוקא ובפרט ע"י מס"נ בק"ש באחד וזהו ד"פ בכ"י וד"כ יותר הוא מדי חודש ושבת מטעם הנ"ל וזהו"ע חדוש הלבנה שמתחדשת בכל ר"ח דהיינו שמתחלה תחשך אורה שהו"ע ביטול והתכללות אורה בראש והוא בחי' העלאה וע"י העלאה זו נמשך אח"כ אור חדש מן השמש וזהו ר"ח והוא צירוף חדש משם הוי' ולא כמו הצירוף שהי' מאיר בחודש העבר כנודע. ועד"ז ר"ה הוא העלאה וביטול בבחינה עליונה יותר ונק' חג שהחדש מתכסת בו כמ"ש במ"א.

ב) אך להבין ענין השבת שממנו נמשך חיות לכל ו' ימי המעשה ואיך ר"ח כולל ל' יום ור"ה על שנה שלימה ושבת רק ז' יום הלא שבת גבוה מר"ת ואפי' מר"ה שנק' מקרא קודש ושבת הוא קודש עצמו וגם כשחל ר"ה בשבת אין בו תקיעת שופר בגבולין מה"ט שהשבת משלים ההמשכה שממשיכים ע"י השופר ואילו בר"ה עצמו ארז"ל כל שנה שאין תוקעין בו בתחלתה כו' משא"כ כדאיקלע בשבתא הרי שבת גבוה מר"ה ואיך הוא רק חיות לז' ימים בלבד. אך הענין דהנה עד"מ בגשמיות יש

ב' בחי' חיים ותענוג וכל הנ"ל בר"ה ור"ח זהו החיות השייך לבחי' חיים שבלעדי החיות הזה הי' כלא הי' לגמרי, אבל בחי' תענוג הוא תוספות אור לאין קץ על בחי' החיים והרי ארז"ל מוטב לידייני' וליתי כו' לפי שהוא תענוג אין קץ וגם החיים מקבל מבחי' תענוג כו' וכמו שאין ערוך חיי ההדיוט ועני לגבי חיות ותענוג המלך כו', ובחי' שבת זהו למע' בחי' תענוג עליון ויכל אלקים ויש בזה ב' בחי' שבתא דליליא ושבתא דיומא ג"כ העלאה והמשכה שבהתענוג וגבוה לאין קץ מהעלאה והמשכה הנ"ל שבכי"ו ואפי' דר"ח כו'. ולכן כל בחי' הנ"ל דהתחדשות דר"ח ור"ה זהו עכשו אבל לע"ל בגמר כל הבירורים יהי' יום שכולו שבת ומנוחה כו' גילוי תענוג ומ"ש מדי חודש בחדשו היינו מקור בחי' ר"ח כו' וב' בחי' אלו דשבת ור"ח זהו הנק' בחי' חיים ובחי' חיי החיים כמ"ש רז"ל מחי' חיים כי החכ' תחי' וכתיב כולם בח"ע שהחכ' הוא מקור הדבור והוא בחי' חיים, אך החכ' מאין תמצא שהוא בחי' תענוג עליון ועז"ב כי עמך מקו"ח פי' מקו"ח היינו בחי' חיי החיים וכנו' בזח"ג דקנ"ב שבחי' עתיק נק' נשמתא לנשמתא וגילוי בחי' זו הוא השבת כי בשבת נמשך נשמה יתירה ופי' נשמה יתירה היינו כי יש בחי' נר"נ והם בחי' חיים המחי' את הגוף שהנשמה שורה במוח והרוח בלב והנפש בכבד ויש בחי' הנק' נשמה לנשמה שהיא המחי' את הנשמה ע"ד שהנשמה מחי' את הגוף נמצא שהיא מבחי' מחי' החיים לכן הוא מחי' את החיים ממש. והא דשבת כולל חיות ז' ימים היינו שנמשך בהם גילוי מבחי' תענוג העליון וחיי החיים אבל החיות של כל ל' ימים נמשך מר"ח לפי שבר"ח מקבלת המל' שהוא הדבור מוחין חדשים מבחי' חכ' כמ"ש במ"א בביאור ע"פ והי' מדי חודש כו' וע"כ נמשך משבת רק על ו' ימים כי בחי' ת"ע וחיי החיים זהו בחי' שלמעלה מהזמן לגמרי שמשם נמשך התחדשו' ו' יומין הכללים כו' ובחי' זו מאיר בכל שבת וממנו לו' ימים פרטים, והענין כי ג' ימים קמי שבתא וג' ימים בתר שבתא הם מקבלים התוס' אור מהשבת לפי שהם ג' בחי' נר"נ ומקבלים הארה מבחי' שבת שהוא נשמה לנשמה וחיי החיים וממנו זורח הארה לג' בחי' נר"נ הנ"ל ולכן המועדים שייכים ללבנה וחמה בט"ו לחודש כו' משא"כ שבת כו' כי לבנה וחמה חדשים ושנים בבחי' זמן וכן יו"ט נק' זמנים אבל שבת הוא למעלה מהזמן והוא אחר ו' ימים העליונים כו' כי כן הגילוי הראשון מלמעלה מהזמן הם לו' ימים עליונים כו' ונמצא גם עכשיו יש ב' מיני המשכות הא' הנמשך כסדר ההשתל' מר"ה ור"ח ולכל יום כו' והב' גילוי מלמע' מסדר ההשתל' וזהו בחי' שבת וגם מבחי' זו מאיר הארה לכל יום כו' ומזה הי' נמשך הזמן ולכך לא ירד מן בשבת משא"כ שאר השפעות גדלים גם בשבת כי בחי' שבת הוא בחי' פנימי' עליי' בבחי' תענוג ואז א"א להיות המשכת הזמן והתענוג למטה כו' וכל יו"ט נק' ג"כ מקרא קודש ולכן מזונות של אדם קצובים לו מר"ה לבד מהוצאות שבת ויו"ט כו'.

ג) **ונחזור** לענינינו (הנ"ל אות א') כי הנה כמו שהלבנה מתחדשת למטה בכל ר"ח כך הוא למע' כי הנה ענין ש' הוי' יש בו ב' ההי"ן

ועז"נ ושם ה' גדולה כו' ושם ה' קטנה כו' שהוא בחי' מח' ובחי' דבור וזהו בה' בראם והדבור בחי' מקבל מהמדות ונמשל ללבנה שמקבלת מהשמש כך ה' תתאה מקבלת מהו' דשם הוי' שהוא המשכה ולכן נק' ה' קטנה כמו שהלבנה נק' כן לכי ומעטי א"ע כו'. ובכל חודש מתחדש ונמשך צירוף אחר מג' אותיות יה"ו לבחי' ה' קטנה כו'. וזהו כענין חידוש הלבנה, וא"א להיות ההמשכה והצירוף החדש אם לא ע"י שיהי' תחלה עלי' ועז"נ הפסוק שחורה אני ופי' בזוהר פ' בלק דקפ"ז דאזעירת גרמה כו' ממה שהיתה בחי' ה' שהוא אורך ורוחב והתפשטות להאיר על הארץ ונעשית בבחי' ביטול ונקודה בעלמא בלי אורך ורוחב ע"ש עד שאח"כ מתחדש אורה ונבנית כמלקדמין ע"ש והיינו ע"י העלאת מ"ן מלמטה כמ"ש גבורי כח עושי דברו כו' ע"ש בזוהר. וזהו ויאמר יהונתן אל דוד, כי דוד מלך ישראל הוא בחי' מל' ונק' לכך דוד הקטן צדיקים יקראו על שמך לכי ומעטי כמו בחי' ה' קטנה הנ"ל בחי' לבנה, וכמו סיהרא ללמג"כ כן המלך מקבל מכל בני המדינה, ובחי' יהונתן יש בו ג' אותיות ראשון דשם הוי' שזהו בחי' שמשא המשפיע לבחי' סיהרא והיינו מ"ש יהונתן ל' מתנה והשפעה לבחי' ה' תתאה וזהו מחר חודש ונפקדת פקידה זו זהו השפעה וכמו וה' פקד את שרה וכנודע בפי' אלה פקודי המשכן כי בחי' מל' נק' משכן ע"ש ושכנתי בתוככם ופקודי המשכן ע"ד חיב אדם לפקוד אשתו זהו ע"י אלה ש"ס משנה הכלולים משכה, וזהו ג"כ ענין הוי"ו דיהונתן שממנו עיקר ההשפעה לה' תתאה וזהו ס' המה מלכות המה ס' מסכתות שכל בחי' כלול מעשר, ולפעמים כלול הו' משכה ונק' אלה פקודי כו' ובכל חודש נמשך המשכה חדשה לבחי' מל' וזהו ונפקדת. אך המשכה זו ע"י שיהי' תחלה העלאה וביטול וזהו כי יפקד מושבך, מושבך זהו התפשטות להיות מלכותך מל' כ"ע שנק' ישיבה כמ"ש וישב ה' מלך לעולם וזהו"ע שהלבנה מאיר על הארץ ויפקד מושבך ל' חסרון כמו לא נפקד ממנו איש דהיינו שעולה המל' בבחי' ביטול במקורה וא"כ נפקד ונחסר מושבך והעלאה זו כדי שיהי' אח"כ ההמשכה בר"ח בחי' ונפקדת כו' וזהו וישקו איש את רעהו שבחי' נשיקין הוא בחי' גילוי האהבה ובחי' הקירוב אחר שהי' תחלה ריחוק ע"כ מחמת התחדשות הקירוב יבוא בחי' הנשיקין וכך למעלה שבירידת המל' בבי"ע בכל חודש מתרחקת ממקורה בחי' שמשא ע"כ בכל ר"ח שעולה המל' מקבל הארה חדשה משמשא לכן תחלה וישקו איש את רעהו, וזהו בכלל מאמר ונפקדת כו'. וזהו הבקשה ישקני מנשיקות פיהו ולכן בפיהו נא' ג"כ יה"ו כמו ביהונתן ומ"ש ויבכו הוא ג"כ מרוב האה' והתענוג כמ"ש על רע"ק שזלגו עיניו דמעות כשהבין בסודות שה"ש כו' והוא דמעות של שמחה.

עד דוד הגדיל. פי' עד זה הוא עד ולא עד בכלל דהיינו שכל הענין הנ"ל דיהונתן ודוד קירוב וריחוק דשמשא וסיהרא זהו עכשיו אבל לע"ל כ' והי' אור הלבנה כאור החמה ולא יצטרך לקבל מיהונתן וזהו דוד הגדיל וכמ"ש ביום ההוא יהי' שגם ה' אחרונה תקבל מיו"ד ולא מהוי"ו כו' ואדרבה עז"נ א"ח עט"ב עטרת דוקא. וזהו בחי' יום שכולו שבת שהוא ג"כ מל' והיינו משום כי עכשו ש' ב"ן שיורד בבי"ע לברר הרפ"ח וזהו סוד מיעוט

הלבנה וירידתה בבי"ע לברר כו' הנה הוא מתברר שנית ע"י שם מ"ה כי בחכ' אתברירו והוא בחי' שמשא, וע"ז מיוסד ענין הריחוק וקירוב דשמשא וסיהרא אך כ"ז הוא עכשיו דוקא שהבירור דרפ"ח לא נבררו עדיין ומתבררים ע"י שם מ"ה לכן הלבנה מקבלת מן החמה אבל לע"ל שיושלם הבירורים הבירור דשם ב"ן אזי יתעלו לשרשה לשם ס"ג שהוא למעלה משם מ"ה וזהו א"ח עט"ב כידוע דשורש התהו הוא למע' מהתיקון וזהו"ע הבכורה שקנה יעקב מעשו בחי' לפני מלוך מלך לבנ"י אלא שאעפ"י שמכר עכ"ז כ' וישטום עשו כו' שנשאר טינא בלבו וזהו הוראה שלא נתברר מעשו עדיין כל הרפ"ח ניצוצין אבל לע"ל שיושלם הבירור יקוים ורב יעבוד צעיר באמונה ולב שלם וזהו עד דוד הגדיל למעלה מבחי' יהונתן כי דוד הוא בחי' לבנה ש' ב"ן יתעלה בשם ס"ג בחי' מט"ט שלמע' משם מ"ה שהוא בחי' יהונתן כנ"ל וז"ש יהונתן ואנכי אהי' לך למשנה פי' כמו שאתה בחי' מט"ט בחי' ו"ק דיצי' נק' משנה למלך לפי שהוא בחי' עבדו זקן ביתו ונק' מנעל דשכינתא ע"ש שבו מתלבש המל' ביומין דחול כך עד"ז לע"ל כשיהי' בחי' הגדיל דוד אז בחי' יהונתן יהי' ע"ד משנה למלך דמט"ט עכשיו כו' וד"ל.

לבאר הדברים ההפרש שבין שבת ור"ח וגם למה לא נק' שבת בשם ראש כמו החודש שנק' בשם ר"ח. אך הנה תילה"ק ענין מולד הלבנה שמתחלת החודש אין ניכר בה האור כלל ומעט מעט יתוסף אורה עד שבחצי החודש הוא מילוי אור הלבנה ומחצי החודש ואילך חוזרת להתמעט אורה מעט מעט עד שתחשך אורה לגמרי בסוף החודש וכן חוזר חלילה מדי חודש בחדשו. דהנה ידוע בפי' וענין אור שהוא בחי' גילוי מן ההעלם וכמ"ש יוצר אור ובורא חושך כמ"ש במ"א. והנה מדת החסד נק' ג"כ אור וכמ"ש וירא אלקים את האור כי טוב וכתיב טוב וחסד ירדפוני וכתיב כי טוב חסדך מחיים שמכ"ז מובן שהחסד והטוב הכל שרש אחד ונכללים שניהם בבחי' האור כי טוב, וא"כ לפ"ז מובן דבחי' האה' שהיא ג"כ בבחי' חסד (כמ"ש אהבת חסד ואהבת עולם אהבתיך ע"כ משכתיך חסד) דהיינו פנימית החסד כטבע האוהב לעשות חסדים כידוע הרי נק' האה' ג"כ בשם אור וזהו ואהבת בגימט' ב"פ אור או"י ואו"ח.

ובזה יובן ג"כ מה שמצינו בתורה ג"כ כמה ספורי מעשיות ברוב החסד הגשמי שעשה אאע"ה בהכנסת אורחים ולמה לא נז' על יצחק מעלה זאת אלא כי באברהם נאמ' אברהם אוהבי בחי' אה' וחסד שמבחי' זו נמשך האור והגילוי למטה. והנה בק"ש נאמ' שמע ישראל ואח"כ ואהבת, והענין אשר לכאו' לא שייך בזה ל' ציווי לאהוב אך הוא שבתחלה כתיב הוי' אחד ובהתבוננות ענין אחד איך שאין ערוך אליו כלל וכן נא' תחלה אלקינו שהוא בחי' צמצום כדי שאח"כ יוכל לימשך בחי' התלבשות בז' רקיעים וארץ שבתיבת אחד וע"ד מ"ש בשמו"ע הוי' אלקינו ואלקי אבותינו אנת חכים אנת מבין כו' אשר אין ערוך אליו כלל לגבי מהותו ית' אנת הוא חד כו' לכן צריך קודם בחי' אלקינו שהוא בחי' צמצום (כנודע בע"ח ענין הצמצום ומק"פ ושאר הצמצומים כנז' בהג"ה בתניא) ואח"כ ואלקי בחי'

וי"ו והמשכה שיתהוה בחי' אבותינו, וזהו ג"כ פי' הוי' אלקינו שבפסוק ראשון דק"ש כדי שיתהוה בחי' התלבשות במדות עליונות הנק' ז' רקיעים וארץ עליונה כו' אשר בהתבונן כ"ז בודאי כל איש ישראל יהי' חפצו ורצונו תמיד ליכלל בה' אחד ולא לירד למטה במקום החשך הגשמי, וזהו"ע המס"נ באחד שלא נא' ציווי ע"ז מטעם הנ"ל שבהתבוננות באחד יהי' בודאי ממילא חפצו ורצונו וא"צ ציווי ואך הציווי הוא ואהבת והענין כי אדרבה כתיב ויתרון האור מן החושך ורצונו ית' דוקא להיות דירה בתחתונים ולכן הציווי ואהבת הוא הפי' בהפך מבחי' ליכלל למע' ולא לירד כו' אלא להמשיך מלמעלמ"ט וכמארז"ל שיהא ש"ש מתאהב על ידיך, פי' להמשיך גילוי אלקותו ית' מלמעלמ"ט וזהו מעשה אברהם הכנסת אורחים ואח"כ אמר להם דעו למי מברכין כו' כמ"ש במ"א (וזהו פי' ש"ש מתאהב כי שם הוא בחי' מל' שמים הוא בחי' ז"א והיינו שיומשך אור ההמשכה מא"ס ב"ה בשו"א שמהם נמשך האור למטה כו') וזהו כמש"ל דואהבת הוא בחי' אור שהאור הוא גילוי מלמעלמ"ט.

ב) **והנה** מבואר למעלה דאה' נק' אור והנה עד"מ אור הלבנה שאנו רואים כ"ז שהשמש עומד מקרוב אצלה תחשך אור הלבנה לגמרי, אך כ"ז שתרחק הלבנה מן השמש כך יתוסף בה האורה עד שבחצי החודש שהוא בתכלית הריחוק אזי מאיר בה אורה בתכלית השלימות ומחצי החודש ואילך שתתקרב מעט להשמש תתמעט אורה עד שבסוף החודש שתתקרב ביותר להשמש אזי תחשך אורה לגמרי ונמצא ריחוקה מהשמש גורם הארת האור של הלבנה אצלנו, והטעם הוא כי הלבנה היא מקבל מהשמש וכ"ז שהמקבל עומד מקרוב אצל המשפיע הוא בבחי' ביטול לגבי המשפיע ע"כ לא יוכל להאיר אז כלל לזולתו ע"ד אידי דטריד למבלע לא פליט, כ"א אח"כ יוכל להיות משפיע כו', וכך הלבנה עם היות שהאור המאיר לארץ ממנה במילוי הלבנה קבלה מהשמש אבל אינה יכולה להשפיע אור זה כ"א בריחוקה מהשמש ולכן עיקר מילוי הלבנה בחצי החודש דוקא שאז היא בריחוק מהשמש ע"כ תאיר האור בכי טוב לכן מבואר בכהאריז"ל בשער היחודים דבט"ו לחודש הוא עת רצון לילך על קברי הצדיקים וכן אין נושאים נשים רק במילוי הלבנה כו' לפי שאז משפעת כל אורה בשלימות (מיהו בער"ח ג"כ עת רצון לילך על קברי הצדיקים וכן בט"ו לחודש משא"כ לישא נשים דוקא במילוי הלבנה כו'). והנמשל מזה יובן בענין תולדות וגילוי האה' ואהבת כו' שנק' ג"כ אור שלהיות גילוי אור זה הוא ג"כ ע"י הריחוק כמ"ש מרחוק ה' נראה לי, פי' כי יש ב' מיני התבוננות הא' להתבונן בחי' ריחוק העולמות מא"ס ב"ה איך שאין ערוך אליו כלל שהוצרך להיות צמצום בהאור וזהו אלקינו עד שיאיר רק קו"ח לכן הכל רק כטפה מאוקיינוס נגד א"ס ב"ה ואפי' ימות המשיח ותח"ה וב' אלפים יובלות הוא רק כטפה א' כו', ובהתבוננות זאת הרי מרחוק ה' נראה אליו שהוא מרומם ונבדל בערך מאד, ואזי דוקא יאיר בו אור התפעלות האה' שנק' אור שאינו מאיר רק מרחוק שמסבת הריחוק תגדל אור האה', ויש עוד התבוננות המביא בחי' קירוב והוא כמ"ש את השמים ואת הארץ אני מלא אני ממש מהו"ע כי זה שהוא מרומם ונבדל

בערך היינו בענין בחי' הגילוי ונק' ממכ"ע היינו הגילוי שבעולמות הוא רק טפה א' או קו"ח ועצמות האור אינו מתגלה כלל אבל מ"מ ע"ז ג"כ נא' ולא רחוקה היא שהסוכ"ע ג"כ מלא שו"א ממש ועד"ז מהות ומחי' ממש רק שאינו בגילוי, א"כ אינו רחוק כלל מאחר שמלא השו"א ממש ומהוה כו', וא"כ יתבונן קרבת אלקים ממש כמ"ש אם יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו ומההתבוננות זו תפול על האדם אימה ופחד וביטול ולא בחי' אהבה וזהו כמשל הלבנה כשהיא אצל השמש שאז מצד הקירוב אינו מאיר האור שלה כי אדרבה היא בבחי' ביטול כו' (לכן ההתבוננות בפסוק ראשון דק"ש איך שאין ערוך אליו כלל שזהו בחי' הריחוק ע"כ מזה יומשך ואהבת שהוא בחי' אור כו' כך מ"כ ועם היות הדברים אמיתים וכמו שנת' במ"א ע"פ וידעת היום וע"ש בענין שלום לרחוק ולקרוב כו', אך כאן נ"ל לבאר בדרך אחר והוא משום דאמת נכון הדבר שמצד התבוננות איך שאין ערוך תגדל האה' לכן נק' האה' לרחוק שבא מצד הריחוק וכמ"ש מזמור לדוד בהיותו במדבר ונפשי אויתיך וצמאה לך נפשי בארץ צי' שכשישים אל לבו ריחוקו מאוא"ס והיותו בארץ צי' תגדל האה' והצמאון כמו שנת' היטב ע"פ וידעת הנ"ל אך א"כ לפי"ז מובן דאה' זו היא בחי' רצוא והעלאה כמ"ש צמאה כו' והרי כאן אנו מפרשים דואהבת בחי' אה' שמלמעלמ"ט שיהי' ש"ש מתאהב ע"י שיהי' האה' להמשיך גילוי האור למטה היפך העלאה, וא"כ אין לה שייכות שתהי' נמשכת מבחי' ריחוק ע"ד הנ"ל שיתבונן איך היותו במדבר שהרי מזה יומשך העלאה ורצוא כו', ועמ"ש במ"א ע"פ ועשית בגדי קדש מענין ב' מיני האהבות הנ"ל וע"פ בהעלותך וא"כ כדי להבין איך גם האה' זו נמשכת ע"י הריחוק דוקא צריך לבאר ע"פ מ"ש במ"א בפסוק שה"ש איך יש ב' התבוננות הא' להתבונן ביחו"ע היינו איך הוא קמי' ית' דכולא קכ"ח ממש אני ראשון ואני אחרון וכו' אתה הוא לבדך ממש גם עכשיו שעשית את השמים וכו' כי הוא רק זיו והארה א' או דבור א' והוא כמשל ביטול הדבור בעודנו כלול במקורו וכן ביטול זיו ואור השמש כשהוא כלול בגוף השמש שהוא בחי' אין ממש וזהו ההתבוננות בפסוק ראשון דק"ש הוי' אחד כמ"ש וזהו בחי' ההתבוננות בבחי' הקירוב ומזה נמשך המס"נ באחד שהוא ביטול לגמרי כיון דבאמת אין עוד כו' ואין שום בחי' יש כלל אך א"כ אין נמשך אח"כ ואהבת הוא ע"י בשכמל"ו התבוננות ביחו"ת ע"כ ומבלעדי אין אלקים אבל מ"מ יש שם אלקים הגורם להיות בחי' היש ודבר נפרד וזהו בחי' הריחוק ואז שייך בחי' האה' ואהבת שיהי' גילוי למטה ג"כ דירה בתחתונים וזהו כמשל שאור הלבנה אין נראה רק ע"י ריחוקה מהשמש כי יחו"ע זהו בחי' שמש וזהו פסוק ראשון דק"ש שאז יבוא למס"נ ולא אהבה ואור וכמשל הלבנה כשהיא אצל השמש אין ניכר בה שום אור מרוב הביטול או כמשל אור וזיו השמש אין נראה בהשמש עצמו לפי שהוא בטל שם רק על הארץ שאין השמש עצמו שם ניכר אור וזיו השמש וכו' כך שיהי' גילוי בחי' אור האה' ואהבת הוא ע"י הפסוק בשכמל"ו).

ג) והנה ב' בחי' אלו הם בחי' אברהם ובחי' יצחק כי אברהם אוהבי כתיב וז"ש ויקרא שם בשם הוי' אל עולם דפי' ויקרא היינו קריאה והמשכה מגבוה לנמוך שיהי' שם ה' דאוא"ס מתגלה בעולמות דאבי"ע ויקרא אל עולם כו' ועד"ז כל ענין הברכות ברוך אתה שהוא המשכה וכ"ז הוא מפני שאברהם הוא בחי' אה' שנק' בשם אור כנ"ל אבל ביצחק כתיב ופחד יצחק הי' לי וכל פחד ורעדה הוא ביטול במציאות והביטול גבוה מהאה' וכמו מס"נ באחד שלמע' מבחי' ואהבת לפי שזה נמשך מצד הקירוב ועד"ז נא' לע"ל ובאו במערות צורים מפני פחד ה' מחמת הקירוב וגילוי אלקות כמ"ש ונגלה כבוד הוי' וז"ש ביצחק ותכהין עיניו מראות כי זהו בחי' חושך וכמו הלבנה בסוף החודש כשמתקרבת להשמש היא בחי' חושך וביטול ולא תוכל להאיר למטה וחושך זה גבוה מהאור שהרי האור נמשך מצד הריחוק וע' בזהר פ' תולדות דקמ"א סע"ב לאור דא אברהם ולחושך דא יצחק (אלא דשם פי' דהוא חשך דלילה וכמה פנים לתורה) ועד"ז בפסוק ראשון דק"ש מעביר ידיו ע"ג עיניו לפי שהוא בחי' מס"נ וביטול שלמע' מבחי' אור דואהבת ועמ"ש במ"א ע"פ וירד הגבול וכו' מקדם לעין וזהו"ע דו"ר שיש יראה למע' מן האה' והוא בחי' הביטול שנק' דחילו ויר"ע שהוא בחי' יו"ד דחכ' בהעדר ההתפשטות לגמרי שלמע' מן הרחימו שע"י התפשטו' התבוננות דבינה שהוא ה' ראשונה (וע' זוהר פ' בלק דקפ"ז ע"פ שחורה אני דא יו"ד כו' ומ"ש ע"פ ראה אנכי נותן בענין יו"ד וה"א שהוא בחי' הביטול בהתבוננות ע"ש) ובכל הנ"ל מובן ענין מולד הלבנה מה שבסוף החודש תחשך אורה לגמרי לפי שמתקרבת אל השמש שזהו בחי' יצחק (וז"ש שחורה אני ונאוה ששזפתני השמש פי' מחמת התקרבותה לבחי' שמש ויחו"ע נעשית בחי' ביטול לגמרי אך ונאוה כי חושך וביטול זה גבוה יותר מהתפשטותה להאיר בבי"ע) ומיד שמתרחקת מעט מהשמש מאיר בה נקודה א' והולך ואור עד חצי החודש וזהו בחי' אברהם ולכן מקריבים פרים בני בקר שנים כדי שלא יהי' יניקה לחיצוני' משני הבחי' וההעלאה וההמשכה כי ע"ש מקבלים מחו"ב כמ"ש באברהם לו ישמעאל כו' וכמו שבכל ר"ח יש עלי' וקירוב כך ג"כ בכל ר"ה וזהו שתקנו בר"ה שופר של איל ע"ש עולה של יצחק דוקא ולכך או' בר"ה ובכן תן פחדך שהוא בחי' פחד יצחק וגם כל הכוונות מבו' בזוהר ובפע"ח להמתיק בחי' פחד ודין דיצחק ולהמשיכם למטה ואברהם מסט' דא כו'.

ד) והנה לע"ל יאמרו ליצחק כי אתה אבינו, ולכאורה אינו מובן הרי עכ"פ בחי' זו הוא בחי' הסתלקות האור מלמטה וא"א לומר כן על לע"ל דכתיב ונגלה כו', אך יובן בהקדים ענין ואהבת שהוא ב"פ אור איך נק' או"ח אור והלא יצחק הוא בחי' חשך, ויובן בהקדים ענין שבת דהנה כתיב ששת ימים תעבוד פי' עבודה זאת בו' ימי החול הו"ע עבודת הבירורים דרפ"ח דהיינו להפך חשוכא לנהורא כי המזונות והלבושים וכל ענינים הגשמיים נפלו בשבה"כ בע"ש וע"י יגיעת האדם במו"מ במזון ולבושים ועי"ז מתפלל ומוסר נפשו באחד ועושה מצות הרי כל מה שעשה נכלל ועולה לה' בקרבן וזהו ימי שנותינו בהם ע' שנה, אך הנה ידוע דמס"נ שבאו"א מוסר נפשו הוא

לפי אופן כלי השגתו באחד הפשוט וכלי השגתו מנפשו הבהמית שכל אנושי הוא ומגושם והנה"א מלובשת בה וא"כ איך יוכל באלקות ממש אך שזהו ע"י השבת שלפי שבשבת הוא בחי' גילוי התענוג עליון שנמשך תענוג מלמעלה, והתענוג הוא מהבירורים וכמ"ש צחוק עשה לי אלקים ל' צחוק ותענוג וכמשל הקניגי כו' וע"כ יוכללו אז הבירורים באלקות באור תענוג עליון הנ"ל (עמ"ש על מא' הזהר ויקהל הנ"ל דר"ד האי רוחא אתהני בההוא יומא מהנאתן דישראל כו' אתפלג לתתא ונהיר כו' שהענין דבחי' תענוג עליון מע"י המסתיים במל' דאצי' ואינו מאיר בבי"ע מחמת המסך אבל בשבת הוא מאיר ג"כ בבי"ע כו' ולכן יוכללו בו בירורי הניצוצין שהרי התענוג הוא מכל אשר עשה והנה טוב מאד ומבחי' הבירורים כו') והנה ענין ג' סעודות דשבת היינו בסעודתא דליליא נמשך התענוג מבחי' עתיק למל' והוא התענוג מכל אשר עשה וזהו כמו בחי' אברהם המשכה מלמעלמ"ט ואח"כ סעודתא דיומא נק' סעודתא דע"ק ואז עולה ונכלל התענוג מכל אשר עשה בעצמו' התענוג העליון שהוא למע' מע' מבחי' תענוג מכל אשר עשה וא"כ זהו העלאה מלמטלמ"ע וזהו בחי' יצחק כי יצחק ל' צחוק ותענוג מקור התענוג עליון, ואח"כ בסעודה ג' זהו בחי' נחלת יעקב הוא המשכה ג"כ מלמעלמ"ט לז"א ומהמשכה זו נמשך הכח ועוז לששת ימי החול שאח"כ שיהי' החול חולין שנעשו עטה"ק שע"י המשכה זו יכול להיות אח"כ העלאה כו'. לפי"ז מובן ההפרש בין ר"ח לשבת שר"ח העיקר הוא המשכה שזהו בחי' אברהם שא"א להיות המשכה זו כ"א ע"י ההעלאה תחלה בחי' יצחק, ובשבת נהפוך הוא שהעיקר הוא ההעלא' שזהו בחי' שבתא דיומא שהיא בחי' ההעלאה כנ"ל שגבוה משבתא דליליא שהיא המשכה, ולכן לא נק' שבת ראש כי הראש הוא הכולל כל חיות רמ"ח אברים וכן ר"ח חיות כללי לשלשים יום וזהו המשכה אבל שבת עיקרו ההעלאה וע"כ אינו בחי' ראש ולא עוד אלא שההעלאה לבחי' שלמע' מהזמן לגמרי בחי' ע"ק המתנשא מימו"ע אפי' מבחי' אלף שנים בעיניך כיום אתמול ע"כ אינו שייך כלל לומר שהוא ראש וחיות כללי לז' ימים כו' וז"ש במשנה רפ"ח דנדרים ושבת שעברה ור"ח להבא, פי' להבא היינו שהוא המשכה כללית לשלשים יום שאח"כ אבל שבת שהוא העלאה א"כ כח העלאה זו נמשך משׁשת ימים שלפניו כו' ולכן ר"ה ג"כ להבא ושביעית שעברה כו' ע"ש, ועד"מ כמו שיש פרט וכלל והרי אין בכלל אלא מה שבפרט רק שבכלל נכלל חלקי הפרט בבת אחת וכמו המח' כולל פרטי הדבור בסקירה א' ועד"ז ר"ח כולל הל' יום ור"ה כל השנה וכמו מא' דבראשית כולל כל הט' מאמרות להיותו בחי' מח' כו' ועכ"ז בראשית נמי מאמר הוא שאינו ערוך לגבי עצמות הח"ע שאינו בערך להיות כלל ופרט, כמו"כ בחי' ר"ח ור"ה זהו כלל לפרט ואין בכלל אלא מה שבפרט אבל שבת הוא העלא' בלמע' מהזמן לגמרי המתנשא מימות עולם אפי' מבחי' כלל היותר גדול שהוא מה שאלף שנים נכללו ביום אחד מימו"ע דאצי' ועכ"ז בחי' עתיק נעתק ומובדל גם מבחי' יומין אלו ולבחי' זו הוא ההעלאה בשבתא דיומא שנק' סעודתא דע"ק ולכן כשחל ר"ה בשבת א"צ לתקיעת שופר כי שופר הוא בחי' המשכת התענוג בחי' אילו של יצחק ובשבת הוא גילוי ע"ק בלא"ה כמ"ש במ"א באריכות ע"ז.

אך צ״ל הקושי׳ דהרי בחי׳ יצחק והעלאה נשאר למטה בחי׳ חשך וכמו ער״ח קודם מולד הלבנה וא״כ מהו מעלת עליי׳ דשבת, אך הענין שיש ב׳ מיני עליות הא׳ עליית האורות לבד וא״כ נשאר הכלי למטה חשך ועד״ז הוא העלי׳ דער״ח ור״ה קודם השופר ולכן נק׳ דורמיטא בחי׳ שינה כמו עד״מ בשינה יש עליית הנשמה בידך אפקיד רוחי, ועכ״ז לגבי הגוף נשאר חשך גמור אבל כשאינו ישן ואין הנשמה מתעלה היא מאירה בגוף, והרי עלי׳ זו לגבי הנשמה היא באמת עלי׳ אכן לגבי הגוף והכלים הוא חושך, אבל הבחי׳ השנית הוא עליית הכלים שגם הכלי היא מזדככת ומתעלה, נמצא עלי׳ זו היא אור ממש לגבי הכלים ג״כ שמזדכך ומאיר בה אור גדול יותר. והמשל בזה כמו הנבואה זהו עליית הכלים שהגוף מזדכך ועולה כ״כ עד שמאיר בו אור גדול כמ״ש וירא אליו ה׳ ואתגלי לי׳ משא״כ בחי׳ חלום בשינה זהו רק עליית האור והגוף אינו מתעלה אלא שמשיג ע״ד חלום לבד ואינו ערוך כלל החלום לגבי הנבואה מה לתבן את הבר כו׳. והנה בחי׳ שבת ויוהכ״פ שנק׳ ג״כ שבת שבתון זהו עליי׳ הכלים שהכלים מתעלים עד שמאיר בהם אורו׳ נפלאים כו׳, וא״כ מובן שעלי׳ זו הוא אור גדול ועד״ז יאמרו לע״ל ליצחק כי אתה אבינו, וזהו ואהבת ב״פ אור בחי׳ או״י ובחי׳ או״ח שהוא ג״כ אור ע״ד עליית הכלים. ועד״ז יובן מה שנא׳ לע״ל והי׳ אור הלבנה כאוה״ח כאור שבעת הימים כי השמש זהו בחי׳ ז״א שהוא או״י והלבנה מל׳ בחי׳ או״ח ועכשיו הלבנה מקבלת מהשמש וזהו״ע יהונתן ודוד והיינו ע״י המשכה נמשך הכח ועוז להיות העלא׳ ואו״ח ער״ח, ואו״ח זה הוא בחי׳ חשך למטה כי הוא רק עליית האור, אבל לע״ל יהי׳ או״ח דלבנה ע״ד עליית הכלים לקבל בפ״ע ממקור האור ממש ולא יהי׳ בה בחי׳ חשך כלל ואדרבה עלי׳ זו תהי׳ למעלה מההמשכה דע״י השמש וכמ״ש א״ח עט״ב וזהו עד דוד הגדיל וכמו שבחי׳ יצחק יהי׳ למע׳ מבחי׳ אברהם שיאמרו ליצחק כי אתה אבינו וכמעלת הזהב על הכסף כו׳, וזהו ושמתי כדכד שמשותייך ב׳ בחי׳ שמש כיון שיהי׳ אור הלבנה כאוה״ח (ועד״ז י״ל מה שאנשי יריחו היו כורכין את שמע שלא היו מפסיקין כלל בין אחד לואהבת לפי שרצו להגיע לבחי׳ אהבה דאו״ח הנ״ל ובבחי׳ זו א״צ להפסקה כי ההפסקה דבשכמל״ו רק כדי שיהי׳ או״י כמש״ל והיינו אנשי יריחו ע״ש הירח שזהו בחי׳ לבנה, ואעפ״כ אין הלכה כדבריהם כי בחי׳ זו יהי׳ כשאור הלבנה יהי׳ כאוה״ח ואז לא יהי׳ שום הפרש בין יחו״ת ליחו״ע ויהי׳ הוי׳ אחד גם למטה בבחי׳ ועד אבל עכשיו אינו כן וכנ״ל שעכשיו העיקר הוא להיות או״י והמשכה כו׳.

הג״ה הנה קדושת השביעי הוא יום השביעי ור״ה חודש השביעי ושנת השביעית והנה ימים נמשכים מהקיף גלגל הט׳ הוא גלגל היומי וחדשי׳ נמשכים מהקף גלגל הלבנה ושנים מהקף גלגל החמה ולכאו׳ הרי הימים חלקים פרטיים איך נמשכים מגלגל הט׳ דוקא, אך כמו שלמע׳ יש ב׳ מיני המשכות הא׳ ממכ״ע וזהו בחי׳ זו״נ מדות ודבור וכן למטה חמה ולבנה ממגד תבואות שמש וכו׳, והב׳ סוכ״ע וזהו בחי׳ כתר רצה״ע כל אשר חפץ עשה כמ״ש במ״א וכן למטה נק׳ גלגל הט׳ מקיף לחמה ולבנה וסובבם

שתהי' הלבנה מאירה בלילה וחמה ביום כמו שהרצון מנהיג ומושל על המדות והדבור שאינו מדבר ועושה כלי רק מפני הרצון אעפי"כ הרצון בהעלם וסוכ"ע מחדש בכי"ו מע"ב ולא שייך בזה חיות כללי וחדשים ושנים כי זהו רק בממכ"ע שם שייך בחי' ראש ורגל כלל ופרט כו' ובר"ח מולד הלבנה ובשני' מבחי' שמש כו' אבל סוכ"ע מחדש בכי"ו מע"ב וכן למטה גלגל הט' מקיף הכדור בכי"ו וכל הימים שוים בבחי' זו והוא מנהיג השפעת חמה ולבנה להיות תבואת שמש וגרש ירחים אין לך כל עשב שאין לו מזל מלמע' בחי' ממכ"ע.

ומעתה יובן יותר ענין השבת שבא אחר בחי' ז' הקפות דגלגל היומי דוקא לכן הוא למעלה מר"ה שנק' חודש השביעי שהוא שביעי לד' הקפות דלבנה כו' והענין כי הקפה דגלגל הט' זהו בחי' הכתר שהוא בחי' רצה"ע בחי' סוכ"ע והנה בכתר יש ג"כ פנימית וחיצונית היינו הרצון נק' חיצוניות והתענוג הוא פנימית הרצון, ובשבת הוא גילוי התענוג שזהו פנימיות הכתר הנק' עת"י, וגילוי התענוג הוא כשנשלם הרצון כמ"ש וירא אלקים את כל אשר עשה דהיינו בששת ימי המעשה נמשך בחי' ממכ"ע מששת ימים שהן מדות עליונות המאירים בדבור עשדה מאמרות זה הי' בגילוי והרצון מאיר ע"ז בהעלם ונק' סוכ"ע, ובשבת כשנשלם כל אשר עשה והנה טוב מאד מתגלה התענוג שהוא פנימי' הרצון וכו' לכן גילוי זה נמשך דוקא אחר ו' הקפות דגלגל הט' וכמו בוימ"ב ממש, ועי"כ כל שבת הוא עליות בלמעלה מן הזמן לגמרי וכל יום שאח"כ נק' יום ראשון וכמ"ש במ"א ומבחי' זו נמשך אח"כ תוס' קדושה בששת ימי החול ונק' חיי החיים וכמש"ל ששבת נק' נשמתא לנשמתא כו' ומהשבת נמשך הארת נשמה יתירה לנר"נ בכל ו' ימי השבת ועמ"ש ע"פ אכלו ריעים מענין ב' מיני אכילות כמו חיך אוכל יטעם ולשובע נפשו וזהו כמו בחי' חיים ותענוג ובשבת המצוה להתענג ולא לשובע נפשו בלבד.

(שייך לד"ה והי' מדי חודש בחדשו בלקוטי תורה פ' וזאת הברכה)

הנה כדי לעמוד על שרשן של דברים יש לבאר תחלה תוכן וכוונת התורה הנ"ל ומתחלקת לאותיות.

א) **כדי** לבאר ענין ר"ח שאינו נק' יום המעשה ומ"מ מותר בעשיית מלאכה, יקדים תחלה מהו ענין המעשה ע"פ פסוק כל הנקרא בשמי כו' עד אף עשיתיו שנמשך בו בבחי' מעשה כדי להיות התהוות האדם וכמ"ש נעשה אדם והוא הנק' בשמי כדתרגם יונתן. והנה שי"ב נמשכים מחכ' בעשי' לצורך בחי' העלי' שיתעלו כל בחי' המעשה לקשרם בה' אחד וזהו לכבודי כו'.

ב) **ועיקר** ההעלאה בשבת מבחי' מעשה לבחי' עונג ישמחו במלכותך מלך רבא ולכן כתיב בשבת ודבר דבר דבור אסור כי דבור ל' הנהגה והמשכה גם בעשי' אף עשיתיו משא"כ בשבת שהדבור חוזר לשרשו ולכן נתקן לכה דודי המשכת כח מלמעלה להעלותו כו'.

ג) **אך** מי שטרח בע"ש כו' וצ"ל בכ"י מעין בחי' העלאת שבת וה"ע העלאה שבתפלה וכל הענינים מויברך דוד עד ש"ע הכל הוא בחי' העלאה עד ש"ע שאו' בא"י המשכה (עמ"ש בביאור דכי כאשר השמים החדשים שזהו בחי' מ"ן ומ"ד וע"ש) ועיקר הגילוי ע"י תומ"צ כו'.

ד) **אך** ההפרש בין העלאה דחול לשבת כמו שאין דומה בן כפר שראה את המלך בחי' והאופנים ברעש גדול כו' ובשבת גילוי עונג בן כרך כו' (צ"ל בחול בירור מרע ממש ובשבת עליית הכל במדריגה עליונה כו') ולכן שמש בשבת צדקה ומרפא בכנפי' כו' משא"כ בחול חולת אהבה חלו נא כו'.

ה) **אך** בחי' ר"ח הוא שאז הדבור עליון מקבל מבחי' חכ' עצמה ולא כמו בששת ימי המעשה שמקבל מהמדות ובחי' זו בעבודה שהוא סומע"ט מחמת האהמ"ס בלב כל ישראל אבל בר"ח שעת הכושר להמשיך לו ההשכלה וההבנה ושתהי' האהבה בבחי' ביטול דחכ' ובחי' זו נק' שער החצר הפנימי' הפונה קדים מקדם למע"ב שהן ו' מדות כו' רק לפי שהוא בחי' דיבור לכן מותר בעשיית מלאכה בר"ח אבל אינו נחשב מכלל ימי המעשה (שהם ו' מדות) לפי שהדבור נתעלה בר"ח לקבל ממקורה וראשיתה הוא בחי' חכ' כו'.

ו) **וכ"ז** שבת וחודש דעכשיו אבל בחי' חודש בחדשו הוא ע"ד שבת בשבתו דר"ל שבתו של שבת שגם יום השבת נחשב אצלו כחול לגבי שבת (וה"ע אלף הז' וכן יוכ"פ נק' שבת שבתון בבחי' תשו') בחי' שלמעלה מגדר השתל' כו' (ע' למנצח על השמינית) וכן עד"ז חדש של חודש מקור ראשית ההתחדשות כו' (ור"ה נק' בחודש סתם שאז ג"כ הדבור מתחדש אך לא מחכ' לבד כמו בר"ח כ"א ממקור כו' ולכן צ"ל שופר כו' וחדשו של חודש מ"מ בחי' אחרת ואולי י"ל כמ"ש בפי' לס"ד דשרש י"ב ור"ח וחדש העבור מי"ג ת"ד זהו חדשו של חודש כי סתם ענין החודש מחכ' וי"ב גבולי אלכסון כו') אם ר"ה מעין בחי' חדש בחדשו יהכ"פ מעין שבת בשבתו.

הנה לעיל נת' הא דר"ח אינו נק' יום המעשה משום כי בימי החול שהמל' מקבלת מו"ק דז"א נק' יום המעשה שהו"ק דז"א נק' ששת ימי בראשית שהן ימי המעשה וגם שאז מקבלת מחיצוני' דז"א שהוא השפעת המדה שנק' בחי' עשי' כו' משא"כ בר"ח שהמל' מקבלת מחכמה עצמה (שלא ע"י ז"א) הרי החכ' הוא למעלה משֵשת ימי בראשית ובשבת שהמל' מקבלת ע"י ז"א אבל שניהם עולים למעלה בעונג העליון (וגם מקבלת מפנימי' ז"א ע' בסדור במא' דתלתא אינון דזמינין מקדש כו') ומ"מ ר"ח מותר במלאכה לפי שעכ"פ הגילוי בדבור כו' וי"ל בזה דבמק"מ ס"פ נח (על דף ע"ה ב') פי' דבר"ח מל' מגלית הארותיה ע"י עולם הבריאה לבד כמו בשבת בסוד נתעלה וישב

על כסא כבודו ונמשך למטה משם ממש בדרך מעבר יצי' ועשי' ולא דרך התלבשות כו', וקשה דהא בשבת דכתיב ממצוא חפצך ודבר דבר שהדבור נכלל ממש בשרשו וביארנו במ"א דאז חיות העולם מבחי' מח' ולכן ארז"ל הרהור מותר ופי' מח' היינו עולם הבריאה כי מדר"מ נק' בי"ע כמ"ש כ"ז ע"פ שובה ישראל עד כו' וא"כ אם בר"ח ג"כ ההמשכה למטה מעולם הבריאה כמו בשבת א"כ היינו נמי ממח' ולמה אמר שבר"ח הגילוי מדבור כו'. אך באמת בזהר שם (דע"ה ב') לא משמע כלל מ"ש המק"מ מדכ' תרעא דא לא אתפתח באינון שיתא יומין כו' בר בארעא דישראל כו' ע"ש מכלל שבא"י (היינו בזמן הבית כמ"ש הפרדס בשער אבי"ע) גם בחול אין השער הזה סגור מכל כו' וקי"ל דבא"י בחול ההנהגה ע"י ו"ק דיצי', ואי איתא דפתיחת השער אפי' בר"ח הוא שהגילוי מבריאה א"כ מהו שכתב בר מא"י כו' הלא אפי' בא"י יש חילוק הזה דבימי החול שולטין ו"ק דיצי' משא"כ בשבת ור"ח ששולטין ו"ק דבריאה א"ו משמע לכאורה דגם גילוי היצי' נק' פתיחת השער לאפוקי מימי החול שהו"ק דעשי' השולטין בכל העולם ולכן הוצרך לומר בר מא"י ששם גם בימי החול הגילוי מיצי' כו'. והנה בשבת ודאי הגילוי מבריאה אפי' בחו"ל וא"כ הגילוי מיצי' בח"ל שנק' ג"כ פתח השער (לפי הזהר כנ"ל מד"כ בר בא"י כו') אימתי הוא ע"כ צ"ל דהיינו בר"ח ואע"פ דיפתח דיום דשבת הוא שהגילוי מבריאה מ"מ יפתח דר"ח היינו שהגילוי מיצי' ואין כל הפתיחות שוות וכמ"ש המק"מ עצמו לחלק בין פתיחה דשבת לדר"ח ולפ"ז א"ש דברי רבינו נ"ע דבר"ח הגילוי בדבור כי יצי' נק' דבור (ובא"י שבחול ג"כ הגילוי מיצי' י"ל בר"ח גילוי מבחי' עליונה יותר כי כמה פרצופים יש ביצי' כמ"ש בסדור האריז"ל בפסוד"ז ע"ש) וכן מצאתי בדברי רבינו בביאור ע"פ מחר חודש אמר דיום המעשה נק' מל' דעשי' שבחול מל' דבריאה יורדת בכל לילה ומתלבשת במל' דעשי' משא"כ בר"ח כו'. אך צ"ל דלעיל בפנים אות ב' נת' דדבור פי' ל' הנהגה והמשכה גם בעשי' כו' ועוד דהרי בדבר ה' שמים נעשו א"כ העשי' נמשך מהדבור דלא שייך כלל עשי' ממש למעלה וא"כ מהו ההפרש בין שההנהגה מיצי' שהוא ג"כ בחי' דבור ובין שההנהגה מעשי' שהוא ג"כ בחי' דבור כו'. אך הענין די"ל מ"ש על כל שבת מעשה ידיך דמשמע בחי' עשי' ממש, והענין דנת' ע"פ מה יפו פעמיך בנעלים נעל בחי' מט"ט נעל דשכינתא וכן סנדל כי בחי' אותיות המבטא שמההבל הן רק בחי' לבוש לאותיות הקבועין בנפש שיורדין ומתלבשין בהן וכן אפי' אותיות המח' הן רק לבוש ובחי' לבוש אלו הן הנק' נעל לעצם אותיות הנפש וכן למע' נעל דבריאה הוא בחי' אותיות השכל והמח' שהוא בחי' מלאכים דבריאה ונעל דיצי' הוא בחי' אותיות הדבור שהן בחי' מלאכים דיצי' מט"ט מנעל כו' נעל דעשי' הוא ג"כ בחי' אותיות הדבור והוא בחי' מלאכים דעשי' בחי' סנדל וכמבואר שיש ב' בחי' אותיות הדבור א' בחי' אותיות שהן בהתחלקות ו"ק והן הנק' אותיות דיצירה וכמבואר בע"ח ז"א מקנן ביצירה, והב' בחי' אותיות הדבור בלי התחלקות ו"ק והוא בחי' אותיות דעשי' מל' מקננא בעשי' ואתעבידת נקודה חדא וכמ"ש אופן א' בארץ עכ"ל ואף שההסבר צריך ביאור ועמ"ש במ"א בענין מקרא בעשי' ומשנה ביצי' מזה יובן קצת דבמקרא

הגילוי רק האותיות כי בלטוטפות אינו מובן כלל ענין התפילין וזהו"ע נקודה חדא משא"כ הגילוי ו"ק כשר או פסול כו' הוא במשנה ביצירה כו', גם יש להבין ההסבר מענין אותיות הדבור ושהם בעשי' ממ"ש באג"ה ע"פ ויעש דוד שם וז"ל אך ביאור הענין למה שהעה"ז דוקא נברא בה' כו' כי ריבוי העולמות וההיכלות כו' ומדריגת המלאכים כו' הכל נמשך מפנימי' האותיות כו' אך עה"ז השפל כו' נשפע מבחי' חומר וגוף האותיות כו' בחי' חיצוניות הכלים דמל' דאצי' נעשה נשמה לעולם העשי עכ"ל עיין עליו. לפ"ז יובן ודרק עולם העשי' מקבל מחומר וגוף האותיות שהוא ההבל וזה נק' נעל (דעשי') אבל עולם היצי' שהוא עולם המלאכים מקבל מפנימי' הכלים דמל' דאצי' נעשו נשמה לעולם היצי' ועולם הבריאה מקבל מפנימי' הכלים דמל' דאצי' כו'. והנה בחי' אותיות דעשי' נק' מעשה ידיך וזהו תתברך בשמים ממעל ועל הארץ מתחת על כל שבח מעשה ידיך שהתהוותן מחיצוני' הכלים הנק' ג"כ אותיות ובורא קדושים ישתבח שמך קדושים הם המלאכים שהתהוותן מבחי' שמך אותיות דיצירה בחי' פנימי' האותיות כו'. והשתא א"ש דר"ח אעפ"י שהגילוי בבחי' דיבור מ"מ אינו נק' יום המעשה כי הוא בחי' פנימי' האותיות ודבור ל' הנהגה בעשיי' היינו חיצוניות האותיות, וזהו צדיק ה' בכל דרכיו היינו המשכה בבחי' וחסיד בכל מעשיו להמשיך גם בעשי' כו' וע' בסדור וכמ"ש בביאור ע"פ עיני כל. אך הנה עוד י"ל דהנה לעיל נת' ענין מעלת ר"ח שאין נק' יום המעשה מפני שאז המל' מקבלת מחכ' דאצי' משא"כ יום המעשה היינו כשמקבלת מנה"י דז"א, נמצא כ"ז הוא בבחי' אצי' וכאן אמרנו שהשינוי בין ר"ח ליום חול הוא אך הגילוי למטה מבחי' ר"ק דעשי' או מבריאה ויצי' כנ"ל, ולכאורה הם שני ענינים שונים. ומה ענין זל"ז. אמנם דבלא"ה י"ל ג"כ בענין שבת ויו"ט שהמל' עולה בעליות העולמות בחו"ב או גם למעלה מחו"ב א"כ איך ההנהגה למטה אם הוא מבריאה לבד בלי התלבשות הנ"ל דאצי' כלל זה א"א כי ואתה מחי' את כולם והיינו ע"י האצי' דאיהו וגרמוהי חד. אך דבר זה נת' בתיקונים (תיקון ו') ת"ל דבזמנא דשכינתא אתמר בה ולא מצאה היונה מנוח כו', אלא בשבתות ויו"ט ובההוא זמנא אתיחדת עד בעלה וכמה נפשות יתרות קא נחתן עמה לדירא בישראל הה"ד ושמרו כו' לדורותם, ופי' ע"ז בס' כסא מלך בשבת ויו"ט שאז עולה באצי' להתייחד עם בעלה ונראה מכאן שביום שבת עצמו אחר היחוד חוזרת למקומה לברי' אמנם להיות שבאה מכ"כ ענינים שקבלה אינם יכולים החיצונים לתפוש בה וכשיורדת מביאה לישראל נפשין יתרין לדירא בהון וזהו לדורותם ל' דירה עכ"ל הרי מזה למדנו שגם בעת העלי' במדריגות העליונות שבאצי' עכ"ז יורדת אח"כ למקומה בבריאה להחיות העולמות כו' לפ"ז יובן ג"כ בענין ר"ח דשני הענינים אמת שאז המל' עולה באצילות במעלה עליונה יותר מביום החול וגם אח"כ כשיורדת בבי"ע אינה יורדת כלל בעשי' כמו ביום המעשה כנ"ל ועמ"ש בביאור ע"פ אז ישיר כו' המלך עומד על הלוח אגוסטוס יושב שאם נק' עשי' ורק המלך עומד בחי' רגלי' יורדות כו' משא"כ בחי' וישב ה' מלך כו' וזהו כשאין העשי' מסתיר ונמשך מלמעלה מבחי' נה"י כו' וזהו ממש החילוק בין חול לר"ח ולכן נא' גבי ר"ח וישב המלך על הלחם

כו' (וגם י"ל דשני הענינים מכוונים דכמו שיש מחו"ד ומעשה בבי"ע בריאה נק' מחשבה ויצי' נק' דבור ועשיה היינו מעשה כמו"כ יש ג' בחי' אלו ג"כ באצי' וכמו שבבי"ע הנה בר"ח אין המל' מתלבשת בעשי' כמו"כ באצילות אינה מקבלת מבחי' עשי' שבאצי' כ"א מבחי' עליונה כו' עמ"ש עוד בביאור הזהר פ' בהעלותך ע"פ בנסוע הארון איך אפי' בשעת העלי' ממש של המל' מאיר ממנה בחי' למטה ע"ש שזהר"ע הנו"ן הפוכה) וע' עוד בתיקונים תיקון כ"א קרוב לסופו ח"ל ובג"ד עונת ת"ח בשבת דביומא דחול דשליט מט"ט אתמר סגור יהי' ששת ימי המעשה כו' בי' איהי סגירא תרעא שהמל' מתלבשת בו ויקרא אז גן נעול מחמת יראת יניקת החיצונים לפתח חטאת רובץ כמש"ש בת"ז בעמוד הקודם וזהו גן נעול בבחי' מנעל הנ"ל בחי' חשמל כו' וביום השבת יפתח תרעא ותצא מן מלבוש מט"ט לאתיחדא עם בעלה כו' (ועם שאח"כ מתלבשת בבריאה הנה שם פנימי' הכלים דמל' שמתכללים עם האורות וזה מעלת הנשמות על המלאכים כו' ע' בסדור שער הק"ש) ע' עוד בכסא מלך דכ"ו אות ח'.

לפמ"ש במ"א בביאור דיביאו לבוש מל' דעשי' נמשך דוקא מסוכ"ע חפץ עשה א"כ איך שייך שבת מבחי' לעשות אך י"ל השביתה עליית האותיות דעשי' שהן בחי' ממכ"ע וצ"ע שם בענין כרוב וסוס משמע סוס אותיות המשכה מסוכ"ע מלבוש מל' כו' או י"ל סוס אותיות דעשי' וכרוב דיצירה. ב"ה לית להו שביתות כלים כי השביתה ועלי' רק בפנימית העולמות בחי' אדם משא"כ בחיצוני' הכלים דומם צומח ואף שהגשמיות נלקח ממקום עליון יותר היא הנותנת דשם אין שייך כלל שביתה ועלי' כי מעלה ומטה שוין.

הנה ענין ר"ח שאינו נק' יום המעשה ומבואר בהתו' מפני שבו' ימי המעשה המל' מקבלת משמשה מדות דז"א אבל בר"ח מקבלת מהחכ' כו' ולכאר' מה טעם יש בדבר דלפי שמקבלת מחכמה אינו נק' יום המעשה מ"מ מחי' היא העשי' ואם משום שמקבלת מהחכ' שהיא למעלה מבחי' עשי' א"כ גם המדות הם למעלה מבחי' עשי' אך הענין נלענ"ד שיובן עם מ"ש בתניא ס"פ ט"ז בפי' מחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה כו' כי דו"ר שבהתגלות לבו הם המתלבשים במעשה כו', אבל הדו"ר שבהתבוננות מוחו ותעלומות לבו גבהו דרכיהם למעלה מעלה מבחי' מעשה וא"א להם להתלבש בבחי' מעשה כו' ע"ש הרי שמבחי' המדות שבלב שפיר יוכל להיות נמשך החיות להתלבש במעשה משא"כ מבחי' השכל כו' וכך היא המדה למעלה שהמל' דאצילות מקננא באופן שהוא עשי' לכן האור והחיות והמוחין נמשך לה ממדות דאצי' בחי' נה"י דז"א נעשו מוחין לנוק' כי מהמדות יוכל להתלבש בבחי' עשי' לכן כשמקבלת מז"א נק' יום המעשה משא"כ בר"ח שמקבלת המוחין מחו"ב עצמן שלא ע"י ז"א הרי בחי' חו"ב הוא למעלה מעלה מבחי' המעשה, אלא דאעפי"כ ר"ח מותר בעשיית מלאכה דכמו שבעבודה אשכחן דמח' טובה הקב"ה מצרפה למעשה כמו"כ נמשך חיות בר"ח מבחי' מחין שמקבלת המל' מחו"ב להיות מזה בבחי' עשי' כו' וח"ש בהג"ה בתניא שם לפעמים התבונה

יודדת להיות מוחין דנוק' דז"א דהיינו כמו בר"ח שהמל' מקבלת מחין שלא ע"י ז"א כו', והנה אע"ג דלמטה בעבודת ה' ענין זה דמחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה זהו מעלה שע"י עולה מעשה המצות כו' אמנם לגבי ר"ח שהוא בחי' הנ"ל דמוחין דמבחי' חו"ב מתלבשים בעשי' ה"ז למטה מבחי' שבת ויו"ט שאסור בעשיית מלאכה משום שההשפעה אינו נמשך דרך יצי' ועשי' כלל דרך מעבר לבד כו' ואין ענין זה כענין הנ"ל באדם דהתם אם לא תצטרף למעשה יהי' זה חסרון גדול למעשה המצות משא"כ הכא אדרבה כשנמשך למטה החיות מעולם הבריאה שלא ע"י הסתר העשי' עדיף טפי ומזה יובן מה דהקב"ה נתן לנשים שכר שלא יעשו מלאכה בר"ח כו', ומזה יובן ג"כ הא דמרדכי רצה לגזור בפורים איסור עשיית מלאכה ולא קיבלו מיני' כי מרדכי רצה שהגילוי שבפורים ששרשו למע' בחי' יסוד אבא (המקבל מח"ס כו') שמתגלה בנוק' שלא ע"י ז"א יתגלה ממש למטה ויהי' א"כ אז אסור במלאכה כמו ביו"ט כו' ולא קבילו מיני' כי גילוי זה הוא ע"ד שמחשבה טובה מצרפה למעשה כו' שאינו נמשך רק ע"י עשי' כו' כנ"ל בענין ר"ח כו'.

בס"ד, לד"ה והי' מדי חדש בחדשו

בלק"ת פ' ברכה דצ"ח ע"ד שטה של *, ההתחדשות כנ"ל.

(הג"ה כי הנה ההתחדשות מאין ליש מבואר למעלה שעז"נ כולם בחכמה עשית כו' עושה בראשית, וזהו ענין הנק' בפע"ח יחוד חו"ב שהם תרין ריעין דלא מתפרשין יחוד תדירי כי חכמה נק' אין ובינה נק' יש, וצ"ל תמיד ההמשכה מאין ליש וע' מ"ש מזה בפ' ואתחנן גבי שמע ישראל כו', ומבואר בפע"ח שער הק"ש פרק י"א שיחוד זה נמשך ממוחי או"א עצמן כו' ע"ש ופי' מן מוחי או"א עצמן כו' היינו מבחי' האור א"ס המלובש בחכמה כמ"ש הוי' בחכמה וכמ"ש בתניא פל"ה בהג"ה, וע' מ"ש מזה בביאור ע"פ יונתי שזהו ע"ד משארז"ל משה מפי עצמו אמרן כו' דהיינו ברוח הקודש כמ"ש התוס' סוף מגילה ובכל ר"ח מקבל הדבור עליון אור חדש מבחי' חכמה כי הוא ית' וחכמתו אחד ונק' חכים ולא בחכמה ידיעא כו' וזהו פי' ראש חדש מוחין חדשים כו' אכן ענין חדש בחדשו מקור ההתחדשות היינו מלמעלה מהחכמה אשר גם החכמה מתחדשת משם כדכתי' והחכמה מאין תמצא יש מאין כו', ושם הוא עיקר גילוי אור א"ס שהוא למעלה מבחי' הארת אור א"ס המלובש בחכמה כו' וע' במק"מ בפ' בראשית די"ב ע"א בד"ה אלהא רברבא גבי אמנם מאבא ואילך כו', ולכן נאמר לע"ל ונגלה כבוד הוי' וראו

שטה של: בדפוס תרס"ד ושלאח"ז: דף צז, ד שטה הכתר.

כל בשר יחדיו כי פי ה' דיבר, בישעי' סי' מ' והיינו שיהי' גילוי בחי' דבור העליון שהוא התגלות אלקות למטה כמ"ש סד"ה ולא יקרא עוד שמך אברם כו' ע"ש. והיינו כי עכשיו אותותינו לא ראינו שהאותיות ודבר ה' אינן בבחי' גילוי למטה אבל לע"ל עין בעין יראו כו', ומ"ש סד"ה ואלה שמות, וכ"ז מפני שאזי יומשך הגילוי ממקור ההתחדשות וע"כ יעשה חדשה בארץ להיות וראו כל בשר כו' ועז"נ ביום שידובר בה ע' בתניא פ"כ וכ"א שעכשיו הוא בחי' הסתר פנים ונדמה לנו הדבור עליון כדבורו של אדם שנעשה דבר בפ"ע כו' מה שבאמת אינו כן כו' ע"ש, אכן לע"ל שיהי' וראו כל בשר יחדיו כי פי הוי' דיבר ואין דבורו מובדל ממנו ית' ח"ו כי אין דבר חוץ ממנו, א"כ יהי' בחי' ביום שידובר בה, שהדבור הוא מיני' ובי' ועמ"ש בפ' נח סד"ה להבין הענין ולפי שיהי' וראו כל בשר יחדיו כו' עי"ז נמשך להיות יבא כל בשר להשתחוות כו' כמשי"ת. ועוי"ל בענין חדש בחדשו, ע"ד מ"ש חדש ימינו כקדם, פי' כימי קדם שלמעלה מבחי' עולם כמ"ש באד"ר דקל"ד ב' והיינו שהן למעלה מבחי' ששת ימי בראשית וכו', וע' בזהר ע"פ והי' מדי חדש בחדשו ח"א ס"ב ב', מ"א א', קי"ו א', קפ"א א', ח"ב קנ"ו סע"ב, ח"ג ע"ז א' ע"ט ב' קמ"ה א' קנ"ט ב', קפ"ב סע"ב, וע' מה שכתוב עוד בביאור על פסוק כי כאשר השמים החדשים והארץ החדשה כו', שמשם יובן עוד ענין פי' מקור ההתחדשות על דרך המבואר שם, וע' מה שכתוב גבי הללו י"ה שירו לה' שיר חדש. ע"כ ההגה"ה.

מזמור שיר חנכת הבית לדוד, ארוממך ה' כי דליתני כו'. יש להבין מ"ש חנוכת הבית לדוד הלא לא חנכו דוד כ"א שלמה בנו בנאו וחנכו רק דוד הכין לבד, גם יש להבין למה דוקא דוד אמר ספר תהלים בשירות ותשבחות ולא שארי נביאים ובעלי רוה"ק, גם מהו הענין שנאמר בו אשרי האיש אשר לא הלך בעצת רשעים כו' אשרי תמימי דרך כו' אשרי יושבי ביתיך מה הוא מספר זה אמת שאשרי מ"מ מה אתה מספר, וכן גדול ה' ומהולל מאד כו', אמת שהוא מהולל מאד כו', וכן בכל ספר תהלים מהו ענין הסיפור. אך הענין הוא היות מודעת זאת דשרש של דוד הוא מבחי' מל' דאצי' שהוא בחי' דבור העליון שהיו משבט יהודה ששרשו במל' כי יהודה נק' ע"ש הפעם אודה בחי' דבור כו', ודבור זה היינו בבחי' הודאה וביטול באו"ס ב"ה כי איהו בהוד ולכך דוד דייקא אמר ספר תהלים להודות ולהלל את ה' ית' איך הוא מחי' ומהוה את הכל והכל בטל אצלו ית' (וע' באגה"ק ד"ה להבין משל ומליצה וכן להשתחוות ולהודות כו' עד והוא מלשון הוד והדר) וגם מה שאמר אשרי האיש כו' היינו לפי שהי' מבחי' הדבור העליון שבבחי' זו הוא לגלות מה שצפון ונעלם בלבו כמשל הדבור שנגלה מה שבלבו ומחשבתו כמו"כ בחי' דבור העליון שיתגלה האמת לכל (ועמ"ש בפי' תתן אמת ליעקב כו', ויובן זה עוד ממ"ש בד"ה ושאבתם מים בששון

בפי' מ"ש בס"י סופר וספר וסיפור דסיפור הוא בחי' דבור וספר הוא בחי' מח' כו' וכיון דבחי' דבור נק' סיפור ע"כ דוד ששרשו מבחי' דבור העליון ע"כ אמר ס' תהלים שהוא סיפור גדולת ה' וגם סיפור אשרי האיש אשר כו'). והנה בחי' דבור שרשו מבחי' ח"ע כמ"ש בחכ' יסד ארץ, אבא יסד ברתא כמ"ש באגה"ק בד"ה ויעש דוד שם וזהו ג"כ ענין בחכ' יבנה בית כי צירופי אותיות הדבור נק' בתים כמ"ש בס"י שתי אבנים בונות שתי בתים כו', ובנין עולם הדבור הוא בח"ע שהוא מקור ושורש התהוות אותיות הדבור ולכן הנה בחי' דיבור העליון יש בו שני בחי' האחד כאשר כבר הוא נבנה הבית להיות בחי' אותיות הדבור שנמשכו מבחי' חכ' בבחי' דבור והב' קודם שנמשכו בהיותם כלולים עדיין באור החכ' בבחי' העלם וביטול. ויובן זה ע"ד שארז"ל באדה"ר כשהראהו הקב"ה דור דור ודורשיו כשהראהו דוד וראה שהוא בר נפלי נתן לו במתנה שבעים שנה שיחי' ויזמר לפני הקב"ה כו', ע' בילקוט בפ' בראשית ע"פ זה ספר תולדות אדם. ויש להבין מדוע דוד לא הי' לו חיים כלל עד שאדה"ר נתן לו ע' שנה. אך הענין הוא כמבואר ששרש התהוות הדבור הוא מבחי' ח"ע, וקודם שנמשכו בבחי' גילוי בדבור הם כלולים ובטלים במקורן בחי' ח"ע ושם הם בבחי' ביטול ואינם מהות כלל רק אח"כ כשנמשכו בבחי' ד' ומח' נתגלים בחי' התחלקות האותיות וכמו שא"ר בחוש שאין שום הרגשת בחי' אותיות אלא כאשר בא השכל בבחי' השגה שהוא בחי' בינה ואזי יש ונמצא בחי' אותיות המלובשים להשכל משא"כ בשכל הנעלם שבנפש שלמעלה משכל המושג ומובן שם לא ימצא צירופי האותיות, כי לא שייך הלבשת אותיות רק לשכל המושג ומובן, ואע"פ שאדרבה מקור ושורש האותיות הוא דוקא בבחי' שכל הנעלם שבנפש המדברת שלמעלה משכל המושג, ולכן התינוק אינו יכול לדבר אף שמבין הכל, אך היינו רק שמקור התהוותם הוא משם, אבל מ"מ בעודם שם הם בבחי' ביטול לגמרי ואינם עולים בשם ודבר בפ"ע כלל (וכמ"ש במ"א ע"פ הרע"מ פ' תשא בענין עשרים גרה השקל דא יו"ד כו' מחצית השקל דא יו"ד כו' היינו כי עצם בחי' יו"ד זהו ח"ע שכולל ע"ס שבח"ע עצמה ומילוי היו"ד היינו בחי' קול ודבור ז"א ונוק' ששרשן ג"כ מבחי' ח"ע והם בחי' ו"ד דמילוי היו"ד, והנה כשנכתב עצם היו"ד כמו שהוא י' לבד יש בו בהעלם ג"כ בחי' המילוי שלו אלא שהוא בטל במציאות ואינו עולה בשם בפ"ע כלל וכך הו"ע הדבור כשכלול עדיין בשרשו בח"ע הוא בבחי' ביטול, ועד"ז הי' משרע"ה כבד פה וכבד לשון ואיתא בזוהר כבד פה לגבי אורייתא דבע"פ כבד לשון לגבי אורייתא דבכתב דהיינו לפי ששרשו מבחי' עצם ח"ע ונחנו מ"ה ע"כ הדבור שם בטל במציאות ולא יכול לשפול א"ע בבחי' דבור כו' והיינו כענין ו"ד כשהוא בבחי' ביטול בעצם נקודת י' ח"ע עצמה כו') ובזה יובן הטעם שדוד קבל חייו דוקא מאדה"ר כי הנה ידוע שיש אדם עילאה ואדם תתאה חכ' בראש וחכ' בסוף פי' אדם עילאה היינו ח"ע דאצי' (וכמ"ש בפרדס ערך אדם כי אדם גימט' מ"ה והוא חכ' כח מ"ה ועמ"ש בפ' תרומה בד"ה מי יתנך עוד טעם שחכ' נק' אדם שזהו בחי' אדה"ר כי ראשית חכ' כתיב וע' עוד

מזה בפ' יתרו בד"ה להבין ביאור ענין האבות הן הן המרכבה) והר"ע אדה"ר ואדם תתאה הוא בחי' מל' חכ' בסוף וזהו בחי' דוד והוא בחי' דבור העליון כי עיקר בחי' אדם היינו שהוא מדבר שבזה ניכר היתרון שלו על חי בלתי מדבר ולכן כלי הפה הוא בחי' גבוה מאד כמ"ש במבו"ש וזהו שדוד שהוא בחי' דבור נק' אדם אלא שהוא בחי' אדם תתאה, אבל עיקר בחי' אדם היינו כח שממנו נמשך הדבור והוא בחי' ח"ע שממנה מקור מחצב כח הדבור וזהו בחי' אדם עילאה, ולכן הי' דוד תחלה בר נפלי היינו שהדבור הוא כלול תחלה בח"ע בחי' אדה"ר ולא הי' מהות בפ"ע כלל ולכך הי' נפלי עד שנתן לו אדה"ר ע' שנה, פי' ע' שנה הם ז"מ דאצי' וכ"א כלול מעשר הם גימט' ע' שמהם מקבל דוד הנק' דבור כמשל הדבור שמקבל מן המדות כידוע והיינו שיהי' מהות בפ"ע כו' (ובמ"א נת' ע"פ מא' הזהר פ' קדושים דפ"ו ע"א ע"פ אתם עדי וגו' נת' ענין זה שעם היות שרש הדבור הוא מח"ע ואעפ"כ צריך לקבל ההארה מח"ע ע"י המדות דוקא, והיינו כי ח"ע הוא בחי' ביטול כח מ"ה והדבור הוא מקור להתהוות בי"ע שהם בחי' יש וביטול היש, ואם הי' הגילוי מח"ע עצמה הי' הכל ביטול ממש, וכמו באצי' לפי שמאיר בו ח"ע הוא בחי' ביטול, ולכן צ"ל המשכת ח"ע מתלבשת בהמדות ובהם וע"י נמשך לבחי' הדבור, וזהו שאדה"ר נתן לו דייקא ע' שנה שהם ז"מ דאצי' שמהם יקבל הדבור כו'. גם י"ל דמבואר במ"א דמל' שבחכ' נעשה חכ' שבמל' גם בענין מקרא קדש קדש הוא ח"ע ומקרא היינו כמו שקוראים לאדם בשמו והיינו מל' דאבא בחי' שם כו', והנה ידוע ענין התורה שקדמה אלפים שנה לעולם היינו בחי' חו"ב נק' אלפים אאלפך חכ' אאלפך בינה ונמצא חכ' הוא בחי' אלף שנה דאדה"ר אאלפך חכ' כו'. ולפ"ז א"ש שנתן לדוד ע"ש היינו ז"ת דמל' שבחכ' כו' כי המשכת החכ' למל' דאצי' צ"ל ע"י ז"מ והיינו ז"מ שבמל' דאבא כו') וזהו פי' כי דליתני פי' לשון דלה דלה לנו לשון שאיבה דהיינו שדלה אותי מבחי' החכ' שאהי' מהות בפ"ע, והוא ע"ד מ"ש ותמלא כדה כמו הדולה מים בכד מן הים הנה קודם שנשאבו המים בכד היו כלולים במקורם ובטלים בים ואח"כ כשנשאבו בכד נעשים מהות בפ"ע ומ"מ ערכם קטנה לגבי הים כמובן והיינו שנתצמצם השפע מן המים בבחי' צמצום להיות רק כד כו' כמו"כ המשכת והארת מל' דאצי' שנק' חכ' בסוף מבחי' ח"ע חכ' בראש הוא כמו בחי' כד מהים, והיינו שמתחלה היתה כלולה במקורה בבחי' ח"ע ואח"כ נמשכה להיות מהות בפ"ע כו', וזהו כי דליתני שדלה אותי מבחי' ים הח"ע (ובמ"א נת' שזהו ג"כ ענין מארז"ל עד שלא נבה"ע הי' מים במים היינו שבחי' ח"ת שנק' מ"ת היו כלולים במקורן ח"ע מ"ע עד שנמשך בחי' ח"ת להיות בחי' ח"ע בפ"ע להיות מקור לבי"ע כו' ועמ"ש בפ' יתרו בד"ה וכל העם רואים בענין אל תאמרו מים מים, והנה ענין דליתני ע"ד ששואב בכד מן הים י"ל דבחי' כד שייך במל' ע"פ מ"ש בפ' ושמתי כדכד שמשותיך כו', וזהר"ע כ"ד אותיות דבשכמל"ו, גם י"ל ע"ד מ"ש בזהר ויקרא די"א סע"ב דעש"מ מכוונים כנגד עשה"ד א"כ הדבור עליון מקבל מבחי' כ"ד ספרים דאורייתא כו').

והנה דליי' זו שיהי' דליתני דהיינו המשכת המל' דאצי' מחכ' זהו ע"י ארוממך כו'. והענין הוא שכ"ע הוא הנק' רם שהוא בחי' רוממות שלמעלה גם מבחי' ח"ע, וכמ"ש בזהר בשלח דנ"ה ע"ב ע"פ אלקי אבי וארוממנהו, וע"ש דאלקי אבי היינו אלקי אברהם פי' אברהם הוא חסד ואלקי אבי היינו אור אבא מקור החסד, ואע"פ שבחי' זו גבוה מאד אעפי"כ וארוממנהו כי גם אבא צריך הרמה להעלותו לאריך וכן פי' במק"מ שם והיינו דעיקר הרוממות זהו בחי' כתר ונק' עומק רום ועמ"ש במ"א בפי' כי יד על כס י"ה בחי' יד רמה שהוא למעלה מבחי' י"ה שהם חו"ב כו', ע' מזה בד"ה חייב איניש לבסומי בפוריא) וחכ' הוא הנק' הוי' כדכתיב הוי' בחכ', והנה עד"מ אנו רואים החכם כשישיג השגות עד שיוכל להכיל ולסבול עדיין ואזי יוכל להעלים כ"ז בתוכו ולא יגלה לזולתו כלל משא"כ אם ישיג שכלים הרבה מאד והשגות ונביעות חדשות רבות שנובעים לו ממקור השכל בשכלו הנה ע"י ריבוי נביעות השכלים לא יוכל להסתיר ולהעלים הכל ומוכרח לגלות מזה דבר מה לזולתו והיינו מפני שלא יוכל הכלי להכיל הכל ומוכרח להיות איזה גילוי, עד"מ החביות כשתתמלא ביותר יצאו המשקים משפתה לחוץ כו', ועד"ז אמרו בית שנשפך בו יין כמים זהו סימן ברכה שמחמת ריבוי הברכה נמשך יין כו', משא"כ כשאינו נשפך זהו מפני שאין המילוי בעצם כ"כ, ואף שמה שנשפך הוא דבר מועט ואך זה בא מריבוי עצם השפע שמחמת זה נשפך מעט כו', וכן החכם הגם מה שמגלה לזולתו הוא מעט מזעיר אך מ"מ סיבת גילוי זה נמשך ובא דוקא מחמת עומק וריבוי נביעת השכל במקורו שמחמת זה מוכרח לגלות מעט כו', נמצא שסיבת הדבור של החכם שהו"ע מה שמגלה לזולתו שזהו ע"י הדבור, הנה הוא בא ונמשך מחמת ריבוי הגילוי באור השכל של החכם שזהו גורם הדבור כו', כמו"כ הנמשל למעלה, הנה קודם שנתגלה האור הכתר בחכ' בגילוי רב הי' הדיבור עליון מל' דאצי' כלול ובטל במקורו ח"ע לפי שכלי החכ' הי' יכול להכיל ולא נמשך ממנו בחי' דבור וגילוי למטה, ולכן הי' הצירופי אותיות שבהם מלובש אח"כ בחי' השפעת החכ' הי' כלולים לגמרי במקורם ח"ע בבחי' ביטול ממש, שעלה בחי' הדבור באור החכ' ובטל שם, וכענין משה שהי' כבד פה כו' מה"ט כנ"ל, אבל כשנמשך ונתגלה הארת הכתר בחכ' בגילוי רב, אזי מרוב הגילוי נעשה בחי' בקיעה עד"מ שהאור בוקע על העלם הכלי ונמשך בחי' גילוי הדבור וכמ"ש אז יבקע כשחר אורך כו' והיינו המשכת בחי' דוד אדם תתאה בחי' דבור עליון שיהי' מרנן ומזמר כו' היינו גילוי בחי' הדבור מהעלמו באדה"ר ח"ע ועי"ז יהי' ההשפעה למטה ע"י צירופי אותיות דבחי' דבור העליון הנ"ל מל' דאצי' עולם הדבור ע"י השפעת החכ' דמל' להלביש בצירופי אותיות ועמ"ש מענין אז יבקע כו' ע"פ מאמר הזהר פ' אמור דף הובא בסידור כו'. וזהו ארוממך הוי' כו' שנתרומם בחי' הוי' הנק' חכ' עד שהגיע אליו גילוי מבחי' כ"ע שבחי' רם כתר בא לידי גילוי בהוי' ופי' ארוממך שאתה הוי' מגיע אליך הארת הכתר, והו"ע עליות ממכ"ע בסוכ"ע והראי' לזה כי דליתני שדלה אותי לצאת מן החכ' להיות מהות בפ"ע אין זה אלא מחמת גילוי הכתר

כנ"ל (ועד"ז יובן ג"כ מ"ש במ"א ע"פ ושאבתם מים כו' ענין ניסוך המים בחג כי בכל השנה הוא נסוך היין שהוא מבחי' בינה משא"כ מבחי' חכ' א"א להמשיך כ"כ בגילוי כדכתיב אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני ובחה"ס הוא נסוך המים שממשיכים בבחי' חכ' ג"כ בגילוי ע"ד הגילוי מבחי' בינה ואין זה אלא ע"י התשובה ביוכ"פ כו' לפני הוי' כו' דהיינו בבחי' כתר, ואז עליות ממכ"ע בסוכ"ע, וכענין ארוממך הוי' ועי"ז נמשך שיהי' גילוי החכ' בענין דליתני דלה דלה לנו בחי' נסוך המים שהוא מבחי' ח"ע כו', ועד"ז יובן מ"ש במ"א ע"פ ויקחו לי תרומה דתרומה יש בה ב' פי' א' לשון ארמותא ב' ל' אפרשותא, ובאמת הא בהא תליא שע"י בחי' ההעלאה, ארוממך הוי' כו', עי"ז דוקא בחי' המשכה כי דליתני וזהו אפרשותא) או דליתני צרופי אותיות לדתני בחי' הלידה כו', או דליתני לשון דלת ופתח שהמל' הוא בחי' הפתח והדלת שע"י הוא המשכה מאצי' לבי"ע וכן ההעלאה וכמ"ש בזהר פ' אמור דצ"ד ע"פ פתחי לי כו' דא פתחא לאעלאה לי בך הוא כו' וכמ"ש ג"כ בזהר ר"פ וירא ע"פ והוא יושב פתח האהל, וכ"ז שתהי' המשכת מל' שיהי' בחי' דלת ופתח זהו"ע כי דליתני והיינו ע"י ארוממך הוי' (וזהו ויקחו לי תרומה, פי' תרומה ל' הפרשה הוא בחי' מל' כי דליתני והוא בחי' פתח לאעלאה לי והיינו ויקחו לי תרומה והול"ל לי לתרומה אלא דכולא חד כו' כמ"ש בתניא פ'* בשם הזהר תרומה קל"ד) וביאור הדברים הנה כתיב אין כל חדש תחת השמש פי' שמש הוא בחי' חכ', והנה מחכ' ואילך נק' השתל' וההשתל' זו היא כטבעת זה אחוז בזה בחי' עו"ע נק' יש מיש, וזהו אין כל חדש כ"א יש מיש כו', אבל החכ' מאין תמצא יש מאין ולא בבחי' עו"ע והיינו ע"י צמצום ומקו"פ בחי' דילוג לגמרי משא"כ מאצי' למטה אע"פ שבין אצי' לבריאה יש פרסא ומסך נמצא האצי' למעלה הרבה מן הבריאה ואעפי"כ נק' השתל' כו' משא"כ מאצי' לא"ס למעלה מההשתל' דילוג, ולכן עיקר הרוממות למעלה מהחכ' היינו בחי' כתר מל' דא"ס שלגבי א"ס כל בחי' השתל' עו"ע הכל כטפת א' ואצי' ועשי' שוין ועז"נ המגביהי לשבת וע"כ המשפילי לראות בשמים ובארץ בהשוואה א' משא"כ רוממות דחכ' על העשי' הוא בחי' השתל' עו"ע שיש לזה ערך כטיפה מן הים כו' אבל לגבי המאציל א"ס אין ערוך כו' ולכן עליית החכ' לקבל גילוי אור מהכתר מל' דא"ס נק' ארוממך וזהו אלקי אבי בחי' ממכ"ע ח"ע וארוממנהו לבחי' סוכ"ע ועי"ז כי דליתני כו' כנ"ל וזהו שנאמר מזמור שיר חנוכת הבית לדוד כי בית היינו עולם הדבור כנ"ל בענין בחכ' יבנה בית וזהו בחי' דוד כו' אך עוד זאת שייכות ארוממך הוי' לחנוכת בהמ"ק כי להיות העלאה זו ארוממך הוי' זהו"ע הקרבנות, כי הנה נודע מענין והחיות נושאות את הכסא כו' שהוא לפי שרשם מעולם התהו, ועי"ז יש בכחם להיות נושאות כו' שמגביהות ומעלות את בחי' הכסא ועל הכסא כו' לבחי' כי לא אדם הוא וכמ"ש צפונה לפני הוי' פי' למעלה משם הוי' כמ"ש במ"א (בד"ה בכ"ה בכסלו כו' בפ' וישב) וכך ג"כ באדם שלמטה כי הנפש אלקית נלקחה משם

*) בכת"י ישנו מקום חלק, והוא בפ' מז.

הוי' כי חלק הוי' עמו וע"י אתכפיא ואתהפכא דנה"ב ששרשה מבחי' חיות ואופנים עי"ז מעלה ומגביה את הנה"א והיינו ג"כ לבחי' המקיף שבנפש בחי' מזלי' ונוזלים מן לבנון לבחי' אין שלמעלה מן החכ' (עמ"ש בד"ה האזינו השמים כו') ועי"ז נעשה ארוממך הוי' כו' כנ"ל ואח"כ כי דליתני הוא המשכה מלמעלה בתושב"כ ח"ע לבחי' תושבע"פ ותרד כדה על שכמה כו' וזהו א"ת בניך אלא בוניך כו'.

וזהו פי' שמע ישראל שמע שם ע' ב"ן ורפ"ח גימט' שם והוא בירור נה"ב ועי"ז מתעלה ג"כ הנה"א הנק' ישראל ועי"ז ג"כ ארוממך הוי' וזהו הוי' אלקינו כו' ואח"כ ההמשכה הוא בחי' הוי' אחד כי אלף דאחד זהו בחי' נוצר חסד לאלפים שממנו נמשך בחי' אאלפך חכ' וזהו החי"ת דאחד ואח"כ הדלי"ת היינו בחי' כי דליתני שנמשך מח"ע לבחי' דבור העליון והכד הוא כ"ד אתוון דבשכמל"ו שהם כלי לבחי' ד' רבתי דאחד. והנה במילה כתיב ג"כ והוא יושב פתח האוהל פי' כי קודם המילה נק' אב רם בחי' ח"ע הוא בבחי' רוממות שלא הי' מאיר למטה במל'. אך ע"י המילה שע"י העברת הערלה כד אתכפיא ס"א אסתלק יקרא דקוב"ה לעילא היינו גילוי מבחי' סוכ"ע בחי' המגביהי לשבת שלמעלה מעלה מבחי' רוממות דחכ' כנ"ל ע"ד ירום מאברהם כו' וארוממנהו הנ"ל וכענין עושה פלא ואדון הנפלאות. וע"י גילוי זה נמשך ח"ע בגילוי למטה במל'. וזהו"ע שקראו אברהם הר. וזהו מילה מל י"ה שבחי' י"ה באים בגילוי בבחי' פי הוי' דבר הוי' מלשון רוח ממללא. וגם מל גימט' שבעים כי התגלות חו"ב עילאין במל' נמשך ע"י ז' מדות הכלולים מעשר כו' כנ"ל (ובע"ח פי' ענין מל הם ב' חסדים דנו"ה וב' שלישי חסד דת"ת וכל חסד הוא כ"ו כמנין שם הוי' הם ע' בחי'. ואפשר גם ע' שנה דדוד יש לפרש עד"ז כי חסדים דנו"ה נק' חסדי דוד הנאמנים) וזהו והוא יושב פי' והוא דא עתיקא יושב פתח האהל הוא בחי' מל' שנק' פתח שנמשך הגילוי מבחי' הוא בבחי' מל' ע"י המילה ועמ"ש בד"ה קול דודי כו' מדלג כו' מענין פתח. ועמ"ש מענין הוא דא עתיקא ר"פ לך לך גבי ה' דאברהם כו'. וע' בזוהר ח"א דקנ"ג ע"ב.

—•—

הוספות

והנה להבין בתוס' ביאור ענין וראה את הארץ כו' ומ"ש אח"כ ועתה ישראל שמע כו' יש להקדים להבין שרש ענין ראי' ושמיעה בעבודת ה' ששרשם בחו"ב כנודע דחכ' הוא בחי' ראי' וכמארז"ל איזהו חכם הרואה את הנולד וכתי' החכם עיניו בראשו ולכן נק' החכמי' עיני העדה ושמיעה היא בבינה כי שמיעה הוא ענין הבנה והנה צ"ל דידוע שהחכ' למע' מהבינה והרי אנו רואי' שהשמיעה יותר דקה במהותה מן הראי' שהרי השמיעה פעולתו לשמוע ולהאזין הקולות והדיבורי' שהן רוחני' ואין להם חומר גשמי ובראי' הפעולה פעולה גשמי' להביט ולהסתכל בדברי' גשמי' דוקא משא"כ בבחי' רוחני' כקול ודבו' אינו נתפסי' ע"י הראי' והיינו מפני שהשמיעה דקה יותר מן הראי' לכן תוס' בבחי' רוחני' כו' וצ"ל הלא הראי' גבוה יותר מן השמיע' שנמשכת מן החכ' והשמיעה מן הבינה כנ"ל ועוד זאת שהרי אנו רואי' ג"כ יתרון מע' בראי' משמיעה והוא בבחי' ההתפעלו' אשר אין דומה שמיעה לראי' כלל שההתפעלו' הנפש מן הראי' באיזו דבר שתתפעל ממנו הוא ביתרון הרבה מאד מההתפעלות שהי' לה מהשמיע' של אותו הדבר שהרי כאשר יצייר בשכלו ויתבונן באיזו דבר נחמד לא יתפעל כ"כ ומכ"ש בשמיעה בעלמא וכאשר יראנו בעינו יתפעל ביותר וא"כ י"ל מאחר שההתפעלו' ימצא מן הראי' יותר מן השמיעה וזה מפני שהראי' גבוה יותר כנ"ל א"כ למה במהותם השמיעה דקה יותר לתפוס דברי' רוחני' משא"כ בראי' אך הענין דהיא הנותנת להיו' שכח הראי' נמשך מבחי' החכ' שבנפש שהחכ' הוא למע' מהבינה שממנה נמשך כח השמיעה וידוע הכלל דכל שהוא גבוה יותר יוכל להשפיל עצמו למטה ביותר כמשל מי שהוא חכם גדול מחבירו יוכל להשפיל א"ע יותר למצוא דרכי' איך להשפיע חכמתו לתלמידו כמו ר' מאיר דהוה א' ג' מאה משלי' כו' וכך מצד מעלת כח החכ' שבנפש כך יוכל להיות משם ההשפלה וההמשכה למטה יותר מבחי' ההמשכה שמבחי' בינה והוא מה שכח הראי' שפל ונמשך לתפוס ענינים גשמי' משא"כ בשמיעה כו' לכך ע"י השמיעה יתפוס עניני' רוחני' וע"י הראי' בבחי' גשמי' אבל מ"מ ההתפעלות הנפש יהי' יותר הרבה מהראי' לפי ששרשו בבחי' החכ') (והיינו כי הראי' הוא השגת המהות וזהו בחי' חכ' ושמיעה היא רק השגת המציאו' שזהו בחי' בינה כמבואר במ"א דלכך נק' החכ' אתה ובינה הוא רק שהאדם הגשמי א"א לו להיות השגת המהות רק בדברי' גשמי' משא"כ ברוחני' א"א להיות רק השגת המציאו').

והנה עד"ז יובן ג"כ ענין ראי' ושמיעה בעבודת ה' והוא שיש ב' בחי' התבוננות הא' הוא בבחי' יחו"ת דהיינו איך שצבא השמים לך משתחוים כמארז"ל שהחמה שוקעת במערב ומשתחוה לקונה וכן כל המזלות בעבור שרואי' חיותם וקיומם המהוה ומחי' אותם ומקיימם וכן באדם עצמו הגוף שפל ובטל לגבי הרוחני' והחיו' שבו וע"ז נא' ראה נתתי לפניך את החיים

וכו' שהוא בחי' ראי' חושי' שיראה האדם בעיניו חיותו וקיומו מבחי' חיי' האלקי' המחי' אותו וכן רואה ההשתחואה של צבא השמים.

וכן ענין והאופנים וחיות הקודש ברעש גדול כו' זהו ג"כ בכלל ההתבוננות דיחו"ת והב' הוא ההתבוננות דיחו"ע בביטול ע"ס דאצי' לגבי המאציל ב"ה ובודאי ענין התבוננות דיחו"ע הוא גבוה יותר שהרי כל העולמות בי"ע אין ערוך כלל לגבי בחי' היותר אחרונה שבאצי' כמבואר בהערה לתיקון חצות בענין הושיט אצבעו הקטנה כו' וגם הביטול דבי"ע הוא רק ביטול היש משא"כ ביטול די"ס שהם בחי' ביטול אמיתי ממש ועכ"ז אנו רואי' שמההתבוננות מיחו"ת תתפעל הנפש יותר הרבה מההתבוננות שלה ביחו"ע. וזהו מטעם הנ"ל דבבחי' הביטול דיחו"ת הוא בחי' ראי' כנ"ל כמ"ש ראה נתתי לפניך כו' שנראה ביטול צבא השמים כו' משא"כ בחי' ההתבוננות דיחו"ע אשר לא יוכל כלל לצייר ענין מהות הע"ס וביטולם לגבי א"ס ב"ה רק הוא בחי' שמיעה מרחוק לכך הגם שהתבוננות זו גבוה יותר ה"ז כמשל הנ"ל שהשמיעה תופסת עניני' דקי' ורוחני' יותר מן הראי' ומ"מ ההתפעלות ביותר הרבה בבחי' ראי' מבשמיעה כו' ומ"מ צ"ל ב' דברי' ראי' ושמיעה כי ההתבוננות דבחי' יחו"ע גבוה ביותר כנ"ל וכנודע דבחי' בי"ע נק' דומם בכלל לגבי האצי' וכמ"ש מן העפר אשר יהי' בקרקע המשכן כו' כמ"ש במ"א.

ובזה יובן מה שתיקנו אנשי כנה"ג לומר בשכמל"ו הגם שמשה לא אמרו ואנשי יריחו שהי' כורכי' את שמע אין הלכה כמותם להיות כי שמע ישראל הוא ההתבוננות ביחו"ע וזהו שמע ל' שמיעה כו' ובשכמ"ל הוא התבוננות דיחו"ת לכן נא' ברוך כי ברוך הוא גילוי והמשכה כמבואר למע' לכן השבטים אמרו זה להיות כי הם היו מבחי' ראי' כמבואר בלק"ת מהאריז"ל ע"כ ההתפעלו' דיחו"ע שבאצי' הי' אצלם ג"כ בבחי' שמיעה לכך א' בשכמל"ו שבבחי' זו יוכל להיות בחי' ראי' כנ"ל שמבחי' ראי' נמשך התפעלו' ביותר.

וז"ש אתה הראת לדעת כו' ומרע"ה לא הוצרך לומר בשכמל"ו משום דכתי' וירא ראשית לו שבחי' הראשית היא ח"ע המתגלה באצי' היתה אצלו בבחי' ראי' א"כ כיון שיחו"ע הי' אצלו בבחי' ראי' לא הוצרך כלל להתבוננות דיחו"ת ואנשי יריחו רצו שיומשך בחי' האה' דואהבת מהתבוננות דיחו"ע שבאח"ד ע"כ לא רצו כלל להפסיק בין אחד לואהבת כו' ואין הלכה כמותם לפי שעם היות אמת נכון הדבר דהתבוננות דיחו"ע שבפ' א' דק"ש יש בה שני מעלות טובות יותר מהתבוננות דיחו"ת דבשכמל"ו הא' שהרי אין ערוך כלל בי"ע לאצי' כנ"ל הב' דגם הביטול דאצי' אמיתי יותר לאין קץ כנודע ומבואר במ"א ההפרש בין ביטול אמיתי לביטול היש. וא"כ לכאורה מהתבוננות ביטול זה באצי' לא"ס ב"ה יומשך בנפש התפעלות אמיתי יותר מהתבוננות דיחו"ת עכ"ז צ"ל דוקא בשכמל"ו מצד שבזה הוא בחי' ראי' ומבחי' זו נמשך התפעלות יתירה כנ"ל ומ"מ צ"ל ב' הבחי' כנ"ל.

ואמנם אעפ"י שהתפעלות דראי' הוא מבחי' יחו"ת דוקא אבל כלות הנפש שלאחר ההתבוננות הוא ליחו"ע דוקא דהיינו לעצמות אא"ס ב"ה שאין

בחי' הראי' אלא סיבה להתפעלות אבל מהות ההתפעלות תהי' לעצמו' אא"ס ב"ה וכנודע בענין אליו ולא למדותיו דהיינו למהו"ע ית' ממש ולא למדותיו שהן הע"ס כנ"ל וזהו ענין שביקש מרע"ה ואראה את הארץ שרצה להמשיך בישראל בחי' הראי' ממש ביחו"ע וזהו ע"י ואתחנן כו' מתנת חנם מאתדל"ע בלי אתדל"ת ולכן אח"כ כשא' הש"י אל תוסף כו' אמר ועתה ישראל שמע בבחי' שמיעה אך כ"ז הוא עתה אבל לע"ל כתיב כי עין בעין יראו כו' והנה להבין קצת ענין בחי' ההתבוננות בבחי' ראי' הנה העיקר הוא להרגיל א"ע תמיד בענין ביטול היש לאין וגשמי' לרוחני' והנה המשל להבין סדר ההשתלשלות באבי"ע דמבשרי אחזה באדם יש ד' מדריגות שכל ומדות ומו"ד והד' הוא גשמי' בערך לגבי המחשבה שהרי אם מדבר האדם דברי' בלתי התלבשו' אותיו' המחשבה בהם הנה לא יש בדיבורים הללו חיות כלל כו' לפי שהדיבור מצ"ע גשמי' הוא כשיוצא מהבל הפה אך כשהמחשבה מתלבשת בדיבור אז יש בו חיות רוחניות כו' שיתלבש בו איזה השכלה שמצד השכלה זו המלובשת בדב' יש בו חיות כי והחכ' תחי' משא"כ האותיו' עצמם הם בחי' דומם ועד"ז המח' לגבי המדות שמחשבה בטילה בלי שום תשוקה אין בה חיות כמו כשהמחשבה בתשוקה נפלאה כו' וכן המדות לגבי השכל. נמצא הדיבור בטל באמת לגבי המחשבה שהמחשבה היא חיותו וקיומו וכן המח' לגבי המדות כו' אך זה מרגיש היטיב האדם בעצמו בעל המח' והדי' אבל לזולתו הנה הדיבור של רבו נרגש אצלו ליש ומקבל ממנו חכמתו משא"כ מח' הרב הוא אצלו בחי' אין שהרי הוא לגבי התלמיד בחי' העלם ומי ימצאנו נמצא אף שלגבי המקבל נראה הדיבור יש והמח' אין אבל באמת נהפוך הוא שהמח' היא עיקר חיותו של הדיב' והרי הדיב' בטל לגבי המח' והוא בחי' אין והמח' היא היש. ועד"ז במחשבה למדות וממדות לשכל ונמצא שברוחניות כל הגבוה יותר הרי הוא נעלם ביותר משלמטה הימנו לדק ועמוק הימנו עכ"ז הוא יחשב יש באמת פי' שהוא יש אמיתי שמציאותו נעלה יותר לגבי שלמטה הימנו שבטל אצלו כו' כנ"ל ממשלים אלו ויובן מכ"ז הנמשל למע' ענין ד' עולמות אבי"ע שבחי' עשי' הגשמי' בטל לגבי יצי' אע"פ שלמטה נרגש העשי' ליש גמור והרוחני' בחי' אין שאינו מושג ה"ז כמו שאצל התלמיד נראה הדיבור של הרב ליש ודבר עיקרי ומחשבת הרב לבחי' אין ובאמת נהפוך הוא שהמח' הוא העיקר חיות הדיבור והאדם רואה זה ממש כמו"כ רוחני' דיצי' הוא חיות דעשי' והרי העשי' בחי' אין וכלא חשיב לגבי חיות דיצי' המהוה אותו ועד"ז ביטול היצירה לבריאה וגבוה מעל גבוה וכו' וכולם בחי' אין וכלא חשיבי לגבי א"ס ב"ה חיי החיים ב"ה שהוא היש האמיתי והכל אצלו אין ואפס ממש וזהו ענין איזהו חכם הרואה את הנולד שירגיש לקבוע אצלו בבחי' ראי' איך שהעולמות נולדים מאין ליש בכל רגע ואיך שהיש הנראה בטל באמת לגבי הרוחני' המהוה אותו וזהו ענין אתה הראת לדעת כו' איך כי אין עוד מלבדו ממש.

—•—

לפ' ראה ע' תשסג

בבוך „להבין ענין פסח ומצה — גרונס" דף ל, א קודם אות ד נוסף:

קיצור. חהו ויתן אל משה בחי' מתנה בג' דברים באש ובמים ובמדבר שהם חו"ב כי אש ומים רו"ש ובמדבר ודברי אשר שמתי בפיך וצ"ל דיש גריעותא ג"כ בל' מתנה והיינו מה שנמשכו התו"מ בדברים גשמי' שהם תחת ממשלת ק"נ והוי' הוי' פסיק טעמא זהו ויתן אך דהכתיב מורשה קהלת יעקב אך זהו לכללות ישראל ומ"מ לכ"א בפרט ארז"ל שאינה ירושה לך, והענין כי יש ב' בחי' בהנשמה ומצד בחי' מזלו מורשה היא להם רק מצד הנשמה כמו שהיא בגוף צ"ל והתקן כו' שאינה ירושה לך והיינו ע"י התפלה שתקשר יחד בו חלקי הנשמה ואזי המתנה היא בבחי' שאין לה הפסק וזהו ויתן אל משה כי משה משה לא פסיק טעמא.

[מאות ד עד הסיום חסר בבוך הנ"ל]

פ' תבוא

א) **את** ה' האמרת כו'. האמרת לשון רוממות דהיינו כמארז"ל עשינוך חטיבה א' בעולם ולשון פורפירא כמו בצע אמרתו פורפירא דילי', ולשון אמירה ודיבור, והיום קאי על ר"ה כמ"ש בזהר ר"פ בא שלשה ספרים נפתחים בר"ה ולכאו' אינו מובן למה צ"ל לכל בחי' ספר בפ"ע דוקא וע' בז' דל"ז ע"ב מענין זה ע"כ זה ספר תולדות אדם כו' דקאי על ספרן של צדיקים והענין כמ"ש תהילים קל"ט גלמי ראו עיניך ועל ספרך כולם יכתבו דהיינו שכל הנשמו' שעתידי' לבוא לעולם כולם ראה אדה"ר בס' תולדות אדם שהראה לו הקב"ה כמבואר בגמרא סנהדרין ל"ח ע"ב וע' בזוהר פ' לך לך סע"ב צ"א מענין זה והאיך הם כתובים בספר היינו כנודע דס"ר נש"י הן מס"ר אותיות התורה ולפי שקודם ירידת הנשמה לגוף הי' כולם צדיקים ע"כ הי' די להם לכולם ס' א' וע' בפרד"ס ש"ח פמ"ב וע' בזהר פ' יתרו ד"ע מענין זה ספר וע' בפ' ויקרא ד"ר ע"א ודרמ"ו א' שם פי' ספר העליון בינה וספר דלתתא מל' וביתרו משמע דהוא יסוד.

ב) **וזהו** ענין ג' ספרים נפתחים בר"ה שהן ג' קוין חג"ת כמ"ש במ"א. אך שרשם נמשך מענין ג' בחי' סופר ספר סיפור שבהן גבה"ע כמ"ש בס"י ופי' האריז"ל שהן הן הג' ספרים הנפתחים בר"ה כי הנה בחי' מל' יתי' הוא בחי' דבר ה' ונק' סיפור ומקור המשכתה הוא מבחי' ח"ע הנק' סופר כמו שאנו רואים שהדבור נמשך ונתהווה בתינוק אחר ימי יניקתו שאז יש לו מוחי' דיניקה עכ"פ וע' מזה באגה"ק ע"פ ויעש דוד שם איך שהדבור שרשו מקדמות השכל אך המשכתה זו מהחכ' הוא ע"י הבינה הנק' ספר הוא מח' ע' דאו"א נק' תרי' ריעין ועמ"ש בד"ה ובבואה לפני המלך גבי אמר עם הספר ולכן התהוות העולם ובריאת יש מאין הוא ע"י ג' בחי' הנ"ל דספר וסיפור

וסופר ועמ"ש בד"ה בשעה שהקדימו נעשה שזהו ענין בראשית ברא ות"י בחוכמתא ברא כי בראשית נמי מאמר הוא שהדבור שרשו מחכ' ות"א בקדמין ברא היינו רצה"ע מקור החכ' ועז"נ לבך יהגה אימה אי' סופר בחי' אי' מקום כבודו שהוא מה שעלה במח' הק' להיות אנא אמלוך לכבודי בראתיו שזהו הנק' מקום כבודי שרש ומקור המל' הנק' כבוד הנה בחי' אי' נמשך להיות סופר בח"ע שאא"ס עצמו נמשך בח"ע ועמ"ש מזה בתו"א ס"פ שמות וזהו בקדמין ברא ועמ"ש מענין ג' בחי' הנ"ל דספר וסופר וסיפור בד"ה ושאבתם מים בששון בענין ערבים עלי ד"ס ולכן בר"ה שהוא המשכת מדת מל' ית' עולם הדיבור וכמו שרמזו ברבות אמור ר"פ כ"ט בחודש השביעי בא' לחודש הה"ד לעולם ה' דברך נצב כו' ע"ש הוא ע"י ג' ספרים הנ"ל סופר וספר וסיפור ועמ"ש ג"כ מזה בד"ה הקול קול יעקב שלהיות התהוות מאין ליש זהו ע"י החו"ב הנק' אין ממש רק שנמשך אח"כ ע"י הדיבור וזהו סופר וספר חו"ב ואח"כ הדיבור הנק' סיפור וע' ג"כ מזה בבה"ז פ' פנחס דרצ"ד גבי בחד צפרא ג"כ מענין הדיבור ששרשו מח"ע כו'. והנה להיות התחלקות צירופי אותיות הדיבור זהו ע"י ה"ג וכמ"ש שם בבה"ז הנ"ל בענין אתה פוררת בעזך ים וגם כמו שיש התחלקות ריבוי הנבראים בדצ"ח שאין כ"א דומה לחבירו מפני שכל א' יש לו צירוף אחר מיוחד מזולתו והתחלקות זו זהו ע"י ה"ג וכמש"ש במ"א בענין שעורה שעור ה' וזהו כבוד מלכותך יאמרו וגבורתך ידברו ולכן ר"ה שהוא בנין המל' הוא יום הדין וכמ"ש בסידור בד"ה אד' שפתי תפתח ולכן אז נפתחי' ג' ספרים היינו אם המשיך האדם ע"י עסק התו' מבחי' סופר ע"י קיום ד"ס ומבחי' ספר ע"י רמ"ח מ"ע כנז"ל בתו"א פ' שמות ע"פ זה שמי שע"י קיום מ"ע נמשך מבחי' ספר שהוא בחי' אורות המתלבשים בכלי' שהן האותיות שבספר וע"י קיום מל"ת וד"ס נמשך מבחי' סופר שלמעלה מבחי' ספר האור שלמעלה מהכלי ובחי' סיפור נמשך ג"כ ע"י הדיבור בד"ת ובתפילה וע"י הילולי' שבתהלים לעולם יסדר אדם שבחו ש"מ שהוא בחי' סיפור וע"י נצור לשונך מרע כו' אשר כל המשכות האלו נצרכים לבנין המל' בר"ה וע"כ מעיינין בדין האדם ובאתדל"ת שלו כל השנה העברה אם המשיך ג' בחי' הנ"ל (וע' בפ' בשלח נ"ו א' ע"פ ע"כ יאמר בספר כו' ומשם נמשך הדין על הרשעים והמק"מ ל"ז ב' פי' בע"א דספרן של רשעי' בבינה צ"ל משום דשם בחי' תשובה כו' ודו"ק).

וזהו ענין את ה' האמרת היום כמ"ש בזוהר ח"ב פ' תרומה קל"ו סע"ב ע"פ יום ליום יביע אומר ששלשה אותיות אמ"ר הם מורים על המשכת ג' בחי' השכל חב"ד הנמשכים להיות מוחי' למדות ועמ"ש מזה בסידור ע"פ הנ"ל ובמ"א ע"פ לסוסתי ברכבי פרעה בשה"ש נת' ענין כי אמרתי עולם חסד יבנה אמירה הי' בלב והוא בחי' רע"ד והענין כי המדות הם לפ"ע השכל כי לפי שכלו יהולל איש והמשכת השכל בהמדות נק' אמ"ר ר"ת אש מים רות כי יסוד האש הוא בהלב וה"ע בינה לבא כנודע דיסוד אי' מסתיים בחזה דז"א וז"ע בינה לבא ובה הלב מבין וכמ"ש מזה בד"ה עיני כל יסוד המים הוא במוח בחי' חכ' וגם בחי' זו מאיר בהלב היינו

יסוד אבא והרוח הוא הממוצע ביניהם וזהו לך א' לבי בקשו פני אמר לבי היינו המשכת ג' בחי' הנ"ל בהלב ומזה נמשך הרעו"ד וע' מזה בהרמ"ז פ' אמור צ"ג ב' וזהו בקשו פני פנימי' הלב וזהו ענין כי אמרתי שהוא מאמר דוד על כנס"י ועי"ז נמשך אתעדל"ע מלמעלה להיות חסד יבנה שיומשך אא"ס המלובש בחב"ד להיות מאיר בהמדות שבהם וע"י התנהגות העולמות וז"ע את ה' האמרת היום בחי' יביע אמ"ר. וז"ע לבבתני שהקב"ה או' לכנס"י שאתה המשכת אותי להיות בחי' לב שהוא ההמשכה להיות חסד יבנה וזהו ענין כי כל בשמים ובארץ כ"ל הם נש"ב הנמשכי' בשמים להיות חסד יבנה כי שמים אש ומים ועמ"ש בד"ה השמים כסאי ואח"כ נמשך בארץ ובחי' כ"ל הנ"ל נמשך ע"י ל"ך אמר לבי כי ל"ך אותי' כ"ל וזהו לך הוי' הגדולה כו' ואח"כ כי כל וגו'.

והנה להבין מארז"ל ע"פ האמרת עשיתוני חטיבה א' בעולם והוא ע"י ק"ש שמע ישראל כו' ה' א' והו' ל' רוממות וחטיבה מלשון מחוטבות תבנית היכל בתהלים קמ"ד י"ב דפירש"י ענין הילול וכן במשלי סי' ז' י"ן חטובות אטון וה"ע שבח כי כתי' ביום ההוא יהי' ה' אחד וארז"ל אטו האידנא לאו אחד הוא אלא לא כעוה"ז העוה"ב שבעוה"ז לא כשאני נכתב אני נקרא והיינו שאין התגלות שם הוי' ממש כ"א ע"י התלבשות בשם אד' שהוא הסתר וכמ"ש בזה בתו"א פ' וישב בד"ה שיר המעלות כו' היינו כחולמי' והענין דהנה כ' אני הוי' לא שניתי שאין שום שינוי אצלו ית' בין קודם בה"ע ובין אחר שנבה"ע והיינו לפי שגם עכשיו שנבה"ע אין עוד מלבדו והעולם ממש כאילו אינו וכמ"ש ח"א פ' כ' כ"א ובח"ב פי' אין ואפס ממש כו' ואינו נק' בשם כלל אפי' בשם עוד שהוא לטפל כו' ועז"נ וידעת היום כו' אין עוד וקרוב לזה פי' ג"כ בשל"ה פי' אין עוד ועז"נ שמע ישראל כו' הוי' אחד היינו שאין שום עוד כלל וז"ע עשאוני חטיבה א' ולע"ל יהי' גילוי בחי' זו עין בעין יראו עז"נ ביום ההוא יהי' הוי' אחד ועי"ז ממשיכים גם עכשיו להיות הוי' נמשך ומתלבש במדותיו ית' שז"ע אחד כמ"ש בתו"א בד"ה וארא אל אברהם ובזוהר ח"ג פ' פנחס רנ"ז א' פא"ס ח' תמניא ספירן מחכ' עד יסוד ד' מל', וה"ע המשכת ג' ספרים סופר ספר סיפור כי א' היינו בחי' האלף א"ס נמשך ומתלבש בחכ' ע"ד אאלפך חכ' וזהו א' סופר, ח' היינו שחכ' נמשך ומתלבש בבינה אמר עם הספר וספור ה"ע מל' והוא ד' רבתי דאחד שע"ז ארז"ל במא' א' יכול להבראות שהוא בחי' מחשבה א' שבה נבה"ע ונפרטו אח"כ ע"י ט' מא' ועמ"ש מזה בד"ה כי תצא וכ"ז נמשך ע"י לך א' לבי כו' רעו"ד בק"ש שעי"ז נמשך את ה' האמרת היום יום ליום יביע אמר וה"ע סופר ספר סיפור. אך כללות המשכה זו היא בר"ה ג"כ ע"י השופר שהקול נמשך מג' בחי' אמ"ר אש מים רוח וזהו אדנ"י יתן אמר המבשרות צבא רב תהלים ס"ח י"ב שמזה נמשך חיות לצבאי צבאות ברואי' עליונים ותחתונים הנמשכים מדבר הוי'.

והנה בכל השנה בחי' אמ"ר היינו ג' קוין תו' ועבודה וגמ"ח שהם בחי' אש מים רוח וכמו"כ נמשך כן מלמעלה הקב"ה יושב ושונה כנגדו

הקב"ה מניח תפילין כו' וכמ"ש ג"כ מזה בד"ה לסוסתי הנ"ל. להיות לך לאלקים ברבות באיכה ג' ס"פ חסדי ה' ע"פ חלקי ה' אמרה נפשי ר' אבוה ב' ר"י למלך שנכנס למדינה והי' עמו דוכסין כו' והיו גדולי המדינה יושבי' באמצע המדינה חד א' אנא נסיב דוכסין לגבי כו' הי' פקח א' לשם אמר אנא נסיב למלכא כך עכומ"ז מהן עובדי' לחמה מהן עובדי' ללבנה כו' עד הה"ד חלקי ה' אמרה נפשי כו' שמע ישראל כו' א' עכ"ל והנה פי' אמרה נפשי היינו כענין לך א' לבי וזהו אמר שמע ישראל בבחי' רעו"ד הנמשך מאש מים רוח כנ"ל אך צ"ל ענין המדרש הי' פקח א' לשם דלכאורה א"צ לזה פקחו' כלל ומובן לכל מי שיש לו מוח בקדקדו שיותר טוב ליקח המלך בעצמו בביתו מליקח משרתיו והענין כמ"ש בסידור ע"פ אל תבטחו בנדיבים שסט' דקליפה נק' נדיבים שבקל מאד להתקרב אצלם ולקבל השפע מהם משא"כ לקבל השפע דרך ע"ס דקדושה הוא ע"י דכיותא דגרמי' כמ"ש בפ' יתרו דקכ"ח ע"א וזהו זכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים חנם וכמ"ש בפ' בהר דק"ח ע"א. ושרש הענין כמ"ש ד"ה בשלח פרעה שהם מקבלים מחיות אלקות שנפל בשבה"כ מבחי' ורב חסד שלמעלה מהצמצום כו' שנמשך ההשפעה דרך העלם ועי"כ מקבלים שלא עפ"י חשבון מעשה ודעת ועי"כ נק' נדיבים משא"כ בסט' דקדושה מקבלים חיות מגילוי אור פני ה' עי"כ א"א להיות הגילוי כ"א ע"י צמצום וז"ע שם הוי' יו"ד צמצום וזהו ענין אם תגביהי כנשר לקבל מבחי' שלמעלה מהצמצום משם אורידך נאום ה', ועז"נ מלחמה להוי' בעמלק וכמ"ש מזה בד"ה ויאבק איש ועי"כ לקבל מבחי' ש' הוי' הוא דוקא ע"י דכיותא דגרמי' בחי' ביטול רצון להיות ג"כ צמצום נפשו ולכן או' אם פגמתי באות יו"ד ע"י ביטול ק"ש, ולפי שהעכומ"ז לא רצו בביטול רצון זה עי"כ מהם עובדים לחמה כו' לקבל מבחי' שבה"כ ולא רצו לקבל המלך שלזה צ"ל ביטול רב אך הפקח הבין כמ"ש אל תבטחו בנדיבים שאין לו תשועה הם ה"ח שמהם נמשך הישועה בעת צרה והנדיבים אין להם בחי' זו ולכן נא' בהם כי נפול תפול לפניו משא"כ בקדושה נא' שבע יפול צדיק וקם כי כובע ישועות בראשו צוה ישועות יעקב ועוד כי תצא רוחו היינו כשיושלם הבירור נק' שנפלו בהם אזי תצא רוחו כו' והי' כלא הי' והיינו כמ"ש המדרש דכולהו מתחלפין וכמ"ש ביצי"מ כי הנה הסתיו עבר הגשם חלף הלך לו כי וינצלו את מצרים עשאום כמצולה כו' ובירדו הניצוצי' עי"כ הגשם חלף כו' ועדז"נ בסיסרא ומחצה וחלפה רקתו שופטי' ה' כ"ו וזהו כחציר יחלוף כו' ועדז"נ וחפרה הלבנה ובושה החמה כו' וזהו ג"כ חלפו עם אניות איבה באיוב סי' ט' כ"ו, והיינו כדפי' בפ' וירא קכ"ד א' שהם כחות הנהה"ק שנק' אניות איבה ע"ש ואיבה אשית ועתידין להבטל ולהחליף וכמ"ש בלע המות לנצח ועי"כ א' אל תבטחו בנדיבים אשרי שאל יעקב בעזרו שברו וזהו ומלכא אינו מתחלף פי' מלכא נק' אוא"ס המלובש בע"ס דז"א דאצי' ונק' ש' הוי'. והנה אף לע"ל שיהי' גילוי עצמות אוא"ס הסובב"ע הרי נא' והי' הוי' לי לאלקים שיומשך זה ע"י ש' הוי' שיהי' בבחי' אלקות וכמ"ש בתו"א פ' ויצא סד"ה ושבתי בשלום ועי"כ יובן ענין את ה' האמרת

היום להיות לאלקים שלקבל מהקדושה ש' הוי' הוא ע"י ג' קוין אש מים רוח כנ"ל בדכיותא דגרמי' ועמ"ש בד"ה מה טובו ומ"ש סד"ה את שבתותי תשמורו בפי' כי אני ה' דכולא חד וע"ב נא' וקוי ה' יחליפו כח וכתי' ה' בדד ינחנו וכמ"ש במ"א.

ללכת בדרכיו ולשמור חוקיו ומצותיו ומשפטיו י"ל שהן נגד ההמשכה בד' עולמות אבי"ע דרכיו היינו המשכ' אוא"ס באצי' שנק' ושמרו דרך הוי' ונק' ארחות חסד ואמת כמ"ש בפ' נשוא קכ"ט א' וע"ש בביאור המא' פ' וישלח דק"ע ע"פ ישרים דרכי ה' שה"ע המשכת הקו מאוא"ס אורח אצילות ואח"כ נמשך בג' קוין חח"ן מימין כו' וזהו ענין ללכת בדרכיו ואח"כ לשמור חוקיו ומצותיו ומשפטיו שע"י המצות ממשיכי' האור בג' בחי' בי"ע והיינו ע"י ולשמוע בקולו ע"ד שמוע מזבח טוב וכמ"ש בד"ה ועתה יגדל נא כח אד' בענין צור משגבינו מגן ישענו משגב בעדינו שהם נגד ג' מקיפים הנמשך בג' עולמות בי"ע ע"י המצות ג"פ קדוש והיינו ע"י אדון עוזינו קבלת עול כו' גם חוקיו ע"ד וחוק לנערותיה שהם ז' היכלות דבריאה, וע' בפ' קדושים דפ"ו ע"ב ועמ"ש בביאור הזהר פ' בלק דר"ג ע"ב ע"פ אספרה אל חק.

והנה ברמב"ם פ"א מהלכות דיעות פי' והלכת בדרכיו מה הוא חנון כו' מה הו' קדוש אף אתה הי' קדוש וא"כ הוא ענין תיקון ע"ס שבנפש היינו תיקון המדות וז"ע והלכת בדרכיו ואח"כ לשמור חוקיו ומצותיו ומשפטיו היינו כנגד ג' לבושי הנפש מח' דבור ומעשה שבהם תלוי' רוב המצות רובם ככולם. ויותר י"ל כמ"ש בד"ה לא הביט און ביעקב שאינה ממנין מ"ע דאורייתא ואעפ"כ הי' עקרית ומהדברים העומדים ברומו של עולם אלא שהו' כמארז"ל מצות צריכות כוונה כי המצות הם רמ"ח אברים בחי' כלים וכוונה הוא להמשיך האור בהם וכענין חוט השדרה שאינה ממנין רמ"ח ואעפ"כ הוא המעמיד ומקיי' את כל האברים לפי שהוא ההמשכה מהמוח וע"י נמשך חיות המוח אל כל האיברים גם בחי' ירכין וכך המצות שהם האיברים צריכים כוונה להמשיך בהם אוא"ס ובמ"א נת' שז"ע שבכל אבר יש גידין עצמות ובשר עצמות הוא ל' עצמי' היא כוונה של המצות וגידין הי' ברכה של המצות בשר הוא המעשה המצוה, אך כללו' הכוונה ה"ע התפילה ח"י ברכות נגד חוט השדרה ח"י חוליו' שחוה"ש נמשך מהגולגולת ג"כ מקור העצמו' ומהמוח וכמ"ש בגמ'.∴ ס"ס ל"א וזהו ענין וללכת בדרכיו היא התפילה בא"י המשכת הכונה להאור ואח"כ ולשמור חוקיו פי' בחי' האיברים והכלי' ויש ג' בחי' חוקיו ומצותיו ומשפטיו נגד ג' קוין תו' ועבודה וגמ"ח ועמ"ש בד"ה שוש אשיש גבי כי חוק לישראל הוא משפט כו'. וב׳ ד׳

ד) **וה'** האמירך היום חטיבה א' ומי כעמך בישראל גוי א' בארץ בשמואל ב' ז' כ"ג ובדה"י א' סי' י"ז כ"א. והנה היום היינו בר"ה שאז מתחדש נשמת אדה"ר ונא' ע"ז נעשה אדם בצלמנו כדמותינו בצלמינו הוא כמ"ש ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם לך ה' הגדולה והגבו' כו'

וכך הו' בנפש האדם ז' מדות וג' שכליי' פי' בצלמינו היינו שיאיר על הנפש ממדות עליונות (וכעין שיורד ע"פ מדותיו בד"ה בהעלותך) וזהו הנא' בכנס"י ורחל היתה יפ"ת אך בחי' ויפ"מ הוא רעו"ד בכל מאדיך ונמשך מבחי' יאר ה' פניו (בחי' מול פני המנורה) ושני בחי' אלו זהו ענין בצלמינו (וי"ל עפ"י ויפ"מ נמשך ע"י השופר שיתאדם פני התוקע שופרי' דיעקב רחמי' מעין שופרי' דאדה"ר. א"ב כי ויפת באפיו נ"ח מאן דנפת מתוכי' נפח לכן התחדשות בחי' זו נמשך ע"י השופר שאז יוצא הקול מפנימיותו) ולכן נא' בצלמינו ל' רבים כי קוב"ה סתים וגליי פי' גלי' הוא דמות כמראה אדם אך פנימיותו הוא בחי' כי לא אדם הוא וכמ"ש בביאור ע"פ אדם כי יקריב מכם ובביאור ע"פ צאינה וראינה ומשני בחי' אלו נמשך ג"כ בנשמת האדם שבחי' נר"נ זהו מבחי' אדם ובחי' יחידה או נשמה לנשמה זהו נמשך מבחי' כי לא אדם וגם נצח ישראל לא ישקר וע' בפ' ויחי רמ"ה ב' וכדמותינו היינו בחי' לבושי הנפש אותיות מחו"ד ששרשן מבחי' לאה ורחל לבושי האדם כו' ועמ"ש מזה בד"ה היום הזה מצוך נמצא דרך כלל הן ג' בחי' בנשמה הא' בחי' יחידה שבנפש ספי' כתר שבנפש ועמה בחי' חי' בחי' חכמה הב' בחי' שכל ומדות שבנפש הנק' נר"נ הג' לבושי הנפש מחמ"ד וע' מזה בד"ה פתח אלי' בתו"א פ' וירא. והנה בכל ר"ה שמתחדשת נשמת אדה"ר ע"י תקיעת שופר ונמשך מחדש מא' נעשה אדם בצלמינו כדמותינו היינו שנמשך אור חדש בכל ג' בחי' הנ"ל וזה נמשך ג"כ ע"י ג' ספרי' הנפתחי' בר"ה שהם בחי' סופר ספר סיפור כי הנה ישראל עבמ"ת והיינו בחי' ספר שהו' בינה הנק' מח' אך יש מחה"ק שלמעלה מעלה מבחי' בינה וזה נכלל ג"כ בפי' עבמ"ת וזהו בעה"נ ישבו אבותיכם למעלה מבחי' נהר שהוא בינה וז"ע אותיות חקיקה גליף גליפו בטה"ע נשמה שנתת בי טהורה היא וזהו בחי' סופר כי הוא בחי' אבא שהוא למעלה מן הספר דבינה ולמעלה מבחי' מח' אך עכ"ז מוכרח שנמצא בו ג"כ אותיות דאל"כ מהיכן היו מתהוי' האותיות במח' בינה אלא שהאותיות שבחכ' הנק' סופר הם מיוחדים בהכתר הכללי מקורי ונק' אותיות החקיקה ולכן ע"י בחי' סופר נמשך בחי' אותיות החקיקה שבנפש בחי' חיה יחידה וזהו כי חוק לישראל הוא בחי' חקיקה ובחי' נר"נ נמשכו מבחי' ספר והלבושים נמשכו מבחי' סיפור וסיפור הוא מח"ת מל' דתבונה המתלבשת בדיבור וכן הנשמה נשתלשלה ע"י מא' נעשה אדם וברבות בראשית פי"ד העירו לענין זה ספר תולדות אדם מפסוק אז ראה ויספרה ועמ"ש בד"ה האזינו השמים שד' בחי' שבפסוק אז ראה ויספרה הכינה וגם חקרה ואח"כ ויאמר לאדם הוא כמו"כ שייך בהשתל' וירידת הנשמה מבחי' מזלי' בחי' אין עד שנתלבשה בגוף והוא ענין נשמה שנתת בי טהורה היא ואח"כ בראת' יצרת נפחת בי וי"ל אז ראה בחי' יחידה וחי' כי אז הוא בענין המרומם לבדו מאז וה"ע ישראל עבמ"ת הנק' בחי' איתן האזרחי בד"ה ראה אנכי ומשם שרש בחי' יחידה ראה הוא בחי' חכ' איזהו חכם הרואה והוא בחי' סופר ואח"כ ויספרה בבחי' בינה הנק' ספר כו' וז"ע חטיבה א' גוי א' וירם קרן לעמו וכמ"ש

קודש ישראל לה' ראשית תבואתו בד"ה יונתי והיינו בחי' בעה"נ ישבו כו'. כי אחד היינו ג"כ בחי' יחידה כמ"ש הרח"ו הובא במק"מ ר"פ תרומה וכמ"ש בשה"ש רבה ע"פ אחת היא יונתי שז"ע ומי כעמך ישראל גוי א' בארץ וידוע דאחת היא יונתי זהו מצד בחי' יחידה ששרשה למעלה מהחכ' ולכן הי' למעלה גם מבחי' ס' מלכות שהם ס' מסכתות תו' שבע"פ וז"ע חטיבה א' בחי' אחת היא יונתי וע' לקמן גבי ולתתך עליון עולם העקודים עקודים בכלי א' וזהו גוי א' ועמ"ש סד"ה וקבל היהודים ל' יחיד. והנה האמירך ג' ל' אמ"ר שמשפיע כך ג' בחי' אש מים רוח בחי' אש כמ"ש לזאת יקרא אשה כי מאיש לוקחה זאת מבחי' אש יו"ד בד"ה והי' לכם לציצית בחי' מים כמ"ש פקדת כו' פלג אלקים מלא מים וזהו ההמשכה שע"י המצות וכללותן צדקה כמ"ש בד"ה והי' מספר כו'. לבחי' אש ה' עבודה ועכשיו תפלה במקום קרבנות בחי' רוח היא התו' רוח ה' דבר בו ודברי אשר שמתי בפיך וז"ע האמירך להיות התו' בבחי' תען לשוני אמרתיך ועמ"ש בד"ה האזינו השמים בפי' תזל כטל אמרתי שזהו הנק' טל תו' וכדי שיהי' התורה בבחי' זו זהו ע"י שיהי' מתחלה בחי' אש ומים כנז' בד"ה גאוו לחייך בתורים ובד"ה וכל בניך בינה ב"ן י"ה רצוא ושוב ואח"כ היו קול דתורה, וז"ע וה' האמירך וזהו וידבר אלקים את כל הדברים האלה לאמור דבחי' לאמור הוא מיותר אלא שר"ל שיהי' תמיד בבחי' תען לשוני אמרתיך כמ"ש בד"ה ששים המה מלאכות ועמ"ש בד"ה ועתה יגדל נא גבי כאשר דברת לאמור, וכ"ז פי' האמרת והאמירך לשון רוממות ואש מים רוח, אכן ברבות כי תשא ר"פ מ"ה פי' פורפירא כמ"ש ואעדך עדי והיינו לבוש וענין לבוש זה כמ"ש ע"פ יונתי בחגוי פי' יפ"ת שעושה לבושים יפים לממ"ה הקב"ה וה"ע ה' מלך גאות לבש וזהו האמרת היום דקאי על ר"ה שבו אמרו לפני מלכיות והנה כ' אמרתו אשר צוה מימי קדם ופי' בזח"א פ' נח ס"א ב' דהא פורפירא פקיד לה מאינון יומין קדמאין כי בחי' לבוש מל' הנ"ל המה נסב"ת מראש מקדם נסוכה מבחי' ימי קדם דע"י שהוא מל' דא"ס וכנודע מענין מלכותך מל' כ"ע ומענין המלך הקדוש שאו' בעי"ת ובמק"מ פי' פורפירא דילי' לבוש החשמל והוא ג"כ קרוב לענין הנ"ל כי הוא כמסך שבין אצי' לבריאה שבו וע"י נמשך להיות התהוות יש מאין ולא בדרך השתל' עו"ע וידוע שכדי להיות התהוות יש מאין הוא דוקא ע"י המשכת הכח שלמעלה מהשתלשלות היינו מבחי' סוכ"ע כמ"ש ע"פ יביאו לבוש מל' וזהו אמרתו אשר צוה מימי קדם לי דיקא ועד"מ וה' האמירך ואעדך עדי להיות ג"כ לבוש לנפש שרש המשכה זו נמשך ג"כ מבחי' רצה"ע הסוכ"ע כמ"ש באגה"ק בד"ה א"ח ע"ב ודאשתמש בתגא כו' ובתו"א בד"ה ועשית בגדי קודש הוא הוראה מעל עצם הדבר והנה דוד נתרעם על שלא קראוהו בשמו כ"א בן ישי וז"ע לשם שיהי' בהם ריבוי האור במאד עד שיהי' גם השם נמשך ומתפשט וכמ"ש כי שם ה' נקרא עליך וז"ע ששה משמותם על כו' ע"ש ברבות גבי טוב שם גבי לשם עד"ר העונה איש"ר בכל כחו גם לשם ע"ד מ"ש כל הנק' בשמי וארז"ל ב"ב ע"ה שעתידים צדיקים שיקראו ע"ש של הקב"ה ויובן זה ע"ד מ"ש בת"א פ'

בא בד"ה בעצם היום בענין שם צבאות שנאמר בנביאים שהוא כשנמשך בבי"ע אא"ס ע"ד שהוא באצי' איהו וגרמוהי חד וכמו"כ לע"ל יהי' הגילוי בנש"י כמו בע"ס דאצי' וזהו והתהלכתי בתוככם ממש ולכן יהי' נק' בשם הוי' ממש כי יזדככו הכלים כו' עד שלא יצטרכו לאכילה ושתי' ויהי' כלים לגילוי אוא"ס ממש וזהו לשם שיהי' בחי' נק' בשמי ממש ומעין זה הוא מש"א משה ונתתי עשב שכינה ממללת מתוך גרונו ולתפארת כמ"ש ברבות פ' בא ע"פ ישראל אשר בך אתפאר מלך שנטל עטרה ונתנה בראשו כו' והוא כעין שכנ"י נק' עט"ב עטרת תפארת גם כענין בעטרה שעטרה לו אמו ובזח"א ויחי ר"ג ח"ב פ' בא מ"ג א' בשלח מ"ח ב' אשר בך אתפאר היינו תפילין דמארי עלמא שנא' בהם ומי כעמך ישראל כו' והתפילין היינו מה שנמשך לז"א ד' מוחי' ע"י ההמשכה מע"ק והיינו ע"י נש"י לי ראש, גם י"ל לתהלה ולשם ולתפארת תלת רישין שהם הגילוי בב' ימים דר"ה וביוה"כ ועמ"ש ע"פ יחיינו מיומים ביום השלישי יקימנו ועוי"ל פי' לתהלה כו' דהנה בחי' אמר כי אמרתי כו' לך א' לבי כו' זהו ע"י צדיקי' שמקיימין ג' בחי' תו' ועבודה וגמ"ח ג' קוין אמנם כשפגם בתו"מ צריך להמשיך מבחי' גבוה יותר שלמעלה מבחי' סופר וספר כו' והוא בחי' לפני א' מה אתה סופר כו' סופר וספר שייך באצי' מחב' והוא בחי' אחד כנ"ל אך לפני א' בעצמו' אא"ס וזהו אי' סופר בחי' אי' נמשך להיות סופר, וע"י התשובה בחי' יחידה שלמעלה מג' קוין מעורר בחי' זו ועז"נ מי מנה ומספר והי' מספר בנ"י אשר לא יספר וע"כ והי' במקום אשר יאמר להם לא עמי אתם ע"ד בצע אמרתו יאמר להם בני א-ל חי וזהו ימים יוצרו ולא א' בהם זה יוה"כ כי בכל השנה ישראל ממשיכים אחד בארץ אכן אם פגמו כו' נמשך מלמעלה מילוי הפגמים ביוה"כ ע"י התשוב' וזהו ולא אחד כו' וזהו כן אד' הוי' יצמיח צדקה ותהלה וכמ"ש במ"א.

(בשבת שלפני ר"ה תקצ"ב בליובאוויטש)

בהושע סי' י"א, אחרי ה' ילכו כארי' ישאג ויחרדו בנים מים יחרדו כציפור ממצרים וכיונה מארץ מצרים כו', והנה המשל לארי' הוא כמו שע"י שאגת ארי' מתאספי' אליו כל החיות כי הוא מלך עליהם כן הוא ית' ישאג שיצאו ישראל מהגלות ויחרדו ישראל הנק' בנים למקום להתאסף מהגלות כציפור ממצרים כו' והענין הוא כי הוא ישאג היינו כמ"ש תקע בשופר גדול לחרותינו כו' וכמ"ש והי' ביום ההוא יתקע בשופר גדול ובאו האובדים בארץ אשור והנידחים בארץ מצרים והשתחוו כו' והיינו כמ"ש יחרדו כציפור ממצרים וכיונה מארץ אשור כו' ונמצא מ"ש כי הוא ישאג היינו ע"י שופר גדול כו' ועי"ז יחרדו בנים מים כו' כמ"ש בעמוס סי' ג' אם יתקע בשופר בעיר והעם לא יחרדו כו' ארי' שאג מי לא ירא כו' הרי בחי'

חרדה זו נמשך משופר ונמשל ג"כ לבחי' ארי' שאג ונמצא שבר"ה שהוא מצות תק"ש הוא בחי' כי הוא ישאג (רק שאינו קיבוץ גליות בפו"מ לפי שאין התקיעה בשופר גדול כו'). וגם הקדמונים נתנו סימן לימים נוראים ארי' שאג מי לא ירא תיבת ארי' ר"ת אלול ר"ה יוכ"פ הוש"ר ומבחי' שאגה זו נמשך בחי' יראה וחרדה ולכן נק' ימים נוראים, ולהבין ענין שאגה זו מה טיבה שבכל עולמות עליונים ותחתונים יהי' רק בחי' שאגה וגם הוא ישאג כבי', וצ"ל ענין המשל כארי' ישאג והיינו כדכתי' פני ארי' אל הימין והיינו בחי' מחנה מיכאל שעבודתם ושאגתם אל הימין בחי' אה' וגודל אהבתם ותשוקתם להבטל, ולהכלל באא"ס ב"ה המהווה ומחי' מאין ליש מחמת השגתם התהוותם וחיותם וקיומם והשפעתם שנמשך להם בכל רגע, ופני שור מהשמאל הוא בחי' מחנה גבריאל שעבודתם הוא אל השמאל בחי' יראה שהוא בחי' שמאל דוחה כמו ויגיעו ויעמדו מרחוק, וצ"ל מדוע למטה בחי' השור שהוא בהמה טהורה הרי הוא מעלה מבחי' ארי' שהוא בהמה טמאה ולמעלה הרי בחי' פני ארי' אל הימין כו' ונעלה מהשור כו', אך הענין דהנה להיות ההשפעה עליונה נמשכת ומתלבשת למטה א"א כ"א ע"י צמצומים רבים שע"י ריבוי צימצומים ומיעוט האור הרי שיוכלו הכלים להכילו משא"כ כשנמשך האור עליון שלא ע"י צימצום לא יוכלו להכיל כו' ולכן מבחי' פני שור להיות מהשמאל שזהו בחי' גבו' המעלים ומסתיר על בחי' גדולתו ית' אשר לגדולתו אין חקר שלא תתגלה מדה זו רק בבחי' צימצומים וגבו' ע"כ ההשפעה הנמשך מבחי' זו יכולה להתלבש למטה בעוה"ז ג"כ בכלי ולכן השור שלמטה שנפשו נמשכה מבחי' זו לכן הוא בהמה טהורה שהנפש שהוא האור עם הגוף שהוא הכלי יכולים להתקיים יחד לפי שהנפש והאור בא בצמצום מאד, משא"כ בחי' ארי' למעלה הוא מבחי' התגלות גדולתו העצמי' שגדולתו אין חקר ואין יכול להתלבש למטה בעולם הגשמי בכלי ולהיות ניבדל מכלי ע"כ כיון שאין הכלי מכילתו אזי הכלי בבחי' שבירה ולכן הוא חי' טמאה כו' כנודע מענין עולם התוהו שמצד ריבוי האור נשברו הכלים כו' אבל למעלה באמת הארי' נעלה מבחי' שור שהוא אור גדול נעלה מבחי' שור והוא כענין מארז"ל גיבור כארי' שבארי' יוצא בחי' גבורות הלב ובחי' מאוד שהוא תוס' וריבוי החיות וכח גדול וחזק מאוד והיינו בחי' ריבוי האור והוא בחי' שאשה שלו שרוצה להבטל ולהכלל בא"ס ב"ה ממש, וע"כ יתגבר על בחי' הכלי והיש לבטלו, משא"כ בחי' שור מדה אחרת יש בו שהוא ענין כשור לעול והוא בחי' הכנעה דהיינו בחי' שמאל דוחה שאינו מתנשא כלל לעלות למעלה כ"א כאשר להמשיך אלי' אלקות באשר הוא שם ושישאר על מקומו אבל גבורות ארי' למעלה שרוצה להבטל ולהכלל בא"ס ב"ה ולהפרד מן הכלי ולכן גם למטה הארי' טורף השור שהוא בחי' התגברות על המנגד כו' וגם כן בבהמ"ק הי' נמשך מבחי' פני ארי' למעלה ארי' דאכיל קורבנין והקרבן הי' מבחי' בהמה פני שור והי' נכלל בבחי' ארי' שלמעלה כי צ"ל שמאל אתכליל בימינא שבהגלות ניגלות מבחי' גדולתו של הקב"ה בלי צימצומי' שזהו בחי' ארי' אל הימין אז הי' נכלל ונשרש היש של החלב ודם דק"ב מפני התגלות בחי' זו משא"כ בחי' פני שור מאכלו שעורים שיעור ה' שהוא בחי' המשכות

אלקות מלמעלה למטה כחו"ח לפושע ד' אשר יוכל שאת כו' ולכן כתי' (באיוב סי' וי"ו) אם יגעה שור על בלילה שהשור אינו גועה וצועק אא"כ אין לו כליל תבואה אבל באריי' כתיב בהיפוך (עמוס סי"ג) הישאג ארי' ביער וטרף אין לו שאין דרך הארי' לשאוג אא"כ לכד טרף והיינו להיות כי בחי' פני שור למעלה הוא בחי' שמאל דוחה להמשיך לו אלקות באשר הוא שם לכן אינו צועק כ"א חסר לו המשכה זו אבל כשיש לו המשכה זו אינה גועה כו' אבל בחי' פני ארי' שאינו מסתפק א"ע בהמשכה זו שנמשכה בבחי' צמצומים כ"א יתגבר ושואג להכלל ולהבטל במקורא דכולא כו', והנה כתיב הכפירים שואגים לטרף כי הכפירים עם היותן ג"כ מבחי' פני ארי' אך בחי' פני ארי' שבמרכבה הוא מבחי' ואשר משרתיו כולם עומדים ברום עולם מנש"ב שכבר נתברר ואומרים קדוש תמיד, משא"כ הכפירים הם מבחי' יוצר משרתים המתחדשים בכ"י וע"כ שואגים לטרף היינו בחי' ותתן טרף לביתה שעי"ז יתעלו ויש להם כח לעלות משבירה להתחבר אך הכח בכפירים לשאוג הוא מבחי' שאגת ארי' הגדול, וזהו כארי' ישאג שיתאספו אליו החיות הם הכפירים שמשאגה זו נמשך להם כח לשאוג וכמו עד"מ למטה מי שאין בכוחו להוליד אה' מרוח בינתו מצד עצמו אעפי"כ כשמתפלל עם אדם גדול המתפלל באוי"ר גדולה אזי מזה תיפול עליו ג"כ ההתפעלות כו' ועד"ז ארז"ל הקב"ה יושב ושואג כארי' כו' כדי שעי"ז יוכלו ישראל לבוא לבחי' שאגה כמשי"ת לקמן אי"ה.

(נת' ענין כארי' ישאג ופני ארי' אל הימין מקרבת להבטל ולהכלל בא"ס ב"ה משא"כ בחי' פני שור מהשמאל דוחה ויעמדו מרחוק ולכן למטה הארי' הוא חי' טמאה כי להיות אור גדול לא יכילנו כלי למטה וענין גיבור כארי' להתגבר על הכלי ויש לפרוד מן הפתילה ולכן ארי' אכל קורבנין משא"כ שור מאכלו שעורים שיעור ה' והמשכה למטה אם יגעה שור על בלילו ויש כפירים מבחי' יוצר משרתים ושאגתה נמשך ע"י שאגת ארי' הגדול כמשל המתפעל מתפילת צדיקים וזהו כארי' ישאג כו' כנ"ל).

ב) **והנה** עז"ב לנש"י אחרי ה' ולכן כארי' ישאג כי תפילה כנגד תמידין תקנום וכמו שבקרבנות הי' יורד אש שלמעלה על המזבח כדמות ארי' ואכל קורבנין כנ"ל כך צריך כ"א בתפילתו לעורר את האהבה הטבעית בלבו כרשפי אש בהתגלות הלב והוא בחי' אש של מעלה שירד בדמות ארי' לשרוף את הקרבנות שהוא אהבה המתלהבת ומתלהטת בלב האדם בזכרו את ה' שאינו רוצה להיות נפרד ח"ו וכתיב כי ה' אש אוכלה הוא ששורף ומכלה כל האישים אשר לא לה' המה הנק' בשם אש זרה ולא להיות כ"א לה' לבדו ולכן ארז"ל שאסור לאדם לאכול קודם התפילה כי מאחר שהוא רוצה איזה דבר כמו לחם גשמי מוכרח הוא להיות במעלה עליונה וגבוה מהלחם שעי"ז יוכל לעלות הלחם וכיון שהוא קודם התפילה עדיין לא ביער ולא שרף את המדות שלו באש ש"מ הרי הוא מקושר למטה וא"א לו להעלות הלחם וזהו עבודת האדם בתפילה לשרוף דאגת הפרנסה כמו שהי' מקריבים ע"ג המזבח סולת חיטים על מנחות ולא ענין הפרנסה כי היא צריכה להיות והכתוב משבח ואומר יגיע כפיך כי תאכל אשריך וגו' אבל הדאגה שבאדם שמיצר ודואג

ע"ז הנה הוא מיסוד האש והחמימות שבנפשו הבהמי' אשר זהו אש זרה וצריך לשרפם באש שלמעלה בתפילה כנ"ל. והנה אעפ"י שהאש יורד מלמעלה מצוה להביא מן ההדיוט ואח"כ ירד אש שלמעלה והיינו להתבונן בגדולת ה' שיוליד מזה רשפי אש האהבה וענין התבוננות מבואר בפסוק זה אחרי ה' ילכו כי הנה ביאור ענין אחרי וביאור ענין ילכו הוא ע"פ מה שנודע מא' המחדש בטובו בכ"י תמיד מע"ב שבכ"י מתהווה חידוש הבריאה מאין ליש וכמו שהיתה תחילת הבריאה בשימ"ב יש מאין ממש, ולהבין ענין יש מאין והלא כתיב כי ממך הכל וכתי' כולם כלא קמי' חשיבא שכל מה שלמטה מטה הוא הכל בחי' אין כו' ולמה נק' הבריאה יש מאין הלא נהפוך הוא, אך הוא דהנה כתי' וישב ה' מלך לעולם שלהיות התהוות בחי' עולם הוא ע"י בחי' מלך בחי' מל' ית' ובחי' זו נק' וישב כמו שעיקר הישיבה הוא על הכסא הוא רק באחוריים של היושב כמ"כ בחי' מל' נק' רק בחי' הארה ובחי' אחוריים כבי' ואין ערוך למהו"ע וזהו ענין ההתבוננות בפסוד"ז שקודם ק"ש, דהנה ברכה ראשונה שלפני פסוד"ז דהיינו ברוך שא' שכללות ענינה הוא רק הסיפור הזה איך התהוות עולמות הוא רק מבחי' הארה בעלמא שזהו פי' שא' והי' העולם מבחי' דיבור ואמירה בלבד ובמא' א' נברא העולם בכלל בתחילת ששת ימ"ב ונפרטו אח"כ בט' מאמרות בששת ימים. וזהו ברוך שאמר והי' העולם בכללות ע"י מאמר אחד שא', ואח"כ ברוך אומר ועושה דהיינו מה שנפרטו אח"כ בט' מאמרות כו' ופי' ברוך היינו המשכה והיינו שאנו מבקשים שיומשך ויתגלה לנו בבחי' גילוי זה שא' והי' העולם עד שמתפעל הנפש מזה וע"י גילוי זה בנפש באתדל"ת והי' אתדל"ע שיתצמצם א"ע כבי' בצמצום עצום להיות מתחדש בכ"י מע"ב ע"י מא' אלו כי דבריו חיים וקיימים. ברוך מרחם על הארץ, פי' ארץ נק' עלמא דאתגלי' בחי' מל' ית' בחי' ממכ"ע המתפשטת להחיות את כולם וכנודע שהיא בטילה לגבי א"ס ב"ה כביטול זיו השמש בשמש עצמה ולכן כל ירידות השפע הנשפע ממנו ית' להחיות העולמות ולהיות וישב ה' מלך כו' והוא רק מצד הרחמנות שמרחם עלי' כו' ופי' כי הרחמנות על ארץ הוא מה שירדה מבחי' מל' שהיתה כלולה בא"ס ב"ה במהו"ע ית' וכמארז"ל עד שלא נבה"ע הי' הוא ושמו לבד וירדה להיות מל' ב"ע וזהו ירידה גדולה ואז נק' ארץ שהוא בחי' תחתונה כמ"ש בלקו"א מהה"מ נ"ע פי' נגד שמי' אבד שמי' כי נגד המשכה כמו דנגיד ונפיק והיינו ההמשכה מבחי' איך שהי' השם כלול במהו"ע להיות נמשך בגילוי להיות ראש לשועלים וזהו אגד שמי' שאין ערוך בחי' זו המתפשט למטה להתכללותה למעלה והוא בחי' לכי ומעטי א"ע כו' וע"כ הרחמנות גדולה עלי' ועי"ז משפיע להשפע ואור מלמעלה מעלה, וזהו הארץ אשר ה' דורש אותה כו' וזהו ומביא גואל כו' למען שמו כו' וזהו ותעש לך שם כהיום הזה פי' שיומשך הגילוי בבחי' שם שהוא בחי' מל' כ"ע כמו שהוא הגילוי למעלה בבחי' יום הזה בחי' יום שכולו ארוך כו' וזהו שסמוך ענין לו ודלא מוסיף יסיף, כי צריך להיות ההמשכות תוס' אורות בארץ העליונה והיינו ע"י עסק התו"מ שממשיכים גילוי עצמות אא"ס ב"ה כהמשכה זו ע"י בחי' כי כל בשמים ובארץ, בחי' צ"ע שהוא בחי' יוסף השליט על הארץ והוא המשביר להמשיך בה רוב ברכות ותוס' אור

מלמעלה מעלה ולכן ודלא מוסיף כו' וזהו ותקם את דבריך כי צדיק אתה, וגם פי' מרחם על הארץ כי להיות בחי' מל' בנינה ע"י גבו' וצמצומים דווקא וזהו ג"כ וישב ה' מלך כו' שלהיות בחי' מלך היא ע"י שנמשך השפעה בבחי' אחוריים וצמצומים ע"כ אח"כ מרחם על הארץ להמתיק הגבורות ע"י חסדים ורחמים כו' וד"ל.

ג) **ברוך** מרחם על הבריות, פי' כי בריאות נק' כל המלאכים ונשמות רוחני' שלמע' בג"ע אשר הוא ית' מרחם עליהם כמ"ש במ"א ע"פ כי ההרים ימושו כו' כי לא כמדת ב"ו מדת הקב"ה שלמטה בב"ו אין שייך לשון רחמנות אלא על מי שפגע בו מדת הדין ואירע לו רע ח"ו משא"כ במדה טובה וחסד לא שייך רחמנות כלל, אבל במדת הקב"ה אינו כן כי הוא למעלה מגדר עלמין וכולא קמי' כלא חשיבא כו' וא"כ על כולם שייך ונופל רחמנות שכולם אין ערוך אליו ית' וכולם רחוקים מאא"ס ב"ה ממש, וזהו מרחם על הבריות שעל כל העולמות והברואים שייך ונופל רחמנותו ית' ורחמנות זו הוא שמשפיע להם בכ"י מוחין חדשים להתענג על הוי' ית' בהשגות חדשות נעלים יותר ממוחין דיום העבר, וזהו ברוך משלם שכר טוב ליראיו הוא בחי' הג"ע אשר נשמות הצדיקים מקבלים שכרם בו. וזהו מחדש בכ"י ממש שניתוסף אורות חדשות בג"ע בכ"י ואין הג"ע עומד על מצב אחד משׁשת ימ"ב כ"א הוא מתרחק והולך בכ"י בתו"מ האורות חדשים אשר נמשכו מלמעלה, וזהו שמים לא זכו בעיניו ופי' בזוהר (ויגש דף ר"ז ע"א וכי ס"ד דבריעותא איהי משמים אלא חשיבא משמים איהי בגין חביבי וריעי סגי דקוב"ה רעי בהו וחביבותיהו לגבי' דהא אע"ג דאיהו מתקן לון כל יומא ויומא לא דמו בעינו דאינון מתתקנין כדקא יאות בגין דרחימותא דילהון לגבי' ורעותי' לאנהרא לון תדיר בלא פסיקו דהא עלמא דאתי אפיק נהורין זהירין כל יומא ויומא תדיר בלא פסיקו בגין לאנהרא לון תדיר וע"ד לא זכו בלחודי לא כתי' אלא לא זכ"ו בעיני"ו ובגין כך כונן שמים בתבונה עכ"ל. ומבואר במ"א דשמים הוא בחי' ג"ע הע' כמ"ש ע"פ מי לי בשמים כו' והוא ית' לגודל חביבותו לבחי' שמים אלו משפיע להם כל יום מוחין חדשים עליונים יותר וזהו ענין דאיהו מתקן לון (כחדא) כל יומא כו' ומגודל החביבות להאיר בג"ע ע"ד מארז"ל יותר משהעגל רוצה לינק פרה רוצה להניק עדיין לא זכו עד"מ שנדמה לו שעדיין אין המוחין והגילוי בשלימות כו' ולכן משפיע שם תמיד הארות חדשות עליונות ביותר, וזהו ענין ונהר יוצא מעדן תמיד להשקות את הגן כו' והיינו כונן שמים בתבונה ועד"ז נא' ג"כ בג"ע הת' שנק' ארץ כו' עיני ה' אלקיך בה תמיד כו', וזהו ענין משלם שכר טוב ליראיו שמתחדש בכ"י הג"ע ביתר שאת מלפנים ולכן וקדושים בכ"י יהללוך סלה. ברוך חי לעד וקיים לנצח, הנה אין הכוונה ח"ו בחיות הנפש המחי' את הגוף כ"א הכוונה שהוא מקור החיים הנמצאים למטה אשר רק הארה בעלמא מתפשטת להחיות את כולם (ולכן נא' חי ה' בפתח תחת החית ולא חי בצירי תחת החית כמ"ש הרמב"ם) שהוא מקור החיים אשר יוכל להתמשך החיות ממנו עד אין קץ ותכלית ממש כו' והיינו בחי' עליות נו"ן אלפי' יובלות שמתעלים בעילוי א"ע והכל בבחי' אא"ס בלבד פי' כי ג"ע הע' שעתה יהי' בבחי' עוה"ז ממש

וכמ"ש וישם מדברה כעדן וערבתה כגן ה' פי' שמדברה יהי' כג"ע דעכשיו ממ"ש וא"כ הג"ע שהוא קיבול שכר יהי' בתוס' מעלה יתירה כו' וכן עד רוה"מ וכן עד"ז והי' נ"א יובלות עלי' בתר עלי' עד רוה"מ וכל העליות הכל בבחי' שמו ית' שהוא הארה בלבד (וכמ"ש במ"א ע"פ מארז"ל א"ת שמות (בפתח) אלא שמות (בצירי) כו') אבל לגדולתו אין חקר. ברוך פודה ומציל, פי' בהיות הנפש ירדה למטה להתקשר עם הגוף והיא אצלו בגלות ושבי' עז"נ ברוך פודה ומציל הוא שיהי' המשכה ממנו ית' שיהי' פודה אותה מבאר שחת שתוכל בתפילה להגיע לבחי' רעו"ד לצאת ממאסר הגוף כו' וזשארז"ל אם כיון לבו יצא פי' שיצא ממאסר הגוף והשבי' כו' (ויש בחי' פדות ובחי' גאולה כמ"ש כי פדה ה' את יעקב וגואלו כו' ע' בזהר פ' בראשית במ"א האותי' ומ"ש במ"א ע"פ אשר לא יעדה והפדה). ברוך שמו פי' כל אלה העליות הוא רק בחי' שמו לבד בחי' אחוריים בלבד וכמ"כ מסיים בסוף הברכה ונזכיר שמך מלכנו וכן ישתבח שמך לעד מלכנו וכן התחלת פסוד"ז הודו לה' קראו בשמו כו', וז"ש באשרי ארוממך אלקי המלך פי' אלקי החיות וכל העולמות הוא רק מבחי' מלך כו' ולכן נק' הברואים יש מאין שבחי' מל' ית' נק' אין וכלא חשוב לגבי מהו"ע ית', והנה ע"י ההתבוננות זו בפסוד"ז איך שאמר מאמר א' והי' העולם כו' ומרחם על הארץ שנופל בחי' רחמנות על בחי' עלמין דאתגליין ועל כל הברואים שבג"ע לפי שאין ערוך כו' ואיך הג"ע מתחדש תמיד כו' ושיש עליות נ"א יובלות מה שכל עלי' הוא ע"ד וישם מדברה כעדן כו' ועכ"ז הכל הוא רק בחי' שמו ית' לבד והוא הנק' אחרי ה' בחי' אחוריים לבד מבחי' שם הוי' בבחי' זו ילכו כל עליות אלו וע"ד ילכו מחיל אל חיל כו' אבל מהו"ע ית' למתב"כ הנה יוצא האהבה מהעלם אל הגילוי שיבטל רצונותיו כולם מפני רצה"ע ב"ה ולא יהי' רצון אחר רק לה' לבדו כמ"ש בנים אתם לה' אלקיכם ברא כרעא דאבוהי וכמשל הרגל של האדם שאין בה חפץ ורצון אחר בלתי מה שרוצה האדם שהרצון השורה במוחו מתפשט ברגל לעשות עמו כרצונו הן לעבור באש או במים אין הרגל מוחה בידו שהרגל בטלה בתכלית ונשמעת לרצונו, כמ"כ כתי' בישראל בנים אתם כו' שברא כרעא דאבוהי שמבטלים רצונם בתכלית ולא יהי' להם רצון אחר בלתי לה' לבדו מה שרוצה ה', וזהו פי' אחרי הוי' ילכו הליכה הוא בחי' אהבה ורצון זה כמ"ש באברהם הלוך ונסוע כו' והוא בחי' אחרי הוי' כי התבוננות הנ"ל הוא רק מבחי' אחוריים שהוא שמו ית' כנ"ל.

ד) **וזהו** כארי' ישאג, כמו בחי' גבורות הארי' דמרכבה ששואג ליבטל בא"ס ב"ה ולכן נמשל לבחי' זו הרצון של נש"י ליבטל לה' בבחי' בנים אתם כו' (משא"כ ביטול נה"ב שרשה מבחי' פני נשר כו', אך גם בחי' שאגת ארי' נמשך ג"כ רק מבחי' אחרי הוי' ששאגה שלו נמשכה בהשגתו מאין ליש שהוא התפשטות זיו והארה ית' על כל הנבראים ששם עלו השגתו והנבראים כאו"א לפי ערכו ואין זה אלא זיו והארה אבל הקב"ה בעצמו רם ומתנשא וכמאמר המלך המרומם לבדו מאז כו' ופי' מאז קודם שנבה"ע הי' בחי' המלך שהוא בחי' שמו לבדו ומובדל כו' (עמ"ש לעיל אות ב' בפי' מרחם על הארץ). וגם עתה שיש ימות עולם מ"מ הרי הוא משובח ומפואר מהם

שאינו מתפשט ומתלבש בתוכם בבחי' גילוי וכדכתיב כי ה' אלקיך אש אוכלה הוא פי' כטבע האש שמסתלק למעלה עד"מ ואינו יורד ומתפשט כי כל המשכה והשפעה הוא רק מבחי' שמו ית' שבגילוי אלקותו ית' בעצמו לא שייך שום השפעה לא בגדר ממלא ולא בגדר סובב ומשם נמשך לאדם להיות צעקה בפנימי' הלב למעלה מן הדעת שלא ליפרד מיחודו ואחדותו ית' ולהיות לבו בוער כרשפי אש שלהבת העולה מאלי' ומעצמה בלי טעם ודעת ולהשתפך נפשו אל חיק אבי' ולמסור נפשו באחד כי חלק ה' עמו וישראל עלו במח' בחי' פנימיות, וזהו כי הוא ישאג שהוא למעלה מעלה מבחי' כארי' ישאג שהוא רק בחי' חיצונית הלב שהוא מחמת השגתם בבחי' שמו כו' כנ"ל ולכן מארז"ל ארי' דאכיל קורבנין הי' רק במזבח החיצון שנמשל לחיצוני' הלב אבל בחי' כי הוא ישאג הוא בחי' רעו"ד ופנימי' הלב שלמעלה מהשכל נלקח מההתבוננות ממהו"ע דלמתב"כ (ונק' אש והוא בחי' אחת אופה שהאופה הוא מבחי' אש משא"כ בחי' אחת לש"ה הלישה ע"י מים הוא מבחי' התבוננות בבחי' שמו שהוא בחי' ירידה והמשכה להיות ממלא וסובב שנק' מים יורדים מגבוה לנמוך). והנה להבין ביאור ענין כי הוא ישאג הוא ע"ד מארז"ל שלש משמרות הוי' לילה ועל כל משמר ומשמר יושב הקב"ה כארי' פי' ג' משמרות ר"ל ג' מיני חושך שהן ג' חלקי הלילה שהלילה נחלק לג' משמרות וכמ"ש ואשמורה בלילה וכתיב ויהי באשמורת הבוקר ובמשמר הראשון החושך ביותר גס כו', והנה כמ"כ למעלה במדת מל' הנק' לילה יש ג' מיני צמצומים (ע' בפרדס ערך אשמורות דפי' כנגד קבלתו מג' בחי' נה"י כו'). הנק' חושך והסתר כי לשון משמר הוא לשון בית אסורים והיינו כשיורדת השפע מבחי' מל' ית' בעולם והסתר להחיות (גם היכלות דקליפה שזהו בחי' גלות השכינה ממש כרחל לפני גוזזי' נאלמה ועז"נ אלביש שמים קדרות ושק אשים כסותם, והנה ירידת השם כדי לברר בירורים וכמ"ש ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה כו' וג' משמרות כנגד ג' עולמות בי"ע וכן כנגד ג' פעמים קדוש ג' צמצומים כו' ולכן יש משמרות בהיכלות דקדושה דבי"ע ולנגדם יש ג"כ בקליפות המתגברים אז לנגד כי טרף הוא כמו מלחמה כו' וע' בזהר ר"פ בהר ענין חמרי וכלבי כו' בחי' חמרי הוא בחי' תאוות ג"ע וכלבי הוא חוצפה כלפי שמי' ונתלבשה למטה ג"כ בבחי' חוצפה דעקבות משיחא וכמארז"ל שהוא מל' בלא תגא דהיינו בלא שום טעם ודעת שאע"פ שיודע גדולת ה' מ"מ מורד כו' וכן בחוצפה גשמי' שאעפ"י שאין בו ריח תורה וי"ש עכ"ז הוא יש ודבר גדול בלי שום טו"ד). ועל כל משמר ומשמר שהקב"ה שואג כארי' ענין שאגה זו שעי"ז נותן כח במדת מל' להיות תתן טרף כו' (כמו ששואג על המנגד כו' כמ"ש במ"א בענין הקניגים שעוזרים לא' כו' שהוא יגביר כולן וכמ"כ בעבודת ה' בכללות נש"י שהם בחושך והסתר הגוף ונה"ב שנמשל ללילה יש ג' מיני חושך המחשיכי' על ניצוץ אלקי והן... ג' מיני תפיסות גזל ועריות ושפ"ד ועל כל משמר ומשמר הקב"ה שואג כארי' כו' פי' כמו שהשאגה הוא פנימי' הלב כמ"ש שאגתו מנהמת לבי וכמ"כ הקב"ה הוא שמכיר את גדולתו ואמיתתו כמו שהוא ישאג על החושך המסתיר ע"ז ועי"ז נותן כח ועוז בנש"י שיוכלו להפוך חשיכא לנהורא ואדרבה יבואו מבחי' חושך זה לבחי' שאגה

להיות צעק לבם אל ה' לצאת מחשכת גופו כו'. וזהו סומך ה' לכל הנופלים ע"י ששואג כארי' כמו שהארי' שבמרכבה ששואג קדוש שרוצה לצאת מהצמצומים כנ"ל כמו"כ הקב"ה שואג על היש החושך המסתיר ושאגה זו כדי שיוכלו לבא למטה לבחי' שאגה להפוך חושך לאור ויהי' יתרון האור מתוך החושך דווקא וז"ש צעק לבם כו' קומי רוני בלילה לראש אשמורות פי' שע"י שהקב"ה שואג לכל אשמורה לכן יוכלו לבא אז לבחי' צעק לבם וצעקת הלב הוא פנימי' הלב ששרשה נמשך ממדות עליונות שלמעלה מעלה מהח"ע ונק' ורב חסד שלמעלה מעלה מבחי' פני ארי' ואפי' מבחי' פני ארי' שבמרכבה עילאה דאצי' כו' וז"ש כארי' ישאג. ואח"כ נא' כי הוא ישאג פי' מחמת כארי' ישאג נתעורר למעלה בחי' השאגה מבחי' חיצוני' הלב כנ"ל כמו במזבח החיצון אבל כי הוא ית' שאג בחי' ורב חסד כו' מזה יוכל להיות בכלל א' בחי' פנימי' הלב עומקא דליבא וד"ל.

ה) **והנה** עם היות שבחי' זו הוא מידי יום ביומו עכ"ז להיות גילוי בחי' שאגה ופנימי' הלב בכ"א למטה הוא מצות תק"ש בר"ה כמ"ש לך אמר לבי בקשו פני, שאג הוא בחי' גילוי פנימי' הלב כמבואר בפע"ת שע"י למ"ד קולות מבטלים יצה"ר דג"ע וש"ד והיינו לפי שנמשך בגילוי מבחי' שאגת עליונה שהקב"ה שואג על ג' משמרות הנ"ל שמתבטלים ע"י שאגה זו משא"כ בכל השנה הוא בבחי' העלם ומקיף ולא נמשך בגילוי כ"כ בנפש כי ה' ממרום ישאג כתי' וממרום היינו כדפי' בזוהר הקב"ה סליק בגלותא לעילא לעילא לבחי' מהו"ע שהוא בחי' א"ס שמסתלק כו' אל עליון ולכן אינו מאיר בגילוי למטה רק להיות סומך כו' מרחוק אבל ע"י שופר נמשך בגילוי בבחי' פנימי' כמ"ש הריעו לאלקים כו' כי הוי' עליון נורא מלך גדול על כל הארץ כלומר שנמשך בגילוי מבחי' שלמעלה מההשתלשלות ונק' ה' עליון להיות נורא מלך גדול על כל הארץ וד"ל.

לדוד מזמור

לדוד מזמור לה' הארץ ומלואה תבל ויושבי בה. ע' גמרא רפ"ה דברכות ר' לוי רמי כתיב לה' הארץ וכתי' והארץ נתן כו' (וע' מד"ר וארא פי"ב ועפמש"ש התירוץ כי לה' הארץ זהו אחר גזירה שני' שנאמר וירד הוי' על הר סיני, ואפ"ל מזה יומשך לתת להם כימי השמים על הארץ ולא רק השמים שמים כו'), והנה מזמור זה אומרים בר"ה ויוהכ"פ י"ל כמ"ש ארץ אשר כו' מרשית השנה דהיינו מר"ה ולכן אומרים לה' הארץ שזהו השיר של הארץ כו'. והנה ארז"ל חגיגה ד"ג סע"א ע"פ את ה' האמרת היום אתם עשאוני חטיבה אחת בעולם דכתיב שמע ישראל הוי' אלקינו הוי' אחד, ואני אעשה אתכם חטיבה אחת שנאמר ומי כעמך כו' גוי אחד

בארץ. והענין דכתי' וזאת המצוה אשר צוה ה' לעשות בארץ כו' שמע ישראל כו', וצ"ל הלא ק"ש חובת הגוף הוא, ובלק"ת פ' ואתחנן בד"ה וזאת המצוה פי' כי ג"ע נק' ארץ כו' ושם צדיקים נהנין מזיו השכינה ופי' זיו השכינה היינו ג"ר שבמל' ע"ד יאר ה' פניו כו' וגם זיו נק' צדיק יסוד עולם, וא"כ זיו השכינה זהו מה שמאיר מבחי' סוכ"ע בבחי' ממכ"ע ע"י כי כל בשמים ובארץ יסוד במל' ע"ד ואולם חי אני שחי היינו בחי' צדיק ח"י עלמין ומזה נמשך וימלא כבוד ה' את כל הארץ שהוא מל' כבוד היינו זיו כו', וצ"ל המשכה זו בג"ע, ועמ"ש בד"ה כי כאשר השמים החדשים שבלקו"ת סוף שה"ש דענין ויניחהו בג"ע לעבדה להמשיך תוס' אור בג"ע ועי"ז יאיר הג"ע לנשמו' כמו חבית כשנתמלאה כו', וזהו לעשות בארץ ע"ד לעשות את השבת הנז' בתו"א פ' יתרו בד"ה זכור את יום השבת דרוש הראשון, וכמ"כ פי' לעשות בארץ שהוא ג"כ להמשיך בו תוס' אור כו', ועי' בלקו"ת בהביאור ע"פ וזאת המצוה הנ"ל ושם פ"א בפי' לעשות בארץ, והיינו ע"י המצות שהוא אק"ב ועי"ז הם מקדשי שמך יחוד קובה"ו בד"ה אוסרי לגפן וכללות יחוד זה הוא בחי' ק"ש, ע"ש בד"ה וזאת המצוה פ"ב ובלק"ת בד"ה וידעת היום דרוש הראשון פ"ג פי' ענין וזאת המצוה כו' לעשות בארץ כו' שמע ישראל כי ארץ נק' אמונה כמש"ש רפ"ג, והאמונה הוא מ"ש שמע ישראל הוי' אלקינו הוי' אחד דהיינו ענין סוכ"ע וממכ"ע ותהי' אמונה זו ארץ זבת חלב ודבש שיומשך בה מתיקות ע"ד וצדיק באמונתו יחי', ומ"ש שהאמונה נק' ארץ זהו כמ"ש בתו"א ס"פ משפטים בד"ה לא תהי' משכלה ועקרה בארצך אשר יש ארץ החיים והוא ג"ע שממנו נשפע החיים דהיינו אמונה ואוי"ר כמ"ש באמונתו יחי' כו'.

קיצור ענין שאומרים בר"ה ויוהכ"פ לה' הארץ ומלואה שזהו השיר של הארץ והיינו ע"ש מ"ש ארץ אשר הוי' אלקיך דורש אותה מרשית השנה כו', ענין ומי כעמך כו' וזאת המצוה אשר צוה ה' לעשות בארץ וקאי על ק"ש ואף שהיא מצוה שאינה תלוי' בארץ, אלא ר"ל לעשות בארץ להמשיך תוס' אור בג"ע ועי"ז נהנין מזיו השכינה, יאר הוי' פניו אליך, ועמ"ש מזה בתו"א פ' חיי בד"ה להבין מארז"ל יפה שעה א' בתשומע"ט בעוה"ז כו' ובד"ה ואתה תצוה את בנ"י גבי מרב כל.

ב) **והנה** פי' אתם עשאוני חטיבה אחת בעולם מבואר במ"א ע"פ את ה' האמרת היום ע"ד המד"ר באיכה ע"פ חלקי הוי' אמרה נפשי משל למלך שנכנס למדינה ועמו דוכסין כו', ויש להוסיף ע"פ מ"ש במ"א ע"פ וזאת המצוה כו' שמע ישראל כו' דמנו מוני המצות לייחדו ומהו זה והלא כבר נאמר אנכי ולא יהי' לך, אלא כי בני נח י"א שאין מצווין על השיתוף אע"פ שמצווין על לא יהי' לך, אלא כי לא יהי' לך זהו ע"ד דקרו לי' אלקא דאלקיא ואינו משגיח למטה כו', אבל השיתוף אינו עד"ז כי אומרים שהוי' הוא האלקים ג"כ למטה אלא שהמלאכים מסייעים לו כמו הדוכוס לגבי המלך, ועד"ז ארז"ל במד"ר פ' ואתחנן על יתרו שאמר עתה ידעתי

כי גדול הוי' מכל האלקים נתן ממש בע"ז ואע"פ שאמר כי בדבר אשר זדו, חה"ע השיתוף, וע' בהרמ"ז פ' האזינו מזה, משא"כ מרע"ה שאמר כי הוי' הוא האלקים אין עוד מלבדו ולא שייך לומר כי גדול הוי' מכל כו' כיון שאין עוד מלבדו וכמ"ש לע"ל ראו עתה כי אני אני הוא ואין אלקים עמדי, ומ"ש כי הוי' אלקיכם הוא אלקי האלקים קרא המלאכים אלקים ע"ד שנק' הדיינים אלקי' כו', והנה ע"ז בא מצות ק"ש ליחדו היינו ע"ד אין עוד מלבדו וזהו אחד א' בז' רקיעים והארץ וד' רוחות כו', ועמש"ל בהקיצור מפסוק לה' הארץ ומלואה סעי' יו"ד וזהו ג"כ ענין לה' הארץ ומלואה הוא א"י, תבל ויושבי בה, הוא חז"ל לומר שהוא אחד בז' רקיעים והארץ ואין אלקים עמדי, וענין ואני אעשה אתכם חטיבה אחת בעולם שנאמר ומי כעמך כו' גוי אחד בארץ היינו כי חלק הוי' עמו שמקבלי' משם הוי' משא"כ אפי' המלאכים שמקבלים משם אלקים כמ"ש באגה"ת פ"ד, וע' בלק"ת בד"ה כי תצא דרוש השני פ"ב בפי' ואתם תהיו לי כו' וגוי קדוש שמקבלים מבחי' סוכ"ע ומ"ש ע"פ נעשה אדם בצלמינו כו' משא"כ עו"ג מקבלי' מבחי' ודמות פניהם פני אדם, וע' באג"ה סי' ז' בד"ה אשרינו מה טוב חלקינו, ולכן נאמר ונפלינו אני ועמך שלא תשרה הנבואה כ"א בצדיקים, הרי דביקות ענין האלקי הוא בנשמות, וע' במד"ר ויקרא פ' א' בבלעם רק ויקר כו', ולע"ל יקרים ומי יתן כל עם ה' נביאים כו', וזהו כי זה כל האדם שלא נבראו אלא לצוות לזה, והיינו ואמר ביום ההוא הנה אלקינו זה זה הוי' קוינו לו, ועתידים צדיקים שיקראו על שמו של הקב"ה שיהי' שמם הוי' פ' הספינה דע"ה ב' לפי שהם הממשיכים כי כל בשמים ובארץ כל הנק' בשמי, ועתידים צדיקים שיאמרו לפניהם קדוש, ובחי' זו לע"ל זהו ג"כ ע"י שהם גוי א' ע"ד אחת היא יונתי, אחד הי' אברהם, הנמצא כזה, ופי' אחת היא שמקבלת מבחי' יחידו של עולם ונק' ג"כ רה"י בהקדמת ת"ז רי"א סע"ב ובפרדס ערך רשות, ועוי"ל ענין החטיבה שיהי' להם השגת המהות באלקות ממש משא"כ השגת המציאות ולא השגת המהות, וגם המלאכים אין להם השגת המהות רק במל' הנק' שם והארה, אבל למעלה מהמל' אין להם רק השגת המציאות לבד כמ"ש מזה בתו"א פ' מקץ בד"ה רני ושמחי בת דרוש השני, והחטיבה אחת של הצדיקים שיהי' להם השגת המהות למעלה מן המל' בבחי' הקב"ה ממש, זהו אשר קדשנו כו', גם ארז"ל בענין וכל בניך לימודי הוי' שילמדו מהוי' ממש אפי' לא ע"י משיח כו', וע' במד"ר וישלח פ"פ בענין חמשה לשונות של חיבה חבב הקב"ה את ישראל בדביקה חשיקה חפיצה כו', ועמ"ש בסדור ע"פ ובו תדבקון וארז"ל ע"פ ביום ההוא תקראו אישי בחי' נשואין כו', וע' מד"ר תחלת רות ע"פ שמעה עמי ואדברה אלקים אלקיך אנכי כו' ולכן גם עכשיו ישראל נושע בה', בכל צרתם לו צר, ומי גוי גדול אשר לו אלקים קרובים אליו כה' אלקינו בכל קראנו אליו.

ג) **והנה** פי' חטיבה זו היא בארץ דוקא כמ"ש גוי אחד בארץ, ופי' בזח"ג אמור דצ"ג ע"ב דכמו שנאמר ביום ההוא יהי' הוי' אחד ופי' משום שעכשיו כנ"י מל' דאצילות כתיב בה ואני בתוך הגולה כי זווגא

דדו"נ אקרי אחד כמ"ש בזהר ויקרא ד"ז ע"ב ע"ש והיתה לה' המלוכה כדין ביום ההוא יהי' הוי' אחד, כמ"כ ישראל שנק' גוי אחד זהו בארץ שנק' א"י ארץ חפץ מל' דאצי' עי"ז דוקא נק' אחד והענין כמ"ש במד"ר פ' מסעי דרפ"ד א' ע"פ זאת הארץ אשר תפול לכם בנחלה אמר הקב"ה הארץ שלי כו' וישראל שלי כו' שלי לשלי, הרי מבואר שענין נתינת הארץ לישראל זהו כמו זיווג דו"נ והיינו כמו ע"י זווג דו"נ נעשה בנין עדי עד דורי דורות כן נאמר בהמצות אור זרוע לצדיק דקאי על קיום המצות כמ"ש במד"ר ס"פ שלח, וזהו שנק' בשם זריעה שהצדיקים זורעים בארץ, וזהו זורע צדקות זרעו לכם לצדקה, וכן אמרו מאי פרי מצות, וזריעה זו של המצות היא בארץ דוקא ועז"נ וזרעתיה לי בארץ, נמצא זריעה וצמיחה זו זהו כענין זיווג ועי"ז נקראו גוי אחד ולכן רוב המצות תלויות בארץ וארז"ל כל מצוה שהיא תלוי' בארץ אינה נוהגת אלא בארץ כו' ואף אותן המצות שאינן תלויות בארץ ונוהגין גם בחו"ל זהו מפני שכבר ניתן לנו הארץ כמ"ש בסדור בדרוש בהמ"ז שלכן ברכת הארץ שבבהמ"ז גם עכשיו דאורייתא מפני שהארץ העליונה נתונה לנו גם עכשיו כו', וע' מזה בלק"ת ס"פ עקב, ועכ"פ גם עכשיו זריעת המצות וצמיחתן הוא ע"י הארץ העליונה שבה דוקא יש כח הצומח, וענין כח הארץ זהו ע"ד אשריך ארץ כו' שחו"ל מקבלים מבחי' מט"ט שרו של עולם הנק' נער, אבל הארץ מקבלת מהמדות דאצי' הנק' בן חורין שמקבלת מבינה ששם החירות בסוד יובל כו', וכן הגשם נמשך לשם מבחי' מים עליונים שמעל לרקיע המבדיל כו' וח"ש גבי ק"ש לעשות בארץ כו' שמע ישראל כו' אף שהיא חובת הגוף ונוהגת גם בחו"ל אלא הכוונה לעשות בארץ העליונה ששם כח הצמיחה מהמצות כמו שבארץ הגשמי יש כח הצומח מתבואות גשמיים וכמ"ש כי כארץ תוציא צמחה כו' כן אד' הוי' יצמיח, שם אד' זהו מל' ארץ העליונה, ועמ"ש ע"פ ועתה יגדל נא כח אד', אד' הוא מל' דאצי' וכח אד' הוא מל' דא"ס, וזהו ענין העונה אמן ישר"מ בכל כחו כו', ושם ג"כ פי' שהמשכת כח אד' ע"י עשיית המצוה בבחי' עבד וקבלת עול כו', והנה מהזהר אמור דצ"ג ב' הנ"ל ומהמד"ר פ' מסעי הנ"ל משמע גוי אחד בארץ זהו כענין זווג דו"נ כי ישראל הם ז"א ונחלתם את הארץ זהו נוק' מל' דאצי', וזהו שנאמר אך בגורל יחלק כי נוק' נק' גורל כמ"ש בגמ' ריש מס' סוטה בפי' הפסוק על גורל הצדיקים, וכ"כ במא"א אות גימ"ל סכ"ד גורל נק' הנוק' ורחל ע"ה גימט' גורל, וב' גורלות נוק' דקדושה ונוק' דקליפה כו' והיינו כמו עד"מ ההולדה נמשך ע"י חיבור דו"נ כן תולדותם של צדיקים תורה ומע"ט שהם ממשיכים טפת דכר הנק' אור זרוע לצדיק צ"ל נזרע ביסוד דנוק' דוקא הנק' ציון ואז נמשך מזה צמיחת אורות עליונים, ועמ"ש מזה בהביאור השני ע"פ צו את בנ"י כו' ואמרת אליהם את קרבני לחמי ואמרת ב"פ בענין תשמרו שמור לנוק' ששם ביאור ענין הנפילים אשר היו בארץ שהם נשמות גבוהות רק שלא נקלטו ברחם הנוק' כשירדו למטה נעשו רשעים כי יסוד דנוק' גורם הקיום והביטול, כי פי' יסוד דנוק' שהו"ע כלי ריקן שהוא התקשרות

המקבל בביטול גדול אל המשפיע וע"ד חותם שוקע כו', וע' מזה קצת בת"א ס"פ משפטים בד"ה לא תהי' משכלה ועקרה בארציך (וענין הנפילים לפי שלא נקלטו בביטול הנ"ל זהו ע"ד שבה"כ דעולם התהו שנק' וימת מאן דנפל מדרגי' אקרי מית כו', כמ"כ ענין הנפילים ועד"ז המתפלל צריך שיתן עיניו למטה כו', ועמ"ש בענין נח והתיבה שזהו ג"כ ע"ד הנ"ל כי נח יסוד וזהו וגם את נח באהבה זכרת וקיום השפע ממנו ע"י שנקלטו בהתיבה יסוד דנוק' כו' מקור הביטול של היש כו'.

אד' שפתי תפתח א"ד הוא א' דין שהאלף פלא ממתיק הדין דהיינו ה"ג כו' (וע' בטעמי מצות להרח"ו פ' חקת גבי אפר פר ה"ג הם כלולי' באלף וגם בשופר יש פר ה"ג הנ"ל ונמתקים ע"י אלף). וביאור זה יובן במ"ש במדרש כי שמע ע' רבתי ישראל א' מע' באומות ואומות א' מע' בבהמות ובהמות א' מע' בחיות וחיות א' מע' בעופות ועופות א' מע' בדגים ודגים א' מע' בש"ד והם א' מע' במלאכים, ונמצא שהמלאכים רבים מאד וע"פ הגמרא אין מספר כלל לגדודיו ואלף אלפין גדוד א' כו'. ולהבין למה למעלה הוא ההתחלקות ילתר בריבוי עצום כ"כ וכל מה שלמטה מטה מתמעט כו'. הנה מבשרי אחזה שיש קול ודיבור שהקול הוא כח בלי הפסק ויכול למשוך לעולם בלי שום השתנות ושינוי הקול שבאדם לעת זקנתו הוא מצד מניעות הגוף שנעשה תש וחלש ומעכב את הקול אבל מצד עצמיות הקול היה הולך ונמשך כל ימיו בלי הפסק ובלי שינוי (רק ד"א הוא הגורם ומפסיק את הקול) מחמת שבחי' הקול הוא מבחי' א"ס שאין סוף וקץ להמשכת ההבל היוצא מן הלב דרך הקנה ולכן אין שינוי והתחלקות בקול מתחלתו ועד סופו שהכל משך אחד, אבל אותיות הדיבור הם בבחי' שינוי מצד עצמם שאין אות דומה לחברתה ולכן צריך להפסיק בין אות לאות שלא לערבבם כו' ונמצא שהאותיות הן מוגבלים בגבול ומדה כו' והיינו ע"י ה' מוצאות הפה אחה"ע מהגרון כו' ושרשן הן אותיות מנצפ"ך המחלקות ומפרידות ההבל של הקול להיות בו בחי' אותיות המבטא שאין אות דומה לחברתה כו'. והנה ככל המשל הזה הוא למעלה בחי' הקול הוא כח א"ס המתפשט בלי הפסק ולא היו העולמות כלל מחמת שהיה הכל בחי' א"ס רק ע"י הדבור הוא בחי' מלכות דבר המלך שלטון כמשל מלך על עם מדינתו שבהגיע אליהם דבר פקודתו הם סרים למשמעתו הרי הדיבור הוא המלך וזהו דבר מלך שלטון שהמלך והדבור הכל אחד כו' ודבור זה הוא בחי' התחלקות השפע בבחי' צמצום והגבלה להסתיר ולהעלים שלא יראה בחי' א"ס רק בחי' אותיות נפרדות וזהו עיקר ענין בנין המלכות מהגבורות שמחמת הגבורות והצמצום נראה בחי' מלכות שאין מלך בלא עם. (וע' במ"ש ע"פ הזהר פ' בלק דקפ"ז בענין גבורי כח עושי דברו. וע' בזהר פ' שמות ד"ג ע"פ אתי מלבנון קול אמר לדבור אתי כו' ובמש"ש במק"מ ובביאורי הזהר). וזהו תתברך לנצח צורינו מלכינו בורא קדושים

שלפי שנמשך בחי' מלכנו גבורות וצמצומים נעשה בורא קדושים המלאכים שכליים נבדלים קדושים מובדלים כו' (ובמ"א כ' שהשערות הם המחלקים ההשפעה וההמשכה להיות השגות שונות בא"ס כמה בחי' רבבות מדריגות שהוא כמ"ש הרמב"ם שכליים נבדלים דבמה יבדל מלאך א' מחבירו אם לא בהשגתו מאחר שאין לו גוף ואין לו מקום גשמי ועד"ז כל ההבדל שמעולם ועד עולם בכמה עולמות לאין קץ הוא ע"פ ההשגה כל חד וחד כו' וכמ"ש בע"ח דקוצי דשערי מכה ברישא דז"א להיות התחלקות הדעת כי ג' קוצין חב"ד והדעת נחלק לחו"ג אהוי"ר כו' וקוצי דשערי זה נמשך ונסתיים בנוק' כמ"ש בכוונות הציצית עכ"ל בביאור דפ' ציצית, וכאן אומר דעיקר ההתחלקות ע"י הדבור, אך הכל א' כי גם השערות הם בחי' אותיות וכמ"ש בביאור דשימני כחותם כו', ועפ"ז יובן ענין אתי מלבנון, כי לבנון היינו בחי' לבנוני' דגלגלתא אשר השערות צומחי' משם וזהו ענין כל אות שאין גויל מקיפו מד' רוחותיו פסול שענין הקפת גויל הלבן להאות הוא ענין לבנונית דגלגלתא סכ"ע שממנו צומח השערות והאותיות והיינו שהדבור שרשו מלבנון כו'. וע"פ חסידות הוא כמ"ש בתניא פכ"א שאין דבורו מובדל ממנו ית' ולא כדבור האדם והיינו משום שאין לך דבר שחוץ ממנו ולית אתר פנוי מיני' ולכן צ"ל הגויל מקיף להאות מד' רוחותיו להורות שאין הדבור נפרד כו' רק שלגבי הנבראי' נדמה שנמשך ממנו ית' כמו דבור של האדם מנפשו כו' יעו"ש). ולכן למעלה הוא ההתחלקות יותר כי שם נראה בחי' הצמצום יותר בחי' מלכות כח המסתיר והמעלים וצ"ל כמה צמצומים אין קץ כדי להסתיר כח הא"ס ובפרט במלאכים שהם מבחי' דבור בדבר ה' שמים נעשו כו' וכן בנשמות רק שהם מאותיות המהמחשבה בחי' רוחניות יותר מדבור.

אך יש עוד ה"ג דאימא שרש מנצפ"ך המחלק ומבדיל כדי להחיות העולמות שלא יהיו בבחי' נפרד לגמרי רק להיות היש בטל וצבא השמים לך משתחוים ובזה יש ג"כ כמה מיני התחלקות מיכאל באהבה גבריאל ביראה ומחנה מיכאל שבאהבה כאו"א נבדל מזולתו חסד שבחסד חסד שבגבורה כו' (ור"ל דלפיכך גם המשכה זו להיות היש בטל נק' ע"ש ה"ג והרי המשכה זו הוא חסד וגילוי אלא לפי שבביטול זה יש גם כן כמה מיני התחלקות כו' וההתחלקות הוא דוקא על ידי ה' גבורות כמשל על ידי ה' אצבעות יוכל האדם לפרר דבר אלא שמכל מקום הן ה' גבורות ממותקות וכמ"ש בזוהר ר"פ בראשית גבי כוס של ברכה על ה' אצבען דיד ימין ואינון ה' אקרי ישועות, וכ' האריז"ל שהם ה"ג ממותקות כו' וכמו גבורות גשמי' שיורדי' בגבורה והם חיים לעולם). וזהו ומשמיעים ביראה יחד בקול דברי אלקים חיים בחי' בינה שנק' אלקים חיים אלקים מלשון צמצום וגבורות וחיים הוא ההשפעה וחסד המחיה להיות בטל, שיש בזה ב' כוחות כח המצמצם ומפריד וכח הא"ס המתפשט בבחי' צמצום זה, וזהו בקול דברי שנמשך מבחי' הקול שהוא בחי' א"ס ומבחי' הדבור שהוא המגביל וזהו ענין ב' כוחות הנ"ל. וזהו תתברך לנצח ישתבח שמך לעד, לעד ולנצח ממש בבחי' א"ס כו'. (וזהו זכרנו לחיים שאומרי' בברכת מגן שהוא בחי' חסד והוא ע"ש כי זכר דבר דבר קדשו את אברהם עבדו, ופי' כי זכר דבר קדשו היינו כי הדבור בעצם

הוא ע"י ה"ג אלא שאח"כ נמשכי' בו ה"ג ממותקו' ע"י ה"ח. וזהו ענין כי זכר שהוא בחי' חסד כו'. וע' לקמן בסוף הדרוש בענין זכרונות, וע' בת"א פ' יתרו ע"פ זכור את יום השבת ענין זכור ושמור).

והנה שרש ה"ג הללו הוא מבחי' תענוג העליון שעלה ברצונו להיות נח"ר לפניו דירה בתחתונים דוקא וזהו אלף דאד' אלף פלא והוא בחי' מיתוק הגבורות בשרשם הוא א' דאנכי כמ"ש בזוהר והיינו כי מחמת התענוג מצמצם עצמותו וזהו אתה גבור לעולם אד' אתה חכמה גבור לעולם אד' מצמצם בבחי' גבורות כדי שיהי' לעולה אד' בנין המל' דאבא יסד ברתא. מוריד הטל מכלכל כו' מחי' מתים. כי הטל העליון טלא דבדולחא נמשך עד שמחיה אפילו מתים שהמת מונח בקבר אין חיות כלל והוא צמצום גדול לגבי טל העליון הנה המשכת הטל הוא חסד והצמצום הוא גבורה כו', והכל הוא מחמת בחי' אתה שהאלף פלא העליון נמשך למטה וכמו שנודע שמה שהוא יותר עליון יכול לירד למטה יותר ארך אפים וגדל חסד כו' המגביהי לשבת המשפילי לראות כו' וזהו שאמר דהע"ה מי כה' אלקינו לא כהעכומו"ז רם על כל גוים כו' שהוא רם בעיניהם באמרם שאינו בנמצא למטה כמו למעלה והוא בעיניהם רוממות ה' וחשיבותו ושבח גדול הוא לפניו שדוקא לפניו הוא שוכן, אבל אנחנו משבחים יותר מי כה' אלקינו המגביהי לשבת המשפילי לראות כו' לפי שאנו אומרים שגם למעלה אינו חשוב נגד א"ס ואינו בערכו כלל דכולא קמיה כלא כו' ולפיכך מעלה ומטה שוין לפניו והוא השוה ומשוה כו' וזהו אתה שהא' נמשך לתיו בחי' אותיות מא' עד תיו. וה' הם ה"ח וה"ג שנמשך למטה כמו למעלה כי החסד אינו מתעבה, ולכן אמרו בזוהר ע"פ יומם יצוה ה' חסדו יומם דאזיל עם כולהו יומין ענגא דאהרן כו' שבחי' החסד הוא בכל הה"ח חסד שבחסד חסד שבגבורה כו' ולכאורה אינו מובן כי גם בחי' גבורה הוא בכל הה"ג אלא הענין שהחסד שבכל הה"ח אינו מתעבה ובכל הה"ח הלא בבחי' א', משא"כ הגבור' שכשהיא מתלבשת בבחי' גבורה עד"מ הוא בחי' א' וכשמתלבשת בהוד עד"מ הוא בחי' אחרת, ולכן המתקת הגבורות הוא בחסדים והוא ע"י הא' כנ"ל. וזהו ענין הפדיון שבשערי ציון שלבסוף מערב הכל כו' הוא ענין אלף פלא שממתק ומערב כל הגבורות בחסדים. (ועמ"ש בת"א בפ' יתרו בד"ה מראיהם ומעשיהם פי' נוצר חסד לאלפים אלפין, וגם נ' דבחי' זו דאור החסד שאינו מתעבה הוא דוקא מבחי' נוצר חסד שהוא למעלה מסדר השתלשלו' ע"כ מעלה ומטה שוין וכמש"ש בענין משה ידבר כו' כי ע"י חסד לאברהם נמשך רק באצי' אבל שיומשך גם בבי"ע זהו דוקא ע"י נוצר חסד כו' ע"ש).

והנה ר"ה תחלת מעשיך ובו נברא אדה"ר. כי בכ"ה באלול נברא אדה"ר ויום ו' הי' ר"ה וקבל מלכותו והוא תחלת בנין המלכות כנודע ההפרש שבין מלוכה לממשלה שמלוכה הוא ברצון (נ' כי פי' בכ"ה באלול הוא כי המל' נק' כה וכנודע מענין ההפרש בין כל הנביאים שנתנבאו בכה ומשה נתנבא בזה, כי כה היינו יחו"ת כף הדמיון כדמותנו שנראה העולם ליש, אבל זה היינו יחו"ע זה אלי וכו'. והנה מתחלה עלה במחשבה לברוא את העולם

במדה"ד והוא בבחי' מל' כמו שהיא מעלמת ע"י ה"ג כנ"ל ולכן נברא בכ"ה, עד שאח"כ שתף עמו מדה"ר להיות המתקת הגבורות והוא בחי' ר"ה שנק' זה היום תחלת מעשיך, זה היום דוקא ע"ד זה אלי וכו' כי הוא יום הששי בחי' יסוד שנק' זה), ולכן אמרו לפני מלכיות ואומרים פסוקי המשכת המלכות ע"י התורה יסוד אבא שיומשך בחי' מלכות להחיות העולמות מחמת שכבר נמשך ביסוד אבא ואבא יסד ברתא שכח הדבור הוא מחכמה כי התינוק שאין לו שכל אינו יכול לצרף אותיות כו', ולכן אומרים מאמר שכבר נמשך בחכמה כו' והוא עד"מ כמו מי שאומר איזה סברא ומביא ראיה לדבריו שיהי' קיום לסברתו כך מביאין ראיה מן התורה שכבר כתוב בה ענין המלכות (ועמ"ש ע"פ מאמר הזהר דקס"א ע"פ אתה הראת כו' קוב"ה אסתכל באורייתא וברא עלמא כו', ולפ"ז א"ש שע"י ראי' שמביאי' מן התורה הוא קיום הדבר). וזהו אד' שפתי תפתח א' דין שיהי' גבורות המל' מתמתקות באלף פלא ואומרים זה בכל יום כי בר"ה הוא כללות החיות ובכל יום נמשך פרטי כו' (וגם עפ"ז י"ל טעם למ"ש בסידור בכוונת תקיעת שופר ע"פ כוונת הבעש"ט נ"ע שתקיעה קול פשוט זהו בחי' הברת אות א' כמו שהוא בלי מילוי למד פא כו' והוא ממוצע בין קול לדיבור כו' ע"ש והיינו כי מתוק גבורו' דמל' מתמתקות באלף פלא כו' וע' בזהר ס"פ משפטים בענין אחה"ע וגיכ"ק ועמ"ש ע"פ הזהר פ' שמיני ע"פ וחכך כיין הטוב כו' שמיתוק הד' מוצאות הוא ע"י אותיות גיכ"ק שהמחיך, וגם בענין השופר יש בחי' חך כנז' בפע"ח גם ש"ו דשופר הוא גימ' דבש שזהו ענין חך כו', ואמנם א' הוא מהגרון אך יש זיווג חך וגרון כנז' בהרמ"ז ר"פ שמות אשר חך הוא חכמה וגרון בינה וכן בא"א חך יסוד דמו"ס וגרון בינה דא"א, והענין כי הגרון הוא מקום צר שבין המוחין למדות והתקיעה בקול היוצא מהגרון זהו ענין מן המיצר קראתי כו' ע"ד יציאת מצרים שהוא ע"י בינה כו' אך החך הוא בחי' טעם ותענוג עמ"ש ע"פ חכלילי עיניים כו' בת"א פ' ויחי, והוא להיות התשו' בשמחה רבה ולהתענג על ה', וכן בשופר עם היותו בחי' שברי' ותרועה גנוחי וילולי על הריחוק שזהו ענין מן המיצר כו' עכ"ז ודאי צ"ל קיום המצוה בשמחה ותענוג כמו שאומרי' לפני תקיעת שופר שש אנכי וכו' וכמ"ש במ"א ע"פ תגל נפשי כו' וגילו ברעדה כו', וזהו שופר של ר"ה כו' ופיו מצופה זהב זהב הוא בחי' שמחה כו' וזהו ענין זיווג חך וגרון כו' חהו וחכך כיין הטוב, כי יין הוא בחי' בינה אך יין הטוב זהו המשומר מענביו משימ"ב שהוא מבחי' ו"ק דאבא כו', הולך לדודי זהו יצחק שנק' ידיד שזהו ענין השופר של איל לזכור עקדת יצחק, למישרים הוא תשרי אותיות ישרת ליישר הלבבות, דובב שפתי ישנים כי בר"ה הוא דורמיטא וע"י השופר מתעורר כו').

ופי' זה בעבודת ה' למטה שיהיה שפתי תפתח להיות דברי אשר שמתי בפיך בבחי' ביטול ולא יהי' הדיבור בחי' נפרד כו' ולכן אומרים זה בסמיכת גאולה לתפלה שהאדם מקריב ניצוץ האלקי שלו להיותו כלי קיבול לאור א"ס ב"ה שמאיר בשמר"ע שהוא בבחי' אצילות כו' (וזה נמשך ע"י מיתוק הגבורות דמל' שעי"ז נמשך שיהי' ביטול היש ולא יהי' בחי' נפרד

כנ"ל) ואח"כ ברוך אתה ברוך הוא המשכת יסוד אבא למלכות כו' וכשהוא כורע כורע בברוך וכשהוא זוקף זוקף בשם והענין כי כורע היינו המשכה כו', וזוקף היינו העלאה כי יש ב' בחי' הא' כמ"ש במ"ת וירד הוי', אבל לע"ל כתי' כי עין בעין יראו כי הירידה היא המשכה מעולם ועד עולם למטה ונראה העולם למטה כמו שהוא בבחינתו ומדרגתו רק שנמשך בו גילוי אלקות על אופן וסדר ערכו ומהותו אבל עין בעין יראו היא בבחי' עלייה ממטה למעלה ומלאה הארץ דעה שגם הארץ שלמטה תשתנה ממהותו עד שתמלא הארץ דיעה את ה' כו' והוא כמשל ב' אנשים שהא' עומד במקום גבוה, והב' במקום נמוך וכדי שיתחברו יש ב' ענינים או שהעליון ירד למטה או שהתחתון יעלה למעלה כו' וזהו ענין כורע בברוך וזוקף בשם שהן ב' בחי' הנ"ל (וגם לע"ל יהיו ב' בחי' אלו כמ"ש ע"פ ושמתי כד כד כדין וכדין כו'). וזהו ענין זכרונות שיעלה זכרוניכם שיהי' בחי' עליה כי זכרון הוא מרחוק כמו מי שרחוק מחבירו וזוכר עליו במקומו בבחי' עליות הדבר במוחו וכח זכרונו כך אומרים אתה זוכר כו' שיעלה למעלה מעלה בכח הזכרון (ומלכיות שקודם זכרונות זהו המשכה מלמעלה למטה שממשיכים שיהי' לו רצון למלוכה והוא המשכה וכענין הכריעה בברוך, כך מ"כ. ולפ"ז י"ל שופרות היינו בחי' הגבוה משניהם, וכענין מ"ש בביאור חכלילי בפי' חך הטועם אומר לי שנכללי' אה"ר ואה"ע שהם מ"ה וב"ן באהבה בתענוגי' דש' ע"ב כו'). וזהו יעלה ויבא שכדי שיהי' ויבא המשכה לחן ולחסד כו' צ"ל עליה וזכרון אבותינו שאינו אלא בחי' זכר כטפה מים אוקיינוס כו' אבותינו הם או"א אות חג"ת משיח בן דוד פנימי' המל' דאצילות ירושלים עיר קדשך חיצוניות המל' וזכרון כל עמך כו' כנס"י המתלבשת בבי"ע וכפי ערך העלייה כך ויבא שיומשך לחן ולחסד כו'.

קיצור. הקול הוא כח בלי הפסק בלי שום השתנות והוא באדם כעין בחי' א"ס (ע"ד משאל"ס שבגמ'), אבל אותיות הדבור אין אות דומה לחברתה וצריך להפסיק בין אות לאות ונמצא הן מוגבלים. ולמעלה בחי' הקול הוא בחי' א"ס ממש ושיהי' עולמות הוא ע"י הדבור שהוא מגביל הקול בבחי' גבולים והתחלקות אותיות הדבור בגבולי' הוא ע"י ה"ג מנצפ"ך (ומ"מ קול אומר לדבור אתי מלבנון כי למעלה אין הדבור נפרד מהמקור וזהו ענין הקפת גויל ויש ג"כ אותיו' למעלה יותר שערו' דא"א כו').

אך יש עוד ה"ג דאימא להיות היש בטל וביטול זה בכמה בחי' כו' (ולכן הוא ע"י ה"ג, אך שהן ממותקות) וזהו מלכנו בורא קדשים כו' ומשמיעים ביראה יחד בקול דברי כו' דבור כח הגבול וקול כח הא"ס המתפשט בהדבור להיות בטול היש.

והנה שרש ה"ג הללו הוא מבחי' תענוג העליון וזהו ענין אלף דאד' והוא מיתוק הגבורות בשרשם א' דאנכי וזהו אתה גבור כו' מוריד הטל כו' כי המגביהי לשבת כו' ע"כ מעלה ומטה שוין, וזהו ענין אור החסד שאינו מתעבה ובו מתמתקי' הגבורות (וזהו נוצר חסד לאלפי' בחי' א' דאד').

והנה ר"ה תחלת מעשיך בנין המל', כי בכ"ה באלול נברא העולם בחי' כה מדה"ד ור"ה זה היום מיתוק דיני המל' וזהו אמרו לפני מלכיות שמביא ראי' מהתורה וזהו אד' שפתי תפתח מיתוק דין המל' באלף פלא כו' ומזה נמשך ג"כ באדם ביטול היש כו' (גם יש עוד מיתוק דחך כי אלף מאותיות הגרון קול פשט צעק לבם כו' וגיכ"ק חכו ממתקי' ע"ד וגילו כר' תגל נפשי כו').

ואח"כ כורע בברוך זוקף בשם המשכה והעלאה והוא ענין שילוב הוי' באד' שזהו ענין ההמשכה בברוך ושילוב אד' בהוי' זהו ענין זוקף בשם, וזהו ענין יעלה זכרונינו העלאה, ועי"ז אח"כ ויבא שיומשך לחן ולחסד.

ועפ"ז י"ל הפסוק וה' נתן קולו לפני חילו דדרשו זה על ר"ה כי ר"ה הוא המשכה להיות קול דברי אלקי' חיים שנמשך בחי' קול שהוא כח המתפשט בבחי' א"ס נמשך בבחי' דבור שהוא בחי' מל', וזהו כי רב מאד מחנהו שמבחי' הדבור נמשך בחי' התחלקות לרבוי עצום וכנ"ל בענין שמע שם ע' כו', כי עצום עושה דברו הוא ע"ד מ"ש בזוהר פ' בלק ע"פ גבורי כח עושי דברו כו'.

תקפטי"ת בר"ה

שיר המעלות ממעמקים קראתיך הוי'. ואיתא בזהר וכי דוד אמר הכי והא כתי' בכל ליבי דרשתיך בהכי סגי מאי איצטריך יתיר כו' אלא ממעמקים מעומקא דכולא ומעומקא דבירא למאן דבעי לצלותה צלותי' צריך לכוונא בעיקרא דעיקרין כו' ע"ש הענין הוא כי קודם חודש אלול קורין פ' ראה שכתוב בה אחרי הוי' תלכו ומר"ח חודש אלול ואילך מתחילין לומר קפיטל לדוד ה' אורי וישעי שכתוב שם לך אמר לבי בקשו פני את פניך ה' אבקש ובעשי"ת מוסיפין עוד לומר שיר למעלות ממעמקים קראתיך הוי' דשמע* שכל אלה שייכים אהדדי שמפני שאחרי ה' תלכו אזי בקשו פני כו' ואח"ז יגיע למדריגות ממעמקים כו', הנה כתיב נודע בשערים בעלה ואי' בזהר לכל חד וחד לפום מה דמשער בליבי', כי הנה בשערים יש ב' פירושים הא' הוא לשון שער ממש כמו שער האדם ד"מ שמשמש כניסה ויציאה והב' הוא כנ"ל שהוא ענין שיעור שמשער בליבי' כו', הענין הוא כי יש מוח חכ' ומוח בינה מוח בינה הוא ענין ההתבוננות בגדולת הוי' איך שהוא ממכ"ע וסוכ"ע ולית אתר פנוי מיני' וזה שנתפעל במוחו היטיב מזה הוא בחי' מדות שבשכל היינו התפעלות שבמוח בינתו שנתפס וניטע היטיב במוחו איך שהוא ית'

דשמע: לכאורה צ"ל: דמשמע.

ממכ"ע וסוכ"ע כו' ולא נמשך עדיין ללב ושערי בינה הוא ההמשכה מן המוח אל הלב שנתפעל הוא ג"כ בהתבוננות שבמוח בינה, והנה המדות הגם שהן ז' אבל עיקרן הן ה' חג"ת נ"ה אבל יסוד ומל' הם כללות כו' כידוע. והענין ידוע דכל מדה כלולה מעשר ע"כ הם במס' נו"ן הנק' הנו"ן שערי בינה שהמדות שבמוח נמשכים ללב וכל מדה כלולה מי' ע"כ הם במס' נו"ן, והפי' הב' הוא לפום מה דמשער בליבי' הוא ע"פ הידוע שאין שכל א' דומה לחבירו כי יש ס"ר נש"י והן ס"ר דיעות שלכ"א יש לו השגה מיוחדת באלקות והטעם הוא מפני ששורש נש"י נמשכו ממדות עליונות יש נשמות מבחי' חסד כו', והנה כל מדה כלולה מי' וידוע דהיו"ד גופה הוא כלולה מיו"ד עד ס"ר וע"כ הם חלוקים בדיעותיהם כאו"א לפי שורש נשמתו. וזהו פי' כל חד וחד לפום מה דמשער בליבי' כו' והנה כתי' עיני כל אליך ישברו כו' כ"ל הוא נש"ב וז"ש לך הוי' הגדולה כי לך הוא ג"כ אותיות כ"ל בגימ' נו"ן אך שכ"ל הוא תחילה הך' ואח"כ הל' ובל"ך הוא להיפוך כמשית"ל. ולהבין מפני מה הנש"ב נכללים דווקא בב' אותיות אלו כנ"ל, הענין הוא כי יש חסדים מגולים וחסדים מכוסים, חסדים מכוסים היינו הג' מדות חג"ת כי חכם שנמשך ממוח בינה ללב עכ"ז הם מכוסים עדיין בהתבוננות המוח שהתבוננות המוח מכסה עליהם כו' ונו"ה הוא הנק' בשם חסדים מגולים כי נצח הוא ענף החסד והוד ענף הגבורה והוא ענין אוי"ר הבאים בהתגלות וע"ז כתי' טובה תוכחות מגולה ממאה מסותרת ואהמ"ס הוא בחי' חג"ת ותוכחת מגולה הוא בחי' נו"ה עו' ועיקר עבודת האדם צ"ל שיבא אוי"ר דוקא בהתגלות ליבו ממש ע"כ א' הכתוב טובה אפי' תוכחת מגולה כו' וע"כ נכללים הנש"ב בתיבת כל דווקא שהלמד הוא נגד ג' מדות חג"ת שכ"א כלול מיו"ד עולה ס"ר והוא הנק' חסדים מכוסים וה"ך מורה על נו"ה שכ"א כלול מיו"ד עולה ך'. והנה לך הוי' הגדולה והגבורה עו' הוא מלמעלה למטה ע"כ לך תחילה הל' שהוא הג' מדות חג"ת ואח"כ הך' שהוא ב' מדות ונ"ה, ובעיני כ"ל אליך ישברו שהוא מלמטה למעלה כתיב תחילה הך' שהוא בחי' נוה ואח"כ הל' שהוא חג"ת. והנה יש ב' בחי' כל בלא ה' וכלה בה"א. והענין הוא כי יש בחי' חיצונית הלב ופנימית הלב בחי' חיצונית הלב היינו שהגם שנמשכים הנש"ב בלב ונתפעל בלב עכ"ז ההתפעלות הוא בבחי' חיצונית ואינו מתפעל בלב בבחי' פנימי' לבו לה' לבדו כי אין לו התקשרות בפנימי' לבו רק בהבלי עוה"ז והתפעלות אלקות הוא בבחי' חיצונית בלבד והוא ענין מוח שליט על הלב בדרך כפי' מפני ההתבוננות במוח איך הוא ממכ"ע וסוכ"ע כנ"ל ע"כ נתפעל בלב בבחי' חיצוני' בלבד. והענין יובן ע"פ מ"ש והי' שמך אברהם שאחר המילה ניתוסף לו אות ה' בשמו ואות ה' מורה על התקשרות פנימי' הלב לבדו לה' וז"ש אות ברית ביני ובינך כי הברית הוא ענין התקשרות ולכן כל מי שאין לו התקשרות פנימי' באלקות נק' פגם הברית כי באמת צ"ל התקשרות בפנימי' לבו לאלקות דוקא וכל מילי דעלמא גם ההכרחי צ"ל בבחי' חיצוני' כאילו כפאו כו' ולכן אם אין לו זאת ההתקשרות נק' פוגם בברית כו' כנ"ל. ובזה יובן ענין כ"ל וכל"ה הנ"ל שכ"ל בלא ה' הוא ענין המשכות הנש"ב ממוח ללב בבחי' חיצוני' לבד, וזהו עיני כל אליך ישברו שמצפים ומיחלים להם אליך שתתן את אכלם בעתו כו' והוא ענין התקשרות פנימי'

כו' כי אין להם רק בחי' חיצונית המדות אבל כל"ה בה' הוא ענין התקשרות פנימי' הלב לה' לבדו כי כלה היא ראוי' ליחוד שמקבלת טיפת מ"ד כו' והוא שנתקבל בלב בחי' ההתבוננות שבמוח בינה בבחי' פנימי' ממש וזהו שנק' יחוד פב"פ פנימי' המוח עם פנימי' הלב אבל בחי' כל הנ"ל הוא רק בבחי' חיצוני' ואחוריים.

ועתה יובן ענין הנ"ל. שקודם אלול קורין פ' אחרי הוי' תלכו כו' כי זה השער לה' לעלות מדרגא לדרגא בתחילה ע"י האהבה שבבחי' חיצוניות ואחוריים וכמ"ש ואזניך תשמענה דבר מאחריך בחי' אחוריים לבד והוא ענין מוח שליט על הלב כנ"ל בבחי' בע"כ וכפי' כנ"ל ועי"ז באים כנ"י למדריגה עליונה בחי' כלה הנ"ל והוא בחי' התקשרות פנימי' וזהו בחודש אלול אומרים לך אמר לבי בקשו פני את פניך ה' אבקש פי' שהלב אומר לבחי' לך שהוא נש"ב הנ"ל בקשו פני שיהי' בבחי' הפנימי' הלב וכמו שהי' במ"ת דכתי' פב"פ דיבר הוי' עמכם בחי' יחוד פב"פ שבכנ"י בבחי' פנימי' התקשרות לה' וע"כ נמשך מלמעלה ג"כ מבחי' פנימי' כמ"ש פב"פ כו' וכמו"כ בחודש אלול אומרים בקשו פני את פניך הוי' אבקש והוא בחי' בכל ליבי דרשתיך כי בחי' חיצוני' הלב אינו בכל ליבי כי אינו רק בחי' חיצוניות ולא פנימי' הלב. ועתה צ"ל ענין ממעמקים קראתיך הוי' שאו' בעשי"ת וכמ"ש בזהר והא כתיב בכל ליבי דרשתיך בהכי סגי אמאי איצטריך יתיר אלא מאן דאיצטריך לצלאה צלותי' צריך לכוון בהאי עומקא דכולא ועומקא דבירא. וענין עומקא דכולא ועומקא דבירא יובן ע"פ הידוע שיש לב שומע ולב ומבין ורואה והנה תחלה י"ל ענין שמיעה שבלב והענין כי ההתבוננות שבמוח בינה הוא בבחי' שמיעה לבד גם שנתפעל היטיב במוח בינה עכ"ז הוא בחי' שמיעה לבד וז"ש שמע ישראל כו' והנש"ב שנמשכים ממוח ללב ונתקבל בלב בבחי' פנימי' נק' לב שומע וכמו"כ יש בחי' הלב רואה ראיית השכל והוא ענין ל"ב נ"ח שנמשכים במדות בלב כו' והוא ע"פ הידוע שיש ד' בחי' דו"ר ורו"ד דחילו הא' היינו יר"ת בחי' ירא למרוד כו' ורחימו הא' הוא המדות שבאים ונמשכים בלב בבחי' חיצוני' כנ"ל ורחימו הב' היא האהבה שבבחי' פנימי' והוא ענין לב שומע הנ"ל ודחילו הב' הוא בחי' יר"ע וכמ"ש הן יראת ה' היא חכ' והוא בחי' ביטול במציאות כי הרחימו גם שהיא בבחי' פנימי' וכמ"ש ואהבת בכל לבבך כו' עכ"ז הוא בבחי' יש מי שאוהב, אבל יר"ע הוא בחי' ביטול במציאות והוא ענין התפילה בעמידה ובלחש קול דממה דקה תמן קאתי מלכא כו' כמ"ש במ"א וכמו שהי' במ"ת דכתי' וירא העם וינועו ויעמדו מרחוק כו', כי היראה אינו בבחי' יש מי שירא כמו האהבה אדרבה מצד היראה וחרדה יבא לבחי' ביטול עצמותו מכל וכל משא"כ האהבה הוא בבחי' יש מי שאוהב עכ"ה ונק' הר כמו לא כאברהם שקראו הר כו', והנה בחי' הלב שומע נק' עומקא דבירא ובחי' הלב רואה שהוא בחי' יר"ע הנ"ל נק' עומקא דכולא, וכמ"כ יובן למעלה שיש ב' בחי' עומקים עומקא דכולא ועומקא דבירא והוא בחי' עומק חו"ב כו'. והנה בחי' דו"ר הנ"ל הוא ענין חותם שוקע וחותם בולט שיש חותם שאותיות בולטים ויש חותם שאותיותיו שקועים והוא נש"ב שנמשכים בלב גם בבחי' יחוד פנימי' הנ"ל נק' בשם חותם בולט כי האהבה שבבחי' רצוא היא בבחי' בליטה וע"כ נק' בשם הר שהוא

בחי' יש מי שאוהב ונק' בשם חותם בולט. וחותם שוקע הוא בחי' יר"ע הנ"ל שז"ש הן יראתי ה' היא חכמה שהוא בחי' ביטול במציאות זהו בחי' חותם שוקע, והוא ענין ק"ש וש"ע שבק"ש הוא בחי' חותם בולט ובש"ס הוא בחי' חותם שוקע, וכמ"כ יובן למעלה שיש ב' בחי' חותם הנ"ל חותם שוקע היא ההמשכה מאוא"ס שנמשך בתו"מ בכלל בכלים מכלים שונים כידוע דע"י כל מצוה בפרט יש המשכה מיוחדת באא"ס כו' וחותם בולט הוא בחי' גבוה למעלה מאוד נעלה שאינה נמשכת כלל בכלים ונק' בשם חותם בולט שהוא בבחי' מקיף כו' ובחי' זו יתגלה לע"ל כמ"ש ונגלה כבוד ה' כו' ולא יכנף מוריך שלא יתכסה ממך בכנף ולבוש כמ"ש במ"א. והנה עד"מ באותי' החותם כשהאותי' שקועים שנחלקים בשעוה הם בולטים וכשאותי' שבחותם הם בולטים אזי האותיות שנחלקים בשעוה המה שקועים, כמ"כ יובן עד"ז למעלה, דהנה באדל"ת וכשהאדל"ת הוא בענין חותם שהאהבה שבאה במורגש בחי' יש מי שאוהב כו'. והוא ענין נש"ב שנמשכים בלב בבחי' פנימי' אזי ממשיכים מלמעלה בחי' חותם שוקע המשכות אא"ס בכלים כו' וע"י בחי' חותם שוקע שהוא בחי' יראה וביטול במציאות הנ"ל שהוא העדר הרגשת עצמותו לגמרי אזי ממשיכים מלמעלה בחי' חותם בולט והוא בחי' אור עליון שלמעלה מעלה מבחי' השתל' ע"ס אור בכלי. ובזה יובן מה שמוסיפין בר"ה לומר ממעמקים כו' ולא די בבחי' בכל ליבי דרשתיך כנ"ל. והנה יש עשרה ימים מר"ה עד יוה"כ ונק' עשי"ת שהוא לתקן לכל הפגמים והחסרונות שבשם הוי' כו' כי ע"י חטא ועון פוגמים בשם הוי' כמ"ש אם פגמתי באות יו"ד כו' ובאות ה' בביטול ואהבה כו' וכמ"ש הפושעים בי גופא דמלכא כו' ואח"כ כדי לתקן הפגם צריך להמשיך מלמעלה משם הוי' והוא מבחי' אור העצמות שנק' עומקא דכולא, וזהו מה שמוסיפי' לומר מזמור ממעמקים קראתיך כו' בחי' הוי' שע"י בחי' ממעמקים נמשך שם הוי' מחדש ממקורא דכולא ע"י בחי' חותם שוקע הנ"ל וע"כ נקרא ר"ה ויו"כ בשם ימים נוראים שנמשך בחי' יר"ע וזהו ממעמקים קראתיך הוי', וז"ש אם עוונת תשמר י"ה אדוני מי יעמוד כו' שנפגם השם הוי' כו'. אך כי עמך הסליחה למען תיורא כו' שהסליחה הוא גילוי אור עליון שלמעלה מכל השת' וזהו למען תיורא כו' שיתמלא כל החסרונות והפגמי' כו' וז"ש קויתי ה' קיותה נפשי כו' שממשיכים מחדש שם הוי' בבחי' קווין כו' כמ"ש במ"א וד"ל.

שייך לד"ה האזינו דרוה"ר סוף אות א'

הנה לפמ"ש כאן מובן ענין ד' בחי' נתת בראתי כו' הן ד' עולמות אבי"ע, ובחי' המזל הוא בחי' אין וא"א בחי' כתר שלמעלה מהחכ', ולשם מגיעים ע"י תשובה, ועמ"ש במ"א ע"פ ומספר את רובע ישראל מובן דהנשמות נמשכים מבחי' לבושין תקינת לון דמינייהו פרחין כו' ועליתן בגופא דמלכא שהוא בחי'

אצי', ולכאורה סותר למ"ש כאן, ולק"מ דיש נשמות מבריאה ויש מאצי', ומ"מ שרש שרשן כולן מאצי' רק שהם למטה מהספי' ועלייתן אח"כ לאשתאבא בגופא שהן הספי', ובתוך הספי' מאיר הקו מא"ס שלמעלה מהספי' בחי' אין כו' וכמ"ש במ"א, ועוי"ל דגילוי זה דבחי' כתר יהי' לע"ל דוקא שזהו סוד תחה"מ כו' והנה בזה מ"ש במ"א ע"פ ולכי לך שעליי' של הנשמה הוא לך ר"ל לעצמותך דלכאורה קשה, א"כ מהו הריווח אבל באמת ר"ל שבחי' הנשמה עצמה נמשכת ע"י צמצום כל בחי' שם הוי', רק שרשה ומקורה בחי' אין ומזלא והעליי' היינו שמתעלה בשרשה ממש, וז"ש ואלה מסעיהם למוצאיהם ר"ל למקורן ושרשן.

תורת אדמו"ר שליט"א, ביום ב' דחג הסוכות תרכ"ג

שאו שערים ראשיכם כו' הנה צ"ל מהו שערים ומהו ראשיכם ומהו שאו שערים ראשיכם. הנה שערים הם נ' שערי בינה כי הם ה' חסדים וכ"א כלול מיו"ד, הנה ה"פ יו"ד עולה חמשים ופי' ה' חסדים הם ה' מדות כמ"ש לך ה' הגדולה והגבורה והתפארת והנצח וההוד, והנה ראשיכם הם ג"ר חב"ד שבכל מדה שהם הראשים של שערים אלו. והנה ע"י המוחין נעשה התכללות המדות כי המדות בעצם הם מפורדים כמו אהבה ושנאה שהם ב' הפכים א"א לחברם, אבל ע"י המוחין ג"ר של כל מדה הם מתכללים ועי"ז מתכללים אח"כ המדות ג"כ, וזהו יהא אדם רך כקנה ואל יהא קשה כארז שהמדות מצד עצמם הם קשה כארז, והנה ע"י התכללות שהג"ר עושים בהשערים עי"ז הם מגביהים אותם כי קודב"ה לא שריא אלא באתר שלים דוקא, והנה ע"י התכללות מגביהים המ"ט שערי בינה בבחי' מדות שלמעלה מהחכמה, וזהו ע"ד שבשבועות מונין רק מ"ט ימים ויום החמשים אין מונים כי הוא שער החמשים שמגביה המ"ט שע"ב ולכן איתא בזוהר אימתי בשבועותיכם כו' וזהו שאו שערים ראשיכם שהראשים הם מגביהים השערים. והנה עוד יש פי' כפשוטו שהשערים מגביהים הראשים והיינו כי השערים הם ז' מדות וכ"א כלול מז' והם מגביהים הראשים חו"ב ע"ד האבות הן המרכבה שהאבות הם מדריגת חג"ת והם מרכבה לחו"ב ומגביהים חו"ב בבחי' גבוה יותר והיינו כי בינה יש בה כח יותר מבחכמה וע"ד שהוסיפו לאברהם אות ה' כי אב רם הוא חכמה ואברהם הוא בינה כי בבחי' בינה יש כח יותר גבוה ע"ד הוא דא עתיקא, והנה פי' זה הוא היפוך מפירוש הראשון כי שם פירוש שראשים מגביהים השערים ופי' השני הוא להיפוך שהשערים מגביהים הראשים. והנה עוד יש פירוש בזוהר דשערים הם נה"י כמ"ש כי כל בשמים ובארץ כל הוא גימ' חמשים והם נש"ב שבבחי' נה"י לכן אומר זה אחר לך ה' הגדולה והגבורה והתפארת והנצח וההוד שהם ה' מדות עליונות כי כל בשמים ובארץ הם נש"ב

שבבחי' נה"י, והנה ראשיכם הם חג"ת שהם הראשים של נה"י כי נה"י ענפי המדות כי נצח ענף החסד כי אם אין לו אהבה מ"מ מתנצח, והוד ענף הגבורה כי אם אין לו יראה הוא בבחי' הוד כי הודאה מרחוק, והנה ע"י נה"י מגביה הראשים כי ע"י נה"י ששומר בחי' מעשה עי"ז נעשה מוחו ולבו זכים אלף פעמים ככה וע"כ ארז"ל כל שמעשיו מרובין מחכמתו חכמתו מתקיימת ולכן השערים מגביהים הראשים, וזהו שאו שערים ראשיכם, והנה שער יש בו משקוף ושתי מזוזות. והענין כי יש פתח שהוא בבחי' נה"י כי שתי מזוזות הם נצח והוד והמשקוף הוא תפארת, ויש ששתי מזוזות הם חסד וגבורה והמשקוף הוא בינה וזהו לעולם יכנס אדם שיעור שני פתחים ואח"כ יתפלל שב' פתחים הוא הפתח אשר המזוזות הם נו"ה והמשקוף הוא תפארת והפתח אשר שתי המזוזות הם חו"ג והמשקוף בינה, ואח"כ יתפלל להמשיך מבחי' פתח אשר שתי המזוזות הם חו"ב והמשקוף הוא כתר, וזהו דבמדרש איתא דשתי המזוזות והמשקוף הם ג' אבות אברהם יצחק יעקב, דיצחק ויעקב הם שתי מזוזות ואברהם הוא המשקוף, והנה קביעת המזוזה הוא ג"כ בנו"ה להעלותה עד הכתר. והנה עוד איתא פירוש בזוהר שם על שאו שערים ראשיכם שהשערים הם אופנים וראשיכם הם שרפים שהם ראשים לגבי אופנים ומ"מ השערים מגביהים הראשים כי האופנים הם דוקא הממשיכים ברוך כבוד ה' ממקומו שהוא ענין ויבוא מלך הכבוד כמו שית' לקמן. והנה כמ"כ באדם אופנים ושרפים הוא נה"ב ונה"א כי נה"ב נלקח משמרי אופנים והנה"א משרפים ע"ש רשפי אש. והנה הנה"ב מעלה הנה"א כי כן כל עליי' צ"ל ע"י התחתון דוקא ועד"מ מסדרי עצים כשמגביהים העצים התחתונים יוגבה גם העליון אבל כשיגביהו העליון לא יוגבהו התחתונים כו' ולכן עליית נה"א ע"י נה"ב. וזהו שאו שערים ראשיכם כו' והנה כ"ז הוא העלאה מלמטה למעלה ועי"ז אח"כ ויבוא מלך הכבוד הוא המשכה מלמעלה למטה כי מלך הכבוד הוא המשכת ל"ב נ"ת. והנה בזוהר ויבוא מלך הכבוד ויבוא לאן אתר למיעל אורייתא בארונא שהוא חיבורא דתשב"כ ותשבע"פ והוא בחי' יחוד חו"ב כי פי' ויבוא ע"ד בכל מקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך וברכתיך אבוא ל' ביאה ויחוד, וישכב במקום ההוא יש כ"ב כי יש הוא בינה כ"ב הוא כ"ב אותיות התורה, והנה ביחוד יש אירוסין ונישואין והוא מ"ת דעכשיו ומתן תורה דלע"ל שהוא גילוי פנימית התורה והנה צ"ל התחברות חו"ב ע"ד שנתבאר בדרוש ברכת הזימון בענין פי' לויתן שהוא חיבור חו"ב כי הגם שעיקר השראת אוא"ס הוא בחכמה מ"מ חכמה הוא למעלה מהשגה וע"כ צ"ל יחוד חו"ב כי בינה הוא השגה ויש בזה עונג כי כל עונג הוא ע"י השגה דוקא והוא ע"ד דכתיב טובים השנים מן האחד ואיתא במדרש שקאי על משה ואהרן שטובים השניים דוקא מן האחד משה לבדו והענין כי הגם שמשה קיבל מלמעלה כי הי' בחי' ונחנו מה מ"מ צ"ל אהרון ג"כ כי מ"מ משה הי' כבד פה שלא היה יכול להמשיך הגילוי למטה כ"א אהרן דוקא וכמ"ש ואהרן אחיך יהי' נביאך וע"ד תשב"כ ותשבע"פ שמתורה שבכתב אין יכול לידע שום מצוה איך לעשותה כמו וקשרתם לאות כו'

אין ידוע איך ומה כ"א בתשבע"פ הוא מפרש איך לעשות המצוה וע"ד זה ואהרן אחיך יהי' נביאך וע"ד זה יובן ענין יחוד חו"ב כי ע"י בינה נמשך בהשגה וגם כי ע"י יחוד חו"ב נמשך בחי' הגבוה משניהם שהוא בחי' כתר והוא ע"ד לבנון הוא ר"ת ל"ב נ"ח ונש"ב וידוע דלבנון הוא גוון לבן מורה על כתר, אך הענין כי ע"י יחוד דל"ב נ"ח ונש"ב עי"ז נמשך גוון לבן שהוא גוון עצמי בחי' כתר כמ"ש וישכם לבן בבוקר גם לבן הוא ג"כ ר"ת ל"ב נ' שהוא ל"ב נ"ח נ' שערי בינה כו' ופי' נתיבות חכמה ושערי בינה הנה נתיב הוא קצר ושער הוא רחב כי יו"ד דשם הוי' קצר כי הוא עומק המושג וה' דשם הוי' הוא התרחבות רחובות הנהר וע"כ נ"ח נשע"ב הוא בחי' יחוד י"ה שהוא יחוד חו"ב כו', והנה ויבוא מלך הכבוד מוזכר ב"פ והוא כי גם שאו שערים ראשיכם נזכר עוד פעם שני שאו שערים ראשיכם וצ"ל הפי' מזה הלא נתבאר דשאו שערים ראשיכם הוא העלאה ועי"ז אח"כ ויבוא מלך הכבוד הוא המשכה וא"כ מהו שאומר עוד שאו שערים ראשיכם. אך הענין מפורש בזוהר כי יש מרכבתא תתאה ויש מרכבתא עילאה כי מרכבתא תתאה הוא בחי' מלכותך מלכות כ"ע, ויש מרכבתא עילאה שהוא ביטול המדות לעצמות אוא"ס ב"ה וזהו עשה רצונו כרצונך בטל רצונך מפני רצונו, והנה ע"י ביטול דבחי' מרכבתא עילאה עי"ז ממשיך ויבוא מלך הכבוד שהוא בחי' א"א כי כבוד הוא חכמה כי אבא מלבוש הפנימי דא"א ומלך של כבוד זה הוא בחי' א"א וע"י מרכבתא תתאה ממשיך בחי' מלך הכבוד בחי' ז"א שהוא מלך של כבוד דבחי' מל' כי מל' נק' כבוד ל' לבוש כמ"ש ה' מלך גאות לבש כו' וזהו ב"פ לבנון כמ"ש אתי מלבנון כלה אתי מלבנון תבואי ולכן בפעם הראשון ויבוא מלך הכבוד נזכר ענין מלחמה כמ"ש מי זה מלך הכבוד ה' עזוז וגבור ה' גבור מלחמה כי בבחי' ה' איש מלחמה שהוא בחי' ז"א יש את זה לעומת זה עשה אלקים וע"כ שייך מלחמה משא"כ בבחי' ויבוא מלך הכבוד שנזכר בפעם שני שהוא בחי' א"א אשר שם אין שייך לעומת זה לא נאמר מלחמה כלל. והנה ויבוא מלך הכבוד אין כבוד אלא תורה ויש בה ג"כ אירוסין ונשואין הנה אירוסין הוא מתן תורה דעכשיו שכל לימוד תורה שבע"פ ותושב"כ הוא רק מאותיות שמאות אחד נעשה פרק שלום וכו' אבל לעת"ל יתגלה פנימיות התורה מבחי' מוחין סתימאה וזהו הוי' צבאות שהוא מורה על יחוד (הוי' צבאות גמטרי' עונתה) ולכן בעשרה אומר נברך אלקינו וכו' במאה אומר וכו' באלף וכו' עד בריבוא אומר נברך להוי' אלקינו אלקי הצבאות וכו' כי יש נר"ן חי' יחידה ולכן על בחי' ה' הוא שאומר צבאות ולכן נאמר כאן סלה כי כ"מ שנאמר נצח סלה ועד אין לו הפסק. והנה בתרגום יונתן מפרש שאו שערים ראשיכם הראשון על תרעה דבי מקדשא ושאו שערים השני על תרעה בגינתא דעדן. והענין כי תרעה דבי מקדשא הוא בחי' מל' ועי"ז ויבוא מלך הכבוד הוא המשכות ל"ב נתיבות חכמה ע"י בחינות יסוד בבחי' מל' והוא בהיכל ק"ק דבריאה אבל תרעה דגן עדן הוא כי יש היכל ק"ק דאצילות כי גן עדן הנה כתיב ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן עדן הוא בחי' עין לא ראתה נהר יסוד

דאבא להשקות את הגן בינה ולכן ונהר יוצא יוצא תמיד כי תר"ב הן תרדל"מ וא"כ ויבוא מלך הכבוד הוא א"א וזהו דאיתא בזהר קודשא בריך הוא אתא לאשתשעה עם צדיקיא בגינתא דעדן שהוא מקבל ג"כ שעשועים כי אז תתענג על הוי' שע"י תו"מ ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן ג"ן סדרים דאורייתא הנה ע"ז ממשיכין בגן עדן מבחי' על הוי' שלמעלה משם הוי' וע"כ הוי' דז"א מקבל השעשועים וזהו ויבוא מלך הכבוד בתרעה דגן עדן וזהו והתהלכתי בתוככם ופירש"י אשכון עמכם בגן עדן והוא בחי' גבוה יותר מבחי' תרעה דבי' מקדשא כי מקודם כתיב ונתתי משכני בתוככם שהוא בחי' בהמ"ק ואח"כ והתהלכתי בתוככם לטיל עמכם בג"ע שהוא מקבל ג"כ השעשועים וכו' כענין קוב"ה אתא לאשתשעה עם צדיקיא בגינתא דעדן. והנה בר"ה אומרים שאו שערים ראשיכם בפסוקי מלכיות ואומרים ב"פ שאו שערים ראשיכם והענין כי מבקשים בר"ה ויו"כ ומלוך על העולם כולו זהו ע"ד ויבוא מלך הכבוד ואח"כ והנשא על כל הארץ ביקריך הנה תרגום כבוד יקר והוא בחי' ויבוא מלך הכבוד דפעם ב' והנה ע"ז והופע בהדר גאון עוזיך וכו' והוא בחי' המלך הקדוש שאומרים בר"ה שהוא בחי' קדושתי למעלה מקדושתכם וכדאיתא במדרש מה כבוד יש בין המלך ובין אגוסטס המלך עומד על הלוח ואגוסטס יושב והוא המשכות בחי' מל' דא"ס וע"ז וידע כל פעול כי אתה פעלתו ויבין כל יצור וכו' וכ"ז הוא ע"י ב' פעמים תשובה כי תשובה תשוב ה' ויש תשוב ה' תתאה ויש תשוב ה' עילאה כי תשוב ה' תתאה לגבי ואו ואח"כ ע"ז תשוב ואו לגבי ה' והוא בחי' בעל תשובה שישפיע בתשובה ואח"כ תשוב ה' עילאה לגבי יוד וע"ז תשוב יוד לגבי ה' (ולפעמים נמנין בג' תשובות כי חו"ב הם תרדל"מ וכו') ובאדם היינו כי תשובה תתאה הוא ליקח מתומ"צ מבחי' סור מרע ואח"כ תשוב ואו לגבי ה' ע"י ועשה טוב תומ"צ אך תשוב ה' לגבי יוד הוא ע"י מחדו"מ בתורה והתבוננות באלקות וע"ז תשוב יוד לגבי ה' וכ"ז בר"ה ויו"כ ואח"כ נמשך מלמעלה למטה ג"כ ב' בחי' אלו בבחי' מקיפים בענני הכבוד שהם בחי' כבוד תתאה וכבוד עילאה וכו'

עצרת קליטה ע' מא"א ערך עצרת וערך נפלים י"ל נפילת הנשמות כענין שבה"כ שהכלים דתיקון לא הכילו האור בע"ב יסוד דנוק' אין בו כלי להכיל הנשמות ואזי נפלו למטה הגם שבתהו נסתלקו האורות מ"מ נפלו ניצוצים, ולכן כדי להיות קליטה צ"ל כח בהכלי ריבוי הכלי וזהו כלי מלא דוקא מחזיק ועיין ביאור וקבל היהודים בענין שהקדימו נעשה לנשמע ובד"ה אם בחוקותי תקס"ו ב' חקיקות ובענין באר חפרוה שרים דווקא ע"י התורה, ובד"ה ועתה יגדל הרחב פיך ואמלאהו ג' קווין מר"ה עד יוכ"פ שמאלי עבודה

סוכות וימינו גמ"ח שמע"צ תורה, גם כלי מלא מכה"כ נק' כלי ברבות ויכולו השמים והארץ ב' כלים, ועי"ז מחזיק בחי' א"ה וא"ה אני מלא, ביאור שוש אשיש איך ברוחניות רבות בחי' הכל במקום א' כמו היד כותב מלובש מחשבה מדות ושכל ולכן כלי מלא דוקא מחזיק יהיב חכמתא לחכימין ביום השמע"צ כי בינה שכ"ע שם אין יניקה ונפל רק למטה בשכ"ת מחמת נה"ב וכו' ועי"כ ביום הח' בינה נמשך גם במל' עצרת קליטה.

שלח את העם שמוע מזבח טוב וזהו בחי' עם זעבד וכח ביטול זה נמשך מבחי' שיתף עמו מדה"ר מבחי' אין כתר ביטול כי א"ק אדם דבריאה א"כ רק בחי' עם א"כ שיהי' בחי' עם בצלמנו כו' זה נמשך מר"ה בריאת אדה"ר עד שמע"צ בד"ה האמרת היום ענין ג' ספרים האמירך גוי אחד בארץ וזהו שלח את העם, עצרת פי' במאור עינים זה יעצור והוא ממשלה ובחירה שמתחיל בר"ה ומסתיים שמע"צ כ"ב אותיות כו'.

מראה מקומות

מראה מקומות

— לפסוקי תנ״ך —

(נערכו ע״י הרב התמים ר׳ אהרן שי׳ חיטריק)

א.

אברהם אוהבי: **ישעי׳ מא, ח.**
אד יעלה מן הארץ: **בראשית ב, ו (ואד).**
אדם ובהמה תושיע ה׳: **תהלים לו, ז.**
אדני בם סיני: **תהלים סח, יח.**
אדני שפתי תפתח: **תהלים נא, יז.**
אהבתי אתכם אמר ה׳: **מלאכי א, ב.**
אהי׳ כטל: **הושע יד, ו.**
אהל בל יצען: **ישעי׳ לג, כ.**
אוילים מדרך פשעם: **תהלים קז, יז.**
אז אהפוך אל עמים שפה ברורה: **צפני׳ ג, ט.**
אז ידלג כאיל פסח: **ישעי׳ לה, ו.**
אז תראי ונהרת: **שם ס, ה.**
אז תשמח בתולה במחול: **ירמי׳ לא, יג.**
אז תתענג על ה׳: **ישעי׳ נח, יד.**
אזי חיים בלעונו: **תהלים קכד, ג.**
אחור וקדם צרתני: **תהלים קלט, ה.**
אחותי רעיתי יונתי תמתי: **שה״ש ה, ב.**
אחכמה והיא רחוקה ממני: **קהלת ז, כג.**
אחת שאלתי: **תהלים כז, ד.**
אי׳ אלוה עושי: **איוב לה, י.**
אין כאל ישורון: **דברים לג, כו.**
אל גנת אגוז ירדתי: **שה״ש ו, יא.**
אל יתהלל החכם בחכמתו: **ירמי׳ ט, כב.**
אל מחנה מצרים: **שמות יד, כד.**
אל נקמות ה׳: **תהלים צד, א.**
אל תט באף עבדך: **תהלים כז, ט.**
אלה בני לאה ואת דינה בתו: **בראשית מו, טו.**
אלפי שנאן: **תהלים סח, יח.**
אלקי אבי אברהם: **בראשית לב, י.**
אלקים אתם: **תהלים פב, ו.**
אלקים יענה את שלום פרעה: **בראשית מא, טז.**
אם אין פניך: **שמות לג, טו.**
אם ה׳ לא ישמר עיר: **תהלים קכז, א.**
אם יהי׳ חטאיכם כשנים: **ישעי׳ א, יח.**
אם ישים אליו לבו רוחו ונשמתו: **איוב לד, יד.**
אם נבלת בהתנשא: **משלי ל, לב.**
אם צדקת: **איוב לה, ז.**
אם רחץ: **ישעי׳ ד, ד.**
אם תגביהי כנשר: **עובדי׳ א, ד.**
אני אמרתי אלקים אתם: **תהלים פב, ו.**
אני ה׳ הוא שמי: **ישעי׳ מב, ח.**
אני ה׳ לא שניתי: **מלאכי ג, ו.**
אנכי אנכי הוא מוחה פשעיך: **ישעי׳ א, יח.**
אנכי ה׳ אלקיך: **שמות כ, ב.**
אספה לי שבעים איש: **במדבר יא, טז.**
אף בשרי ישכון לבטח: **תהלים טז, ט.**
ארבעים יכנו: **דברים כה, ג.**
ארוממך אלקי המלך: **תהלים קמה, א.**
ארץ אשר ה׳ דורש אותה: **דברים יא, יב.**
אשה יראת ה׳ היא תתהלל: **משלי לא, ל.**
אשר אועד לך: **שמות ל, לו.**
אשר אנכי מצוך: **דברים ו, ו.**
אשר אתה ה׳ ועננך עומד עליהם: **במדבר יד, יד.**
אשר לא יכזבו מימיו: **ישעי׳ נח, יא.**
אשר מגן צריך בידיך: **בראשית יד, כ.**
אשר קרך בדרך: **דברים כה, יח.**
אשרי האיש אשר לא הלך: **תהלים א, א.**
אשרי העם: **תהלים פט, טז.**
אשרי העם שה׳ אלקיו: **שם קמד, טו.**
אשרי יושבי ביתך: **תהלים פד, ה.**
אשרי נשוי פשע כסוי חטאה: **שם לב, א.**
אשרי תמימי דרך: **תהלים קיט, א.**
אשריך ישראל: **דברים לג, כט.**
אשת חיל עט״ב: **משלי יב, ד.**
את אשר איננו פה: **דברים כט, יד (ואת).**
את ה׳ האמרת: **דברים כו, יז.**

את השמים ואת הארץ אני מלא: **ירמי' כג, כד.**
את קשתי נתתי בענן: **בראשית ט, יג.**
את שני המאורות הגדולים: **בראשית א, טז.**
אתה כהן לעולם: **תהלים קי, ד.**

ב.

באבוד רשעים רינה: **משלי יא, י** (ובאבוד).
באלקים נעשה חיל: **תהלים קח, יד.**
באשרי כי אשרוני: **בראשית ל, יג.**
בהנחל עליון גוים: **דברים לב, ח.**
בהר ה' יראה: **בראשית כב, יד.**
בהתאסף ראשי עם: **דברים לג, ה.**
בזאת אני בוטח: **תהלים כז, ג.**
בזאת יבוא אהרן אל הקדש: **ויקרא טז, ג.**
בחכמה יסד ארץ: **משלי ג, יט.**
בחצר גינת ביתן: **אסתר א, ה.**
בטחו בה' עדי עד: **ישעי' כו, ד.**
בי מלכים ימלוכו: **משלי ח, טו.**
בי־ה ה' צור עולמים: **ישעי' כו, ד.**
ביום ההוא יהי' ה' אחד: **זכרי' יד, ט.**
ביום ההוא תקראי אישי: **הושע ב, יח.**
ביום השמיני עצרת תהי' לכם: **במדבר כט, לה.**
ביום השמיני שלח את העם: **מלכים־א ח, י.**
ביום עשות ה' אלקים ארץ ושמים: **בראשית ב, ד.**
בכור שורו הדר לו: **דברים לג, יז.**
בכל מאדך: **דברים ו, ה.**
במוסר אל תרף: **משלי ד, יג.**
במחשכים הושיבני: **איכה ג, ו.**
במקום אשר יאמר להם לא עמי אתם: **הושע ב, א.**
בן חכם ישמח אב: **משלי י, א.**
בן פורת יוסף: **בראשית מט, כב.**
בנה הקטן: **בראשית כז, מב.**
בני בכורי ישראל: **שמות ד, כב.**
בנים אתם: **דברים יד, א.**
בנימין זאב יטרף: **בראשית מט, כז.**
בנפש נצרה כי היא חייך: **משלי ד, יג.**
בעבר הנהר ישבו אבותיכם: **יהושע כד, ב.**
בעטרה שעטרה לו אמו: **שה"ש ג, יא.**
בצלו חמדתי: **שה"ש ב, ג.**
בצלם אלקים עשה את האדם: **בראשית ט, ו.**
בצלמינו כדמותינו: **בראשית א, כו.**
בראשית ברא אלקים: **בראשית א, א.**
ברוך ה' אלקי ישראל: **תהלים מא, יד.**
ברוך ה' שלא נתננו טרף לשיניהם: **תהלים קכד, ו.**
ברוך כבוד ה' ממקומו: **יחזקאל ג, יב.**
בריתי יומם ולילה: **ירמי' לג, כה.**
ברך ה' חילו: **דברים לג, יא.**
בשלח פרעה את העם: **שמות יג, יז.**
בשמחה ובטוב לבב: **דברים כח, מז.**

ג.

גאון עוזכם מחמד עיניכם: **יחזקאל כד, כא.**
גבוה מעל גבוה שומר: **קהלת ה, ז.**
גבורי כח עושי דברו: **תהלים קג, יט** (כ).
גדול ה' ומהולל מאד: **תהלים קמה, ג.**
גן נעול אחותי כלה: **שה"ש ד, יב.**
גרש את האמה הזאת: **בראשית כא, י.**

ד.

דבר מלך שלטון: **קהלת ח, ד.**
דברי חכמים בנחת נשמעים: **שם ט, יז.**
דע את אלקי אביך: **דה"א כח, ט.**
דק ככפור על הארץ: **שמות טז, יד.**
דרשו ה' בהמצאו: **ישעי' נה, ו.**

ה.

האזינו השמים ואדברה: **דברים לב, א.**
האלקים עשה את האדם ישר: **קהלת ז, כט.**
הבונה בשמים מעליותיו: **עמוס ט, ו.**
הבן יקיר לי אפרים: **ירמי' לא, כ.**
הגר אשר בקרבך יעלה מעלה: **דברים כח, מג.**
הדגה אשר נאכל במצרים חנם: **במדבר יא, ה.**
הדר הוא לכל חסידיו: **תהלים קמט, ט**
ההרים רקדו כאילים: **תהלים קיד, ו.**
הוד והדר לבשת: **תהלים קד, א.**
הוד והדר לפניו: **דה"א טז, כז.**
הודו לאלקי אלקים: **תהלים קלו, ב.**
החכמה תחיי בעלי': **קהלת ז, יב.**
החפץ לה' בעולות וזבחים: **שמואל־א טו, כב.**
החקר אלוה תמצא: **איוב יא, ז.**
היש בה עץ אם אין: **במדבר יג, ב.**
הכהן הגדול מאחיו: **ויקרא כא, י** (והכהן
הלא הוא אביך קנך: **דברים לב, ו.**

והי' כעץ שתול: **תהלים א, ג.**
והי' לך ה' לאור עולם: **ישעי' ס, יט.**
והי' מידי חודש בחדשו: **ישעי' סו, כג.**
והיו עיניך רואות את מוריך: **ישעי' ל, כ.**
והייתם לי סגולה: **שמות יט, ה.**
והנה אנחנו מאלמים אלומים: **בראשית לז, ז.**
והנה מלאכי אלקים: **בראשית כח, יב.**
והניף ידו על הנהר: **ישעי' יא, טו.**
והרוח תשוב: קהלת יב, ז (ישוב).
והריחו ביראת ה': **ישעי' יא, ג.**
והשענו תחת העץ: **בראשית יח, ד.**
וזאת אשר דיבר להם אביהם: **בראשית מט, כח.**
וזאת הברכה אשר ברך משה: **דברים לג, א.**
וזאת המצוה אשר צוה ה' לעשות: **שמות לו, ה.**
וזרח משעיר: **דברים לג, ב.**
וזרחה לכם יראי שמי: **מלאכי ג, כ.**
וזרעתי את בנ"י זרע אדם: **ירמי' לא, כז.**
וזרקתי עליכם מים טהורים: **יחזקאל לו, כה.**
וחכם באחור ישבחנה: **משלי כט, יא.**
וחפרה הלבנה ובושה החמה: **ישעי' כד, כג.**
ויאכילך את המן: **דברים ח, ג.**
ויאמר אלקים יהי אור: **בראשית א, ג.**
ויאמר ה' מסיני בא: **דברים לג, ב.**
ויאמר לו יהונתן מחר חודש: **שמואל־א כ, יח.**
ויאצל מן הרוח: **במדבר יא, כה.**
ויבא כגשם: **הושע ו, ג.**
ויבא משה בתוך הענן: **שמות כד, יח.**
ויגד יעקב לרחל כי אחי אבי' הוא: **בראשית כט, יב.**
וידבר על העצים: **מלכים־א ה, יג.**
וידע אלקים: **שמות ב, כה.**
וידעת היום: **דברים ד, לט.**
וה' בהיכל קדשו: **חבקוק ב, כ.**
וה' ברך את אברהם בכל: **בראשית כד, א.**
וה' האמירך היום: **דברים כו, יח.**
וה' יגיה חשכי: **שמואל־ב כב, כט.**
וה' נתן קולו לפני חילו: **יואל ב, יא.**
וה' סביב לעמו: **תהלים קכה, ב.**
וה' פקד את שרה: **בראשית כא, א.**
ויהושע בן נון מלא רוח חכמה: **דברים לד, ט.**

ויהי בישורון מלך: **דברים לג, ה.**
ויהי נועם כו': **תהלים צ, יז.**
ויהיו שניהם ערומים, ולא יתבוששו: **בראשית ב, כה.**
ויהפך לך את הקללה לברכה: **דברים כג, ו.**
ויודע דעת עליון: **במדבר כד, טז.**
ויותר יעקב לבדו: **בראשית לב, כה.**
ויחלום והנה סולם מוצב: **בראשית כח, יב.**
ויחן שם ישראל: **שמות יט, ב.**
ויחשוף יערות: **תהלים כט, ט.**
ויטע אשל: **בראשית כא, לג.**
ויטע ה' אלקים: **בראשית ב, ח.**
וייצר ה' אלקים את האדם: **בראשית ב, ז.**
וימינו תחבקני: **שה"ש ב, ו.**
ויניחהו בג"ע לעבדה ולשמרה: **בראשית ב, טו.**
ויסע משה את ישראל מי"ס: **שמות טו, כב.**
ויסתר משה פניו: **שמות ג, ו.**
ויעל אברם ממצרים: **בראשית יג, א.**
ויעקב נסע סוכתה: **בראשית לג, יז.**
ויעקוד אותו, ממעל לעצים: **בראשית כב, ט.**
ויעש אלקים את שני המאורות הגדולים: **בראשית א, טז.**
ויעש דוד שם: **שמואל־ב ח, יג.**
ויעש ה' את הרקיע: **בראשית א, ז.**
ויפול משה: **במדבר יד, ה.**
ויפול ערום: **שמואל־א יט, כד.**
ויצא הראשון אדמוני: **בראשית כה, כה.**
ויצוונו את כל החוקים: **דברים ו, כד.**
ויקח לו יעקב מקל לבנה: **בראשית ל, כז.**
ויקרא אלקים לאור יום: **בראשית א, ה.**
ויקרא ה' ה' א־ל רחום וחנון: **שמות לד, ו.**
ויקרא יעקב אל בניו: **בראשית מט, א.**
ויקרא יצחק אל יעקב ויברך אותו: **בראשית כח, א.**
ויקרא שם בשם ה' א־ל עולם: **בראשית כא, לג.**
וירא אליו ה': **בראשית יח, א.**
וירא אלקים את כל אשר עשה: **בראשית א, לא.**
וירא ישראל את היד: **שמות יד, לא.**

וירד ה' על הר סיני: **שמות יט, כ.**
וירד יהודה מאת אחיו: **בראשית לח, א.**
וירם קרן לעמו: **תהלים קמח, יד.**
וירפא את מזבח ההרוס: **מלכים־א יח, ל** (מזבח ה').
וירשתם אותה: **דברים יא, לא.**
וירשתם גוים: **דברים יא, כג.**
וישב ה' מלך לעולם: **תהלים כט, י.**
וישב המלך על הלחם: **שמ"א כ, כד.**
וישב העם לאכול: **שמות לב, ו.**
וישבת אצל האבן האזל: **שמואל־א כ, יט.**
וישוב אל ה' וירחמהו: **ישעי' נה, ז.**
וישכם לבן בבוקר: **בראשית לב, א.**
וישלח חציו ויפיצם: **תהלים יח, טו.**
וישם מדברה כעדן: **ישעי' נא, ג.**
וישמור משמרתי: **בראשית כו, ה.**
וישקף ה' אל סדום: **בראשית יט, כח** (וישקף על פני סדום).
ויתן אברהם את כל אשר לו ליצחק: **בראשית כה, ה.**
ויתן אותם אלקים ברקיע השמים: **בראשית א, יז.**
ויתן אל משה ככלותו: **שמות לא, יח.**
ויתן לך האלקים מטל השמים: **בראשית כז, כח.**
ויתנצלו את עדים: **שמות לג, ו.**
ויתפרדו כל פועלי און: **תהלים צב, י** (יתפרדו).
וכבוד ה' יאספך: **ישעי' נח, ח.**
וכבוד הדר מלכותו: **תהלים קמה, יב.**
וכבודי לאחר לא אתן: **ישעי' מב, ח. מח, יא.**
וכל אדם לא יהי' באה"מ: **ויקרא טז, יז.**
וכל בניך למודי ה': **ישעי' נד, יג.**
וכל גבולך לאבני חפץ: **ישעי' נד, יב.**
וכל חפצים לא ישוו בה: **משלי ג, טו.**
וכעצם השמים לטוהר: **שמות כד, י.**
וכנפיהם פרודות: **יחזקאל א, יא.**
וכפר אדמתו עמו: **דברים לב, מג.**
ולא בכסף תגאלו: **ישעי' נב, ג.**
ולא יהי' לך עוד השמש לאור יומם: **ישעי' ס, כ.**
ולא יכנף: **ישעי' ל, כ.**
ולא ילמדו עוד איש את רעהו: **ירמי' לא, לג.**
ולא נתכנו עלילות: **שמואל־א ב, ג.**
ולא עמד איש אתו: **בראשית מה, א.**

ולזכרון בין עיניך: **שמות יג, יד.**
ולכבוד אהי' בתוכה: **זכרי' ב, ט.**
ולמקנהו עשה סוכות: **בראשית לג, יז.**
ולפני קרתו מי יעמוד: **תהלים קמז, יז.**
ולקחת לך לאשה: **דברים כא, יא.**
ומי ימלל גבורות ה': **תהלים קו, ב.**
ומי כעמך כישראל גוי א': **שמואל־ב ז, כג.**
ומלכותו בכל משלה: **תהלים קג, יט (יח).**
וממגד תבואות שמש: **דברים לג, יד.**
ומעין מבית ה' יצא: **יואל ד, יח.**
ומצאת את לבבו נאמן: **נחמיה ט, ח.**
ומשה נגש אל הערפל: **שמות כ, כא.**
ומשוש חתן על כלה: **ישעי' סב, ה.**
ומשירי אהודנו: **תהלים כח, ז.**
ומשם יפרד: **בראשית ב, י.**
ומשרתו יהושע בן נון נער: **שמות לג, יא.**
ומתחת זרועות עולם: **דברים לג, כז.**
ונגלה כבוד ה': **ישעי' מ, ה.**
ונהר יוצא מעדן: **בראשית ב, י.**
ונהר יחרב ויבש: **איוב יד, יא.**
ונהרו אליו כל הגוים: **ישעי' ב, ב.**
ונחה עליו רוח ה': **ישעי' יא, ב.**
ונטה את ידך על הים: **שמות יד, טז.**
ונפלינו אני ועמך: **שמות לג, טז.**
ונצבת על הצור: **שמות לג, כא.**
ונצלתם את מצרים: **שמות ג, כב.**
ונקתה ונזרעה זרע: **במדבר ה, כח.**
ונרגן מפריד אלוף: **משלי טז, כח.**
ונשגב ה' לבדו: **ישעי' ב, יא.**
ונתתי גשמיכם בעתם: **ויקרא כו, ד.**
ונתתי לך מהלכים: **זכרי' ג, ז.**
ונתתי שלום בארץ: **ויקרא כו, ו.**
וסוכה תהי' לצל יומם: **ישעי' ד, ו.**
ועל דמות ראשי החיות רקיע: **יחזקאל א, כב.**
ועל הכסא דמות כמראה אדם: **יחזקאל א, כו** (דמות הכסא).
ועל חרבך תחי': **בראשית כז, מ.**
ועל יובל ישלח שרשיו: **ירמי' יז, ח.**
ועמדו זרים ורעו צאנכם: **ישעי' סא, ה.**
וענן גדול ואש מתלקחת: **יחזקאל א, ד.**
ועשיתם עולה: **במדבר כט, ב.**
ועתה יגדל נא: **במדבר יד, יז.**
ופילגשו ושמה ראומה: **בראשית כב, כד.**
ופני שור מהשמאל: **יחזקאל א, י.**
ופרעה הקריב: **שמות יד, י.**

וצפון לישרים תושיה: **משלי ב, ז.**
וקרני ראם קרניו: **דברים לג, יז.**
וראית את אחורי: **שמות לג, כג.**
וראית בשבי' אשת יפ"ת: **דברים כא, יא.**
ורב שלום בניך: **ישעי' נד, יג.**
ורבו פשעיך מה תעשה לו: **איוב לה, ו.**
ורגליהם רגל ישרה: **יחזקאל א, ז.**
ורדו בדגת הים: **בראשית א, כו.**
ורוח אלקים מרחפת: **בראשית א, ב.**
ורצון שוכני סנה: **דברים לג, טז.**
ושבתי בשלום אל בית אבי: **בראשית כח, כא.**
ושולח מים על פני חוצות: **איוב ה, י.**
ושמו להם ראש אחד: **הושע ב, ב.**
ושמחת עולם על ראשם: **ישעי' לה, י.**
ושמי ה' לא נודעתי להם: **שמות ו, ג.**
ושמרו דרך ה': **בראשית יח, יט.**
ושקל בפלס הרים: **ישעי' מ, יב.**
ותגל נפשי באלקי: **ישעי' סא, י** (תגל).
ותהלתי אחטם לך: **ישעי' מח, ט.**
ותזנח משלום נפשי: **איכה ג, יז.**
ותמלא כדה: **בראשית כד, טז.**
ותפקחנה עיני שניהם: **בראשית ג, ז.**
ותקח רבקה את בגדי עשו: **בראשית כז, טו.**
ותקם בעוד לילה: **משלי לא, טו.**
ותקנא רחל באחותה: **בראשית ל, א.**
ותרם כראם קרני: **תהלים צב, יא.**
ותשב באיתן קשתו: **בראשית מט, כד.**
ותשליך במצולות ים: **מיכה ז, יט.**
ותתן טרף לביתה: **משלי לא, טו.**
ותתפלל חנה על ה': **שמואל־א א, י** (ותתפלל על ה').

ז.

זאת החיי אשר תאכלו: **ויקרא יא, ב.**
זה א־לי ואנוהו: **שמות טו, ב.**
זה היום עשה ה': **תהלים קיח, כד.**
זה יעצור בעמי: **שמואל־א ט, יז.**
זה לעו"ז עשה אלקים: **קהלת ז, יד.**
זה שמי לעלם: **שמות ג, טו.**
זכר תמים יקריבנו: **ויקרא א, ג.**
זכרתי לך חסד נעוריך: **ירמי' ב, ב.**
זמירות היו לי: **תהלים קיט, נד.**

ח.

חגה"ס שבעת ימים לה': **ויקרא כג, לד.**
חגה"ס תעשה לך: **דברים טז, יג.**
חוברות אשה אל אחותה: **שמות כו,**
חטא חטאה ירושלים: **איכה א, ח.**
חיל בלא ויקיאנו: **איוב כ, טו.**
חכמות בחוץ: **משלי א, כ.**
חכמת אדם תאיר פניו: **קהלת ח, א.**
חנוך לנער ע"פ דרכו: **משלי כב, ו.**
חסד א־ל כל היום: **תהלים נב, ג.**
חסד ואמת נפגשו: **תהלים פה, יא.**
חסד נעוריך: **ירמי' ב, ב.**
חרות על הלוחות: **שמות לב, טז.**

ט.

טוב ארך אפים מגבור: **משלי טז, לב.**
טוב טעם ודעת למדני: **תהלים קיט,**
טוב ה' לכל: **תהלים קמה, ט.**
טוב ה' לקויו: **איכה ג, כה.**
טוב לחסות בה': **תהלים קיח, ח.**
טל אורות טליך: **ישעי' כו, יט.**

י.

יאר ה' פניו אליך: **במדבר ו, כה.**
יביאו לבוש מלכות: **אסתר ו, ח.**
יגלו שמים עונו: **איוב כ, כז.**
ידיד ה' ישכון לבטח: **דברים לג, יב.**
ה' אורי וישעי: **תהלים כז, א.**
ה' בדד ינחנו: **דברים לב, יב.**
ה' בחכמה: **משלי ג, יט.**
ה' בעזך ישמח מלך: **תהלים כא, ב.**
ה' חפץ למען צדקו: **ישעי' מב, כא.**
ה' ימלוך לעו"ו: **שמות טו, יח.**
ה' לי בעוזרי: **תהלים קיח, ז.**
ה' צבאות מכה"כ: **ישעי' ו, ג.**
ה' צילך: **תהלים קכא, ה.**
יום ליום יביע אומר: **תהלים יט, ג.**
יומם יצוה ה' חסדו: **תהלים מב, ט.**
יוצר הרים ובורא רוח: **עמוס ד, יג.**
יושב בסתר עליון: **תהלים צא, א.**
יזל מים מדליו: **במדבר כד, ז.**
יחוה דעת: **תהלים יט, ג.**
יכרסמנה חזיר מיער: **תהלים פ, יד.**
ימי שנותינו בהם: **תהלים צ, י.**
יסובבנהו יבוננהו: **דברים לב, י.**
יערוף כמטר לקחי: **דברים לב, ב.**
יפתח ה' לך את אוצרו הטוב: **דבר כח, יב.**
יצאו מים חיים מירושלים: **זכרי' יד, ח**
יצב גבולות עמים: **דברים לב, ח.**
יצרנהו כאישון עינו: **דברים לב, י.**

כ.

שמוני נוטרה את הכרמים: **שה"ש א, ו.**
שמוע מזבח טוב: **שמואל־א טו, כב.**
שמע ישראל: **דברים ו, ד.**
שמעתי שמעך יראתי: **חבקוק ג, ב.**
שמש ומגן ה' אלקים: **תהלים פד, יב.**
שמש צדקה ומרפא: **מלאכי ג, כ.**
שראשי נמלא טל: **שיר השירים ה, ב.**
שרפים עומדים ממעל לו: **ישעי' ו, ב.**
שש אנכי על אמרתך: **תהילים קיט, קסב.**
ששזפתני השמש: **שה"ש א, ו.**

ת.

תגל נפשי באלקי: **ישעי' סא, י.**
תהיינה אזניך קשובות: **תהילים קג, ב.**
תחת אשר לא עבדת את ה' בשמחה: **דברים כח, מז.**
תמיד עיני ה' אלקיך בה: **דברים יא, יב.**
תען לשוני אמרתיך: **תהלים קיט, קעב.**
תפוחי זהב במשכיות כסף: **משלי כה, יא.**
תרום ידך על צריך: **מיכה ה, ח.**
תתן אמת ליעקב: **מיכה ז, כ.**

מראה מקומות

— למאמרי רז״ל —

(נערכו ע״י הרב התמים ר' אהרן שי' חיטריק)

עמוד א'תרלז

בקה״ר בפסוק ידעתי כי כל אשר יעשה: ג, יד.

חכם אינו מדבר בפני מי שגדול ממנו: אבות ה, ז.

בד״ה מה יפו פעמייך: לקו״ת שה״ש מג, ג.

אזן ששמעה כי לי בנ״י עבדים: קידושין כב, ב.

עמוד א'תרלט

שבת אותיות תשב: אגה״ת פ״י, ועי' ביפה תואר ב״ר ס״פ כב.

חתר לו חתירה מתחת כה״כ: רות רבה ה, ו.

אנכי ולא יהי' לך כללות כל התורה: ראה זח״ב צא, א.

עמוד א'תרמ

שע״י עבירה בורא קטיגור: ראה אבות ד, יא.

כי לא ע״ה חסיד: אבות ב, ה.

תלת קשרין: ראה זח״ג עג, א.

עמוד א'תרמא

דאורייתא מחכמה נפקת: זח״ב קכא, א.

שופר של ר״ה של יעל פשוט: ר״ה כו, ב.

עמוד א'תרמב

דת״ת כנגד כולם: פאה א, א.

ובד״ה ושננתם לבניך: ע' לעיל בפ' ואתחנן עמוד רלז ואילך.

אורייתא מחכמה נפקת: זח״ב קכא, א.

טל שעתיד להחיות בו את המתים: חגיגה יב, ב.

עמוד א'תרמג

שעוה״ב אין בו לא אכילה ולא שתיה: ברכות יז, א.

בד״ה בכ״ה בכסלו: תו״א כט, א.

ג' שותפים הקב״ה נותן בו נשמה: קידושין ל, ב.

ז״א בעתיקא אחיד ותליא: זח״ג רצב, א.

עמוד א'תרמד

לאו אורחא דמלכא: זח״ג קמט, ב.

עמוד א'תרמה

עשה רצונו כרצונך: אבות ב, ד.

עמוד א'תרמו

אבא יונק ממזל השמיני: ראה זח״ג רפט, ב ובכ״מ.

כל העוסק בתורה בלילה: חגיגה יב, ב. זח״א קצד, ב. ועוד.

עמוד א'תרמז

במקום שבעלי תשובה עומדין: ברכות לד, ב ראה הערת כ״ק אדמו״ר שליט״א בספר המאמרים תשט ע' 183.

עמוד א'תרמח

בחכמה אתבּרירו: הובא באגה״ק סי' כח בשם זוה״ק. וראה ע״ח שי״ח פ״ה. של״ט ד״א, סהמ״צ להצ״צ מצות מחצית השקל. שם איסור אכילת בע״מ (הערת כ״ק אדמו״ר שליט״א בספר המאמרים תשא ע' 79).

עמוד א'תרמט

מי יעלה לנו השמימה ר״ת מילה: ת״ז בהקדמה בתחלתה, תי' כב (סה, ב. סו, א) תי' ע' (קלא, א).

עמוד א'תרנב

מי שאמר לשמן וידליק: תענית כה, א.

ודברת בם בד״ת כתיב: יומא יט, ב.

שונה פרקו מאה פעמים ואחד: חגיגה ט, ב.

חכמה כח מ"ה: ת"ז בהקדמה.
וא"ת מ"ה אלא מאה: מנחות מג, ב.
והתורה נק' תרעא לדרתא: שבת לא, ב.

עמוד א'תרנג

ור"ת באר בידך אפקיד רוחי: סידור האריז"ל בקשעהמ"ט. פע"ח שער קריאת שמע על המטה פ"י, ועוד.

עמוד א'תרנה

ואין כבוד אלא תורה: אבות ו, ג.
ר"י קארי למאנא מכבדותא: שבת קיג, א.

עמוד א'תרנח

אל תקרי בניך אלא בוניך: ברכות סד, א וש"נ.
בינה בן י"ה: זח"ב קנח, א.
דארז"ל בקהלת רבה: ד, ח.

עמוד א'תרס

עתיד חזיר... ליטהר: של"ה פ' חיי שרה. מדרש תלפיות ענף חזיר בשם ר' בחיי ס' הקנה. וראה הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א במים רבים תרלו עמוד פז.
גדלוהו מכל אחיו: יומא יח, א.
המתפלל צריך שיתן עיניו למטה: יבמות קה, ב. זח"ג רכט, ב.
בחכמה אתברירו: נסמן לעיל עמוד א'תרמח.

עמוד א'תרסא

אין מלך בלא עם: ספר החיים פ' גאולה פ"ב, בחיי וישב לח, ל. עמק המלך שער שעשועי המלך רפ"א, תניא ח"ב פ"ז. להעיר מפדר"א פ"ג.

עמוד א'תרסב

פ"ב דברכות: טז, ב.
ילקוט ח"א לג, ג. לה, ג. רמא, א. יז, א. רמג, א: רמז קטו, קיח, תשסד, סב, תשסו.
ח"ב סג, ב. צא, ב. צה, ב. ק, א. א, א: רמז רפז, תרכט, תרסח, תשו, א.
בפ' בלק דרע"ם, א: כ, יט.

עמוד א'תרסד

כי עם קדוש: נמצא גם לעיל בפ' ואתחנן עמוד תכה.

נשא תוך פ"ג ריד, ב: אולי צ"ל במדבר ג.
באיכה נג, ג: פתי' איכה כג.

עמוד א'תרסה

שמור זה משנה: ת"כ אמור ט, ב. (הובא ברש"י ויקרא כה, לא. דברים ה, ו) ספרי ראה פנ"ט.

עמוד א'תרסו

משה נתנבא בזה: ספרי מטות.
דהיינו חייבי כריתות: יומא פו, א.

עמוד א'תרסז

הדגה אשר נאכל במצרים חנם בלא מצות: במדבר יא, ה. ספרי שם.

עמוד א'תרסח

במקום שבע"ת עומדים: ברכות לד, ב.

עמוד א'תרסט

קשה לזווגן כקי"ס: סוטה, ב, א וש"נ.

עמוד א'תרעא

להבין ענין צמצום ומקו"פ סוכות תקס"ה: ראה לקמן עמוד א'תשכח.

עמוד א'תרעב

בסידור שער התפלה בד"ה אחרי: נדפס לעיל בח"ב פ' ראה עמוד תרפו.

עמוד א'תרעג

כדרך שבא לראות: חגיגה ב, א.

עמוד א'תרעד

בד"ה ביום השמיני שלח: לקו"ת דרושים לשמ"ע דף פו, ג.
רמ"ח מ"ע נק' רמ"ח איברים דמלכא: ראה ת"ז תי' ל.

עמוד א'תרעה

ב' אלפים תהו ב' אלפים תורה: סנהדרין צז, א.
אין כבוד אלא תורה: אבות ו, ג.

עמוד א'תרעו

ארז"ל ברבות זה הבאר: ב"ר סו, ג.

עמוד א'תרעז

מתחיל בגנות : פסחים קטז, א.
ילקוט במקומו דש"ז ע"א : רמז תתקמג.
ילקוט ח"א עה, ד. פג, ב. רב, ב : רמז רסב. ש, תרפז.
ח"ב קעה, ג : שה"ש רמז תתקפו.
לית נהורא אלא דנפיק מגו חשוכא : זח"ב קפד, א.
היכן מצאתיו בסדום : ב"ר מא, ה.

עמוד א'תרעח

תפילין דמארי עלמא : ברכות ו, א.
ממך למדתי שאתה אמרת : ילקוט שמעוני רמז תשו.
ואמר הרב הגאון המגיד נ"ע : ראה בארוכה לעיל בפ' עקב עמוד תקעה.

עמוד א'תרעט

דרכו של איש לחזור אחר אשה : קידושין ב, ב.
כמבואר בתניא : פרק מג.
ובהערה לתיקון חצות : נדפס בסידור.

עמוד א'תרפ

רואין את הנשמע ושומעין את הנראה : רש"י שמות כ, טו.
שהסולם הי' של ד' מחנות : ראה חולין צא, ב.

עמוד א'תרפא

לעבדה ע"י רמ"ח מ"ע : ראה זח"ג כז, א. ת"ז סוף תי' נד. זח"ג קסה, ב.
שכר מצוה מצוה : אבות ד, ב.
רוח אייתי רוח ואמשיך רוח : זח"ב קסב ב.
צדיקים יושבים : ברכות יז, א.

עמוד א'תרפב

שורה המתחלת ב' : צ"ע תי' זו, ואולי חסרים כאן איזה תיבות.
שמור זו משנה : ת"כ אמור ט, ב. (הובא ברש"י ויקרא כד, לא. דברים ד, ו) ספרי פנ"ט.
דבר זה שאלו לחכמים : נדרים פא, א.

עמוד א'תרפג

דרשו . . . עשי"ת : ר"ה יח, א.
מ"ת בובין : ת"ז תי' ה.

עמוד א'תרפד

במקום גדולתו : מגילה לא, א.
רמ"ח תיבין דק"ש : זח"א כד, א. ראה בית יוסף או"ח סי' סא.
בכ"ה באלול נבה"ע : ויק"ר כט, א.

עמוד א'תרפה

שאין מקבלים גוים בלע"ל : ראה ע"ז כד, א.
קשים גוים לישראל : יבמות מז, ב (בשינוי לשון).

עמוד א'תרפז

בספרא דצניעותא פ"ב : זח"ב קע"ז, א.
לית שמאלא בהאי עתיקא : זח"ג קכט, א.

עמוד א'תרפט

דאהרן אותיות נראה : זח"ג קג, א.
במקום שבעלי תשובה : ברכות לד, ב.

עמוד א'תרצ

ואהבת בכל לבבך בשני יצריך : דברים ו, ה. ברכות נד, א.
מה הוא רחום : שבת קלג, ב.

עמוד א'תרצו

דסליק קוב"ה לעילא : זח"ג ז, ב.
וכד אנת תסתלק מינייהו : ת"ז בהקדמה (פתח אליהו).

עמוד א'תרצז

שתוק כך עלה במחשבה : מנחות כט, ב.

עמוד א'תרצט

בקהלת פ"ג ב' : א, ד.
דרכו של איש לחזור אחר אשה : קידושין ב, ב.
בסידור שער התפלה סד"ה אחרי : נמצא גם לעיל בפ' ראה תרפו עם הגהות.

עמוד א'תשא

אמר רב ענן כל הקבור בא"י : כתובות קיא, ב.

עמוד א'תשה

תרי"ג מצות דאורייתא עם ז' דרבנן הן תר"ך עמודי אור : פרדס ש"ת פ"ג.
קדושים תהיו יכול כמוני : ויק"ר כד, ט.

עמוד א'תשו
אמרו לפני מלכיות: ר"ה טז, א.
שבתחילה יקבל עליו עול מ"ש: ברכות יג, א.
נראה אותיות אהרן: זח"ב קג, א.

עמוד א'תשז
כל האומר אין לי אלא תורה: יבמות קט, ב.
כי יפה שעה א': אבות ד, יז.
א"ת מ"ה אלא מאה: מנחות מג, ב.

עמוד א'תשח
בינה... עד הוד אתפשטת: ע"ח שער כט פ"ח, טעמי המצות להרח"ו ס"פ שמיני ועוד, נתבאר ע"פ דא"ח בביאורי הזוהר פ' כי תשא ע"פ והדל לא ימעיט, דרך מצותיך מצות מחצית השקל ושם בח"ב (הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א בספה"מ תש עמוד 53).
בשחש"ר בפסוק הגידה לי: א, ז.

עמוד א'תשט
תפילת ערבית שתיקן יעקב: ברכות כו, ב.
והיכן הוא מצוי בבהכנ"ס: ירושלמי ברכות פ"ה ה"א.
ונהר יוצא יובל שמו: בראשית ב, י זח"ב פג, א. זח"ג נח, א. וראה ג"כ בכורות נה, ב. ויק"ר ספכ"ב.

עמוד א'תשיב
שחורה אני בכל ימות השנה: שהש"ר א, ה.
כל המסתכל בקשת: חגיגה טז, א. זח"ג פד, א.
לע"ל... מוציא חמה מנרתקה: זח"ג יז, א. נדרים ח, ב.
דאורייתא מתקשרא בקוב"ה: זח"ג עג, א.

עמוד א'תשיג
נכנס יין יצא סוד: עירובין סה, א.
רמ"ח פקודין: ראה ת"ז תי' ל.

עמוד א'תשיד
צדיקים יושבים: ברכות יז, א.

עמוד א'תשטו
להבין ענין סוכות: לכללות מאמר זה ראה גם אוה"ת ויקרא עמוד רפט.

הבחיי בפסוק כי השוחד יעוור עיני חכמים: פ' שופטים טז, יט.

עמוד א'תשטז
ר"י הוי קרי למאנא מכבדותא: שבת קיג, א.
ואין כבוד אלא תורה: אבות ו, ג.

עמוד א'תשיז
חכם עדיף מנביא: ב"ב יב, א. זח"א ז, ב. קפג, ב ועוד.

עמוד א'תשיח
בעל ס"י: פרק א'.

עמוד א'תשכא
דאית חסד ואית חסד: זח"ב קלג, ב.

עמוד א'תשכו
צדיקים יושבין: ברכות יז, א.
דאימא מקננא בבריאה: ת"ז תי' ו.

עמוד א'תשכז
קשה יומא דעיבה כיומא דדינא: ראה תענית ח, ב.

עמוד א'תשכח
בתורתו של ר"מ: ב"ר כ, כט.
דאור של כוכבים נק' אור: פסחים ב, א.
אם אין בינה אין דעת: אבות ג, יז.

עמוד א'תשכט
שהקטן אין לו דעת: יבמות צט, ב.
נה"א... א"צ תיקון: ע"ח שכ"ו. תניא פל"ז.

עמוד א'תשל
בכל נפשך אפילו נוטל את נפשך: ברכות נד, א.

עמוד א'תשלא
דאין מלך בלא עם: נסמן לעיל עמוד א'תרסא.
דינא דמלכותא: גיטין י, ב וש"נ, זח"ג רכז, א.
כל האומר הקב"ה וותרן: ב"ק נ, א.

עמוד א'תשלד
בה' נברא העוה"ז: **מנחות כט, ב.**

עמוד א'תשלה
א"ת שנאן אלא שאינן: **ע"ז ג, ב.**

עמוד א'תשלט
בכל מאדך בכל מדה שמודד לך: **ברכות נד, א.**
רמ"ח פקודין: **ראה ת"ז תי' ל.**

עמוד א'תשמ
הקב"ה מוציא חמה מנרתקה: **נסמן לעיל א'תשיב.**
מי יעלה לנו השמימה הסוף תי' הוי': ת"ז בהקדמה בתחלתה. תי' כב (סה, ב. סו, א). תי' ע (קלא, א).

עמוד א'תשמא
ת"ח מרבים שלום: **ברכות סד, א וש"נ.**
הנז' ברבות פ' עקב: **ג, ג.**
ושעורה שעור ה': **זח"ג קפח, ב.**

עמוד א'תשמב
אשה מזרעת תחלה יולדת זכר: **ברכות ס, א. נדה לא, א.**
אהרן אותיות נראה: **זח"ג קג, א.**
איזהו חכם הרואה: **תמיד לב, א.**

עמוד א'תשדמ
שהיתה לו בת: **ב"ב טז, ב. זח"א ריט, א.**
אבא יסד ברתא: **זח"ג רמח, א. רנו, ב. רנח, א. ת"ז תי' כא.**

עמוד א'תשמה
בסידור סוף ביאור דברכת הנהנין: **נדפס לעיל בח"ב בפ' עקב.**

עמוד א'תשמז
בינה עד הוד אתפשטת: **נסמן לעיל ע' א'תשח.**
כי יקרא פרט למזומן: **חולין קלט, א. ב"מ קב, א.**

עמוד א'תשנ
פותח את ידיך יודיך: **תהלים קמה, טז.** ת"ז בהקדמה (ח, ב).
בן חמשה למקרא: **אבות ה, כא.**

עמוד א'תשנא
קנאת סופרים תרבה חכמה: **ב"ב כא, א. זח"ב קכו, ב.**
ב"ש מדמה נרות דחנוכה לפרי החג: **שבת כא, ב.**

עמוד א'תשנג
וכן אמר במדרש: **ב"ר מח, י.**

עמוד א'תשנד
התגלות עתיק הוא בבינה: **ראה תו"א פ' לך לך יא, ב. אוה"ת פ' חיי שרה קיט, ב.**
שבספר יצירה איתא: **פרק א' מ"ג.**

עמוד א'תשנה
פ' בעבודת ישראל: **מהמגיד מקאזניץ. ראה באוה"ת ויקרא ע' רצג.**

עמוד א'תשנז
יפה שעה א' בתשומע"ט: **אבות ד, יז.**
דביו"ד נברא העוה"ב: **מנחות כט, ב.**
רמ"ח איברים דמלכא: **ראה ת"ז תי' ל.**
ועשיתם אותם וארז"ל כאלו עשאוני: **ויקרא כו, ג. זח"ג קי"ג, ב. וראה ויק"ר לה, ו.**

עמוד א'תשנח
דבעה"ב צדיקים: **ברכות יז, א.**
שבשבת נמשך נשמה יתירה: **ביצה טז, א.**
מאן דלא כרע במודים: **ראה תוס' ב"ק טז, ב.**
הכל תלוי במזל אפי' ס"ת בהיכל: **זח"ג קלד, א. וראה שבת קנו, א.**

עמוד א'תשס
בשהש"ר ס"פ נגילה ונשמחה בך: **א, ג.**
שישראל עלו במחשבה: **ב"ר בתחילתו.**

עמוד א'תשסב
ובשהש"ר בפסוק שימני כחותם: **ח, ו.**
אנכי ולא יהי' לך מפי הגבורה שמענום: **מכות כד, א.**

עמוד א'תשסג
יו"ד עומקי' הנז' בס"י: **פ"א מ"ה.**
אין יסורין בלי עון: **שבת נה, א.**

ר"מ שהי' אומר על טמא טהור: עירובין יג, ב.
אית חסד ואית חסד: זח"ג קלג, ב.

עמוד א'תשסו

הבא לטמא פותחין שערי טומאה: שבת קד, א וש"נ. זח"א נד, א. סב, א. זח"ב עס, ב ועוד.

עמוד א'תשסח

שמעי' ואבטליון ר"ע ור"מ: גיטין נז, ב. סנהדרין צו, ב.
נק' יצה"ר מלך זקן: קה"ר ד, טו.

עמוד א'תשע

ואדמ"ז נ"ע פי': בלקו"ת ד"ה ביום השמיני עצרת דף פ, ד.
א"ת בניך אלא בוניך: סוף ברכות וש"נ.
מתניתין מלכתא: מכות כא, א וש"נ.

עמוד א'תשעא

על"ק סעיף י"א: אולי צ"ל: יב.
ג' מועדים הן נגד ג' אבות: זח"ג רנז, ב. סוא"ח סי' תיז. מנורת המאור (לר"י אלנקאוה) ח"ב הל' ר"ת בשם ר' יהודא בן הרא"ש.
בד"ה מהיכן זכו ישראל לק"ש: ראה בת"א פ' ואתחנן ד"ה זה.

עמוד א'תשעב

בשה"ש לד, ב בפסוק מה יפו פעמיך: ז, ב.
בקהלת רבה דקג, ב ס"פ ביום טובה: ז, יד.
דקי"א ג"ד בפסוק תן חלק לשבעה: יא, ב.
בינה רק עד הוד אתפשטת: נסמן לעיל עמוד א'תשח.

עמוד א'תשעג

ביום חתונתו זה מ"ת: תענית כו, ב.
הכל בידי שמים... חוץ מי"ש: ברכות לג, ב. זח"א נט, א.
במקום שבעלי תשובה עומדים: ברכות לד, ב.
לא זז מחבבה עד שקראה בתי... אמי: שהש"ר ספ"ג ועוד, זח"ג רסב, א.
אלפים שנה שקדמה תורה: ב"ר ח, ב. ויק"ר יט, א. ראה פסחים נד, א. זח"ג קנט, א.

עמוד א'תשעד

קדש עצמך במותר לך: יבמות כ, א.
בחכמה אתברירו: נסמן לעיל עמוד א'תרמח.
אין דומה שונה פרקו ק' פעמים: חגיגה ט, ב.
ראויה היתה עצרת של חג: שהש"ר ז, ד.
ע"י התשובה בחילא יתיר: זח"א קכט, ב.

עמוד א'תשעה

רגלי החיות כנגד כולן: חגיגה יג, א.
אבא יונק ממזל השמיני: ראה זח"ג רפט, ב. ובכ"מ.

עמוד א'תשעו

ובגמרא בשבת פרק במ"מ: כה, ב.

עמוד א'תשעז

ואם רץ לבך שוב לאחד: ת"ז בהקדמה (ז, א).

עמוד א'תשעח

ועמ"ש ע"פ הללו כל גוים: נדפס לעיל ע' א' תשנה.

עמוד א'תשעט

מזונותיו קצובין מר"ה: ביצה טז, ב.

עמוד א'תשפ

כל העוסק בתורה משים שלום: סנהדרין צט, ב.

עמוד א'תשפא

אחד אומר שמים קדמו: חגיגה יב, א.
לעבדה זו רמ"ח מ"ע: ראה תרגום יונתן בן עוזיאל בראשית ב, טו. זח"א כו, א. זח"ב קסה, ב. ת"ז סוף תי' נד. יל"ר בשם מדרש.
שכר מצוה מצוה: אבות ד, ב.

עמוד א'תשפב

כבוד גימט' ל"ב נ"ח: ראה פרדס שכ"ג פ"כ.
נעוץ תחילתן בסופן: ספר יצירה פ"א מ"ז.
אין לך עשב מלמטה: זח"א רנא, א. ועוד.

עמוד א'תשפג

ארץ קדמה לשמים: חגיגה יב, א.

עמוד א'תשפד

כופין אותו עד שיאמר רוצה אני: ר"ה ו, א.

עמוד א'תשפה
נחת רוח לפני שאמרתי ונעשה רצוני: ספרי פנחס כח, ח. ועוד.
כל העוסק בתורה משים שלום: סנהדרין צט, ב.
אורייתא מחכמה נפקת: זח"ב קכא, א.

עמוד א'תשפו
שהתורה נק' עוז ותושיה: ראה ויק"ר פל"א, ה. יל"ש בשלח רמז רמה. ועייג"כ זבחים קטז, א.
יום מ"ת ביום חתונתו: תענית כו, ב.

עמוד א'תשפז
במקום שבעלי תשובה עומדים: ברכות לד, ב.

עמוד א'תשצ
בעל ס"י כ"ב אותיות קבועין בפה: פ"ב מ"ג.
אבא יסד ברתא: נסמן לעיל א'תשדמ.

עמוד א'תשצא
בילקוט ח"ב דע"ג ב': יחזקאל רמז שעה.
אהרן ע"ש ההריון: שמו"ר כו.
אהרן שושבינא דמטרוניתא: רע"מ זח"ג כ, א. קעז, ב. קפ, ב.
בינה רק עד הוד אתפשטת: נסמן לעיל עמוד א'תשח.
תלי תלים של הלכות: עירובין כא, ב.

עמוד א'תשצג
ג' רגלים הם ג' אבות: נסמן לעיל א'תשעא.

עמוד א'תשצד
אם אין בינה אין דעת: אבות ג, יז.

עמוד א'תשצה
קוב"ה מצלי: ברכות ז, א.
קדב"ה... מניח תפילין: שם ו, א.
שנים שיושבים ואין ביניהם ד"ת: אבות ג, ב.

עמוד א'תשצו
רש"י בחומש: שמות ו, ג.
דלית שמאלא בהאי ע"ק: זח"ג קכט, א.

עמוד א'תשצז
התורה ניתנה במ"ט פנים: שהש"ו ב, יג.
זח"א עמוד: לכאורה צ"ל: דף.
ואין אמת אלא תורה: ירושלמי ר"ה ג, ח.
כל השביעין חביבין: ויק"ר כט, ט.
בשבת נמשך נשמה יתירה: ביצה טז, א.
בן פורת יוסף אותיות תופר: ראה אור התורה ויחי דף תט, ב.

עמוד א'תשצח
אהרן שודמ"ט... משה שוד"מ: נסמן לעיל א'תשצא.
תלמוד גדול שמביא לידי מעשה: קידושין מ, ב.

עמוד א'תשצט
שולחנו של אדם מכפר: חגיגה כז, א.
הנשמה עצמה... א"צ תיקון: ע"ב שכ"ו. תניא פל"ז.

עמוד א'תת
אורייתא דמחכמה נפקת: זח"ב קכא, א.
עקימת שפתיו הוי מעשה: ראה ב"מ צ, ב.
בחכמה אתברירו: נסמן לעיל ע' א'תרמז.

עמוד א'תתא
שרה שפרחה נשמתה: ב"ר נח, א.

עמוד א'תתג
אבא יונק ממזל השמיני: ראה זח"ג רפט, ב. ובכ"מ.
אין מזל לישראל: שבת קנו, א. נדרים לב, א.

עמוד א'תתד
שנק' האבות איתנים: זח"ג רלח, ב.
חותמו של הקב"ה אמת: שבת נה, א.

עמוד א'תתה
יפה שעה א' בתשומע"ט בעוה"ז: אבות ד, יז.

עמוד א'תתו
אדם אית לי' מזלא: שבת נג, ב. ב"ק ב, ב.

עמוד א'תתח
אהרן ע"ש ההריון: שמו"ר כו.

עתידה א"י שתתפשט: ראה פסיקתא רבתי פ' שבת ור"ח. ילקוט שמעוני ישעי' רמז תקג.

עמוד א'תתט

שהקריב את ישראל לאביהם שבשמים: תנחומא בשלח ח.

עמוד א'תתי

דבר ה' זו גילוי שכינה: ראה שבת קלח, ב.

עמוד א'תתיא

קארי תדיר ולא שכיך: ת"ז תי' ה.

עמוד א'תתיב

בינה ליבא: ת"ז בהקדמה.
עד דלא קבילת דכר: ראה זח"ב יב, א. זח"ג קעה, א.

עמוד א'תתטו

אם אין בינה... אין דעת: אבות ג, יז.

עמוד א'תתטז

חמרא אפילו בתקופת תמוז קרירא לי'. שבת נג, א.

עמוד א'תתיז

ה' קולות שבמתן תורה: ברכות ו, ב.

עמוד א'תתיט

במי נמלך: רות רבה ב, ג.
עד שלא נבה"ע הי' הוא ושמו בלבד: פדר"א פ"ג.

עמוד א'תתכ

שאין מלך בלא עם: נסמן לעיל עמוד א'תרסא.
א"ת בניך: סוף ברכות וש"נ.
יפה שעה אחת בתשובה ומע"ט: אבות ד, יז.
שהתלמוד מביא לידי המעשה: קידושין מ, ב.
רמ"ח פקודין רמ"ח אברים: ראה ת"ז תי' ל.

עמוד א'תתכא

אין אמת אלא תורה: ירושלמי ר"ה ג, ח.
שתוק כך עלה במחשבה: מנחות כט, ב.

עמוד א'תתכז

מצות צריכות כוונה: ברכות יג, א.

עמוד א'תתכח

יש קונה עולמו בשעה א': ע"ז י, ב.

עמוד א'תתכט

גלו לבבל שכינה עמהם: מגילה כט, א.

עמוד א'תתל

גלו לאדום שכינה עמהם: ספרי מסעי לה, לד.

עמוד א'תתלה

כל פרשה שחביבה על דוד: ברכות י, א.
יאמרו ליצחק דוקא כי אתה אבינו: שבת פט, ב.
הושיט הקב"ה אצבעו הקטנה ביניהם: סנהדרין לח, ב. וראה בסידור בהערה לתיקון חצות.

עמוד א'תתלו

מתנה טובה יש לי בבית גנזי: שבת י, ב.
גבריאל אומר ישפה: ב"ב ע"ה, א.
קיים אברהם אע"ה כל התורה: משנה סוף קידושין.

עמוד א'תתלז

רמ"ח מ"ע רמ"ח אברים דמלכא: ראה ת"ז תי' ל.
ז"א הוא בעל ט"ס: ראה תו"א ע"א, א.
תפילין דמארי עלמא: ברכות ו, א.
התורה סתים וגליי: זח"ג עא, ב. עג, א. צח, ב. קנט, א.

עמוד א'תתלח

איהו ברוך... איהי ברכה: זח"ב קסב, א.
מתנה טובה בבית גנזי: שבת י, ב.
גבריאל אומר ישפה: ב"ב עה, א.
תפילין דמארי עלמא: ברכות ו, א.

עמוד א'תתלט

לא זז מחבבה עד שקראה אמי: שהש"ר ספ"ג ועוד. זח"ג רסב, א.

עמוד א'תתמ

החזיר הקב"ה התורה על כל אומה: ע"ז ב, ב.

עמוד א'תתמא

שהגיהנם... נח בשבת: זח"א מח, א. רלז, ב ועוד.

עמוד א'תתמג

בחכמה אתברירו: נסמן לעיל ע' א'תרמח.

עמוד א'תתמה

מנהג ישראל תורה: מטה אפרים סי' תרי, יא.

וכמ"ש בע"ח: בתחילתו.

עמוד א'תתמו

בפ"ק דסוכה: ח, א.

עמוד א'תתמח

נובלות חכמה שלמעלה תורה: ב"ר יז, ז.

עמוד א'תתמט

שישראל עלו במחשבה: ב"ר בתחלתו.

כי אין לך עשב מלמטה: זח"א רנא, א ועוד.

אתם קרוים אדם: יבמות סא, א.

ומ"ש ע"פ כי הלבשני בגדי ישע: ראה לעיל ח"ג פ' נצבים א'רס.

עמוד א'תתנ

ספ"ק דב"ב: טו, ב.

אם אני כאן הכל כאן: סוכה נג, א.

שכינתא דאקרי אני: ראה זח"ג צה, א. ת"ז בסוף הקדמה.

מיטב דלידייני' וליתי לעלמא דאתי: חגיגה טו, ב.

עמוד א'תתנא

התפילה נק' סולם: ת"ז תי' מה וראה זח"א בהשמטות רסו, ב. זח"ג שו, ב.

ורוח אייתי רוח ואמשיך רוח: זח"ב קסב, ב.

עמוד א'תתנב

כמאמר אבא בנימין: ברכות ה, ב.

תפלה במקום תמידים תקנום: ברכות כו, ב. זח"ג כח, ב.

המלאכים בקשו תנה הודך: שבת פח, ב.

במי שממית עצמו עליה: ברכות סג, ב. זח"ב קנח, ב ועוד.

ובדרוש בהמ"ז: נדפס בסידור. ולעיל בפ' עקב עם הגהות.

כבד פה לגבי אורייתא: זח"ג כח, א.

עמוד א'תתנג

האיש מקדש בו ובשלוחו: קידושין מא, א.

כל בעלי השיר יוצאין בשיר: שבת נא, ב.

עמוד א'תתנד

ילקוט ח"א שו, ב: רמז תתקמב.

עמוד א'תתנה

אין לך עשב מלמטה: זח"א רנא, א ועוד.

עמוד א'תתנו

והחיות נושאות ומנשאות עם כסא: בחיי תרומה כה, י בשם פדר"א. וראה פדר"א ספ"ד, שמו"ר כג, טו.

יפה שעה א' בתשובה ומע"ט: אבות ד' יז.

דאורייתא מחכמה עילאה נפקת: זח"ב קכא, א.

עמוד א'תתנז

י' מאמרות שנבראו בהן כל העולמות: אבות ה, א.

מוטב דלידייני' וליתי לעלמא דאתי: חגיגה טו, ב.

ויש קונה עולמו בשעה אחת: ע"ז י, ב.

עמוד א'תתס

דיש מלאך סנדל שקושר כתרים: זח"א קסז, ב. זח"ב נח, א. זח"ג רנב, ב. ראה הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א בספר המאמרים תשד בתחלתו.

נעשה ונשמע... ב' כתרים: שבת פח, א.

שהתפלה נק' סולם: נסמן לעיל עמוד תתנא.

שהמלאכים בקשו תנה הודך על השמים: שבת פח, ב.

דאלקים גי' הטבע: פרדס שי"ב פ"ב.

מלאך הרע בע"כ יענה אמן: שבת קיט, ב.

ממשל הידוע... המבואה בזהר: זח"ב קסג, א.

עמוד א'תתסא

כד אתכפיא סט"א אסתלק: זח"ב קכח, ב.

יעקב י' עקב: ראה קהלת יעקב בערכו.

עמוד א'תתסב
נעוץ תחילתן בסופן: ספר יצירה פ"א מ"ז.

עמוד א'תתסג
דבחכמה אתברירו: נסמן לעיל עמוד א' תרמז.

עמוד א'תתסד
שטן ופנינה לש"ש נתכוונו: ב"ב טז, א.
דמשה הוא בחי' יסוד אבא: מאו"א מ, נד.

עמוד א'תתסה
ישראל עלה במחשבה: ב"ר בתחלתו.

עמוד א'תתסו
שאין אשה אלא ליופי: תענית לא, א.

עמוד א'תתסט
אדם קשה כברזל: ראה מנחות צה, ב.
כל ישראל בני מלכים: שבת סז, א וש"נ.

עמוד א'תתע
הקב"ה עושה להן כנפים כנשרים: סנהדרין צב, ב. זח"א יב, ב.
ברבות בשלח: כג, ד.
רבות שמות קכ, ע"ד: עי' לקמן באות ב'.

עמוד א'תתעא
תרי"ג... עם ז'... תר"ך עמודי אור: פרדס ש"ח פ"ג.
שנקרא משה מלך ולא רב: ראה ב"ב טו, א.
בקהלת רבה קיב, ב: קהלת י, כ.
שהש"ר לה, ב: ז, ו.

עמוד א'תתעב
כל הנביאים נתנבאו בכה: ספרי מטות.
במד"ר ע"פ שחורה אני: שהש"ר א, ה.
משה יסוד אבא: מאו"א מ, נד.
ג' מצות נצטוו בני' בכניסתם לארץ: סנהדרין כ, ב.

עמוד א'תתעד
ועמ"ש מזה בענין מ"ש בזהר אמור קג, ב: נמצא לעיל בדרושים לסוכות עמוד א'תשמב.

עמוד א'תתעו
מימי לא קראתי לשורי שורי: שבת קיח, ב.

עמוד א'תתעז
שנתגדל ע"י פרות: ב"ר צח, יח.

עמוד א'תתעח
הקב"ה מעונו של עולם: ב"ר סח, י.

עמוד א'תתעט
למי שמשים עצמו כשיריים: ר"ה יז, ב.

עמוד א'תתפ
א"ת שנאן אלא שאינן: ע"ז ג, ב.

עמוד א'תתפא
אשריך בעוה"ז וטוב לך לעוה"ב: ברכות ח, א. במד"ר ח, י.

עמוד א'תתפב
יפה שעה א' בתשובה ומע"ט: אבות ד, יז.
ישראל מתקשראן באורייתא: זח"ג עג, א.

עמוד א'תתפג
כל פרשה שהיא חביבה על דוד: ברכות י, א.
קדושים תהיו יכול כמוני: ויק"ר כד, ט.
אלקים גימט' הטבע: פרדס שי"ב פ"ב.

עמוד א'תתפו
בקהלת רבה דף ק' ע"פ טוב ללכת אל בית אבל: ז, ב.
דף קט"ו ג' בפסוק ויותר שהי' קהלת חכם: יב, ט.
שהתורה ניתנה במ"ט פנים טהור: שהש"ר ב, יג.

עמוד א'תתפח
כל הנביאים עתידים להבטל: ראה ירושלמי מגילה א, ה.
בנער מס"ט: יבמות טז, ב.
שמור זו משנה: נסמן לעיל עמוד א'תרסה.

עמוד א'תתפט
ישראל מונין ללבנה.. ע"א מונין לחמה: סוכה כט, א.
וללבנה אמ' שתתחדש: סנהדרין מב, א.

עמוד א'תתצ

כל שנה שאין תוקעין בו בתחילתה: ר"ה טז, ב.

עמוד א'תתצא

מוסב לידייני' וליתי: חגיגה טו, ב.
בשבת נמשך נשמה יתירה: ביצה טז, א.
מזונותיו של אדם קצובין לו מר"ה: ביצה טז, ב.

עמוד א'תתצב

לכי ומעשי א"ע: חולין ס, ב. זח"א כ, א.
חייב אדם לפקוד אשתו: יבמות סב, ב.
ששים המה מלכות המה ס' מסכתות: שה"ש ו, ח. ושהש"ר שם.
כמ"ש על רע"ק: פסחים קיח, א.

עמוד א'תתצג

בחכמה איתברירו: נסמן לעיל א'תרמח.
ואהבת בני' ב"פ אור: ע"ח שער הכוונות כוונת ק"ש. פע"ח שער הק"ש פכ"ג וכ"ה.

עמוד א'תתצד

שיהא ש"ש מתאהב על ידיך: יומא פו, א.
דעו למי מברכין: ב"ר מט.

עמוד א'תתצז

יאמרו ליצחק כי אתה אבינו: שבת פט, ב.

עמוד א'תתצח

שאנשי יריחו היו כורכין את שמע: פסחים נה, ב.

עמוד א'תתקא

הרהור מותר: שבת קיג, ב.

עמוד א'תתקג

בביאור דיביאו לבוש מלכות: תו"א צב, ב.
מחשבה טובה מצרפה למעשה: קידושין מ, א.

עמוד א'תתקה

ועמ"ש בפי' תתן אמת ליעקב: נמצא לעיל בדרושים לשמע"צ.

עמוד א'תתקו

כמ"ש בס"י: פ"ד מט"ז.

שארז"ל באדה"ר: סדר"א יט. זח"א צא, ב.
וכמ"ש במ"א ע"פ הרע"מ פ' תשא: נדפס בקונטרס בפ"ע.
כבד פה לגבי אורייתא: זח"ג כח, א.

עמוד א'תתקז

התורה שקדמה אלפים שנה לעולם: נסמן לעיל א'תשעג.
עד שלא נבה"ע הי' מים במים: ב"ר ה,
בית שנשפך בו יין כמים: עירובין סה, א.

עמוד א'תתקח

ס"פ אמור דף: קה, א.

עמוד א'תתקי

א"ת בניך אלא בוניך: ברכות סד, א וש"נ.
כד אתכפייא סט"א: זח"ב קכח, ב.
מילה מל י"ה: טעמי המצות ס"פ לך לך. ע"ח של"ג פ"ג.
והוא דא עתיקא: זח"ג קעח, ב.

עמוד א'תתקיג

איזהו חכם הרואה את הנולד: תמיד לב, א.

עמוד א'תתקטז

שלשה ספרים נפתחים בר"ה: ר"ה טז, ב. זח"ג ק, ב.

עמוד א'תתקיח

אטו האידנא לאו אחד הוא: פסחים נ, א.
לא כשאני נכתב אני נקרא: פסחים נ, א. זח"ג רל, א.

עמוד א'תתקכ

מצות צריכות כוונה: ברכות יג, א. זח"ג שו, ב.

עמוד א'תתקכא

שופריי דיעקב.. מעין שופרי' דאדה"ר: ב"מ פד, א. ב"ב נח, א. זח"א לה, ב. זח"ב קיא, א. ועוד.

עמוד א'תתקכד

גיבור כארי: אבות ה, כ.

עמוד א'תתקכה

תפלה כנגד תמידין: ברכות כו, ב.

עמוד א'תתקכו

ובמאי' א' נברא העולם: אבות ה, א.
עד שלא נברא העולם: פדר"א פ"ג.

עמוד א'תתקכז

יותר משהעגל רוצה לינק: פסחים קיב, א.

עמוד א'תתקכח

אם כיון לבו יצא: ברכות יג, א.
ברא כרעא דאבוהי: יונת אלם רפ"ב. וראה תוס' יבמות ג, א ד"ה מקמי.

עמוד א'תתקכט

שלש משמרות הוי לילה: ברכות ג, א.

עמוד א'תתקלא

י"א שאינן מצווין על השיתוף: רמ"א או"ח סי' קנו. ועי' בדרכי משה שם. ראה הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א ד"ה מים רבים — תשי"ז עמוד 4 (נדפס בקונטרס בפ"ע).
דקרו לי' אלקא דאלקייא: מנחות קי, א.

עמוד א'תתקלג

מאי פרי מצות: סוטה מו, א.
כל מצוה שהיא תלוי' בארץ: קידושין לו, ב.

עמוד א'תתקלד

וע"פ הגמרא: חגיגה יג, א.
שאין מלך בלא עם: נסמן לעיל א'תרסא.

עמוד א'תתקלו

דאבא יסד ברתא: נסמן לעיל א'תשדמ.
יומא דאזיל עם כולהו יומין: ע"ח שכ"ה דרוש ב. פע"ח שער חה"ס פ"א. שערי מאמרי רשב"י פ' יתרו, תרומה, אמור. וראה זח"ג קג, א. קצב, ב.
בכ"ה באלול נברא אדה"ר: ויק"ר ר"פ כט. פדר"א פ"ח. ראה ר"ן ר"ה טז, א.
מתחלה עלה במחשבה: רש"י בראשית בתחלתו. ובכ"מ. — וראה מדרש ילמדנו הובא בתלמוד תורה.

עמוד א'תתקלז

אמרו לפני מלכיות: ר"ה טז, א.

עמוד א'תתקלח

וכשהוא כורע כורע בברוך: ברכות יב, א.

עמוד א'תתקלט

דדרשו זה על ר"ה: ראה זח"ג יח, ב.

עמוד א'תתקמא

לא כאברהם שקראו הר: פסחים פח, א.

עמוד א'תתקמג

יהא אדם רך כקנה: תענית כ, ב.
האבות הן הן המרכבה: ב"ר פב, ז. זח"א ריג, ב. ועוד.
הוא דא עתיקא: זח"ג קעח, ב.

עמוד א'תתקמד

כל שמעשיו מרובין מחכמתו: אבות ג, ט.
וישכב . . יש כ"ב: זח"א קנו, ב.
בדרוש ברכת הזימון: בסידור. ונמצא גם לעיל בפ' עקב עם הגהות.

עמוד א'תתקמה

עשה רצונו כרצונך: אבות ב, ד.
בעשרה אומר נברך אלקינו כו': ברכות מט, ב.

מראה מקום *)

לכרכי כתבי־היד מהם נעתקו הדרושים והרשימות אשר בארבעה כרכי אוה"ת על חומש דברים

◆

פ' דברים

אלה הדברים... אלה הדברים גו' בכלי יקר: בוך אלה הדברים — חן (ב, א). בוך באברויסק נומ' 17. ע' א—יד

אלה הדברים גו' הקשה בכלי יקר: בוך דברים — ח"א (א, א) — והוא נוסחא שני' להנמצא בביכלאך הנ"ל. ח—י

אלה הדברים במשנה כו' בעבר הירדן: בוך באב' 39 (שם, א). יד

בין פארן: בוך אלה הדברים — חן (י, א). יד—טו

אחד עשר יום: בוך באב' 39 (שם, א). טו—טז

אחד עשר יום כו' פרש"י... ובמדבר אשר ראית: בוך אלה הדברים — חן (יא, א). טז—כו

אל תתגרו, אל תצר: באב' 39 (שם, ב). כו—כז

ציון במשפט תפדה: אלה הדברים — חן (יח, א). באב' נומ' 17. כז—כח

הגהות לציון במשפט: בביכל „במדבר תרט"ו — נומ' 16", ועפ"י הכתוב שם — הגהות אלו הן משנת תרכ"א. החל משורה ד"ה „שורה י"ב" — נמצא גם בבוך דח"א (ג, א). כח—לג

נדפס בקונט' בפ"ע (קה"ת ה'תשט"ו).

ביאור ע"פ ציון במשפט: דברים — ח"א (ז, א). לג—לה

ציון במשפט תפדה: דברים — ח"א (יג, א). בוך ויקרא — בשלימות (תט, א). לו—מב

---

*) הבוך המצויין ראשון — ממנו נעתק המאמר.

פ' ואתחנן

פ' עקב

והיה עקב תשמעון: נדפס בקונטרס בפ"ע (קה"ת ה' תשט"ז). השינויים וההוספה — מבוך באב' 17. תעט—צא

והיה עקב תשמעון: בוך דברים — רח"ל. בוך ויקרא — תקפ"ח (קפו, א). תצא—תק

והיה עקב: באב' 54. בוך אלה הדברים — חן (עב, א). תק—ג

והיה עקב: באב' 54. 17. בוך אלה הדברים — חן (עד, א). תקג—ח

ברוך תהי' מכל העמים: בוך אלה הדברים — חן (עז, ב). באב' 17. תקח—ט

ברוך תהי': באב' 39 (שפג, א). תקט

לא יהי' בך עקר: בוך סקאבלא (שעד, ב). (מאמר זה נדפס כאן בטעות. והוא הגהות לתו"א פ' משפטים ד"ה לא תהי' משכלה, עח, ד). תקט—יא

והסיר ה' ממך כל חולי: באב' 39 (שפג, ב). תקיא—יב

וגם את הצרעה: באב' 39 (שעח, ב). תקיג—יד

ויענך וירעיבך: בוך דברים ח"א (רלב, א). דברים — רח"ל. ציון במשפט תפדה — סלונים (נ, א). בוך אנשי יריחו (איזה הגהות נמצאים גם בבוך אלה הדברים — חן פב, ב). תקיד—כד

ויאכילך את וכו': בוך אלה הדברים — חן (עח, א). באב' 17. הוספה בע' תקכז, תקל, מבוך הנ"ל. דברים — רח"ל. תקכד—ל

לתורה ע"פ ויאכילך את המן: בוך סקאבלא (שפ, ב) ביאור על לקו"ת. תקל—א

ואכלת ושבעת וגו': באב' 39 (שפד, א). תקלא—ג

לד"ה ואכלת ושבעת — כי לקח טוב: בוך דברים רח"ל. (לד"ה ואכלת ושבעת, ראה גם דרך מצותיך מצוה לדון מו"מ). תקלג—ח

ענין ברכת הזימון: בוך דברים ח"א (ערה, א). המאמר בלי ההגהות נמצא גם בסידור שער בהמ"ז דף קב, א. תקלח—מז

בבה"ז פ' עקב דרע"א א': בוך דברים ח"א (רמח, א). באב' 54. תקמח—נז

המוליכך במדבר — ועתה ישראל: בוך אלה הדברים — חן (פה, א). תקנז—סז

ועתה: בוך כל המשמח: — לאגער, גוף כתי"ק הצ"צ. דברים — רח"ל, שורה האחרונה מהמאמר מבוך הנ"ל. (מאמר זה הוא הגהות להמאמר בע' תקס). תקסז—ט

שייך לפסוק ועתה ישראל: בוך אלה הדברים — חן (צב, א). דברים — רח"ל. תקע—א

ועתה ישראל: בוך אלה הדברים — חן (צג, ב). דח"א. דברים — רח"ל. באב' 11 (עד אמצע אות ד'). תקעא—ח

איתא בילקוט בתהלים: בוך דח"א (רסג, א) דח"ב. באב' 11 בקיצור. תקעח—פח

ועתה ישראל: באב' 62 (שו, א). באב' 61 (קצג, א). דברים — רח"ל. נח — חן (רצז, ז). מקול מחצצים — גראסמאן. תקפט—צד

ועתה ישראל מה: בוך דברים — רח"ל. תקצד

כי ה' אלקיכם: בוך אלה הדברים — חן (קב, א). תקצד—ז

כי ה' אלקיכם: בוך דברים — רח"ל. באב' 33 (רסט, א). תקצח—תר

ארץ אשר ה': בוך אלה הדברים — חן (צח, ב). תר—ה

ארץ כו' תמיד עיני ה' אלקיך: בוך דברים — ח"א (ערב, א). באב' 14 (רמה, א). תרה—ז

והי' אם שמוע: באב' 39 (שפו, ב). תרח—ט

והי' אם שמוע: בוך אלה הדברים — חן (קו, א). באב' גומ' 36. תרט—יג

ונתתי מטר: בוך אלה הדברים — חן (קי, א). תריג—כא

וכתבתם על מזוזת: בוך אנשי יריחו (קלו, א). תרכא—כו

ארץ הרים ובקעות: בוך דברים — רח"ל. תרכו—לא

פ' ראה

ראה אנכי נותן: באב' 62 (שמט, א). וידבר — חן (רסו, א). דח"א (רפד, א). מאמר זה נדפס גם בתורת שמואל — תרכו ע' רלו. המאמר בלי ההגהות נמצא בלקו"ת פ' ראה יח, א. תרלה—מב

ראה אנכי נותן: בוך דח"א (רצ, א). באב' 17 (עג, א). בוך תקצ"ה (רלה, א). באב' 47 (קיט, א. — רשום עליו: שמענו תקצוא"ו על נשואי בנו הרב וכו' רי"י בהרוסטאפליע שבת אחר אכילת שחרית). תרמב—מח

להבין ביאור הדברים ע"פ ראה: בוך דח"א (רצ, א). דברים — רח"ל. בוך אנשי יריחו (קמט, א). בוך סקאבלא (קכא, א). באב' 44 (ממנו נעתק ההוספה). תרמח—סב

שייך ללקו"ת ד"פ ראה... עוד לד"ה ראה: בוך כל המשמח — לאגער, גוף כי"ק הצ"צ (פז, א). באב' 49 (רצו, א). תרסב—סז

בלקו"ת בד"ה ראה אנכי: בוך דברים — רח"ל. אלה הדברים — חן (קכה, א). באב' גומ' 36. תרסז—סח

את הברכה אשר תשמעו: אלה הדברים — חן (קטז, א). באב' 33 (רעג, א, — רק עד אמצע אות ג'). באב' 36. דברים — ח"א (שיב, א, — מקוצר). תרסח—עח

והי' כי יביאך: בוך אלה הדברים — חן (קד, ב). תרעח—פ

אחרי ה' אלקיכם תלכו: באב' 54. דח"א (שכה, א, — מקוצר). תרפ—פג

לתורה אחרי: בוך סקאבלא (שפז, ב). תרפג

אחרי ה' אלקיכם: באב' 39 (שפז, ב). תרפג—פו

אחרי ה' אלקיכם תלכו: נמצא בסידור שער התפלה דף כג, ב, ונדפס כאן עפ"י בוך באב' גומ' 54. ההגהות והקיצורים — עפ"י בוך כל המשמח — לאגער, גוף כי"ק הצ"צ *) (קב, א). הקיצור שבע' תרפז — מבוך באב' 54. תרפו—שי

בבוך כל המשמח — לאגער שם, כותב הצ"צ, וז"ל: „התחלת הדרוש ד"ה אחרי הוי' אלקיכם תלכו מתחיל לעיל דף רל"ו ע"א, וצריך לכתוב ג"כ מ"ש בסידור, ומש"כ זהו הגהות ותוספות עמ"ש בסידור".

שם בדף קט, א כותב, וז"ל:

הצעת הדרוש תחלה יש להקדים שבפי' אחרי ד' אלקיכם תלכו יש בדברי חז"ל ג' פירושים האחד להלך אחר מדותיו הב' וכי תבואו את הארץ ונטעתם כל עץ מאכל הג' כל ארחות ד' חסד ואמת, כמבואר לעיל סעיף יו"ד, עוד יש ב' פירושים נתבארו בסידור,

*) פאקסימיליא מהגהות וקיצורים אלו — בסוף הספר.

ומתחלה נבאר הפירושים שבסידור והוא מסעיף א' עד סוף סעיף ה' עיין לעיל דף רמ"א ע"א מקום הדפין והסעיפים, אח"כ שייך סעיף וא"ו, אח"כ יאמר וכדי להבין ענין דפי' אחרי וכו' הוא ונטעתם, יש להקדים סעיף זח"ט שכללותם לבאר ענין חמשה ווין וכו' אלה תולדות מלא בשני ווין, ואז בסעיף יו"ד יבואר ונטעתם כל עץ שזהו המשכת הואו כו' וזהו ג"כ ענין חסד ואמת כי הוא"ו נק' אות אמת אח"כ יבוא סעיף י"א שהב' ווין זהו ג"כ ענין י"ג מדות הרחמים. עכ"ל.

בסידור דל"ב עמוד שני: באב' 41 (קפח, ב). דברים — רח"ל. תשי—יא

לתורה אחרי שבסידור: בוך סקאבלא (שפח, א). תשיא

בד"ה כי תשמע בקול: בוך דח"א (שסב, א). באב' 11. באב' 61 (קע, א). נח — חן (רצז, ב). ציון במשפט — סלונים (סב, א). דברים — רח"ל. תשיב—טו

כי עם קדוש אתה: באב' 39 (שפט, ב). תשטו—טז

עשר תעשר: בוך אלה הדברים — חן (קכד, ב). באב' גומ' 36. תשטז—כב

וברכך ה' אלקיך: בוך דברים — ח"א (שטז, א). תשכב—כז

ששת ימים תאכל מצות: באב' 39 (שצ, ב). באב' 19. דברים — רח"ל (רק כמה סעיפים).

הביאור, בע' תשד"מ, נמצא גם בתחילת בוך באב' 24. המאמר בלי ההגהות נדפס בסידור שער תגהמ"צ דף רפה, א. תשכח—נד

ועשית חג שבועות: בוך סקאבלא (קיא, ב. — רשום עליו: „בעז"ה תו' חג השבועות שנת תרכ"א". נמצא ונעתק ממנו עד סעי' ד', ומשם ואילך נעתק מבוך אלה הדברים — חן (קכט, א) — שם ששה סעיפים, הגהות). ועשית דובראווסקי. טעמי המצות — בריקמאן (רכב, א. — עד אמצע סעי' ג'). פסח ומצה — גרונם (כח, א). וידבר — חן (עו, א. — עד סעי' ז'). תשנד—סג

ועשית חג שבועות: באב' 44. פסח ומצה — גרונם (כז, א). תשסד—סח

שלש פעמים בשנה יראה: באב' 39 (שצ, א). תשסט

בלק"ת פ' ראה: באב' 61. באב' 11 (צב, א). דברים — רח"ל. נח — חן (שי, א). ציון במשפט — סלונים (סו, א). תשסט—ע"ע

ושמתי כדכד: באב' 62 (רמב, א). תשעא—עג

הוספות לדרוש וכל בניך: בוך תפול — מינדל (תרצה, א). באב' 11. מקול מחצצים — גרוסמאן (רמט). דברים — רח"ל. תשעג—פא

אני לדודי ודודי לי: בוך דברים — רח"ל. דח"א (שכב, א). ציון במשפט — סלונים (עב, א). תשפא—פה

אני לדודי: באב' 61 (קפג,א). נח — חן (שה, ב). תשפו—צא

אני לדודי: באב' 54. אלה הדברים — חן (קנא, א). תשצב—תב

אני לדודי: בוך סקאבלא (שפח, א). תתב

ביאור ע"פ אני לדודי הא': באב' 61 (עב, א). דברים — רח"ל. נח — חן (שב, א). תתב—ט

קיצורים והערות לאני לדודי הב': בוך תפול — מינדל (תפד, א). ענין הפרסא — אליעז' (שמט, א). תתט—יא

ילקוט ויקרא תחלת רמז תכט: אלה הדברים — חן (קלב, ב). באב' גומ' 36. תתיא—יג

פ' שופטים

שופטים ושוטרים תתן לך: אלה הדברים — חן (קלה, א). באב' גומ' 36. תתיז—כג

שופטים ושוטרים... ביאור ענין רשע מכתיר: אלה הדברים — חן (קלט, ב). באב' 24 (מג, א). באב' 33 (רעט, א). באב' 36. דברים — רח"ל. דח"א (שסה, א). בוך הרב חדש (שסב, א. — בלי איזו הגהות). תתכג—לג

צדק צדק: בוך אלה הדברים — חן (קלט, א). באב' 33 (רצ, א). באב' גומ' 36. תתלג—ד

צדק צדק תרדוף למען תחי': בוך ציון במשפט תפדה — סלונים (עט, ב). תתלד—ה

צדק צדק תרדוף: באב' 61 (קעג, ב). תתלה

לא תטה משפט: אלה הדברים — חן (קמח, א). באב' גומ' 36. תתלה—ז

שום תשים... תמים תהי': באב' 39 (תיז, א). תתלז—ח

תמים תהי' עם ה' אלקיך: באב' 39 (תיח, א). באב' 44. תפול — מיגדל (תסב, א). תתלח—מא

תמים תהי' עם ה' אלקיך: אלה הדברים — חן (קמז, ב) באב' גומ' 36. תתמא—ג

בירושלמי סנהדרין פ' חלק: בוך דח"א (שעה, א). ציון במשפט תפדה — סלונים (עו, א). תתמד—ו

לא יקום עד אחד: באב' 39 (תכא, א). תתמז

לא יקום עד אחד באיש: דברים — ח"א (שעז, א). באב' 11. באב' 24 (ג, א). באב' 39 (תכא, א). נח — חן (שיב, א). מקול מחצצים — גרוסמאן. ויקרא — כץ. תתמז—נב

ברע"מ פ' שופטים: דברים — ח"א (שפג, א). תתנב—סב

על פי שנים עדים... לא הבים: דברים — ח"א (שצא, א). באב' 11. באב' 62 (קעב, א). נח — חן (שטו). דברים — רח"ל. תתסב—ד

וניגש הכהן: אלה הדברים — חן (קנ, ב). תתסד—ה

פ' כי תצא

כי תצא: באב' 39 (תכו, א). תתסט—ע

כי תצא למלחמה: ועשית — דובראווסקי (צא). באב' 24 (עו, א). באב' 63 (קצב, א). תתע—פא

קיצור מהתורה כי תצא... ביאור על הנ"ל: בוך ועשית — דובראווסקי (צט, א). ויקרא — תקפ"ח (רטז, א). תתפב—צב

הערות על הדרוש שבלק"ת: בוך אלה הדברים — חן (קס, א). תתצג—צד

כי תהיין לאיש... ענין שניאה: באב' 61 (קעג, ב). נח — חן (שכה, א). תתצד—תתק

כי תהיין לאיש שתי נשים: באב' גומ' 54. תתק—ו

הוספה לד"ה כי תהיין שבלק"ת: באב' גומ' 13. תתקז—ט
הערות על כי תהיין שבלק"ת: בוך דברים — רח"ל. תתקי
לא תראה: באב' 39 (תלט, ב). תתקי
כי יקרא קן צפור: באב' 24 (פד, ב). תתקיא—טז
ענין קן צפור: בוך במדבר תרטו — 16 (קמ, א). דברים — רח"ל. באב' 11 (רנו, א). תתקטז—מח
קן צפור: בוך אלה הדברים — חן (קסא, א). תתקמח—נח
כי יקרא...לא תחרוש: באב' גומ' 39 (תמ, א). תתקנח
לא תלבש שעטנז: דרך מצותיך (דף קיד, א). אלה הדברים — חן (קע, א). תתקנט
לא תלבש שעטנז צמר ופשתים יחדיו: באב' 39 (תכז, ב). ציפעל — 14 (קג, א). תתקנט—סב
גדילים תעשה לך: בוך נח — חן (שכו, ב). דברים — רח"ל. באב' 39 (תל, א). באב' 33. דברים — ח"א (שעה, א). תתקסב—סז
גדילים תעשה לך: בוך דברים — רח"ל. תתקסז—עו
גדילים... כי יהי' נער: באב' 39 (תלד, א). ציפעל — 14. (ד"ה והי' אמוגת בע' תתקסז נמצא בבוך זה אחר ד"ה לא תלבש בע' תתקנט). תתקעו—עט
ולא אבה: באב' 39 (תמ, ב). תתקעט—פא
ולא אבה ה' אלקיך... הגהות ללקו"ת: באב' 24 (קעה, א). תפול — מינדל. תתקפא—תתרה
כי ה' אלקיך מתהלך בקרב מחניך: באב' 39 (תלו, ב). תתרו—ח
לנכרי תשיך ולאחיך לא תשיך: אלה הדברים — חן (קסט, א). תתרח—ט
ארבעים יכנו ולא יוסיף... כי ישבו אחים: באב' 39 (תלח, א). תתרט—יג
ענין חליצה.. ענין יבום אשת אח: בוך דברים — רח"ל. בוך סקאבלא. באב' 33 (קלא, א). תתריג
והי' הבכור הנולד: באב' 39 (תמג, ב). תתריד—טו
ואם לא יחפוץ האיש: בוך כל המשמח — לאגער. גוכי"ק הצ"צ (קיא, א). תתרטו—יח
זכור את אשר עשה לך: באב' 39 (תמה, א). תתרית—כה
הגהות וביאור ע"פ כי ההרים ימושו: בוך אלה הדברים — חן (קע, ב). תתרכה—ל

פ' כי תבא

והי' כי תבוא וגו': בוך אלה הדברים — חן (קעה, א). דברים — רח"ל. ציון במשפט תפדה — סלונים (פח, א), באופן מקוצר. תתרלג—לט
והי' כי תבא: באב' 13. בוך סקאבלא (רטו, א). תתרלט—מד
השקיפה ממעון קדשך: בוך אלה הדברים — חן (קפ, ב). באב' גומ' 36. תתרמד—מז
ביאור ע"פ היום הזה שבלק"ת: בוך הודו — שמוטקין. באב' 24 (קפז). באב' 44. דברים — רח"ל. תתרמז—נו
את ה' האמרת היום: באב' 61 (קס, א. — עד אות טו). באב' 39 (מתחיל מאות ח'. — מאות טו ואילך נוסף מבוך זה). אלה הדברים — חן (קפג, א. — בלי איזו הגהות). נח — חן (שכט, א. — כנ"ל). באב' 36 (עד אות ח', ומצויין שם: הסעי' ח'

עד סעי' י"ז בבוך שמות ויקרא במד' פ' תבא, — ואולי הכוונה לבוך באב' 39 הנ"ל). תתרנו—סו

ישתבח שמך . . . האמרת : באב' 39 (תנז, א). תתרסו—סז

את ה' האמרת היום : בוך דברים ח"ב. באב' 62 (שמא, א. — חסרים איזו הגהות). מקול מחצצים — גרוסמאן. דברים — רח"ל. שרש מצות התפלה — מלוב. תתרסח—עח

את ה' האמרת היום : באב' 63 (רצ, א). תתרעט—פח

ובאו עליך כל הברכות . . . ברוך אתה : בוך אלה הדברים — חן (קעט). באב' נומ' 36. תתרפח—צ

יצו ה' כו' : באב' 39 (תנח, ב). תתרצ—צב

להבין שרש ענין הקללה שבתוכחה : בוך דברים ח"ב. באב' 62 (שיב, א). ויקרא — תקפ"ח (רל, א). תתרצב—תתדש

תחת אשר לא עבדת : באב' 62 (רלב, א). דברים — רח"ל. תתדש—שט

ויקרא משה אל כל ישראל : בוך דברים ח"ב. באב' 24 (קפא, ב. — בלי קיצורים ובסדר אחר. אות ב' שם הוא אות ו'. תחילת המאמר נדפס לקמן ע' תתשכג). באב' 44. ענין יסוד העבודה — שניידערמאן (עט. — רשום עליו : מה שאמר אדמו"ר מ"מ בשבת שלפני ר"ה בשנת תקפ"ט). תתשט—כג

ויקרא משה אל כל ישראל : באב' 24 (קפא, ב. — ראה המאמר דלעיל) תתשכג—כד

הגהות על ויקרא בכי תבא שבלק"ת : בוך הודו — שמוטקין (קנו, א). באב' 24 (צ, א). באב' 44. באב' 54. דברים — רח"ל. תתשכד—לד

ולא נתן ה' : באב' 39 (תס, א). תתשלד

תקנ"ו עבדת בשמחה . . . ע' לקו"ת משלי : באב' 61 (קעד, א). תתשלה

פ' נצבים

אתם נצבים היום כולכם : באב' 54. באב' 61 (קיח, א). אלה הדברים — חן (רג, א). וידבר — חן (שלו, א). א'קפט—רה

ד"ה אתם נצבים היום כולכם . . . אתם נצבים : בוך אלה הדברים — חן (קפה, ב). א'רה—רח

וקבצך : אלה הדברים — חן. באב' נומ' 36. א'רח—רי

הג"ה לד"ה אתם נצבים : בוך דברים — רח"ל. א'רי—יא

הערות לד"ה אתם נצבים : בוך דברים ח"ב. דברים — רח"ל. א'ריא—יב

והי' כי יבואו : באב' 39 (תס, ב). א'ריב—יג

ושבת עד ה' אלקיך . . . הערות למ"ש בלק"ת : אלה הדברים — חן (קפט, ב). באב' נומ' 36. א'ריג—כט

להבין ביאור הדברים : באב' 44. באב' 24 (ר, א). א'רכט—לח

ראה נתתי לפניך : באב' 39 (תסא, א). א'רלח—לט

העידותי בכם היום כו' : בוך דברים ח"ב. דברים — רח"ל. א'רלט—מ

בישעי' סי' י"א י' שוש אשיש : בוך דברים ח"ב (רשום עליו : מוגה היטב מגוף כי"ק אדמו"ר שליט"א). באב' 61 (קלב, א). מקול מחצצים — גרוסמאן (רסט, א). תפול — מינדל (תרנז, א). נח — חן. דברים — רח"ל (רשום עליו : פ' נצבים התרכ"ב). א'רמ—מז

שוש אשיש בה': בוך דברים ח"ב. (מש"כ בע' א'רנה חסר בגכתי"ק — כ"ה בבוך הנ"ל). א'רמח—סד
שוש אשיש: באב' 54. באב' 62 (קפח, א).
הקיצור דקיצור בע' א'ערב נמצא גם בבוך כל המשמח — לאגער, גכתי"ק. א'רסה—עג
ביאור מעט ע"פ שוש אשיש שבלקו"ת: בוך דברים — רח"ל. באב' 61 (סו, א). נח — חן (שדמ, א). א'רעג—פ
ענין תקיעת שופר בר"ח אלול: אלה הדברים — חן (רא, א). באב' 36. א'רפ—פג

דרושים לר"ה

ובחדש השביעי... ובחדש השביעי באחד לחדש: באב' נומ' 54. א'רפו—צז
ובחדש השביעי... בחדש השביעי: באב' 62 (קצו, ב). א'רצז—שט
ברבות סדר אמור פכ"ט: בוך במדבר — 16 (קסב, א). באב' 41 (רעד, א). א'שט—טו
שבת קלא, ב. יום תרועה: באב' נומ' 57. א'שטו—טז
פכ"ט בחודש השביעי: בוך דברים — רח"ל, (נדפס גם באוה"ת ויקרא ע' שכה). א'שטז
תקעו בחודש שופר: בוך במדבר — 16 (קסו, א). באב' 62 (קצג, א). דברים — רח"ל. א'שיז—כא
תקעו בחודש שופר: בוך ועשית — דובראווסקי (קטו, א). דברים — רח"ל. וידבר — חן. בוך ג' — סלונים (רשום עליו: נא' בר"ה דהאי שתא תר"ח). א'שכא—לד
תקעו בחודש שופר: באב' 54. באב' 24 (נמצא שם עד אמצע אות ז'). דברים — רח"ל. להבין ענין — דרייזין (מקוצר ובלי איזה הגהות). ושמתי כדכד (קצט, א). א'שלד—מה
תקעו בחודש שופר, כי חק לישראל: באב' 61 (קסג, א). נח — חן (שנד, ב). א'שמט—נ
במדרש תלים ססי' פ"א: בוך כל המשמח — לאגער, גכתי"ק (קכג, א). באב' 49 (שיא, א). א'שנ—נט
להבין מ"ש ע"פ תקעו בחדש: בוך נח — חן (שנה, א). באב' 61 (קעג). א'שנט
לד"ה תקעו בחדש: באב' 39 (תסא, ב). א'שנט—סא
הגהות לד"ה תקעו בחדש: בוך אלה הדברים — חן (רכה, א). באב' נומ' 54. א'שסא—עט
הנה ענין המשל הנזכר ברבות: אלה הדברים — חן (רנא, א). א'שעט—פ
בפי' נצבים ד"ה תקעו בחדש הא': באב' 61 (סט, ב). דברים — רח"ל. א'שפ—ב
כי חק לישראל הוא: באב' 61 (קסה, ב). נח — חן (שנה, ב). דברים — רח"ל. א'שפב—צא
תלים רסי' ק"ב תפלה לעני: בוך דברים — רח"ל. באב' נומ' 57. א'שצא—תג
שיר המעלות ממעמקים: בוך אלה הדברים — חן (רטז, א). א'תג—ה
ביאור לד"ה והי' ביום ההוא: בוך דברים — רח"ל. באב' 61 (ע, ב. — רק כמה סעיפים). נח — חן (שנב, א). א'תה—ט

לתו' דוהי' ביום ההוא יתקע: בוך תפול — מינדל (תפו, א). בוך סקאבלא (שם, א). א'תט—יא
יחיינו מיומיים כו': באב' נומ' 44. א'תיא—יג
כתיב אחרי ה' ילכו: באב' 54. באב' 24. דברים ח"ב. בוך ציפל — 14 (דש, א). א'תיג—לא
שייך לתורה כתפוח בעצי היער: בוך תפול — מינדל (תפז, ב). א'תלא
זה היום תחלת מעשיך: באב' נומ' 57. א'תלב—לד
זה היום תחלת מעשיך: בוך אלה הדברים — חן (ריט, ב). באב' 61 (קלז, א. — נמצא שם רק סעי' ו' ורשום עליו: שייך לד"ה זה היום כו' נצבים תרכ"ג). א'תלד—לט
להבין ענין הנסירה: באב' נומ' 24. א'תמ—נא

פ' וילך

וחרה אפי... ואנכי הסתר: באב' 39 (תסט, ב). א'תנה—נו
מצוה לכתוב ס"ת: בוך סקאבלא (שפז, א). א'תנז

דרושים לשבת שובה

דרשו ה' בהמצאו: בוך כל המשמח — לאגער, כי"ק הצ"צ (קלט, א). דברים ח"ב. נח — חן (שסה, א). תפול — מינדל (תקמ, א). — עד סעי' ה'). דברים — רח"ל. א'תסא—סט
במהרש"א קדושין... דרשו ה'... דרשו ה' בהמצאו: בוך דברים ח"ב. א'תסט—עד
דרשו ה' בהמצאו: בוך דברים ח"ב. באב' 47. באב' 54 (מקוצר). ועשית — דובראווסקי. א'תעה—צה
ענין בצבור... דרשתי: באב' 39 (תסו, ב). א'תצו
שובה ישראל: בוך ויקרא — תקפ"ח (רנח, א). דח"ב. ציפעל — 14 (שנז, א). א'תצו—תקט
שובה ישראל... פסוק אפרים כו': אלה הדברים — חן (רעו, ב). באב' נומ' 36. א'תקט—יד
בהושע סי' י"ד פסוק שובה ישראל: בוך כל המשמח — לאגער (קלה, א) באב' 62 (רה, ב). א'תקיד—כ
ביאור ע"פ שובה ישראל: בוך דברים — רח"ל. דח"ב. באב' 47 (קמט, א). א'תקכ—לח
קיצור מהדרוש שובה ישראל דרוש הא': באב' 62 (רד, ב). א'תקלט—מ
לד"ה שובה ישראל: בוך אלה הדברים — חן (רעו, א). א'תקמ
שובה ישראל: בוך סקאבלא (שפח, א). א'תקמא
שע"ת להרר"י: באב' 39 (תסז, ב). א'תקמא—מב
כי ביום הזה יכפר... בענין תפלה ותורה: בוך דח"ב. א'תקמג—נא

דרושים ליוהכ"פ

פ' האזינו

דרושים לסוכות

דרושים לשמ"ע

פ' וזאת הברכה

הוספות

הוספות מביכל כת"י שנמצא אחר ההדפסה

ע' א'תקלט, שורה דירה: בבוך פסח ומצה — גרונם, נוסף לפני תי' זו: הנה יש ב' בחי' יעקב וישראל, והנה תכלית הבריאה הוא להיות לו ית' — דירה.

ע' א'תרמה, שורה כולם — אור כו': בבוך הנ"ל (מז, א) נוסף: (ואפ"ל ענין המאור שבה מחזירו למוטב המאור דוקא זה טל תורה שנק' כי טל אורות שלמעלה מבחי' מה שנק' התורה מים.

ע' א'תרנו, שורה (כאן נחתך): בבוך הנ"ל (קמה, ב) כ': גמור בהשמים ונמשך משם ספין ספין כו' משא"כ — בחיבור.

[illegible]

פאקסימיליא מגוף כתב יד קודש אדמו״ר הצמח צדק נ״ע

(נדפס לעיל בח״ב פ׳ ראה ע׳ תשב)